

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

NYPL RESEARCH LIBRARIES

3 3433 08162192 6

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, including the word "Munich" and a date "1920".

NEW YORK
PUBLIC
LIBRARY

F R A G M E N T A
COMICORUM GRAECORUM

COLLEGIT ET DISPOSUIT

AUGUSTUS MEINEKE.

VOLUMEN I

HISTORIAM CRITICAM COMICORUM GRAECORUM CONTINENS.

BY WAY
OF
WAR

B E R O L I N I.

TYPIS ET IMPENSIS G. REIMERI.

MDCCCXXXIX.

HISTORIA CRITICA
COMICORUM GRAECORUM.

SCRIPSIT

AUGUSTUS MEINEKE.

NEW YORK
PUBLIC
LIBRARY

B E R O L I N I.
TYPIS ET IMPENSIS G. REIMERI.
MDCCCXXXIX.

1839

WY WY
WY WY
WY WY

PRAEFATIO.

Decimus quintus hic annus est, quum editis
monis et Menandri reliquiis graecorum comi
fragmenta uno corpore comprehensa me edit
esse publice professus sum *). Erat tum ea temp
meorum opportunitas, ut quamvis magnum opu
in varias antiquitatis partes diffusum intra quinq
nium rite absolvi posse confiderem. At vero q
iam in digerenda, quam undique collegissem,
teria occupatus essem, ~~ae subito~~ rerum mea
vicissitudines inciderunt, quae me in proposito op
mirifice retardarent. Nam quum Gedani, quae n

---

*) Idem consilium superiore aetate agitasse T. Hemst
husium colligere licet ex iis quae scripsit ad Pell
vol. II p. 1136. Theodori Canteri syllogem comicor
et tragicorum poetarum manuscriptam commemorat
Grotius Praef. Excerpt. p. 8 et D'Orvillius Vanno c
p. 251. De Bentleyi omnium graecorum poetar
fragmenta colligendi consilio vide Valckenarium Dis
p. 4 A.

quasi adoptiva patria fuit, inter iucundissimas publici muneris occupationes satis otii ad haec studia colenda et doctrinam augendam mihi concessum fuisset, mox Berolinum vocatus et publicarum et privatarum curarum quasi aestu quodam adeo me iactatum sensi, ut satis mihi beatus viderer, si subinde velut furtivas horas gravioribus negotiis ereptas coepto operi impendere liceret. Accedebat, ne inexpugnabilem illam ingenii mei ad scribendum tarditatem commemorem a prompta multorum alacritate vehementer discrepantem, iusta quaedam, ut mihi videbatur, et litterarum dignitati debita verecundia, qua accuratam et diligentem quam levem et praecipitem curam in suscepto negotio collocare malebam. Etsi enim in tali labore plenam omnium rerum pertractationem iure exspectari non posse intelligebam, vehementer tamen animus ab eorum festinatione et levitate abhorrebat, quos necessariam aedificio struendo materiam raptim ex indicibus colligere et properatos ingenii foetus in publicam lucem protrudere videbam. Itaque lente quidem nec sine magnis quibusdam commentandi intermissionibus, at progrediendo tamen eo perducta res est, ut velis illud meum consilium iam tandem ad effectum adhibere liceat. Erit autem totius operis dispositio haec, ut quum in prima, quam nunc ipsum publici iuris facio, parte poetarum historiam enarraverim, in altero, quod intra proximum annum sequetur, volumine antiquorum, in tertio mediorum, in quarto denique et quinto volumine novorum et anonymorum comicorum reliquiae cum indice grae-

citatis locupletissimo proponantur. Novae comoediae auctores quod duo volumina impleturos esse dixi, non mirabuntur, opinor, qui Philemonis et Menandri fragmenta, quae ex quo primum a me edita sunt ingenti numero locupletari multisque partibus emendari possunt, ad integritatem operis omitti non posse sibi persuaserint. Eandem ob causam etiam Aristophanis fragmenta adicerem, nisi falcem in alienas messes immittere iniquum ducerem.

Iam ut de argumento praesentis huius voluminis quae dicenda sunt paucis complectar, versatur id totum in explicanda poetarum quorum deinceps fragmenta sequentur historia, quam quod criticam dicere ausus sum, vehementer vereor ne aliquanto plus quam efficere potui promisisse videar. Obversabatur autem animo meo forma et descriptio operis fere ea, quam in explananda oratorum historia praeiit Ruhnkenius, ad cuius exempli praestantiam si peritis iudicibus non infeliciter adspirasse visus fuero, satis magnum impensae operae fructum me tulisse arbitror. Ceterum meminerint si qui haec lecturi sunt haud exiguam partem eorum, quae hoc volumine continentur, primum in programmatis scholasticis propositam esse, iam inde ab octodecim annis per varias scholasticorum solennium opportunitates evulgatis.*) Quibus quidem descriptionibus illud certe mihi conse-

---

*) Commentationum miscellanearum Fasciculus I prodit anno MDCCCXXII, Quaestionum senicarum Specimen primum MDCCCXXVI, secundum MDCCCXXVII, tertium MDCCCXXX.

quutus esse videor, ut nostratum studia ad hanc fructuosissimam sed fere neglectam et senescentem graecae antiquitatis partem converterim, meoque exemplo excitati complures in eodem argumento sibi elaborandum esse decreverint, vario illi quidem successu, neque omnes ita ut operae pretium fecisse existimandi sint. At magna cum laude commemorandus mihi est Theodorus Bergkii, cuius doctissimae commentationes de reliquiis comoediae atticae antiquae, quamquam haud pauca habent in quibus mihi dissentendum esse video a viro carissimo, plurimas tamen observationes continent ad explicandam antiquae comoediae rationem utilissimas. Quo libro si uti mihi licuisset in iis praesertim, quae de antiquae comoediae poetis commentatus sum, pluribus de rebus et copiosius et vero etiam aliquanto rectius disserere licuisset. Nunc ille eo demum tempore ad me perlatus est, quo primam scriptorum partem librario typis imprimendam iam tradideram. Versantur autem Bergkii commentationes maxime in explicandis Cratini comoediis, quae res quum ante hos duos ferme annos, quo tempore ego quaestiones meas retractare coeperam, ab ipso mihi per litteras significata esset, in mea de illo poeta disputatione, qualem in Quaestionum scen. spec. I exhibui, praeter minutiora quaedam nihil mutare satius duxi.

Ceterum quod plerisque scribentium accidere solet, ut, quum ad extremam manum perventum fuerit, eorum quae scripserunt fere eos poeniteat, id mihi adeo usque accidisse fateor, ut, si fieri posset,

magnam imo vero maiorem libri partem iteratis curis refingerem. Sed facta infecta reddi non possunt: cui incommodo ut quantum in me positum esset subvenirem, appendicem additurus eram, in qua falsa corrigerem, omissa supplerem, alia de quibus in utramque partem disputari posset retractarem. Sed quum in ceteris voluminibus non benigniorem mihi sortem fore praevideam, optimum arbitror, ne „addenda” atque „etiam addenda” per singulas deinceps partes sese excipiant, quidquid vel corrigendum vel supplendum videbitur in calcem totius operis reuicere. Quam ob causam angustis nunc quidem me continebo terminis, ea tantum hoc loco commemoraturus, quibus quod superest chartae haud inutiliter impleri posse videbitur.

Primum igitur manifesto errore lapsus sum p. 410, ubi incertae Aristophontis fabulae fragmentum servatum esse dicebam a Theophilo. Sequutus tum eram H. Grotii coniecturam, qui Excerptis p. 1004 Aristonis nomini Aristophontem substituit. Theophili locus in libro ad Autolyicum III p. 296 hic est: *περὶ μὲν θεοῦ καὶ προνοίας Ἀρίστων ἔφη·*

A. Θάρσει· βοηθεῖν πᾶσι γὰρ τοῖς ἀξίοις εἰωθεὶν ὁ θεός, τοῖς δὲ τοιούτοις σφόδρα. εἰ μὴ παρέσται προεδρία τις κειμένη τοῖς ἕωσιν ὡς δεῖ, τί πλέον ἐστὶν εὐσεβεῖν;

§ B. εἴη γὰρ οὕτως· ἀλλὰ καὶ λίαν ὀρῶ τοὺς εὐσεβῶς μὲν ἐλομένους διεξάγειν πράττοντας ἀτόπως, τοὺς δὲ μηδὲν ἕτερον ἢ τὸ λυσετελές καὶ τὸ κατ' αὐτοὺς μόνον, ἐντιμοτέραν ἔχοντας ἡμῶν διάθεσιν.

10 *A.* ἐπὶ τοῦ παρόντος· ἀλλὰ δεῖ πάρῳ βλέπειν
καὶ τὴν ἀπάντων ἀναμένειν καταστροφὴν.
οὐχ ὄν τρόπον γὰρ παρ' ἐνίοι ἰσχυρὴ τις
δόξα κακοήθης τῷ βίῳ τ' ἀνωφελής,
φορὰ τίς ἐστ' αὐτόματος, ἢ βραβεύεται

15 ὡς ἔτυχε πάντα· ταῦτα γὰρ κρίνουσ' ἔχειν
ἐφ' ὅδια πρὸς τὸν ἴδιον οἱ φαῦλοι τρόπον·
ἔστιν δὲ καὶ ταῖς ἤσων ὁσίως προεδρία,
καὶ τοῖς πονηροῖς ὡς προσῆκ' ἐπιτιμία,
χωρὶς προνοίας γίνεται γὰρ οὐδὲ ἔν.

Vs. 1 γὰρ abest a codice Bodl. et antiquis editionibus. Itaque scribendum potius πᾶσι μὲν τοῖς, quod etiam sequentia commendant. Vs. 3 scribendum est εἰ μὴ γὰρ ἔσται. Vs. 8 recte particula καὶ a codice Bodl. omittitur. Probabile est enim scriptum fuisse olim, τὸ λυσίτελές δρωῦντας τὸ καθ' ἑαυτοὺς μόνον. Vs. 14 insolens est βραβεύεσθαι potestate activa. Fortasse scripserat ἢ βραβεύεται. Vs. 15 cod. Bodl. ταῦτα γὰρ πάντα κρίνουσιν ἔχειν. Vulgo ταῦτα κρίνουσι γὰρ ἀπαντ' ἔχειν. Retinui Grotii coniecturam, quamquam ne ita quidem locum intelligo. Hi igitur versus mihi quidem neque Aristophontis neque alius cuiusquam poetae comici, sed Aristonis Chii esse videntur, communem Stoicorum morem sequuti, qui decreta sua, maxime ea quae ad morum doctrinam spectarent, iambicis versibus iisque fere ad comicorum numerorum similitudinem effictis includebant, eosque versus ornatus causa reliquae orationi admiscebant. Ex hoc genere ut pauca de multis afferam est Zenonis illud apud Stobaeum Floril. XIV 4:

Ἐλεγγε σαυτὸν ὅστις εἶ, μὴ πρὸς χάριν
ἄκου', ἀφαιροῦ δὲ κολάκων παρρησίαν.

Item Craetoris *) apud eundem XCVI 13:

*Οὐκ ἔστι πενίας οὐδὲν ἀθλιώτερον
ἐν τῷ βίῳ σύμπτωμα· καὶ γὰρ ἂν φύσιν
σπονδαῖος ἦς, πένης δέ, καταγέλως ἔση.*

Et eiusdem XCVII 6:

*Τὸ γὰρ διάφορον καὶ φρονίμους πάντας ποιῶ,
τὸ σωφρονεῖν δ' ἔνεστιν ἐν τούτῳ μόνῳ.*

Eadem Chrysippi fuit consuetudo, quamquam is quidem alienos potius maximeque Euripideos quam suos ipsius versus orationi inseruit. V. Diogenes Laert. VII 108. Neque in scriptis tantum sed etiam in scholis hanc rationem tenuerunt philosophi. Cicero Tusc. II 11. Fuisti saepe credo, cum Athenis esses, in scholis philosophorum. A. Vero, ac libenter quidem. M. Animadvertebas igitur, etsi tum nemo erat admodum copiosus, verum tamen versus ab his admisceri orationi. A. Ac multos quidem a Dionysio Steico. M. Probe dicis; sed is quasi dictata, nullo delectu, nulla elegantia: Philo noster et proprium numerum et lecta poemata et loco adiungebat. Prae ceteris autem Cleanthes eiusmodi flosculis orationem distinguebat, quem quidem etiam hexametris eam in rem usum fuisse intelligitur ex Clemente Alex. Strom. V p. 237 Sylb. καὶ ἡ Κλεάνθους δὲ τοῦ Στωικοῦ φιλοσόφου ποιητικῆ ᾧδὲ πως τὰ ὅμοια γράφει·

*Μὴ πρὸς δόξαν ὄρα ἐθέλων σοφὸς αἶψα γενέσθαι,
μηδὲ φοβοῦ πολλῶν ἄκριτον καὶ ἀναιδία δόξαν·*

*) Ita recte Grotius. Gennerus et Gaisfordius Κράντωνος.

οὐ γὰρ πλῆθος ἔχει συνειτὴν κρίσιν οὔτε δικαίαν
οὔτε καλήν, ὀλίγοις δὲ παρ' ἀνδράσι τοῦτό κεν εἴηται.

Cuius poematii secundo versu inepte δόξα vocatur
ἄκριτος καὶ ἀναιδής. Scribendum haud dubie,

μηδὲ φοβοῦ πολλῶν ἄκριτον καὶ ἀναιδέα βάζειν.

Frequentius tamen etiam Cleanthem iambicis versibus
usum esse fragmenta docent, ex quibus ea tantum
afferre placet, quae, ut in Aristonis loco factum vi-
demus, colloquentium personarum vicibus distincta
sunt, ut etiam haec forma philosophos illos usos esse
intelligatur. Galenus de Platone et Hippocr. vol. I
p. 140 b Ald. τὴν μὲν τοῦ Κλεάνθους γνώμην ὑπὲρ τοῦ
παθητικοῦ τῆς ψυχῆς ἐκ τῶνδε φαίνεσθαι φησι (Posi-
donius) τῶν ἐπιῶν.

Α. Τί ποθ' εἶσθ' ὃ τι βούλει θυμέ; τοῦτό μοι φράσον.

Θ. ἐγὼ λογισμὲ πᾶν ὃ βούλομαι ποιεῖν,

Α. καὶ βασιλικόν γε, πλὴν ὅμως εἶπον πάλι.

Θ. ὦν ἂν ἐπιπυμῶ ταῦθ' ὅπως γενήσεται.

Ταυτὰ τὰ ἀμοιβαῖα Κλεάνθους φησὶν εἶναι Ποσειδώνιος,
ἐναργῶς ἐνδεικνύμενα τὴν περὶ τοῦ παθητικοῦ τῆς ψυχῆς
γνώμην αὐτοῦ, εἴ γε δὴ πεποίηκε τὸν λογισμὸν τῷ θυμῷ
διαλεγόμενον ὡς ἑταῖρον ἑταίρω. Ita enim haec corri-
genda videntur. Vulgo in Galeni verbis legitur
ἐνδεικνύμενος et in fine loci ἕτερον ἑτέρω. In Cleanthei
loci versu secundo vulgo est λογισμὸν, correctum a
Wytttenbachio ad Posidonium I. Bakii p. 285, in ce-
teris tamen non audiendo. Sententia eadem esse
debet quae quarto versu, ubi ὦν scripsi pro ὡς, dilu-
cidius explicatur. Versu tertio addidi καὶ. Ex dia-
logo item petita videri possunt haec eiusdem Clean-
this apud Stobaeum Flor. VI. 20 servata:

Πάθειν πότε ἄρα γίνεται μοιχῶν γένος;

B. ἐκ κριθιῶντος ἀνδρός ἐν ἀφροδισίῳ.

Et quae leguntur apud Clementem Alex. Strom. V p. 257 Sylb. Κλεάνθους τοῦ Σκυωικοῦ ἐν τινι ποιήματι περὶ τοῦ θεοῦ ταῦτά γε γράφοντος (ταῦτα γεγραφότος)

Τὰγαθὸν ἐρωτᾶς μ' οἷόν ἐστ'; ἄκουε δὴ.

τεταγμένον, δίκαιον, ὄσιον, εὐσεβές,

κρατοῦν ἑαυτοῦ, χρησίμου, καλόν, δέον κτλ.

Affinis huic de Aristophonte errori est is quem in iis quae p. 424 de Simylo disserui a me admisissimum sero animadverti. Plane enim non dubito quin Simylos is, cuius aliquot fragmenta ex Stobaeo, Iohanne Damasceno et Theophilo exsignavi, a comico eiusdem nominis poeta diversus habendus sit, qua de re quominus dubitari possit ipsos versus adscribam. Stobaeus igitur Floril. LX 4 hunc Simylo locum tribuit:

*Οὔτε φύσις ἱκανὴ γίνεται τέχνης ἄτις
πρὸς οὐδὲν ἐπιτήδευμα παράπαν οὐδενί,
οὔτε πάλι τέχνη μὴ φύσιν κεκτημένη.
τούτων ὁμοίως τοῖν δυοῖν σσηγμένων*

5 *εἰς ταῦτόν ἐτι δεῖ προσλαβεῖν χορηγίαν,
ἔρωτα, μελέτην, καιρὸν εὐφυῆ, χρόνον,
κριτὴν τὸ ῥηθὲν δυνάμενον συναρπάσαι.
ἐν ᾧ γὰρ ἂν τούτων τις ἀπολειφθεὶς τέχνη
οὐκ ἔρχετ' ἐπὶ τὸ τέρας τοῦ προκειμένου.*

10 *φύσις θέλησις ἐπιμέλει' εὐταξία
σοφοὺς τίθησι κάγαθούς, ἐτῶν δέ τοι
ἀριθμὸς οὐδὲν ἄλλα πλὴν γῆρας ποιεῖ.*

Versu septimo vulgo coniungitur εὐφυῆ χρόνον, quod qui in χορὸν mutatum ivit Dobraeus ad Porsoni Aristophanica p. (104), non videtur sententiam loci perspe-

xisse; nec quinto versu χορηγία de apparatu scenico intelligendum, sed figurato sensu, ut saepe alias, accipiendum est. Alterum huius poetae locum servavit Io. Damascenus. Eum e codice Florentino primus edidit Wytttenbachius ad Plutarchum vol. I p. 45, postea Gaisfordius Appendice ad Stobaeum vol. IV p. 433 ed. Lips. Est autem hic:

*Πέντ' εἰσὶν ἅς ἄνθρωπος αἰσθήσεις ἔχει,
ἀφὴν ὄρασιν ἀκοὴν γεῦσιν ὄσφρησιν· μία
τούτων ἀπασῶν ἐστὶ κυριωτάτη
ἀκοή· φαγῶν γὰρ οὐδὲ εἷς ἐστὶν σοφός,
δ οὐδ' ἀπάμενος οὐδ' εἰσιδὼν τὸ λυσιτελεῖς·
ἐκ τοῦ δ' ἀκούειν μανθάνειν τε τὰ γαθὰ
πολλοὶ φρόνιμοι γέγονασι· ταύτην γὰρ μίαν
ὁ νοῦς ἑαυτῷ κατέλιπεν διδάσκαλον,
ὥσπερ δικαστὴν ἢ κριτὴν ἢ κύριον.*

Versu secundo fortasse mutato verborum ordine scribendum est,

*ἀφὴν ὄρασιν γεῦσιν ὄσφρησιν ἀκοὴν.
τούτων μί' ἀπασῶν κτλ.*

Versu quarto codicis scripturam οὐδεὶς ἔτι σοφός correxi Quaest. scen. III p. 59. Versu quinto sequutus sum Iacobsium Lectt. Stob. p. 152. Codex οὐδεὶς ἰδὼν τε λυσιτελεῖς. Tertius denique locus, quem eidem Simylo adsignabam, legitur apud Theophilum ad Autol. III p. 385: τὸν οὖν συνετόν ἀκροατὴν καὶ ἀναγινώσκοντα προσέχειν ἀκριβῶς τοῖς λεγομένοις δεῖ, καθὼς καὶ Σιμίλος ἔφη· κοινῶς ποιητὰς ἔθος ἐστὶν καλεῖν καὶ τοὺς περιττοὺς τῇ φύσει καὶ τοὺς καλοὺς ἔδει δε κρίνειν. Quae cum primo fragmento argumenti affinitate coniuncta esse et ita redintegrandae videntur:

*Κοινῶς ποιητὰς πάντας ἔθος ἐστὶν καλεῖν
καὶ τοὺς περιττοὺς τῇ φύσει καὶ τοὺς κακοὺς·
ἔδει δὲ κρίνειν.*

Haec igitur fragmenta qui inter se contulerit et argumen-
tum eorum paullo diligentius consideraverit, omnia ex
eodem carmine didactico petita, a compedia autem
maxime aliena esse atque omnino florentibus attici ser-
monis temporibus scribi non potuisse intelliget. Neque
improbabile mihi videtur auctorem illius carminis eun-
dem esse Simylum cuius aliquot de Tarpeia versus
elegiacos servavit Plutarchus in vita Bomuli cap. 17.
ubi haec leguntur: *Σιμύλος δ' ὁ ποιητὴς καὶ παντάπαστι
ληρεῖ μὴ Σαβίνοις οἰόμενος ἀλλὰ Κελτοῖς τὴν Ταρπηΐαν
προδοῦναι τὸ Καπετώλιον, ἐρασθεῖσαν αὐτῶν τοῦ βασι-
λέως. λέγει δὲ ταῦτα·*

*Ἢ δ' ἀγχοῦ Ταρπηΐα παραὶ Καπετώλιον αἶπος
ναίουσα Ἐρώμης ἔπλετο τειχολέτις,*

*Κελτῶν ἢ στέρξασα γαμήλια λέκτρα γενέσθαι
σκηπτοῦχῳ, πατέρων οὐκ ἐφύλαξε δόμους.*

Καὶ μετ' ὀλίγα περὶ τῆς τελευτῆς·

τὴν δ' οὐτάρ Βοιοῖοί τε καὶ ἔθνεα μυρία Κελτῶν

κειράμενοι ρείθρων ἐκτὸς ἔθεντο Πάδου,

ἅπλα δ' ἐπιπροβαλόντες ἀρειμανέων ἀπὸ χειρῶν

κούρη ἐπὶ στυγερῇ κόσμον ἔθεντο φόνου.

Quae auctorem produnt Augusto saeculo vix su-
periores. Ad iambicum Simyli carmen ut redeam,
ipsa orationis ratio satis manifesta habet non atticae
originis vestigia: ex quo genere est productio primae
syllabae vocabuli *τέχνη*, correctio articuli τὸ ante *ῥηθέν*,
accusativus *εὐφυῆ* pro *εὐφυᾶ*, usus particulae *πάλι* pro
πάλιν, qua forma constanter abstinerunt poetae
attici. Unde apertum est non recte nuper virum

doctissimam in Platonis versu a Scholiasta Veneto ad Aristophanis Pac. 72 servato scripsisse,

ὡς μέγα μέντοι πάλι τὴν Αἴτην ὄρος εἶναι φασὶ τεκμαίρου,

pro eo quod codex habet *πάλι*, quod in πάντο mutandum erat. Denique eodem pertinet correptio primae syllabae adiectivi *λυσιτελής*, quam produci et analogia et usus postulat. Ac potest sane etiam Simyli versus facili opera ad communem normam revocari scribendo *σὺδ' εἰς τὸ λυσιτελεῖς ἰδών*. Sed videndum ne snus Simylo error relinquendus sit, si quidem minus accuratos poetas *λυσιτελής* prima brevi extulisse ex Phottii admonitione colligere licet p. 237, 9. *Λυσιτελεῖς καὶ λυσιτελεῖν: ἡ πρώτη συλλαβὴ μακρά*.

Scribam Berolini Calendis Decembris a.
MDCCLXXXVIII.

HISTORIA CRITICA
COMICORUM GRAECORUM.

Hist. crit. Com. graec.

HISTORIA CRITICA COMICORUM GRAECORUM.

Cum multa habeat graecae antiquitatis peruestigatio egregia ad liberalem ingenii cultum et eruditionem adiumenta, tum haud scio an nihil sit, in quo quis maiore et utilitatis et voluptatis cum fructu studium operamque collocare possit quam in idonea literariae quam vocant historiae explanatione. Nam si ea est animi bene a natura informati indoles et ratio, ut earum maxime rerum contemplatione capiatur, quas non temere et casu, sed naturae legibus convenienter fieri videt, nihil profecto reperias quod vel ad ingenuam animi oblectationem iucundius vel ad antiquitatis rationem accurate perspicendam fructuosius esse possit, quam si ad earum artium doctrinarumque historiam penitus cognoscendam te dederis, quae non fortuita quadam velut atomorum concursione confatae vel umbratico acumine inventae, sed ex suis progenitas radicibus quasi per gradus quosdam ex necessaria et immutabili lege naturae ab ingeniosissimis hominibus ad illud fastigium adductae sunt, ut posteris omnem prope consequendi sui spem ademisse videantur. Itaque et ipse saepe numero dolui et alios doluisse existimo, eruditissimos quoque Graeciae interpretes in hac potissimum antiquitatis parte ornanda industriam collocare suam noluisse; quod si fecissent, non harum tantum literarum rationem nexumque paullo melius teneremus, sed de aliis quoque doctae antiquitatis partibus

aliquanto rectius iudicare nobis liceret. Nunc vero, ut de ceteris non minus gravibus taceam, ne scenicae quidem Graecorum poesios unam alteramve partem ita a quoquam explicatam tenemus, ut quantum effecerint in ea Graeci plane perspectum habeamus. Nam si eos quorum integra supersunt opera exceperis, ceterorum in hoc genere poetarum historiam quis unquam dignam habuit, in qua ita elaboraret ut operae pretium fecisse existimandus sit? Quod qui facere volet, tam copiosam inquirendi disserendique materiam habebit, vix ut unius hominis, quamvis industrii et laboriosi, vires tanto tamque late patenti operi suffecturae esse videantur. Itaque in tanta rei amplitudine vehementer optandum est, ut alius alium locum sibi tractandum eligat: quod si ita ut ipse eius rei speciem animo meo informavi factum fuerit, perditam Graecorum scenam quasi vitae redditam novaque luce collustratam habebimus. Sed ne ipse tam laudabilis instituti otiosus spectator sedeam, aliorumque potius quam meam qualemcunque operam in iucundo illo quidem, sed eodem propter multarum rerum difficultates impedito labore versari velle videar, quamquam haberemus profecto quare literis nostris gratulareremur, si eruditiores viri et ab ingenii copiis instructiores hanc operam imponi sibi paterentur, tamen invitante occasione ipse etiam eorum, quae eam in rem collecta habeo, particulam aliquam speciminis loco delibare doctorumque hominum iudiciis subiicere apud animam constitui. Et cum comicae maxime poesios cognitionem mancam et imperfectam esse intellexissem, haud ingratus me harum literarum cultoribus facturum esse existinavi, si Comicorum graecorum historiam paullo accuratius explicandam mihi sumerem. Qua in re, ne disputandi materia in immensum cresceret, hanc mihi legem dixi, ut non omnium poetarum in hoc genere clarorum historiam explicarem, sed

exclusis qui Siculam Italicaeque comoediam illustrare poetis, disputationem meam in una propemodum Atticorum scena cohiberem. In quo ita versatus sum, ut singularum poetarum aetate certioribus, si fieri potuit, finibus circumscripta, quae fuerit cuiusque indoles ex veterum scriptorum iudiciis sive potius iudiciis probabiliter declarare, deperditarumque fabularum argumenta, ubi quidem id tuto fieri posse videretur, indagare studuerim.

Quam autem inde ab Aristotelis temporibus ea studiorum ratio fuerit, ut magna doctrinae pars in scenicarum poetarum interpretatione poneretur¹⁾, nihil quod ab harum quaestionum consilio alienum sit nobis facere videmur, si praefationis loco de veterum grammaticorum studio in comicorum poetarum enarratione posito paucis disputare et hanc literaturae partem in clariore, quam adhuc factum est, luce collocare conabimur. Igitur primus omnium, qui graecorum comicorum historiam ornavere, fuit Aristoteles, cuius duo fuerunt huius generis scripta, *Νίξαι Διονυσιακάι* et *Διδασκαλίαι*, utrumque unius voluminis finibus circumscriptum. Ex his quas primo loco commemoravimus *Νίξαι Διονυσιακάς*, earum praeter titulum a Diogene Laert. V, 1, 26 servatum nihil superest. In Didascaliiis autem de tragicarum comicarumque fabularum temporibus egerat, usus eam in rem veteribus illis didascaliiis, de quarum ratione post Casaubonum optime exposuit nuper Boeckhius Corp. Inscr. I p. 350. Nec tamen credam ita de his rebus disputasse Aristotelem ut totam *ιστορίαν θεατρικήν* complexus sit, quae Wouwerii Polym. XII p. 103 sententia fuit, vel propter ambitum scripti nequaquam commendabilis. Paulo probabilius videri possit eodem libro de hominibus in antiqua comoedia exagitatis

¹⁾ Vid. Casaubonus ad Athen. VI p. 235 e.

egisse scriptorem. Schoflasta Aristoph. Av. 1586 (1579) εἴρηται δὲ περὶ αὐτοῦ (Cinesiam poetam dicit) ἐν Βατραχίοις ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς Διδασκαλίαις δύο φησὶν γέγονέναι. Sed ne talia quidem attigisse videtur nisi breviter et in transcurso. Quae praeterea e Didascalis ad comicas fabulas spectantia servata sunt vide apud Photium Lex. s. v. ὄνου σκιά p. 339, 18 Ἀριστοτέλης δὲ ἐν Διδασκαλίαις καὶ δράματός τινος φέρει ἐπιγραφὴν ὄνου σκιάν, quae ad Archippum spectant, et apud Scholiastam Platonis Bekk. p. 330, ubi de anno quo Aristophanis Ciconiae et Meleti Oedipodia actae sunt disputatur, ὧ ἔτει οἱ Πελαργοὶ ἐδιδάσκοντο καὶ ὁ Μέλητος Οἰδιπόδειαν ἔθηκεν (leg. καθῆκεν), ὡς Ἀριστοτέλης Διδασκαλίαις. Reliquorum scriptorum loca, quibus laudantur Didascaliae, apposuit Casaubonus ad Athen. VI p. 235 e, ex quibus unum commemorare iuvat Harpocrat. s. v. διδάσκαλος p. 130 ὅτι ὁ Παντακλῆς ποιητής, δεδήλωκεν Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς Διδασκαλίαις, cuius ope redintegrare licebit veteris ni fallor sive inscriptionis sive didascaliae fragmentum apud Stephan. Byzant. s. v. Ἀτῆνη p. 191 Ἀτῆνη δῆμος Ἀντιοχίδος φυλῆς — ὁ δημότης Ἀθηνεὺς Πατροκλῆς Ἀθηνεὺς ἐχορήγει καὶ Παντακλῆς. Quae ita fere redintegranda sunt: Πατροκλῆς Ἀθηνεὺς ἐχορήγει, [Ἀντιοχίς] ἐνίκα, Παντακλῆς [ἐδίδασκεν]. Ubi post Παντακλῆς etiam demi nomen excidit. Similes titulos vide apud Boeckhium Inscr. I p. 346. De Pantacle poeta cfr. Antiphon de Chor. p. 72 Bkk. Adderem his alium Aristotelis librum, quem Wouwerius Didascaliarum partem fuisse suspicatur, nisi corruptus esset scripti titulus. Laudatur ab Erotiano gloss. Hippocr. p. 177. Ἡρακλείης νόσου: τῆς ἐπιληψίας, διὰ τὸ ἰσχυρὸν τοῦ νοσήματος καὶ δυσκαταμάχητον, ὡς μαρτυρεῖ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς Κωμικοῖς. Quamquam quod Stephanus coniecit et Charterius recepit ἐν τοῖς Κυκλικοῖς, nullam ha-

bet vesti speciem: nec *Κυκλικὰ* scripsit Aristoteles sed *Ἐγκύ-
κλια*. Qui sciunt quam graves corruptelas his terve in codici-
bus Erotiani nomina propria subierint, non improbabunt for-
tasse confitentem *Σοφοκλῆς ἐν τοῖς Καμυκίοις*. In Cami-
clis, satyrica fabula, cuius titulus etiam apud alios gramma-
ticos in *Comicos* corruptus est, Herculeum morbum com-
memorari potuisse nemo negabit. Sed probebo si quis cet-
tiora attulerit; hoc unum adficere liceat, inter Aristotele
scripta ne unam quidem reperiri, quod vel cum aliqua veri
specie *Comicis* illis substituatur.

Ex Aristotele disciplina proferunt viri doctrinae laude flo-
rentissimi, Lynceus Samius, Theophrastus Eresius, Dicaearchus
Messenius, Chamaeleon Heracleota. Ex his Lynceum, Duri-
dis historici fratrem, quem inter alia de Menandro commen-
tatum esse docuit Proleg. p. XXIII, verba tetigisse sufficiat.
Theophrastum autem scripsisse hunc *περὶ κωμωδίας* testan-
tur Diogenes Laert. V 2, 47 et Athenaeus VI p. 201 d. *Τιόν-
θίους φησὶ Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ κωμωδίας φιλόλογος
ὄντας, ἀχρεῖους δὲ πρὸς τὰ ἀπονδαιότερα τῶν πραγμάτων,
καταφρονεῖν ἐπὶ τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον, ἀπαλλαγῆναι βο-
λομένους τοῦ πάθους, καὶ τῶν θεῶν ἀνελεῖν αὐτοῖς, ἦν
θύοντες τῷ Ποσειδῶνι ταῦρον ἀγέλαστέ τοῦτον ἐμβάλωσιν
εἰς τὴν θάλατταν, παύσεσθαι etc.* Qui locus fortasse ex
procemio libri petitus est, in quo de vi et natura ridiculi
exposuisse videtur. E Dicaearchi scriptis maxime huc per-
tinet quod *περὶ μουσικῶν* sive *Διονυσιακῶν ἀγώνων* compo-
suit laudatum ab Schol. Platonis Bekk. p. 840 Aristoph. Ran.
1329 Av. 1406. Ex eodem libro petita sunt haud dubie quae
de Tellene subeode et poeta lyrico servavit Zenob. II 16,
et quae de repetita *Βαναρῶν διδασκαλία* e Dicaearcho nar-
rantur in argumento huius fabulae. Neque aliunde ducta cre-
diderim quae de Aristophanis filiis prostant apud Scholiastam

Plat. Bekk. p. 331. Idem opus literatissimi hominis sub titulo *ιστορίας μουσικῆς* tum aliis locis habemus, tum apud auctorem Vitae Aeschyli p. 13 Rob. commemorari et Dicaearchi nomen excidisse existimat Dobræus ad Aristoph. ed. Lips. vol. IX 2 p. 209. Cautior Dobræo Naekius, cuius egregia extat de Dicaearcheo libro disquisitio, quem verissime, ut mihi quidem videtur, magni operis de Vita Graeciae partem fuisse statuit, v. Museum Rhen. I p. 40 sqq. De Chamaeleante, viro multarum literarum, post Ionsium Script. Hist. philos. I, 17 et Vossium Hist. Graec. III p. 340 disputavit Boeckhius Praef. ad Pind. Schol. p. IX. Is inter alia scripserat *περὶ κωμωδίας*, cuius sextum librum habes apud Athen. IX p. 374 a. 406 e. ubi de Hegemone Thasio et Anaxandride disputatur. Locorum ex Athenaeo allatorum primo liber ille *περὶ τῆς ἀρχαίας κωμωδίας* inscriptus fuisse dicitur, quo titulo etiam Eumeli Peripatetici liber ferebatur commemoratus a Scholiasta MS ad Aeschin. c. Timarch. § 39, 4. *Εὐμηλὸς ὁ Περιπατητικὸς ἐν τῷ τρίτῳ περὶ τῆς ἀρχαίας κωμωδίας φησὶ Νικομένην τινὰ ψήφισμα θέσθαι μηδένα τῶν μετ' Εὐκλείδην ἄρχοντα μετέχειν τῆς πόλεως, ἂν μὴ ἄμφω τοὺς γονεῖας ἀστοὺς ἐπιδείξῃται, τοὺς δὲ πρὸ Εὐκλείδου ἀνεξετάστως ἀφεῖσθαι.* De qua lege infra dicendi locus erit. Eumelus autem ille fortasse non diversus est ab eo qui commemoratur ab Diogene Laert. V, 1, 5. *ἐνταῦθα δὴ πῶν (Aristotelem dicit) ἀκόνιτον ἐτελεύτησεν, ὡς φησιν Εὐμηλὸς ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν ιστοριῶν, βιοὺς ἔτη ἑβδομήκοντα. ὁ δ' αὐτὸς φησιν αὐτὸν καὶ Πλάτωνι τριακοντούτην συστῆναι, διαπίπτων.* Denique in eodem Chamaeleontis libro etiam de saltatione comica actum fuisse docet locus ab Athen. XIV p. 628 e servatus, quem ex eodem opere ductum esse recte statuit Schweighauserus. Chamaeleonti suppar aetate fuit Crates Atheniensis, Polemonis in Acade-

mia successerunt, qui moriens reliquerat libros *περὶ κωμωδίας*,
 cuius rei notitiam uni debemus Apollodoro apud Diogenem
 Laert. IV, 4, 23. *τελευτῶν δὲ ὁ Κράτης, καθά φησιν Ἀπολ-
 λόδωρος ἐν τρίτῳ τῶν Χρονικῶν, ἀπέλιπε βιβλία τὰ μὲν
 φιλοσοφούμενα, τὰ δὲ περὶ κωμωδίας. Nec negligendum
 hoc loco commemoratum a Suida vol. III p. 612 Philochori
 historici opus περὶ τῶν Ἀθηνησιν ἀγῶνων septendecim
 libros complexum, ex quo per dignam memoratu particulam
 servavit Athenaeus XI p. 464 f. Ἀθηναῖοι τοῖς Διονυσιακοῖς
 ἀγῶσι τὸ μὲν πρῶτον ἡριστηκότες καὶ πεπωκότες ἐβάδιζον
 ἐπὶ τὴν θείαν καὶ ἰστεφανωμένοι ἐθεώρουν, παρὰ δὲ τὸν
 ἀγῶνα πάντα οἶνος αὐτοῖς ὄνοχοεῖτο καὶ τραγήματα παρε-
 φέρετο, καὶ τοῖς χοροῖς εἰσιούσιν ἐνέχεον πίνειν, καὶ διη-
 γωνισμένοις ὅτ' ἐξοπορεύοντο ἐνέχεον πάλιν μαρτυρεῖν δὲ
 τούτοις καὶ Φερεκράτῃ τὸν κωμικὸν (Athen. XI p. 485 d) ὅτι
 μέχρι τῆς καθ' ἑαυτὸν ἡλικίας οὐκ αἰτίους εἶναι τοὺς θεω-
 ροῦντας. Haec enim ex ipso illo Philochori libro petita esse
 vidit Siebelisius *Fragm. Philoch.* p. 85.*

Sequuntur tempora Ptolemaeorum, quibus vix dici pot-
 est quanta cum virium contentione critica etiam in hoc lite-
 rarum genere desudaverint. Ac Philadelpho imperante prae
 ceteris dignus est qui commemoretur Lycophro Chalcidensis,
 de quo memorabile extat Caeci h. e. Tzetzae ²⁾ testimo-
 nium, primum ab Osanno, qui id in cod. Planti Rom. rep-
 perit, mecum communicatum, postea plenius ab Ritschelio
 editum in G. Partheii Commentatione de Museo Alexandr.
 p. 219. Est autem hoc: Ex Caecio (Caeco) in com-
 mento comoediarum Aristophanis in Pluto, quam
 possumus Opulentiam nuncupare. Alexander

²⁾ Vid. Lobeckius ad Sophoclis Aiac. p. 112 et G. Dindorf-
 fius in Welckeri et Naekii Museo Rhen. IV p. 232.

Aetolus et Lycophron Chalcidensis et Zenodotus Ephesus impulsu regis Ptolemaei Philadelphi cognomento, qui mirum in modum favebat ingenii et famae doctorum hominum, graecae artis poeticos libros in unum collegerunt et in ordinem redegerunt, Alexander tragoedias, Lycophron comoedias, Zenodotus vero Homeri poemata. Itaque in ordinanda bibliotheca Alexandrina comicorum veterum colligendorum iustoque ordine disponendorum partes demandatae erant Lycophroni, quem rationes eius rei exposuisse credibile est in opere *περὶ κωμωδίας*, sed ita tamen ut simul etiam de aliis rebus ad comicorum interpretationem spectantibus disputasse videatur. Athen. VII p. 278 b. *Ἀρχέστρατος ἐν τῇ Γαστρολογίᾳ, οὕτως γὰρ ἐπιγράφεσθαι φησι Λυκόφρων ἐν τοῖς περὶ κωμωδίας, ὡς τὴν Κλεοστράτου τοῦ Τενεδίου Ἀστρολογίαν.* Idem XI p. 483 d. *Λυκόφρων ἐν τῷ ἐνάτῳ περὶ κωμωδίας παραθέμενος τὰ Φερεκράτους (locum dicit ex Pherecratis Crapatalis) καὶ αὐτὸς εἶναι φησι γένος κύλικος τὴν λεπαστήν, et XI p. 501 d. Κρατίνου εἰπόντος ἐν Δραπέτισιν „δέχεσθε φιάλας τάσδε βαλανειομφάλους“ Ἐρατοσθένης ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ περὶ κωμωδίας τὴν λέξιν ἀγνοεῖν φησι Λυκόφρονα.* Ubi quod in Cratini versu interpretando adversarium nactus est Eratosthenem, id accidit illi etiam in iis quae de Aristophane commentatus est. Scholiasta ad Vesp. 739 *πρὸς τὸν Λυκόφρονα κόρορον λέγοντα ἰχθυίδιον τι, ἠπάτηται δέ, ὡς φησιν Ἐρατοσθένης. ἔστι γὰρ λάχανόν τι ἄγριον καὶ εὐτελές.* Idem ad Pac. 701 *Λυκόφρων τὸ δρακιᾶν ἀντὶ τοῦ ὠρεῖαν, Ἐρατοσθένης δὲ ὑπὸ ἐκλύσεως ἐσκοτῶσθαι, et ad Plat. 119 ὅτι ὁ Λυκόφρων, ὡς ὁ Ἐρατοσθένης φησὶν, ᾤθη πρώτῳ τοῦτον (Aristophanem in Pluto) δᾶδας ἠτηκῆναι. πεποίηκε δὲ καὶ ἐν Ἐκκλησιαζούσαις αὐτό.* Hesychius vol. II p. 19.

κατελθασπόμενην: ὁ μὲν *Ανκόφρων* καταρτιωμένην, *Ἐρατοσθένης* δὲ συγκεῖσθαι τὴν λέξιν ἐκ τοῦ εἰλεῖν καὶ σπᾶσθαι. His adde Suidam s. v. *τεντάζειν*. Nec allunde petita sunt quae habet Schol. Platonis Bekk. p. 369 τὸ νῦν *βόμβας* λεγόμενον *πύππας* ἔλεγον, ὡς καὶ *Ανκόφρων* ᾤήθη. Porro in eodem argumento magna cum industria versatus est Callimachus Cyrenaicus, quippe cuius tabulae totam omnium fabularum memoriam complectebantur. Libri titulus fuit *πίναξ τῶν κατὰ χρόνους καὶ ἀπ' ἀρχῆς γενομένων διδασκαλιῶν*. Eius pauca supersunt fragmenta a Bentleio collecta p. 220 Blomf. Aequalis ferme Lycophroni et Callimachō, sed utriusque subinde adversarius ³⁾ fuit Eratosthenes, cuius operi *περὶ κωμωδίας* duodecim, ut videtur, libros complexo (Phot. Lex. s. v. *εὐκλεία*) utinam temporis iniuria pepercisset! Nunc pauca tantum pro ambitu libri fragmenta servata sunt, ex quibus quantam facturam in hoc opere literae fecerint abunde perspicitur. Ea diligenter composuit Bernhardus Eratosth. p. 203 sqq. quibus nunc addere licet quae de Cleone leguntur apud Scholiastam Venet. Aristoph. Pac. 48. Nec omittendus idem ad Thesm. 516. *Θεόφραστος . . . πῖν φησὶ τῆς πίτυος καὶ τῆς πεύκης. Ἐρατοσθένης ἀγγεῖον τουσαῦ . . . ἢ τῆς μελίσσης ὅπου οἱ σκώληκες . . . σιν. Quae ita fere redintegrandae sunt, Θεόφραστος προάνθησιν φησὶ τῆς πίτυος καὶ τῆς πεύκης. Ἐρατοσθένης ἀγγεῖον τοῦ σφηκίου τῆς μελίσσης, ὅπου οἱ σκώληκες ἐντίκτουςιν. Cfr. Theophrast. Hist. plant. III, 6 et Schol. Aristoph. Vesp. 1106. Iisdem temporibus vixit*

³⁾ Ad Lycophronem quae spectant Eratosthenis reprehensiones iam enotavimus: de Callimacho v. Schol. Aristophan. Nub. 549, ex quibus quam sobrii et circumspecti iudicii virum etiam his in rebus se praestiterit Eratosthenes illustri exemplo intelligitur.

Dionysades, patria Mallotes, Piciadi tragicorum adscriptus, vid. Naekius Sched. crit. p. 3. Is auctor fuisse perhibetur libri *Χαρακτῆρες ἢ Φιλοκωμωδός* inscripti, ἐν ᾧ τοὺς χαρακτῆρας ἀπαγγέλλει τῶν ποιητῶν Suidas vol. I p. 1286 Bernh. Non de quibusvis poetis, sed de comicis in libro actum fuisse vel titulus indicat; quamquam mirum est tale argumentum tractasse poetam tragicum: ac fortasse is alius est Dionysades. Nisi *Φιλοτραγωδός* scribere praestat, quo titulo Alexia fabulam docuisse constat ex Stobaeo Flor. CVIII 52. Scripsi autem *Φιλοκωμωδός* pro *Φιλοκωμωδοί*, quae vix apta est libri in quo de comicorum poetarum indole et ingenio agitur inscriptio; recte contra *Φιλοκωμωδός*, ad quam normam etiam nostrates libros inscribere solent, v. c. der Gartenfreund et quae sunt similia. Eratosthene et Dionysiade aliquanto posterior fuit Protagorides Cyzicenus, cuius *κωμικῆς ἱστορίας* habemus apud Athen. III p. 124 e. Valde enim placet Schneideri coniectura ad Nicandri Alexiph. 3 Protagoridem grammaticum non diversum fuisse statuentis a Protagora Cyziceno eo, cui Nicander Alexipharmaca inscripsit. Protagoras et Protagorides eadem sunt nomina. Cfr. Hemsterhusius ad Aristoph. Plut. p. 325 et Lobeckius Aglaoph. p. 996. Sub Ptolemaeo Philopatore inclaruit Asclepiades Myrleanus, de quo docte disseruit Werferus Act. Phil. Monac. II p. 535, neglecto tamen Athenaeo XI p. 501 e. ὁ Μυρλεανὸς Ἀσκληπιάδης ἐν τοῖς περὶ Κρατίνου, quibus verbis an non iustus in Cratini fabulas commentarius significetur dubitari licet. Eundem in Aristophane illustrando plurimum operae posuisse ex Scholiis constat. Cfr. Hesychium s. v. *Κολακοφοροκλείδης*. Nec minus strenue in eadem palaestra versatus est Aristophanes Byzantius, sub Ptolemaeis Philopatore et Epiphane clarus. Is non modo in Aristophanem Menandrum aliosque fortasse comicos (v. Wolfii Proleg. p. CCXX)

commentatus est, sed scripsit etiam πρός τοὺς Καλλιμάχου πίνακας, ut discimus ex Athen. IX p. 408 f, qui idem opus respicit lib. VIII p. 336 e. οὔτε γὰρ Καλλιμάχος αὐτὸ (Alexidie drama) οὔτε Ἀριστοφάνης ἀνέγραψεν. Eiusdem librum περί προσώπων praeter Festum s. v. *Maeson* laudat Athen. XIV p. 659 b, cui simile fuit scriptum Homeri Seimii (quem etiam de Menandro commentatum esse docuimus Proleg. p. XXXIV) περί τῶν κωμικῶν προσώπων apud Suidam s. v. Ὀμηρος vol. II p. 690. Cum Aristophane Aristarchi, Demetrii sive Ixionis, Euphronii, Artemidori, Callistrati et Symmachi memoriam coniungimus, quorum tanta fuit in hoc literarum genere et maxime in Aristophane interpretando industria, ut peculiarem sibi poscant operam, quam in aliud tempus differre satius est. Nunc hoc unum monere liceat Symmachi nomen delitescere apud Suidam vol. III p. 588, quod fugit Kasterum. Callistratum etiam in aliorum comicorum interpretatione versatum esse docet Athenaeus XII p. 496 a. ubi laudatur eius commentarius in Thressas Cratini.

Sequuntur critici Pergameni, quorum πίνακας commemorat Dionysius Halic. vol. V p. 630 Rsk. Magnam in his laudem consequuti sunt Crates Mallotes sive Pergamenus, cuius ἀναγραφὰς δραμάτων habemus apud Athen. VIII p. 336 e, et Carystius Pergamenus, cuius librum περί Διδασκαλιῶν laudat Athen. VI p. 285 e. cfr. Boeckhius Corp. Inscr. I p. 350. Ex Cratetis disciplina profectus est Herodicus, quamquam plures hoc nomine fuerunt grammatici de quibus vide Wolfii Proleg. p. CCLXXVII. Huius Κωμωδοῦμενα, quae ad similitudinem τῶν Τραγωδοῦμένων Asclepiadis Tragilensis composita fuisse videntur, ad partes vocat Athen. XIII p. 586 a. cll. Harpocrat. s. v. Σινώπη, ubi de Sinope scorto famosissimo, et lib. XIII p. 591 e, ubi de Phryne aliisque eiusdem nominis meretricibus agitur. Ex

eodem opere petita sunt quae leguntur apud Hesychium s. v. *Κολακιοφοροκλείδης* et apud Scholiastam Aristophanis Vesp. 1281 *Ἀρμόδιος δὲ ἐν τοῖς κωμωδοῦμένοις καὶ τὸν Ἄδμητον ἀνάγει, γραφὴν παραθεῖς Κρατίνου*. Ubi Herodici nomen restituendum esse vidit Suevernius Comment. de Aristophanis Avib. p. 28. Eiusdem et tituli et argumenti opus ferebatur Nicanoris Alexandrini sub Hadriano clari apud Suidam vol. II p. 621 et Eudoc. p. 811, et Antiochi Alexandrini *περὶ τῶν ἐν τῇ μέσῃ κωμῳδίᾳ Κωμωδοῦμένων ποιητῶν* apud Athen. XI p. 482 c. Denique Telephi Pergameni librum, in quo de tragicorum et comicorum poetarum vitis exposuerat, commemorat Suidas vol. III p. 460.

Caesaris et Augusti temporibus hanc partem literarum magna cum cura illustravit Aristarchi discipulus Didymus ille Chalcenterus, cuius λέξιν κωμικὴν adhibuit Hesychius, ipso fatiscente in Epistola ad Eulogium. Idem opus τὸ κωμικὸν aequit apud Etymol. M. p. 492, 53, qui locus plenior extat in Lexico MS apud Ruhnkenium Praef. Hesychii p. IX, ubi quae disputatur de voce *καρύκη*, ea in cod. Paris. Oro tribui monuit Bekkerus Anecd. Gr. III p. 1386. Ex eodem Didymi opere ducta videntur haec apud Scholiastam Apollonii Rhod. H. 1189 *τινὲς δὲ ῥύμβον αὐτὸ καλοῦσιν, ὧν ἐστὶ καὶ Εὐπολὶς ἐν Βάπταις καὶ Δίδυμος* (lege ὡς *Δίδυμος*) et quae ibidem leguntur ad lib. IV 1058 *στρευγομένοις — ἄθεν καὶ ἀτράξ ἢ κατὰ βραχὺν πρόσεις τοῦ ὕδατος. οὕτω Δίδυμος*. Nec dubito quin multa quae apud Hesychium Photium aliosque grammaticos tacito auctoris nomine leguntur ex eodem fonte fluxerint. Praeterea Didymus etiam in Phrynichum Athen. IX p. 371 f, in Cratinum Hesych. s. v. *Κόρσας* et Athen. XI p. 501 e, in Menandrum Etymol. Gud. p. 388, 25 aliosque fortasse commentatus est. Haud dispar Aelii Theonis et Epitheris Nicaccensis studium fuit. De Theo-

nis λέξει κωμικῇ. disseruit Ruhnkenius Praef. Hesych. p. IX sq. Cfr. Phrynichus Ed. p. 377. σαπρὸν εἰ πολλοὶ ἀντὶ τοῦ αἰσχρὸν. Θέων φησὶν ὁ γραμματικὸς εἰρηκέναι παρὰ Φερεκράτει ληρῶν. ἅπαντα γὰρ ἃ γέροι μαρκύρια ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ καὶ σισσηπύτος εὐρηται κείμενα. De Epitherses testis est Stephanus Byz. s. v. Νίκαμα p. 591 Ἐπιθέρησι γραμματικὸς γράψας περὶ λέξεων Ἀττικῶν καὶ κωμικῶν, καὶ τραγικῶν, et Erotianus p. 88 Θέρσις (lege Ἐπιθέρησις) ἐν δευτέρῳ τῶν λέξεων ἄμβωνά γησι χεῖλος εἶναι σκεῖον. Qui si idem est Epitherses grammaticus, quem commemorat Plutarchus de def. orac. p. 419 B. et ex Plutarcho Eusebius Praep. Evang. IV 17, de aetate viri nulla potest esse dubitatio. Hisdem ferme quibus Didymus vixit temporibus Augusto imperium tenente floruit Juba, regum literatissimus, cuius ιστορίαν θεατρικὴν habemus apud Photium Bibl. 161 p. 104, 85 Bekk. ubi decimus septimus liber amplissimi operis commemoratur. Idem passim laudat Athenaeus, ut IV p. 175 d. 177 a. quibus locis de trigono et tibiis ὑποκρήταις agitur. His adde Scholiasten Ravennatem ad Aristoph. Ran. 1175 Βαρβαρικὸν καὶ Περσικὸν ὄκλασμα καλεῖται καὶ Περσικὸν ὄρχημα, περὶ οὗ Ἰόβας μακρὸν πεποιήται λόγον ἐν τοῖς περὶ τῆς θεατρικῆς ιστορίας. Ita enim haec correxit Dindorfius ad Aristophanis Fragm. p. 147. Ducta autem haec sunt ex quarto operis libro, in quo de saltationibus scenicis expositum fuisse docet Hesychius, Κλωπίσιαι ὄρχηαίς τις, ὡς Ἰόβας ἐν τετάρτῳ Θεατρικῶν. Praeterea cfr. Schol. ad Demosth. de Falsa Legat. p. 253, ubi qui laudatur ὁ τὰς θεατρικὰς ιστορίας συγγράφων *) minus recta

*) Ne quis soristum desideret, similiter loquutus est Scholiasta ad Pind. Olymp. XI, 83. παρατίθεται δὲ καὶ τὸν γράφοντα τὴν Θησιίδα, ad Isthm. III, 58. ὁ τὴν Αἰθιοπίδα γράφων, et Etymol. M. p. 374, 26. ὁ τὴν Φο-

Valckenarius Diatr. p. 183 de Asclepiade Tragilensi intellexit. Similibus argumenti fuisse videntur Nestoris, incertae aetatis scriptoris, ὑπομνήματα θεατρικὰ ab uno Athenaeo laudata lib. X p. 415 a, ubi narrat de Herodoro tibicinae Megarensi, qui vixit temporibus Demetrii Polioroetae. Post Iubam regem Tiberio et Nerone imperantibus floruit Soteridas Epidaurius, Pamphilae doctissimae matronae (v. Proleg. ad Menandr. p. XXXIV) pater, qui praeter ὑπομνήματα εἰς Μένανδρον tribus libris comprehensa scripsit περὶ κωμωδίας, testantibus Eudoc. p. 387 et Suida vol. III p. 357, ubi qui testis advocatur Dionysius in μουσικῇ ἱστορίᾳ, eam non diversum fuisse ab eo quem Suidas s. v. Ἀντιφάνης, ubi de Antiphantis comici patria agitur, ad partes vocat, haud inepte coniectis ex Stephano Byz. s. v. Ὑδρέα p. 724 ubi de Etuage poeta comico citatur Διονύσιος εἰκαστῶ τρίτῳ τῆς μουσικῆς ἱστορίας. Totum opus sex et triginta libris constabat, ut discimus e Suida s. v. Διονύσιος, ubi patria Halicarnassensis fuisse et sub Traiano vixisse dicitur. Cfr. s. Ἡρωδιανός. Antonino Pio imperante scripsit Hephæstio Alexandrinus, cuius λίσεις ἀπορημάτων κωμικῶν unus Suidas commemorat vol. II p. 85. Porro multum studii in his rebus posuerat Galenus sub Antonino Philosopho clarus, cuius compluria fuerunt scripta huius generis, quorum unum inscriptum fuit εἰ χρήσιμον ἀνάγνωσμα τοῖς παιδευομένοις ἢ παλαιὰ κωμωδία, alterum τῶν ἰδίων ὀνομάτων κωμικῶν παραδείγματα uno libro comprehensum, tertium τῶν παρ' Εὐπάλιδι πολιτῶν ὀνομάτων tribus constans libris, tum περὶ τῶν περὶ

ρωνίδα γράφων. Quae attentare non debebat C. G. Muellerus de Cyclo Graecorum epico p. 60, 64. Adde Polybium in ipso operis initio: τοῖς πρὸ ἡμῶν ἀναγράφοις τὰς πράξεις, ubi Casaubonus scribebat ἀναγράψαι. Neque alia huius usus exempla desunt.

Ἀριστοφάνει πολιτικῶν ὀνομάτων libros quinque, duos denique libros περὶ τῶν παρὰ Κρατίνῳ πολιτικῶν ὀνομάτων. Sed horum omnium praeter titulos, quos ipse indicavit Opp. T. IV p. 368 Bas. nihil servatum est. Alexandro Severo imperante Athenaei Naucratis, ut videtur, aequalis fuit Palamedes Eleaticus, de quo erudite disputavit Boeckhii Praef. Pind. Schol. p. XIX. Huius κωμικὴν λέξιν praeter Suidam laudat Etymol. M. s. v. ἀρμάτειον μέλος p. 145, 44 Παλαμῆδης ἱστορικὸς (Boeckh. Ἐλεατικὸς) ὁ τὴν κωμικὴν λέξιν συναγαγών. Cfr. Hemsterhusium ad Aristoph. Plut. 318 et Valckenarium ad Iliad. lib. XXII p. 158. Tertio saeculo Caracallae ferme temporibus Sopater Sophista in Eclogarum lib. IV et V multa de tragicorum comicorumque rebus tradiderat, praeter Aristoxeni miscellanea usus eam in rem Rufi ἱστορία δραματικῆ vel μουσικῆ, testante Photio Bibl. 161 p. 103 Bekk. Denique incertae aetatis scriptorum, Amaranti Alexandrini ⁵⁾ librum περὶ σκηνῆς apud Athen. VIII p. 343 f et X p. 414 f, Chariclis commentarium περὶ ἀστικοῦ ἀγῶνος ab eodem Athen. VIII p. 350 c laudatum, Latini librum περὶ τῶν οὐκ ἰδίων Μενάνδρου, de quo diximus Proleg. Menandr. p. XXXIII, Dorothei Ascalonitae scriptum de Antiphane apud Athen. XIV p. 662 f, Menaechni librum περὶ τεχνιτῶν h. e. de histrionibus apud Athen. II p. 65 b et omisso libri indicio XIV p. 635 b. 637 f. 638 a laudatum, Platonii libellum adhuc superstitem περὶ διαφορᾶς κωμῶδων et alia scripta aliorum Aristophani praemitti solita verbo attigisse sufficiat; nec quidquam praeterea his addendum habeo nisi anonymi auctoris Lexicon comicum, ex quo insigne excerptum de orichalco protulit Scholiastes Apoll. Rh. IV 978, ubi titulum

⁵⁾ Fortasse is idem est, qui in Theocriti Thalysia commentatus est teste Etymol. M. p. 278, 40.

libri habemus hunc ἡ κωμικὴ λέξις ἢ πάμμικτος. sed ad vs. 1614 citatur ἐν τῷ κωμικῷ λεξικῷ, pro quo teste Invernizio Praef. Aristoph. p. XXVII Vaticani codices habent ἐν τῇ κωμικῇ λέξει. Atque ita etiam Scholiasta Aristophanis Plut. 318, ubi Hemsterhusius Palamedem, de quo modo diximus, libri auctorem fuisse suspicatur. Sed haec valde incerta est coniectura; certius est multa ex anonymo illo opere in Lexica sua transtulisse Hesychium et Photium, de quo ante Blomfieldium Cens. Photii Hermann. p. 741 Lps. verbo admonuit Ruhkenius Auctar. Hesych. ad II p. 390.

His praemissis iam accedamus ad id quod nobis agendum proposuimus, et qui antiquam comoediam illustraverunt poetas deinceps recenseamus.

Antiquissimi igitur qui Cratini aetatem superant poetae comici apud Atticos commemorantur Susario, Euetes, Euxenides, Myllus, Chionides, Magnes, Ecphantides, fortasse etiam Tolynus. In his quem primo loco posui SUSARIO Megarensis, Philini filius, patriam habuit Tripodiscum, Megaricae dittonis vicum, unde ille in Atticam profectus apud Icarios, Dionysiacorum sacrorum cultu nobilitatos, v. Athenaeus II p. 40 b et Scholiasta Iliad. χ' 29, primus omnium versibus comoedias decuisse creditur. V. Scholiasta Dionysii Thrac. p. 748, Tzetzes apud Cramerum Anecd. vol. III p. 336, Schol. Hermogenis apud Reiskium Orat. Graec. vol. VIII p. 959 et Bentleius Phalar. ed. Lips. p. 263. Quae si vera sunt, ut sunt sane meo iudicio verissima, non dubitari posse videtur, quin prima Atticae comoediae paullo artificiosius excultae initia a Megarensibus sint repetenda. Idque ipsos etiam Megarenses sibi persuasisse, praeter Aspasium ad Aristotelis Eth. Nicom. IV, 2 docet nobilissimus locus Aristotelis Art. poet. III, 5. Utebantur autem Megarenses, Aristotele teste, duobus potissimum argumentis, quibus sibi comoediae origi-

nem vindicarent, quorum alterum ex ipso *κωμωδίας* nomine petitum utpote levius praetermitto; v. Muelleri Dor. II p. 351 et Anonymum de Comoedia p. XXVII Beck. Gravius alterum, ex populari illud quod apud Megarenses floruit imperio ductum: *ἀντιποιοῦνται*, inquit, *τῆς μὲν κωμωδίας οἱ Μεγαρεῖς, οἱ τε ἐνταῦθα, ὡς ἐπὶ τῆς παρ' αὐτοῖς δημοκρατίας γενομένης, καὶ οἱ ἐκ Σικελίας· ἐκείθεν γὰρ ἦν Ἐπίχαρμος ὁ ποιητής.* Mitto postrema: ad seriora enim spectant tempora. At Nisaeorum Megarensium democratiam quam tandem intellexisse putabimus Aristotelem? Tacent interpretes, nisi quod Hermannus democratiam Megarensium sublatam esse adnotat Olymp. LXXXIX, 1. Sed ad hanc quidem illos, comoediae a se inventae antiquitatem declaratos, provocare non potuisse, nemo non intelligit. Itaque noli dubitare, quin eam Megarenses democratiam intelligi voluerint, quae brevi post expulsam Theagenem instituta fuit, quaeque, demagogis plebem dulci libertatis potu inebriantibus, in effrenam plane licentiam degeneravit. Plutarchus Quaest. graec. p. 295 D. *Μεγαρεῖς Θεαγένη τὸν τύραννον ἐκβαλόντες ὀλίγον χρόνον ἐσωφρόνησαν κατὰ τὴν πολιτείαν εἶτα πολλήν — καὶ ἄκρατον αὐτοῖς ἐλευθερίαν τῶν δημαγωγῶν οἰνοχοούντων διαφθαρέντες παντάπασιν τὰ τε ἄλλα τοῖς πλουσίοις ἀσελγῶς προσεφέροντο καὶ παριόντες εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν οἱ πένητες ἠξίουσαν ἐστιᾶσθαι καὶ δειπνεῖν πολυτελῶς κ τ. λ.* Quibus adde quae his similia narrat ibid. p. 304 E. Sed Theagenes quo tempore expulsus sit a civibus, nusquam notatum reperio; neque multum tamen a vero aberraverit, qui id Olymp. XLIII vel XLIV factum esse statuat. Nam Olympiade XLIII ineunte adhuc firmam et incolumem fuisse Theagenis dominationem ex eo intelligitur, quod illo tempore Cylonem, generum suum, in occupanda Athenarum arce praesenti auxilio sustentavit, Thucyd. II,

126, Corsini Fast. Att. III p. 64 et Heinrichii Epimen. p. 17. 80. In Megarico autem bello de Salamine insula cum Atheniensibus exorto, quod in Olymp. XLV incidere videtur, nullam Theagenis mentionem ab antiquis scriptoribus fieri videas; neque profecto Megarenses, nisi tum temporis iam expulissent tyrannum patria, Lacedaemonios advocassent, qui motam de insula litem arbitrio suo dirimerent, Plutarch. Sol. 10. Quae si recte disputata sunt, procacem illam quam Plutarchus describit popularis dominationis libertatem circiter inde ab Olymp. XLV vel XLVI initium duxisse intelligitur. Eodem igitur tempore etiam comoedia, popularis imperii socia et alumna, apud Megarenses effloruit, neque multo post, inter Olymp. L et LIV, v. Marm. Arund. Epoch. 34, Susarione auctore in Atticam immigravit. Sed antiquissimae huius apud Megarenses et Icarios comoediae quae indoles et ratio fuerit, in ancipiti positum est. Quamquam Megarenses quidem, quos ipsam naturam ad conviciorum petulantiam finxisse Pittaci dictum in Anthol. Palat. II p. 445 significat, *Μεγαρεῖς δὲ φρεῦγε πάντας, εἰσὶ γὰρ πικροί*, Megarenses igitur comitorum lusuum facetiis maxime optimates carpsisse vel ex eo intelligas, quod ipsi comoediam florente apud se populi imperio natam esse asseverabant. Sed ut ipse ille popularis Megarensium imperii status, Plutarcho teste, in petulantissimam licentiam degeneraverat, ita etiam comoedia qua usi sunt videtur ad procacissimas cavillationes descendisse et insulsissima quaeque sive praemeditato sive extemporali sermone effutiisse. Eandemque illi rationem etiam postea, Atticorum comoedia iam ad egregiam elegantiae et festivitatis laudem exulta, ita tenuerunt, ut *Μεγαρικὸν γέλωτα*, quo tum contumeliosam irrisionem tum ineptum et insipidum iocandi genus designabant, Atticorum poetae proverbii loco usurparent, Hesychius v. *γέλως* et Muellerei Dor. II

p. 349. ⁶⁾), atque omnino Megaricam comoediam quocumque modo possent in contemptum adducerent. Suidas s. v. γέλως T. I p. 471 ἤκμασε γὰρ ἡ Μεγαρικὴ κωμωδία ἀώρωσ, ἣν Ἀθηναῖοι καταμωκώμενοι ἐγέλων. Quae leguntur etiam in Proverbiis Bodl. 285 p. 30, nisi quod ibi pro ἀώρωσ scriptum est ἐπὶ χρόνον Aristophanes Vesp. 57.

μηδὲν παρ' ἡμῶν πρᾶσοδοκᾶν λίαν μέγα,
μηδ' αὖ γέλωτα Μεγαρόθεν κεκλημμένον.

Ubi Scholiasta haec habet: ἢ ὡς ποιητῶν ὄντων τιμῶν ἀπὸ Μεγαρίδος ἀμούσων καὶ ἀφνωσ σκωπτόντων ⁷⁾, ἢ ὡς τῶν Μεγαρέων καὶ ἄλλως φορτικῶς γελοιαζάντων. Εὐπολις Προσπαλτίας Τὸ σκῶμ' ἀσελγὲς καὶ Μεγαρικὸν ἀφόδρα ⁸⁾. In simili fabulae parte Ecphantides apud Aspasium ad Aristot. Eth. Nicom. IV, 2 haec verba posuerat: Μεγαρικῆς κωμωδίας ἄσμα δέειμ'. ἤσχυνόμην τὸ δράμα Μεγαρικόν

⁶⁾ Ut risus Megaricus, ita etiam lacrymae Megaricae in proverbium abierunt. Hesychius, Μεγαρέων δάκρυα: δοκεῖ πλεῖστα φέεσθαι ἐν τῇ Μεγαρίᾳ (lege Μεγαρίδι) σκόροδα, καὶ παροιμία ἐπὶ τῶν προσποιητῶς δακρυόντων. Cfr. Bekkeri Anecd. p. 281. De tragica Megarensium poesi, ad quam tum paroemiam illam tum verbum μεγαρίζειν lamentari (?) spectare putabat Muellerus Dor. II p. 367, nihil plane innotuit, nisi quod Suidas Alcimenem Megarensem, tragicum poetam, commemorat, quem tamen non Megaris, sed Athenis fabulas suas docuisse probabile est; quemadmodum Phoenisidem comicum, licet genere Megarensem, fabulas tamen suas Attico theatro commisisse scimus. Itaque Μεγαρέων δάκρυα rectius de lacrymis per simulationem fuis interpretabimur cum Hesychio. Neque aliter Zenobius V, 8 τὰ μὴ ἐκ παθῶν, μὴδὲ ἐκ βάνους δάκρυα ἀλλ' ἐξ ἐπιπολῆς Μεγαρέων δάκρυα ἔλεγον. Cfr. Proverbia Bodl. 626 et Photium Lex. p. 251, 23.

⁷⁾ Ita correxi Quaest. I p. 5 editum σκωπτομένων, firmante nunc cod. Veneto. Pro ἄλλως frustra Hemsterhusius ad Pollucem vol. II p. 1131 scribebat ἄλλους.

⁸⁾ De hoc loco Eupolidis dicitur in fragmentis.

ποιεῖν. Ex quo loco plura quam debebat collegit Muellerus Dor. II p. 350. Neque recte interpretatus est vir eximius:

Wohl stammt mein Lied aus Megara, die Komoedie;
Doch was geschieht, ist keineswegs Megarisch
plump.

Sensus haud dubie hic est: nolo spectatoribus molestus esse Megaricae comoediae carmine recitando; pudet enim fabulam meam inspidis, quales Megarensium poetarum sunt, iocis adspargere. Neque enim dubitari potest, quin recte olim ad Philemonis fragm. p. 382 ἄσμι' οὐ δίδεμι scribendum coniec- cerim pro edito ἄσμα δίδεμι, quam rationem optime Feliciani versio ex integriori Aspasii codice ducta apud Gaisfordium ad Hephaest. p. 96 confirmat: praetereo carmen Megaricae comoediae. Versus ipsi ita digerendi:

Μεγαρικῆς

κωμωδίας ἄσμι' οὐ δίδεμι. ἤσχυρόμην
τὸ δράμα Μεγαρικὸν ποιεῖν.

Denique ad eandem illam Megaricae comoediae petulantiam etiam τὰ Μαισωνικά σκώμματα pertinere existimo, quae a Maesone, Megarico histrione, qui ludicras servi et dicacis coqui personas invenerat, nomen traxisse ex Aristophane Byzantio docet Athenaeus XIV p. 659a Μαίσιων γέγονε κωμωδίας ὑποκριτῆς Μεγαρεὺς τὸ γένος, ὃς καὶ τὸ προσωπεῖον εὔρε τὸ ἀπ' αὐτοῦ καλούμενον Μαίσιωνα, ὡς Ἀριστοφάνης φησὶν ὁ Βυζάντιος ἐν τῷ περὶ προσώπων, εὔρεῖν αὐτὸν φάσκων καὶ τὸ τοῦ θεράποντος πρόσωπον καὶ τὸ τοῦ μαγειροῦ. καὶ εἰκότως καὶ τὰ τούτοις πρέποντα σκώμματα καλεῖται μαισωνικά. Cfr. Eustathius ad Hom. p. 1751, 56. Ad eundem Maesonem pertinere haec Zenobii Cent. II, 11 ἀντ' εὐεργεσίας Ἀγαμέμνονα δῆσαν Ἀχαιοί: αὕτη κατὰ τῶν ἀχαρίστων λέγεται. φασὶ δὲ αὐτὴν ὑπὸ Μείσωνος (leg.

Μαίσιωνος) τοῦ *Μεγαρέως*, *) πεποιῆσθαι, indicavi Quæst. scen. II p. 1. Maesonis illum versum servavit etiam Photius et ex Photio Suidas, qui quod pro δῆσαν exhibet τῖσαν haud dubie reiectaneum est. Cfr. Libanius de nece Iuliani p. 285 B ἀντὶ γὰρ εὐεργεσίας οὐκ ἐδέθησαν (lege ἐδέθησαν) κατὰ τὴν παροιμίαν, ἀλλ' ἐπεβαυλεύθησαν ἀποκτεῖναι τῶν εὐνούχων τὸν μάλιστα περὶ τὴν εὐνήν. Neque negligendus Harpocratio s. v. Ἐρμαῖ p. 86, 6, ex quo eundem Maesonis versum uni Hermarum Athenis inscriptum fuisse discimus: *Μενεχλῆς ἢ Καλλιστράτος* (lege *Καλλικράτης*) ἐν τῷ περὶ Ἀθηναίων (lege Ἀθηῶν) γράφει ταυτί Ἀπὸ γὰρ τῆς ποιικίλης καὶ τῆς τοῦ βασιλέως στοᾶς εἰσὶν οἱ Ἐρμαῖ καλούμενοι — ἐφ' ἑνὸς δὲ αὐτῶν ἐπιγέγραπται γράμμασιν ἀρχαίαις Ἀντ' εὐεργεσίας Ἀγαμέμνονα δῆσαν Ἀχαιοί. De quo loco qui disseruit nuper Schneidewinus *Ephemer. Gotting.* 1837 fasc. 86. 87 opportune monuit eandem paroemiam significari a Diogeniano apud *Galesfordium Pæroem.* p. V ἔστι δὲ ἡ παροιμία τρόπος καὶ τῆς καλουμένης ἑλληγορίας παράκειται δὲ αὐτῇ λόγος *Αἰσώπειος, Καρικὸς αἴνος, Συβαρτικὸς λόγος, Κύπριος, καὶ Μαισιωνικὴ παροιμία. Μάρσιππος.* Ubi pro *Μάρσιππος* fortasse *Χρύσιππος* corrigendum, quem de proverbis commentatum esse intelligitur ex *Zemobio* II, 18 et III, 80 coll. *Proverb. Bodhæi.* p. 15 A et 92 B. Ceterum Maesonem, quem etiam Musonem dictum fuisse ex *Hesychio* ¹⁰⁾ colligas, *Megarensibus Siculis* ¹¹⁾, quos et

*) Non recte hæc *Welckerus* *Syll. epigr.* p. 224 de *Megarei* filio interpretatus est.

¹⁰⁾ *Hesychius*, *Μούσιωνες*: αἱ κορυφαῖοι τῶν μαγείρων καὶ οἱ τεχνῖται. Ubi *τεχνῖται* dici videntur histriones *Maesonicas* personas sustinentes.

¹¹⁾ *Siculos Megarenses* et *Nisæos* etiam ab aliis inter se confundi videas, velut ab *Ovidio* *Heroid.* XV, 54 de *Siculis* agente, *Nisiades* matres *Nisiadesque* nurus.

ipsos sibi inventae comoediae honorem arrogasse constat, contra Timaei sententiam vindicare studuit Polemo Athenaei XIV p. 659 c. τὸν δὲ Μαισωνα Πολέμων ἐν τοῖς πρὸς Τιμαίον ἐκ τῶν ἐν Σικελίᾳ φησὶν εἶναι Μεγαρέων καὶ οὐκ ἐκ τῶν Νισαίων. Cuius si vera esset sententia, histrionem illum ante Olymp. LXXIV, 2 vixisse efficeretur. Eo enim anno Megarenses a Gelone expulsos et Syracusas traductos esse constat ex Thucyd. VI, 4 cll. Herodot. VII, 156.

Eandem ridendi conviciandique scurrilitatem Susarionis quoque comoediam rettulisse credibile est; Anonymus de Com. p. XXXII μόνος ἦν γέλως τὸ κατασκευαζόμενον, Diomedes Grammat. III p. 486 poetae primi comici fuerunt Susario Myllus et Magnes; hi veteris disciplinae ioculatoria quaedam minus scite et venuste pronuntiabant. Quamquam Susarionis lusus scenici ab Megarensium ratione eo differebant, quod versibus adstricta erant, quae illi nudo sermone effundebant dictéria. Schol. Dionysii Thrac. p. 748 τῆς ἐμμέτρου κωμωδίας ἀρχηγὸς ἐγένετο, ex quo nequaquam consequitur, ut etiam literis perscriptas fuisse eius comoedias credamus, quod recte negasse puto Bentleium Phalar. p. 258 sqq. Praemeditatos igitur fuisse Susarionis lusus, neque vero ex tempore fusos, non dubitamus: cui non repugnat Aristoteles, qui quum ab initio comoediam αὐτοσχεδιαστικὴν fuisse affirmat, vetustissimam eius formam, qualis iam ante Susarionem apud Atticos aliasque Graeciae gentes fuit, respexisse videtur. Praemeditatae autem si fuere Susarionis comoediae et versibus utcunque

---

Magis etiam mirum videri potest quod Crates apud Diogenem Laert. II, 118 de Stilpone philosopho posuit, ἐν Μεγάροις ὅθι φασὶ Τυρῳέος ἔμμεναι εὐνάς. Nisi is Megaricorum philosophorum vanitatem et τῦφον ridere voluit.

inclusae, eadem etiam quibusdam argumentorum finibus circumscriptas fuisse probabile est, ita tamen ut ipsa illa argumenta neque artificiosius excogitata neque ad certum actionis finem directa fuisse videantur. Qua in re non una sed pluribus actoribus usum esse Susarionem, indicat Anonymus de Com. p. XXXII οἱ περὶ Σουσαρίωνα ¹²⁾ τὰ πρόσωπα εἰσηγὼν ἀτάκτως, quibus deinde Cratinum opponit, qui primus omnium τὰ ἐν τῇ κωμῳδίᾳ πρόσωπα μέχρι τριῶν κατέστησε. Quae si vera sunt, profecto in plaustris illas comoedias actitatas esse parum credibile est, quae Bentleii fuit opinio, Arundeliani lacunam marmoris Epoch. 54. 55 ita ex coniectura supplementis: ἀφ' οὗ ἐν ἀπήναις κωμῳδίαι ἐφορέθησαν (sic) ὑπὸ τῶν Ἰκαριέων, εὐρόντος Σουσαρίωνος ¹³⁾. Cuius rationi etiam hoc obstat, quod plaustra illa, nisi ubi de traegodiae origine agitur, a nemine unquam commemorantur. Quamvis igitur Susarionis conatus scenicos non adeo imperfectos fuisse putamus, ut vulgo creditur, vel sic tamen totam eius rationem admodum rudem et incomptam fuisse neque populi assensum tulisse, vel illud documento esse potest, quod proximis octoginta post Susarionem annis adeo obmutuit comoedia, ut nihil quidquam de novae artis progressu et incrementis audiamus, immo ne nomen quidem poetae qui in eodem genere elaboravit a vetustis scriptoribus com-

¹²⁾ Vulgo legitur Σαννυρίωνα, quae res Casaubono ad Athen. VII p. 286 c adeo imposuit, ut Sannyrionem, Philyllii et Strattidis aequalem, antiquae comoediae poetarum antiquissimum diceret. Susarionis nomen restituit iam Pearsonus Vindic. Pseudo-Ignat. II, 1. Idem error apud Alciphr. Epist. III, 55 cll. Aethan. Var. Hist. XIII, 15.

¹³⁾ Boeckhius Corp. Inscr. II p. 301 locum ita redintegavit, ἀφ' οὗ ἐν Ἀθ[η]ναῖς κωμῳ[δ]ῶν χο[ρ]ὸς ἠύρ[ε]θη, [στη]σάν[των αὐτῶν] τῶν Ἰκαριέων, εὐρόντος Σουσαρίωνος.

memoretur. Nes tamen post prima illa conamina prorsus exulasse ex Attica nihilque interim incrementi cepisse videtur comoedia; sed cum minus placuisset haec tota conviciandi locandique ratio spectantibus, fortasse etiam aliis rationibus ex civitatis statu repetendis accedentibus, factum est, ut minorum poetarum vel histrionum studio coleretur et fere in obivento delitesceret, fortasse ne in urbem quidem intronmissa. Aristoteles de Arte poet. V, 3 ἡ κωμῳδία διὰ τὸ μὴ σπουδαίεσθαι ἐξ ὀρχῆς ἔλαθεν. Octoginta demum post Susario-nem annis, inde ab Olymp. LXXIII vel LXXIV, eodem igitur tempore quo Epicharmus in Sicilia comicam artem iam ad cultiorem formam expoliverat, etiam apud Atticos comoedia aliquanto elegantiori, ut suspicari licet, ornata, quam quo antea induta fuerat, iterum surrexit, cuius rei primariam causam ex aucta popularis imperii libertate repetendam esse vponite intelligitur. His igitur proximisque abhinc temporibus fabulas iam ipsis Athenis docuere EUETES, EUXENIDES et MYLLUS. Suidas s. v. Ἐπίχαρμος T. I p. 842 ἦν δὲ (Ἐπίχαρμος) πρὸ τῶν Περσικῶν ἔτη ἕξ, διδάσκων ἐν Συρακούσαις. ἐν δὲ Ἀθήναις Εὐέτης Εὐξενίδης καὶ Μύλος (leg. Μύλλος) ἐπεδείκνυντο, hoc est Olymp. LXXIII, 1. Ex his Euetem, cuius vel nomen suspectum videri potest, et Euxenidem praeter Suidam nemo commemorat; at Mylli memoriam praeter Diomedem Grammaticum loco supra p. 24 adscripto servarunt plures. Hesychius vol. II p. 632 καὶ παροιμία Μύλλος πάντ' ἀκούει, ἐπὶ τῶν ἀκούοντων καὶ κωφότητα προσποιουμένων. ἔστι δὲ καὶ κωμῳδῶν ποιητῆς οὕτω καλούμενος. Diogenianus Prov. VI, 40 Μύλος (Μύλλος) πάντ' ἀκούει, ἐπὶ τῶν κωφότητα προσποιουμένων καὶ πάντ' ἀκούοντων. Μύλος (Μύλλος) γὰρ κωμῳδῶν ποιητῆς ὃς μὴ ἀκούειν ὑπεκρίνετο. Quibus similia habet Photius

Lex. p. 279, 25 et Arcadius de acc. p. 53 *Μύλλος ποιητὴς κωμικός*. Eustathius ad Iliad. p. 906, 53 *Μύλλος μὲν κύριον, μυλλὸς δὲ διεστραμμένος τὴν ὄψιν*. Idem ad Odysse. p. 1885, 21 *Μύλλος, ὅπερ ἐστὶ κύριον ὑποκριτοῦ τοῦ παλαιοῦ, ὃς μυλτωτοῖς φασὶ προσωπεῖοις ἐχρήσατο*, ubi quod histrio dicitur, quem ceteri comoediarum poetam dicunt, nemini fucum faciet. Quod autem *μυλτωτοῖς προσωπεῖοις* usus esse perhibetur, documento est, inventas iam tum fuisse personas scenicas, sed ita ut pristinae vultum minime illinendi consuetudinis vestigia superessent. Denique ad eundem Myllam spectare videntur haec Photii Lex. p. 236, 10 *Μύλλος ποιητὴς ἐπὶ μωρία κωμωδούμενος*. Quae paullo prius enuntiata sunt; neque enim Myllus propter stultitiam ab aliis poetis ridebatur, sed stultitiam simulantis partes in suis ipse fabulis agebat.

Myllum ceterosque qui una cum eo commemorantur poetas proximus quidem, at satis longo tamen proximus intervallo excipit CHIONIDES Atheniensis, de quo ita Suidas: *Χιονίδης, Ἀθηναῖος, κωμικός τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας, ὃν καὶ λέγουσι πρωταγωνιστὴν γενέσθαι τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας, διδάσκειν δὲ ἔτεσιν ὀκτώ πρὸ τῶν Περσικῶν*. Eadem Eudocia p. 436. Quorum si vera est de aetate Chionidis sententia, Chionides iam Olymp. LXXII, 4 vel LXXIII, 1 fabulas docuit atque Myllo ceterisque paullo antiquior habendus est. Cfr. Wolfii Prol. ad Hom. p. LXIX. Quod quo minus recte fieri putem, prohibet gravissima Aristotelis auctoritas, qui cum ipse didascaliarum librum considerit, eiusmodi in rebus falli vix potuit. Is igitur Chionidem et Magnetem Epicharmo aliquanto aetate minores fuisse testatur: *Ἐπίχαρμος πολλῷ πρότερος ὢν Χιονίδου καὶ Μάγνητος* Art. Poet. III, 5. Iam quum Epicharmus Olymp. LXXIII

fluorierit, Chionidis aetatem vix ante Olymp. LXXX collocari posse crediderim ¹⁴). Quod verum esse etiam alio argumento intelligitur. Nam cum Chionides in fragmento fabulae *Πρωχοί* inscriptae apud Athen. XIV p. 638 a. Gnesippum ludierum poetam commemoret, is vero Cratini aequalis fuerit, Chionidem Cratini aetatem attingisse apertum est: quamquam non dissimulandum est, teste Athenaeo l. l. et IV p. 137 e, fuisse inter veteres criticos, qui ipsam illam fabulam, in qua Gnesippus commemoratur, in spuriiis numerarent. Sed de hoc utcumque statuis, illud dubium esse non potest, Aristotelem ita commemorare Chionidem, ut eum omnium qui apud Atticos florere comicorum aetate primum fuisse censuerit, non aliam puto ob causam, quam quod omnium antiquissimus fuit quorum et scriptae et artificiosius excultae fuerunt comoediae, id quod etiam illos significare voluisse puto qui eum *πρωταγωνιστήν τῆς ἀρχαίας* nuncuparent ¹⁵). Fabulae eius ab Suida et Eudocia commemoran-

¹⁴) Aristotelis testimonium qui «contra me facere» edixit sed non docuit Grysarius de Comoedia Dorica p. 152 Epicharmi primam fabulam ponit Olymp. LXXI, 3, Chionidis autem LXXII, 4. Haec si vera sunt, Epicharmus non *πολλῶν*, sed *ὀλίγων* ante Chionidem fabulas exhibuisse dicendus erat. Eam ob causam ego reiiciendum putavi Suidae testimonium, cui adversatur etiam id quod Chionidem, qui primus verae comoediae auctor significatur ab Aristotele, antiquiorem facit Myllo et Eueete et Euxenide, quorum nec scriptae extitisse videntur comoediae nec ab inculta Susarionis ratione multum remotae. De eo autem cum nemine litigabo, utrum Chionides, si vere Epicharmus Olymp. LXXI primam fabulam docuit, Olymp. LXXVI an aliquot annis prius fabulas docere inceperit.

¹⁵) Non optima fide mecum egit Grysarius l. l. p. 154 haec scribens «Neque, quod Chionidem primum poetarum «comicorum ego posui, eo refutatur, quod Meinekius «provocavit ad fabulam Chionidis non genuinam *οἱ* «*Πρωχοί*, qua Gnesippus Cratini aequalis commemoratus

ter tres, "Ἡρώς (lege Ἡρώς), Πρωτοί, Ἰλίπαι ἢ Ἀσά-
 ριοι. Postremae nullum superest fragmentum. Πρωτοί praeter
 allata loca laudantur ab Athenaeo III p. 119 e et Gram-
 maticae Hermann. p. 325, Ἡρώς a Polluce X 43, Antiattic.
 p. 97 et Suida v. ἄγνος. Tacito fabulae titule semel com-
 memoratur Chionides a Vitruvio lib. VI praef. p. 146. Nomen
 de Philemonis Grammat. loco p. 30 falluntur, si quid video,
 et Osannus et Sturzius Animadv. ad Etymol. M. p. 772.
 Denique de scriptura nominis admonere licet, inter Χιωίδης
 et Χιονίδης fluctuante. Illud probat Kusterus, qui in Suidae
 loco e cod. Paris. Χιωίδης edidit pro Χιονίδης. Contra
 Χιονίδης ubique reponendum putabant Vossius de Poetis gr.
 p. 25 et Casaub. ad Athen. I p. 119 e, ubi quod Schweig-
 haeuserus scribit Athenaei MS A constanter offerre formam
 Χιωίδης, repugnat iis quae dixit vol. VII p. 487, ubi ex
 eodem libro enotavit Χιονίδης. Utrumque habet quo com-
 mendetur. Alterum Χιωίδης est a nomine Χίων Χίωνος,
 alterum a Χίωνος Χιονίδος (v. T. H. ad Polluc. vol. II p. 1193
 et Thucyd. V, 19) vel a Χίωνα, ut Ovidius Ep. Pont. III,
 3, 42. Eumolpum, Chiones filium, Chionidem dixit. Sed
 meliores libri tenent fere Χιωίδης.

Cum Chionide Aristoteles ita coniunxit MAGNETEM, ut is
 eodem ferme quo ille tempore vixisse videatur ¹⁶). Susa-
 rioni et Myllo qui aequalem facere videtur Diomedes Gramm.

«esset. Eam enim fabulam non ab ipso Chionide sed
 «ab alio conscriptam fuisse repetita vice testatur Athen.
 «XIV p. 638a et IV p. 137 e.» Sed talia passim sibi
 licere putavit vir doctissimus. Ceterum Chionidem pri-
 mum fuisse poetam comicum hoc nomine dignum, ne
 ipse quidem negavi.

¹⁶) Grysauius l. l. p. 153 qui Suidam sequutus Chionidem
 ponit Olymp. LXXII, 4, Magnetem assignat Olymp.
 LXXVI, quae ratio Aristotelis loco manifesto repugnat.

III p. 486 longe a vero aberrat. Inter Epicharmum et Cratium medius interponitur ab Anonymo de Com. p. XXVIII. Neque repugnat Aristoteli Suidas v. *Μάγνης* T. II, 478 *ἐπιβάλλει δ' Ἐπιχάρμῳ νέος πρεσβύτη*. Aetate provectum obfusse Magnetem intelligitur ex Aristophanis Equit. 524 *ἐπὶ γήρωσ, οὐ γὰρ ἐφ' ἡβης, ἐξεβλήθη πρεσβύτης ὢν*. Acta autem haec fabula est Olymp. LXXXVIII, 4. Iam si eiusdem Olympiadis anno primo mortuus est sexagenarius, neque enim de magna aliqua atque eximia vitae longitudine loquitur Aristophanes, recte sane eius adolescentia in Epicharmi senectutem incidisse dici potuit, si quidem Epicharmus, qui circa Olymp. LX natus est, anno aetatis nonagesimo vel, ut aliis placet, nonagesimo septimo supremum diem obiit. V. Clintoni Fast. p. 21 Kr. Non dubitamus igitur aetatem Magnetis ita definire, ut circa Olymp. LXXX floruisse dicatur. Sed de reliquis antequam dicamus, de patria admonere licebit. Atheniensem h. e. ipsis Athenis natum dicit Anonymus de Com. p. XXVIII. Suidas autem: *Μάγνης, Ἰκαρίου πόλεως, Ἀττικὸς ἢ Ἀθηναῖος*. Pro *πόλεως* debebat *δήμου*, qui Suidae est, non librarij error. Praeterea corrige *Ἰκαρίου, πόλεως Ἀττικῆς, ἢ Ἀθηναῖος*. Similiter idem de Thespide: *Θέσπις, Ἰκαρίου, πόλεως Ἀττικῆς*. De forma *Ἰκάριος* pro vulgari *Ἰκαρία* frustra dubitant Reinesius et Casaubonus. Hesychius: *Ἰκάριος, δῆμος Ἀθήνησι*, ubi *Ἀθήνησι* simili modo dictum est, ut Homerus Sunium promontorium *ἄκρον Ἀθηνῶν* dixit. Iam recte legi vides apud Athenaeum II p. 40 b *ἐν Ἰκαρίῳ τῆς Ἀττικῆς*. Cfr. Meursius de Populis Att. s. *Ἰκαρία*. Fabulas docuisse Magnetem novem duasque reportasse victorias affirmant Suidas et Eudocia, quibus quo minus fidem habeamus prohibet Aristophanes, qui Equ. 521 de Magnete dicit: *πλεῖστα χορῶν τῶν ἀγκιπάλων νίκης ἔστησε τροπαία*. Credendum igitur potius

Anonymo l. l. undecies eum vicisse referenti. Idem fabularum eius nihil superesse tradidit; quae enim ferantur sub Magnetis nomine novem comoediae, eas esse suppositas: τῶν δὲ δραμάτων αὐτοῦ οὐδὲν σώζεται, τὰ δὲ ἐπιφερόμενά ἐστιν ἑννέα. Cum Anonymo consentit quem in ferendis de fabularum γνησιότητι iudiciis Eratosthenis crisin sequutum esse suspicor, Athenaeus XIV p. 646 e Μάγνης ἢ ὁ ποιήσας τὰς εἰς αὐτὸν ἀναφερόμενας κωμωδίας Cfr. idem IX p. 367 f. Neque obstant Anonymo, ut Bentleyus Epist. ad Millium p. 479 Lips. putabat, quae Photius habet p. 288, 20 Ἀνδιάζων: Ἀνδοὶ Μάγνητος τοῦ κωμικοῦ διεσκευάσθησαν, quae eadem apud Suidam s. v. Ἀνδοὶ leguntur; similia apud Hesychium: Ἀνδιζων, χορεύων, διὰ τοὺς Ἀνδοίς, οἱ σώζονται μὲν διεσκευασμένοι δ' εἰσίν. Quorum verborum hic sensus est: superesse quidem Magnetis Lydos, sed non genuinos illos et quales ipse poeta in scenam commiserit, sed quales ab alio poeta sub incudem revocati et immutati fuerint¹⁷). Eius modi fabularum ab aliis poetis correctarum mire ferax fuit et tragica et comica Graecorum poesis. Hinc explicandum existimo, quod Dio Chrysostomus Orat. XXXII p. 301 κωμωδίας et διασκευὰς coniungit, ἐν ταῖς κωμωδίαις καὶ διασκευαῖς Καρίωνα μὲν εἰσάγοντες μεθύοντα καὶ Δῆον οὐ σφόδρα κινῶσι γέλωτα, et incertus auctor apud Suidam

¹⁷) Hanc Hesychii verborum interpretationem quam olim minus dilucide proposuissem, Rankius meus Comment. de vita Aristoph. p. CXXIV non satis idoneis argumentis improbavit. «Sed duplicem, inquit, de Magnetis fabulis revera extitisse sententiam idque immerito a Meinekio negatum esse arbitror. Fuerunt enim qui nihil «servatum esse contenderent; alii qui servatas quidem «esse novem fabulas, sed post commissionem ab ipso «poeta correctas censerent.» Non sane ab ipso poeta, sed ab aliis; alioqui parum apte loquutus esset grammaticus.

vol. I p. 567 de Eupollide haec scribit, ἔγραψε τόσα καὶ ἄλλα διασκευαζόμενος¹⁸⁾. Atque hoc διασκευῆς genus etiam ad alia poesis genera pertinuisse docet eiusdem Suidae locus vol. III p. 474, ubi in recensu carminum ab Timotheo, poeta lyrico, scriptorum commemorantur etiam ἐννέα διασκευαί, quae de iis aliorum poetarum carminibus intelligenda videntur, quorum modos Timotheus refinxerat et ad eam, quam ipse sequebatur, in re musica rationem attemperarat. Quam late autem illae dramatum διασκευαὶ pertinuerint, non certo ubique definiri potest. Probabile est fuisse fabulas, quarum forma et descriptio per omnes partes liberrime immutatae essent: in aliis modestius versatos esse diasceuastas docet Alexidis Antea, quae Athenaeo teste lib. III p. 127 b ab Antiphanea eiusdem nominis fabula ἐν ὀλίγοις σφόδρα differebat. Aliud eiusdem generis exemplum habemus in iis quae ex Caecilio tradit Eusebius Praep. Evang. X, 2, qui quum Menandrum culpat, quod Antiphaneis Οἰωνιστὴν ab Iaitio ad finem usque in Δεισιδαίμονα suam transcripserit, eamque ob causam Menandro, feracissimi ingenii poetae, plagii crimen intendit, haud immerito tantam illam utriusque fabulae similitudinem ex modesta paucisque mutationibus contenta Antiphaneae fabulae recensione repetemus.

Magno cum studio spectatas esse fabulas Magnetis, ut de victoriarum quas rettulit numero taceam, docet etiam

¹⁸⁾ Eodem fere sensu poetae τὰ δράματα ἐπικαττεύειν et πτερονίζειν dicebantur, metaphora a sutorum opificio ducta. Phrynichus Appar. soph. p. 80, 19 Ἐπικαττεύειν καὶ πτερονίζειν: τὰ παλαιὰ ἐπισκευάζειν. ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν τοῖς παλαιοῖς ὑποδήμασιν ἕτερα καττύματα καὶ πτέρνας προσραπτόντων. λέγουσι δὲ ἐπὶ τῶν τὰ παλαιὰ τῶν δραμάτων μεταποιούντων καὶ μεταρραπτόντων. Dictiones illae fortasse ex comicis poetis petitae sunt.

Aristophanes l. 1. 519, nisi quod eae, quas senex factus de-
 cuerit, fastidiose ab Atheniensibus improbatas fuisse signi-
 ficat. Incusat illo loco poeta Athenienses

ἐπετείους τὴν γῆρσιν ὄντας,

καὶ τοὺς προτέρους τῶν ποιητῶν ἅμα τῷ γήρῳ προδι-
 δόντας

τοῦτο μὲν εἰδὼς ἄπαθ' Ἄμαγνης ἅμα ταῖς πολιαῖς κατ-
 ιούσαις,

ὅς πλεῖστα χορῶν τῶν ἀντιπάλων νίκης ἔστησε τροπαῖα,
 et paucis interiectis 524

οὐκ ἐξήρακισεν, ἀλλὰ τελευτῶν ἐπὶ γήρῳ, οὐ γὰρ ἐφ' ἤβης,
 ἐξεβλήθη πρεσβύτης ὢν, ὅτι τοῦ σκώπτειν ἀπελείφθη.

Minus honorifice de eo Diomedes Gramm. III p. 486 iudi-
 cavit, ut qui iis Magnetem poetis accenseat, qui veteris di-
 sciplinae ioculatoria quaedam minus scite et venuste pronun-
 ciarent. Contra Anonymus de Com. XXVIII τοῖς ἀξιολογώ-
 τάτοις veteris comoediae accenset. Argumenta adamasse vi-
 detur iudicra et festivitatis plena, quod praeter Diomedem
 significat etiam Aristophanes l. 1.

πάσας ὑμῖν φωνὰς εἰς καὶ ψάλλον καὶ πτερυγίζων,

καὶ λυδίζων καὶ ψηνίζων καὶ βαπτόμενος βατραχείοις.

Indicari his verbis Magnetis fabulas, *Βαρβιτιδες*, *Ὀρνιθες*,
Ἀυδοί, *Ψῆνες* et *Βάτραχοι*, vetus interpretes adnotavit, ex
 quo sua hausit Suidas s. v. *Μάγνης*. Ac *Βαρβιτιδες* qui-
 dem nomine ψάλλον significantur. Incertus tamen fabulae
 titulus. Scholiasta haec habet: ψάλλον] τοὺς βαρβιτιδας
 τάσσουσιν οἱ λόγοι. τοὺς βαρβατιστὰς ἂν λέγοι. δράμα δὲ
 ἐστὶ τοῦ Μάγνητος. Bisectus: δράμα ἐποίησε *Βαρβιτιδας*
 ἢ *Βαρβιστὰς* κατὰ τινὰς. Suidas denique: τοὺς *Βαρβι-*
στὰς ἂν λέγοι. Versio Porti *Barbatistas*. Bentleyus *Epist.*
ad Millium p. 479 dubitat, utrumne *Βαρβιτιδες* (sic) an
Βαρβατρακαί vocata fuerit fabula. Atqui *βαρβικίς* qua quā

analogia tueri possit ignoro. Verus titulus fuit haud dubie *Βαρβατιστά*, quae in fabula non dubitamus quin cantatores quosdam perstrinxerit, qui barbito, lyrae genere contentissimo, Aristot. Polit. VIII, 6, 7, ab Anacreonte vel Terpandro invento, Athen. IV p. 175 c, impense delectarentur. *Ὀρνίθες* et *Αυδοὶ* significari verbis *περρυγίζων* et *λυδίζων* idem monuit Scholiasta. De Lydis, quae in fabula Lydicarum saltationum fractam mollitiem risisse videtur, supra diximus. Eosdem habemus apud Athenaeum XV p. 690 c et Pollucem VII, 188. *Ψῆνας* praeter Scholiasten: *τὸ περρυγίζειν* (leg. *τὸ ψηγίζων*) δὲ εἶπεν ὡς πρὸς τοὺς *Ψῆνας ἀναφέρων*, commemorat Hesychius: *Ψηγίζων, τοὺς Ψῆνας λέγει τοῦ Μάγνητος*. Permirus autem fabulae titulus a culicibus ficiariis ductus, de quo animalculo quae veteres tradiderunt videtur apud Zenobium Paroem. II, 23. Sed meminimus aliarum fabularum itidem ab animalibus denominatarum, ex quo genere praeter Ranas et Aves sunt Caprae Eupolidis, Pisces Archippi, Angues Menippi, Lusciniae Canthari, Formicae Platonis, denique Ciconiae Aristophanis, miram illae quidem nuper in Pelasgos transformationem passae. Postremo *Βάτραχοι* significantur verbis *βαπτόμενος βατραχείοις*. Scholiasta: *ἔγραψε δὲ καὶ Βατράχους. ἔστι δὲ χρώματος εἶδος τὸ βατράχειον ἀπὸ τούτου καὶ βατραχίς ἱμάτιον. ἔχρionτο δὲ τῇ βατραχίῳ τὰ πρόσωπα, πρὶν ἐπινοηθῆναι τὰ προσωπαῖα*. Imitatum esse his fabulis Magnetem varias animalium voces ex Aristophanis loco collegisse videtur Eudocia p. 303. Reliquae fabulae, quarum mentionem iniiciunt veteres, sunt *Διώνυσος*, cuius duplex extabat recensio, quarum primam habet apud Athen. IX p. 367 f, alteram ibid. XIV p. 646 e, ubi qui versus afferuntur quum Pollux VI, 79 Crateti tribuat, verisimile Iungermannus alteram Dionysii recensentem ad Comptem auctorem referendam esse suspicatus est. Cfr.

Fritschii Quæst. Aristoph. I p. 240. Sequitur *Ἡρακλῆς* a Suida commemorata vol. II p. 640. *Μάγνης δὲ ἐν Πιτακίδε*.

Εἰπέ μοι, νῦν δὴ μὲν ὦμνος μὴ γεγονέναι, νῦν δὲ φησ.
Sed incertam facit lectionem Photinus s. v. *νῦν δὴ*, ubi ἐν *Πυτακίδῃ* legitur. Atque ita etiam Suidæ cod. A. *Πντακίδε* V. *Πνθακίσι* BE. Hemsterhusius suspicabatur *Πιθακίδε*, Bernhardius *Τιτακίδῃ*, neutrum cum magna veri specie. *Ποάστρια* laudatur Schol. Plat. Bekker. p. 368. *Μυσῶν ἔσχατος ἐπὶ τῶν εὐτελεστάτων, Μάγνης Ποαστρία*, sive potius *Ποαστρία*, ut est apud Siebenkesium. Eiusdem tituli fabulam docuisse constat Phrynichum, de qua infra dicendi locus erit. Denique *Γαλεωμονομαχίαν* fortasse ex integriore Suidæ exemplari Magneti tribuit Eudocia p. 202, quo nomine Theodorum Prodromum fabulam inscripsisse constat: Magnetem quo minus idem fecisse credamus, prohibet veteres comoediæ indoles. Præterea omisso fabulæ indicio commemoratur Magnes ab uno Polluce II, 101.

Proximo post Magnetem loco ponimus ECPHANTIDEM, quem inter incertæ ætatis poetas rettulit Vossius de Poetis gr. p. 89, mediæ poëtis comoediæ accenset Eichstaedt de Dramate Com. sat. p. 38. At recte Naekius Choer. p. 52 Cratino et Teleclide paullo antiquiorem fuisse statuit, quod confirmare poterat Aspasii verbis ad Aristot. Eth. Nicom. IV, 2 *τῶν ἀρχαίων παλαιότατον ποιητὴν* cum appellantis. Quæ verba ne cum Muelero Dor. II p. 359 ita intelligamus, ut Ephantidem vel Chionide et Magnete antiquiorem fuisse statuamus, multa sunt quæ prohibeant. Qui ante Magnetem et Chionidem fabulas docuere poëtæ comici, eos fuisse *ἐδιδλοντὸς* h. e. suis ipsis sumptibus choras instruxisse et adornasse, hæc obscure significat Aristoteles Art. Poet. V, 3. Atque Ephantidem non fuisse *ἐδιδλοντὴν*, expresso eiusdem Aristotelis testimonio constat Polit. VIII, 6, ubi p̄icta tribus

perquam scite Naekius quod de epico poeta Choerilo Eudocia tradidit, praeter alia cum scripserit etiam comoedias, ad Ecphantidae servum rettulit, cui quae cum domino intercessit ratio optime Euripidis et Cephisophonis exemplo illustratur. Cfr. Gaisford ad Heph. p. 96. Sed ad Choerilum comicum, si diis placet, etiam alius Hesychii locus spectat: *Χοείλον Ἐκφραντίδος. Κρατίνος τὸν Ἐκφραντίδος. οὕτως εἶπεν αὐτὸν τὸν Χοείλον.* De quo suo more, hoc est ingeniosissime disputavit Naekius.

Ecphantidi suppar aetate fuisse videtur TOLYNUS Megarensis, quem unus omnium commemorat Etymol. M. p. 761, 47 *Τολύνιον* (leg. *Τολύνειον*) *τὸ καλούμενον Κρατίνειον μέτρον πολυσύνθετον, ἀπὸ τοῦ Μεγαρέως Τολύνου ἔστι δὲ προγενέστερος Κρατίνου.* Auctor igitur fuit metri postea Cratinei dicti, de quo vide Hephaestionem et Hermanaum Doctr. metr. p. 582. Quem ne iusto audacius comicis poetis accensuerim, nequaquam verendum videtur: quamquam Atheniense an Megaris fabulas docuerit, ut incompertum in medio relinquimus. — Haec olim scripsi de Tolyno, in quibus assentientem habui Rankium de vita Aristoph. p. 125. Sed fortasse corruptus est Grammatici locus et pro *Τολύνειον* scribendum *Τελλήνειον*. Tellen tibicen fuit et poeta ludicrus, cuius carmina propter singularem metrorum elegantiam et diceriorum venustatem magna olim laude ferebantur. Zenobius Prov. I, 45 *Τέλλην ἀυλητῆς ἐγένετο καὶ μελῶν ποιητῆς, παίγνιά τε κατέλιπεν εὐρυθρότατα καὶ χάριν ἔχοντα πλείστην καὶ σκώμματα κομψότατα.* In eundem extat epigramma Leonidae Tarentini in Anthol. Palat. I p. 526, ex quo perantiquum poetam fuisse intelligitur:

*Τέλληνος ὄδε τύμβος, ἔχω δ' ὑπὸ βώλει πρέσβυν
τῆνον, τὸν πρῶτον γνόντα γελοιομελεῖν.*

Ceterorum scriptorum qui Tellenem commemorant loca col-

legit Ruhnkenius *Epist. crit.* I p. 118. Quibus addendas fortasse Ptolemaeus apud Photium *Bibl.* 190 p. 151, ubi Demetrius Scepsius impense delectatus esse dicitur τῷ Τέλλιδος (Τέλληνος) βιβλίῳ.

Postquam eorum poetarum, qui quasi praecursores quidam verae et perfectae comoediae censi debent, historiam enarravimus, iam ad eos accedimus poetas, quorum singulari virtute et ingenio comoedia, sive externam eius formam sive argumenti descriptionem spectamus, ad tantam perfectiorem evecta est, ut quo ultra procederet non haberet. Nam aucta mirum in modum popularis imperii libertate et succrescente in dies nequissimorum hominum, qui rei publicae statum labefactarent, preventu, fieri non potuit quin totis comoediae insurgeret viribus et quilibet audendi potestate, ipsis legibus ei concessa ¹⁰), impune uteretur. Neque vero in notandis laessendisque turbulentis et seditiosis civibus esse continuit poesis comica: sed quum hoc sibi propositum haberet, ut cives ad omnis honestatis studium amplectendum excitaret, quidquid ei, quae optimi cuiusque animo iniebat, virtutis speciei officere earumque rerum, in quibus summa graeci ingenii vis elucebat, ruinam ducere videbatur, audacter aggressa omnemque divinarum humanarumque rerum orbem liberrime pervagata est. Hanc summi floris aetatem ita finibus suis circumscribere licebit, ut eam inde ab Olympiade octogesima ad nonagesimam sextam pertinuisse statuamus. Non defuisse tamen qui his ipsis temporibus effrenam

¹⁰) Praeter Ciceronem de *Rep.* IV, 10 apud quos (Graecos dicit) fuit etiam lege concessum, ut quod vellet comoedia de quo vellet nominatim diceret, idem testatur Themistius *Orat.* VIII p. 110 B. τῆς τέχνης αὐτῷ (Eupolidi) διδούσης τοῦ ἀκώπτεν τὴν ἀδειαν ἐκ τῶν νόμων.

comicae Musae libertatem in angustiores fines compellere conarentur, multis multorum constat testimoniis. Antiquissimum eius rei exemplum habemus apud Scholiastam Aristophanis Acharn. 67 οὗτος ὁ ἄρχων (Euthymenem dicit), ἐφ' οὗ κατελύθη τὸ ψήφισμα τοῦ μὴ κωμωδεῖν, γραφέν ἐπὶ Μορυχίδου, καὶ ἴσχυσεν ἐκείνόν τε τὸν ἐνιαυτὸν καὶ δύο τοὺς ἐξῆς ἐπὶ Γλανκίδου τε καὶ Θεοδώρου, μεθ' οὓς ἐπὶ Εὐθυμένους κατελύθη. Itaque archonte Morychide h. e. Olymp. LXXXV, 1 senatus consulto cautam est μὴ κωμωδεῖν ²⁰), valuitque ea lex per duos annos usque ad praeturam Euthymenis. Hisdem temporibus etiam illam legem perlatam esse suspiceris, qua ne quis Areopagita comoediis scribendis operam daret prohibitum est. Plutarchus bellone an pace praest. Athen. p. 348 c τῶν δραματοποιῶν τὴν μὲν κωμωδοποιίαν οὕτως ἄσεμνον ἠγοῦντο καὶ φορτικόν, ὥστε νόμος ἦν μηδένα ποιεῖν κωμωδίας Ἀρεοπαγίτην. Itaque inde ab anno quarto Olymp. LXXXV comoedia integram nec a quoquam imminutam libertatem retinuit, donec Syracosius quidam ²¹) eam paullulum labefactaret. Schol. Aristoph. Av. 1297 δοκεῖ δὲ καὶ ψήφισμα τεθεικέναι μὴ κωμωδεῖσθαι ὀνομασί τινα, ὡς Φρόνιχος ἐν Μονοτρόπῳ φησί· Ψῶρ' ἔχε

²⁰) H. e. τοῦ μὴ κωμωδεῖν ὀνομασί. Valebat autem ea lex non eo, ut nisi celato nomine quemquam vellicare in scena nemini poetae licitum esset; sed hoc tantum illa lege cavebatur, ne poetae comici, si quem laedere vellent, eum nominatim et ignominiosas partes agentem in scenam producerent. Vid. Clintonus Praef. Fast. Hellen. p. LVI Kr. et Th. Bergkii apud Fritzschiu Aristoph. quaest. I p. 319.

²¹) Syracosium ab Alcibiade subornatum fuisse suspicatur Th. Bergkii l. l. allato Schol. Aristidis p. 444 Dind. ἄλλοι δὲ λέγουσιν ὅτι ἐκωμῶδουν ὀνομασί τοὺς ἄνδρας μέχρις Εὐπόλιδος περιεῖλε δὲ τοῦτο Ἀλκιβιάδης ὁ στρατηγὸς καὶ ῥήτωρ.

Ευραπίδων· ἐπιφανῆς γάρ αὐτῶν καὶ μέγα τύχων ἀφείλετο γὰρ κωμῳδεῖν οὐδὲ ἐπιθύμουν. διὸ καὶ κωμῳδοῦσιν αὐτῶν προσφίρονται. Monotropum actam esse Olymp. XCI, 2 archonte Chabria praeter Argumentum Avium docet Schol. Av. 997 καθεῖται δὲ ὁ Μονότροπος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ χωρίου εἴρηται, quae ita corrigenda sunt, ἐπὶ τοῦ Χαβρίου, ὡς εἴρηται vel προεἴρηται. Itaque probabile est, legem istam latam fuisse Olymp. XCI, 1, quae etsi non diu valuit, ea tamen sequuta sunt tempora quae comoediae licentiam hautd leviter attenderent ipsisque adeo poetis pericula intenderent. Similem legem latam esse ab Antimacho traditur apud Schol. Arist. Acharn. 1140, quamquam ad quodnam illa tempus pertinuerit non additum est: ἰδόκει δὲ ὁ Ἀντίμαχος οὗτος ψήφισμα πεποιημέναι, μὴ δεῖν κωμῳδεῖν ἐξ ὀνόματος ²²⁾, quae ad Morychidis psephisma traxit Boeckhins Oeconom. Att. T. I p. 345. Ex ipsis Aristophanis verbis, Ἀντίμαχον τὸν Ψακάδος, τὸν ξυγγραφεῖ, τὸν μελέων ποιητήν, || ὡς μὲν ἀπλῶ λόγῳ κακῶς ἐξολέσειεν ὁ Ζεὺς, || ὅς γ' ἔμε τὸν τλήμονα Λήμια χορηγῶν ἀπέκλησε δειπνων, ex his igitur nihil efficias nisi Antimachum, choregi munere in Lenaeis ludis fungentem, choreutas paullo parcius habuisse; quod eo ipso tempore quo Acharnenses docerentur factum esse, h. e. Olymp. LXXXVIII, 8, non est quod dubitemus. Postea Olymp. XCII, 1 cum democratia etiam comoediae libertatem solutam fuisse, etsi nemo diserte tradidit, maxima tamen est suspicio. Sed restituta mox populari imperio, denuo comoedia antiquam vim obtinuit, cuius rei luculenta exempla habemus Aristophanis Ranas et Cleophontem Platonis Olymp. XCIII, 8

²²⁾ Cfr. Diogenianus VIII, 71 δοκεῖ δὲ ὁ Ἀντίμαχος ψήφισμα πεποιημέναι, ὅτι τὸ ἱερὸν πῦρ οὐκ ἐξεστὶ φρῶσθαι, καὶ ὅτι μὴ δεῖ κωμῳδεῖν ἐξ ὀνόματος, ὡς μὴ καθαρῶντα.

scias. Inde ab Olymp. XCIII, 4 tringinta vitis sacerdotibus quia rursus arctioribus legibus adstricta fuerit comoedia, dubitari non potest. Tam graviter igitur cum comoedia affigeretur, non mirum est cives, cum sua comoediae materia deesset, coniunctas cum fabularum commissione impensas facere amplius noluisse. Cfr. Platonius de Com. p. XXXIV Lips. Quo scedebat, quod, cum bellum Peloponnesiacum et publicas et privatas Atheniensium opes insanabili vulnere afflixisset, civibus ne in summa quidem faciendi voluntate sumptus ad choros, in quibus praecipua veteris comoediae laus fuit, rite digneque instruendos suppeterent. Quamquam enim comici chori non eo quo tragici splendore gaudebant (Heraldus Animadv. in Salm. Observ. ad Ius Att. et Rom. VI, 8, 5), eos tamen sumptus requirebant, quos in tanta omnium rerum clade vix ac ne vix quidem erogare possent. Ita factum est ut iam Eupolis, quem ultra Olymp. XCIII vitam produxisse doceri non potest, de sordida choregi parsimonia quereretur, apud Polluc. III, 115 *Ἡδη χορηγὸν πώποτε ὑπάρωτερον τοῦδ' εἶδες*; Omnium autem maxime Cinesias, dithyrambicus poeta, quum a comicis poetis crudelissime, sed suo merito vexaretur, nihil intentatum reliquisse videtur quo veterem chori magnificentiam et dignitatem convelleret. Schol. Aristoph. Ran. 153, 406. Quod factum esse brevi ante Plutii editionem secundam h. e. Olymp. XCVII docemur in Vita Aristoph. p. XXXVIII. Similiter Agyrrhius, fatillissimus homo, comoediae vim et dignitatem eo labefactare conatus est, ut poetarum mercedem imminueret. V. Schol. Aristoph. Eccl. 103 et Ran. 367 ex emendatione Brunckii. Quod factum videtur Olymp. XCVI, 3, quo tempore maxima fuit Agyrrhii in civitate potestas. Ita igitur evenit, ut tum civilis libertatis factura privatarumque rerum calamitate, tum singulorum hominum, quibus molesta esse

comœdia, invidiâ vetus comœdiæ licentiâ gravissime affligeretur et chorica carmina fere prorsus obmutescerent. Mutata igitur rerum conditione non mirum est etiam parabases cuius in antiqua comœdiâ vim optime declaravit Platonius de Com. l. l. p. XXXIV, ab hoc inde tempore prorsus ex fabulis exulasse. Quamquam enim etiam inter vetustioris comœdiæ fabulas fuerunt, quæ neque chorica carmina neque parabases haberent, ex quo genere Cratini *Ὀδυσσεύς* fuisse scimus, tamen hæc et numero fuerunt paucissimæ et his fortasse scriptæ temporibus, quibus comœdiæ dignitatem Morychidis pæphismate labefactatam esse vidimus, h. e. inter Olymp. LXXXV, 1—4.

Sed ut redeat unde digressa est oratio, illam quam supra dixi ætatem illustrarunt clarissima comicæ poesiæ sidera, Cratinus, Crates, Pherecrates, Eupolis, alii, de quibus deinceps exponendum est. Horum princeps et quasi antesignanus extitit CRATINUS, de cuius natalium vel obitus tempore etsi nullus veterum diserte tradidit, utrumque tamen ita ad liquidum perducî potest, ut res vix unius duorumve annorum discrimine agatur. Grandævum obisse Cratium testatur præter alios Lucianus Macrob. 25 T. III p. 227 ed. Wettst. qui eum septem et nonaginta annos implevisse memoriæ prodidit: *Κρατῖνος δὲ ὁ τῆς κωμῳδίας ποιητῆς ἐπὶ τὰ πρὸς τοῖς ἐνετήμοντα ἔτεσιν ἐβίωσε, καὶ πρὸς τῷ τέλει τοῦ βίου διδάξας τὴν Πυτινὴν καὶ νικῆσας μετ' αὐτὸν πολὺ ἐτέλευτα.* Ut decrepitem senem et delisio propinquum cum risisset eum Aristophanes Equit. 528, quæ fabula Stratocele archontæ acta est Olymp. LXXXVIII, 4, irritatus iactorum in se dicteriorum contumelia Cratians sequenti anno h. e. Olymp. LXXXIX, 1 archontæ Isarcho *Πυτινὴν* fabulam miro omnium applausu docuit. Sed fuit hic ætremus ingeniosissimi senis labor, testante Luciano, qui cum hanc

fabulam eam πρὸς τῆν κέλευ του βίου docuisse dicat, probabile est obliſſe poſtam noſtram Olymp. LXXXIX, 2, unde conſtititur metalea eius incidere in Olymp. LXV, 1, fallique Scholiaſten Ariſtophanis Av. 521 qui Cratinum in Nemeſi fabula longo poſt Aves editas tempore, h. e. poſt Olymp. XCI, 1, Lamponis ut vivi vigentisque mentionem inieciſſe ſcribit; quod falſiſſimum eſſe vel ex eo intelligitur, quod Nemeſis fabula poſt Periclis obitum doceri vix poſſait. V. Plutarch. Peric. 3. Noſtram rationem ipſo etiam confirmat Ariſtophanes Pac. 700, quae fabula Olymp. LXXXIX, 3 compiſſa eſt. In Pace igitur fabula l. l. ſciſcitanti Mercurio, coequid rerum Cratinus agat, Trygaeus reſpondet: ἀπέθανεν, ἂν οἱ Αἰώνες ἐνέβαλον, — ὠρακιάſας· οὐ γὰρ ἐξηνέſχετο ἰδῶν πίδακον καταγνύμενον οἴνου πλέων. Quo loco non inſuria quaeri poſteſt, quampam dicat Ariſtophanes Lacedaemoniorum incuſſionem. Anonymo de Com. p. XXIX primam illam, quae archonte Pythodoro Olymp. LXXXVII, 1 facta eſt, incuſſionem intelligenti: τελευταῖα δὲ Λακεδαιμονίων εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰſβαλόντων τὸ πρῶτον, ὡς φηſιν Ἀριſτοφάνης, huius igitur opinionioni temporum rationes plane adverſantur; neque reliquarum, quas Lacedaemonii in Atticam fecere, incuſſionum (Thucyd. II, 47 III, 26 IV, 2 VII, 19) ulla eſt, quae cum Ariſtophane concillari poſſit. Itaque niſi forte Brasidam in Niſaea recuperanda occupatum ²³) Olymp. LXXXIX, 1, exercitus partem miſiſſe ſtatuas, qui Athenien-

²³) Vid. Thucyd. IV, 20 ſqq. et Diodor. Sic. XII, 67, ubi quae de Brasida leguntur verba: καταπληξάμενος τοὺς Ἀθηναίους, τοὺτους μὲν ἐξέβαλεν ἐκ τῆς Νιſαίας, τὴν δὲ πόλιν — ἀποκατέſτηſεν εἰς τὴν τῶν Λακεδαιμονίων ſυμμαχίαν, haec igitur neque cum Thucydide neque cum ipſo adeo Diodoro concillari poſſunt. Scribendum igitur τοὺτους μὲν οὐκ ἐξέβαλεν.

sium fines infestarent, nihil reliqui video, nisi ut Aristophanem, quemadmodum causam mortis Cratini facetissimo lusu commentus est, ita etiam illam Lacedaemoniorum in Atticam invasionem finxisse statuamus. Sed missis quae in conjectura sunt posita, illud tanquam veri simillimum, timeamus, natum esse Cratinum Olymp. LXV, 1, obiisse autem Olymp. LXXXIX, 2. Nam quo iure Schneiderus, Quaest. de Xenoph. Conv. p. 132, mortem eius ad Olymp. XCI, 1 retulerit, nescire me fateor. Vidit igitur tum initia veteris comediae, tum progressus summamque eius perfectionem. Ipse ad scribendas fabulas proveciore iam aetate animum applicasse videtur, siquidem Anonymus de Com. p. XXIX post octogesimam quintam demum Olympiadem h. e. octogesimae aetatis anno primam eum victoriam adeptum esse testatur: *νικῆ μετὰ τὴν πε' Ὀλυμπιάδα*, quae repugnant quodammodo Eusebio Chron. p. 339, qui Olymp. LXXXI, 3 adscripsit: Cratinus et Plato comici hac aetate occurrebant. Syncell. p. 247 D. *Κρατῖνος καὶ Πλάτων οἱ κωμικοὶ ἤμεινον*. Qui ut de Platone manifesto errore lapsus est, ita fortasse ne de Cratino quidem vera praedicavit. Sed re diligentius pensitata non dubito, quin apud Anonymum potius insignis numeralibus erratum sit. Pro *μετὰ* legendum videtur *κατὰ*, πε' autem fortasse mutandum in πα'. Certe iam fabulae cratini circa hanc Olympiadem doctuisse, colligas ex fragmento apud Plutarchum Bellone an pace Athen. praest. p. 351 a. Staph. ubi Periclis tarditatem in longis moribus condendis increpat, quae Olymp. LXXXII, 1 absoluta esse O. Muellertius docuit. In reliquis fragmentis paucissima reperio indicia, quae eum iam ante Olymp. LXXXV fabulas doctuisse arguant. Non negligendus tamen memorabilis locus apud Plutarch. Pericl. p. 295 Cor.

Ἡ σχιστικέφαλος Ζεὺς ὅδι προσέχεται
 ὁ Περικλῆς, τῷδεῖον ἐπὶ τοῦ κρανίου
 ἔχων, ἐπιιδὴ τοῦστρακον παροίχεται.

Quae vix albo tempore scribi potuerunt, quam quo Pericles octavoisimi periculum effugerat, h. e. Olymp. LXXXIII, 4, ut *Θρόντος* fabulam, ex qua versus illi petiti sunt, aut eodem aut sequenti anno actam esse colligas.

De domesticis Cratini rebus nihil compertum habemus, nisi quod patrem habuit Callimedem, Suidas s. v. *Κρατίνος*. Quae a Clemente Alex. Strom. IV p. 523 B. commemoratur Cratini filia Irene, pingendi arte clara, eam non Cratini poetae comici, sed Cratini pictoris filiam fuisse intellexit Silligius Catal. artif. p. 162. Taxiarchum et tribulem fuisse τῆς Οἰνητῶδος φιλῆς docet Suidas s. v. *Ἐπειοῦ δειλότερος. οὕτως ἀέγετο Κρατίνος ὁ κωμικός, ἴσως διὰ τὸ ταξιαρχῆσαι τῆς Οἰνητῶδος φιλῆς δειλότερός τε φανῆναι*. Quae hisdem verbis leguntur apud Paroemiographos, quorum testimonia apposuit Alberti ad Hesych. T. I p. 1322. De Epei ignavia cfr. Lycophr. Cass. 931, ubi dicitur *ἔγχος περρικῶς καὶ φάλαγγα Σουρίαν*. Conviuii auctor fortasse Aristophanes fuit. Flagitiosis amoribus deditum Cratinum fuisse unus Suidas s. v. *Κρατίνος* tradidit, ubi *φιλοπότης καὶ παιδικῶν ἠτημένος* dicitur, quae verba Eudoc. p. 271 omittit. Rem ipsam etsi nonne praefracte negaverit, fieri tamen potest ut Suidam ratio sefallerit; certe Aristophanem, quocum perpetuam exercuit inimicitiam, vix illud silentio praetermissurum fuisse arbitror. Multam adeo vereor, ne Suidas Aristophanis loco in *Aschani* 859 cil. 1172 deceptus sit, ubi affinis quidam Cratinus, molliculus homo et delicatus, quem lyricum poetae fuisse Schollastes testatur, a comico sugillatur. Veneris im potentiam in nostro Cratino notavit etiam Aoxon qui dicitur ad Horatii Epist. I, 19, 1 < tantae libidinis fuit, ut cubiculus

« suum speculis adoraret etc. » Scilicet legerat aliquid simile de speculato cubiculo Horatii apud Suetonium Vita Horat. p. 756, idque obscurus iste magistellus pro stupore suo ad Cratinum transtulit. Cfr. Lessingii Vindict. Horat. p. 204. Verius alterum illud, quod Suidas addidit, vinosum fuisse Cratinum, quae res multiplicem Aristophani ridendi iocandique materiam praebuit. Cfr. Pac. 708. Equit. 400, 531. Eandem in rem perelegans est incerti auctoris epigramma apud Athen. II p. 80 c inter Nicaeneti carmina receptum a Brunckio Anal. I p. 417.

Οἶνός τοι χαρίεντι πέλει ταχὺς ἵππος ἀοιδῶ·

ἔδωρ δὲ πίνων οὐδὲν ἂν τέκοι σοφόν.

ταῦτ' ἔλεγεν, Διώνυσε, καὶ ἔπνεεν οὐχ ἑνὸς ἀσχοῦ

Κρατῖνος, ἀλλὰ παντὸς ὠδωδῶς πίθου.

τοιγάρτοι στεφάνων δόμος ἔβρουεν, εἶχε δὲ κιντῶ

μέτωπον οἷα καὶ σὺ κεκροκωμένον.

Hoc epigramma Cratini monumento inscriptum fuisse fabulatur Acron ille ad Horat. l. c. ubi quae addita leguntur: « Cratinus tantae vinolentiae fuit, ut solitus fuerit supra pelles recumbere, in quas comedere consueverunt, » fortasse ex Aristophanis Equit. 400 emendari poterunt, ubi tanquam ἑνουρητής ridetur Cratinus: εἰ σε μὴ μισῶ, γενοίμην ἐν Κρατίνου κώδιον. Neque vero ipse quo laborabat vitio dissimulabat, sed ipsam illam bibacitatem suam in Pythine lepidissime perstrinxit. Plutarchus Symp. II, 1 τῶν κωμικῶν ἔνιοι τῆς πικρίας ἀφαιρεῖν δοκοῦσι τῷ σκώπτειν ἑαυτούς, ὡς Ἀριστοφάνης εἰς τὴν φαλακρότητα (Pac. 767. Equit. 550. Nub. 540) καὶ εἰς τὴν οἴνου δίψην (?) Κρατῖνος τὴν Πυθίην ἐδίδαξεν. Hanc ille fabulam tanto omnino plausu demisit, ut iudicum sententia et Aristophanis Nubibus et Comno Amphitruae, quae fabulae simul cum Pythiae in certamen commissae fuerant, praemium praeriperet. Hoc tum in Nubium argu-

mente certe ²⁴⁾ tradidit vetus grammaticus, tunc ipse in pa-
 rabasi fabulae significat Aristophanes. Argumentum drama-
 tis, certe partem argumenti servavit Scholiastes Arist. Equ.
 200. Scilicet Comoediam ingeniosus poeta uxorem suam
 esse finxerat, sed divortium cum marito facturam et *κακώ-
 ατος* litem ei intenturam. Quo cognito, qui forte aderant
 Cratini familiares obsecrant mulierem, ut se quid temere fa-
 ciat, et quae sit tantae inimicitiae causa quaerunt. Tum illa
 gravissime queritur de Cratino quod se contemptui habeat to-
 tumque sese Temulentiae tradiderit: *ὅτι μὴ κωμωδοίη μη-
 κέτι, σχολάζοι δὲ τῇ Μέθῃ*. Sic enim scribendum pro *ὅτι
 μὴ κωμωδοῖ, ἢ μηκέτι σχολάζοι τῇ μέθῃ*. Cfr. Suidam
 s. v. *κώδιον*. Ex oratione Comoediae, qua criminum in ma-
 ritum coniectorum argumenta dicebat, et quam plane ad iu-
 dicialium orationum formam effictam fuisse ex loco apud
 Clementem Alexandr. Strom. VI p. 265 Sylb. *τὴν μὲν πα-
 ρακωμῆν ἴσως γινώσκετε*, colligas, versus aliquot sed
 admodum mendose scriptos servavit Scholiastes l. l. Indi-
 dem petitus est versus apud Schol. Homeri Odys. 9' 186
χυνὴ δ' ἐκείνου πρότερον ἢ, νῦν δ' οὐκέτι. Audita Comoe-
 diae oratione, amicos consilia de optima procedendi Cratini ra-
 tique iniisse colligas e fragmento apud Athen. XI p. 494 c.
 Quibus omnibus ita respondisse videtur Cratinus, ut nihil
 egregii proferre poterat posse diceret, nisi qui vino incaluis-
 set: *ὑδὼρ δὲ πίνων χρηστόν, οὐδὲν ἂν τέκος*, ut est in Ni-
 caeneti epigrammate, quem Cratini versum esse ex hac ipsa

²⁴⁾ Sive potius quinto. Nam quod vulgo quintum habetur,
 duobus illud constans senariis perfectissimis,
*τὸ δὲ δράμα τοῦτο τῆς ὅλης ποιήσεως
 κάλλιστον εἶναι φησι καὶ τεχνικώτατον,*
 cum quarto, quod et ipsum metricum est, coniungendum
 videtur.

fabula desumptum verissime monuit Meierus in libro de causarum actionibus apud Athen. lib. III p. 289. Reliqua fabulae fragmenta persequi non huius loci est.

Fabulas docuisse perhibetur unam et viginti, testibus Suida s. v. *Κρατῖνος*, Eudocia p. 271 et Anonymo de Com. p. XXIX. Wielandii error ad Aristoph. Equit. 540 nonaginta eum fabularum auctorem fuisse affirmantis unde fluxerit nescio. Victoriam in poetarum certaminibus, Suida et Eudocia testantibus, novies reportavit, idque *παμψηφεί*, ut ait Schol. Arist. Equ. 725. Histrione cui primas fabularum partes deferret usus est Cratete, Schol. Equit. 534. Commentatores, ut hoc addam, nactus est plures, in his Callistratum, cuius in *Θράττας* fabulam commentarium laudat Athenaeus XI p. 495 a, et Asclepiadem Myrleanum, quem de Cratino commentatum esse ex eodem Athenaeo XI p. 501 e discimus. Galenum duobus libris τὰ παρὰ Κρατίνω πολιτικά ὀνόματα explicuisse ipse testis est in operum suorum recensu vol. IV p. 4 Ald. Lycophronem quo auctore Fabricius Bibl. gr. II p. 434 huc rettulerit ignoramus; quamquam certum est de multis Cratinearum fabularum locis doctissimum grammaticum commentatum esse in libris de Comoedia. Scholiorum in Cratinum indicia habemus apud Schol. Aristoph. Vesp. 151 ἐν δὲ τοῖς περὶ Κρατίνου διώρισται (sc. καπνίαν λέγεσθαι) τὸν ἀπόθετον ἢ καὶ τὸν παλαιόν. Cfr. Pollux X, 64 ἐν γε τοῖς Κρατίνου Χείρωσι τὴν ἀσάμινθον κίβωτον νοοῦσιν, ἔνοι δὲ ἔκπωμα. Grammaticus Bekkeri Anecd. p. 350, 17 οἱ δὲ ἐν τῷ δράματι (Drapetidas Cratini dicit) ἐγερωσκύβηλιν γράφουσιν. Quibus adde quae apud Hesychium leguntur s. v. *Λιονυσιοκουροπυρωῶν* et *Διὸς θᾶκοι*.

Cratinum in arte sua nonnihil innovasse, vel sine veterum scriptorum indicibus probabile esset; nunc disertum acce-

dit testimonium Anonymi de Com. p. XXXII Lips. qui postquam rudem et incultam antiquiorum comicorum rationem attigit, ita pergit: ἐπιγεγόμενος δὲ ὁ Κρατῖνος κατέστησε μὲν πρῶτον τὰ ἐν τῇ κωμῳδίᾳ πρόσωπα μέχρι τριῶν, συστήσας τὴν ἀταξίαν, καὶ τῷ χαρίεντι τῆς κωμῳδίας τὸ ἀφέλιμον προσέθηκε τοὺς κακῶς πράττοντας διαβάλλων καὶ ὡσπερ δημοσίᾳ μάστιγι τῇ κωμῳδίᾳ κολάζων. In quibus duo sunt quae praedicantur de Cratino. Actorum enim numerum apud priores promiscuum (τὰ πρόσωπα ἀτάκτως εἰσῆγον) ita constituit, ut tres tantum simul in scena personae colloquerentur. Quamquam hoc quidem an non vere de Cratino praedicaverit grammaticus, certe dubitari potest, siquidem Aristoteles de Art. Poet. V, 4 ignorari dicit τίς τὰ πρόσωπα ἀπέδωκεν ἢ προλόγους ἢ πλήθη ὑποκριτῶν καὶ ὕσα τοιαῦτα. Argumenti autem rationem ita immutavit, ut quum antiquiores comici fabulis suis risum maxime iocumque captassent, ipse improborum hominum mores acerrime insectaretur; in quo ita versatus est, ut convicia, quibus refertae erant eius fabulae, nullo humanitatis condimento mitigaret, sed aperto, quod aiunt, capite cum vitiiis manum contereret, fabulisque suis quadam quasi scutica armatus profligatorum hominum, quorum largissimus fuit apud Athenienses proventus, impuritatem et flagitia castigaret. Platonius de Com. p. XXVII οὐ γὰρ ὡσπερ ὁ Ἀριστοφάνης ἐπιτρέχειν τὴν χάριν τοῖς σκώμμασι ποιεῖ — ἀλλ' ἀπλῶς καὶ κατὰ τὴν παροιμίαν γυμνῇ κεφαλῇ τίθει τὰς βλασφημίας κατὰ τῶν ἀμαρτανόντων. Christodorus Ecphr. 357

καὶ τύπος ἀβροῦς ἔλαμπεν ἀριστονόοιο Κρατίνου,
ὅς ποτε δημοβόροισι πολισσούχοισιν Ἰώνων
θυμοδακεῖς ἐθώσεν ἀκοντιστῆρας ἰάμβους.

Quae res movit fortasse Persium ut audacem Cratinum appellaret Sat. I, 123. In tanta conviciandi libidine, non mi-

rum est: fervidū virum ingenii nonnunquam paullo iniquius etiam summos homines patriaeque amantissimos vexasse, veluti Periclem, quem internecino fere odio exagitavit; quamquam idem Cimonem praeclaro ornavit praeconio, Plutarch. Cim. 10. Poeticas viri virtutes etsi difficile fuerit, cum nullam eius fabulam superstitem habeamus, certo iudicio definire, habemus tamen luculenta veterum scriptorum testimonia, ex quibus non tantum summam Cratini auctoritatem et aestimationem fuisse intelligimus, sed etiam ratio eius laudis perspicitur. Ac vere poeticam viri fuisse indolem Aeschylouque in dispari genere simillimam, diserte tradit Anonymus de Com. p. XXIX γέγονε δὲ ποιητικώτατος, κατασκευάζων εἰς τὸν Αἰσχύλου χαρακτήρα. Beatam ingenii venam, quae erat sui confidentia, ipse praedicat in nobilissimo fragmento apud Schol. Arist. Equ. 523

Ἄναξ Ἀπολλων, τῶν ἐπῶν τῶν ζευμάτων
 καναχοῦσι πηγαί· δωδεκάκρουνον τὸ στόμα·
 Ἰλισσὸς ἐν τῇ φάρυγι· τί ἂν εἴποιμί σοι;
 εἰ μὴ γὰρ ἐπιβύσει τις αὐτοῦ τὸ στόμα,
 ἅπαντα ταῦτα κατακλύσει ποιήμασιν.

Rapido torrenti omnia secum auferenti praeclara imagine eum comparat Aristoph. Equ. 523 sqq. dignumque dicit propter reportatas olim victorias qui in Prytaneo bibit et unguentis delibutus Dionysiorum spectaculis intersit. Dictio eius tropeorum luminibus frequens (Platonius l. l. πολὺς τῆς τροπῆς τυγχάνει, ubi malim πολλῆς) et lyrico quodam colore tincta, maxime in melicis fabularum partibus, quae dithyrambicam audaciam spirabant, Hesychius s. v. πυρπερέγγει, summoque omnium studio expetebantur et in conviviiis canebantur, Aristoph. Equ. 526

ἄσαι δ' οὐκ ἦν ἐν συμποσίοις πλὴν Δωροῖ σκυοπέδιλε,
 καὶ τέκτονες εὐπαλάμων ὕμνων, οὕτως ἦνθῆσεν ἐκεῖνος.

Hinc idem eum ταυροφάγον dixit Ran. 357, ubi procul
 abesse iubet mystarum chorus, quicumque Musarum orgiis
 non initiatus sit μηδὲ Κρατίνου τοῦ ταυροφάγου γλώττης
 βακχεῖ' ἐτελέσθη, ad quae verba respexit Etym. M. p. 747,
 50 Ταυροφάγον τὸν Διόνυσον — ὅτι τοῖς τὸν διθυράμβον
 μικῆσαι βοῦς ἐδίδοτο· ἢ τὸν ὠμηστήν, ἀφ' οὗ καὶ ἐπὶ
 Κρατῖνον μετήνικται τὸ ὄνομα. Quae leguntur etiam apud
 Photium Lex. p. 571, 13. Cfr. Apollonius Lex. Hom. p. 156,
 20 ταῦρον ἔλεγον καὶ τὸν Διόνυσον ὅτι κέρατα ἔχει ἢ ὅτι
 ὠμηστής, ἢ ὅτι τοῖς διθυράμβοις ἄθλον ἦν ἢ βοῦς. ὅθεν
 καὶ ὁ Κρατῖνος ταυροφάγος. Vix recte igitur Schol. Equ.
 524 dictionem Cratino tribuit simplicem et inornatam, dece-
 ptus haud dubie falsa interpretatione verborum διὰ τῶν
 ἀρελῶν πεδιῶν. Cui repugnat etiam is quem Suidas s. v.
 Κρατῖνος compilavit, ubi λαμπρὸς τὸν χαρακτῆρα dicitur,
 quod non minus ad elocutionis rationem quam ad inventio-
 nis virtutem spectat. In metrorum ratione non minus gran-
 dem et magnificum fuisse Cratinum vero est simillimum,
 quamquam paucissima, quae eius rei indicia praebeant, cho-
 ricorum carminum fragmenta servata sunt. Cratineum, quod
 grammaticis dicere placuit, metrum paullo antiquioris esse
 originis, iam supra monuimus. In inveniendis disponendis-
 que fabularum argumentis qualis fuerit, docet Platonius l. l.
 p. XXVII εὐστοχος ὢν ἐν ταῖς ἐπιβολαῖς τῶν δραμάτων καὶ
 διασκευαῖς ²⁵⁾, εἶτα προϊὼν καὶ διασπῶν τὰς ὑποθέσεις
 οὐκ ἀκολούθως πληροῖ τὰ δράματα. Quibus verbis signi-
 ficat auctor, Cratinum in inveniendis quidem argumentis feli-
 cissime esse versatum, sed eundem in progressu fabulae im-

²⁵⁾ Διασκευὰς de apparatu scenico i. e. chori constitutione,
 scenarum et ornamentorum inventionem interpretatur Do-
 braeus Miscell. Aristoph. p. 104 Dind.

petu ablatum actionis rationem turbasse, et quam orsus erat ab initio argumenti telam, non ita pertexuisse, ut summa esset singularum partium ad certum fabulae finem conspiratio.

In tanta ingenii artisque praestantia non mirum est, plurimos Cratino obligasse non modo admiratores sed etiam imitatores. Ut Lucillum omittam, quem ad Cratini ceterorumque antiquae comediae poetarum imitationem se composuisse Horatius testatur Satir. I, 4 la., inter graecos comicos sectatores habuit Eupolin (vid. Anonym. de Com. p. XXIX), Aristophanem (v. Schol. Aristoph. Thesm. 215, Clement. Alex. Str. VI p. 267, Arist. Eq. 923 cl. Cratino apud Polluc. III, 41), Cratetem et Teleclidem (v. Athen. VI p. 267 e et p. 268 e), Strattidem (v. Athen. XI p. 473 c et Polluc. X, 70) alios. Ipse quem sequutus sit praeter Archilochum scio neminem; suo pleraque egisse videtur ingenio. De Archilochi autem gravissimus testis est Platonius de divers. comie. p. XXVII Κρατίνος ἡ τῆς παλαιᾶς κωμωδίας ποιητής, ἅτε δὴ κατὰ τὰς Ἀρχιλόχου ζητήσεις ἀνστηρᾶς μὲν ταῖς λοιδορίαις ἐστίν, quorum verbarum sensum, a quo longissime aberravit Casaubonus ad Persium p. 156, rectissime perspexit Hemsterhusius apud Geelium Bibl. crit. IV p. 8 corrigens ille ἅτε δὴ καὶ τὰ Ἀρχιλόχου ζηλώσας, cuius vestigiis insistens Lehrsius de Aristarcho p. 25 malebat ἅτε δὴ ἰάμβους Ἀρχιλόχου ζηλώσας ²⁶). Neque repugnant Anonymo fragmenta, in quibus satis frequentes Archilochii sermonis imitationes deprehendas, quod alias dicendi locus

²⁶) In his ζηλώσας verum puto: participium certe necessarium est propter ἅτε δὴ. Sed κατὰ τὰς neque ab Hemsterhusio neque ab Lehrsio probabiliter emendatum puto. Fortasse scribendum ἅτε δὴ καταχίνας Ἀρχιλόχου ζηλώσας. Quam olim de hoc loco coniecturam periclitatus sum, eam dudum ipse repudiavi.

erit. Quam cum Aristophane Cratino interestissae diximus similitudinem, ea in tanta atticorum comicorum de principatu populique gratia aemulatione et mutua obtrectatione nihil habet quod magnopere miremur. Et Aristophanes quidem tum aliis in fabulis tum maxime in Equitibus gravissime ei adversatus est, laudans illum quidem propter eximiam ingenii vim et poesios praestantiam, sed eundem acerbissimorum dieteriorum aculeis vellicans et lacesens. Quam sibi iniuriam illatam Cratinus ipse rursus in Pytine fabula ulturus, insigni vegetae senectutis et invicti roboris documento, ingenii aciem in Aristophanem strinxit, eumque tum aliorum criminum insinulavit, tum quod Eupolidis scrinia in fabulis scribendis expilaverit, Schol. Equ. 528 ταῦτα ἀκούσας ὁ Κρατίνος ἔγραψε τὴν Πυτίνην δεικνὺς ὅτι οὐκ ἐλήρησεν ἐν οἷς κακῶς λέγει τὸν Ἀριστοφάνην ὡς τὰ Εὐπόλιδος λέγοντα. Ad eandem similitudinem spectant haec Scholiastae Platonis p. 380 ἐκωμῶδεῖτο δὲ (Aristophanes) ἐπὶ τῷ σκώπτειν μὲν Εὐριπίδην μιμεῖσθαι δ' αὐτόν. Κρατίνος Τίς δὲ σύ; κομψὸς τις ἔροίτο θεάτης· Ὑπολεπτολόγος γνωμιδιώκτης εὐριπιδαριστοφανίζων. Ac fuisse qui etiam his Aristophanis verbis Pac. 740 πρῶτον μὲν γὰρ τοὺς ἀντιπάλους μόνος ἀνθρώπων κατέπαυσεν | εἰς τὰ ῥάκια σκώπτοντας ἀεὶ καὶ τοῖς φθειρσὶν πολεμοῦντας· | τοὺς θ' Ἡρακλίας τοὺς μάττοντας καὶ τοὺς πεινωῶντας ἐκείνους, | τοὺς φεύγοντας κάξαπατιῶντας καὶ τυπτομένους ἐπίτηδες | ἐξήλασ' ἀτιμώσας πρῶτος, καὶ τοὺς δούλους παρέλυσεν, | οὓς ἐξήγον κλάοντας ἀεὶ, καὶ τούτους εἴνεκα τουδί, | ἴν' ὁ σύνδουλος Cratinum significari putarent, docet Scholiastes: τινὲς δὲ φασιν εἰς Κρατῖνον αἰνίττεσθαι ὡς τοιαῦτα ποιοῦντα δράματα. Denique in adversariis et inimicis Cratini apud Scholiast. Aristoph. Equ. 524 commemorantur etiam οὐκ ἀπὸ περὶ Καλλιαν, quae utrum de Callia poeta an de Hippo-

nici ille explicanda sint; dubitari potest; prius tamen probabilius.

Fabulas Cratinum scripsisse vidimus unam et viginti. At tituli dramatum apud Meursium et Fabricium enumerantur multo plures. Sed si quidem aut corrupta fabularum elogia in indices suos mero digitorum labore confectis receperunt, aut fabulas nostro Cratino tribuerunt quas Cratino iuniori aliisque comicis tribuere debebant. Videamus de singulis. *Γλαῦκος* apud Athen. I p. 68a *Κρατῖνος Γλαῦκω· οὐ πρός γε παντός ἐστὶν ἀρτυῖσαι καλῶς*. Particula *γε* e Valekenarii coniectura addita. Pro *Γλαῦκω* membranae *γλαῦκον*, quo recepto fragmentum ad trochaicos numeros revocandum est. *Θράσων* apud Hesychium s. v. *ἀπέφορησαν*, ubi codex habet *Θραῖν*, ita ut ultimae literae superscriptum sit *εσ*. Legendum igitur *Θράσασαις* vel *Θράτταις*. Similiter erratum in Antiatlic. p. 104 *καχόδουλος, Κρατῖνος Θρακί*, ubi itidem *Θράτταις* reponendum esse non dubito. *Ἡρωες* binis locis tanquam Cratini fabula laudatur, a Polluce lib. X, 64 *ἐν γε τοῖς Κρατῖνου Ἡρωσι τὴν ἀσάμινθον κιβωτὸν νοοῦσιν, ἔνιοι δὲ ἔκπωμα*, et apud Suidam s. v. *ἀνεκὰς — Κρατῖνος Ἡρωσι, Τὸν ἀνχέν' ἐκ γῆς ἀνεκὰς εἰς αὐτοὺς βλέπων*. Sed in Pollucis loco non dubito quin recte pro *Ἡρωσι* scribendum coniecerim *Χείρωσιν*, cuius emendationis quis graviolem sponsorem requirat ipso Polluce lib. VI, 98 *καὶ Κρατῖνος ἐν Χείρωσιν· ἐξ ἀσάμινθον κύλικος λείβων*. Unus igitur Suidae locus restat, in quo aut eadem medendi ratio adhibenda est, aut Cratino Cratetis nomen substituendum, cuius *Ἡρωες* saepissime laudantur. Contra apud Etymol. M. p. 270, 6 *Κράτης Τροφωνίω· ξίφιζε καὶ σπόδιζε καὶ διαρρίκνον*, et Scholiastam Aristoph. Nub. 96 *Κράτης ἐν Πανόπταις δράματι*, repone *Κρατῖνος*. Quod in altero loco monuit etiam Harlesius. *Ἰλιάδες* apud Hesychium

ebium s. v. αἰθρία, ubi codex habet Ἠλιάσιον, quod recte in Δηλιάσιον mutavit iam Sopingius. Κρηῖσαι ibidem s. v. κωνῆσαι — Αἰσχύλος καὶ Κρατῖνος Κρήσσαις. Recte Alberti Αἰσχύλος Κρήσσαις καὶ Κρατῖνος, de quo admonuerat etiam Florens Christianus ad Aristophanis Vesp. 619. Ψηφίσματα apud Harpocr. p. 72 ἀρκεῦσαι — τὸ καθιερωθῆναι πρὸ γάμων τὰς παρθένους τῇ Ἀρτέμιδι τῇ Βραυρωνίᾳ. τὰ δὲ συντείνοντα ἐς τὸ προκείμενὸν εἶρηται παρά τε ἄλλοις καὶ Κρατίνῳ ἐν τοῖς Ψηφίσμασι, ubi legendum Κρατερῶ, quod cum etiam Maussaco in mentem venisset, postea inconsulto reiecit ²⁷). Ἀλλοτριογνώμονες Cratini habemus apud Choeroboscum Bekkeri Anecd. p. 1176 παρὰ Κρατίνῳ Ἀλλοτριογνώμοσιν ἐπλήσμοσι μνημονικοῖσιν. Quae ex Hephaest. I, 3 emendanda sunt. His igitur remotis triginta restant fabularum tituli, quibus porro eximendi sunt et iuniori Cratino tribuendi Πυθαγορίζοντες et Ταραντινοί, quibus in fabulis Pythagoreos risisse poetam ex Diogene Laert. VIII, 36 intelligitur, quod proprium fuit mediae et novae comoediae argumentum, velut Mnesimachi in Alcmaeone, Aristophontis in Pythagorista, Alexidis in Pythagorizusa, aliorum denique in aliis. Contra nihil eiusmodi in antiquae comoediae reliquiisprehendas. Porro Ψευδνοβολομαῖος, quam iunioris Cratini fabulam esse vel Platonis commemoratio docet in fragmento apud Diogen. Laert. III, 28, et Διονυσολέξανδρος, cuius fabulae argumentum ad Ale-

²⁷) Idem Crateri Macedonis opus, in quo ille attica psephismata et alia rerum gestarum monumenta ita collegerat ut servato temporum ordine omnem graecarum rerum memoriam diligentissime illustraret, Plutarch. Arist. 26, ab eodem Harpocrate laudatur v. Ἀνδρῶν p. 40, Ναυτοδίκαι p. 251, Νύμφαιον p. 255, ὅτι διαμαρτανει p. 268. Sed de hoc Crateri libro alio loco dicam copiosius.

xandri Magni expeditionem, Dionysiacaē pompae adimitatam (v. Arrian. Anab. VI, 28 ell. Diodor. Sic. XVII, 106 et Plutarch. Alex. 67), spectasse ex nominis ratione perspicere mihi videbar ²⁶), quam coniecturam confirmare videtur fragmentum eius fabulae apud Macrob. Sat. V p. 562.

α'. στολήν δὲ δὴ τίν' εἶχε; τοῦτό μοι φράσον.

β'. Θύρσον, κροκωτόν, ποικίλον καρχῆσιον.

Sic enim recte primum versum emendavit Porsonus ad Eurip. Hecub. 782. Secundo versu sua sensui constabit ratio, si ποικίλον a sequenti vocabulo commate separaveris. Photius Lex. p. 437, 16 ποικίλον, τὸ Διονυσιακὸν ἱμάτιον οὗτως ἔλεγον. Cf. Pollux VII, 47. De auctore fabulae eandem Porsoni fuisse sententiam, colligas ex his eius verbis in Praefat. Hec. p. XLV. «Cratinus iunior apud Etym. M. et Suid. v. Βῆ. ὁ δ' ἡλίδιος ὡς προβάτιον βῆ βῆ λέγων «βαδίζει.» Quem versum ex hac ipsa fabula petatum esse, ex Etymologo constat. Denique eidem Cratino tribuendam puto Βούσιον, ab uno commemoratam Polluce X, 81. Eodem titulo fabulas docuere Antiphanes Ephippus Mnesimachus. Denique eliminandae sunt Atalante et Eumenidea. Scholiasta Ven. Aristophanis Pac. 347 ὁ δὲ δεύτερος (Φορμίων) ἦν κωφός. μέμνηται καὶ Στράτις. τρίτος μοιχός. Κρατίνος Ἀταλάντη, quae ita transponenda sunt ut Atalantes nomen cum Strattide coniungatur. Huius enim notissima est fabula Atalante. Eumenides ex Eunidis corruptas esse apud Scholiastam Aristoph. Equit. 526 vidit Fabricius, idemque vitium tollendum ex Ioanne Alexandrino de acc. p. 29. Restant igitur quattuor et viginti tituli: Ἀρχίλοχοι, Βουκάλοι, Δηλιάδες, Διδασκαλίαι, Δραπετίδες, Ἐμπιπράμενοι sive Ἰδαῖοι, Εὐνεῖδαι, Θραῦτται, Κλεοβουλῖναι, Λάκωνες, Μάλ-

²⁶) Vide tamen quae infra de Cratino iuniore dicentur.

Θακοί, Νέμεσος, Νόμοι, Ὀδυσσεῖς, Πανόπται, Πυλαία, Πλοῦτοι, Πυτίνη, Σάτυροι, Σερίφιοι, Τροφώνιος, Χειμαζόμενοι, Χείρωνες, Ὠραί. Itaque si verum est quod supra de Cratini fabularum numero diximus, ne nunc quidem area perpurgata est. Σάτυροι et Χειμαζόμενοι non commemorantur nisi in didascaliiis Equitum et Acharnensium, videnturque iam antiquissimis temporibus intercidisse. Itaque probabile est harum fabularum in definiendo Cratineorum dramatum numero veteres grammaticos nullam habuisse rationem. Denique Didascaliiis vel tituli insolentia corruptelae suspicionem movet gravissimam.

Cum Cratino CRATETIS historiam coniungimus, quo nomine Suidas duos commemorat poetas comicos. Verba haec sunt:

Κράτης, Ἀθηναῖος, κωμικός, οὗ ἦν ἀδελφός Ἐπίλυκος, ποιητής ἐπῶν. δράματα αὐτοῦ εἰσὶν ζ'. Γείτονες, Ἡρώες, Θηρία, Λάμια, Πεδῆται, Σάμιοι. ἔγραψε δὲ καὶ καταλογάδην τινά.

Κράτης, Ἀθηναῖος, κωμικός ἕτερος (hoc ἕτερος recte omittit cod. A) καὶ αὐτὸς τῆς ἀρχαίας κωμωδίας. φέρεται αὐτοῦ δράματα τρία, Θησαυρός, Ὀρνιθες, Φιλάργυρος.

Sed hoc inane est grammatici commentum ²⁹⁾. Unum tantum et recte quidem inter reliquos Cratetas commemorat Diogenes Laert. IV, 23. Eadem quae Suidas dedit habet etiam Eudoc. p. 271, nisi quod verba ἔγραψε δὲ καὶ καταλογάδην τινά, quae Suidas de alio quodam Cratete legerat, omittit. De Epilyco poeta epico qui praeter Suidam tradiderit novi neminem. At bene novimus Epilycum antiquae,

²⁹⁾ In his assentientem habui Bernhardium ad Suid. I p. 394, non item Fritschium Quaest. Aristoph. I p. 239 argumento usum, ut mihi quidem videtur, non satis idoneo.

ut infra docebimus, comoediae poetam. De aetate Cratetis si quaeritur, Groddeckium Hist. liter. p. 160, qui Persicis eum bellis superiorem fuisse fingit, meliora docere poterit Aristophanes Equit. 534 sq. post Cratinum eum commemorans, cuius eum histrionem fuisse tradit ad Aristophanis locum Scholiastes: *κωμωδίας ἦν ποιητής, ὃς πρῶτος (leg. πρῶτον) ὑπεκρίνατο (τὰ) Κρατίνου, καὶ αὐτὸς ποιητής ὑστερον ἐγένετο.* Quibus iunge Anonym. de Com. p. XXIX τοῦτον ὑποκριτὴν φασὶ γεγονέναι τὸ πρῶτον, ὃς ἐπιβέβληται Κρατίνῳ. Denique ut omnis dubitatio tollatur, Eusebius ad Olymp. LXXXII, 4 adscripsit: Crates comicus et Praxilla (sic enim legendum pro Telesilla) cognoscebantur. Docuit igitur primam fabulam Crates Olymp. LXXXII, 4, neque eum ultra Olymp. LXXXVIII, 4 vixisse docet Aristophanis l. l. Sed Groddeckium seduxit, ni fallor, Aristotelis locus de Art. Poet. V, 5, in quo ita commemoratur Crates, ut, nisi alia de Cratetis aetate indicia haberemus, non mirarer equidem, si quis hunc Cratino superiorem fuisse sibi persuaderet: τοῦ δὲ μύθους ποιεῖν Ἐπίχαρμος καὶ Φόρμις ἤρξαν. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐκ Σικελίας ἦλθε. τῶν δὲ Ἀθήνησι Κράτης πρῶτος ἤρξεν, ἀφέμενος τῆς ἰαμβικῆς ἰδέας, καθόλου λόγους ἢ μύθους ποιεῖν. Ubi qui λόγοι ἢ μῦθοι commemorantur, Hermannus de eiusmodi argumentis intellexit quae neglectis conviciis implicationem aliquam et solutionem haberent, hoc est de fabulis vere hoc nomine dignis. Atqui eiusmodi fabulas quum iam Cratinum in scenam protulisse constet, nisi quis etiam apud Aristotelem pro Cratete Cratini nomen reponi velit, alia interpretationis via ineunda est. Ac mihi quidem hoc Aristoteles significare voluisse videtur, cum Cratinus ceterique antiquiores comici certos quosdam homines in fabulis suis exagitassent populoque ridendos propinasent, Cratetem primum apud Athenienses extitisse qui Epi-

charmi exemplo comicæ poesiōs materiam a singulorum hominum irrisiōis ad generales morum notatiōnes rerumque descriptiōnes traduceret, quarum quum alias e communi hominum vita alias autem e mythicarum fabularum cyclo petiisset, non male, ut equidem opinor, Aristoteles Cratetem καθόλου λόγους ἢ μύθους ποιῆσαι perhibuit. Ac confirmant hanc interpretationem quodammodo ea quæ Anonymus περί κωμωδίας p. XXIX de Pherecrate, Cratetis imitatore, tradidit: ἐξήλωκε Κράτητα, καὶ αὐτοῦ μὲν λοιδορεῖν ἀπέστη, πράγματα δὲ εἰσηγούμενος καινὰ ἠὺδοκίμει γενόμενος εἰρηστικὸς μύθων ³⁰). Cuius rei exemplum in Pherecratis Crapatalis vere agnovit Hemsterhusius ad Polluc. IX, 83. Quod autem lacessendi consuetudinem omississe Crates ab Aristotele dicitur, id plane fragmenta fabularum confirmant, in quibus nihil prorsus reperias ex quo certos quosdam homines eum carpsisse intelligatur. Omnino plenum festivitatis poetam fuisse Cratetem, docent expressa veterum scriptorum testimonia. Aristophanes quidem in Equit. 538 sq. haud vulgaribus eum ornavit laudibus, licet ironiæ quodam colore adpersis:

ὅς ἀπὸ σμικρᾶς δαπάνης ὑμᾶς ἀριστίζων ἀπέπεμπεν,

ἀπὸ κραμβοτάτου στόματος μάττων ἀστειοτάτας ἐπινοίας.

Scholiasta: τραγικὸς ποιητὴς ὀλιγόστιχα ποιήματα γράψας, ubi κωμικὸς reponendum, nisi is Scholiastæ error est, no-

³⁰) Hæc olim scripsi, neque est quod poeniteat. Sed verborum λόγους et μύθους notionem paullo angustioribus finibus circumscripsi: nimirum λόγους Aristoteles dicit res quæ aut vere factæ sunt aut fieri possunt; μύθους autem ποιεῖν poetæ dicuntur qui rerum ab ipsis inventarum imaginem exhibent. Vide Bernhardium Lineam. liter. gr. I p. 52 et Wyttenbachium ad Platonis Phaed. p. 127 sq. De καθόλου in loco Aristotelico cfr. Lessingii Dramat. Hamb. 89 p. 292.

strum Cratetem cum philosopho eodemque tragoediarum poeta confundentis. Alius ibidem: *σικκρά ἐποίη καὶ ἕτερο τοὺς ἀχροατὰς γράφων ἡδέα*, et paucis interiectis: *κραμβοτάτου, ἡδυτάτου, ξηροτάτου. ἔπαιξε δὲ ἀπὸ τῆς τοῦ λαχάνου ἐπινοίας (fort. ὑπονοίας). αὐτοσχέδιος γὰρ ἦν περὶ τὰ δράματα.* Ad quae comparare licet Aristophanis in *The-smophoriazusis* II iudicium de novo quodam Cratetis invento, quod ille *ἀπόνως παραβεβλημένον* vocat. V. Athenaeum III p. 117 c. Neque omittendum Anonymi l. l. iudicium, *γελόιον καὶ ἰλαρόν* poetam Cratetem fuisse dicentis. Sed quid testimoniis opus est ubi fragmenta ipsa loquuntur? Vide, ne plura afferam, Athenaeum VI p. 267 f 268 a et facetiosissimos de salsamento elephantino versus quamquam multis modis corruptos apud Athenaeum III p. 117 c. Ad idem hilaritatis studium referendum videtur quod, eodem teste Anonymo, primus atticorum comicorum ebrios in scenam induxit, *πρῶτος μεθύσους ἐν κωμωδίᾳ προήγαγε* sive potius *παρήγαγε*, quod quo auctore quaque in fabula fecerit ex Athenaeo lib. X p. 429 a discimus: *ἀγνοοῦσάι τε οἱ λέγοντες πρῶτον Ἐπίχαρμον ἐπὶ τὴν σκηνὴν παραγαγεῖν μεθύοντα, μεθ' ὃν Κράτητα Γέιτοσιν*, quod iam ante Epicharmum fecisse Aeschylum in *Cabiris*, de quo cfr. Lobeckius *Myster. graec.* I p. 8. Itaque hac etiam in re Cratetem Epicharmi vestigia sequutum videmus. Cratetis exemplum rursus sequutus est Aristophanes *Philocleonem* ebrium inducens *Vesp.* 1325. Novae denique comoediae auctores quantopere ebriorum partibus delectati sint intelligitur ex *Dione Chrysost.* *Orat.* 32 p. 391 B. Sed ut ceteros fere poetas comicos, ita etiam Cratetem popularis aegrae inconstantiam expertum esse tradidit Aristophanes *Equit.* 537 *οἴας δὲ Κράτης ὀργὰς ὑμῶν ἠνέσχετο καὶ στυφελισμούς*, et 540 *χοῦτος μέντοι μόνος ἀντήκει, τότε μὲν πίπτων τότε δ' οὐχι.* Ubi quod Scho-

Mestés narrat, Cratetem largitione spectatorum voluntatem et applausum sibi redemisse, *ἔξωνεῖτο τοὺς θεατὰς καὶ τὴν τούτων εὐνοίαν*, fortasse non merum grammatici commentum est sed ex aliorum comicorum, quos Crates adversarios habuerit, fabulis petitur. De fabularum quas docuerit numero non consentiunt veteres scriptores. Ac Suidas alteri, quem fingit, Crateti tres tribuit fabulas: *Θησαυρόν*, *Ὀρνίθας*, *Φιλάργυρον*, alteri septem: *Γείτονας*, *Ἡρώας*, *Θηρία*, *Λάμψαν*, *Πεδήτας*, *Σαμίους*. Ubi aut corruptus est numerus ζ' aut unius fabulae titulus excidit ³¹⁾. In cod. A scriptum esse *εἰσὶν* "ξ h. e. ἔξ, adnotavit Bernhardius, idque haud cunctanter probarem, nisi septem fabulas ei adsignaret etiam Anonymus de Com. p. XXIX, octo alius ibidem p. XXXIV. At praeter novem istas quas nominatim Suidas recensuit fabulas, commemorantur eius *Μέτοικοι*, *Παιδιαί*, *Ῥήτορες* et *Τόλμαι*. Nam quae praeterea sub eius nomine passim laudantur fabulae, eae dubitationes movent gravissimas. Quam Stobaeus Serm. CXVI p. 475 Cratetis servavit eologam, ei in Gesneri margine adscriptum legitur: Cratetis ex Antiphane. Simplex Cratetis nomen posuit Grotius. Fortasse antiquitus scriptum fuit *Κράτητος ἢ Ἀντιφάνους*, cuiusmodi errores in Stobaei margine sunt frequentissimi. *Ἔορται* laudantur a Polluce lib. VII, 92, sed incertam facit lectionem idem Pollux lib. X, 54, ubi quod olim edebatur *Ἔορταίς*, nunc cessit codicis lectioni *Τόλμαις*, ut idem etiam altero loco reponendum videatur. *Παρακαταθήκη* laudabatur olim Poll. IV, 178, ubi codex Voss. Sosicratis nomen dedit, cuius nomen requiro etiam apud Maxim. Conf. p. 198 Gesn. ubi Socrati haec verba tribuuntur: *ὅταν ποθεῖν σε*

³¹⁾ Nomen comoediae *Τόλμαι* excidisse, adnotante Bernhardio, conicit Iungerm. ad Polluc. IX, 58.

καὶ στέργειν λέγει γυνή, φοβοῦ παρ' αὐτῆς πλέον ὢν λέγει κακά. Quae ex comico poeta ducta esse non dubito:

“Ὅταν γυνή ποθεῖν σε καὶ στέργειν λέγῃ,
φοβοῦ παρ' αὐτῆς πλείον' ὢν λέγει κακά.

Similis in nominibus error est apud Schol. Arist. Equ. 959, ubi Socrati Cratetis grammatici nomen substituendum esse monuit Geëlius Bibl. crit. I p. 62. Idem Crates innuitur apud Scholiastam Ran. 323 οἱ δὲ δι' ἀγορᾶς περισπῶσιν ὡς Ἀπολλόδωρος ὁ Ταρσεύς καὶ Φερεκράτης (leg. Κράτης), apud Hesychium v. ἐνώπια, ubi fuere qui in corrupta voce ἐνίνυχος Crateteae fabulae titulum Ἠνίοχος latere putarent, denique apud Schol. Aristoph. Equ. 790, ubi editur Κρατίνος δὲ φησιν ὅτι πᾶσαν στενήν καταδύσιν οὕτως (γυνάριον) ἠνόμαζον. Corrigendum Κράτης e Suida s. v. γυνάριοις. Quamquam etiam Cratini cuiusdam grammatici mentionem iniectam videas apud Etym. M. p. 142, 17 ἐν τῇ ἐπιτομῇ Βασιλείδου περὶ ὀμηρικῆς λέξεως, et apud grammaticum Paris. cuius locum Bekkerus protulit in Sturzii annot. ad Etymol. p. 760. Porro Ὀδυσσεῖς apud Etym. M. p. 367, 22, Πανόπτας apud Schol. Aristophanis Nub. 96, Πυτίνης apud Etymol. M. s. v. διακαννιάσαι, Τροφώνιον ibid. p. 370, 6, Σεριφίους apud Schol. Aristophanis Nub. 691, denique Χείρωνας apud Athenaeum IX p. 298 f Cratini, non Cratetis fabulas esse, tum ipse supra monui, tum ex parte etiam ab aliis monitum est. Συναριστώσαι, quae Menandri fabulae est, quo errore in Cratetis fabularum recensum irreperit, discere licet e Personi Adv. p. 74 Lips. Φοίνισσαι laudantur Schol. Aristophanis Vesp. 879 ἦν καὶ Ἀκαλήφην λέγεσθαι φησι Κράτης Φοινίσσαις. Sed ibi Cratetis grammatici commentarium in Aristophanis Phoenissas significari intellexit iam Valckenarius Praefatione ad Euripidis Phoenissas. Remotis igitur quas non scripsit Crates fabulis, restant

haec quattuordecim: *Γείτονες*, *Διώνυσος*, "*Ηρωες*, *Θηρία*, *Θησαυρός*, *Λάμια*, *Μίτοιχοι*, "*Όρνιθες*, *Παιδιαί*, *Πεδήται*, "*Ρήτορες*, *Σάμιοι*, *Τόλμαι*, *Φιλάργυρος*. Ex his si dempseris quarum nihil fragmentorum superest, Thesaurum Philargyrum Aves et Pedetas, novem restant fabularum tituli. Ac Thesaurus et Philargyrum non videntur scriptae esse ab antiquae poeta comoediae. Frequens id fabularum genus in media, frequentius in nova comoedia. Thesaurum docuerunt Anaxandrides Archedicus Menander Dioxippus Diphilus, Philargyrum Dioxippus Philippides Theophilus. Nihil eiusmodi in antiqua comoedia reperias. Nec magis de *Πεδήταις* Suidae fidem habeo, quae fuit Calliae fabula. Aves Magnetis fuisse videtur comoedia a Cratete sub eadem revocata et novis curis emendata, id quod etiam de Dionyso dicendum est, de qua vide quae supra diximus. *Μίτοιχοι* denique ab uno laudata Etymol. M. p. 698, 10 rectius Pherecrati assignari videtur ab Apollonio Pron. p. 404 B. Ita igitur qui satis magnus esse videbatur Magnetis fabularum numerus, ad octo titulos revocatus est, quot eum comoedias scripsisse testatur Anonymus. Indubitatas igitur et quarum fragmenta servata sunt fabulas habemus hasce: *Γείτονες* apud Athenaeum IX p. 396 d XV, 690 d, Polluc. VII, 179. 204 X, 118, Photium Lex. p. 633, 28 et grammaticum in Bekkeri Anecd. p. 144, 27 ubi pro *Κρατίνος* corrige *Κράτης*. "*Ηρωες* apud auctorem Proverb. Bodlei. 715 et Hesychium II p. 808 ubi scribendum videtur *Οὐκ ἀσπίφ μεντὰρ' ἐμορμολύττετε | αὐτούς, ἐπεὶ τὰδ' ἔστ' ἀληθῆ*. Porro apud Suidam s. v. *ἀνεκός*, ubi pro Cratete Cratini nomen repouendum esse alio loco indicavi, Grammat. Bekkeri Anecd. p. 352, 2 cll. Suida s. v. *ἀθάρη*. Denique apud Polluc. III, 155 X, 90 (cll. Photio Lex. p. 324, 17) et X, 175. *Θηρία*, in qua fabula ipsas feras cum hominibus colloquentes induxit poeta, apud

Athenaeum VI p. 267 c. 268 a. III p. 119 c, Polluc. VI 58, Harpocrat. p. 148 24 cll. Photio et Suida s. v. παρουσία. ³²⁾ Λάμια apud Athenaeum X p. 418 c, Polluc. IX 62, Schol. Platonis Bekk. p. 382. Eiusdem fabulae memoriam servavit Scholiasta Aristoph. Eccles. 77 τὸ σκύταλον ἐξηνεγκάμην τὸ τοῦ Λαμίου] ἀρσενικῶς δὲ τὸν Λαμίαν. [λέγουσι δὲ καὶ θηλυκῶς τὴν Λάμιαν], ὑπὲρ ἧς ὁ Φερεκράτης λέγει ἐν τῷ ὁμωνύμῳ δράματι ὅτι σκυτάλην ἔχουσ' ἐπέρδετο. Pherecratis Lamia nusquam praeterea commemoratur; corrige igitur Κράτης, de quorum nominum permutatione dixi supra. Verba uncis inclusa ex coniectura adieci. Παιδιῶν quod argumentum fuerit docet Pollux IX 114 σχεδὸν δὲ καὶ περὶ πλείστων (sc. παιδιῶν) ὁ ποιητὴς εἴρηκεν οὗτος (Cratetem dicit) ἐν τῷδε τῷ δράματι. Hinc probabilis est coniectura Hemsterhusii ad Polluc. vol. II p. 1102, apud Etymol. M. p. 402 41, ubi ἐφετίνδα lusus a Cratino fictus esse dicitur, Cratetis nomen substituendum esse. Praeterea Παιδιαὶ laudantur Athenaeo XI p. 478 f, Grammatic. Bekk. Anecd. p. 379 81, Suidae s. v. ἄλλο ἕτερον. Πήτορες semel commemorantur ab Athenaeo IV p. 269 c. Σάμιοι ab eodem III p. 117 b, Zenobio IV 41, Polluce VII 63. Τόλμαι ab Athenaeo VI p. 247 e. XIV p. 619 a, Antiatticista p. 98 16, Photio Lex. p. 337 10, Polluce IX 53. X 54 et VII 92 de quo loco supra diximus. Incertarum fabularum fragmenta supersunt septemdecim. Dictione usus est, quantum quidem ex fragmentis intelligitur, ad atticam elegantiam composita et simplicitatis laude conspicua, nisi ubi forte consuko obscurum et insolitum dicendi genus sequutus est, ut in loco apud Athenaeum III p. 117 b. Singularia perpauca reperias.

³²⁾ Feras post Plutos Cratini commissas esse ex Athenaeo VI p. 268 e intelligitur.

Ita ἀναβιώσασθαι dixit activo sensu pro ποιῆσαι ἀναβιώωναι apud Suidam s. v. ἀνεβίω, et πάμπαλιν pro πάλιν apud Athenaeum VI p. 268 a ἐγὼ γὰρ αὐτὰ πάμπαλιν | τὰ θεῖα λουτρὰ πρῶτον ἄξω τοῖς ἑμοῖς. Porro ἐθελόσυχνος apud Etymol. M. p. 299 30, τάκωνες de γαστριδίῳ ἡδυσμένῳ, quod semel et unum dixisse Cratetem auctor est Pollux VI 53. Insolitas crases habemus in locis apud Athenaeum VI p. 268 a τοι ἐγὼ et θύδωρ, fortasse etiam p. 267 f παρατιθοῦ ὦ τράπεζα. Doricis formis usus est apud Athen. III p. 117 b ποδάνεμος, et apud Polluc. IV 183 ποτιβαλῶ, sed hic quidem in versu quem homo natione Doriensis recitabat. Denique, quod rarum est in comoedia, in anapaestis tetrametris spondaica clausula usus est apud Polluc. VI 53, fortasse etiam apud Athen. III p. 119 c.

PERECRATES, Atheniensis, quem Alexandri M. in expeditionibus comitem fuisse mirabili errore narrant Suidas et Eudocia p. 426, praestantissimis antiquae comoediae poetis accensetur ab Anonymo de Comoed. p. XXVIII. Idem p. XXIX haec scribit Φερικράτης, Ἀθηναῖος, νικᾷ ἐπὶ θεάτρῳ γενόμενος, ὁ δὲ ὑποκριτῆς ἐξήλωκε Κράτητα. καὶ αὐτὸ τοῦ μὲν λοιδορεῖν ἀπέστη, πράγματα δὲ εἰσηγούμενος καινὰ ἠὲδοκίμει, γενόμενος εὐρετικὸς μύθῳ. Cuius loci priora verba recte ita correxisse videtur Dobraeus, νικᾷ ἐπὶ Θεοδώρου, γενόμενος δὲ ὑποκριτῆς. Ex quo eum iam tertio anno Olymp. LXXXV fabulas docuisse efficitur. Praeterea discimus ex Anonymi loco Pherecratem non acerbum quoddam et invidiosum, sed festivum et hilaritatis plenum iocandi genus sequutum esse, eaque in re Cratetis, cuius histrio fuisse videtur, vestigiis instituisse. Neque tamen a singulorum hominum cavillationibus prorsus abstinuit, siquidem Melanthium poetam tragicum traduxit teste Athenaeo lib. VIII p. 343 c et Alcibiadem acerbissimis versibus vexavit apud

eundem XII p. 588 b. Neque repercit Pulytioni in fabula Ἰπνὸς ἢ Παννυχίς inscripta apud Photium Lex. p. 626 10 οὐχ ὄρας ὅτι | τὴν Πουλυτίωνος κειμένην ὑπώβολον. Mitto alia. Poetam inprimis elegantem et ingeniosum fuisse, fragmenta fabularum docent. Hinc Ἀττικώτατος dicitur Athenaeo lib. VI p. 268 e et Phrynicho Sophistae apud Stephanum Byzant. p. 43 et Suidam s. v. Ἀθηναία. Habet tamen oratio Pherecratis satis multa quae a reliquorum huius aetatis comicorum in dicendo severitate paullo longius recedant. Ex hoc genere, ut pauca de multis afferam, est genitivus ἀλιῶς pro ἀλιέως apud Grammat. Seguer. p. 383 30, ἀνθῶν pro ἀνθέων ibidem p. 404 26, χολλάδες pro χολάδες apud Grammaticum Bachmanni Anecd. I p. 418 cfr. ad Menandrum p. 11, γυνήν pro γυναῖκα apud Etymol. M. p. 243 16 ὡς ἄτοπόν ἐστι μητέρ' εἶναι καὶ γυνήν, quem versum ab Etymologo M. sine auctoris nomine allatum e Pherecratis Crapatalis ductum esse alio loco docui. Rarioribus item formis adnumerare licebit ἀ;χάσκειν apud Grammat. Seguer. p. 340 21, ἐττημένος pro σεσημένος apud Photium Lex. p. 26 26, πασσυδι apud eundem p. 401 16 quae forma nunc etiam Thucydidi restituta est. Porro τραπέμπαλιν pro ἐναντίως dixit apud Photium p. 598 11, μητρὶς pro πατρὶς ibid. p. 268 20, πλατειάζειν pro πλατεία τῇ χειρὶ παίειν ibid. p. 432 19, χρῆσται pro χρήσεται vel χρεία ἔσται apud Suidam s. v. χρή, ταχεωστὶ pro ταχέως apud Schol. Iliad. σ' 26 ex emendatione Bekkeri, θυμέλη pro θυλήματα apud Phrynichum App. Soph. p. 42 25, quamquam etiam θυλήματα dixit ex certa emendatione Ruhnkenii in loco apud Clement. Alex. Str. VII p. 846, κυντερώτερα pro κίντερα apud Photium s. v. κυντερώτατα. quod comparat cum ἀμεινότερον, quo utitur Misaneremus apud Stobaeum Flor. VII 12 οὐ γὰρ τις κείνου δῆϊων ἔτ' ἀμεινότερος γῶς

et poeta incertus apud Philonem vol. II p. 500 Mang. *Οὔτε γυνή τοσσόνδε νόου ἐπιδεδύεται ἐσθλοῦ "Ὡστε χερείον" ἐλίσσθαι ἀμεινοτέρων παρεόντων.* Virum eximium, qui eadem forma Homerum usum esse putabat ad Phrynichum p. 136 fefellit memoria; Homerus enim non ἀμεινότερον dixit, sed χειρότερον Odyss. ο' 513. Sed redeo unde digressus sum. *Μαγείραινα* et *ἰχθυοπώλαινα* habemus in fragmento apud Athenaeum XIII p. 612 a, *σχόνυζα* pro *κόνυζα* apud Photium p. 524, *κῆχος* apud Etymol. M. p. 682 54 et Cramerum Anecd. I p. 344 27, *ἀκείαννος* pro *ἀκείαννος* apud Eustath. p. 1528 45, *κνάμους φακῆν* (leg. ἀφάκην) *ζείας αἴρας ἀκεάαννους.* Sed corruptum videtur *ἐπέσθειν* pro *ἐπεσθίειν* apud Athen. p. 644 f, ubi legerim *ἐπήσθι*. Nec sanum est *ἀλήθω* pro *ἀλέω* apud Suidam s. v. *ἀνόδοτος*, vel *εἴρυσεν* ab *ἐρύω* apud Pollucem VII 163, ubi legendum *ἤρυσεν* ab *ἀρύτω*. Nec *κάρνα* dixit penultima longa apud Athenaeum II p. 56 f, sed leg. *καρύκη*. Aequè vitiosum est quod legitur apud Grammat. Seguer. p. 372 32, ubi corrige *ἄ με λέγει*. De metro Pherecrateo, quod se primum invenisse ipse gloriatur apud Hephaest. X 5 et XV 15:

ἄνδρες, πρόσχετε τὸν νοῦν

ἐξευρήματι καινῷ

συμπτύκτοις ἀναπαίστοις,

disputavit Hermannus Doctr. metr. p. 434. De dramatum quae docuit numero ita veteres dissentiunt, ut Anonymus l. l. octodecim, Suidas autem et Eudocia sedecim fabulas eum docuisse memoriae prodiderint. Utroque multo liberaiores se praeberunt Meursius Bibl. Att. p. 1578 et ad Nicomach. Mus. p. 171 et Fabricii Bibliotheca Harlesiana, quippe qui viginti quattuor fabularum titulos apposuerunt, quorum numerum ita imminuimus, vix ut octodecim fabulae relinquantur, quamquam inter has etiam complures, de qui-

bus iam veteres gravissimas dubitationes moverunt. Ex hoc genere sunt *Ἄγαθοι* et *Μεταλλεῖς*, quarum quam primo loco commemoravimus *Ἄγαθοί*, eam Pollux VII 148 et X 47 nihil de auctore dubitans ut Pherecratis fabulam laudet, Athenaeus autem tribus locis ita commemorat ut eam ab aliis Strattidi tributam fuisse significet. Vid. lib. VI p. 248 e X p. 415 c et XV p. 685 b. Athenaeus fortasse Eratosthenis iudicium sequutus est, quem in crisi dramatum Pherecrateorum diligenter versatum esse statim videbimus. *Μεταλλεῖς*, quam Athenaeus VI p. 268 e. sine suspicionis significatione commemorat, idem lib. XV p. 685 a. incerto auctori tribuit: ὁ πεποιηκὼς τοὺς εἰς αὐτὸν ἀναγερομένους *Μεταλλεῖς*. Nicomacho eam tribuit Eratosthenes apud Harpocrationem s. v. *μεταλλεῖς* p. 248. Quod quibus rationibus ductus fecerit, suspicari licet e Photii Lex. p. 29 εὐθὺν *Λυκείον* (ita Porsonus pro *Λύκειον*): τὸ εἰς *Λύκειον*, ὅθεν Ἐρατοσθένης καὶ διὰ τοῦτο ὑποπτέυει τοὺς *Μεταλλεῖς*, ubi ex adiecto Euripidis versu ex Hippolyto: τὴν εὐθὺς Ἀργαῶς κἀπιθανρίας ὁδόν, manifestum est scripsisse Photium εὐθὺς *Λυκείον*. Ita locum intellexit etiam Lobeck ad Phryn. p. 144, quem frustra erroris insinulat Bernhardus ad Eratosth. p. 280. Itaque suspicari licet Eratosthenem maxime ex orationis usu fabulae istius notam adpersisse, id quod conatus est etiam Bernhardus, quamquam non eodem in omnibus successu, velut cum in fragmento apud Athen. VI p. 269 locutionem: τὰ δὲ μῆλ' ἐκρέματο τὰ καλὰ τῶν καλῶν ἰδεῖν, tanquam tragicam et a comicorum sermone abhorrentem vituperat. Atqui Diocles apud Photium et Suidam s. v. *κακὰ κακῶν* dixit: *Πλυνεῖ τε τὰ κακὰ τῶν κακῶν ὑμᾶς*, quae male attentavit Toupius Emend. III p. 101. Eodem dicendi genere usus est Aristophanes Byzantius in argumento metrico Plutl. vs. 10 τῶν ἀγαθῶν τὰγαθά. Illud autem rectissime mo-

nuit, alienum esse ab Atticorum usu quod ab Erotian. p. 56 ex hac fabula affertur adverbium ἀρμῶ. Poterat his alia adficere ex eodem illo apud Athenaeum fragmento petita, veluti quod vs. 28 legitur τὰ ῥόδα, correpta vocali ante litteram ρ, cuius rei nullam certum apud vetustissimos comicos exemplum reperiri puto. Porro in spuris Pherecratis fabulis commemorantur quas Persarum et Chironis nomine inscripsit. De Chirone postea dicetur; de Persis autem vide Athenaeum III p. 78 d. XI p. 502 a. XV p. 684 f et 685 a, quibus locis auctor fabulae ita fere indicatur: Φερεκράτης ἢ ὁ πεποικῶς τοὺς Πέρσας, vel τοὺς εἰς αὐτὸν ἀναφερομένους Πέρσας. Ita etiam apud Schol. Aristoph. Ran. 365 commemorantur οἱ ποιήσαντες τοὺς Φερεκράτους Πέρσας, ubi quod plurali numero usus est auctor, indicio esse videtur alios alium eius fabulae auctorem perhibuisse. Similiter incerti auctoris Ἀτθίδα his verbis significavit Strabo V p. 339 οἱ τὴν Ἀτθίδα συγγράψαντες. Non addita de auctore fabulae dubitatione commemoratur apud Polluc. VII 15. Denique dubiis Pherecratis fabulis nescio an Μειτοικοὶ accenseri debeant. Apollonius de Pron. p. 404 B. ἐν Μειτοικοῖς Φερεκράτους ἀπαξ ἐστὶν εἰρημένη (ἢ εὐθεία pronomini ἐμαντοῦ) καὶ ἴσως ἔνεκα τοῦ γελοίου. Sed idem p. 348 C. εὐθείας ἀπορεῖ — οὐ γὰρ εἰ ἀπαξ εἴρηται, καὶ ταῦτα ὑπὸ κωμικῆς ἀδείας, ὡς ἐν Μειτοικοῖς Πλάτωνος, τοῦτο κανὼν ἐστίν. Nisi is ipsius Apollonii error est: Platoni eam fabulam tribui etiam a Polluce Eudocia Suida et Andronico infra videbimus. Demptis igitur quae sive dubiae sive spuriae ab ipsis antiquis criticis habitae sunt fabulis, tredecim restant tituli: Ἀγριοί, Αὐτόμολοι, Γραῖτες, Δουλοδιδάσκαλος, Ἐπιλήμων ἢ Θάλαττα, Ἰπνὸς ἢ Παννηγίς, Κοριανῶ, Κραπάταλοι, Αἴηροι, Μυρμηκάνθρωποι, Πετάλη, Τυραννίς, Ψευδρακλιῆς. Nam qui praeterea commemorantur a Meursio et

Fabricio fabularum tituli Ἄγγεῖα, Γραιεῖς, Ἐπιστολή, Ἰστός, Λάμια et Πητορικὴ, vitiosis debentur lectionibus, ut suo loco videbimus.

Certarum et a nemine in dubium vocatarum fabularum quam primo loco commemoravimus Ἄγγεῖοι inscriptam, ea singularem diligentiam experta est C. F. Heinrichii, qui in Demonstratione loci Platonici e Protagora (Kiloniae anno MDCCCXIII) novam de ea coniecturam protulit tantoque doctrinae et ingenii apparatu exornavit, ut non mirum sit, si multis ille sententiam suam comprobaverit. Sic autem ille statuit, Agriorum argumentum spectasse potissimum artem musicam et eam eius corruptelam quae mutatis legibus musicis animos dissolvere et enervare multis visa fuerit; idque apparere e fragmento quodam apud Suidam s. v. Χαῖρις servato, in quo duo actores de Melete et Chaeride, musicae artis corruptoribus primariis, colloquentes a poeta induci. Ex eadem fabula desumptos esse versus illos nobilissimos apud Plutarchum de Mus. p. 1141 D. non addito fabulae titulo servatos, quos cum Nicomachus Musicus Harm. II p. 35. e Pherecratis Chirone ductos esse significaverit, conficiat Agrios et Chironem unam eandemque fuisse fabulam, in qua Chironi, Centauro illi μουσικωτάτῳ, partes antistitis et quasi propugnatoris vetustae et masculae musicae poeta demandaverit, reliquo Centaurorum grege chori partes sustinente, ex quo sequi, inepte apud Platonem Prot. p. 528 Heind. ipsum illum Agriorum chorum e μισανθρώποις constare dici, quorum in locum si ἡμιάνθρωποι substituantur, nihil deesse loco illi Platónico ex molesta et diuturna caligine in lucem revocando.

In his ut verum esse concedam quod primo loco vir doctissimus de argumento fabulae Ἄγγεῖων nomine inscriptae posuit, non recte tamen hoc ex illis apud Suidam versibus

colligi posse putaverim; neque ipsum opinor Heinrichium hoc positurum fuisse crediderim, nisi alterum locum a Plutarcho servatum ad eandem fabulam trahendum esse sibi persuasisset. Atqui hoc ipsum eiusmodi est, ut, nisi gravioribus argumentis demonstretur, nullo modo concedi posse videatur. Qualis enim obsecro haec est argumentandi ratio: tetigisse Pherecratem invalescentem musicae artis depravationem in Agriis; idem cum in Chirone fecerit, necessaria consecutione effici, Agrios et Chironem non diversas fuisse fabulas, sed diversos tantum unius eiusdemque fabulae titulos. Quid vero? potuitne Pherecrates idem argumentum in pluribus diversisque fabulis vel data opera tractasse vel intento tantum digito tetigisse? praesertim quum ipsa illa musicae artis depravatio pervulgatum fuerit antiquae comoediae argumentum. Quid autem causae esse dicamus, quod in tanta eorum qui Agrios et Chironem ad partes vocant multitudine ³³⁾ nemo tamen reperiat qui ita alterutram fabulam commemoraverit, ut utramque pro una eademque fabula habitam esse suspicari liceat; id quod minime omnium Athenaeum lib. IV p. 171 d. V p. 218 d. VI p. 268 b et VII p. 316 e, ubi Agriorum fragmenta servavit, neglecturum fuisse crediderim, quippe qui aliis in locis de Chironis auctore dubitatum fuisse significaverit. Quod argumentum etsi non eam vim habeat ut in alia causa nihil ei opponi posse existimem, in hac tamen quaestione, in qua omnia causae momenta colligi et expendi merentur, vel inprimis commemorandum est. Ex iis quae adhuc disputavimus satis intelligi opinor, Heinrichium non ita causae suae patrocinium suscepisse, ut criticis legibus ex omni parte satisfecisse censen-

³³⁾ Ἄγριος decies quinques, Χείρωνν autem novies ad partes vocatur.

dus sit. Quam quidem laudem multo minus, ut equidem
 opinor, in reliqua disputationis suae parte ei concedere lice-
 bit. Etenim ipse videt vir egregius, magnam sententiae suae
 dubitationem moveri eo, quod Athenaeus quattuor locis Chi-
 ronem, incerti auctoris carmen, commemorat, quod alii Phe-
 recreati, alii Nicomacho τῶ ἰνδμικῶ, alii denique aliis aucto-
 ribus tribuendum censuerint. Vid. lib. VIII p. 364 a. IX
 p. 368 b et 388 f. XIV p. 635 f. Haec igitur Heinrichius
 cum sua ipsius sententia ita conciliare conatus est, ut Chi-
 ronem illum quater ab Athenaeo laudatum comoediam fuisse
 negaret, sed ex eo poesios genere, quod haud inepte prae-
 ceptivum vocavit vir doctissimus, fuisse sibi persuaderet; id-
 que colligit ex eo, quod prius illud Chironis fragmentum
 libro VIII servatum heroicis versibus iisque παρανετιχοῖς
 et ad Hesiodi aliorumque didacticorum poetarum imitationem
 factis conceptum sit. Haec per se quidem non inepte dispu-
 tata videri possunt; si quis autem reputaverit, fuisse inter
 veteres criticos, qui ipsum illum Chironem, de cuius auctore
 dubitatum fuisse vidimus, Pherecrati, h. e. comico poetae tri-
 buendum censerent, cuius industria in longe alio poesios ge-
 nere, quam quod cum didactico, quale Chironis fuisse de-
 buit, argumento aliquid communionis habeat, elaboraverit;
 porro si eo animum advertat, Chironis fragmenta tribus re-
 liquis Athenaei locis servata, cum et trimetris concepta sint
 iambicis et vernilitatis colorem habeant antiquae comoediae
 poeta dignissimum, sine ulla dubitatione ex comoedia petita
 esse: haec omnia si quis apud animum perpenderit, equidem
 nullus dubito, quin illam Heinrichii coniecturam ne levisima
 quidem probabilitatis specie commendabilem, sed prorsus va-
 nam inanemque esse intelligat. Nam quod iambica illa frag-
 menta ab Athenaeo cum eadem incerti auctoris significatione
 prolata ex veri et genuini Pherecratis Chirone sive Agris

deprompta esse, ab Athenaeo autem supina quadam negligentia ad personatum Pherecratem relata esse statuit vir clarissimus, hoc igitur quid aliud esse dicemus quam ultimum frustra e laqueis, quibus ipse sese implicuit, exitum tentantis refugium? Neque profecto hoc unquam in mentem venisset Heinrichio, si Scholiasten Aristoph. Equ. 1343 inspexisset, qui cum eundem illum Chironem cum eadem de eius auctore dubitatione ad partes vocaverit, facile intelligitur, quantopere hac una observatione tota illa Heinrichii ratio labefactetur. Neque enim vereor, ne Aristophanis quoque Scholiasta festinantius fecisse et utrosque Chirones, toto coelo inter se diversos, temere et sine iudicio confudisse dicatur. Neque vero his finibus sese continuit ingeniosissimi viri audacia. Nam cum versibus illis heroicis, sive orationis colorem sive argumenti rationem spectes, nonnihil similitudinis cum fragmento quodam e Pseudo-Hesiodi *Ἰποθήκαι* apud Schol. Pind. Pyth. VI, 19 intercedere vidisset, et cum ipsae illae *Ἰποθήκαι* praecepta quaedam sub Chironis persona Achilli data continerint, iterum inscriptionis similitudine deceptus utrumque idem poema fuisse suspicatur. Sed huic quidem opinioni, utcumque de argumento Pseudo-Hesiodi carminis statuatur, versuum illorum color magna ex parte ludicrus totusque orationis habitus adeo adversantur, ut nihil a doctissimo viro dici potuisse existimem periculosius. Tum vero quis tandem serio carmen illud Hesiodi nomen mentitum tam recenti aetate ortum esse sibi persuadeat, ut Pherecrati vel Nicomacho affingi potuerit? Quis tam novitum opus ita Boeotis imposuisse credat, ut simul illud cum ceteris Hesiodi carminibus, sive genuinis sive supposititiis, certe tamen antiquissimis, commemorarent, teste Pausania lib. IX 81. Atqui, inquires, quid Pherecrati, comico poetae, cum versibus illis heroicis et ad Hesiodi imitationem effectis? Quasi vero

nocelamus Cratium in *Odyssea* ad risum locumque detorquenda aliosque comicos in aliorum epicozum carminibus parodia ludendis eandem sequutos esse rationem ³⁴).

Sed priusquam reliqua de Chirone et Agrila dicenda persequar, haud importunum fuerit quaesivisse, quis tandem fuerit ille, cui alii Phèrecratis Chironem adiudicandum censuere, Nicomachus; quam quaestionem nisi defugisset Heinrichus, haud scio an id aliorum eius sententiam traxisset. Athenaei verba lib. VIII p. 364 a haec sunt: ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λαμβάνοντες τὰ εἰρημένα ὑπὸ τῶν Χείρωνα πεποιηκότος, εἴτε Φερεκράτης ἐστὶν εἴτε Νικόμαχος ὁ ῥυθμικός, ἢ ὅστις δήποτε, ubi postrema verba ἢ ὅστις δήποτε ad proxime antecedentia ὁ ῥυθμικός spectant, sensus loci hic erit, alios Chironem Pherecrati, alios Nicomacho tribuisse, sive is ὁ ῥυθμικός fuerit sive alius quidam; sin remotiora continuant, εἴτε Φερεκράτης εἴτε Νικόμαχος, apertum est dici veterum criticorum de auctore Chironis iudicium non inter duos sed plures fluctuasse. Quae si vera est interpretatio, licebit opinor etiam Platonem in iis numerare poetis,

³⁴) Ipsas illas Hesiodi ὑποθήκας fuerunt qui parodiae Iusu risisse sibi persuaderent Aristophanem *Δαιταλεῦσιν* apud Phrynichum *Ecl. Att.* p. 91. Sed hoc quidem loco non intercedo, quominus cum Heinrichio eae intelligantur ὑποθήκαι, quibus *Ἔργα* sua ornavit Hesiodus; quamquam quod necessario ad hanc rationem amplectendam nos cogat, nihil causae video. Minus etiam Cratini versui tribuerim apud Hephaest. I 3, in quo Χείρωνος ὑποθηκῶν mentionem fieri suspicatus est Gaisfordius: σκῆψιν μὲν, Χείρωνες, ἐλήλυμεν, ὡς ὑποθήκας — cuius loci perquam ambigua est sententia, ut in neutram partem aliquid statuas: σκῆψιν autem, quod fuit qui in Σκῆψιν mutaret, idem est quod πρόφασιν, hoc fere sensu: accessimus ad vos, Chirones, eo quidem praetextu, ut ὑποθήκας etc. Sequebatur haud dubie in proximis ἔργω δέ revera autem ut —.

quibus Chiron fabula adscriberetur. Eius suspitionis opportunitatem mihi fragmentum Chironis a Plutarcho servatum prae-buit, in quo Musica de Phrynidis in arte citharoedica queritur,

Φρῦνις δ' ἴδιον στρόβιλον ἐμβαλῶν τινα
κάμπτιων με καὶ στρέφρων ὄλην διέφθορεν. ²⁵⁾

In his στρόβιλον figurato sensu de artificiosis tremulorum sonorum quasi vorticibus dixisse videtur. Iam compara Phrynichum Bekkeri p. 63 27 *Στρόβιλος: τὴν τοῦ ἀνέμου συστροφὴν — Πλάτων καὶ μεταφορικῶς κέχρηται ἐπὶ ᾧδῆς κιθαρωδικῆς πολὺν ἐχούσης τάραχον.* Nonne ad eundem illum locum respexisse censendus est? Incerta haec esse et dubia non diffiteor; nec tamen celandam putavi coniecturam, non magna quidem at aliqua tamen veritatis specie commendabilem. Sed redeo ad Nicomachum, de quo ita statuo ut minime eum diversum fuisse existimem a Nicomacho eo, cui Eratosthenem lib. VII de antiqua Comoedia etiam aliam Pherecratis fabulam attribuisse discimus ex Harpocrate s. v. *Μεταλλεῖς* p. 242 ἔστι δὲ καὶ δράμα *Φερεκράτους Μεταλλεῖς*, ὅπερ *Νικόμαχόν* φησι πεποιηκέναι *Ἐρατοσθένους ἐν ἐβδόμῳ περὶ τῆς ἀρχαίας Κωμωδίας.* Iam neminem dubitaturum speramus, quin idem ille Eratosthenes qui *Μεταλλεῖς* Pherecrati adiudicaverat etiam Chironi Pherecratis nomen detraxerit; quod cur ille faceret rationes habuit haud

²⁵⁾ Hunc locum in animo habuit Scholiasta Aristophanis Nub. 971 οἱ κωμικοὶ πολλάκις αὐτοῦ (Φρύνιδος) μνημένοι ἐφ' οἷς ἐκαινούργησε κλάσας τὴν ᾧδὴν παρὰ τὸ ἀρχαῖον ἦθος, ὡς *Ἀριστοφάνης* φησὶ καὶ *Ἀριστοκράτης*, ubi pro *Ἀριστοκράτης* iam apertum est scripsisse Scholiastam *Φερεκράτης*. Neque id fugit, ut ex Hermanni adnotatione video, *Burgesium Diar. class. 44* p. 280 quamquam loci, quem respexit Scholiasta, immemorem.

dubie gravissimas, Eratosthenis auctoritatem postea sequuntur sunt Athenaeus Scholiastes Aristophanis et si qui sibi forte Chironis adiecta de auctore fabulae dubitatione meminerint. Antiquae igitur comoediae poeta habendus est Nicomachus ille cui Eratosthenes *Μεταλλεῖς* et Chironem adscripsit, neque confundendus nec cum Nicomacho musico, quem Aristoxeni aequalem fuisse docet Bacchius *Introd. mus. p. 22*, nec cum Nicomacho eo cuius *Ilithyam* Athenaeus VII p. 290 f et *Naumachiam* Stobaeus *Floril. XXXVIII 10* laudant. Hunc enim novae comoediae poetam fuisse certissimum est.

Sed redeo unde digressus sum, ad Pherecratis, sive ut Eratostheni placuit Nicomachi Chironem, de cuius fabulae argumento si queras, ego quidem ex iis quae mihi innotuerunt fragmentis nihil quod quidem certum et exploratum sit me eruere potuisse invitatus fateor; quamquam ad depravationem artis musicae magnam eius partem pertinuisse tum inscriptio fabulae fidem facit, tum vero ex praeclaro illo fragmento apud Plutarchum de *Mus. p. 1141 d.* servato perspicitur. Achillis et Ulyssis partes aliquas in eadem fabula fuisse colligas e loco quantivis pretii apud *Schol. Arist. Ran. 1343* *διεβάλλοντο ἐπ' αἰσχρότητι οἱ Λέσβιοι, καὶ ἐν τῷ εἰς Φερεκράτην ἀναφερομένῳ Χείρωνι· δώσει δέ τις γυναῖκας ἐπὶ Λεσβίδας. καλὸν τὸ δῶρον ἐπ' ἔχειν λαικαστρίας.* Qui versus ita corrigendi et inter colloquentes personas distribuendi sunt:

α'. δώσει δέ σοι γυναῖκας ἐπὶ Λεσβίδας.

β'. καλὸν γε δῶρον ἐπ' ἔχειν λαικαστρίας.

Quem ad modum fere leguntur hi versus apud Eustath. ad *Homer. Iliad. p. 741 24.* Quod autem Achillis et Ulyssis haec verba esse suspicatus sum, feci Homeri auctoritatem sequutus, apud quem *Iliad. IX 270* Ulysses, legationis ad-

Achillem missas princeps, Aecidam inter alia his verbis compellat:

*Δίσει δ' ἐπὶ γυναικας ἀμύμονα ἔργ' εἰδυίας,
Λεσβίδας, ἃς ὅτε Λέσβον εὐκτιμένην ἔλεν αὐτός,
ἐξέλετο —*

Sed de hoc utenque statuas, illud certe liquidissime apparet, non tantum Hesiodi Ὑποθήκας, sed ipsam etiam Iliada in illa fabula ad risum iocumque fuisse deflectam. Eidem fabulae vindicandus est locus apud Stobaeum Serm. CXVII p. 479 Grot. omissio dramatis titulo servatus:

*Εἰκῆ μ' ἐπῆρας ὄντα τηλικουτοῖ
πολλοῖς ἐμαυτὸν ἐγκυλῖσαι πράγμασιν·
ἐγὼ γάρ, ὦ νδρες, ἠνίκ' ἦν νεώτερος,
ἰδόκουν μὲν, ἐφρόνονν δ' οὐδέν. ἀλλὰ πάντα μοι
κατὰ χειρὸς ἦν τὰ πράγματ' ἐνθυμουμένων·
νῦν δ' ἄρτι μοι τὸ γῆρας ἐντίθησι νοῦν.*

Ubi secundo versu vulgo editur ἐγκυλῖσαι, quod ne verbo quidem monerem, nisi Valckenarium ad Hippol. p. 248 c et Ruhken. ad Tim. p. 119 pusilla menda adeo fecellisset, ut ἐγκυλιῆσαι reponendum censuerint. Ad Chironem autem hos versus referendos esse docet Priscianus Gramm. Inst. XVIII 25 p. 224 Φερεκράτης Χείροσιν· νῦν δ' ἄρτι μοι τὸ γῆρας ἐντίθησι νοῦν.

Ex loco illo apud Plutarchum servato cuius iam aliquoties mentionem iniicimus intelligitur, Musicam muliebri habitu indutam totoque corpore pessime habitam, praesente Iustitia et tam contumeliosae condicionis causam sciscitante, a poeta in scenam esse productam. Haec si teneas, haud immerito ex eadem fabula ductos esse suspiceris versus nonnullos apud Grammaticum Seguer. p. 339 sq. ἄγρικτα καὶ ἄλκιπα πείπονθα: τὸ μὲν ἄγρικτα ἐστὶν ὥστε μηδὲ γρούξαι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν κακῶν. — κίχρηται δὲ αὐτῶν και-

νότατα Φερεκράτης· Τί δ' ἔπαθες; . . . . " Ἄγρυκτα κἀ-
λεκτ'· ἀλλὰ βούλομαι μόνῃ Αὐτῇ φράσαι σοι. Quae verba
ita fere inter Μουσικὴν et Δικαιωσύνην (ita enim dicitur
apud Plutarchum) distribuenda videntur:

Δ. τί δ' ἔπαθες;

Μ. ἄγρυκτα κἀλεκτ'· ἀλλὰ βούλομαι μόνῃ
αὐτῇ φράσαι σοι.

Apertum iam esse arbitror Chironem neque comoediarum
numero esse eximendam neque eandem atque Agrios fuisse
fabulam. De Agriorum autem argumento, quale Heinrichius
satis ingeniose adumbravit, quid iam statuendum sit, me vel
tacente intelligitur. Itaque ut nunc res est, nihil fere ea de
fabula tenemus, quam quod ante hos centum et quod super-
est annos scripsit iam Kuhnus ad Polluc. IX 12, qui cum
chorum fabulae e misanthropis conflatum esse statuit, res-
pexit eundem de quo Heinrichius scribere instituit Platonis lo-
cum in Protagora p. 327 c Steph. p. 528 Heind. οὕτως οἶον
καὶ νῦν, ὅστις σοι ἀδικώτατος φαίνεται τῶν ἐν νόμοις καὶ
ἀνθρώποις τετραμμένων, δίκαιον αὐτὸν εἶναι καὶ δημιουρ-
γὸν τούτου τοῦ πράγματος, εἰ δέοι αὐτὸν κρίνεσθαι πρὸς
ἀνθρώπους, οἷς μήτε παιδεία ἐστί, μήτε δικαστήρια, μήτε
νόμοι, μηδὲ ἀνάγκη μηδεμία διὰ παντὸς ἀναγκάζουσα ἀρε-
τῆς ἐπιμελεῖσθαι, ἀλλ' εἶεν ἄγριοί τινες, ὥσπερ οὐς πέρυσσε
Φερεκράτης ὁ ποιητῆς ἐδίδαξεν ἐπὶ Ἀθηναίῳ. ἧ σφόδρα ἐν
τοῖς τοιαύτοις ἀνθρώποις γινόμενος, ὥσπερ οἱ ἐν ἐκείνῳ
τῷ χορῷ μισάνθρωποι, ἀγαπήσαις ἂν εἰ ἐντύχοις Εὐρυβά-
τῳ καὶ Φρονώνδῃ. Hoc igitur loco Heinrichius, cum Phe-
recrateae fabulae chorum e Centaurorum grege constituisse
sibi persuasisset, non poterat non gravissime offendi μισαν-
θρώποις illis, quibus ἡμιανθρώπους substituendos censuit,
rectius haud dubie facturus, si leniore mutatione μιξάνθρω-
ποι scripsisset, in quod cum primum doctissimi viri disputa-

tionem legissem incidī, recens tum forte a lectione Libanii Orat. III p. 108 c ed. Mor. *Κενταύρου σώμα διφυές, καὶ τροφία μιξάνθρωπον, καὶ τροφήν ἐξηγριωμένην*. Idem postea etiam Iacobsio in mentem venit ad Anthol. Palat. III 2 p. 800. Sed frustra, ut equidem arbitror; *μισανθρώπους* in illo Platonis loco satis, opinor, tuetur Themistius Orat. XXVI p. 323 C ed. Hard. Queritur eo loco Sophista disertissimus, esse quosdam qui homines ita a deo creatos dicant, ut mutuo amore et benevolentiae significatione sese prosequantur, cum tamen ipsi inhumanitatis crimen subeant turpissime; eosdem laudare Prometheum, quod homines ad societatem finxerit, *αὐτοὺς δὲ ἰλλυγγιᾶν πρὸς τὸ πλῆθος καθάπερ τοὺς Ἀργίους, οὓς ἐδίδαξε Φερεκράτης*, h. e. ipsos autem Agriorum instar, quos Pherecrates in scenam produxit, simulatque in hominum societatem protrahantur, vertigine quadam corripī et in media luce caecutire. Is enim fere sensus est verbi *ἰλλυγγιᾶν*, de quo erudite disputavit Piersonus ad Moer. p. 197. Ex his manifestum est, Pherecratem Ἀργίους suos intelligi voluisse non profecto semiferos illos Centauros³⁶), sed homines solitarios et ab aliorum societate remotos, ideoque morosos et ad aliorum aspectum trepidantes, eosdem irasci faciles et contumaces. Ita igitur Pherecrates eodem fere modo Ἀργίους suos informasse putandus est, ut Phrynichus *Μονότροπον* suum introduxerat. Sic enim ille de semet ipso loquitur apud Grammat. Seguer. p. 85.

³⁶) Vellem docuisset vir cl. quo habitu Centauros istos a poeta in scenam productos esse sibi finxerit: si Homericō, fecit Pherecrates contra suae aetatis persuasionem; sin ferino illo et biformi, equidem me vereri fateor, ut tallium monstrorum chorus Atheniensibus magnopere placuerit.

Ζῶ δὲ Τιμῶνος βίον,
ἀπρόσοδον, ὀξύθυμον, ἄγαμον, ἄζυγον,
ἀγέλαστον, ἀδιάλεκτον, ἰδιογνώμονα.

Sic enim legendi sunt hi versus, quibus nihil ad ἀγρίων illorum mores illustrandos fingi potest accommodatius. Ex ipsis fabulae reliquiis num quid ad argumentum dramatis in clariore luce ponendum erui possit, vehementer dubito.

Αὐτόμολοι fabula quo tempore acta sit suspicari licet ex loco apud Schol. Arist. Pac. 476 περὶ Ἀργείων καὶ Φερεκράτης ἐν Αὐτομόλοις

Οὗτοι γὰρ ἡμῖν οἱ κακῶς ἀπολούμενοι
ἐπαμφοτερίζουσ' ἐμποδῶν καθήμενοι.

Inclutum illud centennale foedus inter Argivos et Athenienses ictum est anno belli Peloponnesii duodecimo, h. e. Olymp. LXXXIX 4. Vid. Thucyd. V 47. 48. Ruperunt autem foedus Argivi et cum Lacedaemoniis societatem inierunt Ol. XC 3 teste Thucyd. V 77. 79. Unde apertum est, scribi ista vix potuisse a Pherecrate ante Olymp. XC 4. De argumento, nisi ex titulo fabulae coniecturam facere velis, e fragmentis nihil certi eruas, nisi quod musices depravationem attigisse videtur. V. Scholiasta Aristophanis Equ. 420 et Lexicon Bekkeri Anecd. I p. 370. 460. In nobili fragmento apud Clementem Alex. Strom. VII p. 304 Sylb. conqueruntur dii de sacrorum sibi oblatorum tenuitate.

Γραῖες fabula passim corrupto titulo laudatur, velut apud Polluc. X 162, ubi vulgo Γράμμασιν. At MS Γρανσί, cod. Salm. Γρανσία, quod non recte Hemsterhusius in Γρανσὶ α' mutatum ivit. Fortasse etiam apud Athenaeum IX p. 395 b corrigendum Φερεκράτης ἐν Γρανσὶ pro ἐν Γραφεῦσι, quam fabulam, a nemine praeterea laudatam, Fabricius Bibl. Gr. II p. 474 ab Suida s. v. Φερεκράτης laudari

putavit, ubi post verba *ἰδίδαξε δράματα* εἰς haec sensu cassa inferuntur: *Φερεκράτης Πετᾶλη γράφει.*

Sequitur *Δουλοδιδάσκαλος*, cuius argumentum quod fuerit tum titulus satis indicat, tum vero etiam ex Athen. VI p. 262 b perspicitur, ubi se mirari ait servorum in summa *οὔπεια* abundantia continentiam; has enim aspernari illos, nec ob metum tantum, sed etiam *κατὰ διδασκαλίαν οὐ τὴν ἐν Δουλοδιδασκάλῳ Φερεκράτους ἀλλὰ ἐθισθέντες*. Ad titulum respexit etiam Pollux III 80 *εὐδουλος*, ὁ εὐ τοῖς δούλοις χρώμενος· καὶ τὸ δράμα *Δουλοδιδάσκαλος*. Apud Scholiastam Euripidis Hec. 463 οὐ μόνον δὲ αἱ παρθένοι ὑφαινον — ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τέλειαι, ὡς *Φιλοκράτης ἐν Δουλοδιδασκάλῳ* verissime *Pherecratis* nomen restituit *Matthiae*, eamque emendationem confirmare poterat versu huius fabulae apud Grammaticum Bekkeri Anecd. p. 404 *ταχὺ τῶν ἐρίων καὶ τῶν ἀνθρώπων τῶν παντοδαπῶν κατάγωμεν*. Ex ea fabulae parte, in qua ministrandi praecepta servo dabantur, petita suspicor quae leguntur apud Athenaeum XI p. 408 b

*ννὶ δ' ἀπονίζων τὴν κύλικα δὸς ἐμπιεῖν
ἔγχει τ' ἐπιθείς τὸν ἡθμόν,*

et XV p. 699 f

*ἄνυσόν ποτ' ἐξελεθῶν, σκότος γὰρ γίγνεται,
καὶ τὸν λυχνοῦχον ἔκφερ' ἐνθεῖς τὸν λύχνον.*

Ceterum non temere suspicere hanc fabulam ex earum genere fuisse, in quibus Cratetis rationem aemulatus est *Pherecrates*.

Ἐπιλήσμων ἢ Θάλαττα hoc pleno titulo laudatur ab Athenaeo VIII p. 365 a. *Ἐπιλήσμονες* plurali numero vocatur apud Schol. Vesp. 542. 1029, sed apud eundem ad vs. 968 recte singularis habetur numerus ²⁷⁾. Semel sim-

²⁷⁾ Neque enim dubitari potest quin corrupta Scholiastae verba *Φερεκράτης ἐν Ἐπιστολῇ· μόνιος τις παρέθηκε*

πλικτηρ Θάλαττα vocatur apud Erotian. Gloss. Hipp. p. 98, ubi proclivi errore (v. Alberti ad Hesych. s. v. κοριάννον) pro Φερεκράτης legitur Φερεκύδης, de quo admonui in Curis crit. p. 41. Pherecydem poetam comicum miro errore finxit Toupinus Emend. IV p. 186. Thalassam autem intellige meretricem, quae etiam Diocleae fabulae nomen dedit.

Fabulae Ἰπνός ἢ Παννυχίς integrum elogium extat apud Athenaeum XIII p. 612 a et Harpocrat. s. v. ἰπνός. ἔστι γοῦν δράμα Φερεκράτει Ἰπνός ἢ Παννυχίς, ἐν ᾧ δηλοῦται τοῦτο ὅτι μέρος τῆς οἰκίας ἐστίν. Reliqui nude Ἰπνὸν vocant, semel Scholiastae Aristophanis Pac. 1241 dicitur Παννυχίς. Pro Ἰπνός passim vitiose legitur Ἰπνος. V. Casaubonum ad Athen. l. l. Apud Pollucem X 184 recte e libris repositum est Ἰπνῶ. Hoc enim accentu scribitur etiam apud Harpocr. l. l. Contra apud Polluc. X 181 pro ἐν Ἰπνῶνι minus recte edidit ἐν Ἰπνῶ. In Athenaei MS Veneto ubique legitur Ἰπνος. V. Schweigh. vol. VII p. 319. Eundem fabulae titulum in Ἰστον abiisse videri apud Suidam s. v. ἄξιος, alio loco monui.

Κοριαννώ, cui a meretrice nomen inditum esse constat ex Athenaeo XIII p. 567 c, plerumque corrupto elogio laudatur, velut apud Grammaticum Seguer. I p. 345. Φερεκράτης Κοριάνοις pro Κοριαννοῖ. Idem vitium ibidem p. 406. 412. 418, apud Suidam s. v. ἀνδρέσασθαι aliisque locis permultis, quibus omnibus Κοριαννοῖ restituendum est, contra ac Dorvillio visum est ad Hephaest. p. 101 Galaf. male comparanti Plauti Menaechnos et Cratini Archilochos. Eodem errore, ut videtur, Suidas: Κοριαννοί. Φερεκράτης

κράνην, ex quibus Ἐπιστολή in indicem fabularum Meursii et Fabricii irrepsit, ita emendari debeant: Φερεκράτης ἐν Ἐπιλήσμονι Ὅστις παρέθηκε τραχίλια.

ἀχρηται, ubi frustra T. Hemsterhusius ad Polluc. vol. II p. 1360 corrigit *Κοριαννώ*. Alius in huius nominis scriptura error hic est, si quando simplici *νῦ* effertur, ut in Scholiis Hephaest. p. 50. Etym. M. aliisque locis. *Κοριαννώ* formatum ut *Ναννώ* et similia, ac quemadmodum *χοριαννα* constanti usu duplici ametabolo scribitur, ita etiam *Κοριαννώ*. De argumento fabulae nihil constat, nisi quod bibacitatem meretriculae poetam perstrinxisse e locis apud Athen. X p. 430 e et XI p. 481 a intelligimus.

Accedimus ad *Κραπατάλους*, in cuius nominis scriptura antiqui libri ita dissentiunt ut alii uno alii duobus *λλ* scriptum exhibeant. Hos unice probat Casaub. ad Athen. III p. 80. Sed genuinam verbi scripturam esse *Κραπάταλοι*, evincente versu apud Athen. XIV p. 646 c, verissime monuit Porson. Adv. p. 262. De sensu nominis et argumento fabulae nihil certi constitui potest. Adscribam tamen memorabilem locum Pollucis lib. IX 83, ubi postquam de danace, Persico numo, disputavit, ita pergit: *ὄνομα δέ τι νομίσματος καὶ κραπατάλους εἴτε παίζων εἴτε σπουδάζων Φερεκράτης ὠνόμασεν ἐν τῷ ὁμωνύμῳ δράματι. λέγει δὲ τὸν μὲν κραπατάλον εἶναι ἐν Ἄιδου δραχμῆν, ἔχειν δ' αὐτὸν (ita scripsi e cod. pro ἔχει δ' αὐτός) ὀκτῶ ψωθίας, τὴν δὲ ψωθίαν εἶναι τριώβολον καὶ δύνασθαι ὀκτῶ κικκάβους. Quibus verbis vitium inest a nemine quod sciam animadversum. Crapatalus, inquit, drachmae, h. e. sex obolorum valorem habet, constatque octo psothiis, quarum singulae trioboli pretium habent. Quo quid esse potest ineptius? Scribendum videtur *δύο ψωθίας* pro edito *ὀκτῶ ψωθίας*. Ita omnia recte habent. Crapatalus drachmae, psothia triobolo, ciccabus chalco respondet. Finxerat igitur Pherecrates inferos numis uti crapatalo, psothia et ciccabo, quibus nominibus vulgo vilissima quaeque significabant. Hesychius: *Κραπά-**

ταλοι, ἰχθύες τινές. Idem: Κραπάταλος, παρὰ πολλοῖς ὁ μωρός, ἢ νόμισμα. Postremum ex Pherecratis fabula fluxit. Idem: Κραπαταλίας, ἀνεμώδης καὶ ἀσθενής, καὶ ἀνίσχυρα λέγων. ἄμεινον δὲ ληρώδης. Porro de ciccabo quod dicit Pollux, confirmat Photius: Κίκαβος, ὠνοματοπεποιηταὶ τι νομισμάτιον ἐν "Αἴδου. De ψωθίαις denique vel ψωθίος (nam utraque forma proba est), quo nomine proprie pustulas inferioribus panum partibus adhaerentes significabant, vide interpretes Pollucis VII 23 et Schweighaeuserum ad Athenaeum vol. VII p. 549. Quo autem consilio ista numerorum nomina finxerit, divinius sit oportet qui coniciendo adsequatur. Nolumus tamen ignorare lectorem quae ea de re ingeniose commentus est T. Hemsterh. ad Polluc. vol. II p. 1061, qui Pherecratem hac fabula quietam inferoram vitam, ubi omnia pacata agerentur, tantusque opum contemptus esset ut crapatalus summae quae apud eos valuerit monetae pretium efficeret, descripsisse statuit. Mitto reliqua acutissimi viri commenta, quibus non magis fidem habendam putamus, quam alteri eiusdem coniecturae, qua Callimachum choliamborum argumentum ex hac maxime fabula duxisse suspicatur e versu illo: ἐκ τῶν ὄκου βοῦν κολλύβου πιπρήσκουσιν Fragm. 85, quem non male componas cum incerti auctoris (fort. Pherecr.) verbis apud Photium Lex. p. 314 ἰ8 ὀβολοῦ χίμαιρ' ἐν "Αἴδου. Apud inferos scenam fuisse docet etiam versus a Schol. Aristoph. Pac. 747 servatus, ex quo Aeschyli non nullas in fabula partes fuisse elucet, quippe quem ita de semet ipso loquentem induxerat poeta:

ὅστις γ' αὐτοῖς παρέδωκε τέχνην μεγάλην ἐξοικοδομήσας. Quae mirifice conveniunt cum iis quae Aristophanes tum in Ranis tum in memorabili (fortasse Gerytadis) fragmento apud Athen. I p. 21 f Aeschylum de se ipso praedicantem facit. Denique memoratu haud indignum est parabaseos,

quam hac in fabula recitaverat Pherecrates, haud spernendum fragmentum servatum esse apud Athenaeum XI p. 485 d et Suidam s. v. *Φίλιος*.

Λήροι et *Μυρμηκάνθρωποι* ³⁸⁾, in qua Deucalionis partes quasdam fuisse docet Athenaeus VIII p. 335 a, passim laudantur ab antiquis scriptoribus, sed ut ad argumenti rationem nihil propemodum e fragmentis elicias. Neque alia reliquarum fabularum est ratio *Πετάλης* ³⁹⁾, *Τυραννίδος* et *Ψευδοθακλείους*, quas verbo tetigisse sufficiat.

Hisdem ferme temporibus, quibus Cratinus et Crates flourerunt, vixit TELECLIDES Atheniensis, acerbus Pericli adversarius, Plutarch. Pericl. 3 et 16, ubi qui afferuntur Teleclidis anapaesti, quibus Athenienses Pericli tradidisse dicit

*πόλεων τε φόρους αὐτάς τε πόλεις τὰς μὲν δεῖν τὰς
δ' ἀναλύειν,*

*λαίνα τείχη τὰ μὲν οἰκοδομεῖν, τότε δ' αὐτὰ πάλιν κατα-
βάλλειν,*

*σπονδάς, δύναμιν, κράτος, εἰρήνην, πλοῦτόν τ' εὐδαιμο-
νίαν τε,*

brevi post expulsus Thucydidem Milesiae filium scriptos suspicor, h. e. post Olymp. LXXXIII 4. Eundem propter

³⁸⁾ Semel *Φειροκράτης Μυρμηκάνθρωπων* Scholiasta Aristoph. Vesp. 672. Sed recte Ven. *Μυρμηκάνθρωποις*. In ipsa poetae *χρήσει* legendum *καταμησονται* pro edito *κατακοιμήσονται*. Ex parabasi fabulae petitum suspicor versum a Polluce X 91 servatum

*ἀλλὰ κὰν κοίταισιν ἐμαῖσιν ἀποκεῖθ' ἂ μὲλλον
ἀριστήσιν.*

³⁹⁾ *Πετάλη* meretricis nomen fuit, commemoratum ab Herodiano de dict. solit. p. 39 3. Hesychius, *Πέταλα: ὀνόματα θήλεια*. Fortasse scribendum *Πετάλη: ὄνομα θηλείας*. Alia nominis exempla vide apud interpretes Hesychii.

κεφαλήν ἑνδεκάκλινον videt in fragmento apud Plutarchum
l. l. cap. 3.

τοτὲ δ' ἐκ κεφαλῆς ἑνδεκάκλινου θόρυβον μέγαν ἕξανα-
τέλλει.

Qui locus, quemadmodum alter ille, fortasse ex Hesiodis pe-
titus est, in qua fabula Periclis Olympii et Chrysilae amo-
res attigisse Teleclidem docet Athenaeus X p. 4. 6 f. Con-
tra eximie favebat Niciae, φίλος γὰρ ἀνήρ σωφρονεῖν δέ μοι
δοκεῖ apud Plutarchum Nic. c. 4.

Fabulas docuit, si Anonymo de Comoedia p. XXXIV
fides, numero sex, in quibus fuit fortasse etiam ea quam
spuriam iudicasse veteres criticos docet Phrynichus Ecl. Att.
p. 291 βρέχειν ἀντὶ τοῦ ὕβρις ἐν τινι κωμωδίᾳ ἀρχαία προσ-
τιθεμένη Τηλεκλείδῃ τῷ κωμωδῷ. Tituli fabularum com-
memorantur quinque Ἀμφικτύονες, Ἀψευδεῖς, Ἡσιόδοι,
Πουτάνεις, Στερροί, ex quibus Suidas s. v. Τηλεκλείδης ex-
signavit tres non nisi ex Athenaeo sibi cognitatas, Ἀμφικτύο-
νας Πουτάνεις et Στερρούς.

Ex Amphictyonibus, quorum octo fragmenta super-
sunt, egregium locum de beata priscorum hominum felicitate
servavit Athenaeus VI p. 268 b, quocum si componas frag-
mentum eodem metri genere inclusum apud Photium Lex.
p. 504 26

ἀλλ' ὦ πάντων ἀστῶν λῶστοι σείσαι καὶ προσαλέσασθαι,
παύσασθε δικῶν ἀλληλοφάγων —

certe aliquid de argumento fabulae suspicari licet. Diopi-
then oratorem et vatem famosissimum in ea commemoratum
fuisse docet Schol. Aristophanis Av. 989. De tempore quo
acta est hoc certe tenemus, eam ante Θηρία Cratetis, qui
Olymp. LXXXVIII 4 iam obierat, in scenam prodixisse. Vid.
Athenaeus VI p. 268 e.

Quam *Ἀψευδείς* inscripsit fabulam, ab uno laudatur Polluce X 68, ubi varia osculorum genera in ea enumerata tradit, et ibid. 98. Utroque loco legebatur olim *Ψευδέσι* pro eo quod e codd. primus commendavit Kuhniius, *Ἀψευδέσι*. Ad eandem fabulam, propter Pollucis locum priorem, referenda haec Hesychii: *Δρεπτόν, εἶδος φιλήματος, ὡς Τηλεκλειδης.*

Sequitur *Ἡσιόδοι*, minus recte *Ἡσιόδος* dicta Antiatlic. p. 91 4. 110 25, Suidae s. v. *οὐδαμῆ* et Scholiastae ad Aristoph. Av. 1126, ubi Proxenidem in ea sugillatum esse discimus. In eadem graviter notavit Androclē testante Schollasta Ven. ad Aristoph. Vesp. 1182, ubi codicis scripturam *ἐν τοῖς δυο* emendavit Dindorfius Aristoph. fragm. p. V, et Nothippum poetam tragicum gulositate infamem Athen. VIII p. 344 d, Philoclem Aeschylī ex sorore nepotem Schol. Aristoph. Thesm. 168, fortasse etiam Ionem tragicum Athen. VIII p. 344 d. Frequens igitur poetarum in hac fabula mentio facta erat. Hinc satis probabilis videri potest coniectura Dindorfii ad Aristophanis fragm. p. IV, ex eodem dramate pettūm esse locum Teleclidis ab auctore Vitae Euripidis p. 198 Elmsl. servatum, in quo Euripides a Mnesilocho et Socrate in tragoediis faciendis adlūtus esse dicitur. Quamquam ea non ita certa est coniectura ut visa est Fritzschio Quaest. Arist. I p. 152, quum poetas Teleclidem etiam aliis in fabulis commemorasse certissimum sit. Vid. Athenaeus XIV p. 639 a et Hesychius s. v. *δορυφόρον*. Denique haud inepte, ut mihi quidem videtur, ad Hesiodos referas quae apud Photium leguntur Lex. p. 565 γ *Τηλεκλειδης τισι· Τῶν δυνατῶν τι κέλευ· οὐ γὰρ παρὰ Κενταύροι-σιν*. Ubi pro *τισι*, h. e. *ἩΣΙ*, scribendum videtur *Ἡσιόδοις*. Praeter allata loca semel Hesiodi commemorantur ab Athenaeo III p. 87 a,

Fabulae *Πρωτάνεις* Inscriptae, cuius nomen Harpocratiōni p. 61 θ recte restituit Maussacus, novem fragmenta servata sunt, quae quum nihil contineant ex quo de argumento coniecturam capere liceat, hoc loco omittimus. Apponam tamen Hesychii verba propter coniecturam quandam Hemsterhusii. Ita igitur ille: *Δορυφόρον: τὸν δολοφρονούντα. Ἀριστοφάνης Δαιδάλω. ὅτι δὲ Φιλόκτητος τῇ λέξει ἐχρήσατο πρῶτος, δηλοῖ Τηλεκλείδης ἐν Πρωτανεῦσι* (leg. *Πρωτένεσι*). δηλοῖ δὲ τὸν δολοφρονούντα. Hic igitur Hemsterhusius corruptum nomen *Φιλόκτητος* in *Φιλόξενος* mutabat, quae si vera esset coniectura, Teleclidem minimum usque ad Olymp. XCIV fabulas docuisse censendum esset. Philoxenus enim ex fide Chronici Parii Ep. 69 quinquagesimo quinto aetatis anno mortuus est Olymp. C I. Natus igitur est Olymp. LXXXVI 2, nominis autem celebritatem assequutus est circa Olymp. XCV, ut diserto constat testimonio Diodori Sic. XIV 46. Commemorari igitur non potuit a Teleclide, quem vitam ultra Pericleam aetatem produxisse demonstrari non potest. Hinc etiam intelligitur magnopere falli Scholiastam Aristophanis Nub. 332, qui irrisos ab Aristophane *κυκλίων χορῶν ἀσματοκάμπτας* de Philoxeno ⁴⁰⁾ Cleomene et Cinesia interpretatus est. Plutarchus autem de Mus. p. 1142 quae scripsit, *Ἀριστοφάνης μνημονεύει Φι-*

⁴⁰⁾ Fuit quum Philoxenum Siphnium a Scholiasta significari putarem, de quo Pollux IV 66 *τὸ μέντοι σιφνιαῖον καὶ χιάζειν τὸ περιόργοις μέλεσι χοῆσθαι ἀπὸ Δημοκρίτου τοῦ Χίου καὶ Φιλοξένου τοῦ Σιφνίου, ὃς καὶ Ὑπερτονίδης ἐκαλεῖτο.* Sed corrigendum *Φιλοξενίδου*, ut recte hoc nomen in libris scriptum est. Eodem ducit Suidas III p. 670 *Δημόκριτον τὸν Χίον καὶ Θεοξενίδην τὸν Σιφνιον πρῶτους ἐπὶ χοῳματος τάξει τὴν ἰδίαν ποιῆσαν.* Lege *Φιλοξενίδην*. Nisi forte utroque loco *Θεοξενίδης* restituendum est.

λοξένον καὶ φησιν ὅτι εἰς τοὺς κυκλίους χοροὺς μέλη εἰση-
νέγκατο, non ad Nubes, sed ad aliam fabulam, fortasse Ge-
rytadem, serioribus poetae fabulis accensendam, respexisse
censendus est. Quae quum ita sint, apud Hesychium pro
Φιλόκτητος fortasse Philoclis nomen reponendum est,
cuius etiam in Hesiodis Teleclidem meminisse vidimus.

Quinta Teleclidae fabula, *Στερροὶ* inscripta, quod ar-
gumentum tractaverit pariter incertum est. Titulus fortasse
ad virorum sterilitatem spectat, quorum unus mihi haec ab
Athenaeo XIV p. 648 c servata dicere videbatur:

φιλῶ πλακοῦντα θερμόν, ἀχράδας οὐ φιλῶ,
χαίρω λαγῶις ἐπ' ἀμύλω καθημένοις.

Vides βρώματα, ut cum Menandro loquar, ὑποβινητιῶντα.
Nescio tamen an στερρός nisi de mulieribus dici non possit.
Pathicos homines et moechos, in his etiam Cleomachum poe-
tam, in hac fabula sugillatos esse docent fragmenta apud
Athenaeum IX p. 399 c et XIV p. 639 a. Praeterea lauda-
tur a Scholiasta Aristoph. Pac. 1040, ex quo loco Mercurium
in scena praesentem adfuisse conicias. Incertarum fabula-
rum fragmenta supersunt triginta. ⁴¹⁾ Denique eidem Te-
leclidae fuisse qui *ἱστορίαν Τελχινιακὴν* ab Athenaeo VII
p. 282 e laudatam tribuerent, frustra quaesivi quo auctore
tradiderit Schweighauserus. Cfr. Lobeckium *Aglaoph.* p. 1188.

Teleclide paullo iunior, sed Eupolide et Aristophane
prior fuit HERMIPPUS Atheniensis, Lysidis filius, testante

⁴¹⁾ Cave his addas quae ex Teleclide affert Eustathius ad
Hom. p. 1083 l *Εὐριπίδης δὲ, φασίν, καὶ Ἀθηνίων
καὶ Τηλεκλείδης Κισσέως οἶδασιν αὐτὴν (Hecubam)
ἐκγενέσθαι.* Derivata haec sunt ex Scholiasta *Iliad.* π
718, ubi de Hecubae parentibus agitur: *Δύμαντος καὶ
Εὐνόης νύμφης Φερεκύδης, Ἀθηνίων δὲ Κισσέως καὶ
Τηλεκλείας.* Quo loco pro *Τηλεκλείας* Eustathius for-
tasse *Τηλεκλείτης* scriptum reppererat.

Suida v. *Μυρτίλος*; et *Myrtilli comici poetae frater*. Suidas: "Ερμιππος — ἑτερόφθαλμος, ἀδελγὸς Μυρτίλου, δράματα διδάξας μ'. Eadem fere habet Eudocia p. 167. Acrem Periclis obtrectatorem fuisse vel eo argumento intelligitur, quod *Aspasiae impietatis litem intendit*, teste Plutarcho *Per. 33* περὶ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Ἄσπασία δίκην ἔφευγεν ἀσεβείας, Ἐρμίππου τοῦ κωμωδιοποιῦ διώκοντος καὶ προσκατηγοροῦντος, ὡς Περικλεῖ γυναικας ἐλευθέρας εἰς τὸ αὐτὸ φοιτώσας ὑποδέχοιτο. Quod factum videtur *Olymp. LXXXVI 4*. Ipsum Periclem contumeliosissimis versibus perstrinxit apud *Plutarch. Per. 38*

Βασιλεῦ Σατύρων, τί ποτ' οὐκ ἐθέλεις
 δόρυ βαστάζειν, ἀλλὰ λόγους μὲν
 περὶ τοῦ πολέμου δεινούς παρέχει
 ψυχὴν δὲ Τέλητος ὑπέστης;

Quae eo scripta sunt tempore quo *Lacedaemonii primum Atticam invaserant*, Pericles autem, quamquam praecipuus belli suasor et auctor extiterat, aciem tamen contra hostes instruere non sine magna civium offensione cunctabatur. Plane convenient *Thucydidis verba lib. II 21 Παντί τε τρόπῳ ἢ πάλις καὶ τὸν Περικλέα ἐν ὄργῃ εἶχον, καὶ ὦν παρήνευσε πρότερον ἐμέμνηντο οὐδέν, ἀλλ' ἐκάκιζον ὅτι στρατηγὸς ὦν οὐκ ἐπιξάγοι*. Ex quo liquido intelligitur fabulam, ex qua hos versus *Plutarchus attulit*, quamque *Μοίρας* fuisse ex *Athenaeo VIII p. 344 c* et *XV p. 668 a* probabiliter officias, aetam esse *Olymp. LXXXVII 1*. Fabulas, *Suida teste*, scripsit *quadraginta*, actore usus *Simermone*, de quo vide *Schol. Arist. Nub. 535. 537. 542*. Tituli dramatum servati sunt novem: Ἀθηναῖς γοναί, Ἀρτοπώλιδες, Δημόται, Εὐρώπη, Θεοί, Κέρκωπες, Μοῖραι, Στρατιῶται, Φορμοφόροι. Nam qui praeterea commemorantur *Κόθορνοι* apud *Pollucem VII 202*, non *Hermippi*, sed *Philonidis* esse fabu-

lam docet cod. Falckenb. ex cuius fide locus ita scribendus est: *Φιλωνίδης δὲ ἐν Κοθόροισι καὶ πορνοτελῶναι, Ἑρμιππος δὲ ἐν Ἀρτοπώλισιν κτλ.* Nec magis Θεσμοφόρους Hermippi fabulis accenseam ex Polluce X 122, ubi Caesaubonus ad Athen. XV p. 700 d corrigit *Φορμοφόροις*, quod praestat sine dubio Fabricii rationi, non comici poetae fabulam apud Pollucem laudari existimantis, sed Hermippi Smyrnaei opus de legislatoribus. Atqui Hermippus Smyrnaeus scripsit *περὶ Νομοθετῶν*, non *Θεσμοφόρους*, Athen. XIII p. 555 c et Origenes c. Cels. I p. 18. E *Φορμοφόροις*, ut Hesychius s. v. *Διὸς βάλανος* et Antiatt. p. 82 docent, sumpta sunt longiora fragmenta apud Athenaeum I p. 27 a et 29 c, quorum utroque parodia Homericorum versuum continetur; ut non dubitem quin ad hanc ipsam fabulam respexerit Polemo apud Athen. XV p. 690 a *πεποίηκε δὲ παρωδίας καὶ Ἑρμιππος ὁ τῆς ἀρχαίας κωμωδίας ποιητής.* Quae Fabricius aliique ita intellexerunt, quasi Hermippus parodias proprie sic dictas singulari volumine complexus ediderit. Mihi Hermippus parodias istas fabulis suis intexuisse videtur, Epicharmi Cratini aliorumque exemplum sequutus. Praeterea *Φορμοφόροι* laudantur ab Athenaeo XV p. 700 d, Polluce VII 89. IX 71. X 122, Scholiasta Aristoph. Av. 750, Grammatico Bekk. Anecd. p. 419 26. De tempore fabulae coniecturam capere licet ex loco apud Athen. I p. 27 e, ubi Sitalces commemoratur Atheniensium socius. Occisus est enim Sitalces Olymp. LXXXIX 1, ad Atheniensium autem societatem sese applicuerat Olymp. LXXXVII 5. Cfr. Clintoni Fast. Hellen. p. 71 Kr. *Εὐρώπη*, qui fuit etiam Eubulae fabulae titulus, semel ad partes vocatur a Photio Lex. p. 481 13, quem exscripsit Suidas s. v. *ἑυζεῖν*. Frequentior fabulae *Θεοὶ* inscriptae memoria, quippe decies laudatae, sed ita ut de argumento huius fabulae non magis

quidquam elicias, quam de eo quod in *Δημόταις* tractavit Hermippus, cuius item decem fragmenta supersunt. Aliquanto certiora tenemus de *Ἀθηνᾶς γοναίς*, de qua infra, ubi de media comoedia agitur, dicendi locus erit.

In ea quam *Ἀρτοπώλιδες* inscripsit fabula maxime Hyperbolium eiusque matrem ludibrio habitos esse docet Aristophanes *Nub.* 547, ubi notat poetas comicos, qui

ὥς ἅπαξ παρέδωκεν λαβὴν Ὑπέρβολος,
τοῦτον δειλαίον κολετρῶσ' αἰεὶ καὶ τὴν μητέρα.

Commemoratis deinde Eupolide et Phrynicho vs. 553 ita pergit:

εἶδ' Ἐρμιππος αὐθις ἐποίησεν εἰς Ὑπέρβολον
ἄλλοι τ' ἤδη πάντες ἐρείδουσιν εἰς Ὑπέρβολον.

Ubi Scholiasta ad vs. 548 haec scribit: *τὴν μητέρα: τὴν Ὑπερβόλον, τὴν δοκοῦσαν. ἐν ταῖς Ἀρτοπώλισι πολλὰ κατ' αὐτοῦ εἶπεν Ἐρμιππος.* Gloss. Victor. *μητέρα: ἀρτοπώλιδα.* Idem ad vs. 553 *Ἐρμιππος δρᾶμα μὲν οὐκ ἐποίησεν εἰς Ὑπέρβολον, ἔοικε δὲ τὸ πλείστας ⁴²⁾ Ἀρτοπώλιδας λεχθὲν κατ' αὐτοῦ σημαίνειν.* Ad matrem hominis haud dubie spectat versus a Polluce VII 202-servatus ὧ πασιπόρῃ καὶ κίπραινᾳ καὶ σαπρά. De alio fragmento apud Grammaticum Bekk. *Anecd.* p. 328 25 servato optime disputavit Fritzschius *Actis Societatis graecae* vol. I p. 138. Neque vero

⁴²⁾ Pro *πλείστας* Hermannus scripsit *εἰς τὰς*, Fritzschius autem *Actis Soc. gr.* vol. I p. 133 *ἐπώλησε τὰς*, ipsumque hoc *ἐπώλησεν* ab Aristophane scriptum coniicit pro *ἐποίησεν*, sive ut libri habent *πεποίηκεν*. Sed *πωλεῖν εἰς Ὑπέρβολον* eo quo vir cl. sensu voluit non magis graece dici potest quam germanice dicas gegen den Hyperbolus verkaufen pro gegen den Hyperbolus die Brodverkaeufferinnen schreiben. Quae idem in *Quaest. Arist.* I p. 200 comparavit, diversi generis, quod ne ipsum quidem negaturum credo.

omittendus Athenaeus III p. 119 c *ἰδίως ἐσχημάτισται* (τὸ τάριχος) παρ' Ἑρμίππῳ ἐν Ἀρτοπώλειον καὶ τάριχος πίονα. In qua dictione quum Casaubonus elegantem generis metalepsin videri sibi visus esset, verissime Schweighauserus apud comicum mulierem quandam aut aliam personam de infima plebe consulto soloece et improprie loquentem inductam fuisse monuit. Neque enim dubitari potest quia illa ab Hyperboli matre pronunciata fuerint, quam Hermippus barbare loquentem induxerat. Eodem refero glossam Hesychii, *Δοκηκῶ ἀντὶ τοῦ δοκῶ: ἔπαιξεν δὲ Ἑρμιππος ἐν Ἀρτοπώλειον*. Quamquam haec aliter interpretatus est Th. Bergkiius Actis Soc. gr. vol. I p. 134. Hermippi exemplum postea sequutus est Plato, de quo Scholiasta Aristoph. Ran. 693 καὶ Πλάτων ἐν Κλεοφῶντι δράματι βαρβαρίζουσαν πρὸς αὐτὸν πεποίηκε τὴν μητέρα. Qui praeterea e Pistri-ebus afferuntur versus a Scholiasta Aristoph. Av. 1555, de his ad fragmenta dictum est.

In Cercopibus dubitari potest utrum Hermippus ipsos illos fraudulentos Herculis comites et scurras in scenam produxerit, an sub Cercopum nomine callidos impostores et dolosos fraudatores perstrinxerit. Tales enim fuisse constat fabulosos illos Cercopes, de quibus perdocta est dissertatio Lobeckii in Aglaophamo p. 1296 sqq. Eodem titulo fabulas docuerunt Plato et Eubulus, fortasse etiam Menippus. Sed de hoc infra dicetur. Hermippeae fabulae titulum ut figurato sensu accipiam, praeter versum apud Athenaeum XI p. 503 e *χρυσίδ' οἴνου πανσέληνον ἐκπιὼν ὑφαίλετο*, movet me illud Hesychii: *Κολακοφοροκλειδης: Ἱεροκλειδης, ὃν ἐπὶ πονηρία κωμωδοῦσιν, Ἑρμιππος μὲν ἐν Κέρκωπι Φρύνιχος δὲ ἐν Κωμασταῖς*. Dionysi quasdam in fabula partes fuisse docet Athenaeus XII p. 551 b. Ex ceteris fragmentis ab eodem Athenaeo III p. 123 f. XIV p. 650 e et Antiactic.

p. 88 20 allatis nihil efficias. Sequuntur *Μοῖραι*, quam fabula maxime in bello commendando versatam esse ex egregio loco apud Athenaeum XV p. 668 a. servato conicere licet,

χλανίδες δ' οὐλαι καταβέβληνται
 θώρακα δ' ἅπας ἐμπιρονᾶται,
 κνημῖς δὲ περὶ σφυρὸν ἀρθροῦται,
 βλαύτης δ' οὐδεὶς ἔτ' ἔρωσ λευκῆς.
 ῥαβδὸν δ' ὄψει τὴν κοτταβικὴν
 ἐν τοῖς ἀχρῶσι κυλινδομένην κτλ.

Quibus verbis describi belli apparatus omissis rebus voluptuariis perspecte adnotavit Casaubonus. Ad eam fabulae partem, in qua cottabus ludebatur, spectare videntur fragmenta apud Athenaeum XI p. 476 d et 486 b, ubi strenuum potatorem loquentem audimus:

Ἦν ἐγὼ πάθω τι τήνδε τὴν λεπαστὴν ἐκπιών,
 τῷ Διονύσῳ πάντα τὰμαντοῦ δίδωμι χρήματα.

Nothippi, poetae tragici, cuius ὀψοφαγίαν etiam Teleclides risit, aliquas in ea partes fuisse docet locus apud Athenaeum X p. 418 d, ubi perquam festive fingit poeta, si raia assa latusque suillum praecesset Lacedaemoniis, unum mitti contra hostes oportere Nothippum: hunc enim solum totam Peloponnesum esse devoraturum. Praeterea laudatur haec fabula ab Athenaeo X p. 418 d, Polluc. VII 200. X 136, Suida s. v. *Ἰακχος*, fortasse etiam Plutarcho Per. 33, de quo loco supra p. 91 admonui. Haud dissimile argumentum in *Στρατιώταις* tractasse videtur, certe eosdem quos ex Athenaeo adscripsi versus in ea positos fuisse docet Scholiasta Aristophanis Pac. 1241 *περὶ μὲν οὖν τῆς ῥάβδου* (in ludo cottabi) *Ἐρμιππος ἐν Στρατιώταις Ῥάβδον δ' ὄψει τὴν κοτταβικὴν κτλ.* Nam in fabulae nomine erratum esse vix credibile est. Ad eandem fabulae partem spectare videntur haec ab Athenaeo XI p. 480 f servata: *Χία δὲ κύλιξ ὑποῦ κρέμαται*

περὶ πασσαλόγιν, quibus iam non potandum esse significatur. Memorabilem fabulae locum habemus apud eandem Athenaeum XII p. 524 f, ubi nescio quis prae gaudio triumphat, quod maritimas copias collegerit ex hominibus mollibus et effeminatis, sed qui repente viri et fortes evaserint. Eosdem videmus in fragmento apud Hesychium s. v. *πανικτόν*,

Ἔώρα τοίνυν μετ' ἐμοῦ χωρεῖν τὸν κωπητῆρα λαβόντα
καὶ προσκεφάλαιον ἵν' εἰς τὴν ναῦν ἐμπηδήσας ῥο-
διαίξῃς.

B. ἀλλ' οὐ δέομαι πανικτόν ἔχων τὸν πρωκτόν.

Hinc apertum est ad eandem fabulam pertinere quae ex Aristophane Byzantio attulit Eustathius ad *Odyss.* p. 1828 58
ὥρα μάττειν ἐπὶ τοῖς ἱεροῖς καὶ τὴν ὄψαν περιδεῖσθαι
περὶ τὴν ὄσφύν.

Cfr. Pollux X 181 ἐν Στρατιώταις Ἐρμιππος Νικᾶ δ' ὦα
λιθίνην μάκτραν. Cetera fragmenta vide apud Athenaeum
III p. 77 a. X p. 428 a. XIV p. 649 c, *Anecd. Cram.* I
p. 363, Zenobium II 23.

Praeter has novem fabulas laudantur Hermippi Iambi, Trimetri et Tetrametri, de quibus, ut brevi rem complectar, ita statuo ut Hermippum carminum probrosorum (*ἰάμβων*) volumen edidisse credam, quorum alia trimetris iambicis, alii tetrametris trochaicis composita essent. Quae res quo melius diiudicari possit, fragmenta operis cum ipsis scriptorum qui illa servarunt verbis adscribam.

I. Scholiasta Aristophanis Plut. 701 Ἐρμιππος ἐν τῷ
πρώτῳ Ἰάμβῳ τῶν Τριμέτρων Ἀσκληπιοῦ καὶ Ἀαμπετίας
τῆς Ἥλιου λέγει Μαχάονα καὶ Ποδαλείριον καὶ Ἰασὼ καὶ
Πανάκειαν καὶ Αἰγλήν νεωτάτην. Eodem ordine Aescula-
pī filias proponi ab Aristide T. I p. 82 c adnotavit Hem-
sterhusius.

II. Athenaeus III p. 76 c. λευκερινεὸς δὲ τι εἶδος ἐστὶ σικκῆς καὶ ἴσως αὕτη ἐστὶν ἢ τὰ λευκὰ σῦκα φέρουσα, μνημονεύει δ' αὐτῆς "Ερμιππος ἐν Ἰάμβοις οὕτως·

Τὰς λευκερινεὺς δὲ χωρὶς ἰσχάδας.

Quo versu nolim ita quemquam uti ut dorica dialecto in Iambis usum esse Hermippum opinetur; scribendum enim videtur λευκερινέως, a recto casu λευκερίνεως, quod comparare licet cum aliis plantarum et fruticum nominibus similiter formatis, veluti κορώνεως, δαμαρίππεως, χελιδόνεως, φιβάλως, de quibus vide Theodosium Bekkeri p. 1197.

III. Scholiasta Aristophanis Av. 1150. ὁ δὲ ὑπαγωγεὺς, ὡς τινες, σιδηροῦν τι οἶον πτυῖδιον, ᾧ ἐχρῶντο οἱ κονιαταὶ, οἱ δὲ ἐργαλεῖον οἰκοδομικόν, ᾧ ἀπευθύνουσι τὰς πλίνθους πρὸς ἀλλήλας, τινὲς δὲ αὐτὸ παράξυστον καλοῦσιν· εἰ μὴ ἄρα πηλὸν τινα ὑπαγωγέα καλοῦσι· τοιοῦτο γάρ τι καὶ "Ερμιππος ἐν τοῖς Τρμέτροις ἐμφανίζει. Hermippi verba ex integrioribus scholiis servavit Suidas III p. 531 οἱ δὲ πηλὸν τινα, καθὼς καὶ "Ερμιππος· Ἔνεστι γὰρ δεσμῶ μὲν οὐδενί· τοῖσι δ' ὑπαγωγεῦσι τοῖς ἑαυτοῦ τρόποις Quae ita fere emendanda sunt,

Ἔνεστι γὰρ δεσμῶ μὲν [οὔτος] οὐδενί,

τούτοισι δ' ὑπαγωγεῦσι τοῖς αὐτοῦ τρόποις.

Ἐπαγωγεὺς de luto quo utuntur caementarii ad lateres coagmentandos interpretatur etiam Hesychius, Ἐπαγωγεὺς: πρὸς πλίνθων οἰκοδομήν πηλός. Videtur id autem figurate dixisse Hermippus.

IV. Athenaeus XI p. 461 e. οὐ τῶν Κυλικράνων εἰς ὧν, οὓς χλευάζων "Ερμιππος ὁ κωμωδιοποιὸς ἐν τοῖς Ἰάμβοις φησίν·

Εἰς τὸ Κυλικράνων βαδίζων σπληνόπεδον ἀφικόμην·

εἶδον οὖν τὴν Ἡράκλειαν καὶ μάλ' ὠραίαν πόλιν.

De Cylicranibus, quos Cylicranos appellat Macrobius Saturn. V 21, Scythini et Polemonis testimonia attulit Athenaeus. In horum ditione sita erat Heraclaea Trachinia, primum ab Hercule condita, postea a Lacedaemoniis novis colonis aucta, ut constat e Thucyd. III 92. Pro *σπληνόπεδον* Schweighaeuserus tentabat *σκληρόπεδον*. Mihi corruptae voci acerbius Cylicranum convicium subesse videtur. Ex eodem carmine sequens fragmentum petiitum suspicor.

V. Scholiasta Venetus Aristophanis Vesp. 1164. *τρυγερόν τι διασαλακώνισον: ἔν τισι μὲν διαλυκώνισον, ἐν δὲ τῇ Ἀρτεμιδώρου σοναγωγῇ διαλακώνισον. αἰτίαι δὲ τοῦ λεξιδίου ἢ συνήθεια(?). μήποτε γὰρ καὶ πεποιήται ὑπ' αὐτοῦ. εἰ δὲ μὴ ἐπεσχεδιάσται τὸ διαλυκώνισον, τάχα ἂν λέγοιτο ἀπὸ Ἀύκου (sic) τοῦ πεντάθλου. φαίνεται γὰρ τις καὶ μαλακώτερος γενέσθαι. Ἀμειψίας Εἰ μὲν θανοῦσιν ἐστὶ τις τιμὴ, καταβῶμεν. οἱ μὲν τὸν πένταθλον Ἀυτόλυκον. ὁμοίως δ' ἐστὶ καὶ παρ' Ἑρμίπῳ ἐν τοῖς Τετραμέτροις ⁴³⁾*

Ἵστερον δ' αὐτὸν στρατηγὸν οὔσαν εἰλωτημένην καὶ κασαλβάζουσαν εἶδον καὶ σεσαλωκισμένην.

Ita enim codicis lectionem οὗς ἀνειλωτημένην probabiliter correxit Fritzschius Quaest. Aristoph. I p. 287, qui vs. 2 cum Porto scribit σεσαλακισμένην et in Aristophanis loco *τρυγερόν τι σαλακώνισον*. Sed cum haec verba primam corripiant, ut praeter alia docet nomen meretricium *Σαλαβακχῶ* apud Aristoph. Thesmoph. 812 et Equit. 762, in Hermippi quidem loco aut σεσαλακωνισμένην aut σεσανλακισμένην, apud Aristophanem autem fortasse *διασαικωνισον* scribendum est, quod

⁴³⁾ Ita Venetus: vulgo *διμέτροις*, quod ex *δ' μέτροις* ortum est. Vice versa *τετραπλῆ* pro *διπλῆ* legendum esse apud Schol. Aristoph. Nub. 774 vidit Dobraeus.

recte interpretatur Scholiasta ἀδρῶς⁴⁴⁾ καὶ μαλακῆς σφυτὸν διακίνησον. Caeterum Hermippi verba, quae olim de homine effeminato et pathico interpretabar, nunc ita corrigenda, ὑστερον δ' αὐτοῦ στρατηγῶν κτλ. et de Cylicranum civitate intelligenda esse suspicor, quam ex quo tempore Lacedaemonii colonis auxerint (οὐσαν εἰλωτημένην) in luxum et mollietiem prolapsam esse dicit. Fortasse igitur hi versus cum quarto fragmento coniungendi sunt. Nisi Lepreatarum civitatem intelligere praestat, in quam Olymp. LXXXIX exeunte Helotas a Lacedaemoniis deductos esse docet Thucyd. V 34. Incolarum luxuriam notat Aristoph. Avib. 151.

VI. Scholiasta Aristophanis Av. 304 κεβλήπυρις δὲ μήποτε οὐχ ἔν ἐστιν ἀλλὰ δύο, φησὶν ὁ Σύμμαχος. καὶ ἐν τοῖς Καλλιμάχου μὲν (p. 219 Blomf.) ἀναγράφεται κέβλη, εἶτα μύρμηξ. [ἐν δὲ] Ἑρμιππου Τετραμέτροις καὶ Θειαστοκλέους τὸν πρῶνός τις ὦν κεβλήπυρις τις ὀνομάζεται. Nichil proficitur Dobrael coniectura, qui verba τὸν πρῶνός τις ὦν ita emendare conabatur ὡς τις ὦν κοπρώνης.

VII. Athenaeus XV p. 667 d. ὁμοίως διεξέρχονται (scil. de cottabi ludo, in quo ova et bellaria victoribus praemia proponebantur) Κηφιφόδωρος ἐν Τροφωνίῳ καὶ Καλλίας ἐν Κύκλωσι καὶ Εὐπόλις Ἑρμιππος τε ἐν τοῖς Ἰάμβοις.

VIII. Athenaeus XV p. 700 d. Ἑρμιππος δ' ὁ κωμωδιοποιὸς ἐν Ἰάμβοις τὸ στρατιωτικὸν λυχνεῖον σύνθετον οὕτως ὀνομάζει. De lucerna militari cfr. Antiphanes Athenaei p. 699 e. Σύνθετον recte Schweigh, interpretatur de laminis corneis vel ligneis ex quibus eiusmodi lucernae compositae et coagmentatae erant.

⁴⁴⁾ Vulgo ἀβρῶς, pro quo ἀδρῶς praebuit Schol. Venetus. Hesychius, Σαῦλον: ἀβρόν, κοῦρον, ἀβρόν, τρυφερόν. Ubi pro alterntro ἀβρόν scribendum ἀδρόν.

Hermippi fratrem MYRTILUM fuisse, supra e Suida monuimus. Huius vitam utpote in cauponis et tabernis transactam tangi putant ab Athen. XIII p. 566 f, ex quo loco, quum minus integre scriptus esse videatur, nihil eiusmodi efficias. Fabulas Myrtilli Suidas commemorat duas, alteram *Ἐρωτες* inscriptam, ex qua nihil fragmentorum superest, alteram *Τιτανόπαινες*, passim a grammaticis sed fere corrupto fabulae titulo laudatam. Apud Scholiasten Aristoph. Av. 1490 *Μυρτίλος ἐν τῇ Ταυνοπάσῃ* legitur pro *ἐν Τιτανόπαισι*. Minus recte Kusterus ad Suid. II p. 590 *Τιτανόπαισι*, seductus Meursii errore Bibl. Att. p. 1578, qui ex Aspasio ad Aristotelis Eth. Nicom. IV 2 fabulae titulum fuisse credidit *Τιτανόπαιδες*. Sed hic etiam scribendum *Μυρτίλος* (non *Μυρτίλος*, quod etiam Suidas habet) *ἐν Τιτανόπαισι*. In accentu peccat non Eudocia tantum p. 304, quae habet *Τιτανοπάνες*, sed etiam Suidas, apud quem legitur *Τιτανοπάνες*. Grammaticus apud Bekkerum Anecd. p. 1198 *τὰ εἰς ἀν λήγοντα εἰ — ὡς σύνθετα, βαρύνοντας — οἶον Ἐρμόπαν, Ἀντίπαν (fort. Αἰγίπαν), Τιτανόπαν. Stephanus Byz. s. v. Ἀκαρνάν, τὸ ἔθνηκόν, ὡς Αἰνιάν, Ἀδαμάν, Αἰζάν, ἀπλᾶ γάρ. τὸ Τιτανόπαν σύνθετον. 45)* De argumento ex paucis fragmentis nihil elici potest, nisi forte ex ipso titulo suspiceris, risisse poetam hac fabula increbescentem illis temporibus consuetudinem, qua diversa deorum numina in unum nomen coniungerent, cuius generis fuere Panapollo Hermopan Hermathene Hermerotes alia. Sic etiam Titanopan, quod nomen non male Berckelius ad Stephanum Byz. p. 71 de coniuncto Panis Solisque numine interpretari videtur. Rectius tamen argumentum fabulae ad *παιδευμαστας*

45) Haec nunc pluribus persequutus est Lobeckius Paral. gramm. I p. 190.

speciasse dicas. Certe Titanes ἀπὸ τοῦ τιτάνειν dicti haec coniecturam optime sustentant. Hesychius II p. 1392 *Τιτάν, ὁ παιδευραστής*, ubi confer Albertum. Vide eundem s. v. *Πάνες*, et Photium Lex. p. 592 *ἰ ἐνομιζόντο δὲ (οἱ Τιτάνες) τῶν Ἱεριαπωδῶν θεῶν*. Omisso fabulae indicio duobus locis laudatur Myrtilus, vide Polluc. VI 40 et Phrynich. Ecl. Att. p. 433. Ceterum fallitur Fabricius Bibl. Gr. II p. 471 eundem hunc Myrtilum laudari putans a Suida s. v. *Ἀμνιον*. Is enim historicus est Myrtilus, Lesbiacorum auctor notissimus, de quo cfr. Vossius de hist. Gr. III p. 391, Idem Myrsilus vocatur apud Plutarch. de Aquat. et terrest. p. 984 E, ubi quae afferuntur, ex eius *ἱστορικοῖς παραδόξοις* ab Athenaeo XIII p. 610 a. laudatis desumpta sunt.

Eorum, de quibus adhuc disputavimus, poetarum aequalem fuisse suspicamur ALCIMENEM, cuius fabulam *Κολυμβῶσαι* inscriptam e Ptolemaeo Hephaestionis f. commemorat Photius Bibl. Cod. CXC p. 534 d *ὅτι τελευτήσαντες Δημητρίου τοῦ Σκηπίου τὸ βιβλίον Τέλλιδος (fort. Τέλληνος) πρὸς τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ εὐρέθη, τὰς δὲ Κολυμβῶσας Ἀλκμάνους πρὸς τῇ κεφαλῇ Τυννίχου ⁴⁶⁾ τοῦ Χαλκιδίως εὐρέθηναί φασι, τοὺς δ' Ὑβριστοδίκας Εὐπόλιδος πρὸς τῇ Ἐφιάλτου, τοὺς δὲ Εὐνείδας Κρατίνου πρὸς τῇ Ἀλεξάνδρου*. Ubi corruptum *Ἀλκμάνους* nomen non in *Ἀλκμαίωνος*, ut voluit Welckerus Fragm. Alc. p. 9, sed in *Ἀλκμίνους* mutandum esse docet Suidas s. v. *Ἀλκμίνης* T. I p. 117 *ἔστι δὲ καὶ ἕτερος Ἀλκμίνης Ἀθηναῖος, κωμικός*. Illud autem verissime monuit Welckerus, quas idem Suidas, sive suo ipsius sive aliorum errore deceptus, Alcmani lyrico tribuit *Κολυμβῶσας*, non diversas putandas esse ab iis quas

⁴⁶⁾ Ita Valesius et Naekius Choer. p. 39. Vulgo *Τυννίχου*, pro quo Bekkeri codex habet *Τυρονίχου*.

nunc ipsum Alcimeni comico vindicavimus. Aetatis autem qua vixit Alcimenes certissimum, ni fallor, indicium Ptolemaei verba praebent, quippe qui *Κολυμβώσαις* fabula Tynnichum Chalcidensem impense delectatum fuisse significet. Iam quum Tynnichum, paeanis auctorem laudatissimum, Aeschyli aequalem fuisse constet e Porphyrio de Abst. II p. 152, de quo loco disputavit Menagius ad Diogen. Laert. II 42, Aeschylus autem obierit Olymp. LXXXI, non incredibile quidem videri possit, Alcimenis aetatem vel Cratino fuisse superiorem: at quum tanta Alcimeneae fabulae praestantia fuisse videatur, quae non cadat in eos qui Cratinum praegressi sunt poetas comicos, Tynnichum autem nihil impediat quo minus vitam ultra Aeschylum produxisse statuamus; mihi quidem, temporum rationibus probabiliter subductis, vix dubitari posse videtur quin Alcimenes Cratini Teleclidis ceterorumque quos recensuimus poetarum aequalis fuerit.

PHILONIDES, Atheniensis, Nicocharis poetae comici pater, Suidas vol. II p. 526, initio sive fulloniam sive pictoriam artem facitaverat, prouti vel Suidae vel Eudociae fidem habeas, quorum ille vol. III p. 614 *πρότερον*, inquit, *ἦν γραφεύς*, Eudocia autem p. 428 *πρότερον ἦν γραφεύς*. Huius aetatem, expensis iis quae Hanovius Exercit. crit. I p. 2 seqq. disseruit, ita definire necbit ut eum Aristophane, cuius primam fabulam Daetalenses Olymp. LXXXVIII I suo nomine docuit ⁴⁷⁾, paullo superiorem fuisse vitamque ultra

⁴⁷⁾ Scholiastes ad Aristoph. Nub. 531, ubi poeta primam quam pepererit fabulam aliam quendam sustulisse dicit, haec annotavit: *Φιλωνίδης καὶ Καλλίστρατος· οὐ γὰρ δι' ἑαυτοῦ ἐδίδαξε τοὺς Δαιταλεῖς, πρῶτον αὐτοῦ δράμα.* Quo loco quod olim legendum proposui *Φιλωνίδης ἢ Καλλίστρατος*, ipse dudum repudiavi, quamquam nec Hanovii rationem probandam duco. Omnino difficillima

Olymp. XCIII 3, quo anno Aristophanis Hausus decessit, praedixisse statuamus. Quod eam Hanovius cum vel Olymp. XCVI superasse existimat propter *Φιλέταιρον* fabulam ab Suida commemoratam, quam ille ad medias comoedias ingenium attemperatam fuisse ex titulo colligit, id quam incerta coniectura nitatur facile intelligitur. Dramata Philonidis praeter *Φιλέταιρον* a Suida et Eudocia commemorantur *Ἀπήνη* et *Κοδόρνοι*. Quorum quod primo loco nominavi, Hanovius a poeta *Ἀπηνῆς* vocatum eaque in fabula hominem morosum et *Φιλεταίρω* contrarium descriptum fuisse suspicatur. Ego vero non video quid *Ἀπήνη* titulus magis miri habeat quam v. c. *Σφενδόνη* Amipsiae vel *Ἰπνός* Pherecratis vel *Βωμός* et *Ἄεθης* Alexidis, aliae denique aliorum. Cothurnorum argumentum ad Theramenem pertinuisse, quem propter summam in rebus civilibus inconstantiam *Κοδόρνου* cognomen meruisse constat, Ruhken. de *Antiph.* Rhamn. in Opusc. p. 289, iusto timidius suspicatus est Hemsterhusius ad Polluc. vol. II p. 1203. Omnem dubitanti scrupulum eximet Grammaticus Bekkeri Anecd. p. 100 l. *Θηραμένης: τὴν κλητικὴν Φιλίππιδης Κοδόρνοις*, ubi *Φιλωνίδης* scribendum est. Pluralis autem, quo in titulo usus est poeta, ad chorum fabulae spectare videtur, quem ex *Κοδόρνοις* h. e. mobilibus et ventosis hominibus constituisse consentaneum est. Praeterea Cothurnos commemorant Athenaeus II p. 47 e. VI p. 228 f. 247 e. XV p. 700 f. Pollux VII 302. IX 29. X 115, Grammaticus Bekkeri p. 83 17.

---

est de Philonidis opera Aristophani in fabulis docendis praestita quaestio, maxime propter didascaliam *Vesperarum*, de qua neque Dindorfius ad Aristophanis fragmenta p. 65 sqq. neque Hanovius l. l. p. 24 ita disputarunt ut satisfaciatur. Sed de his utpote cum praesenti nostro consilio minus coniunctis alio loco dicetur copiosius.

Incertarum fabularum fragmenta supersunt compluria, quorum quae servavit Stobaeus, antiquae comoediae poeta prorsus indigna et Philemoni potius vel Philippidae quam Phileonidae tribuenda esse haud immerito statuit Hamovius l. l. p. 11. Stobaeum tamen in excerptis postarum sententiis Phileonidae fabulis usum esse Photii constat testimonio Bibl. 167 p. 115.

EUPOLIS, Atheniensis, testante Anonymo de Com. p. XXIX fabulas Athenis docere coepit magistratum tenente Apollodoro Olymp. LXXXVII 4, quocum consentiunt fere quae Cyrillus ex antiquis chronologis tradidit c. Iulian. lib. I p. 18 B. ὀδοηκοσγῆ ὀδοῆ τὸν κωμωδὸν Ἀριστοφάνην Εὐπολὶν τε καὶ Πλάτωνα γενέσθαι, quae non de natali anno, sed de eo tempore quo illi primas fabulas docuerunt, intelligenda esse verbe monuisse sufficiat. Eidem Olympiadi Eupolin et Aristophanem assignat Syncellus Chron. p. 257 c. Natalem annum Eupolidis facile e Suidae verbis cum Anonymi loco comparatis elicias. Is enim s. v. Εὐπολις hunc decimo septimo aetatis anno primam fabulam egisse discrete tradidit, quae si vera sunt, Eupolin Olymp. LXXXIII 3 natam esse apertum est. Nonnihil tamen dubitationis iniicere possit, quod legem fuisse perhibent, qua caveretur ne quis ante trigesimum sive, ut alii volunt, quadragesimum aetatis annum fabulas doceret. Cuiusmodi legem si vere fuisse Scholiastae ad Aristophanis Nub. 526 credimus ⁴⁶), ea certe non ad sequiora tempora valuit, siquidem Menander etiam, cum nondum ex ephelis excessisset, Antiphanes autem vigesimo aetatis anno fabulas docuit. Vide Proleg. ad Menandr. p. XXX et quae infra de Antiphane dicentur. Minus certa de anno quo mortuus est Eupolis pronuciari possunt. Ac

⁴⁶) Vid. Clintonus Praef. Fast. Hellen. p. LX.

vulgaris quidem narratio si vera esset, qua eum ab Alcibiade in Siciliam navigante propter Buptas febulam, de qua infra dicam, in mare delectum esse ferunt ⁴⁹⁾, obitus eius inderet in primum annum Olymp. XCI media aestate. Vid. Thueyd. VI 29 et Diodor. Sic. XIII 3. «Sed redarguit hoc», ut Ciceronis verba ad Attic. VI I mea faciam, «Eratosthe-
«nes; affert enim quas ille post hoc tempus fabulas docue-
«rit.» Idque verissimum esse vel e fragmentis effici potest, siquidem Eupolis in versu a Scholiasta Victor, ad Iliad. v' 353 servato Aristarchum στρατηγὸν Atheniensium commemorat, quem imperatorio munere functum esse Olymp. XCII 1 infra docebimus. Itaque multo magis ad temporum rationes apposita sunt quae Suidas, alios auctores sequutus, de obitu Eupolidis narrat: ἀπέθανε κατὰ Ἑλλησποντον ἐν τῷ πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμῳ, καὶ ἐκ τούτου ἐκωλύθη στρατεύεσθαι ποιητῆν. ⁵⁰⁾ Quibus verbis quin aut celebris illa Atheniensium victoria de Lacedaemoniis ad Cynossema (Olymp. XCII 2) reportata aut proelium ad Aegospotamos commissum (Olymp. XCIII 4) significetur, dubitari non potest. Prius si accipimus, commode explicari potest, qui factum sit ut Eupolis ab Alcibiade in mare delectus esse diceretur. Nam si Eupolis in ipso illo ad Cynossema proelio, in quo magnas Alcibiadis partes fuisse constat, interiit, non improbable est extitisse qui id Alcibiade machinante, quem

⁴⁹⁾ Eodem fuerunt qui traherent Ovidii verba in Ibid. 593.

Comicus ut liquidis periit dum nabat in undis,

Et tua sic stygius strangulet ora liquor.

Quae rectius de Menandro capias. V. Proleg. ad Menandr. p. XXV.

⁵⁰⁾ De hac lege, inepta sane, si ita ut Suidas narrat con-
cepta fuit, qui praeterea tradiderit scio neminem. Cho-
reutas vacasse militis notum est. V. Petiti Legg. Att.
p. 555.

Eupolidi fratrum scirent, factum esse dicent.⁵¹⁾ Quem rumore, ubi semel increbuit, non mirum est postea ad Siculam expeditionem translatum esse. Haec enim, ut infra docebimus, proxime Baptarum commissionem sequuta est. Sed vereor ne frustra coniecturis indulgeamus in re neque per se magna et multis diversisque narrationibus obscurata. Nam Aelianus II. A. lib. X 41 et Tzetzes Chil. IV 245 Eupolin in Aegina insula mortuum sepultumque⁵²⁾ tradunt, Pausanias autem lib. II 7 monumentum eius in agro Sicyonio se vidisse narrat. Itaque nihil quod ab omni parte certum sit tenemus, nisi quod vitam ultra Olymp. XCII 1 produxit. De domesticis viri rebus nihil quidquam memoriae proditum est, nisi quod patre usus est Sosipolide⁵³⁾ et servum habuit Ephialtem, qui, cum aliquot domini fabulas surripisset, ab Augea, Eupolidis cane fidelissimo⁵⁴⁾, moribus

⁵¹⁾ Fabula de Eupolide Alcibiadis opera in mare delecto fortasse ex iis orta est quae de Alcibiade iuniore leguntur apud Lysiam c. Alcib. I p. 541 Rsk. οὐ πολλῶν δὲ χρόνῳ ὑστερον κατακυβεύσας τὰ ὄντα ἐκ Λεύκης ἀπὸ τῆς οὐρῶμενος τοὺς υἱοὺς καταπόντιζεν. Culus loci indicium debeo Fr. Vatero.

⁵²⁾ Fortasse igitur cleruchus fuit Aegineticus, ut Aristophanes. V. Muelleri Aegina p. 184 et Theogenes apud Scholiastam Plat. p. 331.

⁵³⁾ Suidas: *Εὐπολις, Σωσιπολις, κωμικός. οὗτος* etc. ubi Kusterus aut *ὡς Σωσιπολις* aut *Σωσιπόλεως* legendum suadet. Debat *Σωσιπόλιδος*. Hac opportunitate invitatus moneo, ne quis Sopolin comicis graecis accenseat e Grammat. apud Bekk. Anecd. Gr. III p. 1192 *Σώπολις τοῦ Σωπόλιδος, ἐστὶ δὲ ὄνομα κωμικοῦ*. Corrigendum *Εὐπολις τοῦ Εὐπόλιδος*.

⁵⁴⁾ Mortuo Eupolide *λύπη καὶ λιμῶ ἑαυτὸν ἐκτῆξας ἀπέθανεν ἐπὶ τῷ τροφεῖ καὶ δεσπότῃ λοιπὸν μισήσας τὸν βίον ὁ κύων. καὶ ὁ γε τόπος καλεῖται μνήμη τοῦ τότε κείνου κυνὸς θρηῆνος*. Ita Aelianus l. c. Similia de Xanthippi cane narravit Plutarchus Thes. 10, qui locum illum in Aegina insula *Κυνὸς σῆμα* vocatum fuisse scribit.

negatus est. Vid. praeter Aelianum et Tzetzen l. l. Anecdota Cramerii III p. 857 28. Ac fortasse is idem Ephialtes est, ad cuius caput Eupolidis fabulam Ἰβριστοδίκαῖς interpretam post mortem hominis repertam esse scribit Ptolemæus apud Photium Bibl. CXC p. 584 d τὸς Ἰβριστοδίκας Εὐπόλιδος πρὸς τῇ Ἐπιόλου κεφαλῇ ἐρεθῆναι φασί. Ubi ne celebrem illum Periclis amicum significari putemus, temporum rationes prohibent: cum enim iam Olymp. LXXIX 4 vel LXXX 1 interemptum esse e probabili temporum computatione efficitur. Itaque aut orator Ephialtes intelligendus est, de quo cfr. Ruhnk. ad Ruttil. Lup. p. 83, aut noster Eupolidens. Denique quae apud Apsinem in Walsii Rhet. graec. IX p. 484 leguntur, Εὐπολις ξενίας ἀλοῦς ἐπράθη δημοσίᾳ· πριάμενος αὐτὸν ὁ Λίκων ἐγχειρίζει τῷ παιδί, ὁ δὲ αὐτὸν προσαγγέλλει, nōn nisi exempli causa a rhetoricae artis magistro ficta esse vix est ut moneam.

De poetica Eupolidis facultate fabularumque quas scripsit ingenio ita iudicat Platonius de divers. char. p. XXVI ut in argumentorum inventione et tractatione eum ingeniosissimum fuisse dicat: εὐφάνταστός ἐστιν εἰς ὑπερβολὴν κατὰ τὰς ὑποθέσεις. Quibus deinceps haec addit: καὶ ἦν-περ ἐν τῇ παραβάσει φαντασίαν κινουῖσιν οἱ λοιποί, ταύτην ἐκεῖνος ἐν τοῖς δράμασιν, ἀναγαγεῖν ἱκανὸς ὢν ἐξ αἴδου νομοθετῶν πρόσωπα. Ubi φαντασίαν intellige quam Cicero de Orat. III 52 rerum quasi gerantur sub adspæctum quasi subiectionem appellat. Cfr. Longinus SUBL. XV p. 58. Similiter Quintilianus Instit. Orat. VI 2 29 «quas φαντασίας «Graeci vocant, nos sane visiones appellamus: per quas imagines rerum absentium ita representantur animo ut eas «cernere oculis ac praesentes habere videamur.» Itaque sensus verborum Platonii hic esse videtur: quas reliqui poetae visiones vel absentium rerum imagines in parabasis exci-

tare soleant, eos Eupolin in ipsa actione spectatorum oculis subicere, ut qui mortuos ex inferis excitatos in scenam producat et de rebus ad civitatis administrationem pertinentibus consilia conferre faciat. ⁵⁵⁾ Quae ad *Δήμους* fabulam spectare infra docebimus. Ceterum illa mortuorum ab inferis excitatio non potuit quin sublimitatem quandam Eupolidis poesi impertiret, sed eam sublimitatem quae venustatis et elegantiae illecebris mirifice esset temperata. Platonius enim, *ὡσπερ ἐστὶν ὑψηλός*, inquit, *οὕτω καὶ ἐπίχαρις καὶ περὶ τὰ σκέμματα εὐστοχος*, qua quidem elegantiae laude ipsi adeo Aristophani palmam eum praeripuisse deinceps addit grammaticus. Ab eadem virtute commendat Eupolin Macrobius Sat. VII 5. Quod autem *περὶ τὰ σκέμματα εὐστοχος* fuisse dicitur, id quamquam haud inepte ad aptam et concinnam argumentorum dispositionem trahi posse videtur, collato Scholiasta Aristoph. Nub. 542, ubi habemus *κωμωδίαν εὐ διασκεμμένην* ⁵⁶⁾, non dubitamus tamen quin Platonius *περὶ τὰ σκώμματα* scriptum reliquerit, ut in dictis et conviciis laelendis concinnus et ingeniosus fuisse dicatur. Eius rei vel in fragmentis luculenta reperiuntur exempla, quorum afferre sufficiat imprimis memorabile ab Athenaeo XIV p. 646 f servatum:

*Ὅς χαρίτων μὲν ὄζει,
καλλαβίδας δὲ βαίνει,
αἰσαμίδας δὲ χέζει,
μῆλα δὲ χρέμπεται.*

⁵⁵⁾ Haec Platonii verborum interpretatio quibus difficultatibus laboret nunc ipse probe intelligo. Probabiliorum qui eruere volent, ante omnia quae corrupta sunt emendare debent.

⁵⁶⁾ Eodem sensu Scholiastae Aristoph. Pac. 794 restituo *διαβάλλει δὲ αὐτὸν* (Xenoclem tragicum) *ὡς νωθρὸν περὶ τὰ σκέμματα* pro edito *νόθον περὶ τὰ κλέμματα*.

Idem tamen ab Anonymo de Comoedia: p. XXIX Cratinus exemplo immodicus in conviciis et ineptus fuisse perhibetur; *ζηλῶν Κρατῖνον πολὺ γε λοῖδορον καὶ σκαιὸν ἐμπαίνει*⁵⁷⁾, quorum prius indicat etiam Persius Sat. I 124 iratum Eupolin dicens, et Lucianus Iove Acc. vol. II p. 832 Wetst. qui Eupolin et Aristophanem vocat *δεινοὺς ἄνδρας ἐπιμετρομησαι τὰ σεμνὰ καὶ χλευάσαι τὰ καλῶς ἔχοντα*, quae maxime ad Socratis irrisionem spectare puto, quem paucis quidem, sed tam virulenta acerbitate exagitavit, ut ne Aristophanes quidem in Nubibus eum aequasse videretur. V. Scholiasta Nub. 97. 180; Etymol. M. p. 18 10 et Lucianus Pisc. I p. 595. Eandem maledicendi intemperiem, ut Calliam Alcibiadem Melanthium alios omittam, ostendisse videtur in cavillando Autolyco, adolescente innocentissimo et nullus ut videtur criminis convicto. Ac ne mortuis quidem pepercisse docent versus a Plutarcho Cim. 15 et Schol. Aristidis p. 515 servati, quibus Cimonem, quem summis laudibus Crataeus extulerat, crudelissime vexavit. In tanta conviciandi libidine non mirandum est, fuisse etiam ubi ne foeditatis quidem crimine ingeniosissimum poetam liberes, ex quo genere sunt ea quae apud Scholiastam Ven. ad Aristophanis Pac. 1142 leguntur:

*ἐν τῇδε τοίνυν τῇ πόλει φρουρῶν ἐγὼ ποτ' αὐτὸς
 γυναῖκ' ἐκίνουν κολλύβου καὶ παιδα καὶ γέροντα,
 καὶ ξῆν ὅλην τὴν ἡμέραν τὸν κύσθον ἐκχορίζειν.*

Quae non dubitari potest quin principem aliquem virum di-

⁵⁷⁾ Malim πολὺ γε τὸ λοῖδορον — ἐμπαίνει. Sed fortasse praestat Dobraei (si recte memini) ratio ἀποφαίνει scribentis, ut hoc dicat Anonymus, Eupolidem, quamquam Cratinum imitantem, hunc tamen propter nimiam et ineptam conviciandi libidinem notare.

centem fecerit Eupolis. Denique τὸ σκαῖόν ⁴⁸⁾, quod Anonymus eum Cratini exemplo ostendisse dicit, spectat ni fallimur ad ea quae refert Scholiasta ad Aristophanis Nub. 296, ubi Eupolin et Cratinum χέζοντάς τε καὶ ἕτερα. αἰσχρὰ ποιῶντας in comoediis suis induxisse dicit, et ad Pac. 741, ubi ridet poeta alios comicos qui ῥαχοφοροῦντας in fabulis induxerint: αἰνίττεται δὲ καὶ εἰς Εὐπόλιον. Cfr. Scholiast. Nub. 541.

Quod Aristophanem aliosque poetas comicos fecisse scimus, ut fabulas suas non sua omnes docerent nomine, sed passim aliis docendas traderent, idem Eupolin fecisse intelligitur ex Athenaeo V p. 216 ἢ Εὐπολίας τὸν Αὐτόλυκον διδάξας διὰ Δημοστράτου χλευάζει τὴν νίκην τοῦ Αὐτολύκου. Quo loco ita olim abusus sum ut Demonstratum historicum fuisse dicerem, quod ex Athenaei verbis minime efficias, quae in eundem sensum accipienda sunt quo Aristophanes e. g. Ranae διὰ Φιλωνίδου, Acharnenses Aves aliasque διὰ Καλλιπράτου δεδιδασχέναι dicitur. ⁴⁹⁾ Demonstratus autem, cuius nomine Autolysum aliasque fortasse fabulas inscriberat Eupolis, num, quod olim existimabam, idem sit cuius Δημοπρίητον laudat Suidas vol. III p. 656 Δημοστράτος Δημοποίητω· οἱ μὲν προσέφερον τὸν χάρακα πρὸς τὴν ἄκρην, de eo nunc tanto magis dubitaverim, quo facilius Demonstrati nomen in Timostrati locum, qui novae comoediae poeta fuit, succedere potuit. Sed de hoc infra dicendi locus erit. Historiae Eupolin usum esse Aristophane, unus omnium narravit Kannegiesserus in libro de Comoedia Att. p. 427. Nam

⁴⁸⁾ Pro σκαῖόν Geelius Bibl. crit. IV p. 18 malebat αἰσχρόν.

⁴⁹⁾ Rarius hoc sensu dicitur εἰσάγειν δράμα, qua loquutione usus est auctor argumenti Lystratae, εἰσῆκται διὰ Καλλιπράτου.

in Scholiis Aristophanis Equ. 528. 539, ad quae ablegat lectorem, nihil eummodi reperias. Omnino falsissima sunt quae vir ingeniosissimus de Aristophane et Eupolide narrat, quorum hanc Aristophanis doctorem et magistrum, cui omnia sua debeant, fuisse fabulatur p. 433. 436. 436. Quae e litterarum monumentis effici possant, eo redeunt, ut, qui mos fuit comicorum graecorum, alterum alterius versibus tantum sibi usum esse statuamus. Eupolin in Marica imitatum esse Equites, ipse testis est Aristophanes Nab. 549. Contra Aristophanem in Equitibus Eupolidis opera usum esse, tum hic ipse in Baptis retulit apud Scholiastam Nub. l. l. et Equit. 1288, tum Cratinus testatus est apud Scholiastam ad Equ. 528, ubi Aristophanem perstringit *εις τὰ Εὐπόλιδος λέγοντα*. Cuius rei quam causam comminiscitur Kannegiesserus l. c. p. 428, ea nulla est, cum ipse Eupolis passim Cleonem riserit; neque profecto is erat Eupolis, ut quemquam extimescendum sibi putaret. Quo accedit quod ipsi illi versus, quos Aristophanes Equ. 1288 sqq. ab Eupolide sumpsisse dicitur, nihil in Cleonem dictum continent. Porro Eupolin tangit Aristophanes Pac. 763, ubi Schol. *αίνιττεται δὲ εἰς Εὐπόλιν καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ὡς παιδῶν ἐρῶντας καὶ παλαιστράς περιερχομένους*. quod ipsum in Aristophanem iecerat Eupolis in Autolyco apud Schol. Vespr. 1020, quae in fabula etiam illud cavillatus erat, *ὅτι τὸ τῆς Εἰρήνης κολοσσικὸν ἐξῆρεν ἄγαλμα*, Schol. Platon. Bekk. p. 331, quae ad Pacem Aristophanis spectare vidit Dindorfius. Denique ad simultatem hanc utrique intercedentem spectare videntur elegantissimi versus Eupolidis apud Stobaeum Serm. IV p. 53, in quibus conqueritur poeta, quod peregrinis tantum poetis aures praebeant Athenienses:

*ἦν δὲ τις τῶν ἐνθάδ' αὐτοῦ μῆδενὸς χεῖρον φρονῶν
ἐπετιθέσθαι τῇ ποιήσει, πάντῃ δοκίει κακῶς φρονῶν,*

et quae sequuntur, quibus praeter alios etiam Aristophanem, genere Rhodium, tangi, haud temere opinor affirmamus. *)

Fabulas Eupolidis multis magnisque eluxisse dicendi virtutibus, tum fragmenta fidem faciunt tum ex ea Aristophanis Equitum parte intelligitur quam Eupolidem fecisse Scholiastae constat indioio ad vs. 1263. Dictionis genere usus est puro, eleganti, ad summum nitorem elaborato. Novorum vel audacius compositorum verborum exempla reperio fere haec: *Ἀμφιπολεμοπηδησίστρατος* apud Scholiast. Dionysii Thr. p. 702 5, *ταγηνοκμισοθήρας* apud Suidam vol. II p. 126, *δαμασικόνδυλος* apud Hesychium vol. I p. 882, *ἀναγκισπιῖν* apud Suidam vol. I p. 162, *κιθαραοίδατος* apud Schol. Aristoph. Vesp. 1269, nisi id ab Aristophane mutatus est; *ἀνδραποδιστικώτατα* apud Polluc. III 77, *μουσοδοήματα* apud Priscian. 18 p. 1186, *ἀμβλυστονήσαι* apud Suidam vol. I p. 158, *ἀφαδία* ad analogiam voc. *ἀνθαδία* formatum apud Etymol. M. p. 174 52, *ἀπρασία* apud Antiattic. p. 83 14, *ἡσθημα* ibid. p. 98 27, *πλουταξ* apud Polluc. III 109 aliosque; *βδελυρεύομαι*, quo postea etiam alii usi sunt, dixisse videtur apud Suidam vol. I p. 193 *ἀνεκάς τ' ἐπήρω κάβδελυρεύσω τὸ σκέλος*. Porro *ἀπλήγιος* pro *ἀπλοῦς* apud Suidam vol. I p. 268, *μαστιγιᾶν* apud Polluc. III 79, *νεανισκέω* apud Photium Lex. p. 201 4 *αὐτή νεανισκοῦντος ἐπεθύμησε μου*, nisi id *νεανίσκου ὄντος* scribendum, ut voluit Raspius; *σμηκτρῖς* apud Polluc. VII 40. Sed *δάμαρ ἰππέως*, quod comice finxisse Eupolidem volunt interpretes Hesychii vol. I. p. 882, in *δαμαρίππεως* mutandum est; ita enim fictum genus quoddam vulgari sermone dictum esse apertum

*) His nunc adde ea quae ingeniose Fritzschi Quaes. Aristoph. I p. 145 de Aristophanis versu ex Anagyro disseruit, *ἐκ δὲ τῆς ἐμῆς χλανίδος τρεῖς ἀπληγίδας ποιῶν*.

est ex Grammatico Bekk. p. 1197. Addere his licet novatarum significationum exempla, cuiusmodi est ὄμιλλα ἢ ἐκ Κυκλώπων (leg. ἢ ἐν κύκλω) κατάκλισις apud Schol. Platonis p. 320, κρεξ h. e. ἀλαζών apud Photium Lex. p. 177 11, ἦθεος de virgine apud Etymol. M. p. 423 44, εἰλίπους de muliere crissante apud Athenaeum VII p. 286 b aliasque, πρόβατα de capris apud Eustath. ad Iliad. p. 1063 44, ἀσελγής de vento apud Grammat. Bekk. p. 451, ὁ κωμικός Ὡσπερ ἀνέμου ἕξαιφνης ἀσελγοῦς γενομένου, quem Eupolidis versum esse coniicio ex Polluce III 111. Porro ἀνωφέλητος, quod de homine aliorum auxilium aspernante ιδίως dixisse Eupolin tradit Phrynichus Bekk. p. 4 24. Denique ἀποφράς ad hominem transtulit in fragmento apud Etymol. M. p. 131 20 ἄνθρωπος ἀποφράς καὶ βλέπων ἀπιστίαν, cfr. Phrynichus l. l. p. 5, 12. In verborum formis vix quidquam reperias quod a genuinorum Atticorum usu alienum sit. Quod enim Scholiasta Aristoph. Thesm. 162 narrat, Eupolin aliquoties στρατιὰ et στρατεία inter se confudisse, id vereor equidem, ne, si integros locos haberemus, aliter se habere reperiatur; χρῆν̄ autem apud Suidam v. v. χρῆ Kusteri est παραδιόρθωσις; legendum enim ὄντιν' ἄν με χρῆ. Porro ἐλελήθεισαν qui Eupolin dixisse scribit Antiattic. p. 91 29 pro attico ἐλελήθεσαν, fortasse vitioso codice usus est. Singulare est quod affert Scholiasta Iliad. § 241 πεπαγοίην. An forte a πήγνυμι aoristum formavit πέπαγον? Minus haereo in λελάβηκα apud Grammaticum Cramerī Anecd. I p. 268 20, quod ita abhorret ab usu Atticorum, ut non dubitem quin eo Ionicum hominem utentem fecerit; ex quo genere est etiam quod apud Eustathium ad Odyss. p. 1680 28 habemus, μὴ τρηχὺς ἴσθι, et quod Photius Lex. p. 273 8 ex Eupolide affert μνήσατο ἀ μνάσθαι a mbire. Harioribus adnumerandus est usus verbi

πίω h. e. ποτίζω vel πιπίσκω apud Eustathium ad Odyss. ζ p. 1554 46: ὅτω δ' ἄν οἶνος ἢ πολὺς, πίσει. Neque κατακλιεῖ, quod pro κατακλείσει Eupolin dixisse scribit Choeroboscus Bekkeri p. 1299, adducor ut corruptum partem, de quo dicam ad fragmenta. Denique non indigna memoratu est forma verbi ὠραΐζεσθαι quadrisyllaba, quae ὠράζεσθαι scribenda videtur, apud Phryaichum Bekk, p. 43 15. In syntactica ratione nihil memorabile reperio nisi quod ἐνεῖναι genitivo iunxisse videtur apud Photium Lex. p. 47 7 καὶ τῆς λοπάδος ἐνεῖσιν ἐψητοὶ τινες, et singularem quendam numerandi modum in fragmento apud Scholiastam Ven. ad Iliad. κ' 252, de quo alio loco dicetur. His adde quod nota dignum censuit Scholiasta Theocriti Idyll. V 1. τῷ αὐτῷ ἀμαρτήματι περιπέπτωκε καὶ Εὐπόλις ἐν Αἰξίν. Scilicet Theocritus dixit Δαμοίτας καὶ Δάφνης ὁ βουκόλος pro eo quod expectabas οἱ βουκόλοι. In verborum quantitate hoc unum novavit, quod τορίνη penultima brevi dixit contra constantem usum aliorum. Vid. Scholia Aristophanis Equ. 960. Nam quod in ἡμῖν ultimam corripuit apud Athenaeum I p. 17 c. non caret exemplis comicorum.

De numero fabularum quas scripsit Eupolis ita dissentiant Suidas et Anonymus, ut ille septendecim, Anonymus autem quattuordecim eum dramatum auctorem perhibeant. Tituli tamen fabularum commemorantur aliquanto plures, quamquam in his haud pauci, qui multum dubitationis moveant. Ac Δραπέτας ab Etymologo M. p. 174 50 laudatam removit iam Gaisfordius ad Hesiod. p. 112 ad codicis ductum verissime refingens: Εὐπόλις Ἀνδρογύναις. Neque rectius Πρόδαμος tanquam fabulae titulus receptus est e Quintiliano Inst. Orat. I 10 17. «Eupolis, apud quem Πρόδαμος et musicam et literas docet,» quae ad Αἴγας spectare docet Theodosius p. 11 sive apud Bekkerum Anecd. III

p. 1168 τοὺς αὐτοὺς εἶναι διδασκάλους καὶ μουσικῆς καὶ γραμματικῆς, ὡς ὁ Εὐπόλις εἰσάγει ἐν Αἰξί. Porro Πύλαι apud Scholiastam Aristophanis Av. 1297 Εὐπόλις ἐν Πύλαις, ubi certissima est Fabricii coniectura Πόλεισι pro Πύλαις reponentis. Στεφανοπόλιδας apud Athenaeum IX p. 384 c recte Eubulo vindicavit Casaubonus. Σφίγγες uno Suidae loco nituntur s. v. νεανισκείται. Legendum, nisi fallor, Εὐπόλις Αἰξίν. Porro corrupti sunt tituli Λιάς Κλοπαὶ et Λάκωνες Pollux IX 27 τὸν ἀστὸν Εὐπόλις ἐν τῇ Λιάδι ἔμπολον εἶρηκεν, οἷον ἐγγάριον, ubi verba ἐν τῇ Λιάδι a MS absent. Κλοπαὶ laudantur ab Erotiano Gloss. Hippocr. p. 172 Ἠδύσμασι: τοῖς χλωροῖς καὶ ξηροῖς ἀρτύμασιν. Ἀττικὴ δὲ ἡ λέξις, ὡς καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Ἰππεῦσι (675) καὶ Εὐπόλις Κλοταῖς (Κλοπαῖς) καὶ Μένανδρος ἐν Δαρδάνῳ. Legendum videtur Κόλαξιν, quod fuit qui eidem scriptori restitutum vellet p. 246. Μυττώτῶν: οἱ μὲν Ἀττικοὶ ὑπόκριμα — Εὐπόλις δὲ ἐν Λάκωσι τὸ ἄμυλον λέγων φησὶ Τὰ συκάρη ἐποίησε μυττώτῶν πολύν. Sed hoc loco malim Εὐβουλος, cuius Lacones passim laudantur. Nonimum Εὐπόλις et Εὐβουλος commutatorum exemplum modo vidimus apud Athenaeum IX p. 384 c. Eundem errorem Quaest. scen. III p. 23 sustuli ex Eustathio. Neque dubito equidem quin etiam apud Suidam s. v. χαίρειν scribendum sit, πρῶτον Κλέωνα φησὶν Εὐπόλις ὁ κωμικὸς οὕτως ἐπιστεῖλαι τοῖς Ἀθηναίοις ἀπὸ Σφακτηρίας, pro edito Εὐβουλος, a quo aliena est irrisio Cleonis. Locum ipsum servavit Moeris Attic. p. 418. His igitur remotis quindecim supersunt fabulae, quas deinceps enumerabimus.

Αἶγες, notissima fabula, in qua capras chori partes sustinuisse constat ex Plutarchi Symp. IV 1. Macrobii Saturn. VII 5 et Eustathio ad Iliad. p. 1063 44. Fragmenta

supersunt satis multa, in his etiam non nulla omisso vel poetæ vel fabulæ nomine allata, velut a Grammatico Bekkeri p. 353 26 *Αἰγιάζειν*: σὺ δ' αἰγιάξεις ἐνθαδὶ καθήμενος, quæ eidem homini dicta esse videntur, quem apud Photium s. v. *νεῶν* hæc de se loquentem audimus, *ἐπίσταμας γὰρ αἰπολεῖν, σκάπτειν, νεῶν, ἰρυτεύειν*. De argumento fabulæ nihil habeo quod dicam, nisi quod rei publicæ statum aut parce aut plane non in ea attigisse videtur Eupolis. Leviter perstringit Phæacem apud Athenæum III p. 106 b et Archedemum apud Scholiastam Aristophanis Vesp. 897 gravius Hipponicum apud Hesychium s. v. *ἱερὺς Διονύσου*, unde de tempore, quo acta fuerit, coniectura fieri potest, aiquidem Hipponicus Olymp. LXXXIX 1 obiit. Eandem fabulam fortasse commemorat Stephanus Byz. v. *ἄντρον* p. 89 *εὔρηται καὶ ἄντραϊος ὡς Εὐριπίδης Αἰξίν*, ubi legendum esse puto *Εὐπόλις*. Similiter erratum apud Scholiastam Aristoph. Pac. 740. Contra apud Marium Vict. p. 2527 Euripidis nomen pro Eupolide reponendum est; cfr. Gaisford. Hephæst. p. 513.

Ἀστράτευτοι ἢ Ἀνδρογύναι pleno titulo ab uno Suida laudatur s. v. *Εὐπόλις*, reliquis eam simpliciter *Ἀστράτευτοι* vocantibus; semel Etymol. M. *Ἀνδρογύναι*. De argumento fabulæ dixit quædam Arnaldus ad Hephæst. p. 99. Ante Aristophanis Pacem actam esse docet Scholiastes Pac. 808 *ὅτι ὁ Μελάνθιος ὀψοφάγος προεῖρηται καὶ παρ' Εὐπόλιδι Ἀστρατεύτοις*, de quo admonuit Clintonus Fastis Hell. p. 77 Kr. Quamquam Scholiastæ verba etiam in alium sensum accipere licet.

Sequitur *Ἀυτόλυκος*, in qua fabula non illum Mercurii natum, ut T. Hemsterhusius ad Polluc. X 161 et Kiesslingius ad Lycurgi fragm. p. 35 putabat, sed Lyconis et Rho-

diae filium ⁶¹⁾ perstrinxit, puerum corporis venustate praestantem, Xenoph. Conv. I, 9 et Athen. V p. 188 a. Calliae, Hipponici filii, amores et delicias, Maxim. Tyr. XXVI 8. eamque ob causam, opinor, tanquam muliebrisa passum ad Eupolide traductum, cuius rei tenue quidem sed idoneum tamen indicium habemus apud Etymol. M. p. 399 17 *Εὐ-τροῖσιος, παρὰ τὸ τετροῖσθαι τὸν Αὐτόλυκον ὁ Εὐπόλις σκώπτει. Εὐτροῖσις πόλις Ἀρκαδική.* Is quum Olymp. LXXXIX 3 in magnis Panathenaeis ⁶²⁾ quinquertii victoriam consequutus esset, cfr. Plinius H. N. XXXIV 17, Callias in honorem dilecti pueri lautum et opipare convivium apparavit, quod descripsisse constat Xenophontem. Postea Autolycum captis Athenis triginta virorum iussu occisum esse memoriae prodidit Plutarchus Lys. 15 p. 110. Quo anno fabulam hanc docuerit Eupolis ex Athenaeo perspicitur lib. V p. 216 e *ἐπὶ τούτου* (Aristionem archontem dicit) *Εὐπόλις τὸν Αὐτόλυκον διδάξας γλευάζει τὴν νίκην τοῦ Αὐτόλυκου,* h. e. Olymp. LXXXIX 4, igitur anno postquam Autolycus pancratiis victor evaserat, falliturque adeo Scholiasta Aristophanem Vesp. 1020 ad Eupolidis Autolycum respexisse dicens, cum Vespae iam Olymp. LXXXIX 2 actae fuerint. Duae fuisse fabulae recensiones constat e citationibus Pollucis VII

⁶¹⁾ V. Schol. ad Aristoph. Lysistr. 270 et Platon. Bekk. p. 466, ubi paupertatem Lyconis in Pytine notasse Cratinum legimus, quod ne quis componat cum loco Grammatici Bekk. Anecd. p. 466 6 *Αὐτόλυκοι: πένητες, οἷον αὐτοδιάκονοι,* hoc ipsum in *αὐτολήκνυθοι* mutandum est.

⁶²⁾ Magna Panathenaeo tertio quoque cuiusque Olympiadis anno mense Hecastombaeone acta esse docuit Boeckhii Oecon. Athen. II p. 165. cfr. Clintoni Fastos IIell. p. 338.

202, Scholiastae Platonis p. 332, Aristophanis Nub. 110, Thesmoph. p. 941. Quibus adde Galeanum vol. V p. 38 B. παράδειγμα δ' εἰ βούλει ταύτου (agit de repetitis et emendatis librorum editionibus) σαφηνείας ἕνεκα τὸν δεύτερον Αὐτόλυκον Εὐπόλιδος ἔχεις ἐκ τοῦ προτέρου διασκευασμένον. ⁶³) Altera dramatis actio cui anno assignanda sit, certo definiri non potest; licebit tamen coniecturam periclitari. Nam cum in versu eius fabulae in Scholiis Victorianis ad Iliad. ν' 353 Aristarchi mentio iniiciatur, ἤδη γὰρ Ἀρισταρχὸν στρατηγῶντ' ἄχθομαι, Aristarchus autem imperatoris munere functus sit Olymp. XCII 1, Thucydid. VIII 98 et Xenoph. Hell. II 3 40, probabile est hunc versum ex altera Autolyco, quae eodem anno in scenam prodierit, petitum esse. Ex ceteris fabulae fragmentis nihil ad eius argumentum elicias, nisi quod Leagoram Andocidis patrem, Myrrhinae meretricis amatorem impotentissimum, in ea vexatum esse ex Scholiasta Aristoph. Nub. 110 intelligitur. Quem Grammaticus apud Cramerum Anecd. I p. 446 17 servavit versum, ἄρα σφόδρ' ἂν εὐούρησεν (vel ἐνεούρησεν) ἐξώλης γέρον, fortasse de Lycone, Autolyçi patre, intelligendus est. Erotianum Gloss. Hippocr. p. 88 memoriae errore fabulam nostram tribuisse Aristophani iam ab aliis monitum est. ⁶⁴) Ceterum Autolycum Eupolin non suo sed Demonstrati nomine in certamen commisisse constat ex Athenaeo V p. 216 d. quo de loco supra diximus p. 110.

⁶³) Eodem fortasse spectant haec incerti auctoris verba apud Suidam vol. I p. 567 Εὐπόλις ἔγραψε τόσα καὶ ἄλλα διασκευαζόμενος. Nisi haec potius eo sensu quem supra p. 32 indicavi accipienda sunt, ut Eupolis praeter eas quas ipse scripsit fabulas etiam aliorum poetarum comoedias διασκευάσασθαι dicatur.

⁶⁴) Simili errore Cicero Brut. 9 Eupolin nominavit pro Aristophane, de quo ipse admonuit Epist. ad Attic. XII 6.

De ea quam *Βάπτας* inscripsit fabula memorabilis Platonii locus est de Com. p. XXXIII Lips. ἴσμεν γοῦν τὸν Εὐπόλιον ἐπὶ τῷ διδάξαι τοὺς Βάπτας ἀποπνιγέμεντα εἰς τὴν θάλασσαν ὑπὲρ ἐκείνων εἰς οὓς καθῆκε τὸ δράμα. Qui fuerint ii in quos hanc fabulam scripsit poeta, praeter Cicero-nem Epistol. ad Attic. VI 1 docet Themistius Orat. VIII p. 110 B. Ἀλκιβιάδης δὲ ὁ Κλεινίου καὶ ταῦτα στρατηγὸς ὢν αἰρετὸς οὐχ οὕτως ἀπεμνημόνευσεν Εὐπόλιδι τῷ κωμωδοδιδασκάλῳ τοὺς Βάπτας, et Scholiasta Iuven. II 92. «Baptae ergo molles, quo titulo Eurpolis comoediam scripsit, ob quam ab Alcibiade, quem imprimis perstrinxerat, necatus est.» Quae postrema paullulum immutata et insigni additamento aucta Georgius Valla ita exhibet: «ob quam Alcibiades — necuit ipsum in mare praecipitando, «dicens, ut tu me in theatris madefecisti, nunc ego te in «mari madefaciam.» Quae Vallam ex integriore Scholiasta hausisse, probabilis est coniectura Buttmanni de Sacris Cottythis in Mythologo vol. II p. 159, quamquam nihil impedit quominus ea Vallam ex Scholiasta MS Aristidis ⁶⁵⁾ duxisse statuamus, cuius hunc locum e codice protulit Creuzerus ad Plotinum de Pulcr. p. 465 κωμωδηθεῖς (Alcibiades) παρὰ Εὐπόλιδος ἔρριψεν αὐτὸν ἐν τῇ θαλάττῃ — εἰπὼν·

*Βάπτες μὲ ἐν θυμέλῃσιν, ἐγὼ δὲ σε κύμασι πόντου
βαπτίζων ὀλέσω νόμασι πικροτέροις.*

Sic enim legendum pro *βάπτε με ἐν θυμέλῃσιν*. Denique Libanius apud Cramerum Anecd. IV p. 158 ἀπολύων δὲ (Alcibiadem dicit) *συνεχεῖς ὕβρεις καὶ τοὺς τῶν πενήτων προπηλακισμούς, τὸν Ἀγάθαρχον τὸν δεδεμένον, τοὺς ἄλλους, ὑπὲρ ὧν ἐροῦμαι (lege αἰροῦμαι) σιωπᾶν. Τί τοῦ-*

⁶⁵⁾ Vide nunc Aristidem Dindorfii vol. III p. 444.

τον οὐκ εἴ (fort. οὐκ οἶδε) δράμα; τίς οὐκ Εὐπόλις; τίς οὐκ Ἀριστοφάνης; διὰ τούτων (lege τοῦτον), εὐδοκίμησε κωμῳδία· ὁμοῦ δὲ καὶ κωμῳδοὶ κεκήμησάν τε τὰ τούτου γράφοντες. Quibus verbis ad Baptae maxime respici apertum est. Certum igitur est traduxisse hac in fabula Eupolin maxime Alcibiadem. Quod qua ratione fecerit si quaerimus, respondet nobis Scholiasta Iuvenalis «Baptae titulus libri⁶⁶⁾, «quo impudici describuntur ab Eupolide, qui inducit viros «Athenienses ad imitationem feminarum saltantes lassare «psaltriam. Baptae ergo molles» etc. Quibus similia e codd. Lugd. Bat. protulit Geelius Bibl. crit. IV p. 18. Haec si quis cum ipso Iuvenalis loco, Romanorum turpem nequitiam, qui clandestinis conventibus mulierum habitu orgia peragerent, acerbissime taxantis, contenderit:

Talia secreta coluerunt orgia taeda,

Cecropiam soliti Baptae lassare Cotytto, ⁶⁷⁾

intelliget profecto, Eupolin hac in fabula Alcibiadem eiusque socios ita in scenam produxisse, ut nocturnis conviviis

⁶⁶⁾ H. e. comoediae, de quo usu dubitabat Spaldingius ad Quintil. I 10 18. Aristophanes non uno libro sic institui pueros antiquitus solitos esse demonstrat. Ita etiam Propertius IV 21 28 librorumque tuos, docte Menandre, sales. Cfr. Macrobius Sat. V p. 566 ed. Zeun.

⁶⁷⁾ Lassare Cotytto Buttmannus cum aliis interpretatur frequenti prece invocare, ut Horatius Vestam prece fatigare dixit. Fortasse rectius ad cymbalorum tympanorumque strepitum trahas, quibus Baptae illi deam suam obtundebant. Ac fortasse spectant huc loci apud Athenaeum IV p. 183 f et Schol. Apollonii Rh. I 1139 et IV 144, ad quae respexit Photius: Ῥόμβος (leg. ἑρὺμβος), ὃ ἔχουσιν οἱ ἐπιθεαίζοντες ὡς τυμπανον. οὕτως Εὐπόλις Saxa voce vel strepitu fatigare eodem sensu dixit Ovidius Metam. I 573 et Trist. V 1 62. [Vide nunc Lobeckium Aglaoph. p. 1012 9 et Fritzscheii Quaest. Arist. I p. 210.]

Cotyttiorum sacrorum turpitudinem imitarentur et, accedente noctis licentia, nihil facinoris nihil flagitii praetermitterent. Hinc Lucianus adversus indoct. p. 122 ἀνέγνωσ τούς Βάπτας; τὸ δρᾶμα ὄλον; εἴτ' οὐδέν σου κακέϊ καθίκετο, οὐδ' ἠρουθρίασας γνωρίσας αὐτά; Cum his si Hesychii leeam conieceris, in quo diserte Eupolin odio erga Corinthios permotum Cotytto deam in scena exhibuisse testatur, vol. II p. 331 Κοτυττῶ ὁ μὲν Εὐπόλις κατ' ἔχθος τὸ πρὸς τοὺς Κορινθίους φορτικόν τινα δαίμονα διατίθεται ⁶⁸⁾, haud levis oboritur suspicio, Eupolidi praeter Alcibiadis irrationem etiam hoc fuisse propositum, ut flagitiosam Corinthiorum, apud quos summa fuit Cotyttiorum sanctimonia ⁶⁹⁾, libidinem taxaret, eoque ipso Cotyttia sacra in contemptum adduceret, et ne Athenis reciperentur caveret. Prorsus enim assentior Buttmano, nulla dum Eupolidis aetate Cotyttia ab Atheniensibus recepta fuisse statuenti. ⁷⁰⁾ Deam ipsam, quo magis Cotyttiorum religionem in contemptum adduceret poeta, meretricis habitu in scenam fuisse inductam, haud inepte e Scholiastae ad Iuvenalis locum adnotatione conicias: inducit viros lassare psaltriam. Quae nescio

⁶⁸⁾ Similiter hoc verbo usus est Dio Chrysost. Or. XXXI p. 631 Ἀθηναῖοι ἐν τῷ θεάτρῳ θεῶνται — ὑπ' αὐτὴν τὴν ἀκρόπολιν, οὐ τὸν Διόνυσον ἐπὶ τὴν ὀρχήστραν διατιθέασι. Strato XIV p. 951 Alm. de Alexandro Lychno τὰ οὐράνια διατίθεται. Cfr. Wyttenebachius ad Plutarchum p. 379 a. Lobeckium Aglaoph. p. 332 et quae monuit vir perelegantis ingenii multisque nominibus pia mente mihi colendus Ad. Gottl. Langius Vindic. Trag. Rom. p. 25. Ceterum Eupolidis illud erga Corinthios odium non de privata aliqua similitate intelligendum esse, vix est quod historiae peritos admoneam.

⁶⁹⁾ Cfr. Lobeckii Aglaoph. p. 1099 5.

⁷⁰⁾ Cfr. Lobeck l. l. p. 1010 6 et Fritzschiium Quaest. Aristoph. I p. 204.

ea non recte Duttmannus e Schollastae errore fluxisse statuat. Iam vero in explicando Bapтарum nomine viros doctos in diversas partes abire videas. Ac Tib. quidem Hemsterhusius ad Aristoph. Plut. 884 *Βάπτας* de tinctoribus interpretatus est, quod, si etymon vocabuli spectes, non potest non rectissime factum videri. Grammaticus apud Eustathium ad *Iliad.* δ' 412 *ὥσπερ βάπτω βαπτίζω βάπτης, οὕτως τέττω τεττίζω τέττης.* Cyrillus Gloss. p. 44 *Βάπτης* tinctor. Hemsterhusium nuper Fritzschius Quaest. Aristoph. I p. 202 ita sequutus est, ut drama Eupolidis *Βάπτας* propterea ita appellatum esse censeret, quod isti Cotyttas cultores huius deae fortassis etiam suas ipsorum vestes in orchestra tingerent. Cuius permirae sane opinionis eximium firmamentum sibi repperisse visus est in versu ex incerta Eupolidis fabula allato ab Etymol. M. p. 486 48 *βάπτειν τὰ κάλλη τὰ περισεμνα τῆ θεῶ,* quem versum etiam alii ad Bapτας referendum esse suspicati sunt. Sed tales coniecturas quamquam non damno equidem, non ita tamen iis utendum censeo ut deperditarum fabularum argumenta iis superstruantur, id quod Fritzschius fecit, qui eo progressus est temeritatis, ut versum illum nisi in Bapτίς nusquam legi potuisse affirmaret eiusque ductu totam fabulae formam et oeconomiam enuclearet. Porro Casauboni et Gesneri opiniones iam diu est quod confutavit Lobeckius dissert. de morte Bacchi II p. 12, qui ipse Bapтарum nomen a sacris immersionibus et baptismis denominatos existimat, quam sententiam vir egregius postea in *Aglaoph.* lib. II p. 1004 sqq. ubi totam de Cotyttis quaestionem recognovit, copiosius explicuit. Neque negari potest, si baptismis locum in fabula Eupolidis concedemus, iam etiam epigrammatis sensum evadere acutiorem, in quo marini fluctus, quibus se Eupolin immersurum esse minatur Alcibiades, iis opponuntur, quos

ipse in Eupolidea fabula subierat. Non dissimulandum tamen, ne ita quidem omnem sublatam esse difficultatem. Nam si *Βάπτας* vulgaris fuit et communi usu recepta istorum Cotyttus cultorum denominatio, non intelligo equidem qui factum sit, ut horum potissimum sacrorum sive antistites sive cultores a lavationibus nominati fuerint, quas omnium omnino mysteriorum sive publicorum sive privatorum communes fuisse constat; sin Eupolis ad mollitiem istorum hominum et luxuriam significandam finxit Bapartum nomen, difficile dictu est quid invidiae et ignominiae hoc nomen habere potuerit. Itaque in eam delatus sum sententiam, ut Bapartum nomine Eupolin illud hominum genus significasse credam, de quibus incertus auctor apud Suidam vol. II p. 426 agit: *τοὺς ἄνδρας ἀποσκώπτειν, τοὺς ἐταιρικῶς τὰς ὄψεις ὑπογράφοντας καὶ βάπτοντας τὰς τρίχας*. Neque simplex *βάπτεσθαι* omissa crinium commemoratione offensionis esse posse docet Menandri locus p. 127

*οὐδὲ μύρον εἶχον, ἀλλὰ νῦν· καὶ βάψομαι
καὶ παρατιλοῦμαι, νῆ Δία, καὶ γενήσομαι
Κτήσιππος, οὐκ ἄνθρωπος.*

Quae omnia ignominiosa habebantur et extremae mollitiei indicia. Recte igitur Bapatas Scholiasta molles interpretatur. Sed ut verum fatear vereor equidem, ne haec quoque interpretatio falsa reperiat. Fortassis igitur acutioribus continget ut ex Scholio MS Parisiensi ad Aeschinam c. Tim. §. 126 2. quod Bekkeri comitati debeo, aliquid extendant. Est autem hoc: *δοκεῖ δέ μοι λελέχθαι ὁ βάταλος παρὰ τὸ Εὐπόλιδος σκῶμμα· ἐκεῖνος γὰρ ὑπὸ τῶν βαπτῶν ὀνόματα κείσθαι τοῖς αἰσχρῶς (leg. αἰσχροῖς), καὶ Τιγράνην Βάταλον ὑπ' αὐτῶν καλεῖσθαι*. Quae si minus vitiose scripta legerentur, vix dubitari potest quin ad perspicendum fabulae argumentum haud exigui forent momenti.

Denique non possum quin paucis Buttmanni de Eupolide fabula sententiam attingam qui l. l. p. 164 non Cotyttia sacra ab Eupolide exhibita fuisse statuit, sed nocturnas illas Alcibiadis eiusque sociorum commissationes, in quibus illi Eleusinia sacra scurrilem in modum ita imitabantur, ut Theodorus quidam praeconis, Palytlo daduchi, Alcibiades Hierophantae, ceteri denique socii mystarum partibus fungerentur. Vide praeter Plutarchi Alcibiadem a Buttmanno laudatum eiusdem Sympos. p. 621 c et Libanium apud Cramerum Anecd. IV p. 159. Quorum hominum impietati quo maiorem conciliaret invidiam, Eupolin deam illorum orgiorum praesidem Cotyttus nomine appellasse atque Eleusiniae Cereri opposuisse. Die Göttin, inquit, welche solchen Mysterien vorstand, nannte der Komiker, zum Gegensatz gegen die attische Demeter, Cotytto. Quae quamquam ingeniosa est coniectura, multum tamen vereor ut accuratius pensitata probari queat. ⁷¹⁾ Nam si impietatem Alcibiadis perstringere voluisset Eupolis, quis non multo aptius poetam facturum fuisse videat, si rem suo nomine appellasset, neque quasi per vela ex longinquo ostendisset. Ipsa mysteria totamque earum rationem et ceremonias in istis conventibus ab Alcibiade eiusque sociis scurrili imitatione expressas fuisse diserte testatur Andocides Orat. de Myst. p. 88 Bekk. Itaque vix aliquam vim habiturum falso crediderim, si Cotytto Cereri substituisset eoque criminis invidiam praeter consilium suum imminuisset et quasi obfuscasset. Sed aliud etiam est, quod Buttmanni opinionem minus probabilem efficiat. Scilicet expressis veterum constat testimoniis, istam mysteriorum violationem in ipsum

---

⁷¹⁾ Vide quae nunc uberius disseruit Lobeckius l. l. p. 1020.

illud tempus incidere, quo Atheniensium in Siciliam expeditione parabatur, id est Olymp. XCI I mensibus Munychione et Thargelione. Cuius impietatis rumorem iam ante ipsam reorum delationem, quae sequentis demum mensis initio Hermarum mutilationem sequuta est, Thucyd. VI 27, Diod. Sic. XIII 2, plane nullum inter cives perccebnisse, nemo non concedat necesse est, qui attento animo legerit Thucyd. l. l. Andocid. Orat. de Myst. p. 88 Bekk. Plutarch. Alcib. 19 cl. Aristide Orat. vol. II p. 54 13. Neque dubium est, si vel levissimam eius rei suspicionem populus Atheniensis habuisset, quin obtrectatores Alcibiadis violatae religionis litem in recenti facto ei intenturi nec quidquam intentatum relicturi fuissent, quo minus praetor exercitus in Siciliam mittendi crearetur, quod iam Munychione mense factum esse e Thucydide constat lib. VI 8. poterantque profecto Alcibiadis inimici tanto certius quem vellent accusationis contra Alcibiadem motae eventum expectare, quo maiorem esse scirent religiosissimi populi superstitionem et in ulciscendis divinarum rerum violatoribus iracundiam. Ex his liquido mihi constare videtur, eiusdem anni Dionysiis fabulam, in qua Alcibiadis mysteriorum profanatio sive aperte sive occulte taxaretur, exhiberi nullo modo potuisse. Itaque sequentis anni Dionysiis hoc factum ab Eupolide dices, praesertim quum sequentis demum anni initio, absente Alcibiade, in eius causam inquisitum fuisse constet. Atqui id iam primis secundi Olymp. XCI anni mensibus factum esse, docet narratio Thucyd. VI 30—54 cl. Diod. Sic. XIII 5. Damnato autem iam Alcibiade et per populi decretum exilii poena multato, Eupolidis fabulam committi non potuisse, quis est qui non intelligat? Itaque nihil relinqui video, nisi ut Eupolidis fabulam Olymp. XCI I. ludis Liberalibus urbanis, tribus ante Siculam expeditionem mensibus, actam esse,

etque argumentum non in mysteriorum violatione, sed in Cotyttiorum sacrorum et Alcibiadis etque sociorum irratione positum fuisse statuamus.

Non multo minorem celebritatem adeptæ est fabula *Δήμων* nomine inscripta; cuius argumentum quale fuerit et fragmentis quodammodo cognosci poterit. Nam mortuo Pericle Olymp. LXXXVII 4 cum pessimorum hominum consiliis civitatem misere afflictam videret poeta, cfr. Valcken. Diatr. p. 253. nobiles illos, quorum olim ductu felicissime civitas floruerat, publicarum rerum antistites et propugnatores Solonem Miltiadem Aristidem et Periclem ex inferis excitatos in scenam produxit, eosque de rebus ad rei publicæ administrationem spectantibus interrogatos respondentisque exhibuit. Scholiasta Aristidis MS apud Valckenar. Diatr. p. 252 ⁷²) *Εὐπολις ἐποίησεν ἀναστάντα τὸν Μιλτιάδην καὶ Ἀριστείδην καὶ Γέλωνα καὶ Περικλέα*, ubi pro Gelone Valckenarius Solonem, Elmsleius ad Eurip. Med. 389. Cimonem reposuit. Recte Valckenarius. Nam Aristides Orat. Plat. II T. III p. 374 c (ed. Cant. a. 1604) *τῶν κωμικῶν τις*, inquit, *ἐποίησε τέτταρας τῶν προστατῶν ἀνεστῶτας, ἐν οἷς δύο τούτων ἐνεῖσιν* l. e. eorum, pro quibus tota ista Aristidis oratio contra Platonis criminationes in Gorgia §. 151 p. 515 d (cfr. Plutarch. Arist. 25) dicta est, Miltiadis Themistoclis Cimonis Periclis. Quo accedit Platonii, qui ad hanc ipsam fabulam respexit, auctoritas in scripto de Comœdia p. XXVII, ubi de Eupolide hæc verba posuit: *ἀναγαγεῖν ἰκανὸς ὢν ἐξ ἄδου νομοθετῶν πρόσωπα καὶ δι' αὐτῶν εἰσηγούμενος ἢ περὶ θέσεως νόμων ἢ καταλύσεως*, vix ille leges ab Eupolide excitatos fuisse dicturus, nisi Solonem etiam in iis a poeta commemoratum esse meminis-

⁷²) Apud Dindorfium vol. III p. 672.

set. Ad eandem fabulam respexit etiam Aphthonius Prog. p. 37 Cam. εἰδωλοποιία ἢ πρόσωπον μὲν ἔχουσα γνώριμον, τεθνεὸς δὲ καὶ τοῦ λέγειν παυσάμενον, ὡς ἐν Δήμοις Εὐπολῆς ἔπλασε. Quod Eupolin Cratini exemplo fecisse, qui et ipse Solonem ex inferis excitaverat, docet locus apud Diogenem Laert. lib. I 62. Periclis ex Orco adscensum iterum tetigit Aristides T. III p. 433 B. οὐδεὶς ἦν ὅστις οὐκ ἂν εὔξατο ἀναστῆναι (Periclem), ὥστε καὶ τοῖς δράμασιν ὡς ἀνεσιτῶτα ὁρῶντες εὐφραίνοντο, et Valerius Max. VII 3 ext. 7. «Aristophanis quoque — praeceptum, qui in Coemoedia introduxit remissum ab inferis Atheniensem Periclem vaticinantem, non oportere in urbe nutrirī leonem.» Qui respexit quidem ad Ranas Aristophanis, sed remissum ex inferis Periclem dicens Eupolidis fabulam eum Aristophanis Ranis confudit. Similis fortasse error in argumento Sophoclis Oedipi Col. p. 5 Elmsl. Ἀριστοφάνης ἐν τοῖς βατράχοις ἐπὶ Καλλίου ἀνάγει τοὺς στρατηγούς ὑπὲρ γῆς, cuiusmodi nihil in Ranis legitur. ⁷³⁾ Sed de Pericle, cuius etiam eloquentiam hac in fabula praeclaris laudibus ornavit, v. Leopardus Emend. V 14. XVI 14 et Wyttēnbachius ad Plutarch. S. N. V. p. 7. de Periclis igitur hac in fabula partibus unus omnium maxime insignis est Plutarchi locus Pericl. 3 et 24. ex quo etiam Myronidem, celeberrimum illum proelii apud Oenophyta commissi victorem, in scena adfuisse discimus, ad Periclis interrogationem de filio, quem ex Aspasia susceperat, respondentem; ad quem fabulae locum respexere etiam Schol. Platon. p. 139 et Harpocr. p. 79. Ex Miltiadis oratione, monente etiam Elmsleio ad Eurip. Med. 389 servavit aliquot versus Longin. de Subl. 16 3.

⁷³⁾ Nunc accedo Clintono Fast. Hell. p. XXXVI Kr. pro στρατηγούς corrigenti τραγικούς.

Οὐ γάρ, μά τήν Μαραθῶνι τήν ἐμὴν μάχην,
χαίρων τις αὐτῶν τοῦμὸν ἀλγυνεὶ κέαρ.

Neque ad aliam fabulam hos ego versus rettulerim a Stobaeo Serm. XLIII 9 allatos:

καὶ μὴν ἐγὼ πολλῶν παρόντων οὐκ ἔχω τί λέξω·
οὕτω σφόδρ' ἀλγῶ τήν πολιτείαν ὀρῶν παρ' ὑμῖν.

Vide cetera, in quibus gravissime de funesta reipublicae conditione conqueritur, cuius rei culpa maxime in exercitus duces transfertur, quorum pravitatem et nequitiam exagitat etiam in loco apud Schol. Aristidis l. I.

μειράκια κινούμενα

ἐν τοῖς σφυροῖς ἔλκοντα τήν στρατηγίαν,

et apud Harpocr. s. v. μειαγωγός p. 240. Nec dubitandum quin de aliquo eorum hos versus ab eodem Harpocr. s. v. καθάρσια p. 264 servatos poeta posuerit:

ὄν χρῆν ἐν τε ταῖς τριόδοις κἄν τοῖς ὄξυσθυμίσι
προστρόπαιον τῆς πόλεως καίεσθαι τετριγότα.

Ita enim haec emendavit Porsonus Adv. p. 253. Indidem haec ducta suspicor apud Villois. Anecd. II p. 88 καὶ λέγουσί γε Τὰ μειράκια προῖστάμενα τοῖς ἀνδράσιν, quae omisso fabulae titulo afferuntur. Neque iam ambiguum est, quo sensu dicta fuerint verba μὴ παιδὶ τὰ κοινά, apud Photium et Suidam servata. Cuiusmodi παῖδες τοῖς κοινοῖς ἐπιθέμενοι fuere Hippocratis filii, Telesippus et Demophon, acerbissime taxati in fragmento apud Suidam vol. III p. 514, Schol. Arist. Nub. 999. et Demonstratus, vid. Aristid. T. III p. 215 c et Schol. Aristoph. Lys. 398. Salsissimo dictione perstringuntur imperatores Laespodias et Damasias in versibus apud Schol. Arist. Av. 1568.

ταδὶ τὰ δένδρα Λαισποδίας καὶ Δαμασίας
ἀναΐσι ταῖς κνήμαισιν ἀκολουθοῦσί μοι,

ad quae respicit Eunapius Liban. p. 99, ubi vide Boissonadum cll. Plutarch. Symp. VII 8 p. 712 A.

Ex ea fabulae parte in qua emendandae reipublicae et melioribus legibus regundae consilia inita esse videntur, non inepte, ut equidem opinor, hunc versum petatum esse suspiceris:

ἀμβλυστονησαι καὶ χλοῆσαι τὴν πόλιν,

quem non addito fabulae indicio servavit Etym. M. p. 200 50. At Suidas s. v. ἀναβλυστανῆσαι, τὸ ἀναβλύσαι. Εὐπολις Δήμοις. Cfr. Eustath. ad Iliad. ρ' p. 1095 Rom. Denique in fine fabulae, heroum umbris ad inferos redeuntibus, hosce versus locum habuisse conicias:

*Ἀναθῶμεν νῦν χῆμεῖς τούτοις τασδὲ τὰς εἰρεσιώνας,
καὶ προσαγῆλωμεν ἐπιελθόντες. — χαιρετε πάντες —
δεχόμεσθα.*

Quae servavit Suidas s. v. ἀγῆλαι et Lex. Seguer. I p. 328 emendante Porsono apud Gaisfordium ad Heph. p. 278. De tempore quo acta sit fabula, nihil habeo quod pro certo afferam. At cum Demosthratus, quem hac fabula perstrinxisse Eupolin vidimus, unus omnium maxime Siculam expeditionem, funestissimorum malorum causam, commendaverit, Aristoph. Lysistr. 398 et Plut. Nic. 12 Alcib. 18, eoque ipso Eupolidis omniumque prudentium et patriae amantium virorum odium excitasse videatur, haud inani, opinor, coniectura quartum annum Olymp. XCI fabulae commissioni assignabimus. Quam suspicionem etiam Laespodiae commemoratio confirmare videtur, quem Olymp. XCI 3 imperatorio munere functum esse, e Thucydide VII 105 intelligitur. ⁷⁴⁾

⁷⁴⁾ Proximo tempore post Siculam cladem Olymp. XCII 1 fabulam actam esse suspicatur Raspius l. l. p. 11.

Quae deinceps sequuntur fabulae *Διαϊτῶν* et *Εἰλωτες*, earum paucissima fragmenta servata sunt. *Διαϊτῶν* laudatur ab uno Polluce VII 168, ubi Anaxila, mediae poeta comediae, commemorato, ita pergit: τῶν δὲ ἔτι νεωτέρων τις *Εὐπολις* καὶ τὴν πύελρον τὴν ἐν τῷ βαλανεῖῳ μάκτραν ὠνόμασεν ὡς οἱ νῦν. λέγει γοῦν ἐν *Διαϊτῶντι*, Εἰς βαλανεῖον εἰσελθὼν μὴ ζηλοτυπήσης τὸν συμβαίνοντά σοι εἰς τὴν μάκτραν. In his verba τῶν δὲ ἔτι νεωτέρων τις Fabricium adeo deceperunt, ut *Διαϊτῶντα* iuniori Eupolidi, qui nullus unquam fuit, tribueret. Recte haec verba absunt a MS Iungermanni inserta post Eupolidis nomen particula δέ. Vulgatam lectionem qui servare volent, Eupolidis nomen corruptum esse statuunt necesse est. Neque negari potest, verba ipsa ita esse comparata, ut ex prosaico scriptore potius quam ex poeta petita esse videantur. Sive enim Eupolidici metri speciem restituas,

εἰς βαλανεῖον ὁ - ὁ - ὁ -

εἰσελθὼν μὴ ζηλοτυπήσης τὸν συμβαίνοντά σοι
εἰς τὴν μάκτραν,

sive ad anapaesticos numeros locum revoces,

εἰς βαλανεῖον δ' ἔλθων μὴ ζηλοτυπήσης
τὸν συμβαίνοντά σοι εἰς μάκτραν,

utrumque habet quod displiceat. Itaque omnia incerta sunt; meliorumque librorum auxiliū expectandum. Porro *Ἡελοτες* laudantur Athenaeo IV p. 188 e et Polluce IX 7; X 98; ubi legebatur olim *Ἀλιεῦσιν*, pro quo quum libri habeant aut *Ἡλιῶσιν* aut *Ἰλωσιν*, recte *Εἰλωσιν* correctum est. Incerto auctori eadem, ut videtur, fabula assignatur ab Athenaeo XIV p. 638 e et Herodiano de dict. solit. p. 10 34 26 29. Qua de re pluribus exponam ad fragmenta.

Multo frequentior apud veteres scriptores eius fabulae mentio inicitur quam *Κολάκων* nomine inscripsit, cuius ar-

gumentum cum in Callia maxime, Hipponesi filio, exagitando versatum sit, primum de huius vita moribusque paullo accuratius exponendum videtur. ⁷⁵⁾ Callias igitur noster Eupolideus, Melitensium pago adscriptus, Schol. ad Luciani Iovem Trag. vol. II p. 696 cll. Schol. Arist. Ran. 504, patrem habuit Hipponicum, cuius tantae fuerunt opes, ut quum eas in privatis aedibus, quarum magnificentiam praedicat Himerius Or. XVIII 3, satis tuto asservari posse desperaret, veniam in acropoli habitandi sibi concedi voluerit, Heraclid. Pont. apud Athen. XII p. 573 b, Apostol. XI 74 p. 139. Huius uxor postea Pericli (Plutarch. Per. 24), filia autem Hipparete Alcibiadi nupsit, quod factum esse Olymp. XCI docuit Dodwellus Annal. ad Thucyd. VI 30, ex quo intelligitur non Hipponicum, ut nonnulli voluerunt, sed, mortuo Hipponico, Calliam Alcibiadi sororem in matrimonium dedisse, Plutarch. Alcib. 8. Post Periclis obitum Hipponicus una cum Eurymedonte capitali proelio Tanagraeos fudit, testibus Thucyd. III 91 et Athen. V p. 218 b, quod factum est Olymp. LXXXVIII 2. Idem Olymp. LXXXIX 1 proelio ad Delium interfuit, in quo eum occubuisse tradit Andocides. Vid. Schneideri Quaest. de Xenoph. Conv. p. 136. Ita igitur immensae patris divitiae hereditario iure Calliae nostro obtigere, qui proximis post aditam hereditatem temporibus omnium Atheniensium opulentissimus fuisse perhibetur, adeo quidem, ut Calliae opes vel in proverbii con-

⁷⁵⁾ De nobili Hipponicorum familia egerunt Palmerius Io. Fr. Gronovius aliique, quos vide apud Sluiterum Lect. Andoc. p. 95, Boeckhium Oecon. Att. II p. 15 et Dahlmannum Quaest. historic. vol. I p. 11. De nostro Callia complura veterum scriptorum loca cumulavere Sluiterus l. l. p. 94 et Heindorfius ad Platonis Prot. 5 p. 465, sed explicatus qui eius historiam tractaverit novi neminem.

suetudinem abirent. Cfr. Libanius Orat. X p. 205 B. Plutarch. de Am. divit. p. 527 B. ⁷⁶⁾ Sed Callias quum sécus ac pater fecerat, cuius *σωφροσύνην* laudat Andocides de Myst. p. 121 Bekk. ⁷⁷⁾, omni voluptatum generi liberissime indulgeret, acceptas hereditate divitias tam strenue dilapidavit, ut suo merito inter *ἀσώτους* numeretur ab Athen. IV p. 169 a, summoque iure quidam quasi *ἀλιτήριος* Hippo- nici fuisse dicatur ab Andocide de Myst. p. 121 Bekk. Im- manes hominis profusiones maximeque insanum scortorum amorem tangunt Aristophanes Ran. 432 cum scholiis et He- raeclides Pont. apud Athenaeum XII p. 537 b, puerorum amores et adulteria praeter Eupolin in Autolyco Aristophanes Av. 284 et Cratinus apud Scholiasten Luciani vol. II p. 696, per- iurium Andocides de Myst. p. 119, bibacitatem Aelianus V. H. IV 16. Tanquam muliebria passum a Meleto eum com- memorat Aristophanes apud Scholiasten Platonis p. 330. Denique effeminatum hominis ingenium arguit immodicus

⁷⁶⁾ *Λακκόπλουτος* dicitur Themistio Or. XXIII p. 294, quod cognomen ceteri scriptores rectius secundo Calliae tribuunt. Vid. Boeckh. Oecon. Athen. II p. 16. Alcibiadem ei, ut ipse opibus potiretur, necem intendisse narrant Andoc. c. Alcib. p. 150, Plutarch. Alcib. 8, Schol. Luciani Iove Confut. p. 638 vol. II, quam rem ut ante- verteret, populum opum suarum heredem scripsit si absque liberis obiisset. Quae res eventum nec habuit nec habere potuit, tum quod filium postea genuit, tum vero etiam quod opes suas iam Olymp. XCIII 3 haud mediocriter attritas (Arist. Av. 284) decem annis post eo usque abligurrierat, ut ab Iphicrate per ludibrium *μηναχύρτης* appellaretur. Vid. Boeckh. l. l. p. 17.

⁷⁷⁾ Eundem tamen *οὐδὲ ὀβολοῦ ἄξιον* dicit Lucian. Tim. 24 et *Ἰππόβινον* vocat Arist. Ran. 432, ubi vide scho- lia. Rubicundum oris colorem, nimio vini usu ductum, indicat Eupolis apud Hesychium s. v. *ἰερὸς Διονύσου, Εὐπολις Αἰξίν, Ἰππόνικον σκώπτων, ὡς ἐρυνθρὸν τῆ ὄψει.*

unguentorum usus, de quo cfr. Xenophontem Conv. II in. Aedes suas, quarum alteras in Melitensium pago, Schol. Luciani Iov. Trag. vol. II p. 696, alteras in Piraeo omni deliciarum genere instructas habuit, Xenophon Conv. I 2, non scurris tantum et tibicinibus aliisque id genus hominibus, Xenoph. Conv. I 11. II 1, verum etiam sophisticis, in quos incredibili fuit munificentia, aperuerat, Heindorfius ad Platonis Theaet. p. 358, quorum hominum consuetudinem iam ante patris obitum avidissime cum expetiisse ex Aeschinis Socratici dialogo Calliae nomine inscripto apud Athenaeum V p. 220 b perspicitur, qua ex re nonnihil simultatis ipsi cum patre extitisse ibidem legimus. Mortuo autem Hipponico quum neminem voluptatibus suis impedimento esse videret, vix dici potest quantam adulatorum parasitorumque multitudinem in domum suam receperit, Heraclides Pont. l. I. p. 537 b. Ex eo genere fuerunt Gorgias Prodicus Protagoras Antimoerus ceterique Protagorae discipuli, quibus capiendis quum aedes quamvis amplissimae non sufficerent, ἐκκενώσας τὸ ταμιεῖον τοῖς σοφισταῖς ξενῶνα κατεσκεύασατο, ut est apud Themistium Or. XXIX p. 347 c, quae ducta sunt e Platonis Prot. p. 482. 484 Heind. Haec tot et tanta vitia nullis ille animi vel ingenii bonis compensabat. Nam quod tibiis scite cantasse dicitur a Chamaeleonte Heracl. apud Athenaeum IV p. 184 d, id valde vereor ut magnae laudi ei ducendum putaverint Athenienses. Doctissimum autem qui eum dicit Macrobius Sat. VII 1 haud dubie ipsam illam cum sophisticis consuetudinem spectavit, ex qua non mirum est si aliquem eruditionis cultum literarumque amorem concepit. Scurrile hominis ingenium et vanitatem cum pari insolentia coniunctam optime cognoscas e Xenophontis Conv. II 20. III 10. IV in. et Hellen. VI 3 6, ubi generis nobilitatem a Triptolemo ducti intolerabili iactat ar-

rogantia. Ex his qualem in domestica vita se praeberit facile intelligitur. Matrimonio iunctam sibi habuit Glauconis filiam, ex qua Hipponicum suscepit, Andocides de Myst. p. 119, quem ut Aspasiae erudiendum traderet auctor ei fuit Socrates, teste Maximo Tyr. XXVIII 4. Mortua uxore Ischomachi et Chrysiadis filiam duxit, annoque interiecto eo nequitiae processit, ut socero mortuo etiam Chrysiadem duceret adeoque simul et matrem et filiam haberet. V. Andocides l. l. Chrysiadi iunctus, ex qua quem susceperat filium ⁷⁸⁾ primo eiuravit, Epilyci filiam sibi uxorem petiit, cui rei cum Andocides intercederet, huic adeo mortem intendit. V. Sluiteri Lectt. Andoc. p. 95. In re publica tractanda quas partes sequutus sit, ex eo satis intelligitur, quod Lacedaemoniorum proxenus fuisse perhibetur apud Xenophontem Conv. VIII 39 et Hellen. V 4 22. VI 3 4. Quo factum est ut aliquoties Spartam pacis conciliandae causa missus sit, qua de re ipse magnifice gloriatur apud Xenophontem Hell. VI 3 4. Quas legationes quo tempore obierit ignoramus, nisi quod postrema in Olymp. CII 2 incidit. Eundem priori tempore cum Iphicrate in bello Corinthiaco exercitus praetorem fuisse constat e Xenophonte Hell. IV 5 13 et Harpocr. s. v. *ξενικόν*. Daduchi munere in Calliarum familia prope hereditario functum esse docent Andocides l. l. p. 119, Xenophon Hell. VI 3 3, Conviv. VIII 40. De tempore quo obierit, nihil certi constat, nisi quod vitam eum ultra Olymp. CII 2 produxisse e Xenophonte vidimus, unde praegrandem natu hominem obiisse intelligitur, quod in tanta

⁷⁸⁾ Praeter duos istos etiam alium eius filium commemorat Theopompus apud Schol. Aristoph. Vesp. 1260 (1216)
⁷⁹⁾ Ὁ πολίται, δεινὰ πάσχω. Τίς πολίτης δ' ἐστὶ .. πλὴν
 ἄρ' ἢ Σάκας ὁ Μυσὸς καὶ τὸ Καλλίου νόθον.

flagitiosissimae vitae turpitudine mirari feceret, nisi corpore usum esse sciremus robusto et ad omnia ferenda idoneo. Cfr. Xenophon Conv. VIII 40. Mortis rationem unus tradidit Aelianus V. H. IV 23, cuius tamen narratio parum habet ad persuasionem probabilitatis.

Huius igitur Calliae luxuriam et adentatores impudentissimos Eupolis hac in fabula exagitandos sibi sumpserat, qua in re ita versatus est ut nulla fere eius fabula maiorem laudem sit consecuta. De tempore quo eam docuit omnem dubitationem eximit auctor didascaliae Aristophanis Paci praefixae: ἐνίκησε δὲ τῷ δράματι ὁ ποιητὴς ἐπὶ ἄρχοντος Ἀλκαίου, ἐν ἄστει. πρῶτος Εὐπόλις Κόλαξι, δεύτερος Ἀριστοφάνης Εὐρήνη, τρίτος Λεύκων Φράτορσι. Consentit Athenaeus V p. 218 c Hipponicum obiisse dicens πρὸ τῆς ἐπὶ Ἀλκαίου διδυσκαλίας τῶν Εὐπόλιδος Κολάκων. Acta igitur Olymp. LXXXIX 3 Liberalibus urbanis, duobus annis post Hipponici obitum. Asperrimis autem convitiis Calliam a poeta exagitatum esse, tum per se probabile est, tum vero ex fragmentis intelligitur. Nam quod Athenaeus XI p. 506 f dicit, gravius etiam quam ab Eupolide factum sit Calliam notasse Platonem in Protagora, id qui Protagoram legerit nemo facile concedet. Scholiasta Aristoph. Av. 284 ὁ Ἰππονίκου Καλλίας ἐδόκει τὰ πατρῶα διεσπαρκεῖν εἰς ἀσέλγειαν, ὡς ληφθεὶς μοιχεύων καὶ ἀποτίσας χρήματα. κευκωμόθηκε δὲ αὐτὸν ἱκανῶς Εὐπόλις ἐν τοῖς Κόλαξι. Ad eandem fabulam spectant haec Philostrati V. Soph. II 25 Hermocratem dicentis opes consumpsisse εἰς ἄκρατον καὶ ἑταίρους, οἷους παρασχεῖν καὶ κωμωδία λόγον, οἷον παρέσχον οἱ Καλλίαν ποτὲ τὸν Ἰππονίκου κολακεύσαντες, ad quem locum diversos Callias confundentem Olearium notavit iam Hemsterhusius ad Lucianum vol. I p. 121, ubi de Eupolidis fabula rectius statuit ac fecerat ad Polluc. vol. II p. 1151. Extre-

nam hominis molliētiem tetigisse videtur Eupolis versibus apud Athen. XIV p. 630 a servatis. Contra Hipponici parcitatem et sobrietatem, quamquam non sine quodam ironiae colore indicat fragmentum apud Athenaeum VII p. 328 e. Alcibiadem etiam, qui sororem Calliae Hipparetam in matrimonium duxerat, male habitum esse, docet locus ibid. XII p. 535 a cl. Libanio apud Cramerum Anecd. IV p. 158 *τί δὲ μὴ* (leg. με) *δεῖ λέγειν τὸν οἶκον τὸν Καλλίου καὶ τὴν Ἰππονίκου οὐσίαν, ἣν κατατέτριψεν* (Alcibiades) *ἐν μέθαις*, quae ex Eupolide derivata esse sequentia docent. Sed praeter ipsum Calliam maxime omnium, quantum quidem e fragmentis fabulae intelligitur, Protagoram, Diogen. Laert. IX 50. Athen. I p. 22 f. V p. 218 c. Plutarch. Symp. 7 p. 699 A. ceterosque Calliae assentatores et parasitos *κοιλιδοαίμονας καὶ ταγηνοκνισοθήρας*, Athen. III p. 199 b et Suid. vol. II p. 126, insectatus est, quos nec ferro nec igni ab epulis removeri posse dicit in fragmento apud Plutarchum de Amic. et Adul. p. 50 D et de princ. vir. philos. p. 778 E cl. de Amic. et Adul. p. 54 B, ubi qui affertur Eupolidis versus :

τῶν περὶ τὰ γήνον καὶ μετ' ἄριστον φίλων,

ex eadem fabula ductus videtur. Chorum dramatis ex ipsis illis adulatoribus constituisse ex Athenaeo VI p. 287 intelligitur, ubi munia sua totamque agendi vivendique rationem festivissimis versibus describunt. Cfr. Hephaest. XIII p. 73. Lautissimis Calliae epulis, in quibus scorta et pocula assentationis praemia proponebantur, Maximus Tyr. XX 7 *ἀλλὰ Καλλίαν μὲν ἐν Διονυσίοις ἐκωμῶδει Εὐπόλις ἰδιώτην ἀνδρα ἐν συμποσίοις κολακευόμενον, ὅπου τῆς κολακείας τὸ ἄθλον ἦν κύλικες καὶ ἐταῖραι καὶ ἄλλαι ταπειναὶ καὶ ἀνδραποδώδεις ἡδοναί*, cfr. Athen. VII p. 286 b, lautissimis igitur epulis excepti assentatores rapacissimi, denique, ut est in loco apud Pollucem IX 90,

φοροῦσιν ἀρπάζουσιν ἐκ τῆς οἰκίας
τὸ χρυσίον, τὰργύρια πορθεῖται,

bonisque regem suum spoliant. Praeter Protagoram aliosque Sophistas adfuisse etiam Chacrephontem et Melanthium poetam tragicum gulositate infamem, docent Scholiasta Platonis Bekk. p. 331 et Aristoph. Pac. 808. Orestem, nocturnum grassatorem, Aristoph. Av. 712, et Marpsiam, turbuléntum demagogum, Aristoph. Acharn. 701 cum scholiis, inter Calliae adulatores commemorat Aelianus apud Suidam s. v. *βομβοῦσιν*, ut hos etiam in scenam introductos fuisse concilias. Nomen fabulae, ut hoc addam, praeter Phrynichum Ecl. p. 139 attigit Athenaeus VI p. 236 e *κόλακας* ab Eupolide dictos esse admonens, quos sequiori aetate *παρασίτους* appellaverint, qui quo habitu, certe quo vestium colore in scenam prodierint, docet Schweighauserus ad Athenaeum vol. III p. 391.

Celebris itidem multisque scriptoribus memorata est fabula *Μαρικᾶς* inscripta, quo Hyperbolum, turbulentissimi hominem ingenii, ab Eupolide significatum esse diserte testantur Aristophanes Nub. 547 sq. Quintil. I 10 17. Scholiasta Aristophanes Ran. 577 aliisque locis. Nomen non graecae sed barbarae originis esse indicat Hesychius: *Μαρικᾶν, κιναιδον. οἱ δὲ ὑποκόρισμα παιδίου ἄρρενος βαρβαρικῶν*, quo loco qui usi sunt ad Aristophanis Nubes Berglerus et Brunckius, non viderunt legendum esse *βαρβαρικόν*. Ex persica lingua deduxit Bernardus ad Hesychium, admonens ille etiam Etymologi M. p. 221 41. *Γαρίμας ἐκ τοῦ Μαρίκας, ἢ ἐκ τοῦ γαρίκας καὶ μαρίκας. βάρβαρον δὲ τὸ ὄνομα καὶ ἡ κλίσις καὶ ὁ τόνος*. Quae non uno nomine corrupta sunt. Compara Hesychium, *Γαριμάντας: τοὺς βαρβάρους*, quod non recte in *Γαράμαντας* mutari puto. Hinc apertum est apud Lucianum Lexiph. vol. II p. 826 pro

Καριμάντων legendum esse *Γαριμάντων*.¹⁹⁾ Cfr. Hemsterhusius Anecd. I p. 70. Sed utcumque de origine vocis statuatur, non inepte comparaveris vocem *μαρίχη*, qua τὸ τῆς γυναικὸς μόριον indicari auctor est Theognostus apud Bekkerum Anecd. Gr. p. 1396. Flexum nominis attigit Herodianus apud Eustathium ad Hom. Iliad. β' p. 300 22 ὁ δὲ Ἡρωδιανὸς τοῖς εἰρημένοις παραπηγνύς καὶ τὸν παρὰ τῷ κωμικῷ (Aristoph. Nub.) *Μαρικᾶν* τὸ βάρβαρον ὄνομα διὰ τοῦ ντ κλιθῆναι λέγει παρατέρων χρῆσιν ταύτην· ἀλλ' οὖν ἔγωγέ σοι λέγω *Μαρικᾶντα* μὴ κολάζειν. Quo loco usus est Blomfieldius ad Aeschyl. Pers. 65, sed duplici errore lapsus, tum quod incerti auctoris versum Aristophani tribuit, tum vero quod etiam apud Aristophanem Nub. 549 formam *Μαρικᾶντα* pro *Μαρικᾶν* reponi voluit, contra Eustathii admonitionem, qui verbis τὸν παρὰ τῷ κωμικῷ *Μαρικᾶν* perspicue ostendit, Herodianum etiam in suo Aristophanis codice editam lectionem repperisse. Itaque Herodiani admonitio hanc vim habet, ut *Μαρικᾶς*, quod parisyllabum fecerit Aristophanes, etiam *Μαρικᾶντος* flexum fuisse edoceamur. Idque ille deinceps incerti poetae versu, quem Eupolidis esse putamus, confirmavit. Rem conficit Grammaticus Cramerii Anecd. IV p. 335 32 τὸ δὲ *Μαρικᾶς Μαρικᾶντος* πέπλεκται (fort. κέκλιται) ἀλλὰ καὶ ἰσοσυλλάβως. Itaque probabile est in Eustathii verbis ante διὰ excidisse καί. Cfr. Lobeck apud Wolfium Anal. III p. 50 sqq. ad Phrynich. p. 434 et Bekkeri Anecd. III p. 1186. Apud Schol. Aristoph. Nub. 545 semel flectitur τοῦ *Μαρικοῦ*. Quo anno docuerit fabulam Eupolis, constat e Scholiasta ad Nub. 549, ubi ex didascaliis tertio post primas Nubes anno

¹⁹⁾ Hoc nunc non necessarium esse intelligo. Vid. Lobeckii Aglaoph. p. 1037 48.

h. e. Olymp. LXXXIX 4 actam esse docemur, mortuo iam Cleone et Hyperboli auctoritate in dies crescente. Didascaliarum fidem qui haudquaquam idoneis argumentis elevare conatus erat Callimachus, satis iam refutatus est ab Eratosthene apud Schol. l. l. sive apud Bernhard. p. 212. Titulus fabulae passim miris modis corruptus est, ut apud Erotian. p. 396 ἐν Μαρία, Lex. Seguer. p. 467 ἐν Μακαρικᾷ et Antiatt. p. 111 Μακαρισμῶ. De argumento non est quod dubius haereas, quamquam quae ratio fuerit irrisionis fabulaeque oeconomia ignoramus. Adscribam tamen Aristophanis locum ex Nub. 549.

Εὐπολις μὲν τὸν Μαρικᾶν πρῶτιστον παρείλκυσεν,
 ἐστρέφας τοὺς ἡμετέρους Ἰππίας κακὸς κακῶς,
 προσθεὶς αὐτῷ γραῦν μεθύσην, τοῦ κόρδακος οὐνεχ^s, ἦν
 Φρύνιχος πάλαι πεποίηχ', ἦν τὸ κῆτος ἤσθιεν.

Ex quibus hoc certe ad argumenti rationem colligi posse videtur, ut quemadmodum Cleonem ab Aristophane, ita fere Hyperbolum ab Eupolide irrisum fuisse intelligamus: cuius imitationis luculentum exemplum monstravit Spaldingius ad Quintil. I 10 18. Sed Eupolis etiam matrem hominis, temulentam mulierem, deridendam spectatoribus propinavit. Cfr. Scholiastam Aristophanis Plut. 1038.

Νουμηνίαι fabula ab uno laudatur auctore argumenti Aristophanis Acharnensium: ἐδιδάχθη ἐπ' Εὐθυδήμου ἄρχοντος ἐν Ἀθηναίῳ διὰ Καλλιστράτου, καὶ πρῶτος ἦν, δεύτερος Κρατῖνος Χειμαζόμενοις· οὐ σώζεται· τρίτος Εὐπολις *Νουμηνίαις*. In his Elmsleius Auct. ad Aristoph. Acharn. p. 113 verba οὐ σώζεται post *Νουμηνίαις* transpo-

^s) Verba τοῦ κόρδακος οὐνεκα ad sequentia traxit Scholiastes. Formulam ipsam ex Aristophane mutuatus est Aristides Orat. vol. III p. 708 B.

agenda suspicatur, ut neque Cratini *Χειμαζόμενοι* nec Eupolidis *Νουμηνίαι* superesse indicetur. Titulus fabulae Eupolideae ad novilunii sacra spectare videtur, de quibus haec leguntur apud Porphyrium de Abst. II p. 129 *Θύειν ἐν τοῖς προσήκουσι χρόνοις κατὰ μῆνα ἕκαστον ταῖς νομηνίαις στεφανοῦντα καὶ φαιδρύνοντα τὸν Ἑρμῆν καὶ τὴν Ἑκάτην καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἱερῶν, ἃ δὴ τοὺς προγόνους καταλιπεῖν, καὶ τιμᾶν λιβανωτοῖς καὶ ψαιστοῖς καὶ ποπᾶνοις.* Cfr. Theopompus apud Bekkerum Anecd. p. 328 20 et Aristoph. Vesp. 96 ibique Scholia. Fabularum a sacrorum solennibus denominatarum exempla habemus compluria, v. c. *Δωδεκάτην* Philyllii, *Χαλκεῖα* Menandri, alia aliorum. Cfr. Lobeckii Aglaoph. p. 437. Minus Rankii placet ratio, qui Comment. de vita Aristoph. p. 374 aut solis defectu aut pavonibus *Νουμηνίαις* ostensis pro comoediae argumento Eupolidem usum esse suspicatur.

Quam *Πόλεων* nomine inscripsit fabulam, eius argumentum haud dissimile fuisse videtur ei quod in *Δήμοις* poeta tractaverat ⁶¹⁾; certe graviter traducit Atheniensium ducum pravitatem apud Athenaeum X p. 425 b et Scholiastam Aristophanis Nub. 588, item Demum Pylilampis filium apud Scholiastam Vesp. 48 et Adimantum apud Scholiastam Ran. 1561, ubi pro *Λευκολόφου* scribendum *Λευκολόφιδου*, de quo homine vide T. Hemsterhusium ad Lucian. I p. 157 et Heindorfium ad Platonis Protag. p. 486. Neque lenioribus conviciis exagitavit Amyniam apud Scholiastam Vesp.

⁶¹⁾ Recte, ut videtur, Raspins l. l. p. 83 Eupolin in *Δήμοις* eas res tractasse statuit quae pertinerent ad rei publicae domesticam disciplinam, in *Πόλεσι* vero exhortatum esse Athenienses, ne diutius avare crudeliterque in socios consulerent. Ipsas Civitates personatas in scenam prodiisse fragmenta fidem faciunt, quod admonuit etiam Dobraeus ad Aristophanis Plut. 718.

1263, Simonem apud Scholiastam Nub. 350; Autolyce matrem apud Scholiastam Lysistr. 270 multosque de eodem genere alios. Eiusdem fabulae versum auctoris nomine celato servavit Dio Chrysost. Orat. XXXII p. 655 Rsk. *τοιαῦτα ἐν ταῖς κωμωδίασι λέγεσθαι δῆμος πνυκίτης δύσκολον γερόντιον ὑπόκωφον, καὶ τί δ' ἔστ' Ἀθηναῖος, τὸ πρῶγμ' ἀπώμοτον.* Ubi frustra laborare videas interpretes. Prior sane notissimus Aristophanis est versus ex Equitibus petitus, alter autem, qui ita scribendus est:

τί δ' ἔστ' Ἀθηναῖοισι πρῶγμ' ἀπώμοτον;

ad eam de qua agimus fabulam referendus est, ut intelligas e Lexico Seguer. p. 441. De tempore quo commissae sit fabula si quaeris, haud sane post Chiorum defectionem ab Atheniensibus Olymp. XCI 4 doceri potuit, ut ostendit locus apud Scholiastam Arist. Av. 881:

αὕτη Χίος, καλὴ πόλις, * * *

πέμπει γὰρ ἡμῖν ναῦς μακρὰς ἄνδρας θ', ὅταν δεῖσῃ.

Aliud temporis indicium praebet fragmentum apud Scholiastam Pac. 1031.

ὡς αὖ τιν' ἔλθω δῆτά σοι τῶν μάντεων;

πότερος ἀμείνων ἀμεινότερος; ἢ Στιλβίδης;

Stilbides vates nobilissimus et Niciae familiaris, ut e Plutarchi narratione in vita Nic. 23 probabiliter efficias, supremum diem obiit Olymp. XCI 3, quod quum in ipsa Sicilia evenerit, quo ille una cum Nicia profectus erat, Stilbides autem in Eupolidis loco ita commemoretur ut tum Athenis fuisse videatur, vix dubitari potest quin fabula nostra ante Siculam expeditionem h. e. Olymp. LXXXVIII vel LXXXIX in certamen commissae fuerit.

Προσπαλτίων quod argumentum fuerit haud difficile est ad iudicandum, si quidem Prospaltios non secus ac Thy-moetadas tanquam *δικαστικούς* h. e. litum et causarum iu-

«καὶ πολέμων νόμους,» φησὶν, «ὡς οὐκέτ' ἂν φύγοιμε
«στιβάδας ἐξ ὄτου ᾿γαγον.» Apertum igitur est Diony-
sium, sive potius, ut suspicor, Dionysum deum ab Eupolide
ita introductum fuisse, ut in ferendis militiae laboribus mol-
lissimus deus magistro uteretur Phormione; quae res mul-
tiplicem risus iocique materiem praebere debebat. Ac ne-
scio an eodem spectet locus ex Polluce allatus, in quo Bac-
chus colloquitur cum Phormione, qui quum prandentibus
triclinii mensaeque loco circulum sufficere dixisset in tellu-
ris humo ducendum, offensus tam simplici coenae apparatu
deus respondet: τί δ' ἔστιν; εἰς ὠμὴν ἀριστήσομεν; Pran-
dium ipsum apparatus fuisse intelligas ex fragmento apud
Athenaeum II p. 52 d.

*Δίδου μασᾶσθαι Ναξίας ἀμυγδάλας,
οἴνόν τε πίνειν Ναξίων ἀπ' ἀμπέλων.*

Quae Bacchi verba esse suspicor; ad quae Phormionem
poeta ita respondentem facit, ut militem decere dicat

*ἐπιφαγεῖν μηδὲν ἄλλ' ἢ κρόμμυον
λέποντα καὶ τρεῖς ἀλμάδας.*

Ita enim legenda haec, quae ab eodem Athenaeo servata
sunt IV p. 170 d. De vestis squalore et illuvie militiae
aerumnis contracta querentem deum audire mihi videor in
loco apud Pollucem VII. 108. IX 58. Ex ea fabulae parte,
in qua Phormio imperitum deum armorum tractandorum artem
docuisse videtur, petitus est locus apud Photium Lex. p. 658

οὐκ ἦν φυλάττη γ' ὡδ' ἔχων τὴν ἀσπίδα.

Ad palaestricas dei exercitationes spectare videntur quae le-
gantur apud Grammaticum Bekkeri p. 327. In pugnam au-
tem quomodo ingressus sit docet fragmentum a Polluce X 63
servatum,

*ὅστις πύελον ἤκει εἶχων καὶ χαλκίον,
ὡσπερ λεχὼ στρατιῶτις ἐξ Ἴωνίας.*

Hinc ~~εἰς τὴν σκευοφοριώτην~~ appellat notido quis apud eundem Polluc. X 17 solcanem del appellationem ~~εἰραμιώτης~~ ludibri causa in σκευοφοριώτην immutans. De ceteris fragmentis suo loco dicetur.

Υβριστοδίκαι non commemorantur nisi a Ptolemaeo Photii Biblioth. 190 p. 151 10 de quo loco supra p. 101 dictum est. Ad nomen fabulae interpretandum facit Pollux VIII 126 ~~ύβριστοδίκαι δὲ ἐκαλοῦντο, εἴ τι χορὴ Κρατερῶ πιστεύειν τῷ τὰ ψηφίσματα συναγόντι~~ (MS συναγόντι. h. e. συναγόντι), οἱ μὴ βουλόμενοι τὰς δίκας εἰσαγαγεῖν. ἐπεπόλασε δὲ τὸ τοιοῦτον ἐν Σικελίᾳ. Postrema quorum spectent obscurum est. Hesychius vol. II p. 1442 Υβριστοδίκαι: οἱ μὴ θέλοντες εἰσάγειν τὰς δίκας παρὰ Ἀττικοῖς. Itaque ύβριστοδίκαι dicebantur qui causas in iudicium introduci nolabant. Cum Polluce et Hesychio consentit Photius Lex. p. 614 9 Υβριστοδίκαι: οἱ ἐπὶ τῶν μὴ ἐθελόντων εἰσάγειν τὰς δίκας, ubi οἱ ante ἐπὶ delendum esse monuit ad Hesychium Albertus. In Φίλοις quod argumentum tractaverit plane incertum est; Lyconem Antolycki patrem et Aspasiam in ea exagitados fuisse docet Scholiastes Platonis Bekk. p. 332. 301. Ex ceteris fragmentis nihil efficias.

Agmen claudit fabularum Eupolidarum ea quam Χρυσούν γένος inscripsit, cuius formam et descriptionem etsi ignoramus, ex fragmentis tamen ipsoque fabulae titulo poetam aureae aetatis reditum Atheniensibus vaticinatum esse intelligitur. Eo prae ceteris spectant versus ab Hephaestione p. 108 servati,

ὦ καλλίστη πόλι πασῶν, ὅσας Κλέων ἐφορᾷ,
ὡς εὐδαίμων πρότερόν τ' ἦσθα, νῦν δὲ μᾶλλον ἔσει.

Ex quibus fabulam ante Cleonis obitum in certamen commissam esse perspicitur. Cfr. Fritschius Quaest. Aristoph.

I. p. 145. Ad Cleonem fortasse etiam alios versus referendus est apud Scholiastam Aristoph. Vesp. 641

ἀπαχῶς μὲν ἄν τὸ λεγόμενον σκύθη βλάται

In eadem fabula Lamponis partes fuisse docet Antisth. p. 96. Quem si raticinia fundentem a poeta inductum esse conijcere licet, non male eidem versum a Zenobio II 19 servatum assignaveris,

αὐτόματοι δ' ἀγαθοὶ δειλῶν ἐπὶ δαΐτας ἴασιν.

Praeter Cleonem et Lamponem risit Didymiam apud Athenaeum XIV p. 658 d. Pantaclem apud Schol. Aristophanis Ran. 1068, Dionysium tonsorem apud Polluc. X 81, Archestratum apud Schol. Iliad. κ' 252, aliosque eodem loco commemoratos. Cyclosum autem ne mentionem factam colligas e Schol. Platon, p. 820. *Εὐπολις Χρυσῶ γέγει μεταφέρων ἐπὶ τὴν ἐκ Κυκλώπων κατάκλιαν τοῦνομα (ῶμιλλα) οὕτως φησὶν*

κάπειτ' εἴσειμ' ἐνθάδε μείνας

εἰς ῶμιλλαν κὰν μὴ μετήσ,

verbo monere liceat scripissae Scholiastam ἐπὶ τὴν ἐν κύκλω κατάκλιαν,

PHRYNICHUS, Atheniensis, si Suidae s. v. *Φρύνηχος* fides, quamquam Schol. Aristoph. Ran. 14 eum ob peragrinam (patris, ut videtur) originem a comicis irrisum tradit: *κωμωδεῖται δὲ ὡς ξένος*. Phradmonis filium qui eum fuisse perhibet Anonymus de Com. p. XXIX Lips. fortasse cum tragico eiusdem nominis poeta confudit, quem Polyphradmonis filium vocat Schol. Aristoph. Av. 750. ⁸²⁾ Rectius

⁸²⁾ Ita etiam Suidas s. v. *Φρύνηχος*, addens ille eundem ab aliis Minyrae, ab aliis denique Choroelis filium perhiberi; quibus quartum nomen accedit Melanthas (*Μελανθάς*) a Scholiasta Aristoph. Vesp. 1481 servatum. Ex his Polyphradmon verum et genuinum, cetera praec-

igitur Scholiastae ad Ran. 14 fidem habebimus, nostram poetam Eunomidae filium fuisse tradenti. Aetatem Phrynichi his verbis indicat Suidas: *κωμικὸς τῶν ἐπιδευτέρων τῆς ἀρχαίας κωμωδίας. ἐδίδαξε γοῦν ἐπὶ πρῶτῳ Ὀλυμπιάδος.* Eadem Eudocia p. 428, nisi quod minus recte ἐπὶ δευτέρων habet. Primam igitur fabulam docuit Olymp. LXXXVI, non LXXVI ut calami errore scripsit Fabricius Bibl. gr. II p. 488, quem securus repetiit Baehrius ad Plutarchi Alcib. p. 178. Sed apud Suidam fortasse in numeris erratum est scribendumque ἐπὶ πρῶτῳ.⁸³⁾ Certe Anonymus de Com. I. I. *Ἐὐπόλις ἐδίδαξεν ἐπὶ ἄρχοντος Ἀπολλοδώρου, ἐφ' οὗ καὶ Φρύνιχος,* h. e. Olymp. LXXXVII 3. Obiit in Sicilia, teste Anonymo: *Φρύνιχος ἔθανεν ἐν Σικελίᾳ,* nisi haec etiam de Polyphradmonis filio intelligendum est. De ceteris vixi rebus nihil compertum habemus. Nam quod Scholiastes ad Aristophanis Ran. 706 Phrynichum, poetam comicum, postea praetorem factum esse narrat, inane est veterum enarratorum commentum, explosum illud iam a Bentleio Respons. ad Boyl. p. 295 Lips. Ac fortasse ne scripsit quidem Scholiastes quod vulgo fertur. Aristophanis haec sunt verba:

*Κεῖ τις ἤμαρτε σφαλὲς τι Φρυνίχον παλαίμασιν,
ἐγγενέθαι φημὶ χρῆναι τοῖς ὀλισθοῦσιν τότε
αἰτίαν ἐκθεῖσι λῦσαι τὰς πρότερον ἁμαρτίας.*

His igitur praeter alia haec adscripta legimus: *στρατηγοῦντος αὐτοῦ (Phrynichi) ἠττήθησαν Ἀθηναῖοι καὶ πολλοὶ αὐτῷ προσεχρούσθησαν ὡς προδόντι τὸν πόλεμον. τινὲς δὲ τοῦτον [τὸν] κωμικὸν ποιητὴν λέγουσιν, ὅς κινουμένους*

ter Choroclem, de quo infra dicam, ficta et allegorica nomina videntur.

⁸³⁾ Idem nunc etiam apud Clintonum video Fastis Hellen. p. 67 Kr.

τῶν χοροῦ εἰσήγε καὶ παλαιόντας. ἐγένετο δὲ ἡ στρατηγός, ἐφ' οὗ πολλοὶ ἤμαρτον τῶν τραγικῶν ⁸⁴⁾ καὶ ἄτιμοι ἐγένοντο. Cum his si comparaveris Aeliani narrationem Var. Hist. III 8, qui Phrynichum tragicum ab Atheniensibus imperatoris munere ornatum fuisse scribit, ἐπεὶ τοῖς πυρρῆχισταῖς ἐν τινι τραγωδίᾳ ἐπιτήδεια μέλη καὶ πολεμικά ἐξέπύνησε, haudquaquam improbable videtur etiam Scholiastam scripsisse τὸν τραγικὸν ποιητήν. Idque etiam ea quae deinceps addita leguntur confirmant: motorii enim et luctantes chori pyrrhichistis quam maxime conveniunt. Cfr. Scholiastes Ran. 158, ubi Cinesias pyrrhichae auctor ἐν τοῖς χοροῖς πολλῇ κινήσει κεχοῆσθαι dicitur. Sed de hoc utcumque status, Φρυνίχου παλαισμάτα neque ad tragicum neque ad comicum poetam spectant. Recte Phrynichum praetorem Atheniensium celeberrimum Stratonidis filium (Schol. Aristoph. Ran. 318) intellexit iam vetus interpretes Aristophanis Lysistr. 318 et Av. 750. Alius item Phrynichus est is quem inter Philocleonis adulatores recenset Aristophanes Vesp. 1208, ubi quum veteres quidam enarratores comicum poetam perstringi sibi persuassissent, Symmachus rectissime tragicum histriionem sive choreutam, quem Chorochis filium dixit Scholiastes Av. 750, intelligendum esse monuit. Is idem est qui Andocidi Orat. de myster. p. 24 Rsk. dicitur Φρυνίχος ὁ ὀρχησάμενος. ⁸⁵⁾ Eundem propter mollitiem

⁸⁴⁾ Suidas s. v. παλαισμάτων non minus inepte τῶν στρατηγῶν, quamquam probatum Perizonio ad Aeliani V. H. III 8. Scripsisse videtur Scholiastes πολιτῶν.

⁸⁵⁾ Ὁ ὀρχησάμενος quod dixit, non ὀρχηστῆς documento est Phrynichum eo tempore quo habuit illam orationem Andocides, aut iam mortuum fuisse aut certe histriioniam facere desiisse. Similiter ἄρξας dicitur qui ἄρχων esse desiit. Nihil igitur causae est cur aut corrupta putentur verba (Droysen de Avibus Aristoph. p. 54)

figurarum orphasticarum illud crediderunt ab Aristophane
 Num. 1092 τί δαί; τραγωδαῦσ' ἐκ τίνων; ἐξ εὐρυπρόκιων,
 ubi Scholiastes; εἰς Φρύνιχόν φασιν αὐτὸν ἀποταίνειν τὸν
 τραγικὸν χορευτήν, ἐπεὶ διεβάλλετο ἐπὶ μαλακίᾳ σχημά-
 των. ⁸⁶) Sed haec incerta sunt. Apertius idem Vesp. 1481

ἀλήσει Φρύνιχος ὡς τις ἀλέκτωρ
 σκέλος οὐράνιον γ' ἐκλακτίζων,

et 1515

καὶ τὸ Φρυνίχειον
 ἐκλακτισάτω τις, ὅπως
 ἰδόντες ἄνω σκέλος
 ᾧζωσιν οἱ θεαταί.

Quibus locis qui tragicam poetam, quem et ipsum σχημά-
 των ὀρχηστικῶν inventio nobilitavit, rideri credidit Bentleyus
 Resp. ad Boyl. p. 300 non cogitavit, opinor, tragicam poe-
 tam nunquam nisi honorificentissime commemorare Aristopha-
 nem (v. c. Ran. 911 1290, Theam. 164, Av. 749, Vesp.
 220 269) atque veterem illam saltandi artem, qualem Phry-
 nichus tragicus excoluit, honestiorem et vero venustiore
 fuisse, quam quae ab Aristophane sic illud potuerit. Recte
 igitur in illis quos adscripsi locis saltatorem Phrynichum
 commemorari statuit Sluiterus Lect. Andoc. VI p. 120.

De poesi viri satis honorifice sensisse veteres criticos
 vel illud documento est, quod τοῖς ἀξιολογωτάτοις veteris
 comoediae auctoribus accensetur ab Anonymo de com. p. XXVIII.
 Neque repugnat illi iudicio fragmentorum indoles, singulari

aut exempla huius dictionis requirantur cum Wyttenbachio
 Bibl. crit. III 3 p. 93. Cfr. tamen Aeschines c. Ctesiph.
 p. 483 Rsk. Διόδωρος ὁ δολιχοδρομήσας.

⁸⁶) Itaque τραγωδεῖν etiam choreutae dicebantur. Respi-
 cit ad hunc locum Photius Lex. p. 598 4 Τραγωδεῖν:
 χορεύειν Ἀριστοφάνη, quod inter fragmenta posuit Din-
 dorfus p. 239.

elegantia et eximio vigore conspicua. Cuius res ut quis exempla desiderat, is adeat Athen. II 40 d. IV p. 165 b, Argum. Sophocl. Oed. Col. p. 5 et Plutarch. V. Alcib. 20. Perstrinxit tamen eum Aristophanes Ran. 14 utpote φορτικὸν et obsoletis comicorum poetarum artibus, ut baiulantium inficetis faciliis lusibusque utentem. Cfr. Suidas s. v. *Λύκις* Scholiasta autem ad Aristophanis locum nihil eiusmodi in superstitiis Phrynichi comoediis legi adnotat: *εἰπὸς δὲ ἐν τοῖς ἀπολωλόσιν εἶνας αὐτοῦ τοιοῦτό τι*. Fuisse etiam qui metrorum imperitiam ei obilcerent, idem docet Scholiastes: *κωμωδεῖται δὲ — ἐπὶ φανότητι ποιημάτων καὶ ὡς ἀλλότρια λέγων καὶ ὡς καχόμετρα*. Cuiusmodi crimina vix allunde nisi ex mutua antiquorum comicorum aemulatione obtrechandique libidine repetenda esse, non est quod moneam. De plagis quae dicit Scholiastes, spectavit haud dubie Hermippum, quem Schol. Aristoph. Av. 750 in *Φορμοφόροις* fabula Phrynichi tamquam ἀλλότρια ὑποβαλλομένου ποιήματα meminisse refert. Contra Phrynichi opibus Eupolin in Marica usum esse testatur Aristophanes Nub. 553. De metrorum autem inscitia quae refert, ea quorsum spectent, ut nunc res est, diiudicari non potest. Metrum Phrynichium, compositum illud ex ionico a minori tetrametro catalectico, quod copiosum apud Phrynichum auctorem veteris comoediae fuisse dicit Marius Victor. p. 2542 et cuius exemplum ex nostro poeta attulit Hephaestio cap. 12 p. 67 *ἂ δ' ἀνάγκα 'σθ' ἱερεῦσιν καθαρεύειν φράσσομεν*, a tragico potius quam a comico Phrynicho denominatum esse crediderim. Suidas certe s. v. *Φρύνιχος*, ubi de tragico agit, hunc τοῦ τετραμέτρου εὐρέτην appellat, quod non videtur de alio metri genere intelligi posse. Cfr. M. Servium Cent. p. 1823 et Hephaestionem l. l. Quod idem Servius p. 1821 commemorat metrum Trinicium, a San-

tenio in Phrynicium mutatum, constans illud verbum an-
 pæstiles monometro, fortasse et ipsum a tragico nomen du-
 xit. Dictione usus est, quantum quidem ex fragmentis in-
 telligitur, tera et ad atticam elegantiam composita, quam-
 quam in singulorum verborum usu plus sibi indubit, quam
 ab huius ætatis scriptore expectes. Ita ille ἀφήλικα virgi-
 nem impuberem dixit apud Polluc. II 17 contra bonorum
 scriptorum usum. V. Lobeckium ad Phryn. p. 84. Κατα-
 κλιετὴν λύχρον pro ἀποσβεσσύνουαι dixit loco apud Athen.
 XV p. 700 f et Polluc. VII 178, κεκτημένος de servi domino
 apud Polluc. III 73. Eodem pertinet usus vocabuli ἀπε-
 λεύθερος, de quo Athen. III p. 115 b ὁ δ' ἀπελεύθερος παρὰ
 τίνε κείται; εἰπόντος δὲ τινος καὶ δράμα ἐπιγράφεσθαι
 Φρονιχὸν Ἀπελευθέρου, Μένανδρον δ' ἐν Ῥαπισσομένη καὶ
 ἀπελευθέραν εἰρηκέναι κτλ. Medium τευτάζεσθαι, quæ usus
 esse videtur loco apud Phot. Lex. s. v. τευτάζειν ex emen-
 datione Ruhnkentii, infimæ graecitatis est, v. Bastii Epist.
 crit. p. 152. Rarius porro apud poetas comicos nec tamè
 exemplis destitutum est ὑμιν pro ὑμῖν, quo utitur in frag-
 mente apud Eustath. ad Illad. ῥ' 415 ἐβουλόμην ἂν ὑμῖν
 ὡσπερ καὶ πρὸ τοῦ. Κείνος autem, quod habes loco ab
 Erotiano Lex. Hipp. p. 376 servato, manifesto corruptum
 est. Vocabula quibus aut primus aut solus usus est, repe-
 rio fere hæc: συβαραισμός de strepitu tibicinum apud Scho-
 liastam Aristophanis Pac. 344 πολλὸς δὲ συβαραισμός αὐλή-
 τῶν [τότ'] ἦν: ἀλεκτροπολητήριον apud Polluc. VII 186,
 γναθοῦν apud Antlatt. p. 87, ὑπερηλιάζομαι apud Schol.
 Arist. Vesp. 299, nisi scribendum τρωβόλων ὄσων ὑπερ
 ἠλιάζομαι. ἀπρόσοδος pro ἀπρόσιτος apud Grammat. Bek-
 kerii p. 344, ἀύξις quod piscis nomen est ibidem p. 464,
 αὐχμῆν pro αὐχμῆν apud Polluc. II 34. Sed horum qui-
 dem utiōtῆτεc his simillim quæc afferre possim, non certè

est omniaque scilicet. Interpretam Phrynichum nectus est Didymum Alexandrinum, cuius in Κρόνον fabulam commentaril laudantur ab Athenaeo lib. IX p. 371 f.

Fabulas docuit numero decem, teste Anonymo de poetis orom. p. XXXIV Beck. Neque plures enumerat Suidas: δράματα δὲ αὐτοῦ ἐστὶ ταῦτα. Ἐφιάλτης, Κόννος, Κρόνος, Κωμασταί, Σάτυροι, Τραγωδοὶ ἢ Ἀπελεύθεροι, Μονότροπος, Μοῦσαι, Μύστης, Ποάστριας, Σάτυροι. Postro- num, nomen utpote temere ex praecedentibus repetitum litura delendum. Ac deest apud Eudoc. p. 428. Ex his fabulis incoite Harlesius ad Fabricii Bibl. Gr. II p. 484 praecedente Kustero Ephialtem Cronum et Satyros ad tragi- cum Phrynichum rettulit. Contrario errore Kannegiesserus de Theatro Att. p. 447 Tyronem, quae ne fuit quidem Phrynichi fabula, comico nostro attribuit, quod vel ob Sui- dae et Anonymi de numero fabularum Phrynichiarum con- sensum fieri non debebat. Eodem argumento etiam Lessin- gii et Hermannii sententiae satis convelluntur, quorum ille in Vita Sophoclis p. 44 ex male intellecto loco Athenaei II p. 44 d. Λάρους, hic autem e corruptissimo Scholio Aristophanis. Nub. 552 Ἐπιεύθυνον Phrynichi fabulis addi voluit. Videamus iam de singulis.

Ἐφιάλτης laudatur Athen. IV p. 165 b. VI p. 184 f. Polluci VII 103 et Schol. Aristoph. Av. 1297, ubi Ἐπιάλτης editur, quod Iungermannus ad Pollucem l. l. in Ἐφιάλτη mutatum voluit, non facturus, opinor, si praeter Ἐφιάλτης etiam Ἐπιάλης et Ἠπιάλης in usu fuisse meminisset. He- sychius: Ἐπιάλης (Ἐπιάλης) ὁ Ἐφιάλτης. Grammaticus Bekkeri Anecd. p. 1189 31 Ἐπιάλης Ἐπιάλτης. Phry- nichus App. Soph. p. 42 1 Ἠπιάλης: ὁ ἐπιπίπτων καὶ ἀφάρπων τοῖς κοιμημένοις δαίμων. Eundem Ἐπιάλου di- xisse Alcaeum tradit Etymol. M. p. 434 12, nisi is scripsit

Ἐπιάλτης, quam formam Alcaco tribuit Eustathius p. 1667 51. 67) Sed Iungermannus fortasse grammaticorum quoddam praeceptum sequutus est. Sic enim Suidas vol. II p. 801. *Ἐπιάλτην* "Ὀμηρος καὶ Ἡσίοδος καὶ οἱ Ἀττικοὶ τὸν δαίμονα, διὰ δὲ τοῦ φ τὸν ἄνδρα *Ἐφιάλτην*. Similia Eustathius, cuius testimonia collegit Boeckhius Expl. Pind. p. 271. Quorum si verum est praeceptum, non desmon ille Homericus vel Incubo fabulae nomen dedisse censendus est, sed notus quidam istis temporibus homo. Quem ne inclutum illum Periclis in administranda re publica adiutorem fuisse putemus, prohibent temporum rationes. Nec magis orator Ephialtes, qui in decem illis ab Antipatro postulatis commemoratur apud Plutarchum V. Demosth. p. 856 E, intelligi potest. Itaque fuit cum de Eupolidis servo cogitarem, qui cum fabulas aliquot domino surripuisse dicitur, haud ineptum sane fabulae argumentum praebere potuit. 88) Sed grammaticorum illud praeceptum magnopere vereor ne temere excogitatum sit atque hactenus tantum verum esse reperiat, ut *Ἐπιάλτης* nunquam in viri nomen abierit: Incubum autem si denotare vellet vel daemone[m] istum Homericum, quem eundem cum Pane habitum esse tradit Artemidorus Onirocr. II 37, utraque forma promiscue usi videntur non reliqui tantum Graeci, sed ipsi etiam Athenienses. Ni-

87) Formam *Ἰφιάλης* unus Suidas servavit: *Ἰφιάλου*, τοῦ *Ἐφιάλτου*. Eiusdem formae vestigia reperio apud Pollucem VII 103, ubi libri *Ἰφιάλτη* habent, quod Casaubono auctore in *Ἐφιάλτου* mutatum. Denique *Ἐπιωφέλης*, quod bene ominatum malefici daemone[m] nomen fuisse videtur, non nisi ex Hesychia innotuit; *Ἐπιωφέλης*: ὁ καλούμενος *Ἐφιάλτης*.

88) Ephialtem Philocratis patrem fabulae Phrynichiae nomen dedisse suspicatus est G. Droysen Comment. de Avibus Arist. p. 25.

hii igitur obstat, si quid Iudico, quo minus Phrynichias fabulae titulum de Incubone interpretemur, qui eodem iure Phrynicho, quo Lamia Crateti aliisque, fabulae vel argumentum vel nomen praebere potuit. Ac coniungitur cum ipsa illa Lamia aliisque terriculamentis apud Strabon. I p. 19 (p. 15 Lips.) *παισι προσφέρουμεν — εἰς ἀποτροπὴν τοῖς φοβεροῦς (μύθους). ἦτε γὰρ Λάμια μῦθος ἐστὶ καὶ ἡ Γοργώ, καὶ ὁ Ἐπιάλης, καὶ ἡ Μορμολύχη.* Neque defuisse in fabula de Ephialte quae comice exornari possent, vel Sophronis locus docet apud Demetr. de Elocut. §. 154, ubi Ephialtem habemus ab Hercule suffocatam. Sed omnem de argumento et nomine fabulae Phrynichiae dubitationem recideret quod e eod. Veneto scholion Bekkerus edidit ad Aristophanis Vesp. 1339, nisi foedius corruptum esset quam ut certus inde sensus elici possit. Sic autem habet: *φιαλεῖς] τῶ ἔργῳ ἐπιβαλεῖς. Ὀμηρος (Odys. χ' 49) αὐτὸς γὰρ ἐφίηλεν τὰδε ἔργα. ἀντὶ τοῦ ἐπεβάλετο. Φρύνιχος Ἐπιάλη· ὄνομα δὲ τῷ τοῦτ' ἦν ἔσωθεν γῆν τε μὴ ἔστω φιάλης ἀνδραγαθίας ὄνεκα ἔτι ἐπιαλᾶς χρηστὰ μὲ ἀπωλόμην.*

Sequitur *Κόννος*, quo nomine etiam Amipsias fabulam inscripsit, de qua vide quae infra notabimus. Laudatur Hesychio s. v. *αἰί*, ubi pro *Φρύνιχος Κοννώη* recte corrigunt *Κόννω*. Male alii *Κρόνω*. Eiusdem fabulae titulum apud Etymol. M. p. 340 5 restituit Gaisfordius ad Hesiod. p. 112. Apud Antiatlaticistamp. 79 2: *ἀμάθητος ἀντὶ τοῦ ἀμαθής. Φρύνιχος Κόνω*, dubius haereas, utrum *Κρόνω* an *Κόννω* scribendum sit. Sed alterum probabilius. *Κρόνον* habes apud Erotianum Gloss. Hipp. p. 376 Athenaeum IX p. 371 f Pollucem VII 136 Hesychium s. v. *Σεπέλλισαι* et Schol. Aristoph. Av. 989, ubi Diopithes vates commemoratur. Ex loco apud Hesychium Dionysi partes aliquas fuisse intelligitur.

Κωμασταὶ laudantur Athenaeo IX p. 474 b Polluci IV

54. *Σχολ. Aristoph. Av. 1508 et Hierychis s. v. Κολοποφοροκλειδης.* Eodem titulo Amipsiae fabula commemoratur in argumento Aristoph. Avium, Olymp. XCI 8 simul cum Monotropo Phrynichi et Aristophanis Avibus commissa: cuius fabulae, ingeniose Th. Bergkii apud Fritschium Quaeat. Arist. I p. 322 non Amipsiam verum fuisse auctorem coniecit, sed ipsam Phrynichum, qui cum duas fabulas componisset, Monotropum et Commissatores, lege autem vetitum esset ne quis comicus poeta duas simul committeret fabulas, alteram tradidisse Amipsiae, ut suo nomine deceret: hinc in didascalis quidem istam comoediam consignatam esse Amipsiae nomine, sed verum auctorem statim innotuisse; unde grammaticos quae ex Commissatoribus proferant ea Phrynicho tribuere. Si recte coniecit vir doctissimus, non dubitandum videtur quin fragmentum Phrynichi a Plutarcho Alcib. 20 servatum ex iisdem *Κωμασταις* derivatum sit. Est autem hoc:

ἜΩ φίλταθ' Ἑρατῆ, νῦν φυλάττου, μὴ περὶ αὐτὸν περικρούσῃ καὶ παράσχη διαβολήν·
 ἑτέρῳ Διοκλεῖδα βουλομένῳ κακὸν τι δοῦν.
 Ε. φυλάξομαι· Τεύκρω γὰρ οὐχὶ βούλομαι
 μήνυτρα δοῦναι τῷ πολαμναίῳ ξένῳ;

Quae nisi proxime post flagitium ab Hermocopidis commissum scribi non potuisse apertum est. Itaque fuit quum illos versus ex Monotropo ductos putarem; sed melius conveniunt Comastis, de quorum argumento verissime statuit G. Droysen in Commentat. de Avibus Aristophanis et causis Hermocopidarum p. 69. Videtur enim in convivio a commissatoribus instituto praesens adfuisse Mercurius, qui quum vino madidus titubanti incederet gressu ipsi illis verbis monetur, ne pronus cadat in terram et membra frangat eo quo malevolis hominibus novam accusandi opportunitatem praebet.

Frequentior *Μονότροπον* mentio, quae Chabria archonte una cum Aristophanis Avibus et Amipsiae Comastis acta est Olymp. XCI 3. Vide argum. Aviam et Scholiastam ad vs. 997, ubi pro *χωρίου* Chabriae nomen iam supra p. 84 restitui. Nomen fabulae inditam ab homine tristi et meroso, qui Timonis instar solitariam vitam sequeretur et hominum lucem adspiciendam fugeret. Ita Plutarchus Moral. p. 479 c *επιμαρξίτ μονότροπον ἀμικτον ἀφιλον*, et Pollux III 47 *μόνοτροπον καὶ μισογύνην*. Cfr. Casaub. ad Athen. VI p. 248 c et Tonp. Emend. Snid. I p. 659. Sed quidni ipsum audiamus in loco apud Grammat. Seguer. p. 844 haecovs dicentem:

Ὄνομα δὲ μούσῃσι Μονότροπος • •

• • • • ἔω δὲ Τιμῆνος βίον,

ἀπρόσοδον, ὀξύθυμον, ἀγαμον, ἄζυγον,

ἀγέλαστον, ἀδιάλεκτον, ἰδιογνώμονα.

Ac fortasse ex eadem fabula petita sunt haec a Polluce III 48 servata: *Ἀριστοφάνης δὲ ἄγυρον τὸν ἀγύνην, Φρόνιχος δέ•*

Τηλικούτος ὦν

γέρον ἄπαις ἀγύναικος.

Falleretur tamen, me iudice, qui ideo moratam sive *ἠθικήν* fuisse hanc fabulam putaret, qualis fuit fortasse Ophelloniae comoedia eodem nomine insignita. Sed ab antiquae comoediae ratione tale argumentum fere alienum fuerit. Herculiam in ea partes quasdam fuisse conicias e loco apud Athen. VI p. 248 c. Acerrime in eadem perstringuntur Syracosius, Execestides, Pisander, Teleas similisque generis homines, V. Schol. Aristophanis Av. II 1297. Obiter commemorantur Nicias et Meton Leuconoensis, locis ab eodem Scholiasta Av. 998, 998 servatis. Cfr. Suidas III p. 538, ubi pro *σύμμαχος* restitue Symmachi grammatici nomen. Praeterea laudatur Athen,

HI p. 74 a, Grammat. Bekkeri p. 82. 90. 417, Polluci VII 29 et Photii s. v. Παράδει.

Μοῦσαι una cum Aristophanis Ranis et Platonis Cleophonte Olymp. XCHI 8 in certamen commissa et secundo praemio ornata (argum. Ran. et Sophocl. Oedip. Col. p. 8 Herm.) in quo argumento versata fuerit, tum ex titulo fabulae tum e fragmentis quodammodo divinere licet. Videntur enim nescio qui (Sophocles fortasse et Euripides) de praecipuis principatu inter se concertasse, Musia item disimulibus. Quo spectant fortasse versus apud Harpoc. p. 298 et Suid. s. v. καδίσκος:

ἰδού, δέχον τὴν ψῆφον. ὁ καδίσκος δὲ σπασί
ὁ μὲν ἀπολύων οὗτος, ὁ δ' ἀπαλλύς ὄδε.

Praeclarum Sophoclis encomium ex hac fabula servavit argum. Sophocl. Oed. Col. l. l. Hinc sapiceris ex eadem fabula desumptum esse locum apud Athenaeum II p. 44 d, in quo Lamprus Sophoclis in musica arte magister ridetur, et versum a Diogene Laert. IV 20 servatum, ubi refert Polemonem iis maxime locis Sophocleorum carminum delectatum esse, ἔνθα ἦν κατὰ τὸν Φρύγιον.

οὐ γλύξισ, οὐχ ὑπόχυτος, ἀλλὰ πρᾶμνιος.

Nec male, opiner, conicias quod Scholiasta ad Sophoclis Oed. Col. 17 dicit: ἐκράτησε δὲ (Σοφοκλῆς) μεγάλως τῆ φράσει, ὡς αὖτε μέλιθσαν αὐτὸν ἐκάλεσαν οἱ κωμικοί, 119) ad

119) Vita Sophoclis p. III μόνος δὲ Σοφοκλῆς ἀπ' ἐκάστου (ποιητοῦ) τὸ λαμπρὸν ἀπάνθισεν, καθὼ καὶ μέλιττα ἐλέγετο. Scholiasta Aristophanis Vesp. 460, ὁ Σοφοκλῆς γὰρ ἠδύς, διὸ καὶ μέλιττα ἐκαλεῖτο. Suidas III p. 849 προσηγορέυθη δὲ μέλιττα διὰ τὸ γλυκύν. Denique Σοφοκλέους τοῦ μέλιτι κεχορησμένον στόμαc habemus apud Aristophanem fragm. 231. Etiam Phrynicus tragico apud cognomen fuisse constat ex Aristophanis Av. 750.

tandem hinc Phrynichi fabulam referendam esse. Sed haec omnia etiam in Tragedis fabula locum habere potuisse fateor.

Μύσται laudantur a Photio et Suida a. v. *τευτάζειν*. Sed idem a *Φρύνιχος* singulari numero *Μύστης* vocat, cui concinit Eustathius ad *Iliad.* ῥ' 415. *Ποαστριάς*, quo titule etiam Magnetis fabula ferebatur, laudant Athenaeus III p. 110 e. X p. 424 e, Pollux VII 23. X 159, Harpocratione a. v. *ἐξούλης*, Priscianus XVIII p. 71 et Schol. Aristoph. *Av.* 1397, all. Schol. Luciani vol. II p. 696. *Σάτυρος*, quam satyricam fabulam fuisse statuebat Eichstaedt de *Dram. Comico-satyr.* p. 36, tum aliis locis (*Athen.* III p. 87 b, *Phrynich. Ecl.* p. 266, Schol. Aristoph. *Av.* 1463, *Vesp.* 82, *Nub.* 1157) laudatur, tum fortasse etiam ab *Antiattic.* p. 103 *κυρίαν οὐ φασὶ δειν λέγειν, ἀλλὰ κεκτημένην. τὸν δὲ κεκτημένον μὴ λέγεσθαι ἀντὶ τοῦ διασπότου. Σατυρικοῖς κεκτημένον λέγει, Φιλῆμων κύριαν.* Corrigendum videtur: ἀντὶ τοῦ διασπότου. *Φρύνιχος δὲ Σατύροις κεκτημένον λέγει, Φιλῆμων κύριαν.* Cuius coniecturae fideliosorem habeo Polluc. III 73. *Φρύνιχος γὰρ ἐν Σατύροις τὸν διασπότην κεκτημένον ὠνόμασεν.*

Denique *Τραγωδοὶ ἢ Ἀπελεύθερος*. Is enim plenus est fabulae titulus ab uno Suida servatus, quem excipit Eudocia. Ad alterum titulum, qui fortasse ad iteratam fabulae recensioem spectat, respiciunt Athenaeus III p. 115 b *εἰπόντος τινὸς καὶ δράμα ἐπιγράφεσθαι Φρύνιχου Ἀπελεύθερος*, et Grammaticus Bekkeri *Anecd.* p. 421 β *Ἀπελεύθερος: Ἑλληνικὸν τὸ ὄνομα, καὶ δράματα ἅττα οὕτως ἐπιγράφεται.* Argumentum dramatis ad tragicam artem spectasse vix est quod moneam. Ac nescio an hinc locus a Prisciano servatus intelligendus sit lib. XVIII p. 246 *Φρύνιχος Τραγωδοῖς*

Αἰτίαν ἔχει

προηγὸς εἶναι τὴν τέχνην.

Ita enim expendendam esse editam lectionem Φρύνιχος γράσασα ἴδους αἰτίαν etc. docui Comment. Miscell. I p. 18. Naeque alio spectant verba apud Harpocrationem p. 57 16 Φρύνιχος Τραγωδοῖς. τῇ διαθείσει τῶν ἐπῶν. Reliqua fabulae fragmenta fere ad convivii apparatus pertinent. Vid. Athenaeus VI p. 229 a. VII p. 287 b. XIV p. 654 b. Grammaticus Bekkeri Anecd. p. 464 7, Pollux VII 195. Apud Athenaeum IX p. 389 a. ridetur Cleombrotus quidem propter impudicitiam.

Incertarum fabularum fragmenta aetis multa servata sunt, quorum quas uno duobusve vocabulis comprehenduntur non certo semper definias utrumne ad comicum an ad tragicum an denique ad grammaticum spectent. Ex hoc genere est quod apud Antisthenistam legitur p. 116 28 Ψέλιας τὰ τοῦ πῆχεσιν, οὐ μόνον στρεπτά. Φρύνιχος, quod ad tragicum rettulit Blomfieldius Praef. ad Aeschylī Persas p. IV. Eundem intelligo apud Schollastam ad Iliad. γ' 219 ὁ Σοφοκλῆς ἰδριδα ἔφη τὴν αἰτιατικὴν ὅ κε Φρύνιχος τὴν εὐδειαν ἰδριδες, ac fortasse etiam apud Grammaticum Bekkeri Anecd. p. 406 9. Ἄνοις: ἀντὶ τοῦ ἀνίοις. Φρύνιχος. At quae Phetius habet Lex. p. 599 12 Τριάκοντα: πρῶτοι μὲν οἱ κατὰ πόλιν δικασταί, δεύτεροι οἱ κατὰ δῆμον τριάκοντα τῆς ἐκκλησίας ἐπιμαλοῦμενοι μετὰ τῶν ληξιάρχων. οὕτως Φρύνιχος, porro p. 639 3 Φανόν: λευκάν, λαμπρόν. οὕτως Φρύνιχος, denique p. 655 16 Πῆδος ἀκαθαρσία. οὕτως Φρύνιχος, plane incertum est utrum ad grammaticum an comicum referri debeant. Idem discipulum de loco Grammat. Bekker. Anecd. p. 371 22 Ἀκίβδηλος ἀνήρ: ὃ μὴ κίβδηλος, ἀλλὰ δόκιμος καὶ πολλοῦ ἄξιος. οὕτως Φρύνιχος. Sed quae idem habet p. 367 18 Ἀκροφαλῆς: σπῆ

μαίνει τὸ ἄκρως σφραλερόν καὶ μὴ δυνάμενον παγίως ἐν ἀσφαλεὶ εἶναι. οὕτω Φρόνιχος, ex totidem verbis leguntur in Phrynichi Praep. soph. p. 20 4. Neque alia ratio eorum quae idem habet p. 368 31. Ἄκομψον καὶ φαδλον: οἶον ἀκομψίας καὶ πάνουργιας ἀπηλλαγμένον: οὕτω Φρόνιχος, et p. 369 23 Ἄκρατῆς γάμων: σεμνὸς καὶ εὐπρεπῆς ὁ λόγος ἐπὶ γυναικὸς τιθέμενος ἀκολάστον καὶ μοιχικῆς. οὕτω Φρόνιχος. Ad quae compara Phrynichi Praep. p. 6 19 et 28 24, ubi pro γάμος legendum γάμου vel γέμων. Neque ex alio fonte fluxisse videntur haec apud eundem Grammaticum p. 369 31. Ἀκροτελεύτιον ἔπος: τὸ ἔσχατον κεφαλαίου τινὸς ποιητικῶς (leg. ποιητικῶν). κυρίως γὰρ ἀκροτελεύτια ἐπὶ ποιημάτων τιθέασιν Ἀττικοί. οὕτω Φρόνιχος.

PLATO, Atheniensis, de quo Suidas et Eudoc. p. 359 ita scribunt: Πλάτων Ἀθηναῖος, κωμικός, γεγονὼς τοῖς χρόνοις κατὰ Ἀριστοφάνην, Φρόνιχον, Εὐπολίην καὶ Περικράτην. Primam fabulam docuit Olymp. LXXXVIII teste Cyrillo adv. Julian. I p. 13 B, cuius verba supra, ubi de Eupolide agebatur, adscriptimus. Non recte igitur Eusebius Chron. Olymp. LXXX 3 adscripsit: Cratinus et Plato comici hac aetate occurrebant, sive ut est apud Syncell. p. 247 d Κρατῖνος καὶ Πλάτων οἱ κωμικοὶ ἤχμαζον. Aetate ultra Olymp. XCVI productae haud ambiguum testimonium praebet Schol. Aristoph. Plut. 179 ἐμφαίνει δὲ καὶ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδρω (Hemst. Παιδαρίω) ἐπτακαίδεκάτῳ ἔτι ἕσπερον διδασθέντι ἐπὶ Φιλοκλέους (h. e. Olymp. XCVII 1). ὡς μηκέτι οὐσης αὐτῆς. Ita enim recte Hemsterhusius hunc locum emendavit. Hinc verissime Thucydidi aequalem dicit Marcellinus Vit. Thucyd. p. XI Bekk. quem mortuum esse constat Olymp. XCVII 2. Sed Platoni etiam longiorem quam Thucydidi vitam obtigisse, docet insignis eius locus apud Plutarchum Prae. resp. ger.

p. 801 B, ubi *Δῆμον* Aristophanis exemplo ita loquentem inducit :

*λαβοῦ λαβοῦ τῆς χειρὸς ὡς τάχιστά μου·
μέλλω στρατηγὸν χειροτονεῖν Ἀγύρριον.* 90)

Nam quum Agyrrhium populus Olymp. XCVII 3, Thrasybulo ab Aspendiis interfecto, Lesbiaci exercitus praetorem creaverit (Xenoph. Hellen. IV 8 31, Diod. Sic. XIV 99 ell. Schol. Eccles. 102, ubi recte Meursius Lectt. Att. VI 4 *Λέσβῳ* pro *Δήμῳ* restituit), satis apparet, fabulam, in qua istos de Agyrrhio versus poneret Plato, ante Olymp. XCVII 3 doceri non potuisse. Atque hinc factum esse videtur ut Plato a nonnullis mediae comoediae poeta diceretur. Vide Anonymum de Com. p. XXI, Schol. Dionysii Thracis apud Bekk. Anecd. II p. 749 et Andron. ib. III p. 1461. Quae res movit Fabricium Bibl. Gr. II p. 485 ad Sext. Empir. adv. Rhet. II p. 296, Ionsium de Script. histor. Philos. I 7 5, Eichstaedt de Dramate Com. satyr. p. 76 et Creuzerum ad Olympiod. in Platon. Alcib. I p. 157 ut duos Platones poetas comicos comminiscerentur. Recte unum tantum commemorat Diogenes Laert. III 109. De domesticis Platonis rebus nihil compertum habemus, nisi quod Suidas vol. I

90) Agyrrhium, turpissimum demagogum, fortasse etiam aliis locis vexaverat Plato. Ac nescio an apud Aristot. Rhet. I 16 οἶον *Εὐβουλος ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐχρήσατο κατὰ Χάρητος, ὃ Πλάτων εἶπε πρὸς Ἀρχίβιον, ὅτι ἐπιδέδωκεν ἐν τῇ πόλει τὸ ὁμολογεῖν πονηροὺς εἶναι*, in hoc igitur loco, quem recte Ruhnk. Hist. crit. Orat. p. LXVII de Platone comico intellexit, nescio an pro Archibio Agyrrhii nomen reponendum sit. Similiter Agyrrhii in Archini nomen abiit apud Schol. Arist. Ran. 367. Optime autem conveniunt in Agyrrhium ista: *ἐπιδέδωκεν ἐν τῇ πόλει τὸ ὁμολογεῖν πονηροὺς εἶναι*, ad quae etiam Proculum in Hesiod. Opp. et Dies vs. 198 respexisse pulchre vidit Gaisfordius.

p. 330 eum penuria adductum aliis comoediis scripsisse tradit: Ἀρκάδας μιμούμενοι: παροιμία ἐπὶ τῶν ἑτέροις ποιοῦντων — ταύτη τῇ παροιμίᾳ κέχρηται Πλάτων ἐν Πεισάνδρῳ, διὰ γὰρ τὸ τὰς κωμωδίας αὐτὸς ποιῶν ἄλλοις παρέχειν διὰ πενίαν Ἀρκάδας μιμεῖσθαι ἔφη. Haec Platonem de semet ipso dixisse quum olim recte indicassem, nescio quo mentis errore ablatum fortasse tamen de alio poeta e. c. de Aristophane Platonem loquutum esse adieceram. Qui profecto mirus error erat et eandem ob causam explodendus, ob quam Rankii nostri rationem improbo, qui in Comment. de Vita Aristoph. p. 211 apud Suidam ἐπὶ Πεισάνδρῳ unice veram lectionem esse statuit et Platonis verba in hanc sententiam interpretatur, ut is Pisandrum sui comodi causa in usum aliorum comoedias condidisse dixerit.⁹¹⁾ Is si verborum sensus esset, necessario αὐτὸν ποιοῦντα scribendum fuisset. Itaque de semet ipso loquitur Plato, qui ut Aristophanes Philonidi et Callistrato, Amipsias Phrynicho, alii itidem aliis, ita ipse quoque fabulas quasdam suas aliis docendas tradiderat: quae quum egregie placuissent et primum, si forte, praemium meruissent, postea in parabasi Pisandri verum causae statum exposuerat. Sic vos non vo-

⁹¹⁾ De Pisandro poeta comico mira item narrari video a Valesio ad Hesychii glossam: Νοῦς οὐ παρὰ Κενταύροισιν. παροιμιῶδες. ἔστι δὲ Πεισάνδρου κομμάτιον ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων ταπτόμενον, quae ex Heraclaea Pisandri Camirenaei derivata existimo. Mirus item error Eustathii ad Odys. p. 1630 3: ἐν γοῦν τοῖς ὑστερον κατ' ἄνδρα τοιοῦτοι (γαστρίμαργοι) διαβέβληνται καὶ τις Χαρίλας κατὰ Ἀρχιλόχον καὶ κωμῶδοι Κλεώννημος καὶ Πείσανδρος. Nimirum legerat haec Athenaei XIV p. 415 Ἀρχιλόχος — Χαρίλαν εἰς τὰ ὅμοια διαβέβληκεν ὡς οἱ κωμῶδιοποιοὶ Κλεώννημον καὶ Πείσανδρον. Qui lapsus tam immanis est, ut Epitomes auctori potius quam Eustathio imputandus sit.

his, inquit, vellera fertis oves! Ac ne quid dubitationis residueat, adscribam Arsenii locum ex pleniore, ut videtur, Suidae exemplari derivatum in Violeto nuper ab Walzio edito p. 76. Ἀρκάδας μιμούμενος: ταύτη κέχρηται Πλάτων ἐν Πεισάνδρῳ ἐπὶ τῶν ἄλλοις ταλαιπωρούντων· μαχιμώτατοι γὰρ ὄντες αὐτοὶ μὲν οὐδέποτε ἰδίαν νίκην ἐνίκησαν, ἄλλοις δὲ αἴτιοι νίκης πολλοῖς ἐγένοντο. καὶ ὁ Πλάτων οὖν διὰ τὸ τὰς κωμωδίας αὐτὸς ποιῶν ἄλλοις παρέχειν διὰ πενίαν, Ἀρκάδας μιμείσθαι ἔφη. *) Ceterum in poetis illis, quibus de suis opibus impertivit Plato, fuisse suspicor Cantharum, cuius quae ferebatur fabula Συμμαχία ab aliis ad Platonem auctorem referebatur; eadem Μυρμήκων fuisse videtur ratio, quae a Suida in utriusque poetae fabularum recensu exhibetur, fortasse etiam Μάμμιας et Λαττονίου.

De indole poesis Platonicae ita iudicarunt veteres, ut λαμπρὸν χαρακτήρα εἰ τριβuerent. Vide Andronicum in Bekk. Anecd. III p. 1461 et Suidam s. v. Πλάτων. Εἰς

*) His scriptis Naekium video in Prooemio Lect. Acad. Bonn. a. 1833 p. III eandem sequutum esse interpretationem, cui firmandae attulit inter alia Eustathium ad Iliad. p. 302 30 ὅθεν καὶ Πλάτων ὁ κωμικός διὰ τὸ τὰς κωμωδίας φησὶν αὐτὸς ποιῶν ἄλλοις ἐκδιδόναι διὰ πενίαν, Ἀρκάδας μιμείσθαι ἔφη. «Illud non facile credam (inquit vir egregius) διὰ πενίαν Platonem aliis scripsisse fabulas. Ac fortasse ex ipsa Arcadum et comparatione, quos grammatici pro mercede saepe militasse nossent, infelix nata coniectura est, Platonem et quoque mercedis causa fabulas scripsisse aliis.» Quod idem non satis se intelligere dicit, unde Pantinus ad Mich. Apostolium p. 297 proverbium illud hac conformatione, Ἀρκάδας μιμήσομαι, protulisse, derivavit illud Pantinus haud dubie ex Arsenio, apud quem l. l. haec verba leguntur, Ἀρκάδας μιμήσομαι ἐπὶ τῶν ἐτέροις πονούντων.

dem igitur illi, quam Cratino, laudem tribuerunt veteres critici; quamquam horum iudicium magis ad dicendi virtutes quam ad poesios praestantiam, quae prorsus divina in Cratino eluxit, spectare crediderim. Quo sensu nostrum poetam *κεραμικώτατον* dicat Anonymus apud Cramerum Anecd. III p. 195 non apparet. Verba grammatici haec sunt: *Πλάτων, οὐχ ὁ φιλόσοφος, ἀλλ' ὁ κεραμικώτατος, ᾧ καὶ Κρατῖνον οἶδα συνάδοντα, ἀορίστως*. Non puto tamen singularem quandam laudem in corrupta voce delitescere; scribendum enim videtur ὁ *κωμικώτατος*. Ita idem p. 194 *Ἀριστοφάνης οὐχ ὁ τὰς κωμωδίας συγγράψας, ἀλλ' ὁ γραμματικώτατος*. Orationis ea est indoles ut in universum atticæ dictionis elegantiam et nitorem diligenter servet; non desunt tamen quae a communi usu paullo longius recedere videntur. Ex eo genere est adverbium *μανάκις* pro *πανράκις* apud Zonaram Lex. p. 1881, *ἔψανός* i. e. *μαλακός* apud Suidam vol. I p. 931, *ἔξπους* apud Etymol. M. p. 346 10, *κολλοπεύω* apud Stobaeum Ecl. phys. II p. 26, *ἀργύριον* numero singulari apud Antiatic. p. 79 20, *αὐτοσχεδίασμα* damnatum a Polluce VI 142, *ἐλείτον* futurum apud Athenaeum X p. 456 a, *ὄμφαξ* et *γάλαγξ* (de araneae tela) genere feminino apud Schol. Aristoph. Acharn. 351 Etymol. M. p. 786 50 aliosque, *πρὸ χειρὸς ἔχειν* apud Athen. XV p. 665 b, *αἰκῶς* (quo Sophocles usus est) apud Grammaticum Bekkeri Anecd. p. 360 et alia id genus plurima, quae sciens praetereo. Nec tamen eo referendus est nominativus *ἐμαυτός*, quem comice finxit teste Apollonio de Pron. p. 348 c. Idem dicendum est de barbaris formis *ἄσμος* pro *ἄσμα*, *πρόσωπος* pro *πρόσωπον*, *γάλα* genit. pro *γάλακτος*, quibus de industria usum esse Platonem infra ostendam. Non minus in verborum quantitate passim a reliquorum comicorum usu eum descivisse reperias. Ita *ἀράχνιον* dixit

secunda longa apud Suidam vol. III p. 575, *πίετας* prima brevi apud Athen. X p. 456 a, *ᾠρύομας* secunda brevi ibid. XIV p. 628 d.

Maledicentiae crimen quo notatur Plato comicus a Dione Chrysost. Orat. XXXIII p. 4 Rsk. non nisi ad corruptos saeculi sui mores et improbos qui rempublicam illis temporibus gravissime affligebant cives pertinuisse videtur. Hinc Cleonem, cui se bellum intulisse ipse gloriatur apud Priscian. IV 211, Hyperbolum et Cleophontem in cognominibus fabulis, Cinesiam dithyrambicum poetam, pessimum nebulo- nem, apud Galenum Hypomn. in Hippocr. Aphor. VII cll. Plutarch. Symp. VII 8, aliosque id genus homines interne- cino exagitavit odio. Cumque omnium malorum quibus ci- vitas pessumdaretur causam a pravis publicorum oratorum artibus repeteret, tum rhetoricam artem utpote reipublicae perniciosam devovet et condemnat, Sext. Empir. adv. Rhet. II p. 296, tum oratores ipsos omni contumeliae genere ad- spergit, doletque nullum in civitate reperiri Iolaum qui *ῥή- τορας* velut Hydrae capita succrescentes igni ferroque de- leat. V. Stobaei Ecl. Phys. II p. 26 cll. Porson. ad Eurip. Med. p. 410. Contra excellentium civium velut Themisto- clis memoriam non sine magno quodam animi motu et de- siderio recolit, Plutarch. Them. p. 235 Cor. Cum Aristophane quae Platoni ratio intercesserit divinare licet ex Schol. Platonis Bekk. p. 331 *κωμωδεῖται* (Aristophanes) *ὅτι καὶ τὸ τῆς Εἰρήνης κολοσσικὸν ἐξῆρεν ἄγαλμα. Εὐπολις Ἀν- τολίκῳ, Πλάτων Νίκαις*. Scilicet riserat Plato eam Aristophaneae fabulae partem in qua ingentem Pacis imaginem exhibuit. Cfr. p. 111.

Fabulas Platonem docuisse octo et viginti auctor est Anonymus de Com. p. XXXIV, eundemque plane numerum ponit Suidas, quamquam deinceps triginta fabularum titulos

enumerat. Sunt autem hi: Ἄδωνις, Ἀμείρων, Γρυῖπες, Λαίδαλος, Ἐορταί, Ἑλλάς ἢ Νῆσοι, Εὐρώπη, Ζεὺς κακούμενος, Ἴω, Κλεοφῶν, Λαῖος, Λάκωνες ἢ ποιηταί, Μέτοικοι, Μύρμηκες, Μαμμάκνυθος (Eudoc. Μαμάκνυθος), Μετέλαος, Νίκαι, Νυξ μακρά, Ξάνται ἢ Κέρκωπες, Περιαλγής, Ποιητής, Πείσανδρος, Πρέσβεις, Παιδίον, Σοφισταί, Συμμαχία, Σκεναί, Σύρφαξ, Ὑπέρβουλος, Φάων. Qui praeterea laudantur fabularum tituli, Εὐμενίδες, Ἀμφιάραος, Κρύφιοι, Φαῖδρος, Ἀμφιῶν, Πεδῆται, Σχύθαι, Ἀνδροφόνος, Συνεξαπατῶν et Πανηγυρισταί, aut aperto falsi sunt, aut magis dubitationi obnoxii. Nam Eumenides ridiculo fere errore recepta est ex Etymol. M. p. 97 4 Πλάτων Εὐμενίδων, εὐθύς ἀναζυγῆς γενομένης, quae ex Plutarchi Eumene desumpta sunt, docente Valckenario ad Theocriti Adoniam, p. 335. Ἀνδροφόνον Συνεξαπατῶντα et Πανηγυριστάς Suidas commemorat, qui postquam ea quae apposuit fabularum nomina rettulit, hunc in modum pergit: ἔστι δὲ λαμπρὸς τὸν χαρακτῆρα, ὡς φησὶν Ἀθηναῖος ἐν τοῖς Λειπνοσοφισταῖς. *) ὅτι καὶ Ἀνδροφόνος ἐστὶ δρᾶμα Πλάτωνος καὶ Συνεξαπατῶν καὶ Πανηγυριστῶν καὶ ἄλλα πλείστα. Sed Ἀνδροφόνον et Συνεξαπατῶντα, quas ex corruptis Athenaei exemplaribus recepit, non Platoni sed Batoni assignandas esse dudum docui ad Menandrum p. 150. Neque alii auctori Πανηγυριστῶν tribuenda videtur, quamvis nulla eius apud Athenaeum mentio inicitur. De reliquis quos commemoravi titulis suo loco dicetur. Ceterum similem Platonica-

*) Nihil eiusmodi in nostris Athenaei exemplaribus legitur. Quod deinceps addit Suidas καὶ ἄλλα πλείστα scripsisse Platonem, non nimis urgendum videtur. Posidippi epigramma in Anthol. Palat. II p. 122 ab aliis Platoni comico tributum esse, docet inscriptio codicis Palatini.

rum fabularum recensum exhibet Andronicus apud Bekkerum Anecd. Gr. p. 1461, ubi easdem quas Suidas fabulas enumerat, sed omisso Phaone.

Ad singulas fabulas ut veniamus, *Ἀδωνιν* Veneris et Dionysi de Adonidis amore concertationem complexam esse colligas ex Athenaeo X p. 456 b. Plurali numero *Ἀδώνιδες* vocatur Suidae s. v. *ἀφοδεῦσαι*, Πλάτων *Ἀδώνισα*. At recte Grammaticus Bekkeri Anecd. p. 472 *Ἀφοδεύσαι*, Πλάτων *Ἀδώνιδε* σημαίνει δὲ [τὸ ἀποπατῆσαι]. Atque ita etiam Photius Pollux et Andronicus Bekkeri.

Proximo loco apud Suidam commemoratur *Ἀφιέρων*. Neque aliter Eudocia et Andronicus, unde facile *Ἀφιερῶν* scribendum conicias. Antiathticista p. 106 *λίπε* (leg. *λίπει*) ἀπὲ τοῦ τύπτει (leg. *τύπτει*). Πλάτων *Ἀφιερῶντες*, *λίπει τραχείαν ἔχων*. Sed scribendum potius *Ἀφ' ἱερῶν*, sive quod Kusterus et Reinesius Var. Lect. III 7 voluerunt, *Αἱ ἀφ' ἱερῶν*, ut vocatur haec fabula apud Athenaeum X p. 446 c, Pollucem VII 57. X 190, Hesychium s. v. *ἀσπαλιεύς*. Apud Antiathticistam unde natus sit error facile intelligitur. Nam quum auctor brevitatis causa, plane ut Suidas et Andronicus, scripisset *ἀφ' ἱερῶν* pro pleniore ἐν ταῖς ἀφ' ἱερῶν, librarius, qui genuinus fabulae titulus esset ignarus, scripsit Πλάτων *Ἀφιερῶντες*. Simili errori Amphiarum fabulam apud Schol. Aristoph. Plut. 174 deberi suspicor, quae quum neque a Suida neque ab Andronico commemoraretur, vix dubitari potest quin ex alius fabulae titulo nata sit. Scholiastae verba haec sunt: ὁ Πάμφιλος δημαγωγὸς ἦν — καὶ ἔκλεπτε τὰ τοῦ δήμου, ὡς καὶ Πλάτων φησὶν *Ἀμφιαράω*· καὶ νῆ Δι' εἰ Πάμφιλόν γε φαίης κλέπτειν τὰ κοιν' ἅμα τε σκυφαντεῖν. Quo loco si primitus Πλάτων *Ἀφ' ἱερῶν* scriptum fuisse ponas, quam facile in huius fabulae locum Amphiarum succedere potuerit

spondo intelligitur. Quod si cui audacius coniectum videatur, non impedio quo minus truncatus Scholiastae locus habeatur, ita forsitan supplendus: *ὡς καὶ Πλάτων φησὶν — καὶ πάλιν Ἀριστοφάνης Ἀμφιαράω.* *) Huius enim Amphiarus saepissime laudatur ab antiquis grammaticis. Ac tetigisse Aristophanem etiam in alia fabula Pamphili rapiditatem, ex Suidae loco ab Hemsterhusio allato intelligitur: *Πάμφιλος, δημαγωγὸς Ἀθήνησι. καὶ ἔκλεπτε τὰ τοῦ δήμου, καὶ φωραθεὶς ἐπ' αὐτοσώρῳ κατελύθη, ὡς φησὶν Ἀριστοφάνης.* Quae ad Pluti locum referri non posse apertum est. Sed utcumque de hoc statuas, illud certe effecisse mihi videor, Platonis Amphiarum dubitationem movere gravissimam, neque probari posse Hemsterhusii sententiam, qui eiusdem fabulae titulum apud eundem Pluti Scholiastam ad vs. 179 reponi voluit. Titulum fabulae, de qua diximus, recte Reinesius Var. Lect. III 7 de mulieribus a sacris redeuntibus interpretatus est. Idem placuit Alberto ad Hesychium vol. I p. 576 27 et Casaubono ad Athenaeum X p. 446 c, qui aliam praeterea rationem proponit hanc, ut intelligantur *ιερόδουλοι* mulieres deo sacrae, quod minus probabile.

Sequuntur *Γρῦπες*, cuius fabulae ab Athenaeo X p. 868 e Harpocrate s. v. *πλειστηριάσαντες* et in Anecd. Bekk. p. 860 laudatae titulum restituendum puto Zenobio Prov. II 31 *τὰ δείπνα ἐπὶ κανῶν ἐχομίζετο, καθάπερ ἐν Κρυφίῳ λέγεται Πλάτων Ἀνήρηπας ἀπαξάπαντ' αὐτῷ κανῶ.* Unde *Κρυφίους* tanquam fabulae elogium recepit Fabric. II p. 486. Sed legendum ἐν *Γρῦπι λέγει καὶ Πλάτων.*

*) Easdem fere coniecturas postea protulit Dobraeus ad Aristoph. Nub. vol. IX 2 p. 206 Dind.

De *Δαιδάλω*, quo titulo etiam Aristophanes fabulam docuit, insignis est Clementis Alexandrini locus Strom. VI p. 752 *Πλάτων τε ὁ κωμικὸς καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Δαιδάλω τὰ ἀλλήλων ὑφαιροῦνται*. Quae paullo negligentius enuntiata sic haud dubie intelligenda sunt, Platonem ex Aristophanis Daedalo nonnulla in suam eiusdem tituli fabulam transtulisse, Aristophanem autem rursus ex aliis Platonis fabulis suam Daedalum ditasse. ⁹⁵⁾ Exemplum rei praebet unicum ⁹⁶⁾ quod superest fabulae fragmentum apud Schol. Nub. 659, ubi qui e Platonis Daedalo afferuntur versus ab aliis ex Aristophanea fabula laudantur.

Ἑλλάς ἢ Νῆσοι. Ea plerumque simpliciter *Ἑλλάς* vocatur. Plenum fabulae titulum servaverunt Suidas et Eudocia. Duobus locis *Νῆσοι* dicitur, apud Photium Lex. s. v. *τάξαι* et Etymol. M. p. 362 39, ubi vitiose legitur *Πλάτων Νόμοις* pro *Νῆσοις*. Quod apud Antiatt. p. 114 legitur *Πλάτων Ἑλλάδιω*, me tacente intelligitur in *Ἑλλάδι* mutandum esse. Argumentum fabulae e titulo suspicari licet, si quidem de maritimo Atheniensium imperio actum videtur. Eo spectat locus apud Schol. MS ad Hom. II 1 135 ⁹⁷⁾ ita fortasse corrigendus:

⁹⁵⁾ Dobraeus ad Aristophan. vol. IX 2 p. 206 Dind. in Clementis loco Platonicae fabulae nomen excidisse existimat.

⁹⁶⁾ Nam ne quis forte qui apud Tetzzen Chiliad. I 517. e Platone afferuntur versus:

*τὰ Δαιδάλεια πάντα κινεῖσθαι δοκεῖ
βλέπειν τ' ἀγάλμαθ', ὡδ' ἀνὴρ κείνος σοφός,*

e Daedalo ducta esse putet, non inutile fuerit monere, ne esse quidem hos Platonis versus, sed Euripidis ex Eurystheo apud Schol. Eurip. Hec. 821. Tzetzae haud dubie alius Platonis locus observabatur ab eodem Scholiasta servatus.

⁹⁷⁾ Vid. Koenius ad Gregor. Cor. I p. 48.

εἰ μὲν σὺ τὴν θάλασσαν ἀποδώσεις ἐμῶν,
εἰ δ' οὖν, ἅπαντα συντριαινῶν ἀπολέσω.

Quae fortasse Neptuni verba sunt de erepta Atheniensibus *θαλαττοκρατεία* irati. Unde fabulam post Olymp. XCIII actam esse suspicaris. In eodem dramate Plato nobilissimam de atticis legibus sententiam posuerat,

Εἶξαξεν ἡμῶν οἱ νόμοι τούτοισι τοῖσι λεπτοῖς
ἀραχνίσι, ἀν τοῖσι τοίχοις ἢ φάλαγξ ὑφαινεῖ,

quam ut alios mittam servavit Philemo Gramm. p. 179. Cfr. Cur. crit. p. 89. Praeterea tribus locis laudatur a Polluce X 11. 142. 167.

Haud minorem celebritatem adeptam est quam *Ἐορτῶν* nomine inscripsit fabula, cuius consilium hoc fuisse videtur, ut cives propter immensos quos sacrificiis festisque celebrandis impenderent sumptus taxaret. Suadet hoc titulus fabulae et locus a Clemente Alex. Strom. VII p. 304 Sylb. servatus:

Τῶν γὰρ τετραπόδων οὐδὲ ἐν κτείνειν ἔδει
ἡμᾶς τὸ λοιπὸν πλὴν ὑῶν· τὰ γὰρ κρέα
ἤδιστ' ἔχουσι, κοῦδὲν ἀφ' ὕδός γίγνεται
πλὴν ὑστρίχες ἡμῖν καὶ πέλεθρός τε καὶ βοή.

Ita enim legendum videtur. In eadem fabula sigmatismum Euripidis iuserat, de quo cfr. Porson. ad Med. 476 et Anecdota Bekkeri III p. 1169. Neo Diitrephem inornatum demisit teste Schol. Aristoph. Av. 799 *Διτρεφῆς* — πανταχοῦ ἄρπαξ καὶ πονηρός. Πλάτων δὲ ἐν *Ἐορταῖς*· καὶ ξένον, τὸν μαινόμενον, τὸν Κρητα, τὸν μόγις Ἀττικόν. Corrige: Πλάτων δὲ ἐν *Ἐορταῖς* καὶ ξένον· Τὸν μαινόμενον κτλ. Cetera fragmenta vide apud Athenaeum VII p. 308 a. IX p. 367 b, Schol. Aristoph. Pac. 78, Acharn. 351, Polluc. VII 121. 186. X 84. 54. 135, Antiattic. p. 102 1, Eustath.

ad *Odyss.* α' 159. ε' 490. Eiusdem fabulae titulus latet apud Eustathium ad *Odyss.* p. 1408 32.

Εὐρώπης tria supersunt fragmenta apud Athenaeum VII p. 328 f. IX p. 367 c et Phrynichum Bekkeri p. 42 5. At frequenter laudatur *Ζεὺς κακούμενος*, ex qua quae afferuntur fragmenta fere ad cottabi ludum spectant, vide Athenaeum XV p. 666 d. 667 b, Polluc. VII 132. X 17, Schol. Aristoph. Pac. 1242. Herculis non nullas partes fuisse docet Athen. XV p. 667 b, ubi invictus heros iubetur *μη σκληρὰν ἔχειν τὴν χεῖρα μέλλων καταβίζειν*. Praeterea laudatur Athen. XV p. 677 a. III p. 119 b. XI p. 478 c. Titulum fabulae ad nescio quam Iovis contumeliam spectare quisvis viderit. Male enim apud Eudociam et Andronicum *καλούμενος* legitur pro *κακούμενος*. Idem vitium olim Pollucem VII 132 obsidebat tollendumque est etiam ex Schol. Ven. Aristophanis Pac. 1242. *Ἰοῦς* fabulae unum superest fragmentum apud Athenaeum XIV p. 657 a.

Sequitur *Κλεοφῶν*, quae Olymp. XCIII 3 una cum *Ranis* Aristophanis et Phrynichi Musis in certamen commissa et tertio loco habita est. V. argum. *Ranarum*. Scripta autem haec fabula fuit in Cleophontem, turbulentum hominem ingenii popularemque auram turpissimis artibus captantem. Vid. Demetrius de Eloc. §, 294 et Schol. Arist. Ran. 690 *καὶ εἰς τοῦτον τὸν δημαγωγὸν δράμα φέρεται Πλάτωνος, καὶ ἐπιγράφεται ὁμωνύμως αὐτῷ Κλεοφῶν. τοῦτον κωμῶδει ὡς ξένον καὶ γλῶσσαν καὶ δυσγενῆ. Cfr. Suidas s. v. φιλοτιμότερος*. Hinc Thraciam hirundinem in eius labris strepere dicit Aristophanes l. l. qui acerbissime eum iterum tangit *Thesmoph.* 805 *Ran.* 1504 et in fine fabulae 1532. Obscuritatem generis attigit etiam Aelianus V, H. XII 43. *Ὑπερβόλου δὲ καὶ Κλεοφῶντος — οὐδεὶς ἂν εἴποι ῥαδίως*

τοὺς πατέρας. Graphicam hominis imaginem adumbravit Euripides Orest. 891, ubi quum alii contra temporum rationes Cleonem designari statuissent, Scholiastes Cleophontem significari monuit: *Θέλει δὲ εἰπεῖν — Θραῖξ ἦν ἐκ Δελφῶν ὁ Κλεοφῶν*, ubi Matthiaeum fugit Ruhnkenii Hist. crit. Orat. p. XLV observatio, verba *ἐκ Δελφῶν* litura sananda esse verissime monentis. Praetoris munere functum fuisse colligas e Scholiasta Aristophanis Ran. 690, nisi is Scholiastae error est. Hunc igitur hominem, de quo plura dicturus eram, cum pleraque omnia a Palmerio Exerc. p. 776 et Meiero Hist. iuris Att. p. 218 occupata vidi, Plato hac in fabula gravissime exagitavit, motus haud dubie importuna hominis arrogantia et insolentia, qua post proelium ad Arginusas commissum, cum Lacedaemonii aequissimas pacis condiciones tulissent, ebrius in concionem prodiit pacemque dissuasit. V. Aristoteles apud Scholiastam ad Aristophanis Ran. 1380. Irrisionis rationem ex paucis quae supersunt fragmentis haud facile perspicias, nisi quod rapacitatem hominis notavit in versu apud Eustathium ad Od. p. 1441 26 et alio apud Bekkerum Anecd. p. 418 15, matremque eius piscibus devorandam obiecit, Athen. VII p. 315 c. Eandem barbaro sermone loquentem induxit teste Scholiasta Aristophanis Ran. 690. *οὗτος δὲ ἦν ὁ καλούμενος Κλεοφῶν λυροποιός.* ⁹⁸⁾ *καὶ Πλάτων ἐν Κλεοφῶντι δράματι βαρβαρίζουσαν πρὸς αὐτὸν πεποίηκε τὴν μητέρα, καὶ αὐτὴ δὲ Θραῖσσα ἐλέγετο.* Qua in re Hermippi exemplum sequutus esse videtur qui Hyperboli matrem, ut barbaram mulieris originem irrideret, barbaramente loquentem induxerat. V. supra

⁹⁸⁾ Ita vulgatum *τυροποιός* correxit Dindorfius, quod fugit Th. Bergkium ad Anacr. p. 120. Fallitur Toupius Emend. III p. 95.

p. 94 Barbarismorum, quibus usa erat Cleophontis mater, exempla fortasse servavit Aristophanes Byzantius apud Eustathium ad Odys. p. 1761 38. *καὶ Πλάτων δὲ ὁ κωμικὸς ὁ πρόσωπος εἴρηκε τὸ πρόσωπον καὶ ἀντὶ τοῦ γάλακτος τοῦ γάλα ἔκλινε διουλλάβως*, quae formae ab attica elegantia adeo sunt alienae, ut nisi lusus iocique caussa his usum esse Platonem plane incredibile sit. Eodem pertinere videtur ἄσμος pro ἄσμα a Polluce IV 64 servatum. Ad eandem fabulam, ad quam etiam Cicero de Republ. IV 10 respexit, non dubito quin spectent etiam haec apud Phrynichum Praepar. soph. p. 9 *καὶ Πλάτων ἐν Κλειτοφῶντι ἐψάθαλλε λείος ὄν*. Clitophon enim, obscurus homo, quem in transcurso perstringit Aristophanes Ran. 698, non ea valuit auctoritate, ut comoediae argumentum praebere potnerit. Itaque legendum *Κλειτοφῶντι*. Cetera fragmenta habent Athenaeus III p. 76 f Antiatticista p. 79 20 et Polux X 56.

In *Λαῖω* quod argumentum tractaverit Plato vide an colligi possit ex Athenaeo XIII p. 602 f *φασὶ τοιούτων (παιδικῶν) ἐρώτων κατάρξασθαι Λαῖον, ξενωθέντα παρὰ Πέλοπι καὶ ἐρασθέντα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Χρυσίππου*. Quo respiciens, ut videtur, Aristophanes in Pelargis Meletum tragicum, qui Calliam paedicare ferebatur, probri causa Laif filium appellavit, teste Scholiasta Platon. p. 330 Bekk. *Λαῖου υἱὸν αὐτὸν λέγων, ἐπεὶ ᾧ ἔτι οἱ Πελαργοὶ ἐδιδάσκοντο καὶ ὁ Μέλητος Οἰδιπόδειαν ἔθηκεν*. De Laio masculorum amorum auctore cfr. Clemens Alex. Protr. p. 9 Syll. Libanius pro Saltat. 19 p. 500 D, Aelianus H. A. VI 15, Plutarchus Pelop. 18. Fragmenta fabulae vide apud Antiattic. p. 96 24. 100 26, Schol. Aristophanis Plut. 179, ubi rideatur Philonides Melitensis, et qui insignem ex ea locum servavit Athen. II p. 68 e.

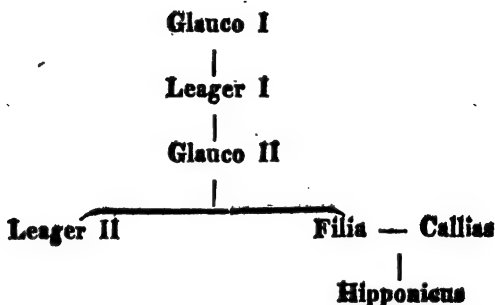
οὐχ ὁρᾷς ὅτι

ὁ μὲν Λεάγρος Πλατῶνος ὦν μεγάλου γένος

. . . . . κόκκυξ ἡλίθιος περιέροχεται,

σικνοῦ πέπονος εὐνονοχίου κνήμας ἔχων;

Sic enim corrigendum quod vulgo legitur ὁ *Μελέαγρος*.
 Duos autem novimus Leagros, quorum alter, Glauconis filius,
 Olymp. LXXIX 2 praetor Atheniensium ad Dabrescum in
 Thracia caesorum occubuit. V. Herod. IX 75 et qui ean-
 dem cladem, sed tacito ducis nomine, commemorat Thucyd.
 I 100 et IV 102. Cfr. Pausanias I 29. Alter Leagrus est
 is, ex cuius sorore Callias minor Hipponicum genuit. Vid.
 Andocides de Myster. 117 sqq. Neque ad alium Platonis verba
 spectare videntur, in quibus cum et ipse Glauconis filius
 fuisse dicatur, satis apparet, hunc Glauconem non diversum
 esse ab eo, quem Olymp. LXXXVI 4 Atheniensium classi
 Corcyraeis in subsidium missae praefectum fuisse tradit Thu-
 cyd. I 51. Idque etiam ob eam causam probabile est, quo-
 niam Thucydides eum Leagri filium fuisse perhibet. Cfr.
 Sluiteri Lectt. Andoc. V p. 95. Itaque in Glauconis familia
 eadem, quae in Calliae aliorumque Atheniensium familiis,
 successionis ratio obtinuit, ut nepotibus eadem quae avis
 nomina imponerentur. Stemma igitur familiae ita contexen-
 dum est:

Sequuntur *Λάκωνες ἢ Ποιηταί*, quem plerum fabulae titulum praeter Eudociam unus Suidas servavit, reliquis eam simpliciter *Λάκωνες* appellantibus. Vide Athenaeum IX p. 380 e. XV p. 695 b Photium Lex. in v. *μυλαβρίδες*, Scholiastam Aristophanis Av. 471, Suidam s. v. *Αἴσωπος* et *Ἀναβιῶναι*, Antiatticistam p. 105, Scholiastam Dioscoridis in Matthaei medicis graec. p. 361 et Harpocracionem s. v. *Σθένελος*, ex quo de Platone fabulae auctore dubitatum esse intelligimus: *ἐκωμῶδει δὲ αὐτὸν* (Sthenelum poetam tragicum) *ὁ τοῦς Πλάτωνος Λάκωνας γράψας*. Eadem *Μαμακύθου* ratio, cuius quum alii alium auctorem perhiberent (v. infra in Metagene), fuerunt item qui eam in Platonis fabulis numerarent. Vid. praeter Suidam Eudociam et Andronicum l. l. Scholiasta Aristophanis Ran. 1021 et Hesychius s. v. *Μαμάκυθος: μωρός. ἔστι δὲ καὶ δράμα πεποιημένον Πλάτωνος*. *Μενέλεως* laudatur ab Athenaeo IV p. 170 f. XIV p. 641 b, Zenobio VI 17 et Photio Lex. p. 510. *Μέτροικος* a Polluce X 24 et Apollonio de pronom. p. 348 c, qui p. 404 b eandem fabulam memoriae errore Pherecrati tribuit. **) *Μυρμήκων* nullum fragmentum superest. *Νιχαί* a Scholiasta Aristophanis Lys. 1297 (ex emendatione Elmsleii), Av. 1297, Polluce VII 40 et Scholiasta Platon. p. 331 laudatae, spectabant fortasse ad aureas illas victorias archonte Antigene Olymp. XCIII 3 e Victoriolis cusas, quas ob admixtam aëris partem ridet etiam Aristophanes. Vid. Valesius ad Harpocr. p. 74, Boeckhius Oecon. Att. I p. 24. II p. 136 et Schneiderus Addendis ad Xenoph. Hellen. I 3 8. Sed hoc incertum esse fateor. De tempore fabulae hoc unum afferre licet eam post Pacem Aristophanis esse com-

**) Contrario errore fortasse Platonem pro Pherecrate nominavit Phrynichus Praep. Soph. p. 63 26. Cfr. p. 76.

missam. Vld. Schol. Platonis Bekk. p. 381. *Νύξ μακρά*, quinquies Iandata, Casaubono ad Athen. III p. 110 d non dissimilis argumenti fuisse videtur Amphitruoni Plautinae. «Nox enim longa fuit illa, qua satus Hercules.» *Ἡρακλῆα ἐκ νυκτὸς γεννώμενον μακρᾶς* habemus apud Clementem Alex. Protr. p. 9 Sylb. Eiusdem fabulae mentionem fecit fortasse Hesychius s. v. *νησιγδα*. *Ξάνται ἢ Κέρκωπες* hoc pleno titulo non nisi a Suida et Eudocia commemorantur. Photius s. v. *τεντάζειν* et Andronicus simpliciter *Ξάνται* vocant; unus Hephaestio *Ξάντριοι*. Et sic fortasse etiam Etymol. M. p. 595 40, si vera sunt quae monui Curis crit. p. 40, nunc etiam Gaisfordii ad Hephaest. p. 91 consensu comprobata. In hac fabula Herculem carminantem introductum fuisse ex titulo dramatis probabiliter coniecit Lobeckius Aglaoph. p. 1303. *Παιδάριον* commemorat Scholiasta Aristophanis Pac. 733. 948 et hinc Suidas s. v. *Παράβασις*, qui in recensu fabularum Platoniarum *Παιδίον* habet, ut Andronicus et Eudocia. Apud Athenaeum VII p. 316 c libri habent *Πλάτων Παιδί*, quod in *Παιδίω* mutatum. Eiusdem fabulae nomen minus recte Hemsterhusius latere putabat apud Schol. Plut. 179, ubi laudatur *Πλάτων ἐν τῷ Φαίδρω*, quam fabulam diserte Scholiastes archonte Philoele actam esse testatur, h. e. Olymp. XCVII 1. Atqui parabasin habuit *Παιδάριον*, ut constat e Scholiasta Aristophanis Pac. 733. Itaque archonte Philocle doceri non potuit. Cfr. Eichstaedt de Dramate Comico-satyr. p. 76.

Πείσανδρος. Duo Pisandri in illorum temporum historia commemorantur, quorum alter nullius hominis dignitatis *στρεβλὸς* dicitur Eupolidi apud Scholiastam Aristoph. Av. 1555, alter, celeberrimi nominis demagogus, populare imperium everterat atque ut quadringenti viri rempublicam cum summa potestate administrarent effecerat. V. Thucyd. VIII

53. 65. 66, Aristot. Rhétor. III 18 p. 1419 et Plutarch. Alcib. c. 26. Quibus adde Scholiastam MS Bekkeri ad Aeschinam de Falsa leg. §. 51 οἱ περὶ Πείσανδρον τὸν Ἀχαρνέα δημαγωγὸν ἔπεισαν τὸν δῆμον, ἐπεὶ δεῖται τὰ πράγματα σπουδῆς καὶ ἐπινοίας ταχείας, ποιήσασθαι κυρίους ἀπαιδῶν τετρακοσίους. Ex quo hoc certe discimus, Pisandrum hunc patria fuisse Acharnensem. Sed res ipsa ad seriora spectat tempora, h. e. ad Olymp. XCII 1. Antiquissimam hominis memoriam apud Aristophanem reperio in Babylonis Olymp. LXXXVIII 2 actis. Scholiasta Arist. Av. 1555 καὶ δωροδοκῆσαι φησιν Ἀριστοφάνης διὰ τούτων· ἢ δῶρ' αἰτουῦντες ἀρχὴν πολέμου πορίσειεν μετὰ Πεισάνδρου. Quae ita corrigenda videntur: διὰ τουτωνί

δῶρ' αἰτουῦντες δ' ἀρχὴν πολέμου μετὰ Πεισάνδρου πορίσειαν.

Fuit igitur eorum unus, quos pecunia corruptos belli causam extitisse criminabantur. Idem illi crimen obicit in Lysistr. 491

ἵνα γὰρ Πείσανδρος ἔχοι κλέπτειν χοί ταῖς ἀρχαῖς ἐπέχοντες,

ἀεὶ τινα κορκορύγην ἐκύκων,

fortasse etiam Eupolis Ἀστρατεύτοις, quae fabula Olymp. LXXXVIII 4 acta est, apud Schol. Avium l. l.

Πείσανδρος εἰς Πακτωλὸν ἐστρατεύετο,

κάνταῦθα τῆς στρατιᾶς κάκιστος ἦν ἀνὴρ.

Postea Olymp. XCI 1 in causa Hermocopidarum ζητήτης, Droysen de Avib. Aristoph. p. 27, et duobus annis interiectis archon eponymus creatus est. Abolito quadringentorum imperio Olymp. XCII 2, quum summum sibi periculum intendi videret, profugit Deceleam, Thucyd. VIII 98, bonaque eius publicata sunt, Lysias de sacra olea §. 4, nec postea unquam videtur Athenas revertisse. Vid. Hanovii Exercit. crit. I

versunt a Polluce II 175 non addito fabulae indicio servatum posuerat,

Ἐπειτα δ' οὐδεὶς ἐστ' ἀνήρ γαστρούστερος.

Primarium igitur Platonicae fabulae argumentum ab Acharnensi Pisandro ductum fuit, videturque ille alterum illum non nisi praetereundo tetigisse. Sed Antiphontem quoque Rhamnusium a Platone sugillatum esse docet Plutarchus Antiph. p. 833 c *κεχωμώδηται δὲ (Antiphon) ἐς φιλαργυρίαν ὑπὸ Πλάτωνος ἐν Πεισάνδρῳ*, ut pro *σὺν Πεισάνδρῳ* correxerunt Meursius Bibl. Att. p. 1599, Casaubonus ad Athen. p. 385 d et Ruhnkenius de Antiph. p. 231. Atque habet ita Photius Bibl. cod. 259. Neque alium comicum spectat Philostratus V. Soph. I p. 499, cuius verba adscripsit Ruhnkenius. E ceteris fragmentis, quae satis multa supersunt, nihil ad argumenti rationem accuratius perspicendam efficitur. Temporis quo acta est fabula unum dumtaxat sed satis certum, ut mihi quidem videtur, indicium praebet Scholiasta Aristophanis Vesp. 590, ubi Euathlum, famosi nominis demagogum, in Pisandro commemoratum fuisse legimus. Iam quum idem ille Euathlus a Cratino in Thrattis et ab Aristophane in Vespis l. l. Holcadibus fragm. IX p. 161 et Acharnensibus 710 commemoratus sit, quarum fabularum recentissimam, Vespas dico, Olymp. LXXXIX 2 actam esse constat, haud inepte Pisandrum iisdem ferme temporibus, ac fortasse eiusdem Olympiadis anno tertio, quo novum extremae timiditatis exemplum praeuisse hominem supra demonstravimus, in scenam prodiisse conficias. Quod enim olim opinatus sum, Pisandrum maxime post eversum statum popularem comicorum sales provocasse, cum ipse dudum repudiavi, tum refutavit Hanovius Exerc. crit. I p. 81. Denique verbo monere liceat, eodem fabulam titulo scriptam perhiberi ab Alexandride apud Suidam s. v. *Ἀριστοπαγίτις*

vol. I p. 315, ubi proverbio "Ἄρεος παιδίου usus esse dicitur 'Ἀλεξανδρίδης Πεισάνδρω. Sed hic primum pro 'Ἀλεξανδρίδης corrigendum 'Ἀναξανδρίδης, qui fuit mediae comoediae poeta celeberrimus, cui quum Pisander comoediae argumentum praebere non potuerit, pro Πεισάνδρω certissima coniectura scribendum est Πανδάρω, quam fabulam laudat Athen. III p. 105 f.

Proximo loco apud Suidam commemoratur *Περίαλογος*. Ita enim Kusterus e codicibus scripsit pro *Περίαλογος*, quod tenent Eudocia et Andronicus. Photius Lex. s. v. *Περίαλογος*: ὅς πενήρης τῷ γόνῳ. καὶ τοῦ δράματος τοῦ Πλατωνικοῦ. Corruptis verbis alii fortasse medicinam afferent. ³⁾ Simile vitium ingeniose Toupius Emend. III p. 134 sustulit e Sueton. de Illustr. Gramm. cap. 9, ubi Orbilii liber *Perialogos* inscriptus commemoratur, qui contineret querelas de iniuriis quas professores negligentia et ambitione parentum acciperent. Orbilio, docto grammatico, fortasse Platonicae fabulae titulus obversabatur, unde suspiceris hanc fabulam continuisse querelas de iniuriis quas Athenienses negligentia et ambitione malorum civium acciperent. Eamque coniecturam fragmenta egregie confirmant, in quibus fere prodigi homines commemorantur, qui rempublicam luxurie malisque artibus gravissime affligerent, Morychus, Glaucetas, Leagoras, Sebinus, Midias. Vid. Scholiast. Aristoph. Nub. 110. Ran. 430. Versum ex parabasi fabulae petiit servavit Priscian. XVIII p. 211, cui eiusdem dramatis titulum p. 248 bene restituit Krehlius. Eiusdem fabulae

³⁾ Dobraeus in *Corrigendis* p. 708 *Περίαλογος*: ὅς πενήρης τῷ γόνῳ, eodem accentu quo πενήρης Pro πενήρης idem Advers. I p. 606 πενήρης; ubi etiam hanc proposuit coniecturam *Περίαλογος*: ὅς πενήρης τῷ γόνῳ.

memoria obscurata est apud Schollastam Aristoph. Av. 1297, ubi pro Aristophane Platonis nomen reponendum esse ex Schollo ad Lucianum vol. II p. 696 intelligitur. Sed de hoc iam alio loco admonui.

Ποιητής separatim ab Suida Endocia et Andronico in fabulis Platonicis recensetur, quamquam ab eisdem paullo ante *Λάκωνες ἢ Ποιηταί* allata est. Videntur igitur diversae esse fabulae *Ποιητής* et *Λάκωνες ἢ Ποιηταί*. Apud Schol. Aristophanis Ran. 1190 *Πλάτων ποιητής*, 'Ορᾶτε τὸ διῆρες ὑπερῶον, corrigendum esse *Πλάτων Ποιητῆ*, monuit iam Valekenarius ad Adoniaz. p. 326. Laudatur ab eodem Schollasta ad Ran. 410, Athenaeo et Antiatticista. Apud Schol. Platon. p. 391 καὶ Περικλέα δημηγορεῖν παρεσκευάσεν, ὡς Αἰσχίνης ἐν διαλόγῳ Καλλία καὶ Πλάτων ὁμοίως Πιδηταῖς, fortasse *Ποιηταῖς* sive *Ποιητῆ* scribendum est: certe *Πιδηταῖς* etiam accentus vitii suspectum reddit. *)

In fabula quam *Πρέσβεις* inscripsit quod argumentum tractaverit, docet locus in primis memorabilis apud Athen. VI p. 220 f:

Κατέλαβον Ἐπικράτης τε καὶ Φορμίσιος
παρὰ τοῦ βασιλέως πλείστα δωροδοκῆματα,
ὄξυβαφα χρυσᾶ καὶ πινακίσκους ἀργυροῦς.

Scilicet Epiorates, cuius haud exiguae partes in restituendo populari imperio fuerant, postea cum legatus in Persiam missus esset, propter accepta a rege munera παραπροσβείας mae tim^s et patria pulsus est. — V. Demosthenem de Falsa Le-
stravim³⁰ Rsk. τῶν πρέσβων ἐκείνων ὑμεῖς θάνατον κατα-
opinatus, ὧν εἷς ἦν Ἐπικράτης, ἀνὴρ, ὡς ἐγὼ τῶν προ-
πυλιarem c

pudiavi, ἥ nunc placuit Dindorfio, qui ad Aristophanis fragm.
nīque vericorrigit ἐν διαλόγῳ Ἀσπασία καὶ Καλλίας ὁμοίως
perhiberi *ταῖς*, quod verum videtur.

σφυτέρων ἀκούω, σπουδαῖος καὶ πολλὰ χρήσιμος τῇ πόλει, καὶ τῶν ἐκ Πειραιῶς καταγαγόντων τὸν δῆμον, καὶ ἄλλως δημοτικός· ἀλλ' ὅμως οὐδὲν αὐτὸν ὠφέλησε τούτων. *Hegesander apud Athenaeum VI p. 251 a* Ἐπικράτης δ' ὁ Ἀθηναῖος πρὸς βασιλέα πρεσβεύσας καὶ πολλὰ δῶρα παρ' αὐτοῦ λαβὼν οὐκ ἠσχύνετο κολοκύνων οὕτως φανερώς καὶ τολμηρώς τὸν βασιλέα, ὡς καὶ εἰπεῖν δεῖν κατ' ἐνιαυτὸν οὐκ ἐννέα ἄρχοντας, ἀλλ' ἐννέα πρέσβεις αἰρεῖσθαι πρὸς βασιλέα. *Θαυμάζω δὲ ἔγωγε τῶν Ἀθηναίων πῶς τοῦτον μὲν ἄκριτον εἶσαν. Plutarchus in Pelop. cap. 30 p. 198 Cor.* Ἐπικράτους γοῦν ποτε τοῦ σακεσφόρου μίτ' ἀρνούμενον δῶρα δέξασθαι παρὰ βασιλέως ψήφισμά τι γράφειν φάσκοντος, ἀντὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων χειροτονεῖσθαι κατ' ἐνιαυτὸν ἐννέα πρέσβεις πρὸς βασιλέα τῶν δημοτικῶν καὶ πενήτων, ὅπως λαμβάνοντες εὐπορωσιν, ἐγέλασεν ὁ δῆμος. *Eundem Epicratem commemorare videtur Strattis apud Hesychium s. οὐ μάλα κικκῆς. Participem criminis fuisse Phormisium praeter Platonem indicat etiam Scholiasta Aristophanis Ran. 996 κωμῶδειται δὲ εἰς δωροδοκίαν. Eodem spectant praeterea fabulae nostrae fragmenta apud Athen. X 414 a κυάθους ὅσους ἐκλεπτέτην ἐκάστοτε, et apud Harpocr. p. 58 σκευάρια δὴ κλέψας ἀπεκήρυξεν. Maxime tamen Epicratem vexasse videtur poeta, cuius qui ex incerta fabula apud Suidam aliosque laudatur versus:*

Ἄναξ ὑπῆνης Ἐπίκρατες σακεσφόρε,

vix dubitari potest quin et ipse ad *Πρέσβεις* referendus sit. Ridet autem hominem propter ingentem quam alebat barbam, quam lusit etiam Aristophanes *Eccl. 71*. Cfr. *Maussacius ad Harpocr. p. 162 et Berglerus ad Aristoph. l. l.* Hinc non dubito quin ad eundem Epicratem pertineat locus fabulae nostrae ab *Aspasio ad Aristotelem Eth. Nicom. IV 7* servatus:

χαίρεις οἶμαι μεταπετεύσας αὐτὸν διακλιμακίσας τε
 τὸν ὑπηνόβιον, σπαρτιοχαίτην, ῥυποκόνδυλον, ἔλκετριβωνα.
 Sic enim pro διακλιμακίσεσθαι correxit Porsonus Miscell.
 p. 232. Quamquam etiam Phormisium prolixa barba super-
 bitasse intelligitur ex Aristoph. Ran. 996. Libidinem hominis
 iudicat Philetaerus Athenaei XIII p. 570 f.

οὐκ οἶσθ' ὅτι

ἤδιστόν ἐστιν ἀποθανεῖν βινούνηδ' ἅμα;
 ὥσπερ λέγουσιν ἀποθανεῖν Φορμισίον.

Σκευαὶ fabulam ab aliis Aristophani tributam esse do-
 cent quae ex Chamaeleontis libro περὶ κωμωδίας attulit Athen.
 XIV p. 628 d, ubi Schweighaeuserus demum e cod. Ven.
 Σκευαῖς pro Σκηναῖς reposuit. Laudatur etiam a Moeride
 Attic. p. 20. Πλάτων Σκευαῖς ἀναβιῶν' ἐκ τῆς νόσου, et
 monente Piersono a Suida s. v. περὶ πόδα. Neque Schol.
 Aristoph. Av. 151 scripsit Πλάτων δὲ αὐτὸν (Melanthium)
 ἐν Σκύθαις ὡς λάλον σκώπτει, sed ἐν Σκευαῖς, de quo nol-
 lem dubitasset Piersonus. Fabulae argumentum ad sceni-
 cam artem spectasse tum titulus docet, tum vero ex loco
 apud Athenaeum XIV p. 628 d perspicitur, ubi de chori sal-
 tatione in peius ruente poeta conqueritur:

ὥστ' εἴ τις ὀρχοῖτ' ἐν θέαμ' ἦν, νῦν δὲ δρωῶσιν οὐδέν,
 ἀλλ' ὥσπερ ἀπόπληκτοι στάδην ἐσιτῶτες ὠρύνονται.

Eodem spectat etiam Stheneli et Morsimi, tragicorum poe-
 tarum, commemoratio apud Scholiastam Venetum ad Aristo-
 phanis Vesp. 1312.

In Sophistis quid consilii sequutus sit poeta, satis docet
 fabulae elogium, quamquam eum Sophistarum nomine latiore
 sensu usurq, esse intelligitur e Schol. Aristoph. Nub. 330.
 Πλάτων ἐν δράματι Σοφισταῖς καὶ τὸν Ὀπούντιον ἀύλη-
 τὴν Βακχυλίδην εἰς τοῦνομα κατέταξε τῶν σοφιστῶν. Male
 apud Pausaniam Eustathii ad Odys. p. 1403 legitur Πλά-

των Σοφιστῆ pro *Σοφισταῖς*. Idem vitium recte Iungermannus ad Pollucem vol. II p. 760 ex Harpocrate sustulit tollendumque est etiam ex Athenaeo X p. 422 f, ad quae cfr. Antiatticista p. 89. Praeter Bacchylidem in hac fabula laessivit Apolerin (v. Harpocr. s. v. Ἀπόληξις) Xenoclem tragicum (Schol. Aristoph. Pac. 792) Dracontidem (Schol. Vesp. 157) alios. Fragmenta fabulae supersunt quindecim.

Συμμαχίαν fuisse qui Cantharo tribuerent docet Priscianus XVIII p. 182 Krehl. aliisque locis a Porsono Adv. p. 264 occupatis. Cfr. supra p. 168. Platoni nulla de auctore fabulae dubitatione adfecta tribuitur ab Antiatt. p. 104, Polluce II 83 (ubi leg. ὠτογλυφίδα λαβοῦσ' ἀνασκαλεύεται pro ἀνασκάλλεται) VI 17. 86. VII 202, Photio Lex. s. v. παραθήκη, et qui praeclarum fabulae fragmentum servavit, Hermia in Platonis Phaed. 18 p. 90, quod ope Eustathii ad Iliad. Σ p. 1161 Rom. ubi idem locus omisso fabulae titulo legitur, ita fere scribendum est:

εἴξασιν δὴ τοῖς παιδαρίοις τούτοις, οἱ ἐκάστοτε γραμμὴν
ἐν ταῖσιν ὁδοῖς διαγράψαντες, διανεμόμενοι διχ' ἑαυτοῦς
ἑσταῶσ', αὐτῶν σὶ μὲν ἐκεῖθεν τῆς γραμμῆς, οἱ δ' ἄρ'
ἐκεῖθεν.

εἰς δ' ἀμφοτέρων ὄστρακον αὐτοῖς εἰς μέσον ἑστῶς
ἀνήσιν·

κἄν μὲν πίπτῃσι τὰ λεύκ' ἐπάνω, φεύγειν ταχὺ τοὺς ἐτέ-
ρους δεῖ,

τοὺς δὲ διώκειν.

Quibus versibus graecarum civitatum discordias tangi apertum est.

Sequitur *Σύρφαξ*, cuius plenum titulum Iungermannus ad Polluc. vol. I p. 661 fuisse putabat *Σύρφαξ ἢ Μωμοθήρα*. Sic enim corrigit apud Hesychium s. v. παλινοδορία, ubi vulgo legitur: Πλάτων Σύρφακι καὶ Μωμοθήρα.

παλινοδορίαν παίσας αἰτοῦ καταθήσω. At cod. *Πλάτων* *συμφρακίαι, μνωμοχθῆραι παλινοδορία*, unde praeclara Personus Praef. Hecub. p. LXIV ellicuit: *Πλάτων Σύμφρακι· Σὲ μὲν, ὦ μοχθηρέ, παλινοδορίαν παίσας αὐτοῦ καταθήσω.* Videtur autem hoc drama e prioribus poetae fabulis fuisse, siquidem Myniscum Chalcidensem, quem Aeschyli actorem fuisse constat (v. Hermannus ad Aristot. A. Poet. XXVII 4) in ea ut belluonem lusisse perbibetur apud Athen. VIII p. 344 d

Ὀδὶ μὲν Ἀναγυράσιος ὀρφῶς ἐστὶ σοι.

τοῦτῃ φίλος Μυνίσκος ἔσθ' ὁ Χαλκιδεύς.

Sic enim fere legendum videtur. Praeterea laudatur fabula ab Harpocrate s. v. *κατάστασις* et Athenaeo X p. 446 e.

Contra serioribus poetae dramatis non dubito quin *Φάων* accenseri debeat, cuius fabulae, ab Andronico in Platoniorum dramatum recensu neglectae, quod argumentum fuerit cognosci poterit, nisi fallor, ex Servio ad Virgil. Aen. III 279. «Phaon cum esset navicularius, solitus a Lesbo in continentem proximos quosque mercede transvehere, Venerem mutata in anus formam gratis transvexit; quapropter ab ea donatus unguenti alabastro, cum se in dies inde tum ungeret, foeminas in sui amorem trahebat.» Quibus similia narrantur etiam ab aliis, quorum testimonia apposui ad Menandr. p. 105, quibus adde Aptuleium de Orthograph. p. 8. Suspicionem hanc optime confirmat fragmentum e fabula ^{habemus} servatum apud Athen. X 441 c sqq. Ibi Phaonem in interiore aedium parte inclusum: accurrunt undique mulieres Veneris oestro percitae et cum Phaone congregantes. Prohibet eas Venus *κουροτρόφος*, haud prius aditum mulierculis concessura, nisi postquam cum sibi ipsi tum Orithanae, Lordoni, Cybdaso aliisque, quos venerae nequitiae antistites fingit, daemonibus sacra obtulerint. Cum

hoc loco aliqua argumenti similitudine confunctum est perlongum fabulae fragmentum ab eodem Athenaeo servatum lib. I p. 5, ubi nescio quis aliquot e Philoxeni Convivio versus recitat, in quibus fere *ὑποβινητῶντα βρώματα* enumerantur. Neque eventu rem caruisse docet locus apud Suidam s. v. *γλυκὺς ἀγκών*, ubi senem habemus tibicinae amore captum eique cano capite blanditias dicentem:

ὦ χουσοῦν ἀνάδημα,

ὦ τοῖσιν ἐποῖς τραφεροῖσι τρόποις, ὦ γλυκὺς ἀγκών —

Cetera fragmenta nihil habent ex quo de argumenti ratione coniecturam capere liceat. De tempore autem quo fabulam actam esse dixi fortasse etiam alia via verissimum esse intelligitur. Scilicet Schol. Aristophan. Plut. 179 de Laidis obitu disserens inter alia haec posuit: *ἐμφαίνει δὲ καὶ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδρῳ ἐπτακαιδεκάτῳ ἔτι ὕστερον διδαχθέντ⁶ ἐπὶ Φιλοκλέους ὡς μηκέτι οὔσης αὐτῆς*. Ubi quum Hemsterhuisii coniectura pro Phaedro *Παιδαρίῳ* a Scholiasta scriptum fuisse putantis propter eas quas supra p. 176 exposui rationes probari non possit, videndum est ne Scholiastes *Πλάτων ἐν τῷ Φάωνι* scriptum reliquerit. ⁵⁾ Ex quo efficitur actam esse Phaonem Olymp. XCVII 2. Cfr. Fr. Ritteri Dissert. [de Aristoph. Pluto p. 21 sq. Neque desse exempla, in quibus nomina Phaon Phaeton et Phaedrus inter se confunduntur, cognosci poterit e Barkeri notatis in Friedem. Miscell. crit. II 1 p. 55, ad quae confer Cur. crit. p. 40. Ac nescio an etiam apud Antisth. p. 98, 30 *ἐπιτροπεῖν: ἀντὶ τοῦ ἐπιτροπεύειν. Πλάτων Φαίδρῳ*, scribendum sit *Φάωνι*. Aliam metamorphosin hoc nomen

⁵⁾ Ita etiam Clintonus Fast. Hell. p. 107 Kr. quo libro quum haec primum scribebam uti mihi non concessum erat,

subfisse videtur apud Grammaticum Cramerii Anecd. IV p. 310 μέμνηται τοῦ ὀνόματος (γραμματικός) Μένανδρος ἐν Πωλουμένοις καὶ Πλάτων ἐν Φοίβῳ, nisi forte Φιλήβῳ legendum, ut intelligatur locus Philebi Platonici p. 18 d, ubi habemus τέχνην γραμματικὴν. Sed praestat alterum, ut Platonis comici Phaon respiciatur.

Accedimus ad postremam fabulam Hyperboli nomine inscriptam, cuius etsi perpauca fragmenta ad aetatem nostram pervenerunt, de argumento tamen ipse fabulae titulus omnem dubitationem praecidit. Fuit autem Hyperbolus (quid enim impedit quo minus de homine isto paullo uberius commentemur?) natus igitur Hyperbolus fuit patre, ut Androtion apud Schol. Luciani vol. I p. 154 Lips. tradit, Antiphane, sive ut Theopompus in excursu de Demagogis, quem Athenaeo teste IV p. 166 d decimo Historiarum libro addiderat, apud eundem Scholiastam l. l. p. 155 memoriae prodidit, Chremete. Theopompi auctoritatem sequutus est Scholiasta Aristoph. Pac. 680 Χρέμυδος δὲ υἱὸς ἦν Ὑπέρβολος, ἀδελφὸς δὲ Χάρωνος. Corrige Χρέμητος. Aelianus autem V. Hist. XII 43 Υπερβόλου καὶ Κλεοφῶντος οὐδεὶς ἂν εἶποι τοὺς πατέρας. Sed quocumque tandem patre usus est, certe obscurus homo fuit omnique contumeliae genere oppletus, ut quem in publica moneta servili conditione habitum fuisse tradat Andocides apud Schol. Arist. Vesp. 1001 περὶ Ὑπερβόλου λέγειν αἰσχύνομαι· οὐδ' ὁ μὲν πατὴρ ἐστιγμένος ἐστὶ καὶ νῦν ἐν τῷ ἀργυροκοπέῳ δουλεύει τῷ δημοσίῳ, ὡς δὲ (leg. ὁ δὲ) ξένος ὢν καὶ βάρβαρος λυγροποιεῖ. Quem locum satis negligenter interpretatus est Kortumius Symbol. ad Histor. graec. p. 177. Neque honestiorem matris fuisse conditionem, colligitur ex Aristophanis Nub. 550.

Εὐπολις μὲν τὸν Μαρικᾶν πρῶτιστον παρείλκυσεν.
προσθεῖς αὐτῷ γραῦν μεθύσην τοῦ κόρδακος οὔνεκα.

Idem Thesmoph. 640

τῷ γὰρ εἰκός, ὡς πόλις,
 τὴν Ὑπερβόλου καθῆσθαι μητέρ' ἡμίφισμένην
 λευκὰ καὶ κόμας καθείσαν πλησίον τῆς Λαμάχοι,
 καὶ δανεῖζειν χρήμαθ', ἢ χρῆν, εἰ δανείσειεν τινί
 καὶ τόκον πράττοιο, διδόναι μηδέν' ἀνθρώπων τόκον,
 ἀλλ' ἀφαιρεῖσθαι βία τὰ χρήματ', εἰπόντας ταδί
 ἀξία γοῦν εἶ τόκου τεκοῦσα τοιοῦτον τόκον.

Scholiasia Pluti 1058 κακεῖ (in Marica Eupolidis) τὴν Ὑπερβόλου μητέρα τηλία εἰκάζει τῇ πλατεῖα σανίδι. Veteres grammaticos de mulieris nomine studiose quaesivisse intelligitur e Scholio Thesmoph. l. l. προβάλλει Ὀμηρικῶς ἐν τῷ πρὸς Πολύβιον προτατικῶ τις ἢ Ὑπερβόλου μήτηρ οὐκ ἔχομεν δὲ εἰπεῖν. *) Ipse noster Hyperbolus utrumne Athenis natus fuerit, an aliunde cum patre immigraverit, non constat. Polyzelus apud Schol. Luciani l. l. Phrygem, Plato autem nostra in fabula Lydum fuisse perhibent, utrumque ut humilem hominis condicionem et peregrinam originem indicarent. Perithoidarum δῆμῳ adscriptus (Plutarch. Alcib. 13 et Nic. 11) lucernis fabricandis vitam sustentavit, quae res poetis comicis acerbissimae irrisionis opportunitatem praebuit V. Cratinus in Pytine apud Scholiastam ad Pac. 690, Aristophanem Equ. 739. 1316. 1327, Pac. 690 et Nub. 1064, ex quo loco satis largas hominem opes ex arte sua collegisse intelligitur. Neque id mirum in eo, qui in conficiendis lucernis plumbo pro aere uteretur. V. Schol, ad

*) Id nuper sibi repperisse visus est Th. Bergk in Actis Societ. gr. I 1 p. 138. Doco mulieris nomen fuisse conficiens ex Schol. Aristoph. Nub. 552 et Hesychio s. v. Δοχηκῶ. Sed Scholiastae locus est corruptissimus, Hesychii autem glossa quomodo mihi interpretanda videatur, supra indicavi p. 94.

Arist. Nub. l. 1. οὐ γὰρ χαλκῷ μόνον ἐχρῆτο πρὸς τὴν τῶν λύχνων κατασκευὴν, ἀλλὰ καὶ μόλιβδον ἐνετίθει. Ceterum conf. Andocidem l. 1. ad cuius verba respicit etiam Schol. Luciani p. 155. In tanto omnium de arte, quam factiterit Hyperbolus, consensu mirum videri possit eundem a Scholiasta ad Aristophanis Equ. 1201 figulum perhiberi. Ὁξίδες, inquit, ἃ καλοῦμεν ὀξυβάφια. λυχνοποιὸς δὲ ὁ Ὑπερβολός. τινὲς δὲ τὰ κεράμια, ἃ ἔστιν ὄξους δεκτικά. κεραμεὺς δὲ ὁ Ὑπερβολός. μετὰ δὲ τὴν ἀποβολὴν τοῦ Κλέωνος εὐθέως ὑπερέβαλλεν ὑπὲρ τοῦ Ὑπερβόλου. μετ' αὐτὸν γὰρ ἐπολιτεύσατο. In quibus verbis fortasse comici poetae fragmentum latet hoc fere modo scribendum:

μετὰ τὴν δ' ἀποβολὴν τοῦ Κλέωνος εὐθέως

— ὑπερέβαλλεν ὁ κεραμεὺς Ὑπερβολός,

scilicet πονηρίᾳ vel μοχθηρίᾳ, quod in praecedentibus verbis fortasse posuerat horum versuum auctor. Neque vero haec repugnant iis quae ceteri de lucernarum fabrica Hyperboli tradunt, siquidem figulli et λυχνοποιῶν artes coniunctissimas fuisse docet Philetaerus Athenaei X p. 474 d:

ὁ Πηλεύς ἐστὶν ὄνομα κεραμείως

ἐκ τοῦ λυχνοποιῶν Κανθάρον.

Hesychius, Κεραμεὺς: ὁ λυχνουργός. Scribendum videtur λυχνουργός.

Antequam ad rerum publicarum tractationem accederet quomodo aetatem transegerit non constat, nisi quod in foro multum versatus esse et cum defendendis tum vere maxime accusandis lacessendisque civibus operam dedisse perhibetur ab Aristoph. Acharn. 846 κοῦ ξυντυχῶν σ' Ὑπερβολός δικῶν ἀναπλῆται. Cfr. Aristid. Platon. II p. 176 Cant. Sed ad rempublicam tractandam mature Hyperbolum et praeter aetatem accessisse ex Cratino tradit Scholiasta Luciani l. 1. p. 155 Κρατῖνος ἐν Ὀραις ὡς προσελθόντος νέου τῷ βή-

ματι μέμνηται καὶ παρ' ἡλικίαν. Qua in re maxime eum adiuvit incredibilis quaedam impudentia et turpissima socordis plebeculae adnatio. Cfr. Maximus Tyr. XX p. 391. Neque enim dicendi copia hominem valuisse et eloquentiae illecebris populi animos sibi conciliasse vel illud documento est, quod ipse apud Eupolia *) nihil ex musicis nisi litteras se scire ingenue fatetur. Immo vero ne attice quidem eum loquentum esse tradit Plato in fragmento e nostra fabula servato apud Herodianum *περὶ λέξεως μονήρους* p. 29.

Ὁ δ' οὐ γὰρ ἠττικίζεν, ὦ Μοῦσαι φίλαι,
ἀλλ' ὅποτε μὲν χρεὶν διητώμην λέγειν
ἔφασκε διητώμην, ὅποτε δ' εἰπεῖν δέος
ὀλίγον ἔλεγεν ὄλιον.

Quibus versibus non Tarentinum aliquem barbaram loquentem rideri, quae Huschkii de Annio Cimb. p. 49 opinio fuit, sed ipsum Hyperbolum parum attice dicentem ludi, iam neminem fore puto qui dubitet. Scripsi autem primo versu ὦ Μοῦσαι φίλαι pro edito ὦ Μοῦραι φίλαι, quatenus ut inepte in tali loco invocatio, ita aptissima Musarum. In reliquis fere Blochii emendationes sequutus sum, quamquam aegre mihi persuadeo, tam barbaram loquentum esse Hyperbolum ut διητώμην dixerit pro διητώμην. Codex habet δικιώμην λέγειν ἔφασκε δὴ τῷ μῆν. In quo parum probabiliter Huschkiius l. l. p. 50 verbum δικίω latere existimabat. Equidem scripsisse Platonem puto:

*) Quintilianus Inst. orat. I 10 18. Maricas, qui est Hyperbolus, nihil se ex musicis scire nisi litteras profitetur. E Platonis fabula fortasse ductum est quod legimus apud Grammaticum Bekkeri Anecd. p. 373 21. *Ἀκύκλιος: ὁ ἀπαιδεντος παρὰ Πλάτωνι.* Ad eandem vide an referri possit incerti auctoris versus apud Ammonium Differ. verb. p. 10 οὐ γὰρ ὅσον ἀκωρῆ-της τέχνης (log. τέχνης) ἐπίσταμαι.

ἀλλ' ὁπότε μὲν χρεῖη διητώμεν λέγεον,
ἔρασακ' ἐδιηκώμεν —

In quo duplex augmentum notasse videtur, cuius nullum sane certum exemplum ex antiquis illis et genuinis Atticis proferas. V. Lobeck. ad Phryn. p. 154. Ad postremam fragmenti partem respicit Etymol. M. p. 621 54. Πλάτων μὲν τοι ὁ κωμικὸς διαπαίζει τὴν λέξιν (ὀλίος pro ὀλίγος) ὡς βάρβαρον. καὶ τὸ ὄγινος γίννος φησί, ubi corrige obiter τὸ γίννος ἴννος φησί. *) Aelius Dionysius apud Eustath. p. 1160 16 ὀλίγον: τὸ δὲ ὄλιον ἢ βάρβαρον ἢ Ἰακόν. Similiter ὀλίωρος pro ὀλίγωρος a minus attice loquentibus dictum fuisse docet glossa Photii Lex. p. 327 22 Ὀλίγωρος: σὺν τῷ γ. Sed quoad Cleon reipublicae praeesset, Hyperbolo nonnisi secundas in civitate agere licuit, quamquam vel sic satis magna iam tum apud cives auctoritate floruit, adeo quidem ut populus Olymp. LXXXVIII 4 totum se lucernarum venditoribus tradidisse dici posset ab Aristoph. Equ. 149. Non recte igitur Scholiasta Nub. 620 οὐδέπω γὰρ διέπρεπε Κλέωνος ἔτι ζῶντος. Eodem tempore flagitavit ut classis sibi ad maritimam expeditionem contra Chalcedonios a populo traderetur, nullo tamen ut videtur successu, Aristoph. Equ. 1315. Mortuo autem Cleone, quod factum est anno secundo vel tertio *) Olymp. LXXXIX,

*) Quae proxime antecedunt apud Etymologum attigi ad Menandr. p. 232 partim recte partim secus: recte, quod ἐὺτυχία restitui pro εὐτυχία, firmante nunc Herodiano l. l., secus, quod Meleagrum poetam esse dixi, qui fuit Rhintonicae fabulae titulus, ut ex eodem Herodiano discitur.

*) De tempore obitus Cleonis magna est scriptorum dissensio. V. Hermannus ad Scholia Aristoph. Nub. 545 et Clinton. Fast. Hellen. p. 74 Kr. Octo menses ante Pacem Aristophanis Olymp. LXXXIX 3 actam, hominem

tantam auctoritatem, ut cum solus forte in
 serp. regnaret, Aristophanes Pac. 681, et potentissimos quo-
 que cives (in his etiam Alcibiadem, teste Himerio Schol.
 XXXVI p. 318) incredibili licentia et procacitate faceretur
 et quemcumque populus vellet omnibus modis vellicaret,
 Plutarch. Alcib. 13 coll. Maximo Tyr. Diss. XIII p. 237,
 Athenienses eum tanquam genium quendam suspicerent, a
 cuius nutu et arbitrio suspensi tenerentur, Dio Chrysost. Or.
 25 p. 262 a. Quid quod tanto perditissimum hominem fa-
 vore amplectebantur, ut quamquam munera ab Aegypthi
 populo dano mista sibi soli vindicasset, Leuco apud Hesy-
 chium a. v. *Ἰκάνης*, tamen exercitui eum praeficerent,
 Schol. Arist. Acharn. 846, et Hieromnemonis munere orne-
 rent, Aristoph. Nub. 630. Ita quum aliquot annos primum
 in republica locum tenuisset, ac ne mordacissimis quidem
 comicorum poetarum salibus ad saniozem rationem revocari
 potuisset, inasperato de summo, ad quod malis artibus ad-
 scenderat, potentiae auctoritatisque fastigio deiectus est.
 Nicias enim, vel ut Theophrastus apud Plutarch. Nic. XI et
 Schol. Luciani l. I. p. 155 memoriae prodiderunt, Phaeace
 de principatu cum Alcibiade contendente, Hyperbolus, qui
 populi animos contra utrumque concitari atque alterutrum
 testularum suffragio patriae petiti vellet, quo meliorem sibi in
 eum qui remansisset saeviendi opportunitatem habere, ipse
 contra omnium expectationem, machinante potissimum Al-
 cibiade, ostracismi iudicio damnatus est, id quod factum esse
 videtur Olymp. XCI 1. Rem ipsam ¹⁰⁾ copiosius exponunt
 Plutarchus Alcib. XIII, Nic. XI, Aristid. VII et Theopom-
 pus apud Scholiastam Aristoph. Vesp. 1001, ubi perperam

occubuisse memoriae prodit Eratosthenes apud Schol.
 Venet. ad Pac. 48.

¹⁰⁾ Eodem spectat, si quid video, Himerius Or. V. 14.

igitur ἐξοστράκισαν τὸν Ἱπέρβολον· ἐξ ὧν προσηδία· De-
 consule enim fuisse exilium quod ostracismi iudicio impo-
 nitur, constat ex Platōnis Gorg. p. 153 d, Ἐτυμολ. Μ. α
 ν. ὀστρακισμός et aliis locis. Vid. Wesselingius ad Died.
 Sic. I p. 445 et Schoemannus de Comit. Athen. p. 215. ¹¹⁾
 Ceterum Athenienses, qui non δαὶ δυνάμεως καὶ ἀξιώματος
 φόβον ἀλλὰ διὰ πονηρίαν καὶ αἰσχύνην τῆς πόλεως, ut
 Thucydides verbis ntar lib. VIII 72, quae tacite in usum
 suam convertit Scholiasta Aristophanis Pac. 680, improbum
 hominem honestissime poenae genere damnavissent, poenae
 facti adeo poenituit, ut cum ostracismi dignitatem imperi
 hominis damnatione turpissime pollutam existimarent, nullum
 poenae civem eodem poenae genere affecerint. Vid. Plutar-
 chi Vit. Nic. XI. Ita igitur exilio multatus Hyperbolus in
 Samum insulam secessit, ubi Olymp. XCII. 1. a popularis im-
 perii adversariis necatus corpusque eius contumeliosissime
 trahatum et in mare abiectum est. Vid. Thucyd. VIII 72
 et Theopompus apud Scholiastam Vesp. 1001, cuius verba
 τῶν αὐτοῦ αὐτοῦ nomine transcripsit Scholiasta Aristoph. Pac.
 680. Cfr. Scholia Luciani l. l. p. 155. Tam improbum
 igitur civem, in quo nullum plane virtutis vel ingenii vesti-
 gium eluxit, non mirum est veteres comicos quasi de com-
 posito quaecunque ratione possent veterasse et contumeliosis
 conviciis pressidisse. Cuius rei nisi ipsa fragmenta fidem fa-
 cerent, locupletem haberemus testem Aristoph. Nub. 584,
 quem ipsum ne mortuo quidem pepercisse doceat Thesmoph.

¹¹⁾ Haec scribentem fugit locus Philochori in fragmento
 lexicī rhetorici in calce Photii Dobr. p. 675 τοῦτον (sc.
 τὸν Ἱπέρβολον) ἴδου τὰ δίκαια δόντα καὶ λα-
 βόντα ὑπὲρ τῶν ἰδίων συναλλαγμάτων ἐν δέκα ἡμέ-
 ραις μεταστῆναι τῆς πόλεως ἔτη δέκα ὑστερον δὲ ἐγέ-
 νοντο πέντε. Itaque apud Scholiastam Aristophanis pro
 ἔξ. scribendum πάντε.

840 et Ratin 870. Cum Aristophane plane convenit Plutarcho Alcib. 13 τοῖς κωμικοῖς ἐπεὶ τα πᾶσι διατροβὴν ἀδὲ ἀνεπτόμενος ἐν τοῖς θεάτροις παρεῖχεν, et Oiberoni Brut. 68 «Hyperboli improbitatam veteres Atticorum comœdiæ notaverunt.» Cfr. idem de Republ. IV 10. Sed prae ceteris illum Eupolis in Marteano Olymp. LXXXIX 4 acta, Hermippus in Pistrichibus, Plato denique in ea, de qua cum maxime agimus, fabula versaverunt. Ea quo tempore acta fuerit etsi nemo disertè tradidit, non multum tamen a vero aberraveris, si id Olymp. XCI 2 ¹²⁾ factum existimes, h. e. eo tempore quo iam Hyperbolus ostracismo in exilium pulsus erat. Docet hoc locus a Plutarcho Nic. 11 et Alcib. 13 servatus, quem ex Hyperbolo petitiim esse nemo dubitabit;

*Καίτοις πέπραχε τῶν τρόπων μὲν ἄξια,
αὐτοῦ δὲ καὶ τῶν στιγμάτων ἐνάξια.
οὐ γὰρ τοιαύτων οὐνεκ' ὄστραχ' ἐβρέθη.*

Quibus iunge versus supra ex Herodiano allatos, quos nisi absente Hyperbole scribi non potuisse manifestum est. Nec vero post mortem demum Hyperboli fabulam actam esse, tum alia docent, tum vero ipse ille versus; *καίτοις πέπραχε τῶν τρόπων μὲν ἄξια*. Reliqua fragmenta leguntur apud Suidam s. v. *εὐερον* (quae omisso fabulae titulo habet etiam Schol. Aristophanis Av. 121) Scholiastam ad Aristophanis Thesmophor. 808 cll. Harpocracione s. v. *ἐπελαχῶν*, Grammaticum Bekkeri Anecd. p. 447 et Athenaeum II p. 56 f.

De incertarum Platonis fabularum fragmentis nullus hic dicendi locus est. Hoc unum tamen commemorare non

¹²⁾ Hoc sequutus est Fritschius Actis Societ. his graecae I p. 187, negat Th. Bergkii apud Fritschium Quaest. Arist. I p. 323 propter Syracosii legem *περὶ τοῦ μὴ κωμῶδων ὄνομασι*, de qua supra dictum p. 40. Sed probabile est illam legem ad absentes et exilio multatos cives non pertinuisse.

ισότητι fuerit, esse inter ea quae manifestis indicis τοθείας
 coniecta teneas. Ex hoc genere verius esse non dubito
 quos servavit Dídymus Alexandr. de Trin. II 17 ἀκουστέον
 καὶ στίχων τῶν παρ' Ἑλλησι μετρίαν περὶ τῆς πρὸς τὸν
 θεὸν πατέρα συντάξιως τοῦ υἱοῦ λόγου καὶ τοῦ πνεύματος
 δεξαμένων — Πλάτωνος τῶν κωμικοῦ, ὅς ἀνθηρῶς ἐν τοῖς
 ὑπογεγραμμένοις ἰάμβοις θεότητα μοναδικῶς ἐκτανομένην
 εἰς τριάδα ἀφ' ἧς τὰ ὅλα γέγονέ τε καὶ σώζεται,

Θεὸς γὰρ ἐστὶν εἷς πατὴρ ὑπέροτατος,
 λόγῳ τὰ πάντα πανσόφως καὶ πνεύματι
 στήσας ὀλισθαίνοντα καὶ βυθοῦ πλάνης
 εἰς γῶς ἀνέλκων ἐκ μακρῶς ἀταξίας.

Quae ex eadem mihi fabrica fluxisse videntur, ex qua deri-
 vata sunt quae idem scriptor lib. III p. 21 attulit:

ἄρρητα μὴ σάλευε· μὴ ζῆτει θεόν·
 οὐ γὰρ τοσοῦτόν ἐστιν ἀνθρώπῳ σθένος
 τὸν παντεπόπτην τὴν ἀχώρητον φύσιν
 εὐρεῖν ἀνιχνεύοντι καὶ τεχνωμένῳ·
 τύχοις δ' ἂν αὐτοῦ ῥαδίως πεπεισμένος
 μέγιστον εἶναι τὸν ποιητὴν τῶν ἄλων.

Ubi primo versu fortasse σάλευε scribendum est. Gnosti-
 cam horum versuum originem vel τοῦ βυθοῦ commemoratio
 prodit, quam illi doctrinae propriam fuisse docet Irenaeus
 c. Haer. II 14.

ARISTONYMUS. Natus duae commemorantur fabulae,
 Theseus apud Athen. III p. 87 a et Ἥλιος ῥιγῶντι; apud
 eundem VII p. 248 c ¹³⁾ Scholiastam Platonis Bekk. p. 331

¹³⁾ Utroque Athenaei loco optimi libri Ἥλιῳ ῥιγῶντι,
 deteriores Ἥλιῳ ῥιγοῦντι. Neque aliter ceteris locis,
 quibus haec fabula laudatur. Sed recte ῥιγῶντι. Vid.
 Piersonum ad Moerin p. 336. 339 et Buttmannum ad
 Platonis Gorgiam p. 527.

et Antisthenes p. 81 26. 83 24. 113 24. Aristophanis et Amipsiae aequalem fuisse docet Anonymus in Vita Aristophanis p. XXXV *εὐλαβῆς δὲ σφόδρα γινόμενος τὴν ἀρχὴν, ἄλλως δὲ καὶ εὐφυῆς, τὰ μὲν πρῶτα διὰ Καλλιστράτου καὶ Φιλωνίδου καθίει δράματα. διὸ καὶ ἔσκωπτον αὐτὸν Ἀριστώνυμος τε καὶ Ἀμειψίας, τετράδι αὐτὸν λέγοντες γινόμεναι, κατὰ τὴν παροιμίαν, ὡς ἄλλοις πονοῦντα.* ¹⁴⁾ Quibus similia tradit Scholiasta Platonis l. l. unde satis existimari potest quam immani errore lapsi sint Fabricius Bibl. Gr. II p. 288 et Schweighaeuserus Ind. Athea. p. 53 qui Aristonymum Ptolemaei Philadelphi temporibus Alexandriae vixisse atque Apollonio in bibliothecae praefectura successore narrat. Quod falsissimum esse vel titulus fabularum *Ἥλιος ῥηγῶν* et *Θησεύς*, et ipse adeo orationis celer in fragmentis conspicuus docere poterat. Sed Fabricium seduxit Suidas qui vol. I p. 329 ita scribit de Aristonymo: *Ἀριστώνυμος, κωμικός. τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἔστιν Ἥλιος ῥηγῶν, ὡς Ἀθηναῖος ἐν Λειπνοσοφισταῖς, βασιλεύοντος Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν τοῦ Φιλοπάτορος.* ¹⁵⁾ καὶ προέστη τῆς τοῦ βασιλέως βιβλιοθήκης μετὰ Ἀπολλώνιον, ἔτος ἔγων ξδ'. διασκευασθεὶς δὲ ὡς βουλόμενος πρὸς Εὐμένη φυγεῖν, ἐφυλάχθη ἐν εἰρατῇ χρόνον τινά, ἠφείθη δέ, καὶ ὑπὸ στραγγουρίας τελευτᾷ. ἔτη βεβιωκὸς ος'. συγγράμματα δὲ αὐτοῦ πάντ' ἀπὸ πολλὰ. Nemo monitus dubitabit quin Suidas diversos Aristonymos turpi lapsu confuderit, quo magis mirum videtur nihil suspicionis incidisse viro inprimis docto Augusto Weichert in libro de Apollon. Rhod. p. 11 sq. Quamquam, ut hoc adfirmamus, vel

¹⁴⁾ Cfr. Frankius in Vita Aristophanis p. CCIX.

¹⁵⁾ Atqui non Philopator, sed Euergetes Philadelphum in regno sequutus est.

sic haud levis residet dubitatio, quis fuerit alter ille, quem Suidas Apollonii successorem fuisse narrat, Aristonymus. Novimus Aristonymum griphorum texendorum artificem imprimis ingeniosum, teste Athenaeo lib. X p. 452 f. Atqui hunc sub Alexandro floruisse atque adeo pessimo errore cum comico poeta confundi ab Harlesio ad Fabric. B. Gr. II p. 288 planissime ex eodem Athenaeo lib. XII p. 588 a intelligitur. Novimus item eiusdem nominis scriptorem apud Plutarchum de Flum. p. 1165 d laudatum, et alium denique passim a Stobaeo in Sermonibus commemoratum. Atqui nullae horum grammaticae laude floruit, ut decebat successorem Apollonii. Ac mirum profecto, si quis unquam Aristonymus praefectura bibliothecae Alexandrinae ornatus multorumque librorum auctor fuerit, eius memoriam ita intercidisse ut ne tenue quidem apud veteres eius vestigium relictum sit. His rationibus adducor ut Suidae locum luctatum esse et ante verba βασιλεύοντος Πτολεμαίου grammatici nomen excidisse statuum, in quem rectius conveniant illa, *αυγγραμματα δὲ αὐτοῦ πάνυ πολλά*. Is autem qui fuerit, eorum erat quaerere qui de praefectis bibliothecae Alexandrinae scripsere, qua in re negligenter versatus est Ioncius Hist. Script. Phil. I 18, negligentius etiam Iac. Matter Histoire de l'école Alex. p. 130 sq. Apollonius mortuus est sub Ptolemaeo Epiphane. Hoc tempore qui succedere ei potuerit, neminem reperio nisi Aristophanem Byzantium, qui sub Ptolemaeo Philadelpho Callimachi fuit discipulus, aetatem autem ad extremos vitae humanae terminos produxit, maximeque sub Ptolemaeo Philometore, Eumenis II aequali, inclaruit. Excidisse igitur videtur in Suidae verbis nomen Aristophanis, cui quidem suspicioni non obstat, opinor, quod alio loco seorsim de Aristophane egit

hanc negligentiam: *ἰσοπέρας* et etiam alibi in locis scoli-
dico nemini ignotum est. ¹⁶⁾

AMIPSIAS, de quo sibi cum cura se dicturum esse
professus erat Hemsterhuisius ad Polluc. IX 128, aequalis
fuit Aristophanis, quocum nonnihil ei similitatis interces-
sisse intelligitur a Ran. 12

*τί δῆτ' ἔδει με ταῦτα τὰ σκεῆθ' φέρειν,
εἴπερ ποιήσω μηδὲν ὄνηρον Φαίνοιχος
εἴωθε ποιεῖν καὶ Λύκις κώμικος;*

ubi balulorum similitumque hominum diceris et insulari ser-
monibus risum spectatorum captasse dicitur. Hinc Suidas
ὑπόψαρχον Amipsiam dicere non dubitavit, quod ille via
aliunde quam ex ipso illo Aristophanis loco collegisse cen-
sendus est. Contra perhonorifice Athenienses de comica
Amipsiae virtute iudicasse vel eo intelligitur, quod *Κόννου*
eius et *Κωμαστῆς* simul cum Aristophanis Nubibus et *Ανί-*
βου in certamen commissas prae Aristophanicis fabulis prae-
mio ornaverunt. ¹⁷⁾ Illius quam dixi similitatis indicium super-
est etiam apud Anonymum in Vita Aristophanis p. XXXV
τὰ μὲν πρῶτα διὰ Κηλλιωτράτου καὶ Φιλωνίδου καθίει
δράματα (Aristophanes), διὸ καὶ ἔσκωπτον αὐτὸν Ἀρι-
στόνυμος τε καὶ Ἀμειψίας τετράδι αὐτὸν λέγοντες γεγο-
νέναι, κατὰ τὴν παροιμίαν, ὡς ἄλλοις πονοῦντα. Μολλι-
culum et luxuriosum hominem fuisse Amipsiam non sine
aliqua veri specie e Scholiasta Aristoph. Vesp. 1164 conii-
cias: φαίνεται γὰρ τις καὶ μαλακώτερος γενέσθαι Ἀμει-

¹⁶⁾ Assensum tulit haec disputatio Bernhardii ad Suidae l. l.
et Rankii Vita Aristophanis p. CVI, qui frustra ut equi-
dem opinor, negligentiae crimen a Suida in librariorum
conferre conatus est. Cfr. G. Parthey de Museo Ale-
xandrino p. 78.

¹⁷⁾ V. Fritschii Quaesit. Aristoph. I p. 256.

πίας. Sed apertum est post γερόθεν incidendum esse. Nam de Lycone, Autolyçi patre, agitur, quem luxuriosum fuisse hominem Amipsiae testimonio comprobat Schofiasta. Nec magis incerti poetae versus apud Hephaest. VI 26

οὐδ' Ἀμειψίαν ὀραῖτε πτωχὸν ὄντ' ἐφ' ἡμῶν,

ad nostrum poetam spectare videtur. Nam pro Ἀμειψίαν legendum est haud dubie Ἀμυψίαν, cuius paupertatem ridet etiam Aristophanes Vesp. 1263.

Fabularum tituli supersunt novem. Quarum quam primo loco ponimus Ἀποκοτταβίζοντες; in ea Dionysi quaedam partes fuisse docet Athen. X p. 426f. Plenum dramatici titulum Fabricius aliique fuisse putant hunc, Ἀποκοτταβίζοντες ἢ Μανία, decepti illi corrupto loco Athenaei Mb. XI p. 478 d ὅτι δὲ καὶ ποτήριόν τι οὕτω (κάνθαρος) καλεῖται, Ἀμειψίας ἐν Ἀποκοτταβίζουσι φησιν ἢ Μανία· Φέρ' ὀξύβαφα καὶ κανθάρους. Atque ad eundem modum lib. XV p. 667 f Ἀμειψίας Ἀποκοτταβίζουσι ἢ Μανία,

Φέρ' ὀξύβαφα καὶ κανθάρους

καὶ τὸν ποδανιπτῆρ', ἐγγέαα θυδάτος.

Ubi pro Μανία Meursius reponi voluit Μάνη ἄ. Schweighaeuserus autem furorem significari existimat, quo cottabulo nonnulli dediti fuerint. Praestat hoc alteri quam proposuit rationi, qua de Mania meretrice cogitare nos iubet, quod ne temporum quidem rationes permittunt, certe si de nobili illa Mania cogitavit quam Demetrio Poliorcetae in deliciis fuisse constat. Sed quid multa? Utroque Athenaei loco verba ita sunt concipienda: Ἀμειψίας ἐν Ἀποκοτταβίζουσι φησιν

Ἐ Μανία, φέρ' ὀξύβαφα καὶ κανθάρους, ¹⁵⁾

ut Mania, quod servae nomen, cfr. Athen. X p. 578 b. Scho-

¹⁵⁾ Ita nunc edidit Dindorfius.

hactam Aristoph. Thesm. 925 et Polluc. VII 17, cantantem afferre iubeatur. Praeterea haec fabula commemoratur Athenaei VIII p. 307 c (ubi legendum ἦτον γὰρ οὐν) Antisth. cistas p. 102 et Etymol. M. p. 313 32. Ad titulum fabulae respexit Athenaeus etiam XV p. 666 a τίς γὰρ ἡμῶν οὐκ οἶδεν ὅτι οὐκ ἦν αὐτός ὁ ἀποκοτταβισμὸς ἀρχαῖος; εἰ μὴ τι σὺ καὶ τοὺς Ἀμειψίου ἀποβλύξεν ὑπολαμβάνεις. Scilicet apud sequiores Graecos κοτταβίζειν et ἀποκοτταβίζειν vomendi significationem habebat, quam ab attico discendi usu abiudicat etiam Etymologus M. p. 533 15 κοτταβίζειν τὸ τῷ κοττάβῳ χρῆσθαι φασιν Ἀττικοί, οὐχὶ τὸ ἐμῶν ὡσπερ οἱ νῦν λέγουσιν. 10)

Sequitur fabula Κατεσθίων in scripta, ab uno Athenaeo semel laudata, quamquam videndum ne commenticius sit fabulae titulus. Quis enim praestet Athenaei verba lib. VII p. 316 b Ἀμειψίας Κατεσθίωντι· Δεῖ μὲν, ὡς ἔοικε, πολλῶν πουλύπων, non ita potius esse concipienda: Ἀμειψίας·

Κατεσθίωντι δεῖ μὲν, ὡς

ἔοικε, πολλῶν πουλύπων.

Maiorem reliquis celebritatem adeptam est fabula Κόνορος in scripta, prae errore passim in Κοινός depravata. V. Casaub. ad Athen. V p. 218 c. Ea quo tempore acta fuerit praeter Athenaeum l. l. qui biennio ante Eupolidem Κόλακας suos decuisse dicit, novimus ex argumento Nubium, ubi archonte Isarcho, h. e. Olymp. LXXXIX 1, Dionysiis urbanis una cum Aristophanis Nubibus et Cratini Pytine in certamen commissa et secundo praemio ornata esse dicitur.

10) De eiusmodi ἀποκοτταβισμοῖς intelligendus est locus Philagrii in Matthaei Medicis graec. p. 68 οἱ ἀθλητικῶς βιοῦντες καὶ πρὸς τοὺς λεγομένους ἀποκοτταβισμοῖς ἔθος ἰσχυρότερος, quae perperam editor de sortabili ludo interpretatus est. Cfr. Herodotum ibid. p. 204.

Titulum fabulae non dubitari potest, quid recte T. Hemsterhacius ad Polluc. II. p. 1858. a Conno, Metrobi: filio et Secretis magistro, repetiverit. Nobilissimum Aetioisem hunc dicit Cicero Epist. ad Div. IX. 22. Contra Saïdas s. v. Κόννου ψῆφον vol. II. p. 346 ὁ δὲ Κόννος λυρωδὸς ἦν, ὡς τινὲς φασί, τῶν ἀρῶνων, ὡς δὲ τινες καθαρωδὸς. Eundem fuerunt qui respici putarent ab Aristophane Vesp. 605, ut docet ibi Scholiastes: καθαρωδὸς ἦν νέος.²⁰⁾ ἔπειτα δὲ παροιμία (Κόννου ψῆφος) ἐπὶ τῶν μηδεν ἀξιῶν. Καλλίστρατος δὲ παροιμίαν φησὶ Κόννου θροῖον, παρ' ἣν παίζουσι. Εὐφρόνης δὲ οὕτως ἐλέχθη διὰ τὸ ἡδὺν τινα τὸν Κόννον εἶναι.²¹⁾ οἱ δὲ Κόννον λέγουσι τὸν καθαριστὴν· μήποτε δὲ οὐδὲ ἔστι Κόννος, ἀλλὰ Κόννας, ὃν προσκειτέον (προσκειτέον) ὡς Μίδαο.²²⁾ Quibus postremis verbis Con-

²⁰⁾ Non νέος profecto, sed pergrandis natus fuit Connus illis temporibus, ut perspicuus docet Aristophanis locus. Legendum videtur ἐνεός, cuius vocabuli usum ab oratione grammaticorum non alienum fuisse vel ex Hesychio doceri potest. Idem hoc ἐνεός pro νέος restituendum est Aeschylō Pers. 787, loco multis multorum coniecturis vexato. Codicum haec scriptura est, Ξέρξης δ' ἐμὸς παῖς νέος ὦν νέα φρονεῖ. Corrigendum suspicor ἐνεός ὦν ἐνεὰ φρονεῖ h. e. διὰ μωρίαν ληθαργος καὶ ἀμνήμων Grammat. Bekk. p. 251 27.

²¹⁾ ἡδὺν h. e. ἡλίθιον. Hesychius, Κοινόφροσιν: ἄφροσιν. Quod si non ex Amipsiae Conno, certe ex comico poeta petitum est.

²²⁾ Haec minus recte praecipere videtur scholii auctor, siquidem non Κόννας sed Κοννάς aulcedus iste dicebatur, quod nomen secundo casu Κοννὰ accipitur. Vid. Aristoph. Equ. 537 et Eudoc. Viol. p. 261. De similibus nominibus dixit Lobeckius ad Phrynich. p. 434 et Choeroboscus apud Bekk. Anecd. p. 1186, ubi pro Φιδικῶς legendum Φιλητῶς, et καταφαγῶς pro καταφυγῶς. [Postremam scholii partem Bekkerus nunc ita edidit e libro Veneto: ἀλλὰ Κόννας, ὃν οὐδὲ προσκειτέον, ἀλλ' ἐπιβῆρων (sic) ὡς Μίδαο.]

nae tiblicae innuitur, quem recte Kusterus ad Suid. l. c. a) Conno Iyrista diversum statuit. 21) De Conno, Socratis doctore, vide praeterea Leonem Alatum ad Socratis Epist. p. 186 et Menagium ad Diogen. Laert. II 28, qui praecunte Casaubono Amipsiae fabulam in Socratem scriptam fuisse suspicatur, quod haud solo an etiam eo confirmetur, quod chorus fabulae ε φροντισταῖς constituisse videtur, Athenaeus V p. 218 ε Ἀμειψίας δ' ἐν τῷ Κόννω — οὐ καταριθμῆσθαι αὐτὸν (Protagoram) ἐν τῷ τῶν φροντιστῶν χορῷ. Si vera est Cassubeni coniectura, quis dubitet quin Menagius recte ex eadem fabula nobilissimos in Socratem versus petitos esse statuat, quos servavit Diogenes Laert. l. l. Ἀμειψίας δ' ἐν τρίβωνι 24) παρεισέγγων αὐτὸν (Socratem) φησὶν οὕτως η

Σώκρατες ἀνδρῶν βέλτιστ' ὀλίγων, πολλῶν δὲ ματαιόταθ', ἤκει

καὶ αὐτὸς πρὸς ἡμᾶς, καρτερικῶς τ' εἶ; πόθεν ἂν σοι χλαῖνα γένοιτο;

Quae cum Athenaei loco, ex quo phrontistas in Amipsiae fabula enumeratos esse discimus, optime concordant. Ex ceteris fabulae fragmentis ab Athenaeo VII p. 327 d. IX p. 368 e, Herodiano de dictione solit. p. 6, Polluce X 17P et Scholiasta Aristophanis Av. 989 servatis nihil certi ad fabulae argumentum elicias.

Sequuntur Κωμασταὶ Μοιχοὶ et Σαπηρῶ. Ex his Κω-

21) Haec olim scripsi. Nunc plene persuasum habeo Connum et Connam minime esse diversos. Quae de re optime disseruit Winckelmannus Proleg. ad Platonis Euthyd. p. XXXIX, qui de Conno quae dici possunt, exhaustit tantum non omnia.

24) Ex hoc loco Meursius Bibl. Att. et Fabric. Bibl. Gr. II p. 410 Amipsiae Τρίβωνα fabulam affinxerunt.

μαστράς, de cuius auctore Th. Bergkii conjecturam sane quam probabilem supra p. 155 attuli, una cum Aristophanis Avibus et Phrynichi Monotropo in certamen commissam Olymp. XCI 2 primum meruisse praemium docet Scholiasta Aristophanis in argumento Avium. *Μοιχοὶ* passim in *Μυχοὶ* corrupta, velut apud Pollucem VII 100 *Ἀμειψίου ἐν Μυχοῖς μιλτωρυχίαν εἰπόντος*, ubi verum vidit praeter Fabricium Bibl. Gr. II p. 410 Toupius Emend. in Suid. I p. 201. Idem vitium tollendum ex Grammatico Seguer. p. 490 *ἀνέωγον: καὶ Ἀμειψίας Μυχοῖς καὶ οἱ νεώτεροι πολλαχοῦ*. Mitto reliqua fragmenta. *Σαπφώ* ab uno commemoratur Polluce lib. IX 138 *ἐν τῇ Ἀμειψίου Σαπφοῖ*, ubi MS habet *Ἀμειψίους ἄμφοι*.

Denique *Σφενδόνη*. Sic enim vocatur apud Athen. VI p. 270 f paucisque aliis locis. Plerumque corrupto titulo *Σφενδῶνι* vel *Φεῖδωνι* vel *Σφενδόνι*, pro quibus ubique *Σφενδόνη* reparandum esse vere monuit Casaubonus ad Athen. X p. 446 d quem qui sequitur T. Hemsterhusius ad Pollucem II p. 1080 nomen comoediae ab annulo, mutui amoris signo, repetit, cuius in pala amicae imago insculpta fuerit. Quae etsi non unam ob causam parum probabilia sunt, laudabo tamen si quis meliora attulerit. De tempore fabulae coniecturam capere licet e fragmento apud Polluc. X 144 servato:

τὸ μὲν δόρυ

μετὰ τῆς ἐπιχάλκου πρὸς Πλαταιαῖς ἀπέβαλεν.

Quae vix dubitari potest quin de eorum aliquo Atheniensium intelligenda sint, qui quum Lacedaemonii Plataeas obsidione cinxissent, cum magna parte Plataeensium eruptione facta aufugerunt, id quod factum esse constat Olymp. LXXXVIII 1. Vid. Thucydides III 20 sqq. et Diodorus Sic. XII 56. Cetera fabulae fragmenta habet Athenaeus VI p. 270 f. IX p. 408 c et X p. 446 d.

ARCHIPPUS, aequalis Amipsiae, floruit Olymp. XCI, qua vicisse eum in certamine comico Suidas tradidit, sedente Eudoc. p. 68. Infacetum poetam et imprimis φορτικὸν fuisse memoriae prodidit Schol. Aristoph. Vesp. 500 (479) τῶν τριχοινικῶν ἐπῶν, ἀντὶ τοῦ τῶν εὐτελῶν. τὰ τοιαῦτα παρὰ τὰς φωνὰς παίξει, φορτικῶ ὄντος, ἐφ' οἷς μάλιστα τῶν ποιητῶν σκώπτουσιν Ἀρχιππον. Cfr. Casaub. ad Athen. VII p. 329 c. Huius celeberrima fabula fuit ea quam Ἰχθυὺς inscripsit, in qua qui piscariorum nequitiam exagitationem esse putabat Hemsterhusius ad Polluc. X 30, non cogitavit tale argumentum mediae vel novae quam antiquae comediae esse accommodatius. Fragments contemplanti hanc fabulam eo consilio a poeta scriptam suspicari licet, ut Atheniensium immodicam ἰχθυοραγίαν exagigaret. Eam rem ita videtur instituisse, ut pisces, qui non dubium est quin chorum fabulae constituerint, quum omnibus modis turbari sese ab Atheniensibus vidissent, bellum vexatoribus subintulisse fingeret. Denique post varios casus et incerta belli certamina foedus inter se fecisse videntur praellantes, cuius quidem condiciones hae fuisse videntur, ut redditis captivis Athenienses ii, qui prae ceteris hostibus infensi fuissent plurimumque damnum intulissent, piscibus devorandi traderentur. Partem foederis, prosa oratione conscripti, servavit Athenaeus lib. VII p. 329 b. c, quo loco ii commemorantur Athenienses quos pisces se reddituros esse pollicentur: ἀποδοῦναι δ' ὅσα ἔχομεν ἀλλήλων. ἡμᾶς μὲν τὰς Θυρσίους καὶ Ἀθερίην τὴν αὐλητρίδα καὶ Σηρίαν τὴν Θύραον (i. e. uxorem Thyrsi, non filiam) καὶ τοὺς Τριχλοινικούς. Eὐκλείδην τὸν ἄρξαντα κτλ. In Atheniensibus, lib. VIII bus devorandi traderentur, commemoratur Melanthius (i. e. Melanthius tragicus ²⁵), Athen. VIII p. 343 c ἐν τοῖς Ἰχθυοραγίαις.

²⁵) De poesi hominis quae dici possunt congressi

γυμνός τῆ δούρατος (τὸν Μελάνθιον) ὡς ὀφθαλμοῦ δήσας
 παραδίδωσι τοῖς ἰχθύσιν ἀντιβρωθησόμενον. Neque im-
 merito tam diram sortem illi homini paratam fuisse multis
 auctoritatum efficitur testimoniis, qui in eo omnes consentiunt
 ut nihil Melanthio fuisse videatur voracius. Aristophan.

Pac. 805

μηδὲ Μελάνθιος, οὗ δὴ
 μικροτάτην ὄψε γηρύναντος ἤκουσ',
 ἦνικα τῶν τραγωδῶν
 τὸν χορὸν εἶχον ἀδελφός τε καὶ αὐτός, ἄμφω
 Γοργόνες ὀφθαλμοί, βατιδοσκοποὶ ἄρσυνιαί,
 γρασσοβαὶ μικροὶ τραγομάσχαλοι ἰχθυολῦμαι.

Quibus multa similia addi possunt ex aliis comicis. Neque
 negligendus est Photius Epist. 86 p. 122. Μελάνθιον φασὶ
 τὴν τραγωδίαν ὑποκριτῶν (lege ποιητῶν) οὕτω τῆς ὀφθαλ-
 μίας ἦνικα γενέσθαι ὥστε καὶ ἀθυμῶν ἐπεὶ μὴ κίνου τὸν
 πρᾶχλον εἶχεν. Similia ex Clearcho refert Athenaeus I
 p. 6 e. Μελάνθιος τῶν ἀπολαύσεων ἐρῶν ἤδξατο τῆς μα-
 κρανίχμου ἀρμυδος τὸν πρᾶχλον εἶχεν, ἵν' ἔτι πλείστον τοῖς
 ἰχθύσιν ἐνδιατρέβη. Cfr. XH p. 549 a. Neque Hermaso
 piscario poeta reperuisse videtur, de quo gravissime que-
 runtur pisces apud Athenaeum VI p. 327 a et VII p. 311 e

Αἰγύπτιος μακροτάτος τῶν ἰχθύων κάπηλος

Ἐρμαῖος, ὃς βίβλ. δέξασθαι γυμνὸς τε πωλεῖ

καὶ τοὺς λαβροκκας ἐνταρεῶν, ὡς λέγουσιν ἡμῖν.

Præconis partes in piscium agmine sustinuisse videtur βόαξ,
 ἰχθυῖος σάλας. V. Athenaeum VII p. 322 a

cinxissen

ausfügerun-
 tis Eusebii ad Euripidis Med. 96, qui quod se
 are dicit quo auctore Fabricius B. G. II p. 210
 Vid. Thunthium Philoclis filium esse dixerit, non meminerat
 tera fabulum, qui frater Melanthii fuit (Aristoph. Pac. 808
 p. 408 e hol.), Philoclis filium perhiberi a Schol. Equit. 403.

ligel
 igno
 Mela
 More
 c. 89

..... Ἐρησίου βόαξ, ...
σάλπηξ δ' ἐσάλπηξ' ἐπ' ἐβολοῦ μεσθῶν φέρου.

Quamquam haec istiam de Atheniensibus intelligi posse video, ut nominibus βόαξ et σάλπηξ ad uotus quosdam sequilibus homines poeta alluserit. Eandem certe rationem in aliis fabulas partibus tenuit, uelut in ipso illo foedere, in quo quae commemorantur Atheniensium nomina ex piscium nominibus frigida quadam uernilitate sunt inflexa; quo spectant etiam, si fallor, uerba ab Athenaeo VII p. 277 f seruata, ὄρε δ' ἤσθετε Ἀμίας τὰς παχίας, et quae idem attulit p. 331 c ἄνδρες ἰχθύες, quibus nescio quis pro uitate oratoribus formula, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, in Archippi fabula uetus esse uidetur. Eodem alium uersum rettulerim haud dubie ex eadem fabula petitum apud Athenaeum III p. 80 s. Κίχραξ θαλάσσης κρήμιος ἕως πορφύρας, quae Cerycum familiam respici puto, quemadmodum Galeotas tetigit in loco a Stephano Byzantio s. v. Γαλιώται seruato:

A. τί λέγεις σὺ; μόνταις εἰσὶ γὰρ θαλάσσιος;
 B. γαλεοὶ γε πάντων μαντίων σοφώτατοι.

Quos uersus ex ea fabulae parte desumptos esse suspicoriam in qua de sacris actum fuit, a quibus nec sacerdotem abfuisse docet locus ab Athenaeo VII p. 315 b seruatus:

Ἱερὸς γὰρ ἦλθ' αὐτοῖσιν ὁμοῖος τοῦ θεοῦ.

Denique e praefati inter pisces et lacrones descriptione ductus uidetur hic locus apud Athenaeum VII p. 301 a:

Καὶ τὴν μὲν Ἀφῶν καταπίπτειν ἐντυχῶν
 Ἐψητός.

Ubi rursus in ambiguo iussit, si quidem Ἀφῶν uocetristiched cognomen: est apud Athenaeum XIII p. 38^a q. coll. VIII p. 330 b. Temporis quo acta est fabula tenue quidem ad indicium tamen praebet Eualidis commemoratio apud Atho-

nacum VII p. 329 e καὶ Εὐκλείδην τὸν ἄρξαντα. Acta igitur est post Olymp. XCIV 2.

Reliquae Archippi fabulae, quae quidem commemorantur ab antiquis grammaticis, sunt Ἀμφιτρούων, Ἡρακλῆς γαμῶν, Ὀνοσσκιά, Πλοῦτος et Πίνων. Amphitruonis duplex fuit recensio, ut constat ex Athenaeo III p. 95 e et X p. 426 b et Hesychio: ἐπενώτισεν, ἐχώρησεν. Ἀμφιτρούων δειτέρω, ubi Archippi nomen exeldiasse viderunt Meursius et Florens Christ. Fortasse igitur etiam tertio Athenaeo XI p. 424 b Ἀρχιππος ἐν Ἀμφιτρούωνι οὐδετέρως (τὸ σκιάριος) εἶρηκε, ante οὐδετέρως addendum est δειτέρως. Non addita recensiois significatione Amphitruonem laudant Grammatici Bekkeriani p. 88 20. 105 16. 452 28. Argumentum fabulae, quamquam e fragmentis nihil efficias, vix tamen diversum esse potuit ab eo quod Plautus graecos auctores sequutus in cognomine fabula tractavit.

Ἡρακλῆς γαμῶν in quo argumento versata fuerit, titulus fabulae satis indicat. Nuptialium epularum apparatus commemoratur in fragmentis apud Athenaeum XIV p. 640 f. 656 b. ell. VII p. 307 d et Anecd. Bekk. I p. 371.

Quam Ὀνον σκιά inscripsit testibus Schol. Aristoph. Vesp. 191 καὶ Ἀρχιππῳ δὲ κωμῳδία γέγονεν. Ὀνον σκιά, Zenobio VI. 26 ell. Photio Lex. p. 291, Ἀριστοτέλης δὲ ἐν Λησασκαλίαις καὶ δράματός τινος γέρει ἐπιγραφὴν Ὀνον σκιάν, eam simpliciter Ὀνον appellant idem Photius p. 280 a. v. ὁμῳμοκα et Harpocratio s. v. τοπειῖον.

In Pluto fabula Hemsterhusius ad Pollucem X 136 pactam docuisse coniecit, veras divitias non in profundendis divitiis et elegantia vita, sed in honesta parsimonia consistere. Ex fragmentis hoc unum efficias, hominem in ea representatum fuisse, qui ex paupere repente dives factus esset. Etymol. M. p. 357 26. Ἀρχιππος Πλοῦτῳ Νῦν οὖν ἐγενόμην

χρημάτων ἐπιβόλος. Ita enim legendum esse pro Πλουτων ἄν ἐγενόμην monuit Curis crit. p. 49. Ad eiusdem hominis divitias spectant etiam πλατυπόρφυρα ἱμάτια ex hac fabula a Polluce VII 63 allata. Cetera fragmenta vide apud Scholiastam Aristophanis Av. 1647, Vesp. 416 et Pollucem X 136.

Denique *Πίνωνι* fabulae, ab Athenaeo XV p. 678 e et Polluce II 183. VII 199. X 177 commemoratae, nomen fortasse ab illo Rhinone inditum fuit quem soluto quadringentorum imperio in decem illis praetoribus numerant Isocrates c. Callim. p. 446 Bekk. et Heraclides Polit. p. 509 Crag. ubi ἀνὴρ καλὸς κάγαθός dicitur. Eiusdem nomine inscriptus ferebatur dialogus Aeschinis Socratici, memoratus ille Diogeni Laert. II 7 et Polluci VII 103. Cfr. Harpocratio p. 164 13. Neque ad alium spectare videntur haec Photii: *Πίνων, ὄνομα κύριον.*

Ceterum haud indignum est memoratu fuisse qui quatuor fabulas in Aristophaneis habitas, Poesin Naufragum Insulas et Niobum, Archippo tribuerent. Anonymus in vita Aristophanis p. XXXVIII ἔγραψε δὲ δράματα μὲν, ὧν ἀντιλέγεται τέσσαρα ὡς οὐκ ὄντα αὐτοῦ. ἔστι δὲ ταῦτα, Ποίησις, Ναυαγός, Νῆσοι, Νιοβίς (Dindorfius *Niobos*), αἳ τινες ἔφασαν εἶναι τοῦ Ἀρχίππου. Harum fabularum quae *Ναυαγός* vel *Δις ναυαγός* inscripta fuit nulla supersunt fragmenta, nisi forte apud Polluc. X 83, de quo loco vide Dindorfii *Fragm. Arist.* p. 154. *Νήσων* et *Νιόβου* reliquias idem collegit p. 180 et 154 sqq. Quam praeterea Fabricius Archippo tribuit fabulam *Ἰππεῖς*, eam ex *Ἰχθύσιον* corruptam esse vidit Casaub. ad Athen. VI 227 a. Denique Sevini commentum ab Harlesio commemoratum, Archilochi (sive potius Dinolochi) *Telephum* apud Athen. III

p. III e Archippo tribuentis, verbo tetigisse sufficiat. In-
sertarum fabularum fragmenta supersunt duodecim. In ora-
tionis conformatione et verborum usu quae singularia habet
Archippus fere haec sunt. *Ἐωθῶς* pro *εἰωθῶς* dixit apud
Photium Lex. p. 47 17, *ἔσθειν* pro eo quo vetustiores Attici
constanter usi sunt *ἔσθίειν* apud Athenaeum VII p. 277 f,
ᾧ κίων pro *ᾧ κύον* apud Antiattic. p. 105 16. *ὁ ξυρός* pro
τὸ ξυρόν apud Polluc. X 177. *κηπωρός* pro *κηποιρός* ibid.
VII 148. *τὸ σκύφος* pro *ὁ σκύφος* apud Athenaeum XI
p. 494 h. *συμπατριώτης* pro *πατριώτης* apud Antiattic.
p. 118 20. *ἐπινωτίζειν* i. e. *ἐφορμᾶν* apud Hesychium vol. I
p. 1826, quamquam id etiam Euripides hoc sensu dixit.
Porro *παντοπωλία* apud Polluc. VII 28. *ξύστρα* apud He-
redianum Lobeck. p. 460. *ἀσκοθύλακος* apud Grammat. Bekk.
p. 452 28. Sed *ῥύγχος* de facie humana comice lusit Athe-
naeo teste III p. 95 e. Novorum verborum quaeque ipse
primus finxisse videtur duo habeo exempla, *αὐξίκερος* apud
Athenaeum XIV p. 856 b *ταύρου τ' αὐξίκερω φλογίδες | αἰ-
δαλχαί τε κάπρου φλογίδες* (leg. *σκελίδες*), et *κλασανγενεύε-
σθαι* apud Plutarchum Alcib. cap. 1.

ARISTOMENES, Atheniensis, quem antiquae an me-
diae poëtis comoediae accenseat haerere videtur Schweig-
hæusenus ad Athen. vol. VII p. 647. Atqui accurate aeta-
tem eius indicat Suidas: *Ἀριστομένης Ἀθηναῖος, κωμικὸς
τῶν ἐπιδευτέρων τῆς ἀρχαίας κωμωδίας, οἱ ἦσαν ἐπὶ τῶν
Πελοποννησιακῶν, Ὀλυμπιάδων πζ.* Eadem Eudocia p. 65
servans illa etiam corruptum *Ὀλυμπιάδων*, quod in *Ὀλυμ-
πιάδι* mutavit iam Portus. E Suida profecit Scaliger in
Olympidium *ἀναγραφῆ*, qui aetatem Aristomenis rettulit ad
Olymp. LXXXVII 1. Antiquae Aristomenem fuisse postam
comoediae docet etiam Scholiasta Aristophanis argumento
Equitum, ex quo cum Olymp. LXXXVIII 4. *Ἰλοφό-*

ρους ²⁶⁾ cum Aristophanis Equitibus et Cratini Satyris in certamen commisisse intelligitur. Sed in Suidae verbis ambigi video de sensu verborum τῶν ἐπιδευτέρων τῆς ἀρχαίας κωμωδίας, quae I. G. Vossius interpretatur: unus eorum, qui secundarii vocantur. Paulo melius Portus: ex iis qui antiquam comoediam sequuti sunt. Similiter Kusterus: qui comoediae antiquae proximi fuere. Denique Toupius Emend. in Suid. III p. 95 ex eorum numero qui nec primi nec secundi sed paullo post floruerunt. Nihil horum ab omni parte verum est. Videntur potius veteres critici antiquae comoediae poetas in duas quasi classes dispescuisse, in antiquiores, qui ante bellum Peloponnesiacum inclaruissent, et sequiores, qui ipsis belli temporibus florent. Hos illi τοὺς ἐπιδευτέροισι vocasse videntur. Ad eandem plane rationem Phrynichum τοῖς ἐπιδευτέροις accensuit Suidas. Ac similiter decem oratorum delectus, quem sequiores ad veterum illorum normam instituerunt, οἱ ἐπιδεύτεροι δέκα ῥήτορες appellati sunt. Suidas v. Νικόστρατος. ἐτάχθη δὲ ἐν τοῖς κριθεῖσιν ἐπὶ δευτέροις (immo ἐπιδευτέροις) δέκα ῥήτορσιν. Cfr. Iacobsius ad Anthol. Animadv. III 1 p. 202. Vidimus igitur Aristomenem iam quarto anno Olymp. LXXXVIII fabulas decuisse. Idem quum in argumento Plati Olymp. XCVII 4 simul cum Aristophanis Pluto Admetum commississe dicatur, praelongam viro vitam obtigisse censendum esset, nisi permirum videri deberet, quod in tanta vitae longiquitate quinque tantum fabularum auctor perhibetur. Itaque Admeti commissionem ad primam Plati editionem spe-

²⁶⁾ Ita nunc e codice editum: Ἔλγο Ὀλοφυρμούς, quod fabulae nomen de captorum Lacedaemoniorum lamentationibus explicabat Rankius Vita Aristophanis p. CCCLXXXVIII.

εἶναι ἀρbitror. De ceteris viri rebus nihil compertum habemus, nisi quod aut ipse aut pater eius fabrilem artem factitasse videtur, quam qui opprobrio ei vertere vellent, *θυροποιόν* eum appellabant, teste Suida l. l. et Hesychio, *θυροποιός*: οὕτως ἐκαλεῖτο Ἀριστομένης ὁ κωμικὸς ποιητῆς σκωπτικῶς. Fabularum titulos, praeter *Ἰλοφόρους* et *Ἀδμητον*, quarum nihil servatum est, commemorantur tres.

Primum *Βοηθοί*, cuius titulus in *Μῦθοι* corruptus est apud Macrobius Sat. V 20, ut patet e Suida s. v. *ψαμμαχοσιογόγορα* et Scholiasta Aristophanis *Acharn.* 3. Eadem apud Priscianum XVII p. 91 et 232 ed. Krehl. Aristophani tribuitur, cui Aristomenis nomen substituendum esse post Reinesium monuit Brunckius *Fragm. Aristoph.* p. 122 Lips. Contra recte Aristomeni assignatur apud eundem Priscianum XVIII p. 250, ubi cod. Monac. apud Spengelium *Appendice ad Varronem* p. 627 habet *Cristomenes*. Aristophanis et Aristomenis nomina confunduntur etiam apud Pollucem VII 211, *Athenaeum* XIV p. 658 a et *Phrynichum* *App. soph.* p. 23, ubi Aristomenis nomen repouendum esse monuit me ante complures annos Dindorfius. V. *Athenaeum* I p. 11 d.

Quam *Γόητες* inscripsit fabulam, in ea praestigiatores et id genus homines lusisse videtur. Eo spectat, ni fallor, locus a Scholiasta Aristophanis *Thesmoph.* 258 servatus:

παντεχνίαν δεῖ τοῦ θεοῦ ταύτην λαβεῖν
καὶ περίθετον πρόσωπον, ὃ λαβὼν ἔσταθι.

Praeterea quinque laudatur locis.

In *Διονύσω ἀσκητῇ* Eupolidis, ut videtur, in *Taxiarchis* exemplum sequutus, mollem et effeminatum deum duris athletarum et luctatorum laboribus exposuit, in quibus etiam *σφαιρομαχίαν* fuisse docet Pollux III 150. Eodem pertinet versus apud *Athenaeum* XIV p. 658 a

ἀλίπαστα ταῦτα παρατίθῃμί σοι κρέα,

qui athletarum cibus fuit. Pleniorum fabulae titulum Pollux servavit, ubi legitur *παρὰ Ἀριστομένει ἐν Διονύσῳ ἀσκητῆι*, pro quo cod. P habet *παρὰ Ἀριστομένει ἀσκηταῖς*. Apud Athenaeum l. l. et 650 d *Διώνυσος* dicitur. Ex incertis fabulis tria supersunt frustula apud Athenaeum l p. 11 d, Pollucem VII 367 et Harpocrationem p. 127 9. Ceterum vix operae pretium est monere praeter hunc Aristomenem alium cognominem *ἀρχαίας κωμωδίας ὑποκριτὴν* Hadriani libertum commemorari ab Athenaeo III p. 115 a.

CALLIAS. De hoc ita Suidas: *Καλλίας, Ἀθηναῖος κωμικός, υἱὸς Λυσιμάχου, ὃς ἐπεκλήθη Σχοινίων, διὰ τὸ σχοινοπλόκου εἶναι πατρός.* Hunc Demosthenis aetate vixisse credidit Luchesium ad Demosthenis Olynth. II p. 28 20. Sed antiquae poetis comoediae adscribendum esse, expressum docet Athenaei testimonium lib. X p. 458 c, ubi proxime ante Strattidem floruisse dicitur. Strattis autem fabulas videtur docuisse inde ab Olymp. XCII. Eundem Cratini fuisse acmulum intelligitur e Schol. Aristoph. Equ. 526, quo de loco dixi supra p. 54. Itaque fabulas iam ante Olymp. LXXXIX docuisse censendus est. Vitam autem minimum produxit ad usque Olymp. XCIV 3, si tamen recte apud Athen. XIII p. 577 b, ubi hodie legitur: *Ἀριστοφῶν (Aseniensis) ὁ ῥήτωρ ὁ τὸν νόμον εἰσενεγκὼν ἐπὶ Ἐὐκλείδου ἄρχοντος, ὃς ἂν μὴ ἐξ ἀστῆς γένηται νόθου εἶναι, αὐτὸς ἀπεδείχθη ὑπὸ Καλλιᾶδου τοῦ κωμικοῦ ἐκ Χορηγίδος τῆς ἑταίρας παιδοποιησάμενος,* Calliae nomen pro Calliade repenendum coniecimus. Vide infra ubi de Diphilo agitur. Schoenionis cognomen, quod illi haesisse affirmat Suidas quoniam restiario patre usus sit, fortasse Cratino acceptum tulit. V. Hephaest. p. 97 Gaisf. Sed de hoc ad fragmenta dicitur Cratini. Fabulas Calliae Suidas commemorat sex: *Αἰγύπτιος Ἀταλάντη Κύπλωπες Πεδῆται Βάτραχοι Σχο-*

λάζοντες, Atalante semel commemoratur Xenob. IV 67 Κέρδος αιοχόνης ἄμεινον· ἔλα μοιχὸν εἰς μυχόν: ταύτης μέμνηται Καλλίας ἐν Ἀτελεστῇ. Recte Canterus aliique Ἀταλάντη. Frequens Cycloporum mentio, sed ut ad argumentum fabulae perspicendum nihil inde proficias, nisi quod Iantae in ea epulae celebratae esse videntur. Hinc suspicari licet ad Cyclopos etiam alia Calliae fragmenta omisso fabulae nomine ab Athenaeo II p. 57 a et Clemente Alex. Str. VI p. 264 servata referenda esse. Eandem fabulam ab aliis Diocli tributam fuisse, docet Athenaeus IV p. 140 c. VII p. 300 a. XII p. 524 f. 667 d. In Πεδήταις Lampo- nem Euripidem Socratem Acestoram et Melanthium traductos fuisse e fragmentis perspicitur apud Athenaeum VIII p. 344 c, Scholiastam Aristophanis Av. 31. 151 et Diogenem Laertium II 18. Praeterea commemoratur a Polluce VII 118, Etymologo M. p. 301 55, Athenaeo IV p. 176 f, fortasse etiam Scholiasta Platonis Bekk. p. 391. Vid. supra p. 182. Ceterarum quas Suidas commemorat fabularum nihil reliquum est. At eidem, ut videtur, Calliae tribuitur Γραμματικὴ τραγωδία. Vid. Athenaeus VII p. 276 a. X 448 b et p. 453 c. Sed de hoc scripto nullus hic dicendi locus est.

HEGEMO, Thasius, Cratini senescentis et Alcibiadis aequalis, ut constat ex Athenaeo XV p. 698 c et Chamaeleonte apud eundem IX p. 406 e. Antiquae comoediae adscriptum fuisse a nonnullis diserte memoriae praedit Athen. I. p. 5 b *Ἡγήμων ὁ Θάσιος ὁ ἐπικληθεὶς Φακῆ, ὃν τῇ ἀρχαίᾳ κωμωδίᾳ τινὲς ἐντάττουσιν*, credo propter Philiam fabulam, de qua ita Athenaeus XV p. 699 a *γέγραφε δὲ καὶ κωμωδίαν εἰς τὸν ἀρχαῖον τρόπον, ἣν ἐπιγράφουσι Φιλίην*, ubi qui dicatur ὁ ἀρχαῖος τρόπος intelligerem equidem, si novae comoediae temporibus vixisset Hegemo, quemadmo-

dum q. c. *Virginus Romanus* apud *Plinium* *Epist.* VI 19 fabulam ad exemplar veteris comoediae scriptam legisse dicitur; nunc autem iis *Hegemon* vixit temporibus, ubi antiquae comoediae suus adhuc constabat honos. Fortasse igitur antiquissimam comoediae formam intellexit, qualis ante *Cratinum* fuit scurrilium diceriorum procacitate insignis. Comparare licet *Epicharmi* fragmentum apud *Hephaestion.* VIII p. 45

οἱ τοὺς ἰάμβους καττὸν ἀρχαῖον τρόπον,
ὄν πρῶτος εἰσηγήσαθ' Ὠριστόξενος,

Huius fabulae unum fragmentum superest apud *Athenaeum* III p. 108 c. Sed eundem etiam aliarum fabularum auctorem fuisse nescio an ex *Chamaeleontis* loco apud *Athenaeum* IX p. 408 f colligere liceat: εἰσηλθέ ποτε καὶ εἰς τὸ θέατρον διδάσκων κωμωδίαν λίθων ἔχων πλήρες τὸ ἰμάτιον, οὓς βάλλων εἰς τὴν ὀρχήστραν διαπορεῖν ἐποίησε τοὺς θεατάς, quae ad ipsam illam *Philinam* spectare non verisimile est. Maiorem tamen ille e *Parodiis*, quas plurimas scripsit, consequutus est gloriam, de quibus nullus hic dicendi locus est.

LYCIS, ignobilis poeta, quem simul cum *Amipsia* et *Phrynicho* commemorat *Aristophanes* *Ran.* 14

ποιήσω μηδὲν ὦνπερ *Φρύνιχος*
εἴωθε ποιεῖν καὶ *Λύκισ* κάμειψίας,

ubi *Scholias*tes: ὡς *φρυχρός* κωμωδεῖται. λέγει δὲ αὐτὸν καὶ *Λύκον*, οὗ οὐδὲν φέρεται. Similia vide apud *Suidam* a. v. *Λύκισ*. De permutatione nominum *Lycis* *Lycus* et *Lycium* cfr. *Ruhnkenius* ad *Rutilium Lupum* p. 100.

LYSIPPUS. Tragicis poetis hunc praeter alios accensuit *I. G. Vossius* de *Poetis Gr.* p. 227. Similis vel librariorum error vel ipsius *Eudociae* in *Viol.* p. 282 *Λύσιππος*, τραγικός. τῶν δραμάτων αὐτοῦ εἰσὶ *Βάκχαι*. καὶ

ἑτερα ἀπὸ τοῦ δράματα. Eadem Suidas, sed omissa voce τραγικὸς et in fine additis ὡς Θυρσοκόμος. Temporis, quo vixerit, certissimum indicium praebet Didascalica marmorea ab Oderico edita lin. 6 ἐπὶ Ἀντιλοχίδου . . . ὑσιππος ἐνίκα μιν . . . πον Καταχῆναις. Videt igitur fabula Καταχῆναι inscripta Olymp. LXXXVI 2. Itaque recte cum Callia eum coniungit Athenaeus VIII p. 344 e Λάμπωνα τὸν μάντιν — κωμωδοῦσι Καλλίας Πεδήταις καὶ Λύσιππος Βάκχαις. Baccharum satis frequens mentio, velut apud Athenaeum III p. 124 d. VIII p. 344 e, Pollucem III 77. 89. X 50. 154 et Stephanum Byz. s. v. Θεσσαλία, ubi olim Λύσις legebatur pro Λύσιππος. Ex eadem fabula ductus est quem omisso dramatis titulo servavit versum Pollux VII 41 οὐδ' ἐπικνάρας καὶ θειώσας τὰς ἄλλοτρίας ἐπινοίας, qui ex parabasi, in qua aemulorum poetarum iniurias propulsasse videtur, petitus est. Sed de his ad fragmenta dicam copiosius. De Θυρσοκόμῳ ab uno Suida commemorato quod statum non habeo. Ex incertis fabulis quae afferuntur fragmenta, eorum non indignum memoratu est quod servavit Dicaearchus Descr. Graec. p. 10. Athenarum encomium complectens elegantissimum. Eiusdem poetae nomen pro Chrysippo restituendum suspicabar Etymol. M. p. 531 54 οἱ κλάδοι, οὓς κόρους καλοῦσιν — ὡς καὶ Χρύσιππος·

Ἄλλὰ δᾶδας ἡμένας ἐμοὶ δότω τις ἔνδοθεν,
καὶ κόρους πλεκτοὺς ἀκραιφνεῖς μυρρίνης —

Quamquam T. Hemsterhusius ad Plutum p. 469 et Porsonus Adv. p. 267 e Strattidis Chrysippo haec ducta putant. Denique alius Lysippus videtur is cuius meminit Photius Lex. p. 498 3. Σάμακα: Ἐπατοσθένης ἀπέδωκε τὸν φορμόν. ἄμεινον δὲ τὸν τοξικὸν κάλαμον. οὕτω Λύσιππος. Nisi forte Lysaniae aliussve grammaticī nomen latet.

LEUCO. De eo ita Suidas: *Λεύκων Ἄγνων γενοῖς ἐν τοῖς Πελοποννησιακοῖς. Τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐστὶ ταῦτα. Ὦνος, Ἄσκοφόρος, Φράτορες.* Ita MS Paris. pro Ἄγνός, quod servat Eudocia p. 282. Corrigunt Ἄγνοῖστος. Praestare videtur Ἄγνωνος, Hagnonis filius, ut voluit Toupius Emend. I p. 382. Recte autem tempore belli Peloponnesiaci eum vixisse Suidas dicit, siquidem Melanthium ridet apud Athenaeum VIII p. 343 c et Hyperbolium apud Hesychium v. *Πάσις*. Adde quod *Πρόσβεις* simul cum Aristophanis Vespis docuit Olymp. LXXXIX 2 et anno post *Φράτερας* cum Aristophanis Pace et Eupolidis Adulteribus. In utroque certamine tertius habitus est, ut constat e didascalii fabularum Aristophanearum. Ex fabulis eius quam primo loco Suidas commemorat Ὦνος ἄσκοφόρος (unius enim hic dramatis titulus est, ut vidit iam Portus), eius quod argumentum fuisse videatur ingeniose explicuit Beekhus Oeconem. Att. I p. 347. «Dahin leitet die Erzählung bei Zenobius I 74, Mich. Apostol. II 68 u. a. von einem angeblichen Bauern Leukon. Dieser that nemlich, wie behauptet wird, Honigschlaenche in Tragkoebe, werauf oben Gerste lag, und brachte sie nach Athen, wo er alles für Gerste ausgab: der Esel fiel, die Zoellner fanden, indem sie ihm hülfreiche Hand leisten wollten, den Honig und nahmen denselben weg. Diese Geschichte ist zwar vermuthlich ersonnen, und sie bejegnete keinem Leukon: Leukon war ein Athenischer Komiker — und hatte des Bauern Missgeschick in einem Stücke, Ὦνος ἄσκοφόρος genannt, auf die Bühne gebracht.» Fragmentorum nihil servatum est, ut nec *Πρόσβειων*. Quam *Φράτερας* inscripsit fabulam, ea monente etiam Casaubono ad Athen. VIII p. 343 c minus recte a Suida vocatur *Φράτορες*. Neque aliter in didascalia Pacis τρίτος Λεύκων Φράτορον. Genui-

nam formam, de qua vide Buttmanii commentationem de φρατρία p. 33 et Schaeferum Appar. Demosth. V p. 561, in nostras fabulas titulo servant Athenaeus VIII p. 343 c. Heayobius s. v. Πάσις et Photius Lex. p. 587 18. Τίβιοι: αἰκνος, Ἀνών ἐν Φράττειον· τάχα δὲ οἱ αὐτοὶ τοῖς Τιβερηνοῖς. Ita enim recte scripsit Porsonus pro Λευκὸν ἐν Φραττίειον. Eadem forma reddenda Xenophonti Hellen. I. 2. 8, Aeschulo Hamen. 626 et ex codicibus Polluci III 42 aliisque locis. In accentu passim erratum videas, ut apud Etymol. M. p. 799 34, ubi scribitur φρατήρ. Poxoxytonon esse docet Theodosius Bekkeri Anecd. p. 992 11 τῶν εἰς τῆ βροντῶν ὅσα μακροῦ παραλήγεται, διὰ τοῦ ε̄ κλίνεται, φράττος. Πίρος.

METAGENES, Atheniensis, servi filius, si Saldae et Eudociae fides. Aetatis indicium satis certum praebent quae tradidit Scholiasta Platonis Bekk. p. 332, ubi Lyeonem Autolyca patrem ab eo exagitatum esse legimus, et Scholiasta Aristophanis Av. 1297, ubi una cum Aristophane Phrynico et Platone ut Midiae irrisor commemoratur. Fabularum tituli perperam servati sunt. Suidas: τῶν δραμάτων αὐτοῦ εἰσι ταῦτα. Ἄγρα, Μαιμάκιδος (Eudocia Μαυμάκουδος), Φοιμισπίσσα, Φλοιδύτης, Ὀμηρος: (Eudocia Ὀμήρος) ἢ Ἄαρηται. In his quae prime loco commemorantur Ἄγρα et Μαιμάκιδος ad usum fabulae titulum ita sunt confundendae ut scribatur Ἄγρα ἢ Μαιμάκιδος. Sic enim vocatur fabula apud Athenaeum VIII p. 355 a ἐπεικὼν τὰ εὖ Μαυμάκιδου ἢ Ἀγρῶν Μεταγένους ἰαμβεῖον. Scrupulose tamen injicit alius Athenaei locus XIII p. 571 b κατὰ τὰς Μεταγένους Ἄγρας ἢ τὸν Ἀρισταγόρου Μαυμάκιδου. Quae verba sic interpretandi putamus, ut quam Metagenes fabulam sub Ἀγρῶν nomine docuisset, eam postea retractarit Aristagoras et Μαυμάκιδου nomine inscripserit, quae

res confirmari videtur eo, quod nunquam laudatur Aristagorae *Μαμμάκυνθος* (vide praeter locos citatos Suidam s. v. *ἀνδίων*, Antiatticistam Bekkeri Anecd. p. 85 et aliud Lexicon ibid. p. 404), neque unquam Metagenis *Μαμμέκυνθος* sed ubique *Ἀύραι*. Vid. Athenaeus IX p. 385 b, Scholiastae Aristophanis Av. 873, Harpocratio p. 259. Atque ita etiam alter Athenaei locus intelligendus est: *Μαμμάκυνθος ἢ Ἀύραι Μεταγίνους*, ubi Metagenis nomen non ad Mammacythum sed ad *Ἀύρων* commemorationem spectat. Mammacythum autem illic tanto magis omissio Aristagorae nominis ad partem vocare potuit Athenaeus, quo minus inter veteres constabat Aristagorae an alius eius fabulae auctor habendus esset. Quam in rem insignis est locus Scholiastae Aristoph. Ran. 1017 *Μαμμάκυνθοι Ἀρίσταρχος μὲν φησὶν ὠνοματιστέον ποιεῖσθαι. πῶς οὖν Δημήτριός φησιν, εἰ μὴ σύνηθες αὐτοῖς (fort. Ἀττικοῖς) τὸ ὄνομα, οὗ καὶ δράμα ὅλον οὕτως ἐπιγράφεται Μαμμάκυνθος, ὃ τινες Πλάτωνος λέγουσιν* Quorum verborum sensus vix alius esse potest nisi hic: quis igitur Demetrius hoc nomine uti potuit, cuius adeo integrum drama ab aliis Platoni tributum *Μαμμάκυνθος* inscriptum est? Ubi Demetrium intellige poetam comicum, de quo infra dicemus. Nisi forte corruptum locum statuas atque ita corrigendum: *Ἰπῶς οὖν Δημήτριός φησιν, εἰ μὴ σύνηθες Ἀττικοῖς τὸ ὄνομα ἦν, καὶ ὅλον δράμα etc.* qui igitur, Demetrius respondet Aristarcho, nisi nomen Atticis familiare fuit, integrum adeo drama hoc nomine inscriptum est? Ut Demetrius intelligatur grammaticus, vulgo Ixion dictus, acerriamus ubique Aristarchi adversarius. Vid. Suidam s. v. *Δημήτριος*. Scholiast. Aristoph. Ran. 78. 1001. 1021. Idque verum arbitror. Sed: quicquid est, illud non dubium videri potest Mammacythi auctorem alios alium per-

habuisse, unde non tantum apud Photium s. v. *σπίρα* nullo
 auctoris nomine adiecto legi: οὐχ ὅπως παρὰ τοῖς τραγικοῖς,
 ἀλλὰ καὶ ἐν *Μαμμακύνθῳ*. Similiter Glossae veteres: *Mam-*
macuthus, δρᾶμα. Ita enim pro *Mammaculus* emen-
 davit Meursius. Ceterum fallitur Casaubonus ad Athen. XIII
 p. 571 b etiam Epigeni *Mammacythum* tribui dicens, de quo
 nihil usquam legitur; ac fortasse *Metagenem* scribere voluit.
 Neque rectius de *Aristagora* disputat, cuius adeo nomen cor-
 ruptum esse statuit, quam dubitationem satis nunc tollunt
 grammatici Segueriani. Praeterea *Aristagoram* ab uno com-
 memoratum reperio Photio Lex. p. 107 13 *Ἰμάντας: τοὺς*
τῶν ἰσθίων. Ἀρισταγόρας, et si recte confició p. 204 13.
Ἀπκόμεδον: τοὺς ὄρχεις· οὕτως Ἀνταγόρας. *Antagorae*
Rhodii poetae commemoratio ab hoc loco aliena. Scriben-
 dum videtur *Ἀρισταγόρας*. Utraque glossa fortasse ad eun-
 dem illum *Mammacythum* referenda est. Alius *Aristagoras*
 est is, quem commemorat Schollasta Nub. 827, ubi vide Her-
 mannum. Ceterum de *Μαμμάκυνθος*, quo stupidum bar-
 dumque hominem notari constat, vide praeter Eustathii
 Opusc. p. 89. 103 Meursii Lect. Att. I 4, interpretes Ari-
 stophanis Ran. 1017 et Osannum ad Philem. p. 15.

Sequuntur *Θουριοπέρσαι*, quam nunquam in scaena
 exhibitam esse diserto Athenaei lib. VI p. 270 a scimus te-
 stimonio. De argumento non magis quam de inscriptionis
 ratione constat. Nam qui *Thuriorum* eversores reddi-
 dit Schweighauserus ad Athen. vol. III p. 591 fortasse Hey-
 nium sequutus Opusc. Acad. I p. 175, merito improbatus est
 Lobeckio Paralip. gramm. I p. 78 et Passovio Melet. in
 Aeschylí *Persas* p. 45, qui recte *Thurios* intelligit *Persarum*
 more mollitiei et luxuriae deditos. In uno longiori fra-
 gmento apud Athenaeum VI p. 260 comica exaggeratione
Thuriorum fertilitas praedicatur. E reliquis fragmentis apud

Athenaeum VI p. 228 e. VII p. 327 c, Suidam et Photium a. γ. τις τρόπος ἰππων, et apud Antiatticistam p. 114 nihil efficias.

Minus etiam de tertia Metagenis fabula constat, quam miro isto et obscuro titulo "Ομηρος ἢ Δακῆται" inscripsit, si Suidae fides. Ea simpliciter "Ομηρος" vocatur apud Scholiastam Platon. Bekk. p. 332. et ad Aristophanis Av. 1297, ubi fallitur Bentleius opusculum de Homero laudari existimans ideoque pro Metagene Theagenis nomen reponens. Eidem fabulae Schweighaeuserus etiam alium locum ab Athenaeo VI p. 271 a. servatum adscribit, qui cum Homericorum versuum parodiam contineat, priorem fabulae titulum commode explicat. Cfr. Fritzschius Quaest. Aristoph. I p. 285. Alteram tituli partem comparare licet cum inscriptione fabulae Aristomeneae Διώνυσος ἀσκητής, de qua vide quae supra p. 212 attulimus.

Denique Φιλοθύτην, qua fabula civium superstitionem taxasse videtur (cfr. Schol. Vesp. 82) laudat Athen. X 88 et iterum XV p. 700 f. cll. Antiatt. p. 91, Scholiasta Vesp. Aristophanis Vesp. 1221, Pollux VI 103. X 115, qui quae ex incerta fabula profert VI 40 et ipsa ex Φιλοθύτη ducta esse docet Antiatt. p. 106. Incertorum dramatum non nisi duo fragmenta servata sunt ab Erotiano gloss. Hippocr. p. 314 et Polluce III 76.

STRATTIS, Atheniensis. Huius aetatem Athenaeus X p. 453 c ita definit, ut eum Callia paullo minorem fuisse dicat, Καλλίας μικρόν ἔμπροσθεν γενόμενος τοῖς χρόνοις Στράτιδος. Itaque fabulas docere coepit fere ἑσπερίῃ Olympiade XCII. Idem attigit tempora Sannyrionum apud Eulyllii, quorum alterum ipse commemorat apud Scholiastam Aristophanis Plut. 1195, alterum, Sannyrionem, rilliyocai. Athenaeum XII p. 551 c et Pollucem X 189. Sed

ultra Olympi XIX fabulas desinere ex loco apud Athenaeum: XIII p. 502 d, ubi Isocratem senem propter Lagiscae amores notasse dicitur, certissime colligitur. Cfr. Chataoui Fast. p. 103 Kr. Nomen viri passim Stratidis scriptum reperitur, de quo vide quae dixerunt T. Hemsterhuis ad Plut. p. 165. 470 et Schweighaeuserus ad Athenaeum X p. 415 e. Unice veram nominis huius scripturam esse *Στρατίτις*, docet etiam versus ille Anacreontis: τὸν λυροποιὸν ἠδόμεν Στρατίτιν εἰ κομήσει, apud Hephaest. XV p. 96. Cfr. Etymol. M. p. 730 38 ὡς περ παρὰ τὰ Βάκχος γίνεται Βάκχης ?), Κρόνος Κρόνις, Δήμος Δήμις καὶ Δᾶρις, οὗτω στρατὸς Στρατίτις καὶ πλεονασμῶ τοῦ τ Στρατίτις. Ubi pro Κρόνος Κρόνις legendum videtur Κόννος Κόννις, quo nomine novimus fabulatorem Cilicem apud Theonem in Walzii Rhet. vol. I p. 173. Hinc apertum est recte legi apud Hesychium, Κόννις: αὐλητῆς πενίαν ἔχων καίπερ ὢν ἄριστος; pro quo Κόννος vel Κορνᾶς scribi volunt. Κόννος Κόννις Κορνᾶς eiusdem nominis diversae formae sunt. Meleeris iudicii poetam Stratidm fuisse, haud obscure indicat, quod Oreste Euripidis impense delectatus est, ut docet locus apud Schol. Orest. 278. Frigidus et ineptus verborum lusus fuisse qui ei obliocerent, colligas ex Hesychio s. v. κολεκάνοι, ubi laudatur *Στρατίτις ἐν τῷ φορτικῷ δράματι*, quo Cinesias fabula significari videtur. Casauboni enim errorem (ad Athenaeum VIII p. 327 e), qui ex ipsa illa Hesychii glossa *Φορτικός* comoediae titulum fuisse putabat, verbo tetigisse sufficiat. Paulo diversa interpretatio placuit Lebeckio Lebeckio p. 1326 qui *φορτικὸν δράμα* de obscuro dramate Aeschylus

more molli ^{ἀκχίς} sive *Βύκχης* notum nomen ex Alcaeo lyrico gmento ad Athenaeum X p. 430 c, ubi minus recte scribitur Thuriorum ^{Ἰακχί.}

intelligit. Fortasse recte, quatuordecim versibus est 'φορ-
τικὸν ἔργοντι· non dici de scurrilibus et ineptis comicorum
poetarum libris. Aristophanes *Nub.* 524 εἰς ἀπεχέρον
ἐκ ἀνδρῶν φορτικῶν ἤτηθις, quibus verbis *David* *Strat-
tini* et *Amipsiae* iactetas facetias significat. Similiter *Vesp.*
66 λογιδίον κωμωδίας φορτικῆς σοφώτερον, *Aristoteles Eth.*
Nicom. IV 8 οἱ μὲν οὖν τῷ γελοίῳ ὑπερβάλλοντες βωβα-
λόγοι δοκοῦσιν εἶναι καὶ φορτικοί, quae maxime ad nimiam
comicorum poetarum risum captandi cupiditatem spectare
sequentia docent. *Plutarchus Mor. p.* 348 *e* τῶν κωμωδο-
ποιῶν οὕτως ἄσμενον ἠγοῦντο καὶ φορτικόν, ὥστε κάμω
ἢ μηδένα ποιῶν κωμωδίας Ἀριστοπαγίτην, quo loco inhon-
estum et illiberale significat. De comicis personis convi-
cium convicio rependentibus dixit *Plato Phaedr. p.* 236 *b*
ἵνα μὴ τὸ τῶν κωμωδῶν φορτικὸν πρῶγμα ἀναγκαζόμεθα
ποιῶν ἀνταποδιδόντες ἀλλήλοις. Denique commemorandus
quo iam supra usus sum locus *Scholiae Aristoph. Vesp.*
559 ubi *Archippum* poetam propter ambiguos verborum lus-
us φορτικὸν appellatum fuisse scribit, quibus verbis praes-
ceteris *Pisces* fabula significari videtur.

Fabulas *Strattidi* *Anonymus de Com. p.* XXXVI tribuit
sedecim, totidemque fere commemorat *Suidas*: *Στράττις*,
'*Ἀθηναῖος τραγικός* (recte corrigunt *καμικός*): τῶν δρα-
μάτων αὐτοῦ ταῦτα. *Ἀνδροπόροιστος*, *Ἀττάλαντη*, *Ἀγα-
θοὶ ἦτοι*, *Ἀργυρίου ἀφανισμός*, *Ἰσηγέων*, *Καλλιπιάδης*,
Κινησίας, *Ἀμυνομέδων*, *Μακεδόνης*, *Μήδεια*, *Τρωίλος*, *Φορ-
νισσαι*, *Φιλοκλήτης*, *Χρῆσιππος*, *Πανσανίας*, *Ψυχασαί*: ὅς
φησιν Ἀθηναῖος ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῶν *Ἀριστοσοφισ-
τῶν*. Haec postrema inde ab ὅς φησιν desunt apud *Eu-
doxiam p.* 885. Sed praeterea commemoratur *Strattidis*
Ζώπυρος περικαιόμενος, *Μυρμιδόνες*, *Ποσειδών*, *Πόρσις*.
Exponamus de singulis separatim.

Ἀγαθοὶ laudantur Athenaeo VI p. 249 c et XV p. 685 c sed his ut dubitatum fuisse appareat, utrumne Pherecrates an Strattis fabulae auctor habendus esset. Apud Suidam et Eudociam plenus fabulae titulus ita exhibetur *Ἀγαθοὶ ἦτοι Ἀργυρίου ἀφανισμός*, quod unde ductum sit non reperio. Hoc unum scio, *Ἀργυρίου ἀφανισμός* incerti auctoris esse fabulam, cuius alii Antiphanem alii Epigenem, alii denique Philippidem auctorem perhibebant. Vid. Athenaeus VI p. 230 a et IX p. 409 d. Sed in eo quem Suidas praebet fabulae titulo etiam *ἦτοι* permirum est, pro quo non monito lectore simplex *ἦ* exhibuit Casaubonus ad Athen. p. 327 e. Si delectas importunam particulam, duas habemus fabulas *Ἀγαθοὶ* et *Ἀργυρίου ἀφανισμός*, quarum alteram fortasse fuerint nonnulli qui Strattidi adscriberent.

Ἀνθρωπορραίστης, pro quo male apud Suidam et olim etiam apud Athenaeum II p. 127 c *Ἀνθρωπορέστης* legebatur, ante Olymp. XCII 4 doceri non potuit. Ridet enim in es Hegelochum Euripidis histrionem in Oreste, ut constat e loco in Schollis ad fabulam Euripidis 278.

*Καὶ τῶν μὲν ἄλλων οὐκ ἐμέλησέ μοι μελῶν
Εὐριπίδου δὲ δράμα δεξιώτατον*

*διέκνωσ' Ὀρέστην, Ἠγίλοχον τὸν Κινάρου
μισθωσάμενος τὰ πρῶτα τῶν ἐπῶν λέγειν.*

Quibus versibus non Euripides, ut putabant Casaubonus ad Athen. l. l. et Fabricius Bibl. Gr. II p. 497, sed nescio quis *ἀγωνοθέτης*, qui primas fabulae partes Hegelochi, inepto histrioni, dederat eoque ipso spectantium voluptati pessime consuluerat. Hinc etiam titulus fabulae explicandus videtur *Ἀνθρωπορραίστης*, quasi dicas Ianionem hominum. Similia sunt *κνυορραίστης*, *μητρορραίστης*, *θυμορραίστης*, *Ἰσορραίστης* etc.

Ἀταλάντη. Hanc dia. post Ranas h. e. post Olymp. XCIII B actam. esse tradit Scholiasta Ran. 146: *τινὲς φασὶ τῷ σκῶρ πρώτον κεκρῆσθαι Στράτιν ἐν Ἀταλάντῳ δράματι.* Ψεῦδος δέ. πολλῶ γὰρ ὕστερον τῶν Βατραχίων ὁ Ἀτάλαντος δεδιδάκται, ubi ἐν Ἀταλάντῃ et ἡ Ἀταλάντῃ scribendum videtur. Similia habet Suidas s. v. σκῶρ, ubi pro Ἀταλάντῳ legitur Ἀταλάντης, verbis ὁ Ἀτάλαντος omissis. Ex serioribus Atalantam fuisse fabulis docet locus ab auctore Vitae Isocratis a Mustoxide editae p. X et Athenaeo XIII p. 592 d. servatus. Sed de hoc ad fragmenta fabulae dicam. Eandem praeterea ad partes vocant Athenaeus VII p. 302 d. Scholiasta Venetus ad Aristophanis Pac. 347 et Suidas I. p. 611, ubi citatur *Στράτις ἐν Ἀταλάνταις.* Ac fortasse eadem fabula significatur apud Hesychium s. v. *Διονυσιοκουροπυρώνης* (sic lege, et postea *Διονύσιος*), ubi legimus: *ὡς δηλοῖ ὁ τὰς Ἀταλάντας συνθεῖς*, prorsus ut apud Scholiastam Av. 1294 *ὁ τὰς Ἀταλάντας γράψας.* Ceterum Atalantas scripsit etiam Phormus Syracusanus, et Atalantam Callias Euthycles Alexis Philyllius et Philetaerus.

Ζώπυρος περικαιόμενος semel laudatur ab Hesychio s. *οὐ μάλα κικκῆς*, loco corruptissimo, sed ita tamen comparato, ut Epicratem, de quo supra p. 182 sqq. egimus, in eo commemorari appareat. Zopyrus, quem hac fabula irrisum esse conicere licet, fortasse non diversus putandus est a Zopyro Aloibiadis paedagogo, de quo cfr. Platonem Alcib. I p. 222 B. Plutarchum Aloib. cap. I et Clementem Alex. Paed. p. 130 Pott. Quamquam cum Plato Zopyrum iam aetate proveciorem Alcibiadi custodem appositum esse dicat, temporum rationibus magis accommodate feceris, si illum Zopyrum intelligas, cuius nomine Phaedonem Socraticum dialogum inscripsisse constat e Grammatico Seguer. p. 107 3 et Theone Progymn. in Walzii Rhet. I p. 177 aliisque lo-

cia ad Memorandum p. 237 aliatia. Titulum fabulae compares eam Spinthari, ignobilis illorum temporum tragici, Ἡρακλεῖ περικαιομένῳ, quam parodia lusisse Strattidem nequaquam improbable est.

Ἰφιγέρων a Suida in Strattidis fabulis commemoratus laudatur ab Antiatticista p. 83 27. Eiusdem nominis fabulam Apollophani tribuunt Suidas et Scholiasta Aristophanis Pac. 534. Ἀπολλοφάνης Ἰφιγέροντι Κράθον λάβοιμι τοῖς ὑπαπίας, et ab Harpocrate p. 5. 9. ἀδελφίζειν ἀντι τοῦ ἀδελφὸν καλεῖν παρ' Ἰσοκράτει — καὶ Στράτιδι καὶ Ἀπολλοφάνει ἐν Ἰφιγέροντι. Ad haec si comparaveris glossam Antiatticistae l. l.

Ἀδελφίζειν: ὡς ἀδελφῷ προσφέρεσθαι.

Ἀσχημονῆσαι: Εὐριπίδης Ἐκάβη.

..... Στράτις Ἰφιγέροντι.

Ἀφανήνας: Ἐπίχαρμος Ἡρακλεῖ.

perquam probabile videri potest verba Στράτις Ἰφιγέροντι post προσφέρεσθαι esse transponenda. Quae si vera est coniectura, ainiui apparere puto, Iphigerentem ab aliis Strattidi, ab aliis Apollophani fuisse assignatam, et apud Harpocratem scribendum esse Στράτιδι ἢ Ἀπολλοφάνει.²⁵⁾ De nomine et argumento fabulae nolo incertam periclitari coniecturam.

Καλλιπιδης fabula fortasse a Callippide, celeberrimo illo tragoediarum actore qui redeuntem ex Asia Alcibiadem comitatus est teste Athenaeo XII p. 535 d, nomen traxit. De eo veterum scriptorum testimonia diligenter composuerunt Schneiderus ad Xenoph. Symp. III II et Wyttenbachius ad Plutarchi Apopthegm. Lacon. p. 1154. Fabulae

²⁵⁾ Hoc quidem monuit iam ante nos Hemsterhusius Anecd. I p. 223.

nomen vitiosae apud Suidam Eudociam et Athen. VII p. 304 b *Καλλιπίδης* scribitur. Praeterea laudatur ab Athenaeo XIV 665 b, ubi Herculis voracitas perstringitur. Sed fortasse etiam apud Pollucem X 29 fabulae huius nomen latet: κόρημα τὸ κορούμενον ἐν Σπηνᾶς καταλαμβάνουσαις Ἀριστοφάνους· ὡσπερ ἐν Καλλιπίδῃ [Στραττιδος]· Ἐπὶ τοῦ κορήματος καθίζομαι χαμαί.

Cinesiae pleniorum titulum Athenaeus IX p. 396 a. affert hunc: *Στραττις ἐν Μακεδόσιν ἢ Κινησίᾳ*. Nisi is librarij error est: vide infra p. 231. Stratoni hoc drama tribuitur apud Scholiastam Aristophanis Av. 1568. Sed recte Casaubonus ad Athenaeum p. 327 e. *Στραττις* scripsit pro *Στρατων*. Fabulae nomen passim corruptum, ut apud Pollucem IV 169 ubi olim *Κυνησίας*, et X 189 ubi interpretatus Strattis in Venatione, unde apparet similiter hic erratum fuisse, ut apud Erotianum p. 216 ubi legitur *Στραττις ἐν Κυνηγοίς*, quod recte emendavit Maussacus ad Harpocr. p. 216, frustra, ut opinor, adversante Tib. Hemsterhuisio. In Ochesiam, Meletis citharoedi filium, poetam dithyrambicum, scriptam fuisse fabulam praeter Athenaeum XII p. 551 d docet Harpocr. p. 216. *Στραττις ὄλον δράμα ποιήσας εἰς αὐτὸν — ἐν ᾧ καὶ τὴν ἀσίβειαν αὐτοῦ κωμῳδεῖ*. De tempore fabulae nihil tenemus nisi eam inter nonagesimam primam et nonagesimam septimam vel octavam Olympiadem in scenam esse productam. His enim fere finibus circumscripta est Cinesiae celebritas, cuius antiquissimam memoriam habemus apud Aristophanem in Avibus, novissimam in Gerytade et Ecclesiastis. Posthaec non commemoratur, nisi forte ab Anaxila in Circe apud Athenaeum III p. 95 b: *δεινὸν μὲν γὰρ ἔχονθ' ὕς ῥύγχος ὡ φίλε Κινησία*. Sed de hoc loco anceps haereo: ad sententiam enim ita comparatus est, ut transformatio in suam egregie conveniat

Cinesiae, immunde homini et spurco; nec obstat aetas Anaxilae, qui mediae fuit poetae comediae aeo ante centesimam Olympiadem fabulas videtur docuisse, obstat item matrica loei ratio, quae tale quid requirere videtur,

διον̄ μὲν γὰρ ἔχονθ' ὄος
 ῥύγχος, ὦ φιλε, κνησιᾶν.

Mortuus igitur fuerit Cinesias Olymp. XCVIII. Neque enim longam homini vitam obfugisse probabile est, quem Lysias propter perpetuos, quibus conflictabatur, morbos quotidie mori dicat apud Aethaeum XIII p. 551. Ante Aves autem qui Cinesiam iam in Nubibus vs. 332 significatum esse crediderit, praeter Scholiastam reperio neminem. Ridet eo loco Aristophanes poetas dithyrambicos *κακλίων τε χορῶν ἀσματοκάμπτας ἄνδρας μετεωροφένικας*, ubi haec annotavit Scholiasta; *αἰνίττεται εἰς τοὺς περὶ Κινησιᾶν καὶ Φιλόξενον*. Qui ut de Philoxeno manifestus erroris est (vide supra p. 89), ita fortasse ne de Cinesia quidem vera praedicasse censendus est. Certiora temporis, quo acta est fabula nostra, indicia fortasse in alio Aristophanis scholio aliquis sibi deprehendere videatur ad Avium vs. 1568, ubi de Laespodia haec leguntur, *εἶχε δὲ καὶ περὶ τὰς κνήμας τινὰς αἰτίας, ὡς φησὶ Στράτις ἐν Κινησίᾳ*. Laespodiam quem iam Eupolis in Demis perstrinxerat, adhuc quadringentorum imperio superfuisse docet Thucydides VIII 86. Sed potuit hanc tanquam mortuum commemorare Strattis, ut nihil impediatur quominus fabulam post solatum quadringentorum dominatum editam esse statuamus. Cui opinioni nescio an aliquid praesidii in duobus aliis fragmentis paratum sit, quorum in altero apud Pollucem X 189 Sannyrio, in altero autem apud Scholiastam Aristoph. Plut. 550 Thrasybulus perstringitur. De Sannyrionis aetate infra dicetur; Thrasybuli autem quum etiam Aristophanes meminisset in Eccl. 202

ἰσοτήρια παρέκλυρον, ἀλλ' ὠρίζεται :

Θρασύβουλος αὐτὸς οὐχὶ παρακαλούμενος,

hand proventus improbabili conjectura Cinesiam ad Olymp. XCVI vel XCVII referemus. Neque alio tempore scriptae videntur orationes Lysiae. Quod supra dixi Cinesiam Meletis fuisse filium, feci Platonis auctoritatem secutus Gorg. p. 501 e. Cui repugnare videtur Plato comicus apud Galenum ad Aphorismos hypomn. VII p. 322: μετὰ ταῦτα δὲ *Ἐυαγόρου παῖς ἐκ πλευριτιδος Κινησίας κτλ.* Sed is quidem locus adeo depravatus est, ut pro testimonio haberi non possit. Multum igitur falleretur qui hoc dissensu ita uti vellet, ut duos Cinesias poetas dithyrambicos fuisse crederet: quae quidem sententia nec in verbis Scholiastae Aristoph. Av. 1379 quidquam praesidii habet: εἴρηται δὲ περὶ αὐτοῦ ἐν *Βατραχίοις* ὁ δὲ *Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς Διδασκαλίαις* δύο φησὶ γεγονέναι. Haec enim Aristotelis annotatio ad Aristophanis *Lysistratam* spectare videtur, in qua fabula qui inde a versu 850 introducitur Cinesias, quum nihil plane habeat quod Meletis filio, qualem Aristophanes in *Avibus Ranis* Ecclesiastis et *Gerytade* descripsit, nullo modo conveniat, nihil aliud dixisse videtur Aristoteles, nisi duos diversos ab Aristophane commemorari Cinesias. Nec plus illa de duobus poetis Cinesiis opinio firmamenti habet in eo, quod quem reliqui Atheniensem dicunt, Thebanus perhibetur a Scholiasta Aristoph. *Ran.* 151 ἦν δὲ *Θηβαῖος μελοποιὸς κάκιστος*, ubi *Θηβαῖος* proclivi errore scriptum est pro *Ἀθηναῖος*. Rem conficit opinor Athenaeus XII p. 551 e. Qui si duos eius nominis poetas cognitos habuisset, non sane haec scribere potuisset: ὅτι δὲ ἦν *Κινησίας νοσώδης καὶ δεινὸς τᾶλλα, Ἀσίας* — εἴρηκε, φάσκων αὐτὸν ἀφέμενον τῆς τέχνης συκοφαντεῖν καὶ ἐκ τούτου πλουτεῖν. ὅτι δὲ ὁ ποιητὴς ἐστὶ καὶ οὐχ' ἕτερος, σαφῶς σημαίνεται ἐκ τοῦ καὶ ἐπὶ ἀθεότητι κωμωδούμενον

ἐμφανίζεσθαι. Ceterum dithyrambicam artem in familia Cinesiae fuisse hereditariam, hoc documento est, quod praeter patrem eius Meletem etiam avus Pisias in citharœdis perhibetur a Pherecrate apud Schol. Aristoph. Av. 859. De moribus hominis nobilissimus est Lysiae, qui duas in Cinesiam scripsit orationes, locus apud Athenaeum XII p. 551 f. οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοιαῦτα περὶ θεοῦ ἐξαμαρτάνων, ἀ τοῖς μὲν ἄλλοις αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ λέγειν, τῶν κωμωδοδιδασκάλων δ' ἀκούετε καθ' ἕκαστον ἐνταυτόν; Vide reliqua, in quibus gravissime notatur miseri hominis impietas, cuius exemplam habemus apud Aristophanem Ran. 306. Neque honorificentius de eius poesi, cuius specimen servavit Aristophanes Av. 1371 sqq. iudicasse veteres docet Plutarchus de gloria Athen. p. 348 b ὁ γὰρ Κινησίας ἀργαλέος ἔοικε ποιητῆς γεγονέναι διδυράμβων. καὶ αὐτὸς μὲν ἄγονος καὶ ἀκαλῆς γέγονε, σκωπτόμενος δὲ καὶ χλευαζόμενος ὑπὸ τῶν κωμωδοποιῶν οὐκ εὐτυχοῦς δόξης μετέσχηκεν. Quibus verbis respicitur praeter alios etiam Pherecrates apud Plutarchum de mus. p. 1141 E. Cinesiam in primariis masculae simplicisque artibus corruptoribus numerans. Eodem ferme redit sobrium Platonis iudicium nihil curare Cinesiam dicentis ὅπως ἔρεῖ τι τοιοῦτον ὅθεν ἂν οἱ ἀκούοντες βελτίους γίγνωντο, sed illud unice spectare ὅτι μέλλει χαριεῖσθαι τῷ ὄχλῳ τῶν θεατῶν Gorg. p. 501 f. Contra quae insipide, ut solet, disseruit Aristides vol. II p. 381. 385. Dind. Cfr. praeterea Hanovii Exercit. crit. I p. 49. Praeter illa quae dixi vitia gracilitas hominis et macilentia ex teterrimis morbis contracta largissimam ridendi materiam comicis poetis praebuit, qua in re quae Aristophanes ingeniosissime ludit vide in Ranis 1437, Avibus 1378, Gerytade p. 108. E Stratidis fabula eo pertinent verba Φθιώτ' Ἀχιλλεῦ, quibus Cinesiam compellatum esse docet Athenaeus XII p. 551 d. Neque

alio tractum quae de *καμμόρω* medicamento refrigeratorio ex eadem fabula offert Erotianus p. 216. Sed acerbissime morbosum hominem praeter *Lysiam* l. l. descripsit Plato apud Galenum l. l. ubi dicitur

ἐκ πλευρίτιδος

σκελετός, ἄπυγος, καλάμινα σκέλη φέρων,
φθόγης προφήτης, ἐσχάρας κεκαυμένος
πλείστας ὑπ' Εὐρυφώντος ἐν τῷ σώματι.

Ita enim legendum versu secundo pro edito ἄπυγος.

Ἀμνομέδων perobscurum est fabulae elegiam, pro quo *Ἀμνομέδων* Eudocia, *Ἀμνοπέδαι* Scholiasta Platon. p. 320, *Ἀμνομέδα* et *Ἀμνομήδα* libri Harpocratonis p. 26 6. Similis inconstantia codicum Athenaei VII p. 327 e. ubi Venetus *Ἀμνομέδα*, deteriores autem libri *Ἀμνομέδα* habent; cfr. X p. 473 c ubi nunc *Ἀμνομέδα*, olim *Ἀμνομέδα* et pro Stratilde Stratonis nomen legebatur, quod correxit ex Eustathio Schweighauserus.

Μακεδόνες laudantur ab Athenaeo VII p. 302 e. 323 b. Harpocrat. p. 176 12 (ubi leg. *ἐλκουσιν ὀνειδόντες*) et Antiatic. p. 108 29. At Athenaeus IX p. 396 a. hunc posuit fabulae titulum: *Στράτις ἐν Μακεδόσιν ἢ Κιθησία*, ubi memoriter haec citari ab Athenaeo cum Schweighausero crederem, nisi rursus similiter legeretur XIII p. 589 a *ἐν Μακεδόσιν ἢ Πανσανία*. Nec solet ita Athenaeus. Contra Pausanias (semel laudata ab Athenaeo XIV p. 654 f) et Macedones ut diversae fabulae enumerantur a Suida. Non improbabile tamen plenum fabulae titulum esse *Μακεδόνες ἢ Πανσανίας*, ut secundus titulus ad iteratam fabulae recensionem pertineat. Hoc si verum est, etiam altero Athenaei loco pro Cinesia Pausaniae nomen reponendum putem. Si certo constaret Pausaniam, cuius nomine inscripta est fabula, illum Macedoniae regem esse, qui ter-

tie anno Olymp. XCVI Macedoniae imperium obtinuit, de tempore fabulae nulla esse posset dubitatio. Sed huius quidem Pausaniae vita in obscuro delitit nec quidquam memoratu dignum habuit; itaque videndum ne Pausanias intelligendus sit Ceramensis, Agathonis poetae amator celeberrimus, de quo abunde constat ex Platonis et Xenophontis Symposiis. Cfr. Protag. p. 315 d. Eundem tragoediarum auctorem perhibent Scholiasta Platonis p. 373 et Grammaticus MS apud Cramerum Aneod. IV p. 269. Neque alius fuisse videtur quem in poetis quibus Stobaeus usus est numerat Photius Bibl. 167 p. 375. Ab hoc igitur Pausania si fabulae nomen inditum esse ponimus, etiam alter dramaticis titulus *Μακεδόνες* commode explicari potest, siquidem Pausaniam simul cum Agathone apud Archelaum Macedoniae regem commoratum esse constat ex Aeliani V. H. II-31. Iam quum Agatho circiter Olymp. XCIII I comitante Pausania ad Archelaum se contulerit, vid. Fr. Ritschelfi Comment. de Agathone cap. VII p. 20, hinc non multum quidem, at aliquid tamen ad tempus fabulae constituendum lucratur.

In Medea, cuius tria supersunt fragmenta, lusit fortasse Euripidis aliave tragici cognominem fabulam. Creontis in ea partes fuisse docet locus apud Athenaeum XI p. 467 e

α' οἷσθ' ᾧ προσέειπεν, ᾧ Κρέων, τὸ βρέγμα σού;
β' ἐγῶδα· δίνω περὶ κάτω τετραμμένω.

Quae habent sane colorem parodicum. Quae idem Athenaeus XV p. 690 f ex hac fabula servavit:

καὶ λέγ' ὅτι μύρον αὐτῇ φέρεις
τοιοῦτον, οἷον οὐ Μέγαλλος πάποτε —

Medeae verba videntur fatalia illa munera Creusae per servum mittentis. Cfr. Eurip. Med. 950.

Similis, ut videtur, Myrmidonum, Philoctetae, Phoenissarum, Troili et Chryseippi fuit ratio. In Phoenissis quidem aperte lusit Euripidis fabulam, ut constat disertis Aristotelis indicio de Sensu p. 443 et ex locis apud Athenaeum IV p. 160 b et Pollucem IX 124. Nec de Troilo dubitari potest, ut docet fragmentum apud Scholiastam Aristophanis Vesp. 1337:

ἦ (leg. ἦ) μήποτ', ὦ παῖ Ζηνός, ἐς τάντων μόλης,
ἀλλὰ παραδούς τοῖς Λαββίους χαίρειν ἔα.

Quorum versuum prior fortasse e Sophoclis Troilo ductus est. Myrmidonum titulum frustra suspectat Hemsterhausius ad Polluc. IX 78 qui *Μυρμηδόνας* h. e. *Μύρμηκας*, ut Hesychius interpretatur, fabulae nomen fuisse coniecit. Sane *Μύρμηκας* docuisse feruntur Plato et Cantharus, *Μύρμηκα* Posidippus, *Μυρμηχανθρώπους* Pherecrates. Sed *Μυρμηδόνας* scripsit etiam Philemon. Straffideae fabulae unum duntaxat fragmentum servatum est, in quo propter immodicum balneorum usum perstringuntur Byzantii. V. Polluc. l. l. Philoctetes bis laudatur, Athen. VII p. 327 e et Polluc. VII 134. Neque frequentior Chryseippi memoria. V. Athen. IV 169 et Polluc. X 55. Plane obscurus est *Ηυτίσου* fabulae index apud Scholiastam Aristophanis l. l. pro quo Casaubonus ad Athenaeum VII p. 327 e. parum probabiliter *Πιτυλος* scribendum coniecit.

Ποταμίους ante Olymp. XCII 4 actam esse intelligitur e scholiis Aristophanis Plat. 1195 ὁ *Λυκόφρων*, ὡς ὁ *Ἐρατοσθένης* φησὶν, ᾗθη πρῶτον τοῦτον (Aristophanem) δάδας ἦτηκίνας. πεποίηκε δὲ καὶ ἐν Ἐκκλησιαζούσαις αὐτό. ἀλλὰ γὰρ *Στράττις* πρὸ ἀμφοτέρων τούτων (Plutum I et Ecclesiazusas dicit) τοὺς *Ποταμίους* διδάσκων εἰς *Φιλύλιον* ἀναφέρει τὸ πρᾶγμα. Cfr. Clintoni Fast. Hellen. p. 103 Kr. Titulus fabulae inditus a Potamiis, phylae Leontidis

δημόταις, quos eo nomine male audivisse, quod facile falsos cives in tabulas referrent, ex Harpocrationse p. 156 19 adnotavit Hemsterhusius. Ita etiam Photius Lex. p. 445 10 ἐκωμωδοῦντο δὲ ὡς ῥαδίως δεχόμενοι τοὺς παρεγγράφους, quae eadem leguntur apud Suidam s. v. *Δρυαχαρνεῦ*, nec discrepant ab Harpocrationse, nisi quod is pro *παρεγγράφους* habet *παρεγγράπτους*, nullo ad sensum discrimine. At longe alia verborum sententia evadit, si Etymol. M. p. 738 47 sequimur, qui Potamios eo nomine a comicis poetis irrisos dicit, quod τοὺς ἐγγράφους νόμους facile receperint, pro quo vitiose τοὺς ἀγράφους νόμους legitur in fragmento Lexici rhet. p. 677 21 ed. Fors. Utroque loco fortasse scribendam conicias *παραγράφους* vel *παραγράφτους νόμους*. Eo enim ducit idem Lexicon rhet. p. 676 13 *περεγγραμμένοι* (leg. *παραεγγραμμένοι*) ὄν ἐῖδὲν οἱ νόμοι παρὰ τὰ κατηγορούμενα γεγραμμένοι. Quamquam quum non intelligatur, quid pagis in eiusmodi legibus vel admittendis vel resciscendis negotii fuerit, in eam potius inclino sententiam, ut illud *ἐγγράφους νόμους* ex *παρεγγεγραμμένους* corruptum putem. Ceterum duos huius nominis pagos fuisse unum, ni memoria fallit, tradidit Scholiasta Homeri Iliad. ὦ 545 παρ' Ἀθηναίοις εἰσὶ δύο δῆμοι Ποτάμιοι, ὧν ὁ μὲν καθύπερθεν ὁ δὲ ὑπέπερθεν ὀνομάζεται. ²⁹⁾ Denique verbo moneandum est titulum fabulae nostrae constanti errore scribi *Ποταμοί*, ut patet e Scholiasta Platon. p. 98. Suida et Photio s. v. *λίνον* aliisque. Vid. Hemsterhusius ad Pluti l. l.

Denique Psychastae passim ad partes vocantur, sed ita ut de argumento fabulae nihil elicias, nisi quod titulum

²⁹⁾ Similiter *λαμπρεῖς οἱ καθύπερθεν* distinguuntur a τοῖς ὑπέπερθεν.

dramatis ἐπὶ τοῦ ψύχων τὸν οἶνον ductum jussu comicis
ex loco apud Athenaeum III p. 124 c:

οἶνον γὰρ πιεῖν

οὐδ' ἂν εἰς δέξαιτο θερμόν, ἀλλὰ πολὺ τοῦναντίον
ψυχόμενον ἐν τῷ φρέατι καὶ χιόνι μεμιγμένον.

Nisi Casaubono ad Athenaeum VII p. 327 e accedere praestat qui vertit frigus captantes, titulumque aperiri existimat verbis Pullucis X 127 *Στράττις ἐν Ψυχασταῖς προσιπών «ρίπιδα» ἐπήγαγε «σκιάδιον»*. Aptius etiam utaris loco Photii Lex. p. 856 18. *Ψυχάζουσι: πρὸς τὸ ψύχος καὶ τὸ πνεῦμα διατρέβουσι, ἵνα ἀναψυχῆν τινα λάβωσιν*. Similiter Lobeckius Aglaoph. p. 1038, homines quosdam voluptuosos poetam perstrinxisse existimans in locis amoenis otiosi et luxuriosi solitos.

In hoc Strattidis fabularum recensu consulto omnimode Phoenicidem, quam fabulam cum viri docti ab Athen. IX p. 382 c. Stratonī tribui vidissent, iterum Stratonis et Strattidis nomina permutata esse crediderunt. Villosanus Praef. ad Apollon. p. XXII etiam fabulae nomen depravatum esse putat scribitque apud Athenaeum: *παρὰ Στράττιδι ἐν Φοινισσαῖς*, pro edita omniumque librorum auctoritate firmata lectione: *παρὰ Στράτωνι ἐν Φοινικίδῃ*. Sed quamvis Strattis comicus nennisi ab uno Suida discrete commemoretur ³⁰⁾ (nam ubi praeterea eius nomen legitur, ibi constanter Strattidis locum occupavit), et quamvis ob eam causam pernam de Stratone, poeta comico, dubitationem nasci non diffitear, in illo tamen Athenaei loco Strattidem commemorari omnino non potuisse certissimis argumentis, ubi ad mediae comediae poetas ventum fuerit, demonstrabimus. In-

³⁰⁾ Verba Suidae sunt haec: *Στράτων κωμικός τῆς μέσης κωμωδίας. τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἦν Φοῖνιξ*. Eadem, ut solet, Eudokia p. 385.

certatim Strattidis fabularum fragmenta supersunt duodevigi-
 inti. In oratione quae habuit singularia et a communi usu
 recedentia, reperio fere haec. *Μακεδόνισσα* apud Antiatic.
 p. 108 29. *Σατυρίδιον* pro *Σατυρίσκος* apud Athenaeum II
 p. 68 f. *λεπάζειν* pro *λέπειν* apud Photium Lex. p. 184.
κοχύζειν, si recte coniugio, dixit apud Athenaeum I p. 30 f.
δυσόμοιος pro *άνόμοιος* et *άπομυθησθαι* pro *άπολογεΐ-*
σθαι apud Suidam s. v. Genitivo *σεμιδάλιδος* pro *σεμιδά-*
λεως usus est apud Athenaeum III p. 127 c et Pollucem VI
 75. *στρογγυλόπλευρος* dixit apud Athenaeum VII p. 327 e.
άγωγεις de loro quo equi adducuntur apud Phrynichum
 Bekkeri p. 22 21 et Pollucem X 55. *όμόπτεροι* pro *όμήλι-*
κεις apud eundem VI 150. *γελάσιμος* pro *γελόιός* apud Phry-
 nichum Ecl. p. 226. *άκρον* prima producta dixit apud Har-
 pocrat. p. 176 12 *εις άκρον, ώσπερ ιστίον, τόν ιστόν*. Sed
 hoc quidem etiam ab eiusdem aetatis comici sibi indul-
 serunt.

THEOPOMPUS, Atheniensis. Huius nomen in codici-
 bus passim *Θεόπεμπτος* scribitur, velut apud Zonaram Lex.
 p. 216 aliisque locis ab I. Meursio ad Hesychium Miles.
 p. 104 Or. indicatis. Cfr. varias lectiones ad Artemid. IV 3.
 De hoc ita Suidas scribit: *Θεόπομπος, Θεοδέκτου ή Θεο-*
δώρου, Αθηναίος, κωμικός, έδίδαξε δράματα κδ'. έστι δέ
της άρχαιας κωμωδίας κατ' Αριστοφάνην. δράματα δέ
αύτου εισι και άλλα πολλά. Patre igitur natum dicit vel
 Theodecte vel Theodoro, quem qui tragicum dicit Fabricius
 Bibl. Gr. II p. 501 cogitavit fortasse de Theodoro eo quem
 commemoravit Diogenes Laert. II 8. Sed is quum Alexan-
 dro Pheraeo aequalis fuerit, Theopompi pater esse profecto
 non potuit: accedit quod plane incredibile est, tragici poe-
 tae filium comoediis scribendis operam dedisse, cuius rei in
 tota rei litterariae apud Graecos historia nullum credo exem-

plura deperit. Suidas p. 283 (verba) Θεόδοτος πάλιν
omittit. Sed ne de Theodote quidem ita res certa est, ut
nullus dubitandi locus relictus sit. Aelianus certe in opere
de Providentia Theopompi patrem neque Theodotem neque
Theodorum edidit, sed Tisatemanum, apud Suidam s. v. Θεο-
πομπός. Verba haec sunt: ὅτι Ἀσκληπιὸς καὶ τῶν ἐν παι-
δείᾳ ἦν πραγμηδής. Ψόφῳ γούν Θεόπομπου ἐπιγράμτων
(fort. ῥικνοίμενων) τε καὶ λειβόμενον ἴκαστο καὶ μαρμαρίως
αὐτὸς διδάσκειν ἐπῆρεν, ὀλοκλήρον τε καὶ σῶν καὶ ἀκατέμῃ
ἐργασάμενος. Καὶ δείκνυται καὶ νῦν ὑπὸ λίθῳ ²¹⁾ Θεο-
πόμπου (πατρὸθεν ὁμολογοῦντος αὐτὸν τοῦ ἐπιγράμματος.
Τισαμανοῦ γὰρ ἦν υἱός) εἶδωλον Παρίας λίθου. Καὶ ἔστι
τὸ ἱδωλμα τοῦ παιδους μάλα ἐναργές. Iam sequitur ipsa
marmorei operis descriptio. Iacet in lectulo Theopompus,
adstante praeter Aesculapium medicam manam aegrete per-
rigentem tenella pueré, quo poetam φιλοπαιδείην indicari
censet Aelianus: γελᾷ γὰρ καὶ τῆς κωμῆδίας τὸ ἴδιον διὰ
συμβόλιον αἰνίττεται. Quae multum vereor ne falsa sit in-
terpretatio. Puer fortasse filius Theopompi est. Aetatem
Theopompi ita definit Suidas ut aequalem eum fuisse dicat
Aristophanis. Ac sane Laespodiam, quem maxime Olymp.
XCI et XCII inclaruisse constat ex Thucydide VI 105 et
VIII 86, perstrinxit in fabula Παιδες inscripta apud Scho-
liastam Av. 1568. Magis tamen extrema Aristophanis tem-
pora spectasse Suidam tum dramatum, quae Theopomptis
deceat, tituli indicant, qui magnam partem eiusmodi sunt ut
mediae potius quam veteris comeediae fabulis convenire vi-
deantur, tum vero etiam aliis argumentis intelligitur. Ex
hoc genere est quod in fabula Ἐδυχάρης inscripta Platonis

²¹⁾ Tourjans Emassl. I p. 287 tentabat ἐπὶ τάφῳ, quod
non sufficit.

Phaedonem pertrahit apud Diogenem Laert. III 26. *Θεόπομπος ἐν Ἡδοναίῳ φησὶν οὕτως* .

ἔν γάρ ἐστιν οὐδὲ ἓν,

τὰ δὲ δύο μόλις ἔν ἐστιν, ὡς φησὶν Πλάτων.

Quibus respicitur Phaed. §. 104 p. 177 Heind. Adde quod in Nemea apud Athen. XI p. 470 f. Thericlei poculi mentionem iniicit³²⁾, quae a mediae demum comoediae poetis commemorantur, Antiphane Eubule Ararote Alexide Aristophonte aliis, quorum testimonia vide apud Athenaeum p. 471 sqq. cll. Bentleio Resp. ad Boyl. p. 217. Immo vero, nisi prorsus fallit sententia, Theopompus ultra Olymp. C vixisse fabulasque docuisse censendus est, id quod colligi posse videtur e memorabili fragmento fabulae *Μῆδος* inscriptae apud Athenaeum XI p. 485 c, ubi recte quidem Schweighauserus de Callistrato admonuit, sed fallitur quum sub Rhadamanthi nomine Demosthenem latere existimat:

Ὡς ποτ' ἐκήλησαν Καλλιστρατος νῆας Ἀχαιῶν,

κέρμα φίλον διαδοῦς, ὅτε συμμαχίαν ἐρέειν

οἶον δ' οὐ κήλησε δέμας λεπτόν Ῥαδάμανθον

Ἀσσανδρον, κώδινα πρὶν αὐτῷ δοῦναι λεπαστήν.

Sed de horum versuum sententia copiosius dicam in fragmentis.

Fabulas poetae nostre Anonymus de Com. p. XXIV tribuit septendecim, Suidas autem et Eudocia viginti quatuor. Neque pauciores dramatum titulos in veteribus libris reperiri scribit Fabricius Bibl. Gr. II p. 501. Sed fallitur: equidem nouissimi viginti reperio, quorum haec sunt nomina: *Althaea*, in qua risit Telestem, poetam dithyrambicam, apud Athe-

³²⁾ Thericlem qui Aristophanis aequalem dicit Athenaeus XI p. 469 f de extremis Aristophanis temporibus cogitasse putandus est.

naeum XI p. 501 f (coll. Bekk. Anecd. p. 871 5). ex quo de tempore, quo acta sit fabula, coniectura capi potest. Fleruit enim Telestes Olymp. XCV teste Diodoro Siculo XIV 46 ἤμασαν δὲ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν οἱ ἐπισημότεροι διδυραμβοποιοί, Φιλόξενος Κυθήριος, Τιμόθεος Μιλήσιος, Τελέστης Σελινοῦντιος, Πολύειδος ὃς καὶ ζωγραφικῆς καὶ μουσικῆς εἶχεν ἐμπειρίαν. ²³) Praeterea laudatur Althaea Polluci X 180. Admetus et ipsa e senioribus poetae fabulis fuit, siquidem Peronem unguentarium, cuius aliquoties Anaxandrides mentionem fecit apud Athen. XII p. 353 f. 689 f. in ea commemoravit teste Athenaeo XV p. 690 a. Quam Ἀφροδίτην appellat Athenaeus VII p. 324 b ea rectius Ἀφροδίσια dicitur Scholiastae Aristoph. Plut. 170. Cfr. Schweighauserna ad Athenaeum X p. 449 b. De Aphrodisiorum festo a meretricibus imprimis celebrato Bathonis versus ab Athen. XIII p. 579 c. servatos et Plantinos locos in Poenulo I 1 62. 2 44. III 5 13 et IV 3 14 adscripsit Koppiersius Observ. phil. p. 33. Βατύλης dumtaxat nomen servatum est a Scholiasta Aristoph. Plut. 1012: καὶ τὰς μικρὰς δὲ θηλείας Βατύλους ἔλεγον. καὶ Θεοπόμπου δράμα ἐστὶ

²³) Polyidi fere obscurata est memoria, quem si ex hoc Diodori loco et Athen. VIII p. 352 b. ubi Philotae magister fuisse dicitur, cognitum habuisset Muellerus ad Lycophronem vol. III p. 158, non sane haesisset in Tzetzae loco ad Cass. 879. Πολύϊδος (Vit. Πολύειδος) ὁ διδυραμβοποιοῦς τὸν Ἀτλαντα ποιμένα Λιβνν φησὶν οὐ μαθηματικόν. Unde redintegrare licet scholia Tzetzae ad Exegesis Iliad. p. 132 18. Laudatur etiam a Plutarcho Mor. p. 1138 B et monente Wesselingio ab Aristotele Poet. 10 9, 17 6. Tzetzae scholium ad Lycophronis l. c. transcripsit auctor Etymol. M. p. 104 20. Fortasse non diversus habendus est ab eo, quem Photius Cod. 167 p. 374 in poctis recenset, quibus Stobaeus usus sit. Dicitur illi Πολυειδης.

Ἡρατῶν. Quae eadem legatur apud Suidam p. v. *πυρά-
ρον*, nisi quod is καὶ inserit ante *Θηλείας*, unde Bentleius
scribebat καὶ τοὺς μαλακοὺς (*Hemsterh. μιχροὺς*) δὲ καὶ
Θήλειας βατάλους ἔλεγον, quod si probamus, etiam *Βατάλη*
pro *Βατύλη* scribendum esse monuit Hemsterhusius. Sed
haec omnia incerta sunt in loco multis dubitationibus obnoxio.

Frequens *Εἰρήνης* commemoratio, qua fabula ad
Aristophanei dramatis exemplar pacem a poeta civibus suis
commendatam fuisse e fragmentis intelligitur. Vide imprimis
Athenaeum XV p. 700 e. f. et Pollucem X 118. Cetera
fragmenta iidem servarunt, Athenaeus IX p. 374 b. 368 c.
XV p. 652 f, Pollux autem III 27. X 124. Nec aliunde
ducta videntur quae ex incerta fabula protulit Plutarchus
Lysandr. 18 et Theodorus Metoch. p. 792.

Ἡδυχάρης quo tempore acta sit, tum Platonis comme-
moratio docere potest apud Diog. Laert. III 26, tum vero etiam
ex argumento fabulae intelligitur, quod amatorium fuisse do-
ceat Harpocratio p. 210 et scholia Aristophanis Plut. 768.
Adde quod in hac etiam fabula Peronem unguentarium, Ana-
xandridis aequalem, commemorat. Vid. Athenaeus XV
p. 690 a, qui eandem fabulam commemorat VII p. 308 a.
Nomen fabulae non *Ἡδυχάρις* fuit, ut visum est Meursio
Bibl. Att. p. 1618 B et Schweighausero ad Athenaeum VII
p. 308 a, sed *Ἡδυχάρης*, quo hominem deliciis et amoribus de-
ditum (fort. Platonem) significare voluisse videtur Theopompus.

Thesuum, in quo Isaei mentionem factam esse Plutarch.
dicit vitis dec. orat. p. 829 f, laudant praeterea Suidas aliique
grammatici s. v. *ἀβυρτάκη*, Athen. III p. 82 c et Antiattic. p. 83.

Callaeschrum, quo nomine etiam Ophelionis fabula
ferebatur, minime illa a Critiae patre nominata ³⁴⁾, Athe-

³⁴⁾ Lysiae orationem pro Callaeschro habemus apud Pol-
lucem X 105. Cfr. idem in *Erat.* p. 255.

naeus IX p. 399 d. X 483 a, Pollux IX 59. *Καπηλίδες* quiniques laudantur.

Medi memoriam debemus Athenaeo XI p. 481 d. 485 e et Scholiastae Pindari Pyth. II 75.

Nemēam, quod meretricis nomen fuit, commemorat Athenaeus XI p. 470 f.

Ὀδυσσεύς, quam unus omnium Pollux VII 74 Cratinae fabulae titulum in animo habens *Ὀδυσσεύς* dixit, laudatur Athenaeo VI 165, Erotiano p. 244 et Scholiastae Aristophanis Vesp. 1337; sed ex eadem fabula non dubitari potest quin haec apud Eustathium p. 1863 49 derivata sint:

*χιτώνά μοι
φέρων δέδωκας δαιδάλεον, ὃν ἤκασον
ἄρισθ' Ὀμηρος χρυμύνου λεπτοχάνω,*

quae ipsius Ulixis verba sunt.

Παῖδες prioribus poetae fabulis accensenda videtur, siquidem Laespodiam in ea vexatum esse docet Scholiasta Av. 1568. Laudatur praeterea ab Hephaest. p. 76 et Polluce VII 66. X 181.

Pamphilae tria superstant fragmenta. Nec frequentior memoria Pantaleontis, de cuius auctore dubitatum esse indicat Pollux X 41. Nomen fabula duxisse videtur a plano illo famosissimo, de quo egit Athenaeus XIV p. 616 a. In eundem scriptam fuisse existimo Lysiae orationem *πρὸς Πανταλέοντα* laudatam Polluci IV 3 et Antiattic. p. 100 16. Ab hoc diversus fuisse videtur is quem inter primarios culinae auctores numerat Pollux VI 71. Ab utroque distinguendus est Clesgorae filius ab Aeschine e. Timarchum p. 399 Bekk. commemoratus. De plano illo cogitavit etiam Th. Bergkii Epist. ad Schil. τόμπω κ 186.

De argumento Penelo λέκεια ῥά^α laudant Athenaeus IV p. 158 f. XIV p. 657 a et Grammaticus Bekkeri Anecd.

p. 326, non magis quam de eo quod in Sirenibus et Athenaeo IX p. 399 d, Etymol. M. p. 367 23, Scholiis Aristoph. Lysistr. 45 et Polluce VII 181 laudatis tractavit, certi quidquam constitui potest.

Eius fabulas, quam *Στρατιώτιδες* inscripsit, quod consilium fuerit cum e titulo tum e fragmentis divinare licet, velut eo quod apud Priscianum legitur lib. XVIII p. 206

ἢ Θρασυμάχου δ' ὕμῶν γυνή καλῶς ἐπιστατήσῃ,
et apud Athenaeum XI p. 483 e

ἐγὼ γὰρ ἂν κώθωνος ἐκ στρεψαύχενος
πίοιμι τὸν τρώχην ἀνακεκλασμένη.

Eandem fabulam praeterea laudat Scholiasta Platonis p. 330, Pollux II 10. VIII 190. IX 64.

Phineum unus ad partes vocat Athenaeus XIV p. 649b.

Tisamenus denique ab Harpocrat. s. v. *καταπλήξ*, Scholiasta Aristoph. Vesp. 1216 et Photio s. v. *ὀλόλους* laudatus nomen traxisse videtur a Tisameno, Mechanionis filie, auctore plebisciti, ex quo post solutum triginta virorum dominatum Solonis leges recognoscereantur. V. Andocidem de myst. p. 82, Lysiam c. Nicom. p. 864 Rsk. Cfr. Th. Bergk. in Epist. ad Schillerum p. 158 et Wolfius Proleg. ad Leptin. p. CXXVIII. Nec diversus esse videtur ab eo quem ob *πανουργίαν* cum Phaenippe coniungit Aristophanes Acharn. 603

νεανίας εἶος σὺ διαδεδρακότας
τοὺς μὲν ἐπὶ Θράκης μισθοφοροῦντας τρεῖς δραχμῆς,
Τισαμενοφαινίππους Πανουργιππαρχίδας.

Qui praeterea laudantur fabularum tituli *Ἐποποιῶι*, *Πόλις* et *Τρωκάρανος*, commenticii sunt. *Ἐποποιοὶ* laudantur sane a Scholiasta Aristoph. *Ἐποποιῶι* id. IV 57, ubi inter scriptores qui fabulam de pro Callone tractaverint recensentur etiam Pherecydes, Nicander καὶ Θεόπομπος ἐν *Ἐποποιῶι*.

Sed legendum ibi, quo dicunt etiam scholia a Schiaefero edita; Θεόπομπος ὁ ἑποποιός, cuius memoriam habemus apud Fulgentium I 2, ubi laudatur Cyprium carmen Theopompi, et apud Athenaeum IV p. 183 b: Θεόπομπος ὁ Κολοφωνίος ἑποποιός ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Ἀρματίῳ Σπινδαφῶν λυρόντα μέγαν χεῖρεσσι τινάσσειν ὄξύτρον, προμάλοιο τετυγμένον αἰζήεντος.

Fortasse ad hoc carmen spectat τὸ Ἀρματίου ὑπόμνημα apud Etymoi. M. p. 783 8 Ὑπόγραμμα. τὸ Ἀρματίου ὑπόμνημα: ᾧ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπογράφουσι. Nec fugit illa emendatio Pflugkium de Theop. p. 9. Πόλεις habes apud Fellic. X 145 Θεόπομπος ἐν Πόλεσιν. Sed recte Meursius Bibl. Att. p. 1819 et Fabricius Bibl. gr. II p. 502 corrigunt Καπηλίαν. Τρικάρανος denique apud Syncell. Chron. p. 65 aliosque non fabulae titulus, sed historici operis inscriptio est, cuius auctor Theopompus Chius ferebatur. V. Pflugk l. l. p. 44, Muelleri Proleg. Mythol. p. 98 et I. H. Vossium in Seebodii Archiv II 1 p. 189, quorum notatis adde locum inprimis memorabilem apud Aristid. Orat. vol. I p. 189 Cant. et Suidam s. v. Φίλιστος, ubi in Philisti scriptorum recensu qui commemoratur liber πρὸς τὸν Τρικάρανον, non dubitari potest quin in refutandis Pseudo-Theopompi commentis occupatus fuerit. Sed historicus Theopompus etiam ab aliis passim cum comico poeta confunditur, velut a Schweighausero, qui Athenaei verba III p. 48 d. Θεόπομπος δὲ φησι, παρὰ τὸν Ἐριγῶνα ποταμὸν ὄξύ εἶναι ὕδωρ, καὶ τοὺς πίνοντας αὐτὸ μεθύσκεσθαι καθὰ καὶ τοὺς τὸν οἶνον, ad comicum spectare statuit. Idem de his Photii verbis existimandum in Lex. s. v. τετυγήμεν p. 503 τὸ μέντοι γεγράφηκεν παρὰ Θεοπόμπῳ καὶ ἑτέροις βάρβαρον. Historicum enim περὶ τὰς λέξεις ῥάθυμον fuisse praeter

Historicum enim praeter etiam Dio Chrysost. Orat. XVIII p. 479 Rak.

Non dissimulandum tamen etiam Theopompi comiti orationem habere non adeo rara labentis Atticis indicia. Ita ἄλολος de superstioso dixit apud Photium Lex. p. 329, σκληρῶς de muliere apud Pollucem II 10, ὀπίου apud Athenasum XI p. 481 d, σπηλάδιον et κυνάριον apud Pollucem IX 16 et Thomam Mag. p. 201 aliosque, ῥαχίστης i. e. ἀλαζῶν apud Photium p. 484, αὐτόκακος i. e. ἐαυτὸν καλῶν apud Antiaticistam p. 88, τετραβολίζεν i. e. τετάρων ἄβολων μεσθὸν λαμβάνειν apud Pollucem IX 64, λεπτόκανον i. e. λεπτόρον apud Pausaniam Eustathii ad Odys. p. 1863 49, λάσθιον substantive de vestimento vilī et crasso apud Erotianum Lex. Hippocr. p. 244, ἀνενεχθῆναι i. e. ἀνάπνευσας ad se redire apud Eustath. ad Odys. p. 1604 5. Porro ut ad insolitas verborum formas veniam, Χάρη casu vocativo pro Χάρης dixit apud Priscianum Gramm. VII p. 294, δόρη pro δόρατα, quo tragici poetae quamquam raro uti sunt, apud Pollucem VII 158, λένσομαι apud Zonaram Lex. p. 388, γαῖα apud Eustathium ad Hom. p. 1854 22, καλέσομαι apud Suidam I p. 370, quamquam eadem futuri forma uti sunt Lysias et Isocrates. Sed γεμίσω apud Athenaeum XI p. 470 f coniunctivus esse videtur aoristi. Neque ἴξη scripsit apud Bekkerum Anecd. p. 328 sed ἦξει, quemadmodum nec ἔβλαστε prima brevi dixit apud Schol. Aristophanis Plut. 179. Denique ne quis ex glossa Antiatic. p. 86 16 γειτονιαῖν: ἀντὶ τοῦ γειτνιαῖν Θεόπομπος Φιλίππῳ, nostro Theopompo aut verbum γειτονιαῖν aut fabulam Φίλιππος inscriptam affingat, certissima emendatione praeter Heringam Observ. p. 296 cavit Lobeckius ad Phryn. p. 82.

ALCAEUS. De hoc ita Suidas: Ἄλκαῖος, Μιτυληναῖος [εἶτα Ἀθηναῖος] κωμικὸς τῆς ἀρχαίας κωμωδίας [πέμπτος, υἱὸς δὲ Μίχχου]. Verba uncis inclusa Eudocia p. 69 emittit. De patria quod dicit Suidas multum vereor ne Alcaeum

Mytileni: cum comice poeta confuderit.²⁵⁾ Tum perebra-
rant est quo sensu Alcaicum antiquae comoediae quintum
poetam dixerit. Si genuinam est *πέμπτος*, Suidam antiquam
comoediam pro media nominasse patem. Sed hoc quare in-
certum sit ipse intelligo: quamquam confirmat hanc conie-
cturam quodammodo, quod Pasiphaea fabulam simul cum
Aristophanis Pluto secunda Olymp. XCVII 4 acta in certamen
commisit. Argumentum Plati: *Ἐδιδάχθη ἐπὶ ἄρχον-
τος Ἀντιπάτρου, ἀνταγωνιζομένου αὐτῷ Νικοχάρους μὲν
Λακωνῶν, Ἀριστομένους δὲ Ἀδμητῶν, Νικοφῶντος δὲ Ἀδω-
νίδος, Ἀλκαίου δὲ Παισιφῆης.* De quo loco V. D. in Quaest.
Aristoph. I p. 187 ita commentatus est. «Miror haec cre-
didisse viros doctos, in his ipsum A. Meinekium. Equi-
cedem potius censeo, alteros binos ex his quattuor Comicijs
«cum Pluto I certasse, alteros vero binos cum Pluto II.
«Neque alteros ab alteris discernere magni laboris est.»
Vera haec puto, quamquam exempla quinque fabulatum si-
mal in certamen commissarum satis certa, ut mihi quidem
videtur, habemus in monumento didascalico apud Boeckhianum
Inscr. I 231, ubi vide doctissimum editorem ad 232. Quod
autem addit Fritzschius non adeo magni laboris esse poetas
illos discernere, mihi quidem parum prospere operam ce-
sisse non diffiteor. De Aristomenis quidem Admete supra
coniecturam protuli nequaquam improbabilem; neque de Al-
caeo dubito. Nicocharis autem Lacones et Nicophontis Ad-
nidem primae an secundae Plati commissioni adscribam

²⁵⁾ Simili errore Alcaeus Messenius a quibusdam cum
Mytilenaeo poeta confusus est. Vid. Iacobsius ad Anthol.
III 3 p. 838, ubi de Messenio poeta omnia sunt
congesta, si excipias memorabilem Porphyrii locum apud
Eusebium Praep. Evang. X 2 *Ἀλκαίος δὲ ὁ τῶν λοι-
δῶρων ἰάμβων καὶ ἐπιγραμμάτων ποιητῆς παρώδηκε
τὰς Ἐφόρου κλοπὰς ἐξελέγων.*

incertus haereo. Sed de aetate Alcaei quae dixi etiam fabularum tituli confirmant, ex quibus hoc certe, coniectis nobilissimis eum antiquae comoediae auctoribus, sentiendum esse. Accedit quod passim grammatici ex Alcaei fabulis verborum formas afferunt, quibus antiquos illos nusquam usos esse videas, velut βασιλίσσα apud Phrynichum Ecl. p. 225 βασιλίσσαν Ἀλκαίῳ φασὶ τὸν κωμωδοποιῶν καὶ Ἀριστοτέλῃν — εἰρηκέναι, ad quae confer Antiattic. p. 84. Porro βιάζειν γυναικᾶ pro βιάζεσθαι apud eundem Antiattic. p. 86, ἀλάζων pro ἀλώμενος apud Grammaticum Bekkeri Anecd. p. 374 20, nisi id ἀλάζων scribendum et ad lyricum Alcaicum referendum est; porro ἔδω pro ἔδομα apud Athenaeum VII p. 316 c, σμυρίζειν pro μυρίζειν ibidem XV p. 601 b, κεραννύω apud Athen. IX p. 424 d, κατέχεσον pro κατέχευα apud Herodianum περὶ μνηστικῆς λέξεως p. 24 aliosque. Eodem traxerim ἄγροθεν prima syllaba producta apud Macrob. V p. 559. Mitto alia eiusdem generis. ⁵⁶⁾

Fabularum, quas decem Alcaicum docuisse Suidas et Eudocia affirmant, elogia haec sunt: Ἀδελφαὶ μοιχευόμεναι. Semel laudatur ab Athenaeo VII p. 316 b. Frequentior Ganymedis memoria, in qua Iovis et Vulcani partes fuisse docet locus ab Antiatt. p. 102 29 servatus. Praeterea laudatur Athenaeo III p. 110 a. X p. 445 e, Polluci VII 23, Grammatico Bekkeri Anecd. p. 360, Cramerii Anecd. I p. 176. IV p. 418, Herodiano de dict. scilicet p. 24, Choerobosco apud Bekkerum ad Etymol. M. p. 1004, Antiattic. p. 84 26. 103 4. Endymionem habemus apud Priscianum XVIII p. 188, Pollucem IX 53, Antiattic. p. 91 17, Schol.

⁵⁶⁾ Haec quae de Alcaei aetate et orationis qua usus est indole commentatus sum, non legerat Th. Bergk in Zimmermanni Ephem. Antiqu. stud. III 6 p. 542.

Aristophanis *AV* 1107. In Sacris nuptiis (*Ἱερὰ γάμος*) Iunonis et Iovis nuptias plane ad mortaliū ritus videtur representasse. Suspiciari id licet ex fragmento apud Photium *Lex.* p. 479 4 servato. Cœnæ nuptialis in fabula celebratae indicia habemus apud Athenaeum IX p. 408 e. X p. 424 d. Callistonis due supersunt fragmenta apud Athenaeum VIII p. 399 f. et *Antiattic.* p. 85 6. Quorum quædam Athenaeus servavit, non in Arcædia, quod ex titulo suspicaris, sed in ipsa Atticae dramatis scenam fuisse ostendit.

Comœdia tragoedia commemoratur ab Photio et Harpocrat. s. v. *ἀδελφός*, et ab Macrobio *Saturn.* V 20, ubi quod vulgo videtur Alcaeus in Cœlo tragoedia verisimile emendavit Fabricius *Bibl. gr.* II p. 288, sed male dubitans sitne haec fabula ad Alcaeum tragicum referenda an ad comicum; siquidem de Alcaeo tragico quas unus, nil fallor, Suidas memoriae prodidit, ad fabulas referendæ sunt. Minus recte apud Suidam fabulae titulus scriptus est *Κωμωδοτραγῳδός*. Eodem nomine inscriptas fabulas docuerunt Dineochus, Siculae poetae comœdias celeberrimus, et Anaxandrides. *Antiattic.* p. 87 24 *Γελασίην: τὴν πολλὰ γελῶσαν. Ἀναξανδριδῆς ἐν Κωμωδοτραγῳδίᾳ.* Idem p. 112 29 *Πέπαινται: τὸ πληθυντικόν, ὁ αὐτὸς* (praecedit locus e Dineochi *Telepho*) *Κωμωδοτραγῳδία*. In hisce fabulis quid consilii poetae sequuti sint quamquam difficile ad iudicandum est, non inutile tamen fuerit Plauti admonuisse, *Amphitruonem* fabulam, in qua deorum servorumque partes essent, *Tragicœ comœdiam* appellantis *Prolog. Amphitr.* 59. Ad humanam vitam risu luctuque plenam vocabulum illud transtulit Porphyrius apud Stobaeum *Floril.* XXI 28 *ἵνα μὴ τὴν τοῦ ἀθανάτου ἀξίαν περιτιθέντες τῷ φθαρτῷ καὶ γήινῳ καταγέλαστον αὐτὸ ποιῶμεν, καὶ πάλιν ἀξίον θαυρήων ἐν τῇ κωμωδοτραγῳδίᾳ τῇ τῶν ἀνοήτων βίων ἐνε-*

ρόμιον. Similiter Plato Philebo p. 90 B τῆ τοῦ βίου
 ἐμπόση τραγῳδία καὶ κωμῳδία. Rursus Porphyrius ad
 Marc. p. 5 ἀπομειλιττόμενος τοὺς ἐν τῇ κωμῳδοτραγῳδίᾳ
 προστάτας δαίμονας τὸν γαμικὸν ἕμνον ἀγωνίσασθαι οὐκ
 εἰκῆσα ἀαμενέσασθαι.

Reliquae Alcaei fabulae sunt Palaestra, quod mulier-
 ousae nomen est, et Pasiphae, quae illam commemo-
 rat Athenaeus VIII p. 370 f. 396 c et XV p. 691 b, quo
 loco minus recte editur Ἀλκαῖος ἐν Παλαίστραις Μυρί-
 σασα συγκατέκλεισεν ἀνδ' αὐτῆς λάσθρα, pro Παλαίστρα
 Σμυρίασασα κτλ. De Palaestra mulieris nomine constat ex
 Rudente Plauti. Pasiphaea duo supersunt fragmenta apud
 Grammaticum Bekk. Anecd. p. 454 4 et Pollinem X. II.

Ex incertis fabulis quae fragmenta servata sunt, partim
 ita sunt comparata ut dubius haereas utrumne ad lyricum
 an ad comicum Alcaicum referri debeant, velut apud Pho-
 tium Lex. s. v. μετροῦσαι et Πιτάνη εἰμί aliisque locis, de
 quibus suo loco dicitur. Sed apud Scholiastam Nicandri
 Ther. 613 non dubitari potest quin lyricus intelligi debeat.
 Verba haec sunt: Ἀλκαῖος φησιν ἐν τοῖς περὶ Ἀρχεαν-
 κτιδῆν καὶ τὸν πρὸς Ἐρυθραῖον (leg. Ἐρυθραῖους) πόλε-
 μον φανῆναι τὸν Ἀπόλλωνα καθ' ἕμνους ἔχοντα μυρίκης
 κλῶνα. Qui locus satis memorabilis est non solum propter
 Mytilenaeorum bellum contra Erythraeos gestum, sed etiam
 propter Archaeanaetidae commemorationem, qui fortasse ty-
 rannus fuit Mytilenaeus, quamquam a Strabone inter reli-
 quos tyrannos non commemoratus. Eiusdem familiae cogna-
 tionem attigebat haud dubie Archaeanax is quem Strabo
 XIII p. 340 Sigeum condidisse refert. Ceterum Ἀρχεα-
 νακτιδῆς scribas an Ἀρχεανακτιδῆς perinde est. Ἀρχεανασ-
 σαν habes in epigrammate apud Athen. XII p. 589 c. Denique
 fuerunt qui ad Alcaicum comicum Hesychii glossam refer-

παί, Ἄλκαον ὄνομα ἢ ἀδελφώμακον φησὶν. (Εὐνοσθένησ δὲ ὄνομα εἶναι τινὸς ἀνθρώπου κομφοδοκίμου. Ubi recte quidem Ἄλκαϊον corrigunt, sed de confilio poetae nihil tum falluntur; neque enim dubitari potest: quia Alcæus satyricus intelligendus est, de quo Scholiasta ad Aristophanis Thesmoph. 162 Ἄλκαϊον τοῦ κομφοδοκίου: καὶ Εὐνοσθίου ἐν Χρυσῷ γένει μέμνηται ἐὼς ἕσπευε Σικελιώτα Πηλοπονησίαι.) Fortasse igitur apud Hesychiūm κομφοδοκίου scribendum est pro ἀνθρώπου. Ac nescio an sit idem sit qui ab incerte antiquae comediae poeta Ἀλκιδῆσ dictus est. Hesychine, Ἐξμεσιδαλκιδαι: εἰ περὶ τῶν Ἐξμεσίδων καὶ Ἀλκιδῆν τοὺς κομφοδοκίους.

Eadem ferme temporibus vixit EUNICUS, quem veteres comicus decepti Aenicum vocant Suidas et Eudocia p. 69 Αἰνικός, κωμικός. ἔστι δὲ τῆσ ἀρχαίας κωμῆδισ. δράματα (fort. δραμάτειν) αὐτοῦ Ἄντικαι. Neque ulter infimae aetatis scriptor Theognostus apud Bekkerum Anecd. p. 1369 disputans de i in nominibus propriis producta: τὰ Αἰνικός, ἔνομα ποιητοῦ, Κάϊκος, Τρήνικος (leg. Γρήνικος) ὀνόματα ποταμῶν, Ἑλλάνικος²⁷⁾, Φίλικος. Cui stallis habet Arcadius de accentibus p. 51 23 τὰ εἰς κῶσ ὑπεροδὸν ὀλλασθαι, εἰ παραλήγοιτο ἰ μικρῷ, Ἄνικος (εἰς) κύριον, Κάϊκος, Γρήνικος, Φίλικος, et qui propius etiam ad genitivam nominis formam accedit Eustathius ad Illud. p. 800 16. Γρήνικος προπαροξύμεται κατὰ τὸ Ἑλλάνικος, Αἰνικός, Ἀριστόνικος, ubi pro Αἰνικός legendum Εὐνικός. Omnis mihi quidem Aenici nomen parum graece sonare videtur,

²⁷⁾ De Hellenico recte statuit, poteritque etiam hinc refelli Passovius, qui penultimam huius nominis corripit existimabat. V. Lobeck ad Phrynich. p. 670 et Osann ad Philem. p. 250. Sed de Philico multum fallitur Theognostus. V. Naekii sched. crit. p. 19.

μεταφραση Ημερολογιστων αλλοσque, qui apud Poldicem...
 100 υποδοχου δε Ευνικος εν Αντεια, genuinam forma
 exhibentur. Resime omnium hand dubie Schweighauser
 rus ad Athen. III p. 86 c. utrumque ei nomen fuisse susp
 catip. Antham fabulam ab aliis Philyllio tributam esse do
 eet Athenaeus XIII p. 567 c Ευνικου η Φιλυλλίου Αντεια
 ubi dramata recenset meretricum nominibus inscripta. Hae
 Antea non diversa fuisse videtur ab ea quam commemora
 Demosthenes. c. Neer. p. 1351 quaeque etiam Antiphani ve
 Alexidi fabularum argumentum praebuit; quamquam id in
 certum est, ut infra docebimus. Commemoratur etiam, sed
 tanquam mortua, in Anaxandridis loco apud Athenaeum XV
 p. 570 c, ubi amica Laidis Ceriathiae dicitur: ην εκεινη τις
 φησι Ανθεια, ut Schweighauserus e codi. Ven. dedit pro
 Αντεια, Athenaeus XIII p. 587 e postquam Lysiae locum
 ex dratime contra Laidem apposuit, in quo Anthea inter
 eas recenset meretrices quae iuvenes scortari desiderat, sic

Ther. 618 non ορε δε δεω γραφειν αντι της Ανθειας Ανθειαν

Verba haec sunt: Αλκαϊος φησι οιδενι Ανθειαν αναγεγραμμενην
 κτιδην και τον προς Ερυθραιον (λεβ, Ανθεια εστιν, ubi vide
 μον φανηνας τον Απολλωνα καθ' ην. Ide Anecdota Bekkeri
 κλωνα. Qui locus satis memorabilis est non, αντι του θ Αν

Mytilenaeorum bellum contra Erythraeos gestu, τα commemora
 propter Archacanactidae commemorationem, qui φο, αλλ' αλλ' su
 rannus fuit Mytilenaeus, quamquam a Strabane is, αλλ' αλλ' ος δ' η
 quos tyrannos non commemoratus. Eiusdem familia, ος Schweig
 tionem attingebat hand dubie Archacanax is quem, ος libri ha
 XIII p. 340 Sigeum condidisse refert. Ceterum, ηλιδιος εν
 νακτιδης scribas an Δοχειανακτιδης perinde est. Δοχε, ομιτταμυς,
 oay habes in epigrammate apud Athen. XII p. 569 c. Deu. Athe
 fuerunt qui ad Alcaicum Hesychii glossam rea

CANTHARUS, Atheniensis, testibus Suida s. v. *Κάνθαρος* et Eudocia p. 269, Actus indicium unum hoc habemus, quod quae Platonis ferebatur fabula *Συμμαχία* eadem ab aliis Cantharo tribuebatur. Neque enim usquam fabulam duobus auctoribus tribui videmus, nisi tempora fere aequalibus. Praeter *Συμμαχίαν*, quae male *Συμμαχία* appellatur a Suida, et cuius pleraque fragmenta collegit Porrognus Advers. p. 265, laudantur Canthari *Μήδεια* a Suida et Michaele Apostolio s. v. *Ἀράβιος ἀνληπτός*, Polluce IV 81 Antiatticista p. 85. 97, et *Τηρέως* apud Athenarium III p. 81 d, Suidam et Mich. Apostolium s. v. *Ἀθηναία* et Antiatticistam p. 79 *Ἀνασείσαι: ἀπὸ τοῦ ἀνασείσασθαι Κρίναρος Τηρεῖ*. Quas praeterea Suidas et Eudocia Canthara fabulas tribuunt *Μύρμηκες* et *Ἀηδόνες*, eorum nulla supersunt fragmenta. De *Μύρμηξι*: cfr. p. 163.

DIOCLES, Atheniensis sive ut aliis placuit Phliasius; Suidas: *Διοκλῆς Ἀθηναῖος ἢ Φλιασίος, ἀρχαῖος κωμικός, σύγχρονος Σαννυρίωνι καὶ Φιλυλλίῳ*. Fortasse Phlium patriam habuit, postea attica civitate donatus. Fabulas eius Suidas et Eudocia p. 132 commemorant hasce:

Βάχχαι, quo nomine etiam Lysippus et Antiphanes fabulas docuerunt, laudantur Palluci X 78, Antiatticistae p. 87, Grammatico Seguer. p. 452, Suidas et Photio s. v. *κατὰ κακῶν*, ubi quod editur *Διοκλῆς Βάχχη*, correxerunt Hemsterhusius ad Pollucem II p. 1246 et Toupius Emend. III p. 101.

Sequitur *Θάλαττα*, quod meretricis nomen, teste Suida, qui sua hausit ex Athenaeo X p. 567 c. Fragmentum fabulae unum superest apud eundem VII p. 307 d.

Κύκλωπες ab aliis Calliae tribuebantur, ut supra monuimus p. 214.

Μέλιτται, quae *Μέλιττα* minus recte ab Eudocia

dicatur; *πᾶσι δὲ οὖν*, ut apud Athenaeum X p. 426 d, ubi legitur *τὸν οἶνον δεῖ με τέτταρα καὶ δύο*, Pollucem X 99, Hesychium s. v. *Τίγγα* sive potius *τιγγάβαρι* (ut apud Photium et Eustathium legitur), Antiatticistam p. 87 4 aliisque locis. De argumento fabulae quae commentus est Hemsterhuis ad Pollucem l. l. fortasse apum solertiam et sedulam industiam, quae constitutam bene rempublicam imitarentur, in ea expositas fuisse, eiusmodi sunt ut etiam falsissima haberi possint. Mellis fabricam commemoratam esse docet locus apud Grammaticum Segner. p. 350 14.

30 *Θυέστης* et *Θυέστρος* a nemine commemorantur nisi ab Eudocia et Suida, quorum illa alteram fabulam *Θυέστρος* appellat. Thyestae duae fuisse videntur recensiones. Certe Suidas habet *Θυέστρος β*. Non credo tamen Thyestem ab ullo unquam poeta comico scriptam esse. Orestem pro Thyeste calami puto errore nominat Fabric. Bibl. Gr. II. p. 437.

Non ineleganti fuisse poetam ingenio, docet locus in Lexico Segner. p. 339 ita, ni fallor, legendus:

*Μηδεῖς ποδ' ὑμῶν, ἄνδρες, ἐπιθυμησάτω
γέρον γενέσθαι, τοῦτο δὲ προνοησάτω
ὅπως νέος ὦν ἀγαθὸν τι τῇ ψυχῇ παθῶν
ἄρα καταλύσει, μηδ' ἀγόμεριόν ποτε
αἰῶνα τριψεί.*

In oratione quae singularia reperiuntur in fragmentis fere haec sunt. *Τιμαῖος* pro *επιμῆς ἕξως* apud Photium Lex. p. 509 17, *γυναικῆρός* apud Antiattic. p. 87 2 et *δραπέ-
νευρα* ibidem p. 88 20, *λάθανον* i. e. *χυτρόπους* apud Pollucem X 99, *γυναικάριον* apud Grammat. Bekkeri p. 87 4. Ceterum non omittenda sunt quae Suidas de nostro Diocle tradidit: *τοῦτον δὲ φασιν εὐρεῖν καὶ τὴν ἐν ὀξυβαφίους ἀρ-
μονίαν ἐν ὀστρακίνοις ἀγγείαις, ἅπερ ἔκρουεν ἐν ξυλυφίω.* Quae eadem repetuntur s. v. *ξυλυφίω*, ubi pro *ἔκρουεν*

logitar ἔκρουσεν, et s. v. ὄδυσσεύριον, ubi abant ἐν πρὸς ὄσρα-
κίνοις. Cfr, Casaubonus ad Athenaeum V 4. Sed viden-
dum ne haec non ad comicum poetam, sed ad alium Dio-
clēem spectent, quem Suidas s. v. Ἀλκιδάμας de rebus mu-
siciis (μουσικά) scripsisse memoriae prodidit.

NICOCHARIS, Cydathensens, Philonidis comici poetae
filius. Stephanus Byz. s. γ. Κυδαθῆναιον, Suidas s. γ.
Νικοχάρης et Eudocia p. 311. Certavit et ipse cum Ari-
stophane, ut docemur in Argumento Pluti II. Floruit igitur
extremis antiquae comoediae temporibus, immo si vera est
coniectura Boeckhii lacunam monumenti didascalici Corp.
Inscr. I p. 354 ita explentis Νικοχάρης Ποιητῆ, vitam ul-
tra Olymp. CVI 3 produxisse censendus est. In nomine
viri ita fere variatur, ut alii Νικόχαρις alii Νικοχάρης ha-
beant. Alteram formam Νικοχάρης praeferunt Iungerman-
nus ad Pollucem X 93 et T. Hemsterhusius ad Aristopha-
nis Plut. p. 57. ³⁰⁾ Et recte quidem, ut vel hoc argu-
mento intelligitur, quod secundum casum constanti usū effe-
runt Νικοχάρους. V. Pollucem VII 45. X 141 et Argumen-
tum Pluti p. 5. Semel, si recte memini, Eudocia p. 311
contra usum formavit Νικοχάρητος, ut Χάρης Χάρητος.

Fabulae Nicocharis a Suida et Eudocia enumerantur
haec: Ἀμυμώνη semel laudata Athenaeo X p. 426 e.

Οἰνόμαος οὗτος χάρης, πέντε καὶ δύο,
καὶ γὰρ τε καὶ οὐ συμπόται γεινοίμεθα.

Ubi ex Oenomai mentione haud temere conicias plenum fa-
bulae titulum fuisse Ἀμυμώνη ἢ Πέλοψ, siquidem Py-
lopera Suidas tanquam singularem fabulam proximo post
Amymonem loco nominat, dum ceterorum dramatum titulos

³⁰⁾ Idem ad Pollucem X 167 utramque nominis formam
recte habere existimabat.

ordine alphabetico enumerat. Quamquam haec etiam ita ex-
pediri possunt, ut quam Niocharis Amymonem inscripserat
fabulam ab aliis sub Pelopis nomine laudatam esse dicamus,
quod errorum genus satis frequens est in scriptis gram-
maticorum. Ita Euripidis Hecubam pro Troadibus nominavit
Etymol. M. p. 702 ῥάχις — ὡς δὲ τινες τραχίς διὰ τὴν
τραχύτητα τῶν συνεστηκότων ἀντὶ τοῦ κονδύλων· διὰ τοῦτο δὲ
καὶ ἀκανθοτάτης (leg. ἀκανθώδεις) ἐκ τούτων ἀποφύσεις
εἶναι· ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ πέτρας καὶ ἐπὶ σώματος· καὶ ἐπὶ
σώματος μὲν εἴρηται παρὰ τὸ τραχὺ, ὡς Εὐριπίδης ἐν
Ἐκάβῃ ἀκανθώδη εἶπε τὴν ῥάχιν· Ubi pro ἀκανθώδη
scribere ἀκανθάν et respici putat Euripidis Troad. 117 καὶ
διαδοῦναι ἡτῶν ἀκανθάν τ' εἰς ἀμφοτέρους τοίχους με-
λέων, ubi v. scholia. Electram citari pro Oreste apud Ful-
gent. Myth. III 5 notatum video a Valcken. Diatr. p. 16 B.
Plura eius generis composuit Dobraeus Collat. Aristoph. Ran.
305. Cfr. Gesner. ad Luc. I p. 557.

Galatea Cyclopi et Galateae amores complexa lauda-
tur Polluci lib. X 93, ubi quod commemoratur vasculum,

σοφαῖσι παλάμαις τεκτόνων εἰργασμένον,
καὶ πόλλ' ἐν αὐτῷ λέπτ' ἔχον καθίσκια,

Fortasse in muneribus fuit Galateae a Cyclope oblatis; ne-
que inepte, opinor, conicias quae ex eodem dramate affert
Scholiasta Aristophanis Plut. 179

Ἡ δῆτ' ἀπαιδευτότερος εἰ Φιλωνίδου

τοῦ Μελιτέως,

Galateae ad Cyclopem verba esse. Si vera est nostra de
argumento fabulae suspicio, simul de tempore quo acta est
fabula probabilem coniecturam capere licebit. Scilicet Ga-
lateae et Cyclopi amores, postea ab Alexandrinis potissimum
poetis, Theocrito, Callimache apud Athenaeum VIII p. 284,
Bione apud Moschum III 58, Hermesianacte apud Herodia-

nun de diis de se solit. p. 16-14, celebratis, p̄situs cuiusdam
 fatis de fertur Philoxenus Cytherius, teste Davide Smaio
 apud Scholiastam Theocriti Idyll. VI: 7. Δουρίε φησι δὲ
 τὴν εὐβοσίαν τῶν ἀρεμμάτων καὶ τοῦ γάλακτος πολυπλή-
 θειαν τὸν Πολύρημον ἰδρύσασθαι ἱερὸν παρὰ τῇ Ἀκτῶν
 Γαλατείας, Φιλάξενον δὲ τὸν Κλυθήριον ἐπιδημήσαντα καὶ
 μὴ δυνάμενον νοῆσαι τὴν αἰτίαν ἀνεπλάσαι ἔτα Πολύρη-
 μος ἦρα τῆς Γαλατείας, quibus similia leguntur in argu-
 mento eiusdem idyllii. Carmen autem Phloxienū, in quo
 Cyclopi et Galateae amores tractaverat, quum brevi ante
 Aristophanis Plutam secundam in notitiis boukiliū videret,
 Nicacharis Galateam multo ante Olymp. LXXXVIII in scen-
 nam fuisse productam non probabile est.

De Hercule duabus in fabulis Nicochares egit, quibus
 altera Ἡρακλῆς χορηγός inscripta laudatur ab Athenaeo
 XIV p. 619 a et Polluce VII 45, ubi qui affertur versus,
 φέρε νῦν ταχέως χιτῶνα τόνδ' ἐπεινύτην, non male conve-
 nit Herculi scenicum ornatum apparanti. Altera a Suida
 appellatur Ἡρακλῆς γαμῶν, a Polluce autem VII: 49
 Ἡρακλῆς γαμούμενος, quod ineptum est, nisi forte in
 ipso fabulae indice poetam acumen quaesivisse putabimus,
 ut Hercules significetur Omphales imperio subiectus, quo
 sensu verbo γήμασθαι de viro usum esse constat praeter
 alios Anacreontem, ἐκείνος οὐκ ἔγχευ ἀλλ' ἐγήματο.

Quae deinceps commemorantur a Suida fabulae, Κένταυ-
 ρος sive ut in Lexicis Seguer. dicitur Κένταυρος, Κρητὸς
 et Δάκωνες, simul cum Pluto Aristophanis in scenam
 producta, earum perpaucis supersunt fragmenta. Αἰθνηται
 quater laudantur, quarum quod argumentum fuerit subindit-
 cat locus apud Etymol. M. p. 550. 14 πλέομεν ὡς κόρη καὶ
 κῶς, quae Iasonis ad Hypsipylum verba esse monstrant F,
 Hemsterhusius ad Plutam p. 57 et Odofredus Muellerus de

Miryis p. 302. Male vulgatur *Νικοχάρης Αηλιάδα*: *ἐπιτο-
ποιον* etc. quod emendavit Personus, et ex parte iam Casau-
bonus ad Athen. p. 328 c. Denique *Χειρογράφοι*; de
qua infra in Nicophonte dicetur. Ceterum idemne sit hic
Nicochares cum eo cuius *Αηλιάδα*, in quo carmine Delfos
viserant, affert Aristoteles Art. Pœt. II 7, ut incertum in
medio relinquam. Fabulis tamen Delias illa accenseri a Fa-
bulo aliisque non debuit.

οοο ΝΙCOPHON, Theronis filius, Atheniensis, teste Suida
s. v. *Νικοφῶν*. Itē enim recte Kusterus edidit pro *Νικό-
φῶν*. Vidēant etiam Meursius Bibl. Attica et Iungerman-
nus ad *Ρόμύκεν* vol. II p. 100. Vitiosam formam, non su-
spectam illam Casaubono ad Athen. IX p. 370 f tenet Eu-
doxia p. 311 et iterum Suidas s. v. *ἀράγη*, et cod. Fal-
ckenb. Pollucis III 18, qui tamen propius ad verum habet
Νικοφῶν. Eadem corraptele in versu incerti comici apud
Stobaeum Ech. phys. p. 239 *ὁ πολὺς χρόνος πάντ' ἐξέλεγει
Νικοφῶν*. De *τωνώσει* nominali *Νικοφῶν* admonuit Hero-
clianus de dictione solit. p. 9 27, ubi cum *Ἀντιφῶν* *Εὐρυ-
φῶν* *Γενοφῶν* aliisque componitur *Νικοφῶν ὁ κωμικός*.
Aetatem Nicophontis Suidas indicat Aristophanis eum aequa-
dem fuisse dicens; neque id male, si extrema Aristophanis
tempora intellexit. Veteris comœdiæ poetam diserte perhi-
bent Athenæus III p. 126 c et Harpocratio s. v. *κωμικο-
ποιός*. Sed mediæ eum comœdiæ tempora attingisse docent
fabularum tituli, quos Suidas et Eudocia p. 311 hoc ordine
recensent: *Ἀδωνίς* una cum Aristophanis *Pluto* secunda
is certamen commissæ, ut ex argumento Plati constat. Fra-
gmentorum nihil superest. *Ἀφροδίτης γοναί*, passim
laudata. *Ἐξ ἄδου ἀνιών* ab uno Suida et Eudocia ad
partes vocata. Frequentior *Πανδώρας* mentio, etiam apud
Photium Lex. p. 290 *Νέικας τοὺς νέους*. *Κτησιφῶν* *Πα-*

δύρα, tibi recte Kühnkenius ad Tim. p. 282 *Νικοφῶν* corrigi-
 git. Eiusdem fabulae nomen pro *Πανδάρῳ* Suidae s. v.
κομίσαι restituit Kusterus

Χειρογράφους. Huius fabulae plenum titulum sunt
 qui Scholiastam Aristophanis Av. 1550 servasse credant,
 ubi citatur *Νικοφῶν ἐν Χειρογραφῶν γέννα*

Αὐτὸς ὀλίγον ἄναγε δὴ

ἀπὸ τῆς διηροφόρου.

Sed permirum est in atticae comoediae indice vocabulum et
 usu et forma mere poeticum atque a communi dicendi con-
 suetudine prorsus alienum. Operariorum origines vel nata-
 les si significare voluisset Nicophon, non dubitari potest
 quin *Χειρογραφῶν γοναί* fabulae indicem facturus fuisset,
 quem ad modum *Πανὸς γονὰς* scripsit Araros, *Διὸς γονὰς*
 Philiscus, *Μουσῶν γονὰς* Polyzelus, *Ἀθηνᾶς γονὰς* Her-
 mippus, *Ἀφροδίτης γονὰς* Antiphanes et ipse de quo agi-
 mus Nicophon. Ac nescio an vel hoc argumento corrumpat
 Welckeri, ingeniosissimi viri, coniectura, qui in Annalibus In-
 stit. archaeol. II 2 p. 245 sqq. illo Nicophontae fabulae
 titulo confusus *Χειρογραφῶν*, quos Palicos esse voluit, na-
 tales in vasculi ab ipso descripti pictura ad Nicophontis imi-
 tationem repraesentatos esse sibi persuasit. **) Corruptus
 igitur est Nicophontae fabulae qualis ab uno Scholiasta Ari-
 stophanis proditus est, index, scribendumque sine dubita-
 tione ἐν *Χειρογράφουσι*, γέννα autem, in quo quid lateat
 fortasse alii eruere continget, cum poetae χρήσει coniu-

**) Haec dum scribo commode affertur Hermanni diss.
 de Aeschylī Aetnaeis, in qua p. 9 sqq. Welckerianam il-
 lius vasculi picturae interpretationem gravissimis, ut
 mihi videtur, argumentis impugnavit. Quod vir sum-
 mus Nicophontae fabulae titulum in suspicionem non
 vocavit, casu potius quam consilio factum arbitror.

gendam. Eiusdem fabulae titulus levi vitio corruptus legitur apud Antiattic. p. 89, ubi laudatur *Νικοφῶν Χειρογράφτορι*, minus levi errore *Ἐγχειρογράφτορες* vocatur a Suida et Eudocia, quamquam hanc formam non plane inusitatam fuisse docet Athenaeus I p. 4 d ed. Hesychio s. v. *ἐγχειρογράφτωρ* et Scholiasta Apollonii Rhod. I 989, ubi tamen scholia Παρ. habent *ἐγγαστρόχειρας*. Cetera dramatis fragmenta vide apud Athenaeum III p. 126 e. IX p. 389 a. XIV p. 645 e, Pollucem IV 55, Grammaticum Bekkeri Anecd. p. 455 et Etymologum M. p. 367 32, ubi qui versus legitur:

Κόλλινας, ὀβελίαν, μελιτοῦτταν, ἐπιχύτους,

eandem cum duobus aliis ex cognomine Nicocharis fabula affert Athenaeus XIV p. 645 c. Sed Nicocharis *Χειρογράφτορες* quum nemo alius ad partes vocaverit (nam Suidas sine dubio non nisi ex ipso illo Athenaei loco cognitam habuit), non temere, opinor, etiam apud Athenaeum Nicophonis nomen reponendum putamus. ⁴⁰⁾ Denique *Σειρήνας* praeter Suidam aliquoties laudat Athenaeus, ex cuius lib. VI p. 270 a. hanc etiam fabulam *ἀδίδακτον* fuisse discimus.

PHILYLLIUS, Atheniensis, Dioclis et Sannyrionis aequalis, teste Suida s. v. *Διοκλῆς*. Recte antiquae comediae poetis accensetur ab eodem Suida s. v. *Φιλύλλιος*, siquidem iam ante Aristophanis Ecclesiazusas h. e. ante Olymp. XCVI 4 eum inclaruisse e Scholiasta Aristoph. Plat. 1195 discimus; quamquam qui fabularum titulos consideraverit, non dubitabit quin aetas eius etiam ad mediae tempora comediae pertinuerit, idque confirmant etiam ea quae supra p. 250 de *Anthea* fabula disputavimus. Nec obstat orationis color, in qua deprehendas nonnulla a genuinorum et veterum Atticorum usu aliena. Ita *κατὰ χειρῶν δοῦναι* dixit

⁴⁰⁾ Sequuntur est Dindorfius.

pro eo, quo constanter usi sunt veteres illi, κατὰ χειρὸς δόυναι apud Athenaeum IX p. 408 e. Forma ἄλας, ἄλατος, usus est apud Grammaticum Seguer. p. 381 6. Singulare item quod Antiatticista p. 83 servavit ἀναγράφητος pro ἀμάθητος γραμμάτων, et βίδυ h. e. ἀῆρ apud Clementem Alex. Str. V p. 569 b. In rebus scenicis nonnihil novasse Philyllium, e Strattidis loco apud Scholiastam Aristophanis Plut. 1195 colligitur, ubi primus omnium faces in scenam protulisse dicitur, quo spectant fortasse haec Athenaei lib. XV 700 e. Φιλύλλιος δὲ τὰς λαμπάδας δᾶδας καλεῖ. Nomen poetae miris saepe modis corruptum legitur. Φιλύλλιος scribitur apud Suidam s. v. et in Φιλοκλήῳ. Eundem errorem suscepit Eudocia p. 428 et ante Iungermannum Pollux VII 192. In Φιλαῖος abiit apud Photium Bibl. 167 p. 115 Bekk., in Φιλόλαος apud Hesychium vol. II p. 491, in Φιλλύδεος⁴¹⁾ apud Clementem Alex. Strom. V p. 248 Sylb. Mitto alia, de quibus praeter Ruhnkenium ad Timaei Lex. p. 167 et ad Rutilium Lup. p. 103 v. interpretes Pollucis VII 192. Fabulas Philyllii hoc ordine Suidas et Eudocia p. 428 enumerant: Αἰγέυς, Αὔγη, Ἄντεια (ἑταίρας ὄνομα), Δωδεκάτη, Ἡρακλῆς, Πλύντρια ἢ Ναυσικάα, Πόλις (leg. Πόλις), Φρεωρύχος, Ἀταλάντη, Ἐλένη. Ubi postremae fabulae Atalanta et Helena praeter litterarum ordinem illatae dubitationem movent. Αἰγέυς tribus locis commemoratur, apud Suidam s. v. ἀναγράφητος, Antiatticistam p. 83 et Stephanum Byz. s. v. Γαλιῶται, ubi tamen Ruhnkenius ad Timaeum l. l. Αὔγη⁴²⁾ pro Αἰγεῖ scribendam et huius fabulae titulum ex librariorum errore ortum

⁴¹⁾ Scilicet ex ΦΙΛΥΛΛΙΟΣ factum ΦΙΛΥΛΛΙΟΣ idque deinceps promo errore abiit in ΦΙΛΥΛΕΟΣ.

⁴²⁾ Constanti errore Ruhnkenius scripsit Αὔγη.

existimat. Eadem Salmasii fuisse videtur sententia Exercitt. Plin. p. 757 et Casauboni ad Athenaeum III p. 100 f et XI p. 485 b. Sed eodem iure Augen, quae et ipsa nonnisi tribus locis laudatur, praescribendam et ex Aegeo corruptam esse statuas. Praestat igitur et Augen et Aegeum Philyllo relinquere. De *Ἀντιεία* vide supra, ubi de Eunico egimus p. 250. *Δωδεκάτη* permirus fabulae index semel laudatae apud Polluc. X 70, ubi inepte Kuhnius ad explicandam tituli rationem meretricis *δωδεκαμηχάνου* admonet. Rectius admoneas glossae Hesychianae: *Δωδεκάτη, ἑορτή Ἀθήνησιν, ἣν χόες ἔλεγον*. Cfr. Meursius Lectt. Att. IV 13. Fabularum a deorum solennitatibus denominatarum exempla passim vidimus. *Ἡρακλῆς* ad Herculis *ἀδηφαγίαν* spectabat, ut conicias e loco apud Athenaeum IV p. 171 d, ubi *Δορπίαν* prologum, ut videtur, fabulae agentem habemus:

*Βούλεσθε δῆτ' ἐγὼ φράσω τίς εἰμ' ἐγώ;
ἢ τῶν προτινθῶν Δορπία καλουμένη.*

Sequitur *Πλύντρια* ἢ *Ναυσικάα*, quem plenum fabulae titulum unus Suidas servavit, eumque sequuta Eudocis. Recte autem corrigit *Πλύντριαι* Iungermannus ad Pollucem VII 192, quod idem certatim viri docti restituunt Scholiastae Aristophanis Av. 1508, ubi vulgatur *ἐν ταῖς Πλυντηρίαις*. Videtur una ex prioribus poetae nostri fabulis fuisse, si quidem Laespodiam in ea perstrinxit. Argumentum dubitari non potest quin ex Odysseae libro sexto ductum fuerit.

Πόλεις, male apud Suidam *Πόλις* vocata, passim laudatur Athenaeo, sed ita fere ut de auctore fabulae dubitatum esse appareat. Ita lib. III p. 92 e *Φιλύλλιος ἢ ὄστις ἐστὶν ὁ ποιήσας τὰς Πόλεις*. Similiter IX p. 381 a, disertius IV p. 140 a *Ἀριστοφάνης ἢ Φιλύλλιος*, et III p. 86 e *Φιλύλλιος ἢ Εὐνικός ἢ Ἀριστοφάνης ἐν Πόλεσιν*. Semel tantum simpliciter *Φιλύλλιος ἐν Πόλεσιν* III p. 104 f ut ali-

quoties Pollux et semel Hesychius s. v. *λιγισφειδωλάργυρος*. Eodem titulo fabulas docuerunt Eurpolis et Anaxandrides:

Denique *Φρεωρύχος*. Pollux VII 191 καὶ φρεωρύχος δὲ ἂν εἴη τέχνης εἶδος. Φιλυλλίῳ γὰρ δραῖμά τι ὁ Φρεωρύχος. Laudatur etiam ab Athenaeo et tacito fabulae titulo ab Eustathio ad Odyss. ε' 249.

POLYZELUS, de cuius fabularum ingenio et argumento uberius se dicturum esse frustra pollicitus est T. Hemsterhusius ad Polluc. II p. 1244, et ipse antiquae comoediae poeta fuit, ut colligas e fragmento fabulae *Δημοτυνδάρεως* apud Photium et Suidam s. v. *τριῶν κακῶν*.

Τριῶν κακῶν γούνην ἦν ἐλέσθ' αὐτῶ τι πᾶσ' ἀνάγκη,
ἢ ξύλον ἐφέλκειν ἢ πιεῖν κώνειον ἢ προδόντα
τὴν ναῦν ὅπως τάχιστα τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆναι.
ταῦτ' ἐστὶ τρία Θηραμένους, ἃ σοι φυλακτέ' ἐστὶ.

In eadem fabula Hyperboli, quem mortuum esse constat Olymp. XCII 1, peregrinam originem notaverat, teste Scholiasta Luciani Tim. 30. Eundem tamen etiam mediae aetatis comoediae attigisse nescio an fabularum tituli doceant, ex quibus Suidas s. v. *Πολύζηλος* hosce commemorat: *Νέπτρα*, *Δημοτυνδάρεως* ⁴²⁾, *Διονύσου γοναί*, *Μουσῶν γοναί*, *Ἀφροδίτης γοναί*. Quibus *Ἄρεως γοναί* adduntur ab Eudocia p. 359. Omnes enim fabulas quibus a deorum natalibus nomina sunt imposita, si unicus Hermippi *Ἀθηναῶν γοναῶν* excipias, a mediae comoediae auctoribus esse editas infra docere conabor. Quod Casaubonus ad Athen. IX 370 f scribit «in Stobaei marginibus notare memini *Ἐρμοῦ γοναῶν* «*Πολύζηλου*: cuius dramatis meminit aliquot locis Iul. Pol-

⁴²⁾ Kusterus *Μίμος Τυνδάρεως* coniecit, deceptus loco Pollucis X 76, ubi nunc recte e libris editum est *Ἀημοτυνδάρεω*.

<lux> falsissimum est. Nihil eiusmodi neque in Stobaei marginae legerat nec in Polluce, qui semel laudat *Μουσῶν γονάς* VI 168 (quam habes etiam apud Athenaeum X p. 370 f, Zenobium VI 50 et Etymol. M. s. v. *ἐπάκριος*) et semel *Διονύσου γονάς* X 109. *Ἐρμῶ γοναὶ* fabula fuit Philisci. Quae in didascalico monumento apud Boeckhium Corp. Inscr. vol. I 230 commemoratur fabula *Διονύσου γοναὶ* Olymp. CIII 4 acta, eam ad Polyzelum pertinere posse fortasse non recte negat Clintonus Fast. Hellen. p. 127 Kr. si praelongam viro vitam obtigisse statuamus. Praeterea nonnisi e *Δημοτυνδάρεω* fragmenta supersunt, cuius argumentum de Attici populi restitutione in integrum egisse suspicatur Kuhnius ad Polluc. X 76, e titulo fabulae coniecturam capiens, siquidem Tyndareum Aesculapii arte et consilio a mortuis resuscitatum ferunt. Quae si vera est suspicio, fabulam Olymp. XCIV 2 actam conicere licet, quo anno, everso triginta tyrannorum dominatu, populi imperium restitutum esse constat. De Tyndareo ab inferis revocato Kuhnius laudat Lucianum de Salt. 45 et Plinium H. N. XXIX 1. Potuisset vetustiore adferre auctorem, Panyasin apud Sextum Empir. adv. Gramm. I 12 et Scholiastam Euripidis Alc. 1. Cfr. Zenobius I 45, Eudocia p. 217 et Suidas s. v. *ἀναβιῶναι*. Laudatur Demotyndareos praeterea a Polluce X 76, Etymologo M. s. v. *ἐννεάκρουνος*, et Erotiano p. 130 *οἶνον αὐτίτην, τὸν ἀπαράχυτον, ὡς καὶ Πολύζηλος ἐν Δήμῳ Τυνδάρεων*, leg. *Δημοτυνδάρεω*. Ad eundem Polyzeli locum respicit Athen. I p. 81 e. *Πολύζηλος δὲ αὐτίτην καλεῖ οἶνον ἐν Ῥόδῳ*. Ubi male Schweighauserus Polyzelum historicum ⁴⁴⁾ significari statuit. Incertae fabulae unum fragmentum superest apud Pollucem II 118.

⁴⁴⁾ Quem a comico poeta diversum esse recte statuit Ca-

SANNYRIO, Atheniensis, Dioclis et Philyllis aequale, teste Suida s. v. *Διοκλῆς*. Fabulas doctissae videtur inq̄ ab Olymp. XCIII. Si Io fabula, quam archonte Hippodamante commissam esse ex monumento didascalico apud Boeckhium Corp. inscr. I p. 353 discimus, ad Sannyrionem spectat, hunc ultra Olymp. CI 8 vitam extendisse confectum esset. Casauboni error (ad Athen. VII p. 286 e) Sannyrionem antiquae comediae pectarum antiquissimum dicentis unde fluxerit indicavi p. 25. Propter corporis gracilitatem et macilentiam ridetur a Strattide apud Pollucem X 189 *ὄθεν καὶ Στράτις ἐν τῷ Κινησίᾳ τὸν Σαννυρίωνα διὰ τὴν ἰσχνότητα κάναβον καλεῖ*, et apud Athenaeum X p. 551 c *Σαννυρίωνος σκντήνην ἐπικουρίαν*, acerbius etiam ab Aristophane, qui cum una cum Cinesia et Meleto, tenuissimis hominibus, ad inferos tanquam *ἀδοφοίτην* quendam et legatum missum esse lepidissime fingit in Gerytade p. 100 Bind.

εἰσὶ γὰρ τινες

*ἄνδρες παρ' ἡμῖν ἀδοφοῖται; β' νῆ Δία
 μάλιστα γ', ὡσπερ Θρακοφοῖται ⁴⁵). πάντ' ἔχεις.
 α' καὶ τίνες ἂν εἴεν; β' πρῶτα μὲν Σαννυρίων
 ἀπὸ τῶν τετραγῶν, ἀπὸ δὲ τῶν τραγικῶν χορῶν
 Μέλῆτος, ἀπὸ δὲ τῶν κυκλίων Κινησίας.*

Vicissim Aristophanem irrisum esse a Sannyrione docet Scholiasta Platon. p. 331 Bekk. De fabulis eius Suidas ita: *δράματα αὐτοῦ ἐστὶ ταῦτα· Γέλως, Δανάη, Ἰώ, Ψυχασταί, ὡς Ἀθήναιος ἐν Διπνοσοφισταῖς*. Eudocia autem p. 383 neglecta Danae hunc nominat titulos: *Γέλως, Ἰνώ, Ἰώ,*

saubonus ad Athen. X p. 370 f. Mireris dubitasse T. Hemsterhusium ad Polluc. II p. 1244.

⁴⁵) Similiter qui Libyam adirent dicebantur *Λιβυφοῖται*. Hesychius, *Λιβυφοίτην: τὸν ἐπιγεγόμενον Λιβυσιν*. Memini me etiam alia eius generis legere.

Σαρδενάπαλλος, Ψυχασταί. Quae unde Iuonem et Sardanapallum arripuerit nescio, Psychastas autem non dubito quin Suidas ex hoc Athenaei loco negligentius inspecto assumpsit: *περὶ δὲ τοῦ Σαννυρίου καὶ Στράτιος ἐν Ψυχασταῖς* «*Σαννυρίου σκυτίνην ἐπικυρίαν*» lib. XII p. 551 c. *Γέλως* septies laudatur; Danaes unum fragmentum apud Scholiastam Euripidis Orest. 200 superest, in quo Hegelochum Euripidis in Oresta histrionem ridet facetissime:

*Τί γὰρ γενόμενος εἰς ὀπήν ἐνδύσομαι,
φέρ' εἰ γενοίμην * * * * * γαλῆ;
ἀλλ' Ἠγέλοχος * * με μὴνύσειν ἄν
ὁ τραγικός, ἀνακράγοι τ' ἄν εἰσιδῶν μέγα
«ἐκ κυμάτων γὰρ αὐθις αὐ γαλῆν ὄρω.»*

Quae levis verba esse suspicor in Danaes thalamum illapsuri. Denique *Ἰοῦς* memoriam praeter Suidam servavit Athenaeus VI p. 261 f *καὶ Σαννυρίων Ἰοῖ· Φθείρεσθ' ἐπίτριπτοι ψωμοκόλακες.* Sic enim pro vulgato *Σαννυρίων· Ποῖ φθείρεσθ' ἐπίτριπτοι,* legendum esse vidit Porsonus. Ceterum alius sine dubio Sannyrio est is quem Aelianus V. H. XIII 15 in bardorum stupidorumque hominum numero simul cum Coroebo Meletide aliisque commemorat. Mimum eiusdem nominis habemus apud Alciplhronem III 55, ubi cfr. Berglerus.

DEMETRIUS. Hunc antiquae fuisse poetae comoediae constat expresso Diogenis Laert. V 85 testimonio, ubi inter alios poetas Demetrios etiam commemoratur *ὁ ἀρχαίαν κωμωδίαν πεποιητός.* Ac confirmant hoc sane quos e Sicilia Demetrii fabula versus servavit Athen. III p. 108 f

*ἐκεῖθεν εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀνέμω νότῳ
διεβάλομεν τὸ πέλαγος εἰς Μεσσαπίους
Ἄρτος δ' ἀναλαβὼν ἐξένιξ' ἡμᾶς καλῶς.*

Ubi quoniam Aristus Metastasio regulas demonstraverit, et quod constat Athenienses in Sicilia bello iaculatorum manu esse stentatos esse, Thucyd. VII 83 cll. Suida s. v. Ἄρσος, non mirer equidem, si quis fabulam illam Olymp. XCII actam esse statuat. Enimvero aliquanto serius id factum esse et alio eiusdem dramatis fragmento apud Etymol. M. p. 335 18 et Hesychium s. v. ἐμπήρους intelligitur:

*Ἀκιδαιμόνιοι θ' ἡμῶν τὰ τε τείχη κατέβαλον,
καὶ τὰς τριήρεις ἔλαβον ἐμμήρους, ὅπως
μηκέτι θαλαττοκρατοῖντο Πελοποννήσιοι.*

Quae ante Olymp. XCIV scribi non potuisse apertum est. Hactenus igitur nihil vidimus, quod quominus Demetrias antiquae comoediae poetis accenseamus prohibeat. At gravissimam dubitationem movet alius eiusdem Demetris ex Aesopagita fabula locus apud Athenaeum IX p. 405 e, ubi equus gloriator inter alia haec de se praedicat:

*ἄβυστρακοποιὸς παρὰ Σίλειον ἐγενόμην,
παρ' Ἀγαθοκλιῆ δὲ πρῶτος εἰσήνεγ' ἐγὼ
τῷ Σικελιώτῃ τὴν τυραννικὴν φακῆν.*

Quae quum propter Seleuci et Agathoclis mentionem austriorem prodant qui ultra Olymp. CXVIII vitam produxerit; non sane ab eodem poeta scribi potuerunt qui iam Olymp. XCIV vel paullo serius fabulas in certamen commiserat. Itaque nihil relinqui video, nisi ut duos diversos Demetrios falsae statuamus ⁴⁶⁾, quorum alter antiquae alter novae comoediae poeta fuerit. E Sicilia fabula (quam rectius fortasse Etymol. M. Σικελὸς vocat) praeter allata loca non nisi unum fragmentum superest apud Aelian. H. A. XII 10.

⁴⁶⁾ Ita etiam Clintonus Fast. Hell. p. 190 Kr. sed minus recte addens, fortasse tamen errasse Diogenem. Scilicet non meminerat vir eximius locorum ex Sicilia vel Siculis allatorum.

De loco Schollastae Aristophanis ad Stob. 1027 in quo quis Mammacanthum Demetrii commemorari existimare possit, dicit supra p. 219. Praeterea latidatur Demetrius ab Athenaeo II p. 56 a et Stobaeo Serm. II 1, ubi Gesneri iargo Democriti nomen habet.

APOLLOPHANES, et ipse antiquae poeta comediae, testibus Suida in v. *Ἀπολλοφάνης* et Eudoc. p. 61. Stratididis ferme aequalem fuisse docent ea quae supra p. 226 de Iphigeronte fabula attulimus. Ac fortasse hic idem est Apollophanes quem in Cinesiae sedalibus numerat Lysias apud Athenaeum XII p. 551 f, a quo diversus est is de quo agit Harpocratio p. 140 20. Fabulas Apollophanem Suides et Eudocia tradunt scripsisse quinque, quarum hi sunt tituli: *Δάλλης* (sic), *Ἰριγέρον*, *Κρήτες*, *Δανάη*, *Κένταυροι*. Prioris fabulae duo supersunt fragmenta apud Athenaeum III p. 114 f ubi edd. *Δαλνίδι*, cod. Ven. *Δαλνίδει*, Cassubonus in notis *Δαυλίδι*, Schweighauserus *Δαλίδι*, et ibid. XI p. 467 f, ubi edd. *Δαυλίδι*, cod. Ven. *Δαλίδι*, quod recepit Schweighauserus, admonens Hesychii: *Δαλίδας, τὰς μεμνηστευμένας*. Itaque *δαλλίς* nihil differre videtur a *τάλλίς*, quamquam illud prorsus contra veri speciem fecit Schweighauserus, quod apud Photium Lex. p. 567 17 *τάλιδος, τῆς μελλογάμου. οὕτως Ἀριστοφάνης*, Apellophanis nomen restitui voluit. Ubi si quid mutandum, malim *Σοφοκλῆς* pro *Ἀριστοφάνης*, quo errore nihil frequentius est. ⁴⁷⁾ Respicere enim vide-

⁴⁷⁾ Schollasta Statii Theb. 12 510 hanc tragoediam (de Oedipo Colonensi) Aristophanes scripsit. Pol-lux VII 7 *τοὺς μὴ ἀκριβεῖς τεχνίτας φαυλοτρογούς κατὰ Ἀριστοφάνην λέγει*. Fortasse legendum *φαυλοτρογούς* et *Σοφοκλῆν* ell. Philoct. 35 *φαυλοτρογοῦ τινος τεχνήματ' ἀνδρός*. In Photii glossa nunc eandem emendationem fecit Dindorfius Annot. ad Sophocl. p. 209.

tur Sophoclis. Antig. 694 *τάλιδος ἦναις τῆς μαιλαγάρου*. Verus igitur fabulae titulus fuit *Δαλίδς*, quem tamen non de virgine desponsata intelligam. Nomen proprium mulieris fuisse, docet *Δαλίδος τῆς Κερκυραίας γραμματικῆς* memoria apud Scholiastam ad *Iliad. σ' 483*.

Danaes et Centaurorum nullum fragmentum superest. De Iphigeronte supra dictum est p. 226. Cretenses denique habemus apud Athenaeum III p. 75 c, ubi male editur *Ἀντιφάνης ἐν Κρησί*, pro quo *Ἀπολλοφάνης* scribendum esse coniecit Porsonus, quod confirmare licet auctoritate Etymologici M. p. 793 25 et Photii Lex. p. 646 23. Ac fortasse apud eundem Photium s. v. *Ἰης* p. 616 15 legendum: *Ἀπολλοφάνης δὲ συγκαταλέγει ξενικοῖς θεοῖς τὸν Ἰην*, pro edito *Ἀριστοφάνης*.⁴⁶⁾ Certe Apollophanes peregrinos deos enumeraverat in ipsa, de qua agimus, fabula, teste Hesychio s. v. *θεοὶ ξενικοί* — *οὓς καταλέγει Ἀπολλοφάνης Κρησί*. Praeterea Cretenses laudet Athenaeus XI p. 485 e et Photius Lex. s. v. *Μουσικέρφης*. Tacito fabulae titulo Apollophanem commemorant Aelianus H. A. VI 51 et Photius p. 624 21.

CEPHISODORUS. Recte hunc antiquae comoediae poetam dicunt Suidas et Eudoc. p. 270. Vicit enim Olymp. XCIV 3 archonte Euclide, docente Anonymo apud *Lysiam Apolog. Δωροδ.* p. 699 Rsk. *ἐπὶ δὲ Εὐκλείδου ἀρχοντος κωμωδοῖς χορηγῶν Κηφισοδότῳ ἐνίκων καὶ ἀνήλωσα σὺν τῇ τῆς σκηνῆς ἀνατίσει ἑκαταίδεκα μναῖς*. Quae ad nostrum poetam spectare et Cephisedoto Cephisedori nomen substitucendum esse vidit Clintonus *Fastis Hellen.* p. 95. Aliud aetatis indicium suppeditat titulus fabulae *Ἀντιλαΐς* inscri-

⁴⁶⁾ Probare videtur Dindorfius *fragm. Aristoph.* p. 201. Ipse nunc dubito an non necessaria sit correctio.

ptae, quem de aemula Laidos, meretricis celeberrimae, Intel-
 Ngi debere apertum est. Fabulas Cephisodori Suidas et Eu-
 doxia commemorant quattuor: *Ἀντιλαΐς*, *Ἀμαζόνες*, *Τρο-
 φώνιος*, *Υς*. Postremae titulum miris saepe modis corruptum,
 vid. interpretes ad Athenaeum III p. 119 d et VIII p. 345 f.
 XV p. 701 b, latere etiam apud Herodianum *περὶ μου. λέξ.*
 p. 39 intellexit Dindorfius: *Κημισόδωρος ἐν ὑπείνω· Καὶ
 λέων καὶ μυγδαλῆ καὶ σκορπίος*, ubi verissime corrigit *Κη-
 φισόδωρος ἐν Ὑτῷ Ω καὶ λέων κτλ.* Pro *μυγδαλῆ* legen-
 dum *μυγαλῆ*. Argumentum fabulae ad suam Boeotiam
 spectasse nescite quam recte suspicatur Hemsterhusius ad
 Polluc. X 110. Trophonium habes tum alibi, tum apud
 Pollucem VII 87

σανδάλια δὲ τῶν λεπτοσχεδῶν

ἐφ' οἷς τὰ χρυσᾶ ταῦτ' ἔπεισιν ἄνθεμα·

νῦν δ' ὡσπερὶ θεράπαιν' ἔχω περιβαρίδας.

De quo corrigendus Clemens Alex. Paed. XI p. 205 B ed.
 Col. *αἰσχρὰ γοῦν ἀληθῶς τὰ σανδάλια ἐκεῖνα, ἐφ' οἷς ἐστὶ
 τὰ χρυσᾶ ἀναθέματα.* Legendum *ἄνθεμα*. Spectant autem
 versus illi ad eundem hominem cuius mollities describitur
 in fragmento apud Athenaeum XV p. 689 f. Neque alio
 pertinere videntur verba *σημητρὶς γῆ* quae ex eadem fabula
 offert Pollux VII 40. Denique cottabi ludam in Trophonio
 locum habuisse docet Athenaeus XV p. 667 d. Amazonas
 laudat Athenaeus XIV p. 629 d, Suidas et Photius s. v.
ὄνος ὕσται. Antilaidos, quo titulo etiam Epicrates fabu-
 lam docuit, praeter nomen nihil reliquum est. Incertarum
 fabularum fragmenta servata sunt duo, alterum ab Athenaeo
 XI p. 459 a, alterum a Polluce VI 173. In orationis con-
 formatione verborumque usu nannulla singularia habuit Ce-
 phisodorus. Ex hoc genere est *λυγναψία* apud Athenaeum
 XV p. 701 a, *λαυκάσασθαι* disperdendi vel prosti-

tuendi significatione apud eundem XV p. 680 f, *στάσιμα* de trutinæ lancibus apud Polluc. IV 178, *ἄγαμαι* quæso vel sodes apud Athenæum XII p. 558 a, alia, quæ commemorare nihil attinet.

EPILYCUS. Suidas: Ἐπίλυκος, κωμικός. τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐστὶ Κοραλίσκος, sive potius Κωραλίσκος. Idem vitium tollendum e Grammatico Bekkeri p. 411 17 et Photio Lex. s. v. *τεπιγόνιον*. Ipse Photius p. 198 15 Κωραλίσκον: τὸ μειράκιον, Κρηῖτες. Idem vocabulum leviter corruptum est apud Herodianum de dict. solit. p. 20 20, ἀστερίσκος, ὀβελίσκος, μανίσκος, κωρακίαιος, lege κωραλίσκος. Fragmenta fabulæ servavit Athenæus IV p. 133 b. 140 a et XIV p. 650 c, ubi ante Schweighæuserum legebatur *Φωραλίσκω*. Neque mihi dubium videtur quin ex eadem fabula petita sint quæ leguntur apud Athenæum I p. 28 e et Photium Lex. p. 358 15. Antiquæ comoediæ postea fuisse, ut de fragmentorum indole taceam, ex eo colligere licet, quod ab Athenæo IV p. 140 a et Grammatico Bekk. l. l. cum Aristophane et Philyllio coniungitur. Epilycunά ποιητὴν ἐπῶν, Cratetis comici fratrem, habemus apud Suidam s. Κράτης.

EUTHYCLEUS. De hoc ita Suidas: Εὐθυκλῆς. τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐστὶν Ἄσωτοι ἢ Ἐπιστολή, ὡς φησὶν Ἀθήναιος ἐν ταῖς Δειπνοσοφισταῖς, quibus addit Eudocia p. 167: ἔστι δὲ καὶ οὗτος τῆς ἀρχαίας κωμωδίας. Præter Ἄσωτους ἢ Ἐπιστολήν Athenæo III p. 124 c laudatam, ferebatur eius Ἀταλάντη, Suidas s. v. *βοῦς ἄβδομος*, quæ nomine etiam Calliam Philyllium Strattidem Alexin et Philetærum fabulas scripsisse constat. Eiusdem Euthycelis nomen Casaubonus ad Athenæum III p. 124 c etiam Polluci restitui voluit lib. VI 161 καὶ ἡμίκακον δὲ Εὐκλείδης λέγει. Atqui idem Euclides iterum a Polluce laudatur III 82 σύνδου-

δὸν δὲ λέγει Δουσίας καὶ Εὐριπίδης. Ἰπερίδης δὲ καὶ Εὐκλείδης ὁμόδουλον λέγουσιν. Ita enim e MS legendum.

MENANDER ab uno Suida commemoratur: *Μένανδρος, Ἀθηναῖος, κωμικὸς ἀρχαῖος*. Sed hunc ego non minus quam PHILISTIONEM, quo de in Praefat. ad Menandrum p. VIII dictum est, vehementer vereor ne unice Suidae erri debeamus.

XENOPHON et ARCESILAUS, Diogenes Laert. II 59, ubi de variis Xenophontibus agit: *πέμπτος μυθῶδη τερατείαν πεπραγματευμένος, ἕκτος Πάριος ἀγαματοποιός, ἕβδομος κωμωδίας ἀρχαίας ποιητής*. Eidem scriptori ARCESILAI memoriam debemus lib. IV 45 *γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι τρεῖς Ἀρκεσίλαοι, ποιητής ἀρχαίας κωμωδίας, ἄλλος ἄλογίας, ἕτερος ἀγαματοποιός*.

AUTOCRATES, Atheniensis, quem antiquae comediae poetam fuisse unius Suidae constat testimonio, qui ex fabulis eius unam commemorat *Τυμπανιστάς*. Eandem ad partes vocat et perelegantem ex ea eclogam servavit Aelian. M. A. XII 9. Praeterea Autocrates semel laudatur in Lexic. Seguer. I p. 236, ubi qui servatus est versus, *ἄμνοι δὲ βληχάζουσι ὑπ' ἀγαλακτίας*, propter correctionem syllabae ante *βληχάζουσι* documento est Autocratem, si tamen recte antiquae comediae poetis adscribitur, certe novissimis demum huius aetatis temporibus fabulas docuisse. Quod Suidas eumque sequuta Eudoc. p. 69 scribit, Autocratem etiam traegediarum auctorem fuisse feracissimum, ut errore natum praetermittimus.

Postquam ita eorum poetarum qui antiquam comoediam illustrarunt. historiam enarravimus, susceptae disputationis ordo et continuitas ad mediam, quam veteribus criticis dæcere placuit, comoediam nos ducit, cuius aetatem ita describere licebit, ut circiter inde ab Olympiade XCVI usque ad pugnam Chaeronensem h. e. ad Olympiadem CX 3. pertineat. Huius aetatis poetae ab Anonymo de com. p. XXVIII numerantur septem et quinquaginta, fabulae autem septendecim supra sexcentas, repugnante Athenaeo, qui lib. VIII p. 386d se plus octingentas mediae comoediae fabulas legisse affirmat: *πλείονα τῆς μίσης καλουμένης κωμωδίας ἀναγνοῦς δράματα τῶν ὀκτακοσίων καὶ τούτων ἐκλογὰς ποιησάμενος οὐ περιέτυχον τῷ Ἀσωτοδιδασκάλῳ*. Haec videndum est ne Anonymus, accuratissimus scriptor et qui optimis auctoribus usus est, pro *χιζ* scripserit *ωιζ* h. e. octingentas septendecim, qui numerus iam cum eo, quem Athenaeus posuit, optime concordat. Sed huius aetatis poetarum antequam sigillatim recenseam, quae fuerit eorum indoles et ratio breviter exponemus. Ac veteris comoediae, qualem quidem florētissimis temporibus cogitam habemus (nam quas inde fere ab nonagesima quinta vel sexta Olympiade antiquae comoediae auctores docuerunt fabulas, eae ab vetusta illa et genuina ratione aliquantum degenerasse et ad mediae indolem comoediae compositas fuisse nempe mirabitur) veteris igitur comoediae hanc indolem fuisse constat, ut quidquid ad rem publicam pertineret sub censuram vocaret, ac si quis dignus esset

describi, quod malus ac fur,
quod moechus foret, aut sicarius aut alboqui
famosus,

multa cum libertate atque ita notaret, ut ipsos illos, quos vellicare vellent poetae, in scenam producerent et liberrima potestate exagitarent. Quam licentiam quam inclinata populi libertate tueri amplius comoedia non posset, aliam circumspicere debuit ludendi formam, quae nihil haberet quod in potentium hominum, quibus tum summa in civitate potestas mandata esset, reprehensionem incurreret. Omissa igitur sive potius angustioribus finibus circumscripta singulorum hominum irrisione, poetae comici hanc fere rationem tenuerunt ut quam eadem, quae antiquae comoediae auctoritas exagitarent, vitia insectarentur, generales morum descriptiones exhiberent et fictis plerumque luderent nominibus. Eius rei gravissimum testem habemus Antiphanem proae rationis auctorem praecipuum, cuius ex fabula *Ποίησις* inscripta Athenaeus VI p. 223 a per memoratu dignum servavit locum, in quo expositis tragicorum poetarum opportunitatibus de comicis haec infert:

1. ἤμῖν δὲ ταῦτ' οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ πάντα δεῖ
 2. εὐρεῖν, ὀνόματα καινὰ, τὰ διωκημένα
 3. πρότερον, τὰ νῦν παρόντα, τὴν καταστροφὴν,
 4. τὴν εἰσβολήν. ἂν ἔν τι τούτων παραλίπη
 5. Χρέμης τις ἢ Φείδων τις ἐκσυρίττεται.
 6. Πηλεῖ δὲ ταῦτ' ἔξεστι καὶ Τεύκρω ποιεῖν.

Similiter antiquae et eius quae antiquam sequuta est comoediae discrimen adumbravit Arist. Art. poet. IX 3: ἡ μὲν ποίησις μᾶλλον τὰ καθόλου, ἢ δ' ἰατροῖα τὰ καθ' ἕκαστον λέγει. ἔστι δὲ καθόλου μὲν τῷ πάσι τὰ ποι' ὅττι συμβαίνει λέγειν ἢ πράττειν κατὰ τὸ εἶδος, ἢ τὸ ἀναγκαῖον, ὃ στοχάζεται ἢ ποίησις ὀνόματα ἐπιτιθεμένη. τὰ δὲ καθ' ἕκαστον, τὴν Ἀλκιβιάδης ἔπραξεν, ἢ τὴν ἔπαθεν. ἐπὶ μὲν οὖν τῆς κωμῶδιαις ἤδη ταῦτο δῆλον γέγνηκε. συστήσαντες γὰρ τὸν μῦθον διὰ τῶν εἰκότων, οὕτω τὰ τυχόντα ὀνόματα ἐπιτιθέασιν,

καὶ οὐχ ὡςπερ οἱ ἰαμβοποιοί, περὶ τῶν καθ' ἕκαστον ποιούσιν. Ubi apertum est de suae aetatis comoedia loqui Aristotelem, cui recte opponit ἰαμβοποιούς, quo nomine cum omnes significantur qui aperto quod aiunt capite conviciantur, etiam antiquae comoediae poetas comprehendere consentaneum est. Eandem rem alio loco tangit Aristoteles in Eth. Nicom. IV 8 ἡ τοῦ ἐλευθέρου παιδιὰ διαφέρει τῆς τοῦ ἀνδραποδώδους, καὶ αὐτοῦ τοῦ πεπαιδευμένου καὶ ἀπαιδέτου· ἴδοι δ' ἂν τις καὶ ἐκ τῶν κωμωδιῶν (fort. κωμωδιῶν) τῶν παλαιῶν καὶ τῶν καινῶν· τοῖς μὲν γὰρ ἦν γελοῖον ἢ αἰσχρολογία, τοῖς δὲ μᾶλλον ἢ ὑπόνοια. Quo loco ὑπόνοια de ea iocandi ratione dictum est quae per ambages et quosdam quasi anfractus instituitur, cfr. Ruhnkenius ad Tim. Lex. p. 200, αἰσχρολογία autem non de verborum obscenitate, sed de ignominiosa nullisque involucris septa cavillatione intelligendum est, ut apud Platonem Polit. III p. 395 Ε κωμωδοῦντας ἀλλήλους καὶ αἰσχρολογοῦντας, et apud Artemidorum Onirocr. I 56 τὸ κωμωδῶν ἀκούειν ἢ κωμικὰ ἔχειν ἀναπλάσματα ἢ βιβλία, τὰ μὲν τῆς παλαιᾶς κωμωδίας, σκώμματα καὶ ταραχὰς καὶ στάσεις καὶ αἰσχρολογίας σημαίνει. Neque aliud indicare voluerunt ii qui mediae comoediae αἰνιγματώδη χαρακτῆρα tribuunt. V. Scholiastes Dionysii Thrac. p. 749 τρεῖς διαφορὰς ἔδοξεν ἔχειν κωμωδία, καὶ ἡ μὲν καλεῖται παλαιά, ἡ ἐξ ἀρχῆς φανερῶς ἐλέγχουσα, ἡ δὲ μέση (καὶ) αἰνιγματώδης, ἡ δὲ νέα κτλ. Quibus similia habet Andronicus apud Bekkerum Anecd. III p. 1461, Tzetzes apud Cramerum Anecd. III p. 377 et Anonymus de com. p. XXXI.

Neque vero his testimoniis ita utendum est, ut nusquam mediae comoediae poetas altiores spiritus sumpsisse vel ab singulorum certorumque hominum irrisione prorsus abstinuisse credamus. Qua de re multa fabulose narrata

Videō a Kannegiessero in libro quem vernaculo sermone de Atheniensium comoedia eddidit, velut p. 215 quae de Anaxandride scripsit propter unam voculam in quodam Euripidis versu mutatam capitis damnato, vel p. 129 de Misgolae nomine in Smigolam mutato, scilicet ne Alexi *ὄνομασσι κομωδεῖν* videretur. Sed is quidem non dubito quin de mediae comoediae poetis aliquanto honorificentius iudicaturus fuisset, si ipsa eorum fragmenta paullo accuratius inspexisset, in quibus si vel maxime virulentam antiquorum comicorum maledicentiam desideramus, inculenta tamen insunt ingenii spiritus indicia, quamquam fere humanitatis quodam temperamento emollita. Quam in rem laudare sufficiat quae Eubulus apud Athenaeum I p. 8 b et X p. 449 e de Callistrato et Philocrate, Philetaerus et Timocles VIII p. 342 a de Hyperide, et idem Timocles IV p. 165 f. VI p. 224 a. VIII p. 341 e. f de Ctesippo, de Demosthene, de Callisthene aliisque viris principibus liberrime tradiderunt. Quid quod ne legem quidem illam, qua ne certi quidam homines per totas fabulas vellicarentur superiore aetate subinde prohibitum est, illis temporibus valuisse suspicari licet. Cuius opinionis idoneum, ut mihi quidem videtur, argumentum ab ipsis fabularum indicibus peti posse crediderim. Ita ut potiora commemorem, habemus Alexidis Amphicratem Demetrium Dropidem Crateuam Lyciscum Midonem Milconem Protochorum Phaedrum, Amphidis Dexidemidem, Anaxandridis Sosippum, eiusdem et Anaxilae Nereum, Antiphanis Euthydicum Heniochum Cleophanem Lamponem Leptiniscum Leonidam Lyconem Timonem, Aristophontis Callonidem Philonidem et Platonem, Cratini minoris Theramenem, Eubuli Dionysium et Pamphilum, Heniochi Thorycionem et Poryeuctum, Mnesimachi Philippum, Sophili Androclum, Nicostrati et Philetaeri Antyllum. Quibus in fabulis quin ipsos

illos, a quibus denominatae sunt, in scenam produxerint poetae totumque fabularum argumentum ad eos vel ludificandos vel quocumque modo carpandos direxerint, dubitari non potest. Itaque multis quidem in fabulis eandem quam antiquae comoediae auctores rationem sequuti sunt, sed ita ut, quum illi acerbo quodam plenoque invidiae iocandi genere usi essent, mediae comoediae auctores lene quoddam minimeque virulentum irrisionis genus sectarentur. Cuius rei causas non ex lege illa *περὶ τοῦ μὴ κωμῳδεῖν ὀνομασί,* quam qui brevi ante Aristophanis Cocalum latam tradit Anonymus de Com. p. XXXVII sq. diversa tempora videtur commiscuisse, sed ex languore quodam et inertia illis temporibus per omnes civium ordines aequabiliter diffusa repetendas existimo. ⁴⁹⁾ Ceterum non dissimulandum est fabularum quas supra recensui non eandem omnium fuisse rationem. Aliae enim, ut Dionysus Eubuli, Philippus Mnesimachi, fortasse etiam Cratini Dionysalexander, non in atticis civibus perstringendis versabantur, sed infestos Atheniensium nomini reges Syracusarum Macedoniae Thessaliae exagitabant. Alias porro non a vivis et aequalibus poetarum hominibus, sed ab dudum defunctis vocatas esse suspicor, ex quo genere sunt Theramenes Lampon Timon, fortasse etiam Androcles, quorum nominibus ita poetas usos esse puto, ut in Theramene Atheniensium levitatem et inconstantiam, in Lamphone sacrificarum et hariolorum arrogantiam, in Timone hominum lucifugorum austeritatem et tristitiam, in Androcle turbulentorum demagogorum furores exagitados fuisse existimem. Aliarum denique hanc rationem fuisse suspicari licet, ut non tam in vellicandis carpendisque quam in laudandis hominibus iis, quorum nomina gerunt, versatae

⁴⁹⁾ Cfr. Ritteri Dissert. de Aristoph. Pluto p. 43.

esse videantur: ex quo genere fuerunt, ni fallit coniectura, Nereus et Demetrius. Sed de his ut de ceteris quae verbo attigi, infra, ubi ad singulas fabulas pervenero, dicam copiosius.

His illud fabularum genus affine est, quibus a meretricibus nomina imposita sunt. Huiusmodi fabulas sane etiam antiqua comoedia habuit, sed et numero paucas et ab eo omnes poeta scriptas, qui, si dramatum indolem et argumenta spectamus, multa habuit cum mediae comoediae poetis communia. Pherecratem dico, cuius fuerunt fabulae a meretricibus denominatae Petale Corianno Thalassa. Nam Nemea Theopompi et Anthea Philyllii vel Eunicii ad seriora tempora pertinent. A mediae autem comoediae poetis quanto studio hoc fabularum genus frequentatum fuerit, vel ex earum indice apparet. Sunt autem fere hae: Alexidis Agonis Atthis Choregis Isostasium Lampas Polyclea Pezonice Opera, Antiphanis Chrysis Lampas Neottis Melitta Malthace Philottis, Anaxilae et Euphronis Aeschra, eiusdem Anaxilae Neottis, Augeae Timoclis et Xenarchi Porphyra, Axionici Phyllina, Ehippi Philyra, Eubuli Chryzilla Clespydra Neottis Nannium Plango, Timoclis Neaera et Dracontium. Harum fabularum etsi quae forma et descriptio fuerit ignoramus, non dubitandum tamen videtur quin de plerisque idem dicendum sit quod Antiphanes Alexandro Magno respondisse traditur, qui cum regi fabulam a se scriptam recitaret eaque non valde delectari Alexandrum intelligeret, non se mirari inquebat, *δεῖ γάρ, ὦ βασιλεῦ, τὸν ταῦτα ἀποδεχόμενον (lege ἀποδεξόμενον) ἀπὸ συμβόλων τε πολλάκις δεδειπνηκέναι καὶ περὶ ἐταίρας πλεονάκις καὶ εἰληφέναι καὶ δεδωκέναι πληγὰς.* Lycophron apud Athenaeum XIII p. 555 a. Itaque convivia amores similitates irae ceterique meretricii amoris furores illis in fabulis repraesentati sunt.

Progredior ad aliud fabularum genus itilem a mediae comoediae poetis frequentatam, quod brevitatis causa aenigmaticum appellare licebit. Quod etsi nec ab antiquae comoediae auctoribus plane neglectum fuit, mediae tamen comoediae proprium existimandum est. Scilicet Graeci, ut erant in omni vita hilaritatis omnisque generis facetiarum amantissimi, ita etiam inter epulandum et convivandum liberalem animi oblectationem cum aliis rebus tum aenigmatibus solenter excogitandis studiose quaerebant. Aristophanes

Vesp. 20

οὐδὲν ἄρα γρίφον διαφέρει Κλεώνυμος.
 πῶς δὲ, προσερεῖ τις τοῖσι συμπόταις λέγων,
 ὅτι ταῦτόν ἐν γῆ τ' ἀπέβαλεν καὶ οὐρανῷ
 καὶ τῇ θαλάττῃ θηρίον τὴν ἀσπίδα;

Antiphanes apud Athenaeum X p. 448 f. *περὶ τῶν γρίφων*

Ἀντιφάνης μὲν ἐν Κνωσιδίῃ ἢ Γιάστρωνι φησιν

*Ἐγὼ πρότερον μὲν τὰς κελεύοντας λέγειν
 γρίφους παρὰ πότον ὥσπερ ληρεῖν σαφῶς.*

Athenaeus X p. 451 b. *Δίφιλος δ' ἐν Θησεῖ τρεῖς ποτε
 κόρας Σαμίας φησὶν Ἀδωνίοισι γριφεύειν παρὰ πότον κτλ.*

Es res quum mature in quandam quasi ludendi insaniam degenerasset, comici poetae id ipsum notandum et festivissimis iocis exagitantur existimant. Antiquissimum eius rei exemplum habemus Cratini Cleobulinas, a Cleobulina, Cleobuli Lindii filia ingeniosissima multorumque aenigmatum auctore celeberrima, appellatas, qua in fabula Cratinus mulierularum coetum videtur exhibuisse aenigmatum multis modis ludentium. Cratini vestigiis instituisse videtur Alexis, cuius Cleobulinam laudat Athenaeus XIII p. 586 a, et Eubulus, qui in Sphingocarione servum induxerat quidquid proferret tortuosis aenigmatum anfractibus obscurantem, v. Athen. X p. 449 f. Nec dissimile Antiphanis fuit consilium, qui in

Sapphone ipsam poetriam aenigmata proponentem et ab aliis proposita solventem, et in Problemate convivantes eodem ingenii lusu tempus iucundissime fallentes induxerat. V. Athen. X p. 450 c. e. Cum his quodammodo coniunctum est earum fabularum argumentum, in quibus homines proverbiorum impense amantes repraesentati sunt, ex quo genere est Antiphani *Παροιμιαζόμενος* sive *Παροιμίας* ab Athenaeo II p. 60 e et Photio Lex. p. 539 laudata. Qua in fabula non dubitari potest quin hominem exhibuerit Sancho- nis Pansae instar proverbii ioculariter ludentem. Ceterum his lusibus poetas comicos simul ita usos esse, ut sub aenigmatum et proverbiorum involucris homines sibi invisos acerrime exagitarent, docet ut alia omittam ipse ille quem attuli Eubuli locus e Sphingocarione, in quo Callistratus acerrimis facetiarum aculeis pungitur.

Sed age reliquas quae antiquam inter et mediam comœdiam intercedunt differentias persequamur. Ex his illud prae ceteris commemorandum videtur, quod ea fere argumenta singulari cum studio huius aetatis poetae sibi tractanda sumpserunt, quae aliorum poetarum maximeque tragicorum carmina quodam quasi parodiae lusu traducerent et fabulas ab antiquis poetis traditas ad lusum iocumque detorquerent. Platonius de com. p. XXXV *ἡ δὲ μίση κωμῳδία ἀφῆκε τὰς τοιαύτας ὑποθέσεις, ἐπὶ δὲ τὸ σκώπτειν ἱστορίας ῥηθείας ποιηταῖς ἤλθεν. ἀνέυθυνον γὰρ τὸ τοιοῦτο· οἷον διασύρειν "Ὀμηρον εἰπόντα τι ἢ τὸν δεῖνα τῆς τραγωδίας ποιητήν,* et paucis interiectis quibus Cratium Ulixibus docendis primum huiusmodi fabularum exemplum exhibuisse dicit: *μύθους γὰρ τινὰς τιθέντες ἐν κωμῳδαῖς τοῖς παλαιότεροις εἰρημένους διέσυρον ὡς κακῶς ῥηθέντας.* Iam in his fabulis quarum mythologicum argumentum fuit, maxime memorabiles videntur eae quibus a deorum dearumve natalibus

nomina imposuerunt, de quo dramatum genere quo melius indicari possit, paullo copiosius dicendum est. Praeter Hermippi igitur Ἀθηναῖς γοναί ferebantur Διὸς γοναί Philisci, Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος γοναί et Ἑρμοῦ καὶ Ἀφροδίτης γοναί itidem Philisci, Διονύσου γοναί Polyzeli et anonymi poetae in fragmento didascalico apud Boeckhium Corp. inscr. I p. 353, Μουσαῶν γοναί et Ἄρεως γοναί eiusdem Polyzeli, Πανὸς γοναί Araretis et Philisci, denique Ἀφροδίτης γοναί Nicophontis et Antiphaneis. Ex his Araros Philiscus et Antiphanes mediae, Hermippus autem et Nicophon et Polyzelus antiquae comoediae temporibus floruerunt, sed, excepto Hermippo, iis antiquae comoediae temporibus quae mediae quam antiquae fuerunt propiora. Ex novae comoediae poetis qui simile argumentum tractaverit seimus neminem. Itaque totum hoc fabularum genus mediae comoediae proprium fuisse dicendum est, sed ita tamen ut prima eius initia ab Hermippo repetenda videantur, cuius fabulam iis antiquae comoediae temporibus assignandam esse suspicor, quibus comicae poesis libertas Morychidis lege ita accisa est, ut poetae ab rerum publicarum tractatione et singulorum hominum irrisione deterrerentur, atque alia quae minus invidiae haberent argumenta circumspicere cogerentur. Sed ut Hermippus reliquis comicis, ita Hermippo rursus lyricos poetas in eligendis huiuscemodi argumentis facem praetulisse credibile est. Eos enim frequenter in deorum natalibus celebrandis versatos esse docet Menander de Encomiis in Rhetor. Walz. vol. IX p. 149 γραῶδες καὶ δεινῶς μειρακιῶδες ὕμνον Διὸς προελόμενον πραγματείαν, μόνον γοναῖς ἐκδέξασθαι. Ἄλλ' ἐπεὶ εὐρηται καὶ τοῦτο τὸ εἶδος τῶν ὕμνων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, καὶ ἤδη τινὲς καὶ Διονύσου γοναῖς ⁵⁰⁾)

⁵⁰⁾ Idem argumentum subiectum fuit Timothei carmini

Ἰμνησίαν, καὶ Ἀπόλλωνος ἕτεροι, καὶ Ἀλκαῖος Ἡφαιστοῦ καὶ πάλιν Ἐρμουῦ, καὶ τοῦτο ἀποτετμήμεθα τὸ μέρος. A tragicis poetis talia prorsus aliena existimanda sunt; quod enim Suidas vol. III p. 474 in Timesitheï dramatis Ζηγὸς γονὰς nominat, ex errore natum esse suspicor. Minime autem eiusmodi argumenta aspernabatur orchestica, quam in rem afferre sufficiat Luciani locum, ex quo Iovis natales in scena saltatos fuisse intelligitur, de Saltat. 80 p. 311 τὰς Διὸς γονὰς ὀρχούμενός τις καὶ τὴν τοῦ Κρόνου τεκνοφάγιαν παρωχεῖτο τὰς Θυέστου συμφορὰς τῷ ὁμοίῳ παρηγμένος. Cfr. ibid. 37 et 50. Sed haec ad seriora spectant tempora; pictores autem ne florentissimis quidem artis temporibus ab eiusmodi argumentis abhorruisse, Ctesilochi et Cleanthis Corinthii exempla docent, quorum ille, ut Plinii H. N. XXXV 140 verbis utar, petulanti pictura innotuit, Iove Liberum parturiente mitrato et muliebriter ingemiscente inter obstetricia dearum. Cleanthis tabulam Ἀθηνᾶς γοναί dictam in Dianae Alpheoniae templo commemorat Strabo VIII 1 12 ἐν δὲ τῷ τῆς Ἀλφειωσίας ἱερῷ γραφαὶ Κλεάνθου τε καὶ Ἀρήγοντος, τοῦ μὲν Τροίας ἄλωσις καὶ Ἀθηνᾶς γοναί, τοῦ δ' Ἄρτεμις ἀναφερομένη ἐπὶ γρυπός. Eandem Demetrium Scepsium sequutus ita describit Athenaeus VIII p. 346 c οἶδα δὲ καὶ τὴν ἐν τῇ Πισιάτιδι γραφὴν ἀνακειμένην ἐν τῷ τῆς Ἀλ-

---

Σεμέλης ὠδὴν inscripto, in quo quam indecore parturientis Semelae ciulatus expresserit docet Stratonici dictum, qui ἐπακούσας τῆς Ὠδίνος τῆς Τιμοθέου, εἰ δ' ἐργολάβον, ἔφη, ἔτικτε καὶ μὴ θεόν, ποίας ἂν ἠφίει φωνάς, apud Athenaeum VIII p. 352 a. Idem carmen respici videtur a Dione Chrysost. Orat. 77 p. 426 Rsk. ubi Alcmaeonem habemus utramque buccam aureis nummis implentem et speciem praebentem ἀυλοῦντος τὴν τῆς Σεμέλης Ὠδῖνα.

φαισίης Ἀρτέμιδος ἱερῶ· Κλεάνθους δ' ἐστὶ τοῦ Κορινθίου· ἐν ἣ Ποσειδῶν πεποιήται θύνην τῷ Διὶ προσφθῶν ἰδίνοντι, ὡς ἱστορεῖ Δημήτριος ἐν ὀγδόῃ τοῦ Τρωϊκοῦ διακόσμου. Quae profecto perfectata est gravissimi argumenti tractatio et comicorum postarum aemulatione dignissima: neque dubito equidem quin similes rerum imagines in plerisque illarum fabularum repraesentatae fuerint. Itaque non convenit mihi cum Viro Summo in Aglaoph. p. 487 qui commemorata Heerenii ad Stobaei Ecl. phys. I p. 290 sententia, qui Hermippeo dramati Minervae ortum, quem poetae tradidere, subiectum fuisse existimat, haerere hanc coniecturam affirmat in Polyzeli fabula; nam de Musarum partu comoediam nasci vix potuisse, neque intelligi qua ratione Philisco in una fabula Ἐρμοῦ καὶ Ἀφροδίτης γοναῖς amborum deorum ortus diversos includere Heverit. Huius vero difficultatis haud aliud suffugium esse existimat, quam ut hae fabulae a solemnibus denominatae putentur, quorum imaginem repraesentarent imitandis conviviis pervigiliis aliisque ludicris quae ad animi quietem delectationemque quaeruntur. Haec Lobeckius, cuius de Polyzeli fabula dubitationi ita fortasse occurri potest, ut periculosum esse dicamus, graeci poetae in inveniendis solertiam certis circumscribere velle limitibus. Sed hecbit ulterius progredi; nam huius quoque fabulae argumentum a Musarum partu ductum fuisse, haud inepte ex his Zenobii verbis conicias Cent. VI 50 ὡςπερ Χαλκιδικὴ τέτοικεν ἡμῖν ἡ γυνὴ ταύτης Πολύζηλος μέμνηται ἐν Μουσῶν γοναῖς ἐπὶ τινος πολλὰς θυγατέρας ἀπογεννώσης. Illam enim mulierem, quam cum Chalcidica centum filiarum matre comparat Polyzelus, quam tandem aliam fuisse putemus nisi ipsam Mnemosynem? Facilius etiam, ut mihi quidem videtur, alteram Lobeckii de Philisci Ἐρμοῦ καὶ Ἀφροδίτης γοναῖς dubitationem removes.

Hinc fabulae notitiam unice Suidae acceptam fortissimus, cuius haec verba sunt vol. III p. 602 τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐστὶν Ἄδωνις, Διὸς γοναί, Θεμιστοκλῆς, Ὀλυμπός, Πανὸς γοναί, Ἐρμοῦ καὶ Ἀφροδίτης γοναί, Ἀρτέμιδος καὶ Ἀπόλλωνος. Scribendum enim videtur Ἐρμοῦ γοναί, Ἀφροδίτης γοναί.

Hermippeae autem fabulae argumentum ut in Minervae partu versatam esse existimemus, praeclara Personi coniectura effectum est, qui apud Photium Lex. p. 62 l. scribendum esse vidit Ἐρμιππος ἐν Ἀθηνᾶς γοναῖς ἦσιν ἀντὶ τοῦ φησὶν Ὁ Ζεὺς, δίδωμι Παλλάς, ἦσι, τοῦνομα, pro eo quod codex habet, δίδωνω πολλὰς φησι. Itaque de nomine deae recens natae imponendo in fabula actum esse apertum est. In progressu fabulae divinam virginem artis textoriae specimina edidisse coniicias ex loco apud Bekkerum Anecd. p. 462 26 servato: Ἐρμιππος Ἀθηνᾶς γοναῖς
 Ἀπὸ τῆς τραπέζης τουτονὶ τὸν στήμονα
 ἄττεσθ' ἐπινοῶ.

Ita enim pro ἐπινοῶν scribendum est, quam emendationem qui primus proposuit Valckenarius ad Theocriti Adon. p. 206 c. fragmenti sententiam plane videtur perspexisse. Similem actionis speciem Araros in Panis natalibus exhibuit apud Athenaeum IV p. 175 d

ὁ δ' ἀρπάσας μόνανυλον εὐθύς πῶς δοκεῖς
 κούφως ἀνήλλετο —

quibus verbis Panem recenti partu editum arreptaque fistula carmina canentem describi existimo. Sed quae de Hermippi Polyzelli et Ararotis fabulis probabiliter dici possunt, non etiam de reliquorum poetarum fabulis pro certo affirmaverim, quibus utrum nostra an Lobeckii interpretatio adhibenda sit, ut incertum in medio relinquam, dum repertis forte, quae oculos meos subterfugerunt, fragmentis certiora afferre contigerit. Itaque revertar. nunc digressus sum. Agebatur

enim de mythologicis mediorum comitarum fabulis, quarum ut quam frequens fuerit illis, de quibus dicere. Institui, temporibus tractatio plane intelligatur, titulorum indicem subteram. Itaque praeter Cocalum et Aeolosiconem Aristophanis ferebantur Anchises Anaxilae et Eubuli, Adonis Ararotis Antiphanis Nicophontis Philisci et Setadis, Achilles Anaxandridis et Philetaeri, Athamas Amphidis et Antiphanis, Aecolus Antiphanis et Eriphi, Alcestis Antiphanis, Amazonae Epheratis, Amalthea Eubuli, Antaeus et Antea Antiphanis, Antiope Eubuli, Artemis Ehippi, Aesculapius Antiphanis et Philetaeri, Atalante Alexidis et Philetaeri, Auge Eubuli, Bacchae Antiphanis, Bellerophon Eubuli, Busiris Antiphanis Ehippi Mnesimachi et fortasse Cratini iunioris, Calyppus Anaxilae, Caeneus Antiphanis et Ararotis, Centaurus Timoclis et Ophelionis, Cercopes Eubuli, Cephalus Philetaeri, Circe Anaxilae et Ehippi, Cyclops Antiphanis, Cycnus Alexidis et Eubuli, Daedalus Eubuli, Deucalion Eubuli et Timoclis, Dolon Eubuli, Echo et Europa Eubuli, Galatea Alexidis, Ganymedes Antiphanis et Eubuli, Geryones Ehippi, Gigantes Cratini iunioris, Glaucus Anaxilae et Eubuli, Graetiae eorundem, Gorgones Heniochi, Hecate Nicostrati, Helena Anaxandridis et Heracliti, Helenae raptus et Helenae proci Alexidis, Hercules Anaxandridis, Hesione Alexidis, Iason Antiphanis et Alexidis, Ion Ixion et Leda Saphili et Eubuli, Linus Alexidis, Milanio Antiphanis, Meleager Antiphanis et Philetaeri, Meliboea Eriphi, Meropis Alexidis, Medea Antiphanis et Eubuli, Minos Antiphanis et Alexidis, Musae Euphronis et Ophelionis, Nausicaa Eubuli, Neoptolemus Theophili, Nereides Anaxandridis, Oenopio Nicostrati, Oedipus Eubuli, Oenomaus vel Pelops Antiphanis et Eubuli, Omphale Antiphanis et Cratini, Orestes Alexidis, Orpheus Antiphanis, Pan Amphidis, Pandarus Anaxandridis, Pandrosus

Nicostrati, Phaen Antiphanis, Philoctetes eiusdem; Pirithous Aristophontis, Priapus Xenarchi, Proetides Theophili, Procris Eubuli, Protesilaus Anaxandridis, Sciron Alexidis, Semele Eubuli, Septem contra Thebas Alexidis et Amphidis, Tereus Anaxandridis et Philetaeri, Titanes Eubuli, Trophonius Alexidis, Thamyras Antiphanis, Theseus Anaxandridis et Anaxilae, Tyndareus Alexidis et Sophili, Ulixes Eubuli Amphidis Alexidis et Anaxandridis, Xuthus Eubuli.

Non omnia enumeravi sed quae forte in promptu erant; quod ideo moneo ne quis unam alteramve fabulam inscitia omissam criminetur. Praeterea vero eidem aetati assignandae Alcaei Callisto Endymion Ganymedes, Aristonymi Iuppiter frigens et Theseus, Aristomenis Admetus et Dionysus, Aristophanis Aeolosicon Cocalus Plutus, Archippi Amphitruo et Hercules, Apollophanis Danae, Dioclis Bacchae, Calliae Atalante et Cyclopes, Canthari Tereus, Cephisodori Amazones, Euthyclis Atalante, Lysippi Bacchae, Nicocharis Galatea Hercules Amymone et Centaurus, Nicophontis Adonis et Sirenes, Platonis Adonis Daedalus Europa Cercopes Gryphes Iuppiter contumelia affectus Io Lanius Menelaus Phao, Phyllili Aegens Atalante Auge Helena Hercules Nausicaa, Stratididis Atalante Medea Troilus Philoctetes Chrysippus, Sannyrionis Danae Io et Ino, Theopompi Admetus Althaea Penelope Ulixes Sirenes, et aliae fortasse aliorum. Hae enim fabulae pleraeque omnes ab iis antiquae comoediae poetas compositae sunt, quos vitam ultra nonagesimam sextam olympiadem produxisse maxima est suspicio. Cfr. Platonius de differ. com. p. XXXV *τοιαῦτα δὲ δράματα καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ κωμῳδίᾳ ἔστιν εὐρεῖν, ἅπερ τελευταῖον ἐδιδάχθη λοιπὸν τῆς ὀλιγαρχίας κρατυνθείσης.* Florentissimis autem antiquae comoediae temporibus rarissime poetae comoediarum suarum argumenta a rebus mythicis duxerunt, quos etiam

certum est de decorum heroumque rebus factis amoribus multa
 ridicule et petulanter tradidisse, plerumque tamen id non fe-
 cisse videntur nisi in transcurso et quasi aliud agendo. Ita-
 que perpaucæ eorum fabulæ commemorantur decorum he-
 roumve et heroinarum nominibus insignitæ. ⁵¹⁾

Vidimus supra ab Anonymo in his quæ propria essent
 mediæ comoediæ et peculiaris, etiam hoc fuisse positum, quod
 comici illius ætatis aliorum poetarum inepte minusque con-
 cinnæ dicta quodam quasi parodiæ lusu riserint. Quam ra-
 tionem, licet nec antiquis comicis incognitam, a mediæ ta-
 men comoediæ poetis imprimis frequentatam fuisse vel illud
 indicio est, quod teste Athenæo XI p. 472 e Antiochus
 Alexandrinus singulari libro *περὶ τῶν ἐν τῇ μέσῃ κωμῳδίᾳ*
κωμῳδοῦμένων ποιητῶν exposuerat. Credo autem Anonymum
 ad eos maxime poetas respexisse, qui, ut ille ait, non hu-
 mane sed poetice loquerentur et artificioso quodam et tor-
 tuoso dicendi genere uterentur. Ex quo genere est quod
 Antiphanes in Cæneo apud Athen. X p. 433 d Timotheum
 poetam lyricum risit, qui scutum *φιάλην Ἀρείως* dixerat.
 Idem Timotheus quum in carmine quodam pro simplici *χύ-*
τρα dixisset *γᾶς πυρίκιτα*, notavit hoc Anaxandrides in
 Aeschra apud Athen. X p. 455 f.

ἀριῶς διηρτάμηκε, καὶ τὰ μὲν διανεκῆ :

σώματος μέρη δαμάζει' ἐν πυρίκιτοισι γᾶς :

Τιμόθεις ἔφη πότ', ἄνδρες, τὴν χύτραν οἶμαί λέγων.

Ita enim hæc scribenda videntur; libri habent *πυρίκιτοις*

⁵¹⁾ Praeter Aristophanis Daedalum Danaides et Centau-
 rum, novimus Magnetis Dionysum, Cratetis Lamiam,
 Cratini Nemesin Ulixes et Chirones (nam Busiris iunio-
 ris Cratini fabula fuisse videtur), Hermippi Europam,
 Phrynichi Cronum et Musas, denique Pherecratis Chi-
 ronem.

et tertio versu εἶναι pro οἶμαι. Modum pertinet operos
caeset circumscriptione apud Antiphanem Athenaei l. l.

· · τροφαλίδας τε λινασάρχους, μανθάνεις; τυράν λέγω.

Item: ollae Carystiae in Parasito IV p. 169 e

· · ἄλλος ἐπὶ τούτῳ μέγας

· · ἦξει τις ἰστροπέζας ἰθγανής. B. τίνα

· · λέγεις; A. Καρύστου θράμμα, γηγενής; ζέων.

· · B. εἴτ' οὐκ ἂν εἶποις; ἔπαγε. A. κάκκαβον λέγω.

Ad idem genus rettulerim eiusdem Antiphanis locum ex

Odrimo servatum a Polluce X 21:

· · Ἄν κελεύῃ με σταθμοῦχος. — B. ἢ σταθμοῦχος δ' ἔστι τις

· · πῆ δι' ἀποπνίξας με καινήν πρὸς μα διάλεκτον λαλῶν.

· · A. εἴ τι τάττοι μοι στεγάζων —

Sed praes caeteris digna memorata est χρῆσις quam ex

Aphrodisiis eiusdem poetae attulit Athenaeus X p. 449 b.

Eius hoc initium est:

· · πότερ' ὅταν μέλλω λέγειν σοι τὴν χύτραν, χύτραν λέγω,

· · ἢ τροχὸν ῥύμαισι τευκτὸν κοίλοσώματων κύτος.

· · πλαστόν ἐκ γαίας ἐν ἄλλῃ μητρὸς ὀπηθῆν στέγη,

· · νεθῆναυθ ποίμνης δ' ἐν αὐτῇ πικτὰ γαλατοθρέμμουνα,

· · τεκτραχραῖτ' εἶδη πύουσαν; B. Ἡράκλεις· ἀποκτενεῖς

· · ἄρά μ' εἰ μὴ γνωρίμως μοι πάνυ φράσεις κρεῶν χύτραν.

Sed nolo haec nunc uberius persequi: illud autem non in-

utile fuerit adiciendo, mediae comoediae poetas contra ac

superiore aetate fieri solebat, non aequales tantum poetas

sed etiam dudum mortuos graviter lusisse. Ac praes caeteris

Euripidem exagitandum sibi putarunt, qui ut vivus diversis

sima iudicia expertus est, ita etiam mortuus aliis pessimum

aliis egregius ac pene divinus poeta visus est, Philemo qui

dem (Fragm. inc. p. 410) tanto eius amore et desiderio

tenebatur, ut proposita Euripidem videndi conditione

tam se lubenter suspensio finire velle affirmaret.

εἰ ταῖς ἀληθείαισιν οἱ τεθνήκοτες
 αἰσθησὶν εἶχον, ἄνδρες ὡς φασὶν τινες,
 ἀπηγάμην ἂν ὡστ' ἰδεῖν Εὐριπίδην.

Cfr. Diphilus Athenaei X p. 422 b et quae de Menandro commentatus sum p. XXXIII.

Sed quo maiore ille ab admiratoribus suis laudum praeconio efferebatur, eo acrius ab his qui contrariam sententiam sequerentur, exagitatus est. Hinc factum est ut mediae comoediae auctores passim homines inducerent et ridendos propinarent, qui inepto Euripideorum carminum amore tenerentur. Quam in rem notabilis est locus Axionici ex Philoeuripide, servatus ab Athenaeo IV p. 175 b

οὕτω γὰρ ἐπὶ τοῖς μέλεσι τοῖς Εὐριπίδου
 ἄμφο' νοσοῦσιν, ὥστε τᾷλλ' αὐτοῖς δοκεῖν
 εἶναι μέλη γυγγραντὰ καὶ κακὸν μέγα.

Eiusdem tituli et argumenti fabula ferebatur Philippidae, de qua infra dicendi locus erit. Stigmatismum Euripidis, ab antiquae poëtis comoediae toties irrisum, Eubulus exagitavit in Dionysio apud Scholiastam Euripidis Med. 473.

Neque vero his finibus sese continuit mutata comoediae ratio; sed ut vetus comoedia Socratem et sophistas acerrime exagitaverat, ita mediae aetatis comici Platonis ceterorumque Academicorum ludendorum occasionem cupide arripuerant. Ac Platonicæ quidem irrisionis exemplum antiquissimum habemus in Aristophanis Pluto et Ecclesiazusis, quibus in fabulis Platonis amores, quos testatur Diogenes Laert. III 28, maligne tanquam inhonestos et spurcos exagitat. Eccles. 646. Πραξ. πολὺ μὲντοι δεινότερον τοῦτου τοῦ πράγματός ἐστι. Βλέπ. τὸ ποῖον. Πραξ. εἴ σε φιλήσειεν ἄρ' ἄστυλλος φίλοσιν αὐτοῦ πατέρ' εἶναι. Βλέπ. οὐμῶς καὶ καὶ παύσας. Πραξ. οὐ δέ γ' ὄβριος ἂν καλεῖται τὸ φίλον

οὗτος μὲν πρότερον γέγονεν, πρὶν τὸ ψήφισμα γενέσθαι, ὥστ' οὐχὶ δέος μὴ σε φιλήσῃ. Βλέπε. δεινὸν μέντ' ἀν ἐπεπόνθη. Plat. 313 μινθώσομέν θ' ὡσπερ τράγου τὴν ἄντα· σὺ δ' Ἄριστυλλος ὑποχάσκων ἐρεῖς, ἔπεσθε μητρὶ χοῖροι. Prorsus enim credo Aristyllum his locis commemoratum ipsum esse Platonem, quem proprio nomine Aristoclem appellatum fuisse constat testimonio Alexandri apud Diogenem Laert. III 4 ἐγυμνάσατο δὲ (Plato) παρὰ Ἀριστωπι τῷ Ἀργεῖῳ παλαιστῇ· ἀφ' οὗ καὶ Πλάτων διὰ τὴν εὐξίαν μετωνομάσθη, πρότερον Ἀριστοκλῆς ἀπὸ τοῦ πάππου καλοῦμενος ὄνομα, καθό φησιν Ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς. Quibus similia leguntur in Vita Platonis e cod. Vindob. edita in Biblioth. veteris Litterat. et Artis fasc. V p. 6. Aristyllum autem veteres in locis Aristophaneis de Aristocle interpretatos esse, docent ea quae Eustathius ex antiquis grammaticis profert ad Iliad. p. 989 45 ὅτι δὲ Ἡρακλῆς καὶ Ἡρακλείδης ἐκαλεῖτο ὡς Ἀριστείδης, ἔτι δὲ καὶ Ἡρῦλλος ἐν τοῖς σατυρικοῖς, δηλοῦσιν οἱ κατὰ στοιχεῖον τὰ ῥητορικὰ ἐκθέμενοι, παρ' οἷς δῆλον καὶ ὡς ὑποκεχόρισται ὁ Ἡρῦλλος ἐκ τοῦ Ἡρακλῆς, ὡς ἐκ τοῦ Ἀριστοκλῆς ὁ Ἀριστυλλος παρὰ τῷ κωμικῷ, καὶ ἐκ τοῦ Βαθυκλῆς ὁ Βάθυλλος. Quibus similia ex Herodiano protulit Etymol. M. p. 142 f Ἀριστυλλος: ὄνομα παρ' Ἀριστοφάνει. εἴρηται δὲ ὑποκοριστικῶς ὁ Ἀριστοκλῆς. ὡς γὰρ παρὰ τὸ Ἡρακλῆς Ἡρῦλλος καὶ παρὰ τὸ Θρασυκλῆς Θράσυλλος καὶ παρὰ τὸ Βαθυκλῆς Βάθυλλος ὄνομα κύριον, — οὕτω καὶ παρὰ Ἀριστοκλῆς Ἀριστυλλος. οὕτως Ἡρωδιανὸς εἰς τὴν Ἀπολλωνίου εἰσαγωγὴν ἢ περὶ παθῶν. Διογένης δὲ ἀντὶ τοῦ ἀριστος (fort. Ἀρίστων vel certe Ἀριστος). καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Τελμυσοῖς (sic). Ac ni magnopere fallor, magnum huic de Aristyllo Aristophaneo coniecturae firmamentum in eo paratum est, quod Platonica de communione bonorum

doctrina in Ecclesiazusis manifesta irrisione traducitur. Vid. Morgensternii Comment. de Republ. Platon. p. 73 sqq. cuius disputationem qui nuper chronologicis rationibus convellere conatus est cl. Stallbaumius Prolegg. ad Platonis Rempubl. p. LXIX sqq. non iis mihi usus esse videtur argumentis quibus nihil opponi possit. Sed illuc redeo. Academicorum mollitiem et delicatum habitum ridet Ephippus in Naufrago apud Athenaeum XI p. 509 c.

εὐστοχος νεανίας

*τῶν ἐξ Ἀκαδημίας τις ὑπὸ Πλάτωνα καὶ
Βρυσηνοδρασσημαχειοληψικερμάτων
εὖ μὲν μαχαίρα ξύστ' ἔχων τριχώματα,
εὖ δ' ὑποκαθιείς ἄτομα πώγωνος βιάθη,
εὖ δ' ἐν πεδίλῳ πόδα τιθεὶς ὑπὸ ξυρὸν
κνήμης ἰμάντων ἰσομέτροις εἰλίγμασιν,
ὄγκῳ τε χλανίδος εὖ τεθωρακισμένος.*

Item Antiphanes in Antaeo apud Athenaeum XII p. 544 f.

*ὦ τᾶν, κατανοεῖς τίς ποτ' ἐστὶν οὗτοσί
ὁ γέρων; Β. ἀπὸ τῆς μὲν ὄψεως Ἑλληνικός,
λευκὴ χλανίς, φαιὸς χιτωνίσκος καλός,
πιλίδιον ἀπαλόν, εὐρυθμὸς βακτηρία,
βραχὴ τράπεζα· τί μακρὰ δεῖ λέγειν; ὅλως
αὐτὴν ὄραν γὰρ τὴν Ἀκαδημίαν δοκῶ.*

Aristophontem adeo integrae fabulae argumentum a Platone irrisione duxisse intelligitur ex Athenaeo XII p. 552 c. Ac fortasse eundem sub Ἡδυχάρου nomine carpsit Theopompus, ex qua fabula quod fragmentum servavit Diog. Laert. III 22, ad Platonis Phaedonem spectare supra docui p. 238. Nolo reliquorum comicorum de Platone testimonia hoc loco apponere; non omittendus tamen Epicrates, cuius insigne extat incertae fabulae fragmentum apud Athenaeum II p. 59 c ex quo eius quam dixi irrisionis ratio optime perspicitur. Fin-

est illò Ideo Epicrates Academicorum coetum in cœnæ
planitiâ et inquisitâ colocyntae naturâ studiosissime decora-
tum, aliis vitis aliis arborem aliis denique ex Herbarum ge-
nere cucurbitam esse asseverantibus. Quorum nugas quum
Siculus medicus infacete risisset,

ὁ Πλάτων καὶ μάλα πρόως
οὐδὲν ὀρθοίεις ἐπέταξ' αὐτοῖς
πάλιν ἐξ ἀρχῆς τὴν κολοκύντην
ἀφορίζεσθαι τίνες, ἐστὶ γένους·
οἱ δὲ διήρουν.

Vides a quanta ferocia et male dicendi intemperie comoedia
ad quantam humanitatem et mansuetudinem defluerit. Ne-
que minus Pythagoricorum, qui iam dudum a magistri divi-
nitate degenerassent, immundities et paupertas multiplicem
ridendi iocandique materiem praebuerunt, qua in re quae
luserunt poetae melius legentur in fragmentis. Praeterea in
scenam prodire iusserunt agricolas stupidos, vetulas bibaces,
tibicines ineptos, piscatores et coquos insipide gloriosos, ale-
atores, amatores fervidos, lenones periuros, servulos callidos,
patruos obiurgantes, parasitos edaces, milites praeliatores,
medicos aliosque id genus homines, quibus succedenti aetati,
quae tota fere in ἡθροισι describendis regnat, ita proluserunt,
vix ut argumentum a novae comoediae poetis tractatum fue-
rit, cuius non prima stamina a mediae comoediae poetis du-
cta esse videantur.

In tanta igitur argumentorum, quibus media et anti-
qua comoedia lusit, diversitate non mirum est, etiam ex-
ternam fabularum formam et speciem multis modis fuisse
mutatam. Ac dictionis genere, ut inde ordiar, usos esse
mediae aetatis comicos ab illo, quod vetustiores sequuti
erant, multum diverso, non fugit Anonymum de Com.
p. XXVIII, qui postquam de antiqua comoedia disseruit, ita

καὶ τῆς δὲ μέσης κωμωδίας δύο (leg. οἱ) ποιηταὶ πλάσματος μὲν οὐχ ἤψαντο ποιητικοῦ, διὰ δὲ τῆς συτάξεως ἴοντες λαλιᾶς λογικᾶς ἔχουσι τὰς ἀρετάς, ὥστε σπάνιον ποιητικὸν εἶναι χαρακτηῖρα παρ' αὐτοῖς· κατασχολοῦνται δὲ πάντες περὶ τὰς ὑποθέσεις. Quorum verborum hic sensus est: mediae poetas comoediae non grandi quodam et magnifico dicendi genere usos esse, sed ad vulgaris sermonis veritatem composito et ad solutae orationis virtutes commendando. Ita passim τὸ λογικὸν de pressa oratione dici et τῷ ποιητικῷ opponi docuit Schaeferus ad Dionys. de Compos. verb. p. 213. Sed optime Anonymi locum illustrat Dionysius vett. script. cens. vol. V p. 423 τῶν δὲ κωμωδῶν μιμεῖται (lege μιμητίον) τὰς λεπτὰς ἀρετάς ἀπάσας· εἰσὶ γὰρ καὶ τοῖς νοήμασι καθαροὶ καὶ σαφεῖς καὶ βραχεῖς καὶ μεγαλοπρεπεῖς καὶ δεινοὶ καὶ ἠθικοί. Neque vero illa Anonymi admonitio eo spectat, ut mediae comoediae poetas altiore orationis formam plane repudiassent existimemus, quod adeo non verum est, ut figuratum dicendi genus vel inprimis adamasse videantur, id quod probè intellexit vetus Aristophanis interpretes, qui ad Plat. 515,

ἢ γῆς ἀρότροις ῥήξας δάπεδον καρπὸν Ἀθῶνς θείσασθαι, grandiori sermone offensus haec adnotavit: ἀπὸ τοῦ γεωργίας ἐπιμελειῖσθαι. ἤδη τὸ ἔπος τοῦτο τῆς μέσης κωμωδίας ὄζει. Quibus non tantum nominis Ἀθῶν nomine mediae comoediae poetas familiarem, sed totam dictionis formam notare voluit. Similiter Antiphanes apud Athen. I p. 3f

παραβοηθεῖν τοῖς φίλοις

σπεῖρειν τε καρπὸν Χάριτος ἡδίστης θεᾶς.

Nec minus insigne figuratae orationis exemplum praebet Epicrates apud Athen. XIV p. 655 f

οὐκ ἔστιν Ἑλλῆς, ἐνθα δελφάκων ἐγὼ κρέα

κάλλιστ' ὄπωπα πυχρὸς ἀκμαῖς ἠνθισμένα.

Orationem supra vocum assurgentem habemus in Antiphano Agricola apud Athenaeum IX p. 390 b.

καὶ πρῶτα μὲν
αἴρω ποθεινὴν μᾶζαν, ἣν φερέσβιος
ἀπὸ βροτοῖσι χάσμα δωρεῖται φίλον·
ἔπειτα πνικτὰ τακερὰ μηκάδων μέλη
χλόη καταμπέχοντα, σάρκα νεογενῆ.

Quamquam propter ea quae mox sequuntur, τί λέγεις; τραγῳδίαν περαίνω Σοφοκλέους, haec fortasse rectius ad illud genus referas de quo supra dictum est p. 285 sqq. Sed idem Antiphanes in Thamyra apud Athen. VII p. 300 c.

καὶ σοῦ γ' ἐπώνυμός τις ἐν φήμαις βροτῶν
Θρήκης κατάρθων ποταμὸς ὠνομασμένος
Στρυμῶν μεγίστας ἐγγέλεις κεκτημένος,
ubi versus secundo Θρήκην legendum videtur, et in Philothebano XIV p. 623 b.

ἢ τε σύννομος
τῆς κοφονώτου σῶμ' ἔχουσα σηπίας
ξυμφόροισι χερσὶν ἐξωπλισμένη
τευθίς, μεταλλάξασα λευκαυγῆ φύσιν
σάρκός πτερωτοῖς ἀνθρώκων ραπίσμασιν,
ξανθαῖσιν αὔραις σῶμα πᾶν ἀγάλλεται.

Quae in re ludicra tragicam affectant gravitatem, qualia multa in eodem genere lusit Aristophanes in Ecclesiazasis. Eiusdem generis sunt quae ex incerta Xenarchi fabula servavit Athenaeus II p. 63 f.

φθίνει δόμος
ἀσυστάτοιαι δεσποτῶν κεχρημένω
τόχαις, ἀλάστορ τ' εἰσπέπαικε Πελοπιδῶν.
ἄστυτος οἶκος, κοῦτε βυσαίχην θεᾶς
Δηοῦς σύνοικος, γηγενῆς βολβός, φίλοις
ἐφθός βοηθῶν δίνατός ἐστ' ἐπαρκέσαι.

et multis interiectis:

πικρὸς ἀλλὰ βράχια
πλεκταῖς ἀνάγκαις τῆς τραγηλάτου κόρης
πίμπλησι λοπάδος στεροσώματων κύτας.

Quibus convenit fere quod Aristoteles dicit Rhet. III. 8:
εἰσὶ γὰρ καὶ μεταφοραὶ ἀπρεπεῖς, αἱ μὲν δὲ τὸ γελοῖον
(χοῶνται γὰρ καὶ αἱ κωμωδοποιεῖ μεταφοραῖς), αἱ δὲ δὲ
τὸ σιμνὸν ἔχουσι καὶ τραγικόν. Ad comicos enim ubi pro-
voceat Aristoteles, mediam potius quam antiquam comoediam
spectare solet comoediam. Haud minor audacia Nausiclesis
in Nausiclesis apud Athen. VII p. 396 a et 330 b.

δύο μὲν ἀπαλοὶ καὶ καλοὶ
ἐπιώνυμοι τοῦ ναυτίλοισι πολλάκις
ἤδη φανέντος πελαγίους ἐν ἀγκάλας,
ὄν καὶ τὰ θνητῶν φασὶ ἀγγέλλειν πάθη.
B. γλαῦκον λέγεις γαλακτοχρῶτα Σικαλὸς αἰὲν
πήγνυσ' ὄχλος ῥόμβοισι.

Ita enim haec legenda videntur. Memorabile item luxuriantis
dictionis exemplum praebet Timothei fragmentum apud
Ioannem Damasc. p. 392 Lips.

— ὁ πτερωτὸς ἰξὸς ὀμμάτων Ἔρως,
ὁ Κόπριδος κυναγός, ἡ φρενῶν ἄκας,
ὁ μὴ τίνων θεοῖσιν ὀρχίων δίκας.

Præterea confer Antiphanem Athenæi XI p. 781 d, Timoclem
in Icaris VIII p. 342 a, Eubulum in Orthane III
p. 108 a, in Titanibus VI p. 229 a, in Nanno XIII p. 568 f,
Alexia in Milesis IX p. 379 c et in Cycne XI p. 472 a.
Quae omnia quum cogito in eam adducor sententiam, ut de
dictione mediis comicis usitata Anonymo rectius iudicasse
credam Scholiasten Aristophanis.

Sed ut in totius orationis colore, ita etiam in verborum
formis et significatione, in particularum usu, denique in me-

tris et mensura medios ab antiquis comœis differre videtur. Neque id mirum videri debet; nam quum comoedia communem populi sermonem sequatur, is ipse autem illis temporibus, quum aucto Atheniensium cum exteris commercio multum inquitantate loquentes diversis ex locis Athenas confluiscent, v. Xenophon. Athen. resp. II 9 et Cicer. Brut. 74, multis modis corrumpere, etiam comicorum sermonem a severis antiquæ dictionis legibus non nihil remittere et multas magnasque mutationes subire necesse erat. Earum plerasque quam infra, ubi de singulis poetis disputatum est, attigerim, hoc loco ea tantum commemorabo quæ ad verborum mensuram spectant, nec omnia tamen, sed ea tantum quæ forte in promptu sunt. Constat poetas tragicos non nunquam vocales ante consonas βλ et γλ corripuisse. Nunquam id fecit Aristophanes neque alius quisquam antiquæ poetæ comoediæ. Quæ enim contra afferri possunt corrupta sunt omnia. Apud Aristophanem Equ. 767 quod legebatur olim εἰ δέ σε μισῶ καὶ μὴ πικρὸ σοῦ μάχομαι μόνος ἀντιβεβληκῶς, nunc merito cepit emendationi Reiaktionæ ἀντιβεβληκῶς. Plato apud Grotium Exc. p. 487.

νοεῖ μὲν ἕτερ' ἕτερα δὲ γλώττη φθέγγεται.

Apud Suidam s. v. Τελέας, unde hunc versum petiit Grotius, legitur ἕτερα δὲ τῆ γλώττη φθέγγεται, quod verum est, modo pro φθέγγεται scribas λέγει, ut habet Schol. Aristoph. Av. 168. Eupolis apud Etymol. M. p. 200 54.

ἄμα βλισστονῆσαι καὶ γλοῆσαι τὴν πόλιν. ...
 Corrige, ἀμβλοστονῆσαι. Similiter corruptus est Aristophanes Lysistr. 384

ἄρω σ' ὅπως ἀναβλιστόνης.

Dindorfius ἀμ βλαστόνης. Scribendum patius ἀμβλαστόνης. Theopompus apud Schol. Aristoph. Plat. 179.

ὄνος μὲν ὄγκῳδ' ὁ Μελίτιος Φιλωνίδης,
ὄνω μιγείσης μητρὸς ἔβλαστε τῇ πόλει.

Sunt duo diverſi loci fragmenta, quorum alterum corruptelae arguit caesurae vitium. Fortasse corrigendum ἔβλαστεν πόλει. Unus superest locus Aristophanis ex Thesmophoriazucis secundis apud Dindorf. 313 p. 145.

ἤγικα Κράτητι τε τάριχος ἑλεφάντινον
λαμπρὸν ἐκάμιζεν ἀπόνως παραβεβλημένον.

Ubi παρακεκλημένον suspicabar: certe corruptum esse locum non dubito, Contra certissimis exemplis firmata est illa correctio apud mediae novaeque poetas comoediae. Antiphanes apud Athenaeum XIV p. 655 b.

ἐν Ἡλίου μὲν φασὶ γίνεσθαι πόλει
φοίνικες ἐν Ἀθήναις δὲ γλαῦκας. ἢ Κύπρος
ἔχει πελειᾶς διαφόρους —

Menander apud Stobaeum Flor. LII 9.

μὴ ταῦτο βλέψης εἰ νεώτερος λέγω.

Autocrates apud Bekk. Anecd. p. 836 27.

ἄμνοι δὲ βληχάζουσιν ὑπ' ἀγαλαξίας.

Machon apud Athenaeum XIII p. 581 b.

καὶ τὰ δόρατ' ἀποβλέψασα δραχμᾶς χιλίας
ἔταξεν.

Mitto alia. Similis generis est correctio accusativi nominum in εως desinentium, quam quum Euripides aliquoties adpserit, nunquam sibi licitam esse putaverunt antiquae auctores comoediae. At frequenter eam syllabam corripuerunt sequentium aetatum poetae. Antiphanes Stobaei Flor. LXXIX 7.

πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ γονίας οὐκ ἔστιν κακός.

Alexis apud Athen. XI p. 473 d.

κάγδαρον καταστρέφοντα, πλησίον δὲ κείμενον
στρωματῖα καὶ γύλιον αὐτοῦ.

Idem apud eundem XI p. 502 d *τριχότολον ψυγέα*. Theophilus apud Schol. Dionysii Thrac. p. 724.

τὸν τροχέα τὸν σωτήρα, δι' ὃν εἶδον νόμους.

Philemo p. 387.

ἠγόρασα νῆστιν κεστρέ' ὀπτὸν οὐ μέγαν.

Pessem his alia addere de productione ante mutas et liquidas, de mutata mensura verborum *ἐλλάα* et *θύειν*, de hiatus et similibus, nisi ea annotationibus ad fragmenta reservare satius videretur.

Sequitur ut de metris, quibus mediae comoediae auctores usi sunt, paucis dicam: de qua re quo melius iudicari possit, quidquid liberiorum minusque usitatorum numerorum in fragmentis deprehenditur, hic subiiciam. Ac dactylicis hexametris usus est Antiphaneus Problemate in aenigmatibus apud Athenaeum X p. 450 c.

*ἰχθύσιν ἀμφίβληστρον ἀνήρ πολλοῖς ἐπιβάλλον
οἰηθεὶς μεγάλη δεπάνη μίαν εἴλκυσε πέρκην·
καὶ ταύτην ψευσθεὶς ἄλλην κεστρεὺς ἴσον αὐτήν
ἦγεν. βουλομένη δ' ἔπεται πέρκη μελανούρω.*

et paucis trimetris iambicis interiectis:

*πίνη καὶ τρίγλη φωνὰς ἰχθῦ δὺ' ἔχουσαι
πόλλ' ἐλάλουν. περὶ ὧν δὲ πρὸς ὃν τ' ὤοντο λέγειν τε
οὐκ ἐλάλουν· οὐδὲν γὰρ ἐμάνθανεν, ὥστε πρὸς ὃν μὲν
ἦν αὐταῖς ὁ λόγος, πρὸς δ' αὐτὰς πολλὰ λαλούσας
αὐτὰς ἀμφοτέρας ἡ Δημήτηρ ἐπιτρέψει.*

Idem Sapphone X p. 450 e.

*ἔστι φύσις θήλεια βρέφη σώζουσ' ὑπὸ κόλποις
αὐτῆς· ὄντα δ' ἄφωνα βοήν ἴστησι γεγωνόν,
καὶ κατὰ πόντιον οἶδμα καὶ ἠπείρου διὰ πάσης,
οἷς ἐθέλει θνητῶν· τοῖς δ' οὐ παρεοῦσιν ἀκούειν
ἔξεστιν· κωφὴν δ' ἀκοῆς αἰσθησιν ἔχουσιν.*

Fortasse etiam in Minoe II p. 58 d.

τρώγοντες πολλοὺς ῥίζαν,
 nisi τρώγοντε scripsit. Hexametro pentamétron subiecit
 elegiacum in *Milaniense Athen.* X p. 433 d.

τούτον ἐγὼ κρίνω μεταπιτρίδα τῆς Ἑγναίας
 πίνειν ζωροτέρῳ χρώμενον οἴνοχόῳ.

Quae res Valckenarie *Diatr.* p. 379 A adeo mira visse est ut
Milaniensem non comœdiæ titulum, nec Antiphænis illud sed
 aliis poetæ carmen fuisse suspicaretur, non memos, ut vi-
 detur, Euripidem carmen elegiacum intexuisse *Andromachæ*
 vs. 103—116. Porro hexametris dactylicis usus est *Alexan-*
xandrides Pharmacomante apud *Athen.* II p. 68 b.

ἀσφάραγον σχῆνόν τε τεμῶν καὶ ὀρίανον, ὅς δὴ
 σεμνύνει τὸ τάριχον ὁμοῦ μυχθεῖς χοριάνου.

Cratinus minor in *Titanibus* apud *Athen.* VI p. 241 e.

Κορύδον τὸν χαλκοτύπον κεφάλαιον

εἰ μὴ σοι νομίεις αὐτὸν μηδὲν καταλείπειν,
 μηδ' ὄψον κοινῇ μετὰ τούτον πώποτε δαίση,
 τοῦ Κορύδου, προλέγω σοι· ἔχει γὰρ χεῖρα κραναίαν.

Alexis *Infitiatore* apud *Athen.* VI p. 255 b.

κόλαχος δὲ βίος μικρὸν χρόνον ἀνδρῶν

οὐδεὶς γὰρ χεῖρει πολιορκοτάφῳ παρασίτῳ.

Idem *Archilochō* XIV p. 644 b.

ἂν τῆν εὐτειχῆ νάϊον Πύρρον, ἔλβις πρῆσθιν,
 ἢ κάλλιστα φέρεσι χεῖρα δύο τῶν συναπασῶν,
 κόσμον μὲν μακάρισσι θεοῖς, θνητοῖς δὲ πλακοῦντας.

Eubulus *Sphingocarfione* apud *Athen.* XII p. 558 a.

ἐν θαλάμῳ μαλακῶς κατακείμενόν· ἐν δὲ κέκλω νιν
 παρθενικὰ τριπτεράτῃ χλανίσιν μαλακαῖς κατάθρηπτοι
 τὸν πόδ' ἀμαρακίνοισι μύροις τρίψουσι τὸν ἑμόν.

Apud eundem eadem in *fábula* X p. 440 c—450 c duodecim
 habemus hexámetros, quibus itidem aenigmata sunt inclusa.
 Idem metri genus adhibuit in *Nutricibus* apud *Athen.* III p. 113 f

οὗτοι ἀνιπτόποδες χαμαιυνάδες ἀριόμοι
 ἄλλοποιήσασκόνων, στρογγυλίδες ὦ λοπαδάγγα,
 et interposito Ithyphallico, in Eubo. VII. p. 300 h.

νύμφα δ' ἀπειρούχαμος κεύτλω περὶ σῶμα καλυπτὰ
 λευκόχρως παρέσται

ἄγγελος δ' ἄμειβε μὲν ἰσχυρὰ σοὶ φῶς * * ἐμφογές
 Eandem nomenclaturam cognoscitionem habemus apud Euripid.
 Androm. 117. sq. similem apud Aristophanem Athenaei VI
 p. 247 a. Tetrametris dactylicis idem usus est in Stephano
 polidii apud Athen. XV. p. 679 h.

ὦ μάκαρ, ἥ τις ἔχουσα' ἐν δώματι
 στρόγγυλον ἀερόφοιτον * *
 λεπτότατον περὶ σῶμα συνίλλεται
 ἠδύσατον περὶ χαμψίον εὐτραχέα,
 κισσὸς ὅπως καλὰ μιν περιφέρεται
 αὐξομένου ἄσπερος ὀλαλγύονος
 ἔρωτι κατακτετηγῶς.

Et in eadem fabula:

Διγίδιον, σὺ δὲ τόνδε φορήσιμ
 στέφανον πολυτροχίλον ἀνθέων,
 γρυπότατον, χαριέστατον ὦ Ζεῦ,
 τίς γάρ * αὐτὸν ἔχουσα φιλήσει.

Quae multis modis corrupta fortasse alij emendabunt. Paeo-
 nicos numeros legimus in Eubuli Nutricibus apud Athen. XV
 p. 685 e.

ὡς γὰρ εἰσῆλθε καὶ γέροντα τότε εἰς δόμον,
 αὐτὸς ἀνεκλίνετο· παρῆν στέφανος ἐν τάχῃ,
 ἦκετο τρέπεζα, παρέκει δ' ἄμα τετραμμένη
 μᾶζα χαριτοβλέφαρος.

Singularem in modum dactylicis versus trochaicis tetrame-
 tris intermiscuit Antiphanes in Similibus apud Athen. XI
 p. 471 c et XIV p. 642 a.

Antyllæ fragmentum apud Athen. III p. 106 e vehementer dubito an non recte Dindorfus Seideni coniecturam sequutus ita valderit:

οἶκος* αὐθις

σηπῖαν ἀπὸ τηγάνου

τολμήσαιμι φαγεῖν μόνος.

Sed, de hoc in fragmentis dicam. Nec magis certum quibus generis Timoclis locus scribendus sit in Icaris apud Athen. VIII p. 339 d. *Αὐτος ὁ παῖς πρὸς Πυθιονίκην ὅταν εἰσὼν φάγη τε καλεῖ γὰρ αὐτόν, ὡς φασιν, ὀπόταν τοὺς δύο σκόμβρους ξενίσῃ μεγάλως ἡδομένη.* Cfr. Hermannii Opusc. I p. 51. Dubitanter item affero haec Chariclidæ ab Athen. VII p. 325 d servata:

Ἄσπον* Ἐκάτα τριῶδιτι τρίμορφε τριπρόσωπε,
τρίγλαις κηλευμένα.

Quae varie constitui possunt. Maxime autem memorabile est etiam Euripideis versibus polyschematistis mediæ comœdiæ poetas usos esse. Athenæus X p. 417 e. appositis Eubuli Diphili et Mnesimachi de Boeotiorum voracitate testimoniis, haec infert: *Ἀλεξίς Τροφωνίω**

νῦν δ' ἵνα μὴ παντελῶς Βοιωτίαι
φραίνησθ' εἶναι τοῖς διασύρειν ὑμᾶς εἰδισμένους,
ὡς ἀνίκητοί τε βοᾶν ἔστε καὶ ποιεῖν μόνον
καὶ δειπνεῖν ἐπιστάμενοι διὰ τέλους τὴν νύχθ' ὅλην,
γυμνοῦσθ' αὐτοῖς θᾶπτον ἅπαντες.

Quae res tam mihi insolens olim visa est, ut Alexidis testimonium excidisse, versus autem illos ex Aristophanis vel Erotici Trophonio patites esse existimarem. Sed ea et valde incerta est coniectura et eam quoque ob causam haud satis commendabilis, quod non credibile est Athenaeum veteris comœdiæ poetae testimonium reliquis, quae attulit, postposuisse. Accedit quod ne novae quidem comœdiæ scripto-

res Euripideorum versuum non prorsus abathauerunt. Voss, Mar. Victor. Art. gramm. III p. 2551 de quo loco infra dicam. Ac fortasse ad eandem metri speciem revocanda sunt quae ex eiusdem poetae Sicyonio affert Antistio. p. 64 ββαβὰ ββαβὰ:

— — οὐχὶ τῶν μετρίων, ἀλλὰ τῶν ββαβὰ ββαβὰ.

Ἀλεξὶς Σικωνίου. Praeterea unus superest locus lyricis numeris inclusus, sed multis modis depravatus, Axionici δῖον fragmentum ex Phileuripide ab Athen. VIII p. 342 b servatum:

ἄλλον δ' ἰχθύν

μεγέθει πῖσυνόν τινα τοῖσθε τόποις

ἤκει κομίσας Γλαῦκος τις ἐν

πόντῳ γαλεοὺς σίτον ὀψοφάγων

καὶ λίχνων ἀνδρῶν ἀγάπημα φέρω κατ' ἰῶμων.

τίνα τῶδ' ἐπέω τὴν σκευασίαν;

πότερον χλαφῶ τρίμματι βρέξας

ἢ τῆς ἀγρίας .

ἄλμης πάσμασι σῶμα λιπένας

πυρὶ παμφλέκτῳ παραδώσω;

ἔφα τις ὡς ἐν ἄλμῃ

θερμῇ τοῦτο φάγοι γ' ἐφθὸν ἀνὴρ Μυοσχίων φίλαντος

βοᾶ δ' ὄνειδος ἴδιον· ὦ Καλλία,

ἢ αὐτὸ μὲν ἀμφὶ σῖκα καὶ [ἀμφὶ] τάριχ' ἀγάλλει;

τοῦ δ' ἐν ἄλμῃ παρεόντος οὐ γέει χαρίεντος ὄψον.

Ex his, quae choricis carminis reliquiae sunt, priora duobus, ut videtur, constant systematis anapaesticis, sed foedissime corruptis. Cetera inde a versu undecimo ita constituta ut haec apparent metrorum species:

— — — — —
 — — — — —
 — — — — —
 — — — — —
 — — — — —

Nisi forte aliāda: versu: cōpōsō scribendum est, ut hi versu: dicitur. fuit enim . . . . .

Quae aptissima unita est numerorum canonatio. Quod autem chorici carminis illas reliquias esse diximus, idem de aliis eorum quos adscripsi locorum statuendum videtur, et maxime quidem de iis quos ex Eubuli Stephanopolis et Ausoniae Circe apposui. Neque enim in omnibus mediæ comœdiæ fabulis choro locum denegatum fuisse existimo. Eubuleae quidem fabulae chorum ex ipsis illis puellis chorariis compositum fuisse suspicor. Sed fuit haec veteris chori non nisi umbra quaedam, quippe ad exiguum, ut credere licet, chorentarum numerum redacti. Cfr. Fr. Ritteri Diss. de Aristoph. Pluto p. 11 sqq.

De reliquis metrorum generibus, praeter iambicos trimetros et trochaicos tetrametros, maxime omnium anapaesticis dimetris usi sunt. Hos illi ad enormem et antiquae comœdiæ inusitatam versuum multitudinem coniunxerunt et iis maxime locis frequentarunt, ubi aut convivorum apparatus aut ciborum aliarumque rerum varia genera describenda essent. Huius rei luentissimum exemplum habemus in Protesilaio Anaxandridis apud Athenaeum IV p. 131, ubi septuaginta versibus festivissime describitur nuptialis coena Iphicratis. Nec minus memorata digna est quinque et sexaginta versuum ecloga ex Hippotropho Maesimachi apud Athen. IX p. 402 f. in enarrando convivii apparatu occupata. Et similis fuit lectus in Eshippi Cydone, ut docent fragmenta apud Athen. VII p. 322 f. XIV p. 642 e. Haec minoris ambitus fuisse videtur oratio Cyclopi in cognomine fabula Antiphanis apud Athen. VII p. 295 f. et IX p. 402 e. Nec tantum in rerum descriptionibus, sed etiam in diverbiis frequentem huius metri usum fuisse intelligitur ex fragmentis

Ephippii IK p. 246 f. et Epicratis II p. 56 c. Non auctaria igitur affirmare licet, systemata anapaestica apud comicos comediaci poetas in versuum anapaesticorum tetrametrorum in antiquis comediis imprimis uoluntariorum locum successisse. Horum uisum ueruum, quod per dignum memorata est, in ea, quam proprie mediæ comediam dicimus, ne unum quidem exemplum inuenias. Ceterum longarum ῥήσεων, quales supra attigitur, sive anapaestica sive iambica et trochaica uerbis inclusarum, huius ætatis poetas fuisse studiosissimos præter allata loca docent fragmenta Anaxilæ apud Athen. XIII p. 558 a, Alexidis II p. 107 a. III p. 107 a. 123 f. XIII p. 568 a, Diodori VI p. 239 b. Quibus nihil simile reperias apud Aristophanem aliosve auctores comedias antiquæ. Itaque ut in aliis multis ita etiam hac in re mediæ comediam Epicharmæe haud fuit dissimilis, in qua longarum ῥήσεων satis frequentem usum fuisse ex fragmentis intelligitur. Epicharmi exemplum sequutus est, qui tum Siculam poetam tum mediæ Atticorum comediam pluribus in fabulis expressit Plantas.

His expositis reliquum est ut, antequam de poetis qui mediæ comediam illustrauerunt sigillatim exponam, ipsorum nomina adscribam. Sunt autem hi: Alexis, Amphiox, Anaxandrides, Anaxilas, Antidotus, Antiphanes, Araros, Aristophan, Augeas, Axionicus, Callicrates, Cratinus iunior, Diodorus, Dionysius, Dromo, Ephippus, Epicrates, Epigenes, Eriphus, Eubulides, Eubulus, Euphræ, Heciochus, Heracides, Heraclitus, Maesimachus, Nicostratus, Ophelio, Philetærus, Philippus, Philiscus, Simylus, Sophilus, Sotades, Strate, Theophilus, Timocles, Timotheus, Xenarchus. Ex his veteres critici maxime omnium probasse uidentur Antiphanem et Alexin. Vid. Grammatic. Bibl. Coisl. p. 597. Anonymus autem de Com. p. XXX τούτων δὲ εἶναι ἁξίολο-

γρίπτοι: Ἀντιφάνης καὶ Στέφανος, certè manifesto; si quidem Stephanus, qui filius fuit Antiphani, aliquot sane patris fabulas suo nomine decuit et auctor habitus est fabulae Φελολάκω inscriptae, v. Athenaei XI p. 469 a. Sed ipsum etiam dramaticis scribendis ad tantam laudem enisum esse ut iam exemplis haberi potuerit, prorsus incredibile est.

Iam ad ipsos poetas ut veniamus, agmen ducat ANTI-
PHANES, de quo apud Suidam vol. I p. 221 haec scripta reperio: Ἀντιφάνης: Δημοφάνους, οἱ δὲ Στεφάνου καὶ μη-
τρὸς Οἰνός, Κιανός, ὡς δὲ τινες Σμύρναϊός, κατὰ δὲ Διο-
νύσιον Ῥόδιος· κωμικὸς τῆς μέσης κωμωδίας, ἀπὸ δούλων
εἰς τινες. γέγονε δὲ κατὰ τὴν ἐννενηκοστὴν τρίτην ὀλυμ-
πιάδα, καὶ ἔγραψε κωμωδίας τξέ, οἱ δὲ σπ'. νίκας δὲ εἴλε
εγ'. παιδά τε ἔσχε Στέφανον καὶ αὐτὸν κωμικόν. τελευτᾷ
δὲ ἐν Κίῳ ὁδ' ἐτῶν ὑπάρχων, κατὰ τινα τύχην ἀπίῳ βλη-
θεῖς. Haec ita in brevis contraxit Eudocia p. 61 Ἀν-
τιφάνης Σμυρναῖος, κωμικός. κατὰ δὲ Διονύσιον Ῥόδιος,
τῆς μέσης κωμωδίας. ἔγραψε κωμωδίας τξέ, οἱ δὲ σπ'.
παιδά εἰσχε Στέφανον καὶ αὐτὸν κωμικόν. τελευτᾷ ἐν Κίῳ
ὁδ' ἐτῶν ὑπάρχων, κατὰ τινα τύχην ἀπίῳ βληθεῖς. Cum
his coniungere placet quae leguntur apud Anonymum de
Com. p. XXX τούτων (mediae comoediae poetas dicit). εἰσὶν
ἀξιολογώτατοι Ἀντιφάνης καὶ Ἀλεξίς. Ἀντιφάνης μὲν
ὄν Στεφάνου Ἀθηναῖος· καὶ ἤρξατο διδάσκειν μετὰ (fort.
κατὰ) τὴν στή ὀλυμπιάδα, καὶ φασιν αὐτὸν γενέσθαι μὲν
τῶν ἀπὸ Θείσσειας ἐκ Δαρίσσης, παρεγγραφῆναι δὲ εἰς
τὴν Ἀθηναίων πολιτείαν ὑπὸ Δημοσθένους. γενέσθαι δὲ
λέγουσιν αὐτὸν εὐφρέστατον εἰς τὸ γράφειν καὶ δραματο-
ποιεῖν. τελευτήσας δὲ ἐν Χίῳ (fort. Κίῳ) καὶ ὄσα μὲν αὐτοῦ
εἰς τὰς Ἀθήνας μετηνέχθη, τῶν δὲ κωμωδιῶν αὐτοῦ τι-
νὰς καὶ ὁ Στέφανος ἐδίδασκεν. ἔστι δὲ αὐτοῦ δράματα σξ'.
Notus igitur est Antiphanes Olymp. XCIII, mortuus autem

Olymp. CXII, aetatis anno septuagesimo quarto, postquam inde ab Olymp. XCVIII h. e. ab vicesimo aetatis anno fabulas docuit. Ex his apertum est falli Saxium Onom. I p. 54 florem Antiphanis ponentem Olymp. XCIII 1, neque audiendum esse Schweighaeuserum ad Athen. IV p. 134 e qui eum Socratis et Euripidis aequalem fecit, falsa loci illius interpretatione deceptus. Sed de obitus tempore quae ex Suida rettelimus nonnihil turbari videntur loco ex *Παραδομένη* fabula servato apud Athenaeum IV p. 156 e, ubi haec leguntur:

ὄμνυμι δ' ὑμῖν, ἄνδρες, αὐτὸν τὸν θεόν
 ἐξ οὗ τὸ μεθύειν πᾶσιν ἡμῖν γίγνεται,
 ἢ μὴν ἐλέσθαι τοῦτον ἂν ζῆν τὸν βίον
 ἢ τὴν Σελεύκου τοῦ βασιλέως ὑπεροχὴν.

Nam quum Seleucus, Diodoro Sic. XX 53 teste, Olymp. CXVIII 2. regem se appellari iusserit, apparet haec scribi non potuisse ab eo qui iam Olymp. CXII supremum diem obiit. Hoc argumento ductus olim apud Suidam in natalis anni indicio erratum, apud Anonymum autem, ubi de tempore agitur quo fabulas docere coeperit Antiphanes, *μετὰ τὴν γῆ Ὀλυμπιάδα* scribendum esse existimabam. Probat haec Bernhardius, Suidam scripsisse coniciens *γέγονε κατὰ τὴν ἑκατοστήν τρίτην Ὀλυμπιάδα*. Atqui falsissimum hoc esse vel ex eo intelligitur, quod fabulam *Ἀνασωζόμενοι* inscriptam Olymp. CVI 1 in scenam productam esse antiqui lapidis fide constat apud Roekhium Corp. Inscript. I p. 354. Neque Anteam et Omphalen longo tempore post Olymp. C docuit. Quae quum ita sint, nihil relinquitur nisi ut aut a Suida in mortis tempore indicando aut ab Athenaeo in fabulae auctore erratum esse statuamus. Horum alterum sequutus est accuratae doctrinae et rectissimi iudicii vir, Clintonus in Museo Philol. vol. I p. 607, qui motam a nobis difficultatem

ita componere conatus est, ut fabulam illam Alexidi potius quam Antiphanti tribuendam esse existimaret. «For these reasons, inquit, it may be suspected that this passage was in reality written by Alexis, and ascribed to Antiphanes by mistake. These two poets might well be sometimes confounded⁵²), since they flourished together; they were placed together at the head of the middle Comedy, and were the two most voluminous writers of the drama. Alexis left 245 comedies; to Antiphanes 260 were ascribed by the lowest estimate. In that numerous collection they composed many plays with the same title; and in quoting from these, the two were sometimes confounded.» Commemoratis deinde iis fabulis quarum alii Alexin alii Antiphaniem auctorem fuisse crederent, ita pergit: «Now, if the *Παρεκδιδομένη* was a title common of both, or if the author of this drama was doubted, from either of these causes it might happen that Athenaeus committed an error; and that the passage in which Seleucus was mentioned was quoted from Antiphanes, when in reality it was written by Alexis.» Haec Clintonus, cuius sententiae nescio an etiam ex eo aliquid praesidii accedat, quod Alexis eundem illum Seleucum in Pyrauno commemoravit apud Athenaeum XIII p. 590 b:

ἐλάνθανον

*πάσαι περιπατιῶν ἀνδριάς, ἀλέτων ὄνος,
ποτάμιος ἵππος, τοῖχος, ὁ Σελεύκου τίχρις.*

Quamquam hanc viam si insistere placet, etiam alia coniectura in promptu est. Nam quum fabulam *Παρεκδιδομένη*

⁵²) Res Antiphanis et Alexidis iam ab antiquis scriptoribus inter se esse confusas etiam illud indicio est, quod utriusque filium assignant Stephanum.

alio loco Athenaeus III p. 100 d ⁵³) Euphroni tribuat, haud minori veritatis specie illo de quo nunc agimus loco Euphronis nomen ab Athenaeo scribendum fuisse conicias. Sed potest etiam altera quam indicavi iniri ratio, ut apud Suidam in mortis anno erratum dicamus. Quid enim si hunc non οδ', sed ρδ' scripsisse ponimus? Ita Antiphanes Olymp. CXIX h. e. aetatis anno centesimo quarto mortem obiisse efficeretur, postquam paucis ante mensibus *Παρακιδιδομένην* in certamen commiserit. Grandis, fateor, aetas et in rarissimis exemplis numeranda! Sed etiam Philemoni Alexidi multisque aliis longissima et ad extremum vitae spiritum poeticis studiis florentissima senectus obtigit. ⁵⁴) Attuli haec non quod vera putarem omnique dubitatione maiora, sed ut nihil eorum omitterem, quae ad expediendam hanc quaestionem aliquid utilitatis habere viderentur.

De natali solo Antiphanis magna fuit inter veteres scriptores dissensio, aliis Cium, Hellesponti urbem nobilissimam, aliis Smyrnam, aliis denique Rhodum eius patriam perhibentibus. De Smyrna etiam Stobaei habemus testimonium. Floril. XXIX p. 200 88, ubi in margine Gesneriano scriptum est Antiphanis Smyrnaei. Quod etsi per errorem ex lemmate sequentis fragmenti, quod ex Bionis Smyrnaei Bucolicis ductum est, irrepsisse videri potest, non tamen plane de nihilo esse ex Suidae loco intelligitur. Ab his omnibus mirifice dissentit Anonymus, Larissam viro patriam assignans, cui quo minus fidem habeamus prohibent quae proxime

⁵³) Ubi minus recte legi videtur *Παρακιδιδομένην*, quod quid significet non intelligo: recte contra *Παρακιδιδομένην* de puella quae simul cum alia elecatur. In Lexico vocem non reperio.

⁵⁴) Philemon nonagiata novem, Alexis sex supra centum annos compleverat. V. Prolegg. ad Menandr. et Phil. p. XLVI et quae infra de Alexide dicentur.

adiecta leguntur verba, quibus Antiphanem per Demosthenem demum Atticis civibus adscriptum esse traditur. Nam quum Demosthenes Olymp. XCIX extrema natus sit, Antiphanes autem iam Olymp. XCVIII fabulas docere coeperit, fieri sane non potuit ut Antiphanes Demosthene auctore in civium tabulas referretur. Peregrinis autem, antequam civitati adscripti essent, in publicis Bacchicorum sacrorum solennibus fabulas in certamen committendi potestatem factam esse, nullis puto argumentis doceri potest. Itaque fuit quum eo inclinaret animus, ut omnia illa Anonymi verba de Alexide intelligenda esse crederem. Valde enim perturbatum esse Anonymi de Antiphane et Alexide locum, vel illud indicio est, quod quum de utroque poeta se dicturum esse professus esset, de Alexide ne verbum quidem adiectum legitur. Fateor tamen ne hanc quidem coniecturam recte procedere, quum de Alexidis patria, quem Thuriis oriundum fuisse Suidas testatur, nulla unquam fuisse videatur controversia. Ceterum advertit animum, quod patriam Antiphanis Anonymus his verbis indicat, *γενέσθαι αὐτὸν τῶν ἀπὸ Θεσσαλίας ἐκ Λαρίσσης*. Quidni enim simpliciter dixit Antiphanem genere fuisse Larissaeum? Fortasse igitur pater Antiphanis, urgente Lycophronis Pheraei tyrannide (Xenoph. Hellen. II 3 4), cum aliis Larissaeis relicta patria vitae domicilium Athenis posuerat. Patrem Antiphanis alii Stephanum alii Demophanem perhibuerunt. Prius ex eo aliquid firmamenti accipit, quod filio Antiphanis itidem Stephano nomen fuisse Suidas tradidit; avorum autem et nepotum plerumque eadem nomina fuisse nemo nescit. Oenoen Antiphanis matrem unus Suidas commemorat. De his omnibus certiora teneremus, si vel Demetrii Phalerei liber, quem de Antiphane scripsisse ex Diogene Laert. V 5 81 constat, vel Diodori Ascalonitae commentarius *περὶ Ἀντιφάνους καὶ τῆς παρὰ τοῖς*

νεωτέροις ματτύης ab Athenaeo XIV p. 662 f laudatus aetati nostrae asservatus esset.

De poesi Antiphanis veteres admodum honorifice sensisse ex testimoniis supra allatis apertum est. Eidem elegantiae laudem impertit Athenaeus I p. 27 d. IV p. 156 c. 168 d, fragmentorum indole egregie confirmatam. Elocutionis quidem ea est ratio, ut simplicitati orationis et perspicuitati studuisse videatur eximie, nisi ubi de industria atque ut pravam aliorum consuetudinem irrideret tortuosum et obscurum dicendi genus sequutus est. Cfr. quae supra dixi p. 286. In singulorum vocabulorum usu permulta deprehendas ab antiquiorum scriptorum munditie et castitate aliena. Pauca de multis ut afferam, ἀναβῆναι sive potius, ut probabiliter corrigas, ἀναδῦναι dixit pro ἀναχωρῆσαι apud Antiattic. p. 81 15, ἀνὰ μέσον pro ἐν μέσῳ ibid. p. 80 24, ἀρδεύειν pro ἄρδειν apud Grammat. Bekk. p. 443 22, ἀρραβίων apud Stobaeum Floril. 65 2, ἄρτι futuro iunctum apud Athenaeum VIII p. 338 f, βάκηλος apud Athen. IV p. 134 b, θέαινα ibid. X p. 423 c, ἕγδις apud Polluc. X 103, κατάλυσις apud Antiattic. p. 103 15, κέρμα numero singulari apud Polluc. IX 88, ἐπιστάτης pro διδάσκαλος apud Antiattic. 96 12, ἦθη numero plurali apud eundem p. 98 15, λαγγάζειν ibidem p. 106 5, ξενικεύεσθαι apud Photium Lex. p. 308 20 aliosque, ῥίσκος apud Polluc. X 137, συμπάσχειν i. e. ἐλεεῖν apud Antiattic. p. 114 4, τέλη apud Polluc. VII 192. X 40, στρηνιᾶν apud Athenaeum III p. 127 d, σύαγρος i. e. σῦς ἄγριος ibid. IX p. 401 f. Mitto alia de quibus suo loco dicendum est. Eadem insolentium formarum frequentia, ex quo genere est αἶγειος pro αἶγειος apud Athenaeum IX p. 402 d, ἀλουργιαῖος et ἀμαρτύρητος pro ἀλονοργαῖος et ἀμάρτυρος apud Suidam, γαίης sive potius γαίας apud Athen. X p. 449 b, γάλατος pro γάλακτος ibid. γαμοῦμαι de viro

uxorem ducente pro *γαμῶ* apud Antiatic. p. 86 14, quamquam id quidem consulto dixisse videtur; *δεδιωκημένος* apud Antiatic. p. 88 18 pro *διωκημένος* quo usus est apud Athen. VI p. 222 b, *ἐπιτοκος* pro *ἐπιτεξ* apud Phrynichum Ecl. p. 333, *ἠχροῶσο* apud Antiatic. p. 98 28, *καταλιμπάνω* apud Athen. XV p. 690 a, *μεισαῖος* apud Athen. III p. 95 a. VII p. 303 f, *μῦς* et *ῥς* pro *μύες* et *ῥας* apud eundem IV p. 131 e et VII p. 295 c, *μολόχη* pro *μαλάχη* ibid. II p. 58.

Felicissimi ingenii poetam fuisse Antiphanem, tum Anonymus indicat *εὐφρέστατον εἰς τὸ γράφειν καὶ δραματοποιεῖν* poetam nostrum fuisse affirmans, tum ex dramatum quorum auctor habitus est numero intelligitur, quem ita definit Suidas, ut ab aliis trecentas supra quinque et sexaginta, ab aliis autem octoginta supra ducentas fabulas ei assignatas fuisse appareat. Horum quem primo loco commemoravi numerum non prohibeo quo minus fictus et commenticius habeatur, siquidem tercentum sexaginta vel tercentum sexaginta quinque antiquitus pro rotundo atque ut ita dicam symbolico numero fuisse iam ex Homero intelligitur, de Ulixis subitus agente Odys. XIV 20 *οἱ δὲ τριηκόσιοί τε καὶ ἑξήκοντα πέλονται*. Porro testante Curtio lib. VI 20 pelli-ces trecentas et sexaginta, totidem quot Darii fuerant, Alexandri regiam implebant, et auctore Schol. Iliad. IV 334 *συνέστηκε πύργος ἐκ τῆς ἀνδρῶν*. Denique quod nostrae causae accommodatissimum est, trecentas sexaginta quinque veteris comoediae fabulas numeratas esse memoriae prodidit Anonymus de Com. p. XXVIII. ⁵⁵⁾ Itaque alterum ponamus numerum, Anonymi consensu fere confirmatum, ut qui ducentarum et sexaginta fabularum auctorem Antiphanem fuisse perhibeat. Vel sic tamen Antiphanes feracissimos re-

⁵⁵⁾ Alia exempla vide apud Lobeckium Aglaoph. p. 172.

centioris temporis poetas scenicos, Lopem de Vega dico et Calderonem, ingenii ubertate longe longeque superavit. Sed magnam, immo vero maximam harum fabularum partem nunquam in certamen fuisse commissam vel ex eo efficias, quod pro tanta dramatum multitudine perraro h. e. non nisi tredecies primum praemium obtinuit. Inscriptiones et fragmenta habemus fabularum ferme ducentarum triginta, sed in his haud paucas aut manifesto corruptas aut gravissimis dubitationibus obnoxias. Ex priore genere sunt *Κάρνη Θομβύκιος Σκλήριας*. Et *Κάρνην* quidem ab Athenaeo XIII p. 503 b laudatam recte Fabricius Bibl. gr. vol. II p. 416 in *Καρίνην* mutavit, de quo fabulae titulo dixi ad Menandri Fragm. p. 91. *Θομβύκιος* laudatur Athenaeo IV p. 161 e *ἐν Θομβυκίῳ*. Ita enim codices habent pro vulgato *Θομβυκίῳ*. Non minus corrupte Pollux X 179 *ἐν Βομβυκίῳ*, pro quo alii libri habent *Βομβυκίως*. Genuinum fabulae titulum servasse videtur Athenaeus III p. 125 f, ubi est *Ἀντισθένης Βομβυλίῳ*, sive potius *Βομβυλιῶ*, quo peculi genus significatur angusto orificio et liquorem guttatim et bilbite eum sonitu emittens. Ita describitur fere ab antiquis grammaticis. Scholiasta Apolloniῖ Rhod. II p. 569 *βομβυλή εἶδος μελίσης, καὶ ποτήριον δὲ εἶδος, ὡς Ἀντισθένης παραδίδωσιν· ἔστι δὲ ταῦτα στενατράχηλον*. Antisthenis testimonio eadem in re usus est Pollux VI 98 *βομβυλιὸς δὲ τὸ στενὸν ἔκπωμα καὶ βομβοῦν ἐν τῇ πόσει, ὡς Ἀντισθένης ἐν Προτρεπτικῶ, et X 68 τὸ δὲ καλούμενον κυρίλλιον πρὸς τῶν Ἀσιανῶν, βομβυλιὸν μὲν Ἀντισθένης ἔφηκεν ἐν Προτρεπτικῶ, οἱ δὲ καὶ ἀστομον αὐτὸ ἀναμέζουσιν*. Adde Soeratem Athenaei XI p. 784 d *οἱ μὲν ἐκ φιάλης πίνοντες ὅσον θέλουσι τάχιστ' ἀπαλλαγῆσονται, οἱ δὲ ἐκ βομβυλιοῦ κατὰ μικρὸν στάζοντες*. Cfr. Athen. XIII p. 485 a *λεπαστῆ — ἀφ' ἧς ἔστι λάψαι, τουτέστιν ἀθρόως*

πιαίν, κατεναντίον τῷ λεγομένῳ βομβυλιῶ. Minus certum
 quid Scleris faciendum ab Athenaeo II p. 77 d laudatis.
 Casaubonus quidem, qui se titulum fabulae diu de mendo
 suspectum habuisse dicit, postea autem incerti poetae fabu-
 lam Scleris tribus locis apud Stobaeum repperisse affir-
 mat, egregie fallitur. Stobaei Scleris non fabulae titulus
 est sed nomen poetae Tarentini, comoediae Italicae auctoris
 minime obscuri. V. Florileg. II 9. XVIII 2. CIII 9. Re-
 ctius Antiphanem Σχύριας fabulae titulum fecisse suspiceris,
 quo nomine Sophoclis et Euripidis ferebantur tragoediae, qua-
 rum argumentum ad Achillem inter filias Lyncomedis Scyrii
 deltescentem spectabat. Minime autem Antaeum ab Athe-
 naeo XII p. 544 f laudatum, cui Anteam substitui volunt,
 in vitii suspensionem vocaverim. Sane notissimum est ipsique
 Athenaeo aliquoties ad partes vocatum Antiphanis drama
 Antaeae nomine inscriptum; nec tamen contra librorum
 fidem quidquam novandum credo. Quod enim Schweig-
 haeuserus Antaei fabulam tragoediae magis quam comoediae
 convenire affirmat, falsissimum est. Antaeo nullus unquam
 tragicoorum poetarum pro tragoediae argumento usus est;
 nec potuerunt profecto, ut quisvis intelliget qui fabulam An-
 taei, de qua vide erudite disserentem Salvagn. Boessium
 Miscell. p. 210 cll. Scholiasta Platon. Ruhnk. p. 452, cogni-
 tam habeat. At egregie convenit argumento dramatis saty-
 rici, quale praeter Phrynichum, cuius Ἀνταῖος ἢ Αἰθρες a
 Suida s. v. Φρύνιχος et a Schol. Aristoph. Ran. 700 lauda-
 tur, scripsisse Aristiam, satyrorum poetam nobilissimum, do-
 cet Herodianus de dictione solit. p. 10 16 παρὰ Ἀριστίαν
 ἐν Ἀνταίῳ, ἔνθα φησὶν Ἀνταῖος, Αἰγαίου Ποσειδῶ παῖς
 πατήρ δ' ἐμός, Quidni igitur aptum eadem fabulae comoe-
 diae argumentum praebuerit? de quo tanto minus dubitan-
 dum videtur, quum etiam Busiridis et Scironis fata, Antaeo

hæud dissimilia, Cratino Mnesimacho Ephippo Alexidi atque ipsi adeo Antiphani fabularum et nomen et argumentum præbuerint.

Dubiis et suspectis fabularum titulis etiam eos adnumerare licebit, qui adeo inter se similes sunt, ut qui alterutrum in vitii suspensionem adducere velit, ei nequaquam temeritatis crimen verendum sit. Eo referendi videntur *Λαμπάς* et *Λάμπων*, *Κιθαριστής* et *Κιθαρωδός*, *Φιλομήτωρ* et *Φιλοπάτωρ*. Lampadem et Lamponem Athenæus binis utramque locis commemorat, illam X p. 486 f et 487 d, Lamponem autem VII p. 307 d. X p. 423 d. Iam Fabricius Bibl. gr. II p. 417 neutram ab altera diversam existimat, Schweighæusero Animadv. vol. V p. 363 ubique Lamponis nomen inferri cupiente. Qui quum Lamponem ab Antiphane exagitatum fuisse existimat eum, quem ex Pericleæ ætatis historia cognitum habemus omnes, longissime a vero aberrat. Facilius Antiphanem Lamponis nomine symbolice usum esse credam, ut crescentem in dies sacrilegarum et hariolarum arrogantiam sub eo illuderet, quam rationem a mediæ comœdiæ ratione minime alienam esse, supra indicavi p. 275. Sed utut est, certe nihil causæ video cur Lampadis nomen corruptum putetur, præsertim cum eiusdem tituli fabula commemoretur in Alexideis, sive eam ad *λαμπαδοδρομίας* solennitatem spectasse sive a Lampade meretrice nomen duxisse statuimus. Porro Citharoedum habemus apud Athenæum VII p. 342 d, Etymol. M. p. 683 26, Hesychium s. v. *στειλέαν*, Citharistam autem, qui etiam Menandreæ fabulæ titulus est, apud unum Clearchum Athenæi XV p. 681 c, quo loco qui Citharoedi titulum restitui voluerunt, non cogitasse videntur, citharoedorum et citharistarum diversa fuisse munia, v. Valcken. apud Köppiersium Observ. p. 142 et Proleg. Hermog. apud Walzium Rhet. IV p. 7.

Nihil igitur obstat quo minus et *Κιθαρωδόν* et *Κιθαριστήν* ab Antiphane scriptum existimemus. Pomponii Citharistam laudat Nonius v. irascere. Eadem ratio Philometoris et Philopatoris apud Athenaeum III p. 100 d et XII p. 559 d, quorum titulorum si alterutrum corruptum putamus, in Philometorem certe nullam corruptelae suspitionem cadere ipsa fragmenti sententia docet:

ἔμμητρον ἂν ἦ τὸ ξύλον βλάστην ἔχει·

Μητρόπολις ἐστὶν οὐχὶ Πατρόπολις πόλις·

μήτρας τινὲς πωλοῦσιν ἥδιστον κρέας·

Μητρᾶς ὁ Χίος ἐστὶ τῷ δήμῳ φίλος.

Ita enim haec legenda sunt. Nec de Philopatore dubitandum est, quam latine reddidisse videtur Turpilius, cuius Philopatorem aliquoties commemorat Nonius. V. Bethii fragm. Comic. p. 91. Nisi is Posidippi Philopatorem (*Antistichic*. p. 93) expressit.

Porro aliae sunt fabulae quae propter frequentissimum nomen Antiphanes et Antiphon permutationem dubitari potest utri auctori rectius assignentur. Spectat haec dubitatio ad Adonidem Meleagram Medeam, fortasse etiam ad Philoctetem et Iasonem. Adonidis notitiam uni Antistichistae debemus, a quo tribus locis hanc fabulam commemorari video. Primum p. 77 25 *Ἀκκληρίαν: Ἀντιφάνης Ἀδώνιδι· ὁ αὐτὸς εὐκλήρωμα ἀντὶ τοῦ κατόρθωμα*, ubi codex habet *Ἀντιφώ*. Tum p. 80 24 *Ἀνὰ μέσον: ἀντὶ τοῦ ἐν μέσῳ Ἀντιφάνης Ἀδώνιδι*. Ita Bekkerus; sed *Ἀντιφῶν* ex Ruhnkenii apographo citat Petrus van Spaan *Dissert. de Antiph. Rhamn.* p. 254 et Wyttenbachius ad *Platarchi Mor.* p. 103 c. Denique p. 103 15 *Κατάλλουσι: κατὰ ταύτην ἐπαιτιῶνται. Ἀντιφάνης Ἀδώνιδι*. Ita igitur vix certi quidquam constituas; quamquam vocabulum *κατάλλουσι*, eo praesertim quo Adonidis auctor sensu posuit, ita compa-

ratum est, ut in tragoedia vix locum habuisse videatur. Accedit quod fabula de Adonide Atticorum certe poetarum nullus unquam ad tragoediae compositionem usus est. Fecit id primus omnium is qui ut in vita ita in poesi nihil non sibi licere existimavit, Dionysius maior, cuius Adonidem tragoediam habemus apud Athenaeum IX p. 401 f. Post Dionysium idem argumentum tractavit Ptolemaeus Philopator, ut constat ex Schol. Aristophanis Thesmoph. 1059 ἐξήλωσε δὲ αὐτὸν (Euripidem in Andromeda) Πτολεμαῖος ὁ Φιλοπάτωρ ἐν ἧ πεποιήκε τραγωδίᾳ Ἀδώνιδι. Tanto frequentius Adonidis fabula comoediarum argumentum praebuit, ut docent exempla Platonis Nicophontis Philisci Ararotis Sotadis. Non dubito igitur quin Antiphanis fabula fuerit Adonis, in quam sententiam etiam Spaanius inclinabat. Ad Meleagrū ut veniamus, Antiphani eam fabulam adscribit Pollux X 38, Antiphonti Aristoteles Rhet. II 2: ὑπόκειται ἡ ὀργὴ τῆς ὀλιγορίας πρὸς τοὺς μὴ προσήκοντας, προσήκει δὲ τοῖς ἥττοσι μὴ ὀλιγορεῖν. τοῖς δὲ φίλοις, ἐὰν τε μὴ εὖ λέγουσιν ἢ ποιῶσιν, καὶ ἔτι μᾶλλον ἐὰν τάναντία, καὶ ἐὰν μὴ αἰσθάνωνται ὡσπερ ὁ Ἀντιφῶντος Πληξίππος ⁵⁶⁾ τῷ Μελεάγρῳ ὀλιγορίας γὰρ τὸ μὴ αἰσθάνεσθαι σημεῖον, et ibid. 24 ἐκ τοῦ Μελεάγρου τοῦ Ἀντιφῶντος

οὐχ ἵνα κτάνωσι (lege κάνωσι) θῆρ' ὅπως δὲ μάρτυρες ἀρετῆς γένωνται Μελεάγρῳ πρὸς Ἑλλάδα.

Qui locus ex prologo fabulae petitus videtur. Partesim quique Graecorum heroes (ita fere apud poetam fuisse vide-

⁵⁶⁾ Plexippi, qui Althaeae frater fuit, Apollod. I 7 10 et Hygin. fab. 173 sq. magnas in Meleagro Antiphontis fuisse partes docet Athenaeus XV p. 673 e. f. ubi Adrantum sive Adrastum in commentariis de Aristotelis Ethicis Nicom. copiose περὶ τοῦ παρὰ Ἀντιφῶντι τῷ τραγωδιοποιῷ Πληξίππου egisse scribit. Sed de hoc iam Spaanium admouisse video.

tur) convenerunt, non quo ipsi aprum Calydonium interficiant, sed ut Meleagri virtutem Graecis testificentur. Vides orationis et sententiae colorem esse eum, ut Meleagrum tragoediam fuisse appareat. Quid igitur Polluci faciendum Meleagrami tanquam Antiphanis fabulam laudanti: *καὶ γὰρ καὶ τοῦτο (ἀσκοπυτίνη) ἂν τις εὐροί ἐν Ἀντιφῶντος Μελεάγρω*

ἀσκοπυτίνην τινα

δίψους ἀρωγόν.

An hic etiam Antiphontis nomen Ruhnkenium sequuti reporemus? Non puto: vocabulum *ἀσκοπυτίνη* ne illis quidem quibus Antiphon scripsit temporibus tragico poetae concessam fuisse crediderim. Praestat igitur suum utrique Meleagrum relinquere. Tertium drama, de cuius auctore dubitari posse dixi, est Medea, a Polluce laudata VII 57 *Ἀντιφάνης δὲ φησιν ἐν Μηδείᾳ· ἦν χιτῶν ἀμόργινος*. Ubi Ruhnkenius Antiphontis nomen restitui volebat, haud aliam ob causam puto, quam quod Iasonem Antiphontis ab Antisth. p. 90 5 allatum non nisi titulo a Medea differre sibi persuaserat. Medae fabulam a tractatione comicorum poetarum minime alienam fuisse, Strattidis Eubuli et Canthari exempla docent. Ac fortasse ne Iasonem quidem scripsit Antiphon, sed Antiphanes. Maiori cum iure Philoctetem Antiphani abiudices et Antiphonti tribuas, non quod tale argumentum a comica poesi abhorrere videatur (Epicharmi enim et Strattidis fabulae contrarium docent), sed quod unicum huius fabulae fragmentum a Stobaeo Flor. CXV 15 et Arsenio Viol. p. 430 servatum, nescio quid tragici coloris praefert:

σοφόν γέ τοί τι πρὸς τὸ βουλευεῖν ἔχει

τὸ γῆρας, ὡς δὴ πάλλ' ἰδόν τε καὶ παθόν.

Sed hoc quam fallax argumentum sit ipse intelligo; nec commemoratur Antipho a Photio Biblioth. 167 p. 114 in

poetis quibus Stobaeus in concinnando Florilegio usus est. Omnino paucissima Antiphontis tragoediarum extant fragmenta. Praeter ea enim quae supra attuli, vix commemoratur nisi ab Aristotele Eth. Eud. VIII p. 1289 σημείον δ' ἔλοιτ' ἂν ὁ φίλος μᾶλλον, εἰ μὴ ἐνδέχοιτ' ἄμφω, γινώσκειν ἢ γινώσκεισθαι, οἷον ἐν ταῖς ὑπερβολαῖς αἱ γυναῖκες ποιοῦσι, καὶ ἡ Ἀνδρομάχη ἢ Ἀντιφῶντος, et iterum Mechan. p. 847 20 καθάπερ γὰρ ἐποίησεν Ἀντιφῶν ὁ ποιητῆς, οὕτω καὶ ἔχει τέχνη γὰρ κρατοῦμεν ὧν φύσει νικώμεθα, quem versum Violario suo intulit Arsenius p. 130. A grammaticis ne semel quidem ad partes vocatur Antiphon tragicus, ut hinc etiam sententiae nostrae, qua Adonidem Medeam et Iasonem Antiphonti abiudicavimus, argumentum petere liceat.

Haud minus ferax errorum permutatio nominum Antiphonis Apollophanis Antisthenis Aristophanis. Prioris generis exemplum habemus apud Athenaeum III p. 75 c, ubi qui laudantur Antiphonis Cretenses, non huius, sed Apollophanis fabulam esse alio loco demonstratum est. V. quae supra dixi p. 267. In Antisthenis locum irrepsit Antiphanes apud eundem Athenaeum XIV p. 656 f Ἀντιφάνης δ' ἐν Φυσιολογικῷ· καὶ γὰρ ἐκεῖναι τὰ δελφάκια πρὸς βίαν χορταίνουσι, καὶ ἐν Προτρεπτικῷ δέ· ἀντὶ δελφάκιων προσφέρεισθαι, ex quo loco Φυσιολογικός et Προτρεπτικός in indices fabularum Antiphonis recepti sunt. Atque Antisthenis nomen reponendum esse tum ex Polluce intelligitur VI 93 βομβυλιός — ἔκπωμα βομβοῦν ἐν τῇ πόσει, ὡς Ἀντιφάνης ἐν Προτρεπτικῷ, quae supra attigi, tum vero Diogenes

57) Scripta haec sunt longo tempore ante Athenaeum a Dindorfio editum, qui allato Diogenis loco eandem Athenaeo emendationem adhibuit.

Laertius docet VI 1 15, ubi in scriptis Antisthenis commemoratur *περὶ σοφιστῶν Φυσιολογικός* et *περὶ δικαιοσύνης καὶ ἀνδρείας Προτρεπτικός* πρώτος δεύτερος τρίτος.

Nec minus certum est, ex indice fabularum Antiphanis eliminandam esse Theogoniam. Eam unus omnium commemorat Irenaeus c. Haeret. II 14 (19) Valentinianorum doctrinam de rerum origine exponens. Multo verisimilius, inquit, et gratius de universorum genesi dixit unus de veteribus comicis Antiphanes in Theogonia. Ille enim de Nocte et Silentio Chaos emissum dicit, dehinc de Chao et Nocte Cupidinem et ex hoc lumen, dehinc reliquam secundum eum primam deorum genesis. Post quos rursus secundam deorum generationem inducit, et mundi fabricationem, dehinc de secundis diis narrat hominum plasmationem. Unde ipsi assumentes sibi fabulam quasi naturali disputatione commenti sunt, solummodo demutantes eorum nomina, id ipsum autem universorum generationis initium et emissionem ostendentes: pro Nocte et Silentio Bythum et Sigen nominantes, pro Chao autem Nun, et pro Cupidine, per quem, ut ait Comicus, reliqua omnia disposita, hi. Verbum attraxerunt. Haec igitur Irenaeus, quem Antiphanis, qui dicitur, sententiam non satis sincere et fideliter reddidisse omnes concedant oportet qui cum graecae philosophiae vel levem consuetudinem contraxerint. Nocte et Silentio Antiphanes Chaos progenitum affirmat. Enimvero ut mittam, graecae cosmogoniae auctores Chaos omnium rerum principium posuisse, Silentium et Sige a vetustissima illa Graecorum philosophia plane ignorantur atque a Neoplatonicis demum et Gnostici sunt introducta. Nec omit-

tendum est Irenaeum in reddenda graeci poetae sententia sibi ipsum repugnare, cum Valentinianos Antiphanis Nocti Erythum, Silentio autem Sigen substituisse affirmat. Cui difficultati si quis ita occurri posse in animum inducat, ut Silentium imperito interpreti imputandum esse, ipsum Irenaeum autem Galenen posuisse existimet (aliquid enim vocabulum quod Silentio respondeat repertum iri diffido), ne ita quidem rem confectam esse apparet, si quidem etiam Galenes notio ex novitia Gnosticorum doctrina emanavit. Haec sufficere arbitror ad fidem Irenaei in reddenda Antiphanis sententia elevandam. Iam vero quid inscripturae fabulae faciendum putabimus, ex qua Irenaeus cosmogonicam Antiphanis sapientiam derivavit? Num graecum postam dramati, in quo deorum natales celebrarentur, Theogoniae nomen fecisse credibile est? Novimus *Ἀθηναῖς γονάς, Διὸς γονάς, Διονύσου γονάς, Ἀπόλλωνος γονάς* et alia his similia, de quibus alio loco exposuimus. Sed *Διογονίαν* vel *Διονυσογονίαν* vel *Ἀπολλωνογονίαν* quis unquam vel fanda audivit? Accedit quod unius quidem dei deaeve ortum in fabula aliqua representari facile ferimus; sed quo poetae omnium deorum natales diversissimi unius fabulae finibus includi potuerint, prorens me ignorare fateor. Percommodum autem accidit: ut omnes has dubitationes comparato Aristophaniarum Avium loco inde a versu 698 removeere liceat. Notum est eo loco Aristophanem philosophorum de mundi origine decretis ita usum esse, ut avium genus immortalibus diis antiquius esse demonstraret. Sed audiamus *Ἄρες* ipsius prosopiae antiquitatem iocantes:

Χάος ἦν καὶ Νύξ Ἐρεβός τε μέλαν πρῶτον καὶ Τάρταρος εὐρύς·

γῆ δ' οὐδ' ἀήρ οὐδ' οὐρανός ἦν· Ἐρέβου δ' ἐν ἀνύρῳσι κάλλους

εἶπαι πρότερον ὑπηγόμενον Νύξ ἢ μελανόπτερος ὦν,
 ἢ σὺ περιτελλομέναις ὥραις ἔβλασταιν Ἔρως ὁ ποθεινός,
 στίλβων νῶτον πτερόγων χρυσαῖν, εἰκὼς ἀνεμώκεσι δῖναις.
 οὗτος δὲ Χάει περιφόντι μιγείς νηχίῳ κατὰ Τάρταρον
 εὐρύν

ἐπιόττευσε γένος ἡμέτερον, καὶ πρῶτον ἀνήγαγεν εἰς φῶς.
 πρότερον δ' οὐκ ἦν γένος ἀθανάτων, πρὶν Ἔρως ξυνέ-
 μιξεν ἅπαντα.

ξυμμειγνυμένων δ' ἐτέρων ἐτέροις γένητ' οὐρανὸς ὠκε-
 νός τε

καὶ γῆ πάντων τε θεῶν μακάρων γένος ἄφθιτον. ὧδε
 μὲν ἔσμεν

πολὺ πρεσβύτατοι πάντων μακάρων.

Hæc si quis cum Irenæi doctrina comparaverit, in nonnullis quidem alterum ab altero dissentire reperiet, in universum autem tantam utriusque similitudinem deprehendet, vix ut dubitari posse videatur quin Irenæus, sive quem ille auctorem sequutus est, hunc ipsum Aristophanis locum ante oculos habuerit; quod si verum est, iam nec Theogoniae nomen offensionem esse potest, quo nomine ad significandam hanc Aristophanicæ fabulæ partem non inepte, suo autem consilio accommodatissime usus est. Unum quod dubitationem movere possit hoc est, quod Irenæi verba: per quem, ut ait Comicus, reliqua omnia disposita, si ad verbum in græcum sermonem transferas (ac constat latinam interpretationem Irenæi diligentissime græci exemplaris verba expressisse), perfectissimum efficiunt senarium, δὲ ὄν τὰ λοιπὰ πάντα διατεθειμένα, sive ut Antiphaneæ forma (v. supra p. 210) utamur, δεδιωκημένα. Sed ut in reliquis liberius versatus est Irenæus, ita etiam illa per quem reliqua omnia disposita, Aristophanis verbis: Ἔρως ξυνέμιξεν ἅπαντα, respondere crediderim.

Ceterum frequentissime Antiphanis et Aristophanis nomina inter se esse permutata, eumque plurimorum errorum fontem extitisse uberrimum, infra patebit ubi de Antiphanis fabulis sigillatim exponam. Hoc loco unum tantum afferam exemplum. Clemens Alex. Strom. VI p. 751 hæc habet:

Ἀριστοφάνους γράφοντος

βέβαιον ἔξεις τὸν βίον δίκαιος ὦν,

χωρὶς τε φόβου καὶ φόβου ζήσεις καλῶς,

ὁ Ἐπίκουρος λέγει «δικαιοσύνης καρπὸς μέγιστος ἀταραξία.» Hinc fragmentum illud inter Aristophanea recepit Dindorfius p. 206. Quod num recte factum sit vehementer dubito. Ita enim comparata est illorum versuum sententia, ut alienissima existimanda sit a poetâ Aristophanis, egregie autem deceat Antiphanem h. e. poetam ethicis sententiis quam maxime abundantem.

Pervenimus ad eas Antiphanis fabulas, quarum de auctore iam veteres grammaticos dubitasse compertum habemus. Sunt autem hæc: *Ἀλείπτρια*, *Ἄντεια*, *Ἰπνος*, *Ἀργυρίου ἀφανισμός*, *Δύσπρατος*. Quarum quas primo loco nominavi ab aliis Alexidi assignatas fuisse constat, de quo dissensu quid mihi statuendum videatur infra, ubi de Alexide disserui, expositum est. Neque alia duarum reliquarum fabularum fuisse videtur ratio, quarum alteram *Ἀργυρίου ἀφανισμός* inscriptam Athenæus IX p. 409 d ita commemorat: *Ἐπιγένης ἢ Ἀντιφάνης ἐν Ἀργυρίου ἀφανισμῷ*. Eiusdem tituli et fortasse etiam argumenti ferebatur drama Strattidis. *Δύσπρατον* alios Epicrati tribuisse docet Athenæus VI p. 262 d, ubi allatis aliquot ex Epigenis et Antiphanis *Dysprato* versibus inter se simillimis, ita pergit Athenæus: *ἐκ τῆς παραθέσεως τῶν ἱαμβείων δῆλός ἐστιν ὁ Ἐπικράτης τὰ τοῦ Ἀντιφάνους μετενεγκῶν*. Quæ quin ad præteritam Antiphaneæ fabulæ editionem ab Epicrate factam

spectent vix dubitaverim. Omissa de auctore dubitatione Antiphani eandem fabulam adscribit Athenaeus XIV p. 661 f.

His praemissis reliquas fabulas enumerabimus, quod ita commodissime fieri poterit, ut ingentem illam dramatum Antiphani tributorum multitudinem ad certas quasdam classes revocemus, initio ab iis fabulis facto, in quibus mythica argumenta tractata fuisse ex inscriptionibus conicere licet. Praeter Adonidem igitur Antaeum Iasonem Medeam Meleagram et Philoctetem, de quibus supra dictum est, ex hoc genere sunt Acolus Aesculapius Alcestis Athamas Aphroditae natalis Bacchae Busiris Caeneus Cyclops Deucalion Ganymedes Glaucus Milanio Minos Oenomaus vel Pelops Omphale Orpheus Phao Thamyras fortasse etiam Antea et Arcas. Quamquam enim Antea famosissimae meretricis nomen est, de quo supra p. 250 exposuimus, Antiphanis tamen fabula an non ab eodem scorto denominata sit, certe dubitari potest, siquidem Athenaeus XIII p. 567 e, ubi de meretricibus agit quae comoediis nomen et argumentum praebuerant, Eunici quidem et Philyllii Anteas commemorat, de Antiphanis autem fabula ne verbum quidem addidit. Similiter p. 586 e ἀπό Ἀντείας καὶ ὅλον δράμα ἐπιγραφόμενον, ὡς προεῖπον, Εὐνίκου ἢ Φιλυλλίου, Ἀντεία ἐστὶ. Itaque Antiphaneam fabulam ad Iobatae filiam Bellerophontis amore famosam, Homer. Iliad. VI 160 ed. Boettigeri in Picturis vas. vol. I p. 107, spectasse conicio. Ex prioribus Antiphanis fabulis fuisse Anteam docet Peronis unguentarii, Theopompo comico aequalis, commemoratio apud Athenaeum XV p. 690 c: μνημονεύει τοῦ μυροπώλου τούτου τοῦ Πέρωνος καὶ Θεόπομος ἐν Ἀδμήτῳ καὶ Ἡδονήρῳ, Ἀντιφάνης δ' ἐν Ἀντεία, ex quo fabulam circa Olymp. C actam fuisse conicias. Eandem postea ab Alexide paucis locis mutatam et iterum in certam tamen commissam fuisse ex Athenaeus III p. 127 b intelli-

gitar, qui commemorata Antiphanis fabula subiicit: τὸ αὐτὸ δράμα φέρεται καὶ ὡς Ἀλέξιδος ἐν ὀλίγοις σφόδρα διαλλάττον. Praeterea laudatur ab Polluce VII 59.

Minus certa de Arcade pronunciare licet. Ea Ἀρκαδία vocatur ab Athen. X p. 444 d. Ἀρκὰς autem ab Herodico apud Athen. XIII p. 586 a. Prius illud haud dubie vitiosum est; nulli enim unquam comoediae titulus a provinciae vel urbis nomine inditus est. Sed Arcas utrum de fabuloso illo Iovis et Callistonis filio, an de homine Arcadio intelligendum sit, in medio relinquere praestat. Nec de Phaone a Polluce VII 192 et X 4 laudato res certa omnique dubio exempta est. Quis enim affirmare audeat, non famelicum illum Pythagoristam fabulae nomen dedisse quem commemorat Alexis apud Athen. IV p. 161 e

ἄφ' οἷσθ' ὅτι

Μελανιππίδης ἑταῖρός ἐστι καὶ Φάων
καὶ Φυρόμαχος καὶ Φανός, οἱ δὲ ἡμέρας
δειπνοῦσι πέμπτης ἀλείτων κοτύλην μίαν.

Aeoli quae ratio fuerit fragmenta fabulae satis docere videntur, quae servavit Athenaeus X p. 444 c. XII p. 552 f. Quorum quod primo loco commemoravi manifestam Euripidei dramatis ab Aristophane acerbissime exagitati ¹¹⁾ imitationem continet. Cfr. Valckenarium ad Euripidis Hippol. 1808.

¹¹⁾ Exemplis iam addere licet Pac. 114, ubi Schol. Venetus: παρὰ τὸ ἐξ Αἰόλου Εὐριπίδου, ἄφ' ἔτυμος φάτιν ἔγνων Αἰόλος ἐνάζειν τε τέκνα φίλτατα. Quae ita corrigi posse videntur:

ἄφ' ἔτυμον φάτιν ἔγνων
Αἰόλον ἐνάζειν τέκνα φίλτατα.

De Aeolicon Aristophanis, quae fabula Euripidis Aeolum data opera luscat, docte disseruit Grauertus in Museo Rhén. Niebhrii vol. II p. 50 et 409.

Eadem Alcestidis ratio fuisse videtur ab Athenaeo III p. 122 d. XII p. 553 c laudatae. Neque enim dubito quin Antiphanes respiciatur ab auctore argumenti Euripid. Alcest. apud Matthiaeum vol. VII p. 114 *παρὰ τοῖς κωμικοῖς ἐκβάλλεται* (h. e. exploduntur) *ὡς ἀνοίκεια τῆς τραγικῆς ποιήσεως ὅ τε Ὁρέστης καὶ ἡ Ἄλκηστις, ὡς ἐκ συμφορᾶς μὲν ἀρχόμενα, εἰς εὐδαιμονίαν δὲ καὶ χαρὰν καταλήξαντα.* Ita enim pro edito τραγικοῖς legendam esse vidit Lachmannus apud Glumium Dissert. de Euripidis Alc. p. 53. Ceterum haud quaquam improbabilis est coniectura Boeckhii Alcestidem Antiphanis commemorari in monumento didascalico Inscr. I No. 231. Acta igitur fuerit Olymp. CVI 2.

Aesculapium laudat Athenaeus XI p. 485 b. Athamantem Pollux X 62. Quae Aphroditae natales inscripta fuit fabula, eius satis longum fragmentum servavit Athenaeus XV p. 666 f, unde sumpsit Schol. Luciani Lex. II p. 325, ubi pro Antiphane Aristophanis nomen scriptum est. De titulo fabulae supra diximus p. 279 sqq. Eandem fabulam fuerunt qui significari putarent ab Athenaeo X p. 449 b, ubi est *Ἀντιφάνης ἐν Ἀφροδισίῳ*, et ab Stobaeo Floril. XXIV 27, ubi quum in margine Gesn. scriptum legatur Antiphanis in Aphrodis., Graeca non codices, puto, sed suam coniecturam sequutus scripsit: Antiphanes Veneralibus h. e. *Ἀφροδισίῳ*, idque probavit Koppiersius Observ. philol. p. 33. Sed Gaisfordius e codice edidit *Ἀντιφάνους ἐξ Ἀφροδισίου*. Neque aliter Antiattic. p. 94 32 *εὐμπατεῖν: Ἀντιφάνης Ἀφροδισίῳ*. Itaque diversa haec fabula fuit ab *Ἀφροδίτης γοναῖς*. Eius titulum haud ennetanter de Veneris festo in fabula repraesentato interpretarer, nisi hoc sensu requiri videretur pluralis *Ἀφροδισία*. Hinc adducor fere ut verum dramatis nomen fuisse credam *Ἀφροδισίως*, quo nomine hominem amoribus impense deditum significari

praeter alios docet Grammaticus Bekk. Anecd. p. 472: λαμβάνεται (τὸ ἀφροδίσιος) ἐπὶ τῶν λάρνων, τῶν ἐρωτικῶς περὶ τὴν συνουσίαν καὶ σφοδρῶς διακειμένων. Nisi forte de Veneris status interpretari malis, quo sensu Ἀφροδίσιον habemus apud Grammaticum Bekk. l. l. Ἀφροδίσιον ἰδίως τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἔδος, et Athen. XIII p. 585 f φιλάργυρός τις ἐραστῆς ὑποκαριζόμενος αὐτήν (Phrynen) εἶπεν Ἀφροδίσιον εἶ Πραξιτέλους· ἢ δὲ Σὺ δὲ Ἔρωσ Φειδίον.

Busirin ad partes vocant Athenaeus II p. 47 d, Pollux X 65, Antiatticista p. 89 33. Bacchas Athenaeus XI p. 441 d. Caeneum idem p. 433 d. Cyclopiis quae diversis locis fragmenta servavit Athenaeus II p. 65 e. VII p. 295 f et IX p. 402 e, ad unum fragmentum commode coniungi possunt. Praeterea laudatur a Polluce IX 88. Deucalionem commemorat idem Athenaeus III p. 118 d. Ganymedem Scholiasta Euripid. Troad. 823 et Athenaeus XI p. 459 a. Glaucum Pollux III 43, ubi quidem, ut apud Scholiastam Euripidis, Aristophanis nomen pro Antiphano scriptum est. Milanionem affert Athenaeus X p. 423 d, de cuius loco supra dictum est p. 297. Eiusdem fabulae titulum fuerunt qui Polluci reddendum putarent VII 24, ubi laudatur Ἀντιφάνης Μύλων. Sed Μύλων pistrinum satis aptus est comoediae titulus. Compares Ergastulum Pomponii a Nonio laudatum. Porro Mineem habemus apud Athenaeum II p. 58 d. Oenomaum vel Pelopem ibidem IV p. 130 e. Omphalen, in qua magnae Herculis fuere partes, tribus locis affert Athenaeus III p. 112 e. 123 b. 125 a. Orpheum Pollux X 172, Thamyras Athenaeus VII p. 300 c. His addenda fortasse Andromeda, quam tanquam Aristophanis fabulam ad partes vocat Antiattic. p. 106 2A Λείπας: ἀντὶ τοῦ λιπών. Ἀριστοφάνης Ἀν-

δρομέδα. Aoristum *λείψας* ab antiquae comœdiae poeta alienum esse recte statuit Dindorfius ad *Fragm. Aristoph.* p. 10.

Succedant his eae Antiphanis fabulae quibus a certis quibusdam hominibus nomina imposuit, Cleophanem dico, Euthydicum, Gorgythum, Lamponem, Leptiniscum, Leonidam, Lyconem, Midonem, Obrimum, Philliscum, Sapphonem, Timonem, quibus dubitanter addo Heniochum et Philetaerum. Philetaerus enim ab Athenaeo IX p. 396 d laudata plane incertum est utrum poetae *Φιλεταιῖρος* an *Φιλέταιρος* dicta fuerit, eademque dubitatio cadit in Philonidis Alexidis Amphidis et Heniochi fabulas eodem nomine inscriptas. Si viri nomen est, fortasse a Philetaero poeta comico, Aristophanis filio, fabula denominata est, sin adiective capiendum, hominem hoc dramate descripsisse poeta censendus est, qui officiosa sedulitate amicorum commodis inserviret. Talis hominis imaginem habemus ut alla mittam apud Timoclem Athenaei VI p. 237 d. Neque alia Heniochi ratio, cuius memoriam habemus apud Stobaeum *Flor.* CVIII 28. Huius nominis enim usus etsi frequentissimus est, nihil tamen obstare videtur quo minus ab auriga fabulam nominatam credamus. Aelius Dionysius apud Eustath. p. 576 42 *Ἀθήνησιν ἦν καὶ τάγμα ἀξιόλογον οἱ ἠνίοχοι. κατελέγοντο γὰρ οἱ εὐπρωῶτατοι ἀρματοτροφεύοντες.* Photius *Lex.* p. 71 20 *ἠνίοχοι: οἱ εὐπρωῶτατοι Ἀθήνησι κατελέγοντο ἀρματοτροφεύοντες ὥσπερ ἱππεῖς.* De Cleophane ab Athenaeo III p. 98 f laudato nihil compertum habemus. Euthydicus, quam habemus apud Athenaeum IV p. 169 d. 323 c et Harpocrat. p. 133 29, fortasse de eo Euthydico denominata est, quem commemorat Aeschines c. Timarch. p. 65 Rsk. *οὗτος ἐκάθητο ἐν Πειραιεῖ ἐπὶ τοῦ Εὐθύδικου ἰατρείου.* Cfr. *ibid.* p. 75 et *Suidam* vol. III p. 469 *πορῶς ἐν Πειραιεῖ παρ' Εὐθύδικω διατρίψας.* Sed

fecerat etiam alii Euthydici illis temporibus. V. Schmidtium ad Dinarch. adv. Demod. §. 83.

Multum dubitationis viris doctis attulit ea quæ Gorgythus inscripta fuit fabula, ab uno laudata Athen. VIII p. 340 c. Nec sane inepta est Reinesii Var. lect. III 3 sententia pro Gorgytho Gergithii nomen esse reponendum suspicantis. Fuit is famosissimus adulator Alexandri magni, cuius nomen etiam Clearchus Solensis libro quem de adulatione scripsit præfixerat, v. Athen. VI p. 255 c. Nec tamen quidquam novandum puto. Gorgythus enim nomen fuisse videtur Asianum. Certe Gorgythion, quod nomen non diversum est a Gorgytho, in Priami filiis commemoratur ab Homero Iliad. VIII 302. Cfr. Apollod. III 12 13.

De Lamphone supra dictum p. 313 et 275. Leptiniscum et Leonidam habemus apud Athenæum XIV p. 641 f. X p. 422 c. Lyconi ab eodem VII p. 299 e commemoratae fortasse a Lycone Scarphensi, celeberrimo illis temporibus histrione, nomen inditum est; quem aliquando in comœdia, quam actitabat, versum, quo munus ab Alexandro magno peteret, inseruisse tradit Plutarchus de Alex. fort. p. 334 f. Cfr. Chares apud Athen. XII p. 538 f. In eundem Phalæci extat epigramma Anal. Brunck. I p. 421. De Midone et Philiseo, quas Pollux X 152. 176 commemorat, infra in Alexidis fabularum recensu coniecturam prætulimus. Ohrimum, quod viri nomen fuisse ex Stobæo Flor. CXXII 15 intelligitur, commemorat Pollux X 21. Sapphonem supra attigi p. 278.

In Timone quid consilii sequutus esse videatur poeta indicavi p. 275. Huic enim fabulae, ab uno Athenæo VII p. 309 d commemoratae, vix dubitare licet quin nomen a Collytensi illo, Echekratidis filio (Lucian. Tim. cap. 7 et Tzetzes Chil. VII 273) inditum sit. Is quum multos multis

beneficiis devinxisset, postmodum amicorum perfidiam expertus hominum congressus fugit totumque genus humanum odio habuit. De eo insignis est locus Plutarchi vit. Anton. 79 p. 114, ubi inter alia haec leguntur: τὸν Τίμωνος ἀγαπᾶν καὶ ζηλοῦν βίον ἔφρασκεν ὡς δὴ πεπονθῶς ὅμοια· καὶ γὰρ αὐτὸς ἀδικηθεὶς ὑπὸ φίλων καὶ ἀχαριστηθεὶς, διὰ τοῦτο πᾶσιν ἀνθρώποις ἀπιστεῖν καὶ δυσχεραίνειν. Ὁ δὲ Τίμων ἦν Ἀθηναῖος, ὃς καὶ γέγονεν ἡλικία μάλιστα κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ὡς ἐκ τῶν Ἀριστοφάνους καὶ Πλάτωνος δραμάτων λαβεῖν ἔστι· κωμωδεῖται γὰρ ἐν αὐτοῖς ὡς δυσμενῆς καὶ μισάνθρωπος. Aristophanis loci sunt in Lysistr. 809 et Av. 1548. Cfr. Phryniohum in Monotropo apud Bekk. Anecd. p. 344 22. Reliqua de Timone dicenda exhansit docta disputatio Hemsterhusii ad Lucian. I p. 99. Ceterum haud inepte, ut equidem opinor, Antiphania fabulam a Luciano in Timone expressam esse conicias.

Denique huic, de quo cum maxime agimus, fabularum generi fortasse Metrophon addenda ex Antiattic. p. 88, 24. διδοῦσιν: οὐ διδοῶσιν. Ἀριστοφάνης Μητροφῶντι. Quae ad Aristophanem referri non posse perspecte monuit Dindorfius fragm. Aristoph. p. 9.

A meretricibus complures denominavit fabulas, Chrysidem, Philotidem, Malthacen, Melissam, Neottidem, fortasse etiam Arcestratam. Ex his Chrysidem habemus apud Athenaeum IV p. 172 c. XI p. 500 e. Quae si eadem est Chrysis quam commemorat Menander in Adulatore p. 102, Antiphanea fabula postremis poetae dramatis accensenda est. Eandem cum aliis scortis habemus apud Timoclem Athenaei XIII p. 567 f Χρυσὶς Κοναλλίς Ἰερόκλεια Λοπάδιον. Philotis laudatur Athen. VII p. 295 c. XIV p. 662 b. Malthacen avert Clemens Alex. Paed. III p. 218 Sylb. Ἀντιφάνης ὁ κωμικὸς ἐν τῇ Μαλθακῇ τὸ ἐταιρικὸν τῶν γυ-

γακῶν ἀποσπῶπται, ubi scribendum *Μαλθάκη*. Cfr. Theophilus Athenaei XIII p. 587 f, ubi cum Nannario coniungitur,

τούτων τινά

ὧν ἐμπλέκουσι τοῖς λίνοις αἱ μαστροποί,
ἢ *Ναννάριον ἢ Μαλθάκην*.

Lucianus rhet. praec. vol. III p. 13 ὑπομειδιάσας τὸ γλαφυρὸν ἐκείνο καὶ ἀπαλόν, *Αὐτοθαῖδα τὴν κωμικὴν ἢ Μαλθάκην ἢ Γλυκίραν τινὰ μμησάμενος τῷ προσηνεῖ τοῦ φθέγματος*. *Melissam habemus apud Stobaeum Floril. LIX 17. Meretricium hoc nomen fuisse docet Athenaeus IV p. 157 a: γέλωτος οὖν ἐπιρραγέντος παρῆν ἡ θεατροτορῶνη Μέλισσα*. Sed haec Athenaei fuerit aequalis. Itaque eam potius *Melissam intellexerim, quam postea Maniam dictam esse memoriae prodidit Macho apud Athenaeum XIII p. 578 c. Neottis, cuius nomine etiam Anaxilas et Eubulus fabulas inscripserunt, commemoratur Athenaeo III p. 108 e. VII p. 223 e, ubi ridetur Demosthenes propter lusum verborum δοῦναι et ἀποδοῦναι, ex quo fabulam circa Olymp. CIX 2 scriptam esse conicere licet. Cfr. Clintoni Fast. Hellen. p. 153 Kr. Denique Archistratam sive, quae legitima huius nominis forma fuerit, Arcestratam habemus apud Athen. VII p. 322 c.*

Progredior ad eas quas a provinciarum urbiumve incolis inscripsit fabulas. *Aegyptios laudat Antiatlic. p. 81 15. De Arcade supra dictum est p. 323. Boeotium habemus apud Athen. III p. 84 a. IX p. 367 f. Eadem Boeotia dicitur apud eundem XI p. 474 e. XIV p. 650 e et Polluc. X 88, ut utrum praefendum sit dubitare liceat. Byzantium laudat Pollux VII 170. Cares Athenaeus IV p. 184 b. Deliam idem VIII p. 373 a κνηστὰ Ἀριστοφάνης ἐν Δηλία τὰ συγκοπτὰ λάχανα κνηστὰ ἢ στέμφυλα, ubi An-*

tiphensis nomen reponendum videtur. Cfr. Dindorf. ad Aristoph. Fragm. p. 9. Ad eundem locum referenda videtur glossa Photii Lex. p. 173 14 *Κνηστὰ λάχανα: τὰ συγκαπτά*. Eiusdem tituli fabula ferebatur Sophili. Dodonis ad partes vocatur Athen. XII p. 526 d, ubi vulgo editur *Ἀντιφάνης Δωδώνη*, sed *B Δωδῶνι*, quod in *Δωδωνίδι* mutandum videtur. Epidaurium habemus apud Polluc. IX 99 et Grammatic. Bekk. Anecd. p. 454 32. Eadem vitiose Epidaurus dicitur Antiattic. p. 98 28. Ephesia est apud Stobaeum Flor. LIX 6 et Apostolium VIII 37. Corinthia apud Athenaeum III p. 95 f. Lemnias idem laudat VI p. 230 d, nisi haec e mythologico genere fuit. Leucadium Athen. II p. 68 a, Pollux VI 98 et Suidas s. v. *ἀνάριστος* Lydum habemus apud Athenaeum X p. 545 c. Ponticum ibid. VII p. 302 f. Eodem titulo inscriptae ferebantur fabulae Alexidis et Epigenis, quarum quod argumentum fuerit divinare licet, si memineris Ponticos, quorum plerique mercaturae causa (erant fere salsamentarii) vel ut philosophorum scholis interessent, Athenis versabantur, fere ludibrio habitos esse ab nasutioribus Atheniensibus. Eo spectat Antisthenis dictum, qui πρὸς τὸ Ποντικὸν μεράκιον μέλλον φοιτᾶν αὐτῷ καὶ πυνθακόμενον τίνων αὐτῷ δεῖ, ἔφη· Βιβλιαρίου καινοῦ καὶ γραμείου καινοῦ καὶ πινανιδίου καινοῦ, τὸν νοῦν παρεμφαίνων Diogen. Laert. VI 1 3. Quibus addē Stratonici dictum apud Athenaeum VIII p. 351 e et Gnathaenae apud Machonem Athenaei XIII p. 380 f. Scythas vel Tauros affert Pollux VII 59 *Ἀντιφάνης ἐν Σκύθαις ἢ Ταύροις*, sed Athenaeus VI p. 248 e et 247 f *Ἀντιφάνης ἐν Σκύθῃ*, altera tituli parte omissa. Denique Tyrrhenus laudatur Athen. VII p. 329 e. Ita enim recte PV pro vulgato *Τυρρηνικῷ*, quod omnes libri servant p. 240 f.

His addendae quae ad Atticam spectant, Thoricici et Phrearrhius et fortasse Cnoethideus, quarum illa *Θορικοί ἢ Διορύντων* vocatur apud Athenaeum XV p. 689 e; sed *Θορικοί* simpliciter XII p. 553 d. Alteram indicis partem de homine qui furtis magnas opes sibi paraverit interpretatur Schweighauserus. Phrearrhium habemus Athen. XV p. 691 d. De Cnoethideo, cuius plenus titulus fuit *Κνωθιδεύς ἢ Γάστρων*, habemus testimonia Athenaei X p. 448 e, ubi olim legebatur *ἐν Κνωθίδει ἢ Γάστρων*, et VII p. 287 e, ubi libri fere habent *ἐν Κνωθιδείᾳ*, quod emendavit Dindorfius, Photium antestatus in Lex. p. 173 15 *Κνωθιδεύς ὄρος τῆς Ἀττικῆς*. Mirum tamen a mente fabulae nomen inditum esse; fortasse igitur mentis Cnoethides genium introduxerat Antiphanes, quemadmodum Lycaebettum Theopompus comicus apud Schol. Pindari Pyth. II 75.

Ab opificiis artibus aliisque communis vitae negotiis quae inscriptionem sortitae sunt fabulae, earum primo loco ponenda quae ab aliis *Ἀγροίκος*, ab aliis *Ἀγροίκος* appellatur. Illud praeter Athen. IX p. 392 e. 396 h. XIII p. 567 d et Pollucem VI 55 quattuor locis habet Antiatticista p. 93 27. 97 5. 105 5. 108 8; pluralem autem habemus apud Athenaeum X p. 455 f. XV p. 692 f et Photium s. v. *ῥαγδαῖος*. Sed plenorem fabulae titulum *Ἀγροίκος ἢ Βουταλίων* posuit Athenaeus VII p. 304 b et 313 b, quarum inscriptionum alteram ad secundam fabulae editionem spectare putaremus, etiam si non diserte testaretur Athenaeus VIII p. 358 d *ὁ παρὰ τῷ αὐτῷ ποιητῇ* (praecedit locus ex Antiphanis Parasito) *ἐν Βουταλίῳ*, *ὅπερ δράμα τῶν Ἀγροίκων ἐστὶν ἐνὸς διασκευῆς*. Ubi quod Bulationem unius τῶν *Ἀγροίκων* instauratam editionem esse dicit, perdifficile explicatu est. Plures enim fabulas *Ἀγροί-*

κος inscriptas, nec certo, quo inter se distinguerentur, cognomine discretas, Antiphanem in scenam commisisse nequaquam credibile est. Nec quidquam proficitur Casauboni coniectura, vocolam ἐνός litura sanandam esse suspicantis. Appositis enim ex Butalione versibus, in quibus Ἐλένης βρώματα Antiphanes commemorat, statim subiicit Athenaeus: ἐν δὲ τῷ Ἀγροίκῳ Ἐκάτης βρώματα ἔφη, pro quo, si vera esset Casauboni coniectura, ἐν τοῖς Ἀγροίκοις Athenaeo scribendum fuisset. Hanc igitur ἀπορίαν sagacioribus solvendam relinquo. Ceterum praeter Antiphanem Agricolam docuerunt Anaxillas Anaxandrides Augeas Menander et Philemo. Q. Novii Agricolam, e graeca fabula haud dubie expressam, aliquoties commemorat Nonius. Vid. Bothii Fragm. p. 41. Ad Antiphanis et Anaxandridis Agricolam respexisse puto Aristotelem Eth. Eudem. III 2 μάλιστα δ' εἰς τοιοῦτοι (sc. ἀναίσθητοι) οἴους οἱ κωμωδιδάσκαλοι παράγουσιν ἀγροίκους, οἳ οὐδὲ τὰ μέτρια καὶ τὰ ἀναγκαῖα πλησιάζουσι τοῖς ἡδέσιν. Itaque simplices et ad omaem voluptatis sensum occalescentes rusticos his in fabulis produxerunt comici. Neque alio Butalionis nomen spectat, quo bardos stupidosque homines significari docet Scholiastes Aristoph. Ran. 1021. Talem hominem etiam Xenarchus praesentaverat, cuius Butalionem habemus apud Athen. II p. 63 f. Antiphanes autem eandem simplicis hominis imaginem exhibuit in Acestria, v. Athen. IX p. 402 d, et si recte conicio etiam in Κουρίδι fabula, cuius vide fragmentum ab Athenaeo VII p. 304 a servatum.

Ceterae huius generis fabulae sunt Ἀκίστρια, Ἀλείπτρια, Ἀλιενομένη, Ἀύλητής, Ἀύλητρις ἢ Διδύμαι, Ζωγράφος, Ἡνίοχος, Ἰατρός, Ἰππεῖς, Κναφεύς, Κηπουρός, Κιθαριστής, Κιθαρωδός, Κοροπλάθος, Κουρίς, Προβατεύς, Στρατιώτης ἢ Τύχων, Τριταγωνιστής.

Ex his *Ἀκίστριαν* habemus apud Athenaeum IX p. 403 d. XIII p. 586 a et Polluc. IV 125, Titulum fabulae dubius haereo de sartrice an de muliere famula vel curatrice interpreter. Alterius significationis auctorem habemus Etymol. M. p. 47 44 *ἐντεῦθεν ἀκιστῆς καὶ ἀκίστρια ἀντὶ τοῦ θεραπεύτρια*. Sed Atticos *ἀκίστριαν* de sartrice dixisse docet Lexicon Bekk. Anecd. p. 364 8 *Ἀκίσασθαι καὶ ἀκίσαι: ἰάσασθαι, ὅθεν καὶ οἱ Ἀττικοὶ τὴν ἠπήτριαν ἀκίστριαν καλοῦσι*. Ita etiam Aelius Dionysius Eustathii ad Odyss. p. 1647 58 et Etymol. M. p. 46 34 *ἀκίστρια καὶ ἀκιστῆς, οὓς νῦν ῥάπτας καλοῦσι. χρὴ δὲ εἰδέναι ὡς οἱ παλαιοὶ γυναιξὶν ἐχρῶντο εἰς ταύτας τὰς ἐργασίας, καθὰ καὶ νῦν Σκύθαι*. De acu idem dictum fuisse auctor est Erotianus Gloss. Hipp. p. 70 οἱ Ἀττικοὶ τὰς ῥαφίδας ἀκιστρίας καλοῦσι παρὰ τὸ ἀκείσθαι καὶ ὑγιᾶ ποιεῖν τὰ ἱμάτια. Sed is scripsit *ἀκίστρας*. Denique non praetereundum etiam Sophronis mimum *Ἀκίστριαι* fuisse inscriptum, Vid. Etymol. M. p. 490 10. *Καθόλου δὲ τοὺς πωλοῦντάς τι καπήλους ἔλεγον. ἔστι καὶ παρὰ Σώφρονι ἐν Ἀκιστρίαῖς*. Ita enim hunc locum e cod. Barocc. supplevit Bekkerus Anecd. p. 1464.

Ἀλγευομένη landatur ab Photio Lex. s. v. ὀρμιά, Polluce IX 29 et Athen. VIII p. 338 e, ubi quae commemorantur meretrices Sinope Theano et Pythionice, indicio sunt hanc fabulam circa Olymp. CX in scenam esse commissam. Cfr. Clintoni Fast. Hell. p. 153.

Ἀὐλητήν ab uno Athenaeo XIV p. 618 b commemorari video, quamquam haud sane inepta est Meursii Bibl. Att. p. 1410 et Hemsterhusii ad Aristophanis Plut. p. 365 sententia, ad eandem hanc fabulam pertinere quae traduntur a Plutarcho V. Demosth. cap. 4: *ἦν δ' ὁ Βάταλος, ὡς μὲν ἐνοιόφασιν, αὐλητῆς τῶν καταγόντων καὶ δραμάτων*

εἰς τοῦτον, κωμῶδῶν αὐτόν, Ἀντιφάνης πεποιήκεν. ἔνιοι δέ τινες ὡς ποιητοῦ τρυφερά καὶ παροΐνια γράφοντος τοῦ Βατάλου μέμνηται. Itaque Batalus ille, quem quidem Antiphanes exagitavit, tibicen fuit in extremam molliem profusus. Plutarchi locum expressisse videtur Schoelastes Aeschini c. Tim. §. 126. Βάταλον καταπύγωνα καὶ μαλακόν. ὠνομάσθαι δέ φασιν οἱ μὲν ἀπὸ Βατάλου αὐλητοῦ μαλακοῦ, οἱ δὲ ἀπὸ ποιητοῦ κατεαγότα κρούματα γράφοντος, Δίοπιρ καὶ Δημοσθένη διὰ μαλακίαν οὕτως ὠνομάσθηναι. Quibus similia leguntur apud Grammatic. Bekk. Anecd. p. 221 Βάταλος ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς παλαιοῖς μαλακός, ἀπὸ Βατάλου τινός αὐλητοῦ μαλακοῦ, ὃς καὶ Βατάλεια ταῦτα ἐξεῦρεν. De Bataleis, quibus mollia et effeminata carmina significari videntur, nihil apud alios me legere memini. Permira autem sunt quae de eiusdem hominis carminibus hactenus Chrysostomus Caten. Matth. I p. 84 βατταλογία ἐκλήθη παρὰ τινος Βαττάλου παρ' Ἑλλήσιν ὀνομαζόμενον, ὅστις πλείστους τε καὶ ἀηθεῖς (fort. ἀηδεῖς) ὕμνους πλέκων προσέφερε τοῖς οἰκείοις θεοῖς. Idem II p. 212 βαττολογία ἀπὸ Βάττων τινός Ἑλλήνος μακροῦς καὶ πολυστίχους ὕμνους ποιήσαντος εἰς τὰ εἰδῶλα καὶ ταυτολογίαν ἔχοντας. Quae vereor ne suo ipse ingenio finxerit pater sanctissimus. Patria Ephesus fuisse dicitur primusque artem aulædicam fracta moderum molliæ depravasse. Libanius apud Photium Bibl. 200 p. 495 Bekk. ισόρηταί τις Ἐφέσιος Βάταλος αὐλητῆς γενέσθαι, ὃς πρῶτος ὑποδήμασι γυναικείαις ἐπὶ τῆς σκηπῆς ἐχρήσατο καὶ μέλεσι κατεαγόσι, καὶ ὅλως τὴν τέχνην ἐμαλάκισεν· ἀπ' οὗ τοὺς ἐκλύτους καὶ ἀκάνδρους Βατάλους ἐπονομάζουσιν. Sed de Batalo illo sive tibicine sive poeta fides esto apud auctores; mihi quidem βάταλος antiquitus convicium fuisse videtur quo molliculus homo et dissolutus significaretur; id deinde ad voluptuosum quendam

et effeminatum tibiellum translatum pro ipso et proprio hominis nomine habitum est. Indicare id videtur Scholiastes Aesch. l. 1. δοκεῖ δέ μοι λελέχθαι βάταλον, παρὰ τὸ Εὐπόλιδος σκώμμα· ἐκείνος γὰρ ὑπὸ τῶν Βαπτῶν ὀνόματα τοῖς ἀσχροῖς, καὶ τιγράνην βάταλον ὑπ' αὐτῶν καλεῖσθαι. Quae utcumque corrupta hoc tamen indicare videntur, Eupolin in Baptis sub ficto Batali nomine impudicum hominem, fortasse ipsum illum auloedum Ephesium, cuius verum nomen in depravato isto τιγράνην occultum latet, in scenam produxisse. Tales enim homines Eupolin in Baptis exagitasse, docet locus ab Athenaeo IV p. 183 f servatus,

ὅς καλῶς μὲν τυμπανίζει
καὶ διαπάλλει τριγῶνοις.

Quibus versibus exoletum aliquem symphoniacum designari apertum est, monuitque nuper etiam Lobeckius. Iam si effeminatum illum hominem sub Batali nomine induxit Eupolis, non mirum est tum ab aliis tum ab ipso Eupolide (Schol. Aeschin. Reisk. p. 194 et Harpocr. p. 44 θ) idem nomen ad posticum esse translatum. Hanc enim partem impudicorum et cinaedorum nominibus appellatam esse notissimum est. Ne longe abeam, Hesychius vol. I p. 534: Ἀριστόδημον οἱ κωμικοὶ τὸν προκτὸν καὶ Τιμησιάνακτα καὶ Θιόδωρον ἀπὸ τῶν ἡταιρηκότων, ubi plura attulerunt interpretes. De etymo vocis post Casauboni disputationem ad Sueton. Aug. 87 quod addam habeo nihil. Cfr. tamen Naeckii Dissert. de Battaro Catonis in Niebuhrii Museo Rhen. II p. 115 sq. et Lobeckii Aglaoph. p. 1832. Tarentinos eodem sensu usurpasse βατάς auctor est Hesychius, Βατάς: ὁ καταγερός. Ταραντίνοι. Rectius fuerit βατάς, quae solennis est τῶν σκωπτικῶν τόνωσις. Ceterum hoc nomen in re tibiaria propriam quasi sedem habuisse, tum Hesychii glossam indicat quamvis corrupta, Βάτνος: ἀνλός. Μεσσήμοι, tum

vero ex eo intelligitur, quod scabellum, quo tibiaines utebantur, *βάταλον* appellatum esse affirmat Scholiasta Aeschini I. I. *καὶ νῦν δὲ οἶα καὶ* (legendum videtur *οἱ ἀύληται*) *ὑποπόδιον διπλοῦν ὑπὸ τὸν δεξιὸν πόδα ἔχοντες, ὅταν ἀυλῶσι, κατακρούουσιν ἅμα τῷ ποδὶ τὸ ὑποπόδιον, τὸν ῥυθμὸν τὸ αὐτὸ* (fort. *τὸν αὐτὸν*) *συναποδιδόντες, ὃ καλοῦσι βάταλον*. Similiter Photius Lex. p. 180 21. *Κρουπέζαι: ξύλινα ὑποδήματα — οἱ δὲ κρόταλον, ὃ ἐπιφοφοῦσιν οἱ ἀύληται, τὸ βάταλον*. De scabellorum usu cfr. Cassaubon. ad Sueton. Callig. 54. Ceterum ut Antiphanes *Βάταλον*, ita Theopompus scripsisse videtur *Βατάλην*. Vid. Scholiastes Aristoph. Plut. 1012, ubi confer Hemsterhusium.

Quam *Αύλητρις ἢ Δίδυμαι* inscripsit fabulam habemus apud Athenaeum VIII p. 343 d. *Ζωγράφον* apud Antiatlic. p. 82 10. *Ἰατρὸν* apud Athenaeum IV p. 175 a et Stobaeum Flor. CXCIX 31. *Ἰππεῖς* apud Athenaeum XI p. 503 b et XV p. 700 c, ubi Aristophani tribuitur, cui Antiphanis nomen substituendum esse monui in Curis crit. p. 75. Idem vitium tollendum ex Anecd. Cram. III p. 83. Porro *Κναφεύς* laudatur a Stobaeo Floril. LXI 2. *Κηπουργός* ab Athenaeo XV p. 586 a. *Κοροπλάθος* a Polluce X 103. De *κοροπλάθους* planguncularum fictoribus, qui etiam *κοραλλιοπλάσται* dicti, omnia exhausta erudita annotatio Ruhnkenii ad Timaei Lex. p. 165. Cfr. Spanhemium ad Iuliani Caes. 27. *Κουρίς* laudatur Athenaeo III p. 120 a. VII p. 303 f. *Προβατεύς* ibid. VII p. 295 c. *Στρατιώτης ἢ Τύχων* Athenaeo III p. 103 e. IX p. 379 e. XIV p. 654 e et omissa altera tituli parte ab eodem VI p. 257 d et Polluci IX 48. Tychonem utrum daemonem illum Venerium dicat, de quo v. interpretes Hesychii vol. II p. 1438 et Brunckium ad Anal. II p. 4, an pro nomine proprio, ipsius fortasse militis, habendus sit non defi-

niam. ⁵⁹⁾ Prius si verum est, compares Hecet Eubuleae fabulae titulum Ὀρθάνης. Denique Τριταγωνιστοῦ Insigne fragmentum habemus Athen. XIV p. 643 d, in quo Philoxeni Cytherii poesis summis effertur laudibus. De ceteris huius generis fabulis iam supra dictum est.

Quae reliquae sunt fabulae cum ad certa genera referri non possint, litterarum ordine eas recensere praestat, omisis tamen quas iam in superioribus data occasione attigimus. Itaque Ἀδελφὰς et Ἀντιφῶσαν habemus apud Antiattic. p. 81 10 et 106 5. Ἀκοντιζομένην apud Athenaeum X p. 441 b. Ἀποκαρτεροῦντα apud Polluc. X 138. Ἀρπαζομένην apud Athenaeum IX p. 401 f. Ἀρχοντα ibid. IV p. 142 f. Ἀσώτους apud Antiattic. p. 86 14. Ἀσωτοι ἢ Ἐπιστολαί Euthyclis fuit fabula, Ἀσωτος Timostrati; Ennil Asotum laudant Varro et Festus, Caecilii Nonius. Porro Ἀύτου ἑρῶντα apud Athen. X p. 455 f. XV p. 678 e et Pollucem VII 199. Γάμον apud Athenaeum III p. 95 a. IV 160 d. 169 d. Eandem Γάμους vocat Antiatticista p. 84 13. Διδύμους habet Athenaeus III p. 127 d. VI 237 f. IX 380 f. X 423 c, Antiattic. p. 114 4. Διπλασίου Athen. XI p. 503 e et Stobaeus Flor. CXXI 4. Δραπεταγωγὸν Athen. IV p. 161 d. Δυσέρωτας idem III p. 100 f. Ἐπίκληρον habemus apud Stobaeum Flor. CXVI 28. Ἐϋπλοίαν ibid. XCIX 32 et apud Harpocrat. p. 135 8. Κυβευτὰς apud Polluc. X 137. Κώρυκον apud Athen. IV p. 161 a, ubi haec leguntur: περὶ ὧν (Pythagoreos dicit) φησιν Ἀντιφάνης μὲν ἐν Μνήμασι τάδε

⁵⁹⁾ Τύχων servi nomen est apud Diogenem Laert. V 1 15, ubi frustra Menagius Τάχων.

Τῶν Πυθαγορικῶν δ' ἔτυχον ἄθλιοι τινες
 ἐν τῇ χαράδρᾳ τρώγοντες ἄλιμα καὶ κακὰ
 τοιαῦτα συλλέγοντες ἐν τῷ κωρύνῳ.

κἂν τῷ κυρίως Κωρύνῳ δ' ἐπιγραφομένῳ φησὶ κτλ. Ita enim haec emendavit Koppiersius Observ. philol. p. 41. Itaque certum est Antiphaneae fabulae titulum non de pera, sed de eo qui κυρίως appellatur κώρυκος intelligendum esse. Illud autem incertum est, utrum ὁ κυρίως κώρυκος de folle athletarum, de quo accurate expositum in Matthaei med. graec. p. 124 sq. an vero de viri nomine proprio intelligendus sit. Praeterea eadem fabula laudatur ab Athenaeo IX p. 366 c. 409 c. Porro Μέτοικον habemus apud Athenaeum IV p. 170 d. Quam Μηναγύρτην appellat Antiattic. p. 88 18, eam Μητραγύρτην vocat Athenaeus XII p. 553 c, nullo ad sensum discrimine, v. Ruhnken. ad Timaei Lex. p. 11 et Lobeckii Aglaoph. p. 645. Μηναγύρτην docuit etiam Menander, cuius vide fragmenta p. 111. Harum fabularum argumentum quo spectaverit haud difficile est ad coniectandum, si quidem illud sacrificarum genus mendicandi impudentia omnisque generis fraudulentia infame erat. Cfr. Antiphanes in Μισοπονήρῳ apud Athenaeum VI p. 226 d μετὰ γε νῆ Δία τοὺς μητραγυροῦντάς γε· πολὺ γὰρ αὐ γένος μιαιώτατον τοῦτ' ἐστίν. Adde quos laudat Reiskius ad Dionys. Halicarn. Antiqu. Rom. II 19. Porro Μοιχοῦς habemus apud Athenaeum VI p. 225 d. Μύστιδα apud eundem X p. 441 c. 446 b. XI p. 494 c, Porphyrium de Abstin. II 17 et Polluc. X 67. Νεανίσκους apud Athenaeum VI p. 224 c et Stobaeum Flor. XCVII 8. De Οἰωνιστῇ, quam Caecilius apud Porphyrium Eusebii Praep. Ev. X 2 a Menandro in Superstitioso totam expressam esse dicit, supra dixi p. 32. Fragmentorum nihil superest. Ὁμοίους laudat Athen. XI p. 471 c. Sed in-

certam facit lectionem alius Athenaei locus IV p. 156 c, ubi est *Ἀντιφάνης Ὀμοίαις*. Alexis et Antidotus scripserunt *Ὀμοίαν*, Ephippus *Ὀμοίους*. *Ὀμώνυμοι* laudantur ab Athen. III p. 74 d. *Ὀμοπάτριοι* ab eodem XV p. 655 b. *Παιδεραστής* VIII p. 303 f. *Παράσιτος* III p. 96 b. 118 d. IV p. 169 e. VIII p. 358 d. IX p. 370 e, quam fabulam Alexidis Parasito posteriorem fuisse, ex iis quae infra de Alexide commentabimur apparebit. *Πλουσίους* habemus apud eundem VIII p. 342 e. *Προγόνους* VI p. 238 d. *Ποίησιν* ibid. p. 222 a. Eodem titulo fabulam quam etiam ab Aristophane scriptam esse meminisset Casaubonus, huius nomen pro Antiphane etiam apud Athenaeum l. l. restitui voluit. Sed hunc vel ultimus fragmenti versus erroris arguit: *ἂν ἔν τι τούτων παραλίπη* (sc. poeta comicus), *Χρέμης τις ἢ Φείδων τις ἐκσυρίττεται*. Chremetis et Phidontis personas antiqua comoedia ignorat. *Πρόβλημα* et *Παιρομιαζόμενον* supra attigi p. 278. *Τραυματίας*, qui fuit etiam Alexideae fabulae titulus, laudatur ab Athenaeo X p. 466 a et Polluce IV 183. X 46. *Υδρία* ab Athenaeo III p. 104 a. XIII p. 571 f. Denique *Φιλοθήβαιον* habemus apud eundem IV p. 169 c et XIV p. 629 f. Nam de *Πυρράνῳ*, quo titulo fabulam ab Antiphane scriptam esse supra p. 37 suspicatus sum, non magis res certa est quam de *Ὀμολογουμένοις*, quos apud Antiattic. p. 96, 12 *Ἐπιστάτης: ἀντὶ τοῦ δεδάσκαλος. ὁμολογουμένως Ἀντιφάνης*, sibi repperisse visus est Koppiers. Obs. phil. p. 13. Fortasse enim hoc dicit grammaticus, Antiphane communi dicendi usui convenienter *ἐπιστάτης* pro magistro dixisse.

Haec fere habui quae nunc quidem de Antiphane eiusque fabulis dicerem: nec quidquam praeterea his adiciendum habeo nisi hoc unum, praeter nostrum poetam tres alios Antiphanes commemorari, qui et ipsi in comica poesi

elaborasse dicuntur, quamquam, si accuratius rem consideres, nullo cum iure. Horum primus est Antiphanes Bergaeus, de quo ita Steph. Byz. s. v. *Βέργη* p. 159. *Βέργη πόλις Θράκης — ἐξ ἧς ὁ Βεργαῖος Ἀντιφάνης ὁ κωμικός.* Sed is notissimus est ille fabulator, de quo praeter Strabonem lib. I p. 127 vide Anton. Diogenem apud Photium Bibl. CLXVI p. 363. Nec magis comici nomine dignus videri debet Antiphanes is, de quo Suidas: *καὶ ἕτερος Ἀντιφάνης Ἀθηναῖος κωμικός, νεώτερος τοῦ Παναίτιου.* Quem quum nemo praeterea commemoraverit, videndum est ne unice Suidae liberalitati debeamus. Nec displicet Fabricii coniectura Bibl. Gr. II p. 419, qui hunc non diversum putat ab Antiphane iuniore, cuius librum *περὶ ἐταίρων* praeter Suidam et Athenaeum a Fabricio allatos laudat Harpocrat. s. v. *Ἀντίκωρα* et *Νάννιον*. Denique verbo commemorandus Antiphanes Carystius, de quo Eudocia p. 61. *κωμικός, ἔγραψε κωμῳδίας 4, οἱ δὲ πενήκοντα.* Sed Eudocia aut scripsit aut scribere debuit *τραγικός* et *τραγωδίας*. Nam Suidas de eodem ita scribit: *Ἀντιφάνης Καρύστιος τραγός, κατὰ Θέσπιν γεγωνὸς τοῖς χρόνοις.* Hunc enim tragicum fuisse poetam, vel Thespidis commemoratio docere poterat Harlesium ad Fabric. Bibl. gr. II p. 414. Neque omitti debebat ab iis qui de graecae tragoediae primordiis disseruerunt. Recte Toupius Emend. II p. 436 illud *τραγός* in *τραγικός* mutavit.

PHILIPPUS, Aristophanis filius, testantibus Schol. Platon. Bekk. p. 331, Anonymo Vit. Aristoph. p. XXXVIII Beck. et Thoma Mag. Vit. Aristoph. p. XL. Huius *Κωδωνιασταὶ* laudantur a Suida s. v. *Φίλιππος τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐστὶ Κωδωνιασταὶ, ὡς Ἀθηναῖος ἐν Δειπνοσοφισταῖς.* Ubi quum nullam hodie huius fabulae mentionem iniectam vidisset Casaubonus, parum felicem coniectu-

ram ⁶⁰⁾ periclitatus est ad Athen. VIII p. 358 f. Titulus fabulae fortasse fuit *Κωδωνισταί* vel *Κωθωνισταί*. Quamquam quod Endocia praebet p. 427 *Κωνιασταί*, ducit potius vel ad *Κωμασταί*, quo titulo ferebantur fabulae Amipsiae, Phrynichi, Eubulidae et Epicharmi ⁶¹⁾, vel ad *Κωνιασταί* h. e. eientam bibentes. Quod Menandro p. 102 restitui fabulae elogium *Κωνειαζόμενας* pro *Κωνιαζόμεναι*, egregie confirmat editus nuper Schol. Clem. Alex. Protr. p. 22 οὐ (Epimenidis) *μύμνηται καὶ Μένανδρος ἐν ταῖς Κωνεαζόμεναις*. Scribe *Κωνεαζόμεναις*. Ac fortasse etiam apud Stobaeum Serm. XXI, ubi Gesneri margo habet: «Menander in Catazom. Cod. A. *Κωταζομοις*» legendum est *Κωνεαζόμεναις*. Denique, ut de titulo fabulae Philippae omnia incerta esse intelligas, eodem iure *Κωνιαταί* conicias, quo titulo Alexis et Amphidramata inscripserunt. Ad ceteras Philippi fabulas ut veniamus, *Φιλύραν* et *Ὀβελιαφόρους* Ephippo vindicavit Casaubonus ad Athen. VIII p. 358 f. *Ὀλυνθιακόν* laudat Stobaeus Serm. CXIII 17, ubi Philippidae nomen nescio an casu substituerit Grotius. Sed in titulo dramatis haud dubie erratum est: ac quum Voss. ha-

π π ϑ
beat *Φιλιόλυν*, satis perspicuum est scribendum esse *Φιλίππου* sive *Φιλιππίδου Ὀλυνθία*. Olynthiam deceverunt etiam Alexis et Menander. Multa minus res certa est de Phileuripide, quam Philippo tribuit Pollux Onom. IX 88, Philippidae idem IX 88 et Antiattic. p. 112. Quia in fabula si ineptum Euripideorum dramatum amorem exagavit, quod Axionicum in cognomine fabula fecisse scimus, fa-

⁶⁰⁾ De ea Clintono Fast. Hell. p. XLVII rectius iudicat Rankius Vita Aristoph. p. CLXXXV.

⁶¹⁾ *Κωμαστῆς* fuit etiam dithyrambicum carmen sive Philoxeni sive Antigenidae. V. Suidas vol. I p. 221.

elle intelligitur tale argumentum mediae potius quam novae comoediae convenire; itaque videndum ne non altero Pollucis loco Philippidae, sed apud Antiatticistam et priore loco Pollucis Philippi nomen restituendum sit. Sed nonnim in re tam dubia quidquam certi pronunciare. Porro Nannium etiam in Philippi fabulis habitam fuisse a nonnullis, docet Athenaeus XIII p. 568 f, ubi facta huius dramaticis mentione dubitanter addit: *εἰ Εὐβούλου τὸ δράμα καὶ μὴ Φιλίππου*. Sic enim ibi corrigendum esse pro *Φιλίππου* monui Praef. Menandr. p. X allato Scholiaste Platonis Bekk. p. 331, ex quo Philippum nonnullas Eubuli fabulas suo nomine docuisse intelligitur: *Φίλιππον τὸν τοῖς Εὐβούλου δράμασιν ἀγωνισάμενον*.⁶²⁾ Ex eodem genere etiam Daedalum fuisse conicias e Themistio ad Aristot. de Anima I 3 p. 622 Ald. *Δημόκριτος παραπλησίως λέγων Φιλίππῳ τῷ κωμωδοδιδασκάλῳ· γησὶ γὰρ τὸν Δαίδαλον κινουμένην ποιῆσαι τὴν ξυλίνην Ἀφροδίτην ἐγγέαντα ἄργυρον χυτόν*. Quae vix dubitari potest quin ex eadem Daedalo sint derivata, quam Eubulo tribuunt Athenaeus VI p. 247 a et Antiattic. p. 108. Praeterea Philippum commemorant Suidas v. *ἀκοσιμῶσαι*, *τὸ ἐπικύρῃαι καὶ τὴν πυγὴν προσθεῖναι* (leg. *προτεῖναι*) *γυμνῆν*, *Φίλιππος* et Stobaeus Serm. LXII 35, quamquam qui ibi laudantur Philippi versus, ab eodem Stobaeo LXII 7 tribuuntur Menandro. Apud eundem Serm. CXXIV 21 Philippidae tribuitur hic versus: *ὁ κοινὸς ἰατρός σε θεραπεύσει χρόνος*. Ubi quum Iemma

⁶²⁾ Conjecturam nostram in loco Athenaei, confirmatam nunc auctoritate cod. B apud Dindorfium, haudquaquam idoneis argumentis impugnavit Rankius Vita Aristoph. p. CLXXXVI, qui cum nihil impedire dicit quo minus Philippides Eubulae fabulae auctor habeatur, multum errat. Cfr. Clintonum Fast. Hell. p. XLVI.

Gesnerianum Philippidae in Philippo non temere fictum videatur a Gesnero, fortasse scribendum est: *Φιλίππιδου ἢ Φιλίππου*, nisi in Philippi nomine Philippidae fabulae titulus latet, v. c. *Φιλάδελφοι*, quam ipse commemorat Stobaeus Serm. CVIII 13, ubi Cod. A habet *Φιλίππου Φιλάδελφοις*. Denique propter Fabricium Bibl. Gr. II p. 480 moneo, ne quis nostrum Philippum confundat cum eo quem commemorat Maximus Tyr. I 20, ubi Philippum habemus *γελωτοποιόν*, non diversum ab illo Xenophonteo in Symposio, de quo vide etiam Athenaeum I p. 20 b. XIV p. 614 c. d, Dionem Chrysost. LXVI p. 358 et Eustathium ad Odys. IV p. 1503 33, ubi dicitur Philippides.

ARAROS, et ipse Aristophanis filius. Hunc qui primum Olymp. CI in certamen descendisse tradit Suidas s. v. *Ἀραρός* ⁶³), haud dubie eam intelligi voluit fabulam quam Araros non ab Aristophane acceptam, sed proprio Marte elaboratam docuit ⁶⁴), si quidem Cocalum et Aeolosiconem, quas a patre scriptas sed suo nomine inscriptas Araros in certamen commisit, haud longo post Plutum secundam (Olymp. XCVII 4) intervallo exhibitas esse probabile est. Argum. Pluti p. 5 Hemst. *τελευταίαν δὲ διδάξας τὴν κωμῶδιαν ταύτην ἐπὶ τῷ ἰδίῳ ὀνόματι καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ συστήσαι Ἀραρότα δι' αὐτῆς τοῖς θεαταῖς βουλόμενος τὰ ὑπόλοιπα δύο δι' ἐκείνου καθῆκε Κώκαλον καὶ Αἰολοσίκωνα*. Ubi quod Aristophanes filium in Pluto fabula populi

⁶³) Ubi quae leguntur verba: *καὶ κλίνεται Ἀραρός, ὡσπερ Ἀμνῶς Ἀμνῶ, Τυφῶς Τυφῶ*, quamvis falsa doceant, non tamen deleri debebant a Kustero. Constanti usu flectitur *Ἀραρός Ἀραρότος*, estque hoc unicum, ni fallor, exemplum nominis proprii a participio perfecti ita formati. Non dissimile tamen quod finxit Aristophanes Av. 65 *Ἰποδεδῶς* et vs. 68 *Ἐπιχεροδῶς*.

⁶⁴) Consentit Rankius Vita Aristoph. p. CXCVIII.

gratiae commendasse narratur, recte, ut videtur, ad primi actoris partes, quas in illa fabula Araroti demandaverat pater, traxit Clintonus *Fast. Hellen.* p. 101. Ceterorum scriptorum loca quae ad Cocalum et Aeolosiconem pertinent, adscripsit Dindorfus *Fragm. Arist.* p. 80. 87. De iis quorum ipse auctor fuit Araros dramatis non admodum honorifice sensisse veteres docet Alexidis locus apud Athen. III p. 128 e:

καὶ γὰρ βούλομαι
ὑδατός σε γεῦσαι· πρᾶγμα δ' ἔστι μοι μέγα
φρέατος ἔνδον ψυχρότερον Ἀραρότος.

Sed meminerimus hoc aemuli poetae esse iudicium; certe non adeo despectum iacuisse, ut a grammaticis negligetur, intelligitur e Polluce VII 65, ubi in Ararotis versu pro *κροσωτοῦς* alios *κροκωτοῦς* scripsisse memoriae tradit. Fabulas eius Suidas commemorat hasce: *Καινεύς, Καμπυλίων, Πανός γοναί, Ὑμέναιος, Ἀδωνίς, Παρθενίδιον*. Ex quibus *Παρθενίδιον* non commemoratur, quod sciam, nisi a Suida. Livii Andronici *Virginem* habemus apud Festum s. v. nobilem. Sed incertam facit lectionem tum formae *παρθενίδιον* insolentia tum librorum fluctuatio. In V enim hoc nomen scriptum est *Παρθενίκαίς*, in E *παρνεῖ*), in Med. *παρθενιδικόν*.

Adonidis fragmenta supersunt apud *Antiattic.* p. 81. 104. 113 et Athen. III p. 95 e, ubi qui affertur ex hac fabula versus,

Ὁ γὰρ θεὸς τὸ ῥύγχος εἰς ἡμᾶς στρέφει,

de Marte intelligendus videtur in aprum mutato. In *Καινεῖ* nobilissimam tractavit fabulam de Caenide a Neptuno compressa et postea in virum transformata. Quo spectant haud dubie verba ex nostro dramate servata apud Pollucem VII 65

παρθένος δ' εἶναι δοκεῖ

φορῶν προκωτούς καὶ γυναικείαν στολήν.

In versu ab Antiattic. p. 112 servato:

ἢ σὴ θυγάτηρ, ὅτ' ἐκεῖνος αὐτὴν ἐπελέξα,

nescio quis patrem Caenidis compellat, et ἐκεῖνος de Neptune interpretor. Praeterea laudatur ab Antiattic. p. 81 et p. 99. Ceterum eadem fabula, de qua vide Aelianum H. A. I 25, Antoninum Liber. XVII, Scholiastam Apoll. Rhod. I 59 et Iliad. I 264, Ovidium Metam. XII 189 sqq., Virgillum Aen. VI 448, etiam Antiphani comoediae argumentum praebuit. V. Athenaeum X p. 433 c. Καμπυλίωνος quale argumentum fuerit, difficile dictu est. Similis tituli Alexidis fuit fabula Ἀγκυλίων, de qua vide quae infra dicentur. Ararotis Καμπυλίωνα ab aliis Eubulo fuisse tributam docet Athenaeus XI p. 471 e. XIII p. 562 c, qui eandem fabulam sine dubitationis significatione laudat II p. 47 d. III p. 86 d. 105 e, quibus adde Aspasium ad Aristotelis Eth. Nicom. IV 7, Photium s. v. *νωταλεύματα*, Antiattic. p. 88. 99 et Anonymum Bekk. Anecd. p. 444. Πανὸς γονάς, quo titulo etiam Philisci fabula ferebatur, habemus apud Athenaeum IV p. 175 d et Antiattic. p. 82. 106. Ὑμέναιος denique duobus locis laudatur. V. Athenaeus VII p. 237 a, ubi ante Casaubonum ἐν μεναιῶ legebatur pro ἐν Ὑμεναιῶ, et Suidas s. v. ἀναθεῖναι. Titulus fabulae sitne ad nuptiale carmen in fabula cantatum, an ad mythicum illum Hymenaeum referendus, definire non ausim. In nuptiis celebrandis versatam esse fabulam docet locus a Suida servatus,

Ὅπως δὲ τὴν νύμφην, ἐὰν ὁ καιρὸς ᾖ,

μετέωρον ἐπὶ τὸ ζεῦγος ἀναθήσεις φέρων.

Ita enim haec scribenda sunt.

Ex incertis fabulis quae afferuntur, vide apud Pollucem VI 43, Athenaeum II p. 50 b et Suidam vol. I p. 789 ἐωθός,

χωρίς τοῦ ἰ' Ἀρχιππος, καὶ Ἀραρῶς ἔωθας. Cfr. Phot. s. v. ἔωθώς.

NICOSTRATUS. Hunc fuisse qui tertium Aristophanis filium perhiberet, docet Anonymus Vit. Arist. p. XXXVIII et Thomas Mag. p. XI, cuius sententiae auctor fuit Apollodorus, Dicæarcho, quem sequuntur Suidas s. v. Φιλέταιρος, et Eudæc. p. 426, Philetaerum tertium Aristophanis filium fuisse affirmante. Scholiastes Platonis Bekk. p. 331 καὶ τρίτον, ὃν Ἀπολλόδωρος μὲν Νικόστρατον καλεῖ, οἱ δὲ περὶ Δικαίαρχον Φιλέταιρον. Quidquid est, certe mediæ fuit poeta comoediae, de quo diserte admonuit Athenaeus XIII p. 587 d, quamquam Harpocratio p. 266, ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ νέᾳ κωμῳδίᾳ δράμα Ὀρνιθευτῆς Νικοστράτου, eum novae comoediae adsignavit, non aliam ob causam puto, quam quod fabulae Nicostrati haud paucae haberent quae novae comoediae poetis propria existimabantur. Ex quo genere est quod militem gloriatorem induxit in fabula Βασιλεῖς apud Athenaeum VI p. 280 d, foeneratorem avarum in Τομιστῆ ibidem XV p. 685 f, coquum gloriantem ibidem XIV p. 664 b. Eodem spectat τῆς ματτύης commemoratio in fragmentis apud Athenaeum XII p. 517 a. XIV p. 664 c, quod cibi genus quum a Dorotheo sub Macedonum imperio Athenas introductum esse dicatur, a novae demum comoediae poetis frequenter commemoratur.

De ceteris rebus Nicostrati nihil tenemus, nisi quod Tettigidaeam Myrinensem amavit amorisque furori saltu de rupe Leucadia facto medicatus esse dicitur. Ptolemaeus Heph. apud Photium Bibl. CXC p. 153 Bekk. καὶ Νικόστρατον τὸν κωμικὸν Τεττιγδαίας (cod. A τεττιγδαίας) τῆς Μυριναίας ἐρασθέντα ῥῖψαι ἑαυτὸν καὶ ἀπαλλαγῆναι τοῦ ἔρωτος. Nam quod praeterea de Nicostrato tradit Suidas s. v. Νικόστρατος vol. II p. 624 et s. v. ἐγὼ ποιήσω

vol. I p. 675, optimum eum fuisse histrionem (*κωμωδίας ἢ ὑποκριτῆς δοκῶν κάλλιστα ὑποκρίνεσθαι*) adeo quidem, ut vel proverbii loco dictum fuerit, *ἐγὼ ποιήσω πάντα κατὰ Νικόστρατον*, qui haud dubie comici poetae versus est, hoc igitur unice Suidae errori debetur diversos Nicostratos confundentis. Is enim tragicus actor fuit vixitque ante Olymp. XC, ut constat ex iis quae tradit Xenophon Symp. III 11. Cfr. Plutarchus Opp. Mor. p. 348 F. Append. Vatic. I 65, Proverb. Coisl. p. 132, Philodemus in Volnm. Hercul. Oxon. vol. II p. 16. Suidae error decepit etiam Spaldingium ad Quintil. I p. 309 et Schneiderum ad Xenophontis Symp. I. l. p. 199. Alius item est Nicostratus Thebanus *κωμωδός* in titulo apud Boeckhium Corp. Inscr. I p. 763. Nec mihi a nostro diversus esse videtur is quem commemorat Diogenes Laert. IV 18. *Νικόστράτου γοῦν ποτε, τοῦ ἐπικαλουμένου Κλυταιμνήστρα, ἀναγινώσκοντός τι τοῦ ποιητοῦ αὐτῷ τε (Polemoni) καὶ Κράτῃ, τὸν μὲν συνδιατίθεσθαι τῶν δ' ἴσα καὶ τὸ μὴ ἀκοῦσαι*, ubi Fabricius Biblioth. Gr. II p. 472 nostrum comicum laudari sibi persuasit; rectius intelligatur is cuius Thesaida laudat Diogenes lib. II 59, quamquam ibi alii libri habent *Πυθόστρατος*.

Ad fabulas viri quod attinet, primum non indignum memoratu est, nonnulla eius dramata ita laudari a grammaticis, ut ab aliis Philetaero, quem Dicaearchum pro tertio Aristophanis filio habuisse supra vidimus, tributa fuisse appareat. Ex hoc genere fuit fabula *Ἀντυλλος* inscripta, de qua vide Athenaeum III p. 108 c. 118 e, ex quo probabile fit etiam ea quae omisso fabulae indicio apud Athenaeum II p. 65 d leguntur, ex eodem dramate petita esse. Sed de hoc admonuit iam Schweighauserus. Athenaei loca respiciens Suidas s. v. *Νικόστρατος* ita scribit: *λέγει δὲ (Athenaeus) ὅτι δράματα αὐτοῦ ἐστὶ Πάνδαρος ὁ καὶ Ἀντυλλος*,

ὅς καὶ Φιλεταίου δοκεῖ εἶναι. Pro Πάνδαρος legendum Πάνδροσος, ut docet Athen. XIII p. 587 d. XV p. 693 a. b, ubi tamen nihil reperio, ex quo hanc fabulam etiam Ἄντυλλος inscriptam fuisse intelligatur. Itaque scripsit Suidas Πάνδαρος vel Πάνδροσος καὶ Ἄντυλλος. Corrupte etiam Eudoc. p. 811. Quae apud eundem Suidam in recensu fabularum Philetaeri leguntur: Ἄντυλλος καὶ Ἄντοφιλέταιρος, ὧς δέ τινες Νικοστράτην, moverunt Fabricium ut Ἄντοφιλέταιρον inter Philetaeri fabulas reciperet; sed recte iam Meursius illa ad saniores rationem revocavit scribendo: Ἄντυλλος, καὶ αὐτὸς Φιλεταίου, ὧς δέ τινες Νικοστράτου. De Antyllo, cui fabula inscripta fuit, nihil habeo quod dicam; nomen ipsum ex Ἄντικλῆς deminutum est, quemadmodum Θράσυλλος ex Θρασυκλῆς, Ἄριστυλλος ex Ἀριστοκλῆς et similia. Cfr. supra p. 288. Herculem in satyricis fabulis Heryllum dictum fuisse docet ex antiquis grammaticis Eustath. ad Iliad. p. 989 47. Non magis inter veteres constabat de auctore Οἰνοπίωνος, quam fabulam quum Philetaero tribuat Athenaeus IV p. 169 e. VII p. 280 d et Suidas s. v. Φιλέταιρος, idem Suidas s. v. Ἄμφιας Nicostrato assignavit: Νικόστρατος Οἰνοποιῶ (leg. Οἰνοπίωνι) καὶ Σωσικράτης.

Ceterarum, quas quidem nondum commemoravimus, Nicostrati fabularum titulos hoc ordine enumerat Suidas et e Suida Eudocia: Ἱεροφάντης, Κλεινή, Ἄβρα, Ἡσιόδος, Διάβολος, Ἄντερῶσα, Ἐκάτη, Μάγειρος, Ὄπις, Πλοῦτος, Σύρος, Ἀπελαυνόμενος, Ψευδοστιγματίας. In his pro Ὄπις, quod mulieris nomen videri potest, fuit qui Ὄπις scribendum eamque fabulam non diversam fuisse putaret ab Hecate. Facilius credam illud Ὄπις ex Φιλῶτις esse corruptum, quo titulo Antiphanis drama inscriptum fuit. Σύρον et Ἀπελαυνό-

μενον Eudocia ad uaias fabulae titulum εοσιενxit Σύρος ἀπελαυνόμενος. Sed diversis utraque locis commemoratur ab Athenaeo XIV p. 615 f et 664 b. Pro Κλεινή recte Κλίγη legitur apud Athenaeum, in ceteris titulis nihil variantem. Incertarum fabularum fragmenta supersunt tredecim. De ingenio dramatum Nicostrati praeter ea, quae supra diximus, hoc unum habeo quod afferam, minime maledicum vel audacem fuisse poetam. Rerum civilium statum nunquam attigit, nisi forte semel in loco a Photio Lex. p. 348 6, ubi commemorantur ῥήτορες ἐξωρμενικότες, δυσχερεῖς, παλιναίρετοι. Sed talia in Nicostrati fabulis fuisse videntur rarissima.

PHILETAERI, quem Hyperidis et Diopithis ⁶⁵⁾ aequalem fuisse ex Athenaeo VII p. 342 a et XIII p. 587 c intelligitur, omnino unam et viginti fabulas fuisse Suidas scribit, sequente Eudoc. p. 426. Ex his praeter Ἀντυλλον et Οἰνοπίωνα, de quibus supra dictum est, a Suida s. v. Φιλέταιρος diserte nominantur: Ἀχιλλεύς, Κορινθιαστής, Κυνηγίς, Φίλαυλος, Κέφαλος, Τηρεύς, Ἀταλάντη, Λαμπαδοφόροι. Quas omnes praeter Cephalum petiit ex Athenaeo, ex quo addere poterat Ἀσκληπιόν VII p. 342 a et XI p. 487 a. Ἀδωνιάζουσαι Philetaeri laudantur ab Antiattic. p. 104, nisi legendum ibi Φιλιππίδης, cuius hoc titulo fabulam affert idem Antiattic. p. 86 et Polkx V 100. Eiusdem Μῆνες fabula, qui fuit etiam Epicharmeï dramatis titulus, commemoratur a Grammatico MS apud Dindorfium, Φιλέταιρος Μησί τις ἐστὶ Μαιμακτηρῶν; B. μὴν δικάσιμος. Quam praeterea commemorat Suidas s. v. ἀμπαλίνορρος Philetaeri fabulam Με-

⁶⁵⁾ Puto eius qui Menandri comici poetae pater fuit, vixit in republica haud mediocriter versati.

λέαγρος inscriptam, ea fortasse non diversa fuit ab Atlantae, quae laudatur Athenaeo X p. 416 f. Ex Achille unum fragmentum superest apud Athenaeum XI p. 474 d. Neque frequentior Κορινθιαστοῦ memoria, quam affert Athenaeus XIII p. 559 a. Κορινθιαστής, quo nomine etiam Poliochi fabula ferebatur, quo sensu intelligendum sit docet Stephan. Byz. p. 468 Berk. κορινθιάζομαι (leg. κορινθιάζομαι) τὸ ἐταιρεῖν ἀπὸ τῶν ἐν Κορίνθῳ ἐταιρῶν, ἢ τὸ μαστροπεύειν. Scholiastes Leid. ad *Hiad.* β 572 κορινθιάζειν τὸ καλλωπίζεσθαι. Cfr. Lobeck. *Aglaoph.* p. 1021. Similes fabularum tituli sunt *Μαστροπὸς* Philippidis, *Πορνοβοσκὸς* Anaxilae Eubuli Posidippi, *Ἀντιπορνοβοσκὸς* Dioxippi, *Παιδερασταὶ* et *Παιδεραστής* Diphili et Antiphanis. *Κυνηγίδος*, quae *Κυνηγίας* dicitur Suidae, quattuor fragmenta servavit Athenaeus VI p. 280 c. XIII p. 570 f. 572 d. 587 c, ubi meretricum recensens est. Titulus fabulae utrum de venatrice interpretandus, an pro nomine proprio meretricis habendus sit, incertum est. Porro *Λαμπαδηφόρους*, quae *Λαμπαδοφόροι* apud Suidam scribitur, commemorat X p. 418 c. *Τηρεία* III p. 106 c. X 436 d et *Φίλανυλον* XIV p. 633 c, cuius quod argumentum fuerit, praeter titulum fabulae, docet locus ab Athenaeo servatus, Ὡ Ζεῦ καλὸν γ' ἔστ' ἀποθανεῖν ἀγλούμενον etc. Cephalī memoriam unde Suidas duxerit nescio. Si vere hoc titulo comoediam inscripsit, argumentum eius non dissimile fuisse crediderim ei, quod in Procrīde tractavit Eubulus. Nisi forte ab eo Cephalo argumentum fabulae repetendum est, quem graviter notat Aristophanes *Eccl.* 248, quae Dobraci videtur esse sententia. Vide eius annotationem ad Aristoph. *Acharn.* 317. Incertorum dramatum duo superant fragmenta apud Athenaeum I p. 21 c et Pollucem VII 46.

EPHIPPOS ⁶⁶⁾, Atheniensis, testante Suida, qui mediae cum comediae poetam fuisse scribit, idque verum esse praeter ea quae Athenaeus XI p. 482 c ex Antiocho Alexandrino rettulit, etiam alia docent indicia, velut quod Platonem et Academicos ridet apud Athenaeum XI p. 509 c. d. et Alexandrum Phraeam commemorat ibid. III p. 112 f, eiusque aequales Dionysium maiorem, Cotyn, Theodorum aliosque ibid. XI p. 482 d. Fabularum titulos habemus hosce: *Ἀρτεμις* apud Athenaeum III p. 112 f, quo titulo an Dianam intellexerit, incertum est, cum Artemis etiam mulieris nomen fuerit, Diogen. Laert. III 42. *Βούσιρις* apud Athenaeum X p. 442 d et Macrobius Sat. V 21, ubi Busiridem habemus cum Hercule colloquentem et Argivorum vinositatem et ignaviam irridentem. Busiridis fabulam, ut de tragicorum satyricis dramatis taceam ⁶⁷⁾, largissimam comicis poetis materiem praebuisse docent exempla Epicharmi, Cratini, Antiphani, Mnesimachi, quorum omnium commemorantur fabulae Busiridis nomine inscriptae. Ad harum unam respicere videtur Dio Chrysost. VIII p. 200 τὸν δὲ Βούσιριν εὐρών (Hercules) πάντῃ ἐπιμελῶς ἀθλοῦντα καὶ δι' ὅλης ἡμέρας ἐσθίοντα — διέρρηξεν ἐπὶ γῆν καταβαλὼν ὥσπερ τοὺς θυλάκους τοὺς σφόδρα γέμοντας. In *Γηρυόνη*, ut ex loco apud Athenaeum VIII p. 346 f intelligitur, nescio quem Macedoniae principem introduxerat miracula narrantem de pisce incredibilis magnitudinis (*ἀλίας*

⁶⁶⁾ De nomine *Ἐπιππος* vix operae pretium est afferre Scholiastam Iliad. ε' 76 *εὐρέθη τὸ Πάνορας δασυμένον καὶ Ἐπιππος ὁ κωμικός*. V. Lehrsii Aristarch. p. 332.

⁶⁷⁾ Diomedes Inst. gramm. p. 487. in Satyrica *scilicet* Satyrorum personae inducuntur aut si quae sunt ridiculae similes Satyris, Autolycus, Burris. Scribe Busiris.

Κρότης μείζω μεγέθει) quem necesse cuius regionis incolae Geryonae regi paraverint. Finita narratione portentis plene alter interlocutor ita pergit:

Ψυχρὸν τοῦτί

παύου φουσῶν, Μακεδῶν ἄρχων·

σβέννου, Κελτοὺς μὴ προσκαύσης.

Ex quo fabulam eo tempore scriptam esse colligas, quo Galatae Macedoniae fines infestabant. Eandem illam Macedonici ducis iactationem Ephippus *Πελαστίῃ* fabulae inseruerat, quamquam quorsum ista omnia spectent, ne Athenaeus quidem se intelligere fatetur. Neque e reliquis fabulae fragmentis apud Athen. VIII p. 365 c. IX p. 370 c. cll. II p. 65 c. quidquam elicias. Fabulae nomen ad fastum regis significandum fictum videtur. Similiter Lamachus apud Aristophanem *Acharn.* 1082 vocatur *Γηρονόνης τετραπτελος*. *Ἐμπολή* laudatur Athen. VIII p. 363 c. XIII p. 571 e, ubi B habet *Ἐμπόλη*, P *Ἐμπόλει*, et XIV p. 617 f. Titulum fabulae Casaubonus ad Suetonii Calig. 40 p. 413 de captura meretricia interpretatur, ut apud Artemid. I 78, *ἀγαθαὶ δὲ καὶ αἱ ἐπὶ ἐργαστηρίων καθιζόμεναι καὶ πιπράσκουσαι τι καὶ δεχόμεναι ἔμπολὰς καὶ ὄραθεῖσαι καὶ μαχθεῖσαι*. Cui quidem interpretationi satis conveniunt quae ex hac fabula servavit Athenaeus lib. VIII, in quibus de meretricibus agitur. Sed *ἔμπολή*, nisi quid additum sit, ex quo de meretricia mercede sermonem esse intelligatur, eo quo Casaubonus voluit sensu accipere non licet. Nec Artemidari locum recte interpretatus est Casaubonus; neque enim de meretricibus illic agitur, sed de mulieribus mercaturam facientibus et mercedem exigentibus. *Ἐφηβοὶ* laudantur Athen. X p. 423 d. XI p. 482 c. XIV p. 642 e. cll. II p. 56 a. I p. 29 d. *Κίρκη* ibid. X p. 430 e. *Κύδων* VII p. 322 d. XIV p. 642 f. Nomen fabulae an ab illo Cydone cuius

hospitibus notissimo proverbio (v. Gaisford. ad Zenob. I 49) celebratur, repetendum sit non decernam. *Ναναγός* XI p. 509 c, ubi ridetur Platonis eiusque familiarium cura in corpore ornando posita. *Ὅμοιοι* et *Ὀβελιαφόροι* apud Athen. XI p. 482 d: *Ἐπιπτος ἐν Ὅμοίοις ἢ ἐν Ὀβελιαφόροις*, ubi recte monuit Schweighauserus *Ὅμοιοι* et *Ὀβελιαφόροι* diversarum esse fabularum titulos; nisi forte cum cod. Laur. ἐν post ἢ delendum est, ut titulus fabulae fuerit *Ὅμοιοι ἢ Ὀβελιαφόροι*, quam rationem commendavit Fritschius Quaest. Aristoph. I p. 74. *Ὀβελιαφόροι* laudantur ab Athenaeo etiam VIII p. 359 a. Sequitur *Πελασστής* apud Athen. VII p. 289 b. VIII p. 347 h. IX p. 380 f. Eodem titulo inscripta fuit fabula Eriphi, quam affert Athenaeus IV p. 137 d, ubi Reinesius Ehippi nomen reponendum putabat. Denique *Σαπφώ* commemoratur ab Athenaeo XIII p. 572 e et *Φιλύρα* ibid. VII p. 286 e. VIII p. 358 f et XIII p. 571 a. Quae fabulae nomen fecit Philyra meretrix fortasse eadem fuit, quam commemorat Lysias apud Athen. XIII p. 586 e. *Φιλύρα γέ τοι ἐπαύσατο πορνευομένη ἔτι νέα οὔσα.*

De incertarum fabularum fragmentis suo loco dicetur; nunc illud tantum moneo, ne quis Eustathio confisus Ehippium etiam elegiaca carmina condidisse existimet. Sic enim ille ad Iliad. λ 697 p. 879 38: *περὶ ὧν (Ἑλίων) ὅτι καὶ μέθυσοι καὶ ψεύσται ἦσαν, δηλοῖ ὁ κωμικὸς Ἐπιπτος εἰπών·*

Ἥλις καὶ μεθύει καὶ ψεύδεται· οἷος ἐκάστου οἴκος, τοιῆ [δὴ] καὶ συνάπασα πόλις.

Atqui hoc non Ehippi esse, sed incerti auctoris epigramma docet Athenaeus X p. 442 d, qui allatis aliquot versibus ex Busiride Ehippi ita pergit: *Πολέμων δὲ ἐν τῷ περὶ τῶν κατὰ πόλεις ἐπιγραμμάτων περὶ Ἑλίων λέγων παρατίθε-*

ταί τούδε τὸ ἐπιγράμμα Ἴλις καὶ μεθ' αὐτῆς κτλ. ex quo or-
ris origo vatis perspicitur.

Ephippo seppar aetate fuit EPIGENES, quamquam
hanc antiquissimis accenset Eudocia p. 166: Ἐπιγένης κω-
μικός. φέρεται αὐτοῦ δράματα Ἡρώλη καὶ Μνημάτων
καὶ Βαχχεΐα. ἔστι δὲ τῶν ἀρχαιοτάτων. Etiamvero con-
fundit Eudocia, quod etiam Fabricio accidit, Epigenem co-
micum cum Epigene tragico poeta antiquissimo, de quo di-
xerunt Hermannus ad Aristot. Art. Poet. p. 104 et Jacobus
Quaest. Soph. I p. 42. Recte igitur postrema illa verba
ἔστι δὲ τῶν ἀρχαιοτάτων omisit Suidas. Contra novae co-
moediae poetam Epigenem dicit Pollux VII 29 τῶν δὲ νέων
τις κωμικῶν Ἐπιγένης. Sed huic quominus fidem habea-
mus, duo sunt quae prohibent argumenta. Quorum alterum
hoc est, quod de fabula Ἀργυρίου ἀφανισμός dubitatum
est inter veteres utrum Antiphani an Epigeni tribuenda es-
set, Athen. IX p. 409 d, quod fieri non potuisset nisi eius-
dem uterque aetatis fuisset. Tum vero ipse Epigenes apud
Athen. XI p. 472 f Pixodarum, Cariae principem, his ver-
bis commemorat in Μνηματίῳ.

Βασιλέως υἱὸν * *

λέγεις ἀφίχθαι δηλαδὴ Πιξῶδαρον.

Pixodarus, natū minimus filiorum Hecatombi, postquam Adam
sororem, quae Hidricio fratri eidemque coniugi Olymp. CIX 1
in imperio successit (Diod. Sic. XVI 69), regno expul-
lerat, ipse imperio potitus est Olymp. CIX 4 teste Diod.
Sic. XVI 74, qui quum Pixodarum quinque annos regnasse
dicat, manifestum est huius obitum incidisse in Olymp. CXI 1.
Ex his illud apertum est, Epigenem eam fabulam, in qua
Pixodarus sic commemoraretur, post primum annum Olymp.
CXI docere non potuisse. Immo ulterius etiam progredi licet.
Nam quum Pixodarum verbis βασιλέως υἱὸν significet, facile

videt, haec non ita dici potuisse, nisi superstite adhuc Hecatomo, ex quo fabulam illam ante Olymp. C 4, quo anno mortuus est Hecatomnus, doctam fuisse intelligitur. Hinc Epigenem mediae poetis comoediae accensere non dubitavi: ac fortasse etiam Pollux scripsit τῶν μέσων τις κωμικῶν.⁶⁸) Ad fabulas Epigenis quod attinet, praeter Ἀργυρίου ἀφανισμόν et Μνημάτιον, quam iterum Athenaeus XI p. 480 a et 486 b commemorat, laudantur eius Ποντικός Polluci VII 29, Ἡρωίνη Athen. XI p. 469 c. 502 e. 474 a et Βάκχαι vel Βακχία. Prius habet Athenaeus IX p. 384 a, alterum XI p. 498 e, ubi ante Schweighauserum Βακχία, et III p. 75 b, ubi ante Bentleium Βραγχία legebatur. Βακχία dicitur apud Suidam et Eudociam. Vera scriptura videtur Βακχία, quod mulieris nomen fuit ut Βακχεῖος viri.

EUBULUS. De hoc ita Suidas scribit: *Εὐβούλος, Κήτιος, Ἀθηναῖος, υἱὸς Εὐφράνορος. Ἐδίδαξε δράματα ῥθ', ἣν δὲ κατὰ τὰ Ὀλυμπιάδα, μεθόριος τῆς μέσης κωμωδίας καὶ τῆς παλαιᾶς.* In his frustra Menagius ad Diogen. Laert. II 60 assentiente Kustero Σφήτιος scribendum coniecit pro Κήτιος. Photius: *Κητίος, δῆμος τῆς Λεοντίδος.* Cfr. Boeckhii Corp. Inscr. I p. 152 et Toup. Emend. III p. 71. Aetatem viri ita Suidas indicat, ut circiter Olymp. CI eum floruisse dicat, quod si verum est, vix recte in ipsis veteris mediaeque comoediae confiniis vixisse dici poterit. Mediae eum comoediae diserte assignant Etymol. M. p. 451 20 et Ammonius s. v. ἔνδον, et antiquis quodammodo opponit Athenaeus VII p. 300 b. Fragmenta contemplanti temporumque quas continent notas accuratius rimanti longe utilius quam Suidas posuit Olympiadem vitam extendisse

⁶⁸) Sed vide nunc Clintoni Fast. Hell. p. LII Kr.

videbitur. Ita Cydriam classis ducem commemorat apud Athen. XIII p. 569 a, de quo cfr. Ruhnk. Hist. crit. Orat. p. LXXIV. His adde Carabi sive Callimedontis et Philocraetis commemorationem apud Athen. I p. 8 b et VIII p. 390 d, quos utrosque Demosthenis aequales fuisse constat. Ab Hyperide commemoratum esse Eubulum docet Photius Lex. p. 27 20 *Εὐβούλος: δῆμαγωγὸς ἦν ἐπιφανέστατος· ἕτερος δὲ ἐστὶν ὁ κωμικός, οὗ μνημονεύει Ὑπερίδης*. Quamquam videndum est ne verba οὗ μνημονεύει Ὑπερίδης aut transponenda aut certe de Eubulo demagogo intelligenda sint. Hyperidis enim notissima est oratio *περὶ τῶν Εὐβούλου δωρεῶν*. V. Harpocrat. p. 86 4 aliisque locis.

Fabularum quae argumenta tractaverit, superstites dramatum tituli satis indicant, quorum ea fere est ratio, ut poesis viri maxime in mythicarum fabularum tragicorumque poetarum irrisione versata esse videatur. Ac prae ceteris Euripidem sibi ridendum proposuisse videtur, cuius versus subinde vel parodia lusit vel integros et nihil immutatos risus captandi causa orationi suae intexuit. Ita in Amathea fabula apud Athen. II p. 63 d:

*Θερμότερον ἢ κραυρότερον ἢ μέσως ἔχον,
τοῦτ' ἔσθ' ἐκάστῳ μείζον ἢ Τροίαν ἰλεῖν,*

secundum versum ex Euripidis Androm. 369, et in Nannio apud Athen. XIII p. 569 a:

*Ἑλλάδος ἔγωγε τῆς ταλαιπώρου στένω,
ἢ Κυθίαν ναύαρχον ἐξεπέμψατο,*

primum versum ex Iphig. Aul. 370 derivavit. Porro in Orthane apud Athen. III p. 108 b, de phaleride dicit: *πηδᾶ, χορεύεις, πῶλος ὡς ἄπο ζυγοῦ*, quibus iisdem propemodum verbis in re seria usus est Euripides Orest. 45. Eiusdem poetae sigmatismum vellicat in fragmento incertae fabulae apud Scholiastam Eurip. Med. 473. Ex eodem parodiae studio deri-

vaverim; quae passim deprehenditur in fragmentis, orationis supra soccum surgentis sublimitatem numerorumque in rebus levissimis gravitatem, velut in Auge apud Athenaeum XIV p. 622 e, in Orthane ibid. III p. 108 b, in Titanibus ibid. VI p. 220 a, in Nannio ibid. XIII p. 569 a, in incertae fabulae fragmento ibidem II p. 47 b aliisque locis plurimis, in quibus ne solum Euripidem parodia lusum fuisse credamus, prohibet locus incertae fabulae apud Athen. II p. 43 c, ubi Chacremonea tragicum carpit, qui aquam ποταμοῦ σῶμα dixerit. Parcus hominum in republica clarorum irrisori induluisse videtur. Philocratem, Cydium, Callimedontem, Dionysium, Siciliae tyrannum, iam supra commemoravimus. Callistratum autem acerbissime vellicat in Sphingocarlione apud Athenaeum X p. 449 f et in Antiope apud Eustathium p. 1915 18. Sed Myrtilum ne quis eodem trahat, monendum est in verbis apud Athenaeum III p. 108 d:

ὡς εὖ νεναγάγηκεν ἐπὶ τοῦ τηγάνου
ὁ θεοῖσιν ἐχθρὸς Μυρτίλος,

postrema in Myrtilum Deipnosophistam dicta et ab oratione Eubuli separanda esse. Dictione usus est Eubulus, quantum e fragmentis intelligi potest, tersissima et ad omnem elegantiae laudem composita. Labentis graecitatis rarissima reperio indicia eaque fere ipsi cum reliquis huius aetatis poetis communia. Ex hoc genere est *στρουθάριον* Athen. II p. 65 e, *ἐγχεραννίω* et *καταγνύει* ibid. IX p. 450 a et II p. 36 b, *δεδινῖα* apud Antiatic. p. 90. Porro *κόλλου* de *ἀνδρογύνῳ* apud Antiatic. p. 102 et Eustathium p. 1915 20, *στηθύσιον* apud Athenaeum I p. 65 e, *πυαλίτης* apud Pollucem VII 205, *πολλοσταῖος* apud Cramerum Anecd. I p. 369 2, *ἔδω* apud Ptolemaeum Photii Bibl. p. 150, quamquam id quidem in hexametro dactylico, *ἀπρηθία* apud Bekk. Anecd. Gr. p. 433 cll. Lobeckio ad Phrya. p. 514,

φᾶνας apud Athen. I p. 8 c ell. Butt. Gr. ampl. I p. 564, *μήχι* apud Antiattic. p. 108, nisi id ridendi cause fluxit: *ὦ λάγνα* apud Bekk. Anecd. p. 1189, *περὶ πρώτους ὕπνου* apud Antiattic. p. 111, *ἔδαινύμην* apud Athen. II p. 63 e. Denique *ἄτρωτος* prima longa loco indubio apud Athen. IX p. 449 f, quo fortasse tuearis *καταβρῦνουσαν* in loco apud Athen. XI p. 471 d. Nam *μύστακα* penultima brevi, quod eodem trahit Antiattic. p. 108, non video quo pacto aliter dici potuerit. Idem in componendis vel fingendis vocabulis felicissime audax opes patriae linguae ingenti vocabulorum copia ditavit. Pauca de multis ut afferam, *χρυσότευκτος* dixit apud Harpoer. p. 186 4, *ἀερίοικος* apud Athen. III 118 f, *ἀπειρόγαμος* ibid. VII p. 300 b, *λιμνοσώματος* de anguilla ibid. c (nisi legendum *λειοσώματος*), *φιλοτραγήμων* ibid. XIV p. 642 c, *τριβαλλοπανόθρεπτα μειρακύλλια* III p. 108 a, *νεκταροσταγής* I p. 28 f, *μᾶζα χαριτοβλέφαρος* XV p. 686, *λεπτόπηνος* XIII p. 569 a. Poculum dixit *κύλικα κωθωνόχειλον*, *ψηγοπεριβομβήτριαν*, *μέλαιναν*, *εὐκύκλωτον*, *ὄξυπύνδακα* ibid. XI p. 471 d. Nec minus diligentiae in trimetrorum numeris ad summam artem elaborandis posuit: nam alio versuum genere usus est parcissime. Vide tamen Athen. XV p. 679 b et p. 685 e, ubi paeonicos et dactylicos habemus numeros. Sed haec iam supra attigi.

Ceterum quod multis comoediae maximeque mediae auctoribus accidisse scimus, ut alii, neque si ignobiles poetae parum liberaliter eorum opibus uterentur et integros adeo versus in suas fabulas reciperent, id etiam Eubulo accidisse docet Athenaeus I p. 26 a, ubi Alexis, et II p. 43 f, ubi Ophello Eubuli versibus usus fuisse dicitur. Eundem manifesta imitatione expressit Ephippus, ut apparebit comparanti Eubuli locum e *Τινθαίς* allatum apud Athen. VII p. 311 d, cum Ephippi versibus ex Obeliaphoris ibid. VIII p. 358 f. Qui-

bus adde Athen. II p. 65 a, ubi qui Eubulo tribuuntur versus ex Ehippi Geryone afferuntur lib. IX. p. 370 d.

Fabula Eubulum Suidas centum et quattuor docuisse testatur: *ἐδίδαξε δράματα ρδ'*. Ita enim recte Kusterus e codd. scripsit pro *κδ'*, quod re ipsa satis refellitur, si quidem titulorum ad nostram memoriam propagatorum numerus quinquagenarium excedit. Hos igitur deinceps enumerabimus.

Ἀγκυλίων. Laudatur Athenaeo IX p. 369 d. XIV p. 646 b. XV p. 668 d, ubi qui asservati sunt versus natalicia pueri in fabula celebratum fuisse docent. Eiusdem tituli comoedia tribuitur Alexidi. Scholiastam Aristophan. Vesp. 1217 (1173) si sequi licet, suspicaris Ancyllionem istum Phidippidae Aristophanei similem fuisse eoque impietatis progressum esse, ut matri verbera intenderet. Sic enim ille scribit: *ὁ Καρδοπίων (ab Aristophane commemoratus) ζήτητος. οὐδαμοῦ κωμωδεῖται. ἀλλ' Ἀγκυλίων ἐπὶ τῷ τὴν μητέρα κακῶς διατιθένας*. Quibus verbis sane ad nostrum Ancyllionem respicere videtur.

Sequitur *Ἀγχίσης* bis memorata a Polluce lib. VI 10 et IX 76. In *Ἀμαλθεία* Herculis esurientis partes fuisse docet unicum quod ex ea fabula servatum est fragmentum apud Athen. II p. 63 d. *Ἀνασωζόμενοι* laudantur Athen. VIII p. 340 d. In *Ἀντιόπη*, qua cognominem Euripidis fabulam huius videtur, ridet *πολυφαγίαν* Thebanorum, ut apparet ex Athenaeo X p. 417 b. Eandem ad partes vocat Antiattic. p. 102 33. 111 21 et Aristophanes Byzantius apud Eustathium ad Hom. p. 1915 21, ubi *Εὐβουλος* pro *Εὐπολῆς* scribendum esse iam alio loco monui. Neque ex alia fabula ductum est fragmentum apud Athen. I p. 47 b, ubi de Zetho et Amphione, Antiopae filiis, agitur. In *Ἀστυτοῖς* quod argumentum tractaverit, praeter titulum fabulae indicat locus ab Athenaeo servatus II p. 69 c:

*Μὴ παρατίθει μοι Θριδακίνας, ὦ γύναι,
ἐπὶ τὴν τράπεζαν, ἢ σεαυτὴν αἰτιῶ.*

Sequuntur *Αὔγη*, quo titulo etiam Philyllius fabulam docuit, et *Βελλεροφόντης*, utraque ab Athenaeo laudata, illa XIV p. 622 c, haec XV p. 666 f, ubi Bellerophonem habemus Pegaso insidentem et clamantem:

*Τίς ἄν λάβοιτο τοῦ σκέλους κάτωθ' ἡμοῖ;
ἄνω γὰρ ὡσπερ κοιτάβειον αἶρομαι.*

Uttramque fabulam ad Euripidis irrisionem compositam fuisse suspicor. *Γανυμήδην*, quo nomine etiam Antiphani et Alcaei fabulae ferebantur, habemus apud Athen. III p. 110 a et VI p. 248 c, ubi quae recitantur ex hac fabula, "Υπνος γὰρ αὐτὸν ὄντα κακόσιτον τρέφει, de ipso Ganymede intelligenda sunt. Somnum Ganymedis amatorem fluxit etiam Licymnius apud Athenaeum XIII p. 564 c. *Γλαῦκος* laudatur Harpocr. p. 186 4, Polluci VI 67 et Athen. I p. 28 d, ubi iidem versus quos Pollux servavit Epitomatoris errore Antiphani tribuuntur. Nisi forte Eubuli Glaucus ab aliis Antiphani assignatus est. Quae coniectura si aliunde adstrui posset, non dubitari posset quin apud Pollucem III 43: *Ἀριστοφάνης Γλαύκω· Καλύψας καλύμματος τριβωνίω διαπαρθένευσα*, Antiphani nomen substituendum esset. Cfr. Dindorfium *Fragm. Aristoph.* p. 8. Glaucum docuit etiam Anaxilaus. *Δαίδαλος* praeter Athen. VI p. 247 a et *Attic.* p. 108 laudatur a Themistio ad Aristot. de *Anima* I 3, ubi Philippo tribuitur, qua de re supra dictum est. *Δαμαλία* corrupto fabulae titulo affert Suidas s. v. *ἀσκολιάζειν*, pro quo parum probabiliter Hemsterhusius ad *Schol. Aristoph. Plut.* 1130, ubi idem locus, sed sine fabulae titulo laudatur, corrigit *Εὔβουλος ἐν Δαϊδάλῳ* vel *Ἀμαλθείᾳ*. Fortasse *Δαμασίας* fabulae titulus fuit, quod satis frequens Atticis nomen fuisse constat. *Δευκαλίων*, quo titulo etiam

Antiphanea et Ophelia fabulae doctissimi, et apud Athenam
III p. 100 e. 107 f.

Sequitur *Διονύσιος*, cuius titulum et argumentum a Dionysio, Sicillae tyranno, ductum esse diserte tradit Athen. VI p. 260 c: τὰ παραπλήσια ἐποίει καὶ ὁ Σικελιώτης Διονύσιος, ὡς Εὐβουλός· ὁ κωμωδιστοῦς παρίστηεν ἐν τῷ τοῦ τυράννου ὁμωνύμῳ δράματι. Ibidem de homine ipse hos Eubuli versus apposuit:

ἀλλ' ἔστι τοῖς σεμνοῖς μὲν αὐθαδέστερος,
καὶ τοῖς κόλαξι πάσι τοῖς σκώπτουσι τε
ἑαυτὸν εὐόρητος· ἡγεῖται δὲ δὴ
τούτους μόνους ἐλευθέρους καὶ δοῦλος ἦ.

Non recte igitur Alberti apud Photium: *Κωφότερος κίχλη παρ' Εὐβούλου ἐν Διονυσίῳ*, corrigit *Διονύσιῳ*; ut legitur sane apud Zenob. IV 66. Sed recte *Διονυσίῳ*, ut legitur etiam apud Suidam s. v. *κωφότερος*. Idem error est *Μαθηθία*: ad Schel. Eurip. Med. 478, ubi verissime vulgo editur *Εὐβουλός Διονυσίῳ*. Ad eandem fabulam referendus est haud dubie versus a Ptolemaeo Heph. servatus apud Photium Bibl. 190 p. 150 ὅτι τό

Καὶ Προκλείους ἵπποι γλωρὰν ψαλάκανθαν ἔδουσαν, ἀγνοηθέν Καλλιμάχῳ, Εὐβούλου ἐστὶ τοῦ κωμικοῦ εἰς Διονύσιον κωμῳδία. Ita enim recte Bekkerus e codd. dedit pro *Διονύσον*, quod licet hoc loco satis certum videri possit (nam etiam Dionysi nomine fabulam inscripsit Eubulus, et Psalacantham Bacchi fabulis implicitam fuisse ex ipso illo Ptolemaei loco intelligitur), tamen verum istum ex ea fabula quam in Sicillae tyrannum scripsit Eubulus depromptum esse, Proclia commemoratio decet, quippe quem Naxiorum ducem fuisse patriamque urbem Olymp. XCIV 2 Dionysio prodidisse e Diodoro Sic. XIV 15. compertum habemus. Denique de eadem Eubuli

Eubuli memorabilia aut eductae Scholiastae ad Aristophanis Thesmoph. 136 :

τις ἡ τάραξις τοῦ βίου; τί βάρβιτος
λαλεῖ προκωτῶ; τί δὲ λύρα κεκρυφάλῃ;
τί λήκυθος καὶ στρόφιον;

Ad haec igitur Scholiastes ita scripsit: *ἰντεῦθεν τὴν ἀρχὴν Εὐβουλος ἐποιήσατο τοῦ Διονυσίου, τὰ ἀνόμοια τῶν ἐν τῇ Διονυσίου οἰκίᾳ καταλέγων· ἐπὶ πλεον μέντοι.* Itaque Eubulus, quum summam omnium rerum in Dionysii aedibus perturbationem esse docere vellet, id ipsum ita instituisse videtur, ut diversissimi generis suppellectilem temere et sine ordine compositam esse diceret. Atque ea in re Aristophanis de Agathone locum expresserat, sed rem in malus auxerat. In illa Dionysii suppellectile, postea a Dionysio Heracleota emta (Memnon apud Photium Bibl. 224 p. 709), Eubulum etiam Aeschyli pugillares commemorasse suspicari licet. Hec enim ille, quum tragoedias suas identidem ludibrio haberi intellexisset, magno cum studio sibi comparaverat, sperans scilicet ita fore ut divinus repente poeta evaderet. Lucianus adv. indoct. 15 vol. III p. 112: *πυθόμενος ὡς ἐγγελάται, τὸ Αἰσχύλου πυξίον, εἰς ὃ ἐκείνος ἔγραψεν, σὺν πολλῇ σπουδῇ κτησάμενος αὐτό, ὥστε ἐνθεὸς ἔσεσθαι καὶ κέτοχος ἐκ τοῦ πυξίου.* Quae fortasse ex hac ipsa Eubuli fabula derivata sunt. Sed Dionysii tragoedias etiam aliis poetis comicis ridendi materiem praebuisse docet locus Ephiippi ex Obelaphoris apud Athenaeum XI. p. 492 d:

Διονυσίου δὲ δράματ' ἐκμαθεῖν δέοι,
καὶ Δημοφῶντος ἅττ' ἐποίησεν εἰς Κότυν,
ἤσεις τε κατὰ δεῖπνον Θεόδωρός μοι λέγοι.

Suspensor autem Eubulum eam petissimum ob causam calamum in Dionysium strinxisse, quod inepti poetae tragoedias a multis Atheniensium in magno honore haberi animadverterat. V.

Tactica Chil. V 178 sqq. Caeterum verbi gratia, Fabulam ex Athenaei loco mire errore fabulam *Τυράννου* nōmiatē inscriptam exculpasse.

Διονύσου plenus titulus fuit *Σεμέλη ἢ Διόνυσος*, ut ex Athen. XI p. 469 e cognoscitur. Eandem respicit Clemens Alex. VII p. 304 Syllb. ubi Eubulum dicit in *Σεμέλη* Dionysum induxisse de sacrorum sibi oblatorum vititate conquerentem. Ex eadem fabula, nisi forte in pluribus fabulis ipsum deum in scenam productum esse statueret *σάβη*, ductus esse videtur locus apud Athen. II p. 36 b.

Sequitur *Δόλων*, cuius fabulae titulum probabiliter Alberti restituit apud Photum s. v. *πρὸς φθίρα κίρασθαι*, ubi vulgo editur *Εὐβουλος Δούλιω*. Praeterea laudatur apud Athen. III p. 100 a: XI p. 471 d, Thoma Mag. s. v. *Θηρόκλειος*, Moeride Attic. p. 189, Etymol. M. p. 461 20. *Εὐρώπης* notitiam unus servavit Antisth. p. 86. *Εὐρώπης* Athen. X p. 417 c. *Ἐχούς* id. VII p. 300 b. *Ἰξίουος* id. VIII p. 347 d, ubi cum vulgo legeretur *ἐν Ἰξίῳν Εὐβουλος*, Dindorfius *Ἰξίῳν* correxit. Fortasse tamen legendum *Ἰῶνι*, quae laudatur Athen. IV p. 169 f ell. Pollux. X 106, Athen. VII p. 360 e. X p. 417 c. *Καλαθηφόρους* commemorat Ammonius p. 50 et Etymol. Gadit. p. 186. *Καμπυλίῳν*, quae ab aliis *Αραροῖ* tribuebatur, sub Eubuli nomine laudatur Athen. VII p. 295 e. XIII p. 571 f. XIV p. 642 c, Suid. s. v. *ἀντιακίς*, *Μανίρω* et *Περσικάνω*. De titulo non satis liquet. Comparare tamen licebit quae de Ancyliōne dicta sunt. Nec certiora tenemus de *Κατακολλωμένω*, quam praeter Antisth. p. 89 et 114, ubi male legitur *Κατακολλωμένοις*, laudat Athen. IX p. 366 b (cfr. PoMac. X 107, ubi vitiose legitur *Κατακολλῶντι*) X p. 442 e. XI p. 500 e, ubi ante Schweghaeuseram *εὐματακολλωμένω*, et XIV p. 653 e. *Κερκώπων* quod *αὐγα*

accusata fuerit ex indice fabulae suspicari licet. Cfr. supra p. 94. Quos inde veritas servavit Athenaeus X p. 417 d et XIII p. 567 c, ab Hercule recitati fuisse videntur. Κλεψύδρα titulum a meretrici indidit, cui id nomen impositum fuit ἐπειδὴ πρὸς κλεψύδραν συνουσίαζεν ἕως κενωθείη, ut docet Athen. XIII p. 567 d, proprium mulierculae nomen *Μητιχὴ* fuisse attestans.

Κορυδαλοῦ nomine inscriptam fabulam commemorat Phrynich. Rel. p. 338. Κορυδαλός: Εὐβούλου τοῦ κωμωδοποιῦ δράμα ἐπιγράφεται οὕτως. σὺ δὲ τοῖς περὶ Ἀριστοφάνην πειθόμενος κόρυδον λέγε τὸ ζῶον. Eadem praecipit Thomas Mag. p. 213 16 τὸ δὲ κορυδαλός κοινόν, εἰ καὶ Εὐβούλος χρῆται. Ex his intelligitur non Corydalum vel Corydallum, Hippothoontidis phylae populum, sed aviculam fabulae nomen impertivisse. Fragmentum comoediae superest nam apud Grammaticum Bekkeri Anecd. p. 1189 *λάγνης ἢ λάγνα παρ' Εὐβούλου ἐν Κορυβάλλῳ*. (leg. Κορυδαλῶ). *ἔχει δὲ οὕτως· Ἴθι δεῦρο ἀφελοῦ λάγνου ταχυνάκιλα*. Scribendam videtur: *Ἴθι δεῦρ' ἀφελοῦ τ' ὦ λάγνα ταχὺ τὰ ποικίλα*.

In *Κυβευταῖς* aleatorum insaniam perstrinxisse videtur, quod argumentum in cognomine fabula tractaverant Antiphanes et Amphis et in Aleonibus a Nonio laudatis L. Pomponius. Aleae lusus quam ignominiosus habitus sit a Graecis docet Aeschines c. Timarchum cum aliis locis tum p. 67 et 90 Bek. Cfr. Athenaeus X p. 444 d *ὁ Κομητῶν εἰς κίβευτήν σκιάπτων τὸν Ῥοδοφῶντα ἔλεγεν· ὦ γέρον, ἦ μάλα δὴ σε νέοι τείρουσι κυβευταί*. Et Philetæus ut Hyperidem perditum et profligatum hominem esse ostenderet, *πρὸς τῷ ἀποφραγεῖν καὶ κυβεῦν αὐτὸν ἔλεγεν*, ut est apud Athen. VIII p. 342 b. Idem vitium in Amynia et Cleone gemiter notat Aristophanes *Nesp.* 74:

Ἀρνίας μὲν ὁ Προλέπους φησὶ οὕτως εἶναι φιλόκυβον **) αὐτόν· ἀλλ' οὐδὲν λέγει. Μὰ Δι' ἀλλ' ἄρ' αὐτοῦ τὴν νόσον τεκμαίρεται.

Varia *κτυβευτικῶν βόλων* nomina longo recensu ex *Eubulī* fabula enumerat Pellux VII 205. Cfr. Hesych. s. v. *Μάγνης* et Proverb. Vat. II 69.

Λάκωνες ἢ Ἀήδα hoc pleno titulo laudatur Athen. VII p. 330 c. IX p. 380 f. Hinc optime Schweighæus. III p. 108 a pro cod. lectione *ἐν Λάκωσιν ἤδη δ' οὐκ ἔχει χολήν* restituit *ἐν Λάκωσιν ἢ Ἀήδα οὐκ* etc. Simplicii *Ἀήδας* nomine citatur XI p. 460 c. Apud Erotianum p. 347 pro *Εὐπολις ἐν Λάκωσι* legendum videri *Εὐβουλος* supra monui p. 115. *Μήδεια* VII p. 300 c. *Μυλωθρίς* XI p. 484 a, ubi ante Schweigh. *Μυλωθρίδη* legebatur pro *Μυλωθρίδα*. *Μυσοί*, cuius argumentum Cercopibus simillimum fuisse videtur, X p. 417 d. *Νάννιον* ab aliis Philippo tributa XIII p. 568 f. *Ναυσικάα* VII p. 307 f. *Νεοττίς*, quod et ipsum meretricis nomen, XI p. 467 b. *Ξοῦθος* apud Schol. Eurip. Med. 610, ubi legendum videtur,

ἅπαντα διαπερισμμένα

ἡμίσει' ἀκριβῶς ὥσπερ εἰ τὰ σύμβολα.

Ὀδυσσεύς ἢ Πανόπται laudantur Athenæo XI p. 478 c. Titulus fabulae subindicare videtur versutos homines atque omnia curiose speculantes in ea fuisse descriptos. *Πανοπταί* etiam *Cratinea* fabulae fuisse titulum supra vidimus. *Οἰδίπους* laudatur Athenæo VI p. 239 a. *Οἰνόμαος ἢ Πέλοψ* Athen. XV p. 678 f. *Ὀλβία* XIV p. 640 b. *Ὀρθάνης* III p. 105 f. 108 a. d. 118 f. VI p. 228 f. X p. 424 b. *Πάμφιλος* X p. 474 e, Pelluc. IX

**) Arcad. de acc. p. 46 13 τὸ δὲ φιλόκοιβος σένθητον. Scribe φιλόκυβος.

91. Παννυχίς Athen. XIII p. 568 e, ubi idem versus leguntur quos in Nannio posuit. Παρμενίσκος Pollux X 98, Antiattic. p. 161. Πλαγγών Harpocrat. s. v. μερσίκιον p. 243, ubi male legitur ἐν τῇ Πλαγγῶνι pro Πλαγγόνι⁷⁹⁾, ut apparet ex Anaxilla apud Athenaeum XIII p. 558 b ἔστι δὲ σκοπεῖν ἀπ' ἀρχῆς πρῶτα μὲν τὴν Πλαγγῶνα. Eadem meretrix commemoratur a Timocle Athenaei XIII p. 567 e. Nec diversa fuisse videtur ab ea cuius aliquoties meminit Demosthenes in orationibus e. Boeotum. At Plangentium unguentum a Polluce et Hesychio commemoratum non a meretrice, sed a muliere quadam Eleensi nomen duxisse auctor est Helladius apud Photium Bibl. p. 523 Bekk. Πλαγγόνιον ὅπερ εὔρε γυνὴ Ἠλεία καλουμένη Πλάγγων (scribe Πλαγγών). Sequitur Πορνοβοσκός, quis laudatur Athen. III p. 108 et IX p. 371 e. Προκρίδι ποίη de Cephalo et Procride fabula, fortasse etiam Philetæro in Cephalo tractata, argumentum praebuit. Commemoratur Athen. X p. 422 e et XII p. 553 b, ubi perelegans locus est de cane Procridis venatis. Προσουσίαν ἢ Κύννον habemus apud Athen. VII p. 301 a. Στεφανοπώλιδας praeter Pollucem X 120, ubi pro Εὔβουλος legebatur Εὐφρατος, et Scholiastam Iliad. π' 234, laudat Athenaeus XIII p. 557 f. XV p. 679 b. 690 e, quibus locis adde IX p. 384 e, ubi recte Casaubonus pro Eupolide Eubuli nomen restituit. In Σφιγγοχαρίωνι laudata Athenaeo III p. 80 b. X p. 449 e, 450 c et XII p. 553 a Carionem servum introduxisse videtur omnia quae loqueretur senigmatum involucria obscurantem. Vid. Schweigh. vol. V p. 528. Τιτθὰς habemus Athen. III p. 106 a, ubi libri habent Τηθηάς, ibid

⁷⁹⁾ Id nunc e sodd. reposuit Bekkerus. Cfr. Lobeck a Aiac. p. 167.

VII p. 211 d. XV p. 685 e, Antiattic. p. 106, ubi minus recte legitur *Εὐβουλος Τιτῶν*. Ac fortasse etiam apud Athenaeum VI p. 229 a legendum est *ἐν Τιτθαῖς* pro *Τηταῖς*, quamquam Titanes etiam Cratinae fabulae titulus est, *Φοῖνικος* unum fragmentum superest apud Athenaeum IX p. 297 a, ut *Χαρίτων* ibid. XII p. 519 a et *Χρυσίλλης*, quod meretricis nomen fuit, sed diversae ab ea quam Teleclides apud Athenaeum X p. 436 f commemorat. Laudatur ab Athenaeo XIII p. 559 b. Denique *Ψάλτριαν*, quo nomine etiam Drama fabulam docuit, habemus apud Athenaeum XI p. 460 e. Quas praeterea Eubulo fabulas tribuit Fabricius Bibl. Gr. II p. 248, *Κάλλισσχος*, *Ἰάλεμος* et *Διογένους πράσις*, ex iis duas priores Ophellionis esse aperte docet Athenaeus III p. 106 a. De *Διογένους πράσι* infra dicitur, ubi de Eubulide agemus.

ANAXANDRIDES, Anaxandri filius, patria Camirensis, testibus Chamaeleonte apud Athen. IX p. 374 b et Suida v. *Καμειραία* et *Ἀναξανδριδης* ¹⁾, ubi ab aliis Colophonensis patriam perhiberi traditur. De eo aliquando accuratius se acturum esse promiserat Hemsterhusius ad Palluc. X 172. Fabulas docuit inde ab Olymp. CI, ut conicias ex Marm. Arund. ep. 34, ubi ad Calliae nomen, qui archon fuit Olymp. CI anno primo, Anaxandridae nomen adscriptum est. Postea Olymp. CVIII 2 interfuit Olympiorum festivitati a Philippo Macedoniae rege Diū celebratae. Suidas: *γεγονῶς ἐν τοῖς ἀγῶσι Φιλίππου τοῦ Μακεδόνας Ὀλυμπιάδι ἑκατοστῇ πρώτῃ*. Lege *ἑκατοστῇ ὀγδόῃ* et v. Diodorum Sic. XVI 55. Nisi forte mutilus est Lexicographi locus, ut Olymp. CI

¹⁾ *Ῥόδος ἐκ Καμείραν*. Rectius scribitur *Καμείρον* e canone apud Etym. M. p. 488 9. Cfr. Eustath. ad Hom. p. 215 23.

Commemoratio ad primae fabulae actionem spectaverit. ¹¹⁾ Sed de hoc utcunque status, illud certum videtur, Anaxandridem fabulas docuisse inde ab Olymp. CI usque ad Olymp. CVIII vel CIX, idque, ut alia mittam, confirmat etiam Platonis (Diogen. Laert. III 26), Iphicratis et Cotyos (Athen. IV p. 131 a); Melanoppi et Callistrati (ibid. XII p. 558 d), Polyucti (ibid. IV p. 166 d) aliorumque hominum illa aetate celebrium irrisio. De obitu viri quod narrat Barnesius ad Euripidis Phoen. 396, versum ab Aristotele Eth. Nicom. VII 10 servatum, ἡ πόλις ἐβούλεθ', ἢ νόμων οὐδέν μέλει, quem attulit etiam Cyrillus de Trinit. II p. 96, hunc igitur versum fatalem fuisse Anaxandridae, id neque Eustratius, ad quem provocat Barnesius. neque alius quisquam tradidit. Ceterum perelegans est de poeta nostro Chamaeleontis Heraclaeotae locus e libro VI περὶ κωμωδίας servatus ab Athen. IX p. 374 b, ubi narrat Anaxandridem proceri corporis virum fuisse vestemque gestasse purpuream aureisque fimbriis condecoratam: eundem vero acerbioris fuisse ingenii, neque, si forte in fabularum commissionibus victus esset, improbatas populo fabulas novis curis emendasse iterumque in scenam produxisse, sed in forum, ubi thus et odores veneant, discerpendas misisse. Ita factum esse, ut multas fabulas scite adornatas deleverit, δυσκολαίων τοῖς θεαταῖς διὰ τὸ γῆρας. Haec Chamaeleon, quorum partem repetit Eustathius ad Odys. p. 1834 15. Neque tamen in omnes eum quas docuit fabulas ita grassatum esse, vel hoc documento est, quod de quinque et sexaginta fabulis (tot enim eum docuisse Suidas auctor est) sex et triginta tituli a gramma-

¹¹⁾ V. Clintoni Fast. p. 139, qui Suidae verba ita corrigebat: γεγωνῶς Ὀλυμπιάδι ἑκατοστῇ πρώτῃ καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσι etc. Alia proposuit Bernhardius ad Suid. l. l.

κείς λαιδύονται. Victorias reportavit, ut ex eodem Suida discimus, numero decem, histrione usus, ut Aristoteles Rhet. III 12 docet, Philemone: ἀνάγκη δὲ μεταβάλλειν τὸ αὐτὸ λέγοντας· ὅπερ ὡς προοδοποιεῖ τῷ ὑποκρίνεσθαι· «οὗτός ἐστιν ὁ κλέψας ὑμῶν, οὗτός ἐστιν ὁ ἐξαπατήσας, οὗτος ὁ κτὸ ἔσχατον προδοῦναι ἐπιχειρήσας.» οἷον καὶ Φιλήμων ὁ ὑποκριτὴς ἐποίει ἐν τε τῇ Ἀναξανδρίδου Γεροντομανίᾳ, ὅτε λέγει «Ραδάμανθυς καὶ Παλαμίδης», καὶ ἐν τῷ προλόγῳ τῶν Εὐσεβῶν τὸ «ἐγώ». Philemonem histrionem commemorat Aeschines c. Timarch. p. 132 Rsk. εἰληφῶς ἠλέγχθη παρὰ Λευκωνίδου, τοῦ Φιλωτάδου κηδεστοῦ, διὰ Φιλήμονος τοῦ ὑποκριτοῦ, εἴκοσι μνᾶς. Quae non dubito quin de eodem illo Philemone intelligenda sint.

In fabularum ratione nonnihil novasse Anaxandridem Suidae constat testimonio, qui primum eum ἔρωτας καὶ παρδίνων φθορὰς fabulis suis intexuisse tradit, quae reddens Eudocia tantum facinus abominata παμμιάρου nomen ingenioso poetae indidit Ion. p. 60. Anaxandridis exemplum deiiceps sequuti sunt Antiphanes, Alexis aliique mediae novaeque comoediae auctores. Ingenium poetae, de quo satis honorifice iudicasse Aristotelem ex frequenti Anaxandridis commemoratione (velut Rhet. III 10. 11. 12, Eth. ad Eud. VI 10, ad Nicom. VII 10) haud temere conicias, optimo cognosci potest ex longioribus eclogis quas servavit Athen. IV p. 131. VI p. 227 b. 242 d. VII p. 299 f et Stobaeus Serm. 68 p. 277 Grot.

Superest ut fabularum titulos recenseamus: Ἀγροίκου apud Athen. XI p. 463 f. 461 f. XIV p. 643 b, Macrobi. Sat. V p. 562. Ἀγχισης apud Athen. VI p. 263 b et Poll. IX 59. cll. VI 161. Αἰσχρὰ (nisi malis Αἰσχρα, quod mulieris nomen est, v. c. apud Callim. Epigr. 58) apud Athen. X p. 455 f. Ἀντιερῶν ibid. XIV p. 654 b. Ἀχιλ-

λέως apud Antisthiam p. 104. Γερουταμανία apud Athen. XIII p. 570 d. XIV p. 614 c, Aristot. Rhet. III 12. Αίδυμοι apud Antisthiam p. 85.

Ἐλένη apud Suidam I p. 6 et fortasse apud Etymol. M. p. 630 49 ἀρσενικῶς (ὁ ὀρίανος) παρὰ Ἀναξανδρίδην ἐν Φαρμακομάντει, οὐδατέρως δὲ ἐν Ἐλεγείοις καὶ [παρ'] Ἐπιγράμῳ ἐν Ἀταλάντῃ. Scribendum videtur οὐδατέρως δὲ ἐν Ἐλένῃ, quam fabulam commemorat etiam Antisthiam p. 96 εὐφορησία, Ἀλέξανδρος Ἐλένη, ubi vide ne Ἀναξανδρίδης reponendum sit, cuius nomen passim in notius Alexandri nomen ablisse satis constat. V. c. c. Maximi Sentent. XCIII p. 154 Genev. et Schol. Aristot. Rhet. III p. 70. Ac fortasse etiam apud Stob. Floril. LXVII 12, ubi hic versus, ταμνίον ἀρετῆς ἐστὶ γενναία γυνή, Alexandro tribuitur, Anaxandridis nomen reponendum est. Quamquam hoc quidem loco non intercedam, quominus idem ille Alexander intelligatur, cuius Διόνυσον, Πότον, Τηγόνιον et Αἰπόλους laudent Scholia Iliados, Athenaeus, Zenobius. Sed de hoc postea videbimus. Ceterum Alexandrides comicus quotiescunque commemoratur, Anaxandridis nomen restituendum esse monuerunt Casaubenus ad Athen. IV p. 182 d. VII p. 261 a, Hemsterh. ad Polluc. IX p. 1024, ad Aristoph. Plat. p. 222 et Baylius Lex. Histor. I p. 256. Porro Ἐὐσεφείδης habemus apud Aristotelem Rhet. III 12, ubi prologus fabulae commemoratur.

Ζωγράφοι vel Γεωγράφοι. Utroque enim nomine inscribatur, si fides Polluci X 59 εἴρηται μὲν γὰρ καὶ ἐπὶ ζωγράφου τοῦνομα (πυξίων) ἐν Ἀναξανδρίδου Ζωγράφοις ἢ Γεωγράφοις, ἑκατέρως γὰρ ἐπιγράφεται τὸ δράμα. Quae res mihi quidem nequaquam credibilibus videtur, ac verer ne vitiosis libris se decipi passus sit grammaticus multae lectionis sed nullius iudicii; nec movet me quod eadem

fabula *Ζωγράφου* dicitur ab Antisthete. p. 104 *κιννάβαρις*, *ἀρσενωῶς* *Ἀναξανδριδῆς Ζωγράφου*, ubi itidem *Ζωγράφου* corrigendum puto. Ad eundem, quem Antistheticista autē oculos habuit, locum respicit Grammaticus Bekk. Anecd. p. 1206 *εἴρηται παρὰ Ἀλεξανδρίδῃ* — τὸν *κιννάβαριν*. Scrib. *Ἀναξανδρίδῃ*. Ceterum hanc fabulam ab aliis *Παγίαι* vel *Αυγείαι* tributam esse, nescio an ex alia Antistheticistae glossa p. 113 l cum Pollucis loco comparata colligi possit: *Πυξίον, ὅπου οἱ ζωγράφοι γράφουσιν. Ἁγίας Ζωγράφου*. Eiusdem tituli fabulas scripserunt Antiphanes et Diphilus. Pomponii Pictores habemus apud Nonium pluribus locis.

Sequuntur *Ἡρακλῆς* apud Athen. XIV p. 688 c. *Θετυταλοὶ* apud Antisthete. p. 106. *Θησαυρὸς* apud Athen. IV p. 176 a. XV p. 694 e. *Θησεύς* apud Antisthete. p. 96, Diogen. Laert. III 26, ubi male Hemsterhus. ad Aristoph. Plut. p. 323. *Θησαυρῶ* vel *Τηρεῖ* corrigi voluit. Theseum docuerunt etiam Aristonymus, Theopompus, Diphilus. *Κανηφόρος* apud Stobaeum Ecl. Phys. II 1 p. 6, ubi fallitur Heerenius, cum *Κανηφόροι* scribendum putat, quoniam chorus e canephoris constitit. Turpilii Canephorus passim a Nonio laudata utrum ex Menandri an Anaxandridis *Κανηφόρου* expressa sit incertum est. *Κερκύων* apud Athen. III p. 106 a, ubi quod in omnibus libris legitur *ἐν δὲ Κερκίῳ*, Reinesius Defens. Var. Lect. p. 72 in *Κερκύονι* mutavit, Porsono nec probante nec improbante. *Κιθάριστρια* apud Pollucem X 172. *Κυνηγέταις* apud Athen. VI p. 247 f. *Κωμωδοτραγωδία* apud Antisthete. p. 67, quo titulo etiam Alcaeus fabulam inscripsit. Vide supra p. 247. *Λυκοῦργος* apud Athen. III p. 105 f. *Λυκοῦδες* apud Antisthete. p. 106. *Μελίλωτος* Athen. X p. 409 e. XIV p. 654 f.

Νηρεὺς apud Antiattic. p. 87 et Athen. VII p. 205 e, ubi prologi pars servata est. Eiusdem fabulae inscriptio fortasse Athenaeo XI p. 482 e, ubi Anaxandridis *Νηρηΐδες* laudantur, restituenda est. Nerens autem, a quo fabulae nomen indidit poeta, coquus fuit illis temporibus celeberrimus, quemadmodum perspicue docet locus e prologo fabulae servatus apud Athenaeum l. l.

Ὁ πρῶτος εὐρῶν πολυτελὲς τμητὸν μέγα
 γλαύκου πρόσωπον, τοῦ τ' ἀκύμονος δέμας
 θύννου τά τ' ἄλλα βρώματ' ἐξ ὑγρᾶς ἀλός
 Νηρεὺς κατοικεῖ τόνδε πάντα τὸν τόπον.

Eundem praecipuis culinariae artis auctoribus accenset Euphro Athenaei IX p. 379 e:

Νηρεὺς δ' ὁ Χίος γόγγρον ἤψε τοῖς θεοῖς.

Neque alium intelligam in Alexidis loco apud Athenaeum III p. 107 a:

Ὅστρεια παρὰ Νηρεῖ τινα
 ἰδὼν γέροντα φυχί' ἠμφισμένα
 ἔλαβον ἐχίνους τε.

Denique idem Nerens fortasse etiam Anaxilae argumentum fabulae praebuit, de qua vide Athenaeum X p. 426 e, nisi ibi pro *Ἀναξίλας ἐν Νηρεῖ* scribendum est *Ἀναξανδρίδης ἐν Νηρεῖ*. Sed hoc incertum esse ipse fateor.

Porro *Ὀδυσσεὺς* apud Athen. VI p. 227 b. 242 d. VII p. 307 e. *Ὀπλόμαχος* apud Athen. IV p. 182 d. XIV p. 634 e et Antiatt. p. 106, cuius fabulae titulus incertum est utrum de campiductore vel armorum magistro an de ephebo qui artem arma tractandi disceret, intelligendus sit. V. Casaub. ad Theophr. Char. V p. 79. De armorum magistro nomen hoc legitur apud Teletam Stobaei Ecl. XCVIII 72 *ἐφηβος γέγονεν ἤμπαλιν τὸν κοσμητὴν φοβεῖται, τὸν παιδοτρίβην, τὸν ὀπλόμαχον, τὸν γυμνασίαρχον. Πάνδαρος*, apud

Athen. NE p. 105 f et Suidam s. v. Ἀριστοφάνητος, ubi quod editur Ἀλεξανδρίδης Πεισάνδρω, ita corrige: Ἀναξανδρίδης Πανδάρω. Πόλεις apud Athen. VII p. 299 f. Πρωτεσίλαος ibid. IV p. 131, ubi facetissime describitur nuptiale convivium Iphicratis, XII p. 553 d. XV p. 689 f. Σαμία ibid. VI p. 253 a. Σατυρίας ibid. III p. 95 c. Ita enim meliores libri appellant fabulam, aliis Σατύρω presentibus pro Σατυρία, quos sequutus est Dindorfus. Satyrias nomen proprium fuisse videtur a Σάτυρος formatum, ut Ἀριστίας ab ἄριστος, Ἀδυμίας a δίδυμος, Σκληρίας a σκληρός et similibus. Σώσιππος apud Scholiastam ad Hom. Iliad. ψ 1 κίται (sc. τὸ πτόλις) καὶ παρὰ κωμῶν Ἀλεξανδρίδην ἐν Σωσίππῳ. Corr. Ἀναξανδρίδην. Sosippum, poetam comicum, cui fuerunt qui Diphili Ἀπολιποῦσαν adscriberent, commemorat Athenaeus IV p. 133 f. Qui num quid commune habuerit cum eo, a quo Anaxandrideae fabulae titulus ductus est, non decernam. Ἰβρις apud Athen. XV p. 700 a. Τηρεὺς apud Athenaeum IV p. 166 d. IX p. 373 f. XV p. 691 a, quam fabulam non in optimis habitam esse memoriae preddidit Chamaeleon Athenaei IX p. 374 b. Φαρμακόμαντις apud Etymol. VI p. 630 46, Athen. II p. 68 b et VI p. 261 f, ubi ipsa habes φαρμακομάντως verba. Denique Φιαληφόρος apud Athen. IV p. 176 a.

Praeterea haudquaquam indignum memoriae est, Anaxandridem, poetam comicum, etiam dithyrambicae poesi operatum esse, exemplo quod sciam unico. Nam Amphidis qui ab Athenaeo IV p. 174 f et XIII p. 563 e laudatur Dithyrambus, manifesto comoediae est titulus, Hesychius autem s. v. πυρπερέγγει a Cratino dithyrambum recitatum esse narans, improprie loquutus esse censendus est. Sed de Anaxandride omnem dubitationem Chamaeleontis verba tollunt

apud Athenaeum IX p. 374 e. *Ἀντιφώντιος*, ἰσχυρῶς, διδάσκων κατὰ διδύραμβον Ἀθήνησιν, εἰσῆλθεν ἐπ' ἴππου καὶ ἀπήγγελλέ τι ἐκ τοῦ ᾄσματος.

ALEXIS, genere Thurius, testantibus Suida a. v. *Ἀλεξίς* et Anonymo in Bibl. Coislin. p. 597, sed Atticae civitatis adscriptus. Stephanus Byzant. p. 510. *Οἶον, δῆμος τῆς Ἀσποντιδος φυλῆς. ἐξ Οἴου Ἀλεξίς.* Cfr. Meursius de Pop. Att. p. 85. Hunc medicae poëtam comœdiæ habitum esse ab antiquis grammaticis, inquit non modo Athenaeus VIII p. 336 d et Pollux VIII 17, vocabulum *ἀλεξίπρως*, qui titulus est fabulae Alexidis, medicae comœdiæ tribuendus, sed discrete testatur grammaticus Coislin. l. l. et Anonymus de Com. p. XXX, de quo supra diximus p. 303. Neque repugnant fragmenta, in quibus satis multa reperias quae illam sententiam prorsus confirmant. Ex quo genere sunt ea quae de Platone leguntur apud Diogen. Laert. III 26. 28 et Athen. VIII p. 354 d, quae vix scribi potuerunt ab Alexide nisi superstito adhuc Platone, quem Olymp. CVIII 1 obliuiscit constat. Adde his Misogalae citharoedi apud Athen. VIII p. 339 e, Aristippi Cyrenaei ibid. XII p. 544 f, Pythagoreorum ibid. IV p. 161 b chl. Gellii N. A. IV 11 et Athen. IX p. 386 e, aliorumque hominum iyrisiones, quos merito medicae comœdiæ ludibria dixeris. Quibus si iuaxeris fabularum titulos, quales sunt Aesopus, Archilochus, Helena, Septem contra Thebas, Hestione, Cleobulina, Linus, Ulixes et alii eiusdem generis, verissime Alexin medicae comœdiæ auctoribus accenseri intelliges. Nec tamen mirarer equidem, si quis aliam rationem sibi incundam putaret. Nam quum Alexidis fragmenta subinde manifesta recentioris comœdiæ indicia contineant, v. e. puellae elevationem apud Antiathic. p. 81, coquerum gloriationes apud Athen. IV p. 169 d. 170 h. III p. 167 a. IX p. 379 a aliisque locis, parœdicos ibid. VI

p. 237 b. 244 d et X p. 471 d, quumque in Hypobolimitis fabris adeo Ptolemaeum Philadelphum regem eiusque cum sorore coniugium commemoret apud Athen. XI p. 508 b, quod ante Olymp. CXXIII 1 fieri nullo modo potuit, haud sane mirandum esset, si quis in eam concederet sententiam, ut Alexia in novae comoediae poetis numerandum esse censeret. Quod quum per expressa grammaticorum testimonia non liceat, nihil relinquitur nisi ut grammaticos, quum maiorem Alexidis fabularum partem mediae comoediae ingenium et colorem referre viderent, huius potius quam novae comoediae poetis eam accensendum existimasse statuamus.

De natali anno Alexidis nihil veteres tradiderunt. At longissimam vitam ei praeter Aristotelem apud Stobaeum¹³⁾ tribuit Plutarchus Defect. Orac. p. 420 e: οὕτω γὰρ Ἐπικουρός τε χεῖρον Γοργίου φανείται τοῦ σοφισταῦ καὶ Μητροδώρου Ἀλέξιδος τοῦ κωμωδοποιῦ· διπλάσιον γὰρ οὗτος ἔζησε τοῦ Μητροδώρου. Ex quo eum sex supra centum annos complevisse efficitur. Vid. Clintoni Fast. p. 187 Kr. iam quum Thurios, apud quos natus esse Alexin e Sulda¹⁴⁾ docuimus, circiter Olymp. LXXXVII 3 a Lucanis deletus

¹³⁾ Floril. CXVI 47 ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους Χρησῶν. Ἀλεξίς ὁ τῶν κωμωδιῶν ποιητής, ἐπειδὴ τις αὐτὸν ὄντα πρεσβύτην ἰώρα μόλις πορευόμενον καὶ ἠρώτα Τί ποιεῖς; ἔφη, Κατὰ σχολὴν ἀποθνήσκω. Eadem leguntur apud Arsenium Viol. p. 101. Aristoteles, quem Olymp. CXIV mortuum esse constat, Alexin grandaeum videre non potuit, ex quo satis intelligitur opus illud Chrifarum titulo insignitum aut Aristotelis nomen esse mentitum, aut Aristoteli iuniori, de quo Ionsius Hist. phil. I 15 egit, tribuendum esse.

¹⁴⁾ Ἀλεξίς Θούριος, ἣτις πρότερον Σύβαρις ἐκαλεῖτο. Quorum verborum sensum mirifice pervertit Eudoc. p. 60 scribens illa: Ἀλεξίς Θούριος, κωμικός, ὅστις πρότερον Σύβαρις ἐκαλεῖτο, qui sive librarii sive Eudociae error fluxit ex ignorantia notissimi idiomatis.

et in servitutem abactos esse constat (Strab. VI p. 404 B et Heynii Opusc. Acad. II p. 141), quumque Alexis minimum ad Olymp. CXXIII I aetatem produxerit, satis probabili ratione efficitur, natales Alexidis incidere in initium Olymp. LXXXVII. Suspiciari igitur licet, parentes Alexidis, cum summum a Lucaois periculum instare Thuris viderent, eiusdem Olympiadis anno secundo una cum filiole patria relicta Athenis vitae domicilium collocasse. De obitu Alexidis quod tradit Plutarch. de senis admin. reipublic. p. 765 b, *Φιλήμονα τὸν κωμικὸν καὶ Ἀλεξιν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀγωνιζομένους καὶ στεφανωμένους ὁ θάνατος κατέλαβεν*, hoc igitur quamquam mirum videri potest in tam longaevo senae, non desunt tamen apud veteres illos senectutis exempla in summo ingenii corporisque vigore ad extremos humanae naturae terminos productae. Cfr. supra p. 307. De ceteris viri rebus domesticis nihil compertum habemus nisi quod Menandri patrus fuit et filium habuit Stephanum, qui et ipse comoediis scribendis operam dedit. Vid. Suidas s. v. *Ἀλεξίς* et Eudoc. p. 60. Nisi in eo Suidas Alexia cum Antiphane confudit, cuius de filio, cui itidem Stephano nomen fuit, eadem memoriae prodidit Anonymus de Com. p. XXX. Cfr. supra p. 306. Fuisse qui Menandrum ab Alexide educatum dicerent, idem refert Anonymus. Cfr. Proleg. ad Menandr. p. XXVI. Gulositatem viri et in respondendo facetiam attingit Lynceus Samius apud Athen. VIII p. 344 e. Nam irrisus aliquando a nonnullis, qui faceti esse vellent (*ὑπό τινων σπερμολόγων*), et interrogatus ab his, quonam obsonio maxime delectaretur, *σπερμολόγοις*, respondit, *πεφρυγμένοις*. Denique Ionsii Script. Hist. Phil. I 19 opinionem, nostrum Alexidem non diversum esse ab eo quem Diogenes Laertius Platonis *παιδικὰ* fuisse scribit, ut incertam verbo commemorare sufficiat.

Fabulas decuisse perhibetur a Suida quadraginta quibus
 que scripta ducentas, in quibus fuerunt tamen compositores, de
 quarum auctore ne veteribus quidem certo constaret. Itaque
Πρωτόγυρος et *Όμοία* ab aliis Antidoto, *Άνθεια* *Άλεξιστρων*
 et *Ύανος* Antiphani tribuebantur. Ceterum in tanta fabula-
 rarum multitudine, ex quibus nonnullas in latinum sermo-
 nem conversas fuisse Gellius N. A. II 23 tradidit; non im-
 probum est, Alexis iisdem subinde in diversis fabulis versibus
 usum esse. Vide e. g. Athen. IV p. 165 d et e. VI p. 107 d
 et IV p. 169 d. VII p. 314 d et III p. 107 c. VIII p. 340 b. c.
 Nec semet ipsum tantum, sed etiam alios poetas v. c. Eu-
 bulum excerpisse, ex eodem Athenaeo I p. 25 f discimus.
 In re scenica an quidquam novaverit Alexis, non satis com-
 pertum est; nam quod Carystius Pergamenus in libro de
 Didascalibus apud Athen. VI p. 235 e scripsit, τὸν νῦν λεγόμε-
 μνον παράσιτον εἰρεθῆναι ὑπὸ πρώτου Ἀλεξίδου, ipse re-
 futat Athenaeus, docens ille parasiti personam induisse iam
 Epicharmum in Spe vel Plute et Eupolidem in Assen-
 tatoribus, nomine autem παρασίτου ante Alexidam usum
 esse Ararotem in Hymenaeo. Cfr. Goellius in Bibl. crit. IV
 p. 19. Nec tamen de nihilo esse videtur quod dixit Cary-
 stius, cuius hanc mentem fuisse suspicor, ut parasiti et no-
 mine et persona, qualem plerique postea comoediae auctores
 proposuerunt, atticorum comicorum primum omnium Alexi-
 dem usum esse existimaret, quae si vera sunt, simul etiam
 intelligitur, Parasitum prioribus Alexidis fabulis adnumeran-
 dam et Antiphani Parasito, de quo p. 339 dictum, antiquiorem
 habendum esse. Pellacis errorem qui haec scribit VI 35
 ἐπὶ τοῦ παρασιτεῖν ἐπὶ λιχνείᾳ ἢ κολακείᾳ πρώτος Ἐπι-
 χαρμος τὸν παράσιτον ὠνόμασεν, εἶτα Ἀλεξίς, huius igitur
 errorem notavit iam Casanbeus ad Athen. l. l. Eadem
 nota dignus Scholiaste Homeri *Iliad.* ρ' 571: τὸ δὲ ὄνομα

ταύτην παρατίθενται εἴρηται ἐν Ἐλευσίῃ παρ' Ἐπιχάρου. Nunc enim parasiti nomine non usum esse certissimum est. Locus quem Scholiasta respicit, idem ille est quem servavit Athenaeus, continetque parasiti imaginem plane ad vivum expressam, ad cuius imitationem quum plerique atticorum comicorum suam assentatorum et parasitorum descriptiones componerint, certe partem fragmenti hoc loco adscribam:

Ἐπιχάρου τῷ λῶντι, καλέσαι δὲ μῶσον,
καὶ τῷ γὰρ μῆτι λῶντι, κούδεν δὲ καλαῦ.
ἐπειδὴ δὲ χαρτεῖς τ' εἰμὶ καὶ ποιεῶ πολὺν
γέλωτα καὶ τὸν ἐστιῶντ' ἐπαινεῖω,
καὶ κατὰ τισὶ ἀντίαν τι λῆ τήνῃ λέγειν,
τήνῃ κωδίζομαι τε κἀπὼν ἡχθόμαν.

Extrema, quae frustra criticos exercuerunt, ita cavenda sunt κωδίζομαι τε κἀπὼν ἡχθόμαν.

De poetica viri facultate fabularumque quae docuit indolis et ingenio frustra sit qui confidenter pronunciare velit. Neque quid veteres ea de re senserint comperit habemus, nisi quod festivitatis laudem ei tribuit Athen. II. p. 50 f. idque rectissime fecisse Athenaeum, vel ex fragmentis perspicitur, quorum haec indoles est, ut Alexidis in summa ingeni libertate mirum elegantiae omnisque generis facetiarum studium fulsere intelligamus. Quam in rem laudasse sufficit, quae servavit Stobaeus Serm. CXVI p. 475 et Athen. III. p. 104 d. VI p. 164 b. 224 f. 237 b. VIII p. 336 d. 340 a. XI p. 470 e. XII p. 544 e. 552 e. XIII p. 558 d. 566 a. XV p. 601 e. alia, in quibus nihil invenias quod non facetiosissime dictum fateare. Quam laudem qui talibus locis, qualis est est quem praeter alios servavit Scholiasta Platonis Ruhnk. p. 140, immani putat, is reputet velim, ignorare nos quae sunt actionis totiusque fabulae, cui subbigidam illam maximam insularum enumerationem inserat, tenet et ratio. In

oratione confirmatione summis ubique obsequium etiam
 nunquam libertati deprehendat. Quod etiam in singularum
 vocum usu et forma haud raro a veterum Atticorum norma
 deviat, non Alexidis id vitium fuit, sed actatis in his etiam
 rebus ad deteriora prolapsis. Ex hoc genere, ut trita illa
 οὐδὲ εἰς pro αὐδεις, ὀμνύων pro ὀμνύς οmissum, est v. c.
 soriatum εἶπα apud Athen. VI p. 230 h, χαμμένειν apud Phry-
 nium Ecl. p. 339, ἀπολογηθῆναι pro ἀπολογησασθαι
 apud Antiattic. p. 89 5, τηλικούτω apud Athen. XI p. 562 a,
 οἰκοδοσιπόντης apud Phryn. Ecl. p. 377, Polluc. X 21 et
 Thom. Mag. p. 645, παλαιστρακός de quo vidi Lobekium
 ad Phryn. p. 242, ἰσχυράς (ita lege pro ἰσχυρέσιος) ἀνὲρ
 τοῦ ἰσχυρός apud Photium Lex. p. 117 16 ell. Antiattic.
 p. 100 13, ψυχικός pro ἀνδρόθυμος et νομικός pro κίμας
 ἐπιστήμων apud eundem Phot. p. 656 25. 303 3, εὐοφία
 de pulcra facie apud Antiattic. p. 93 1, Ἀττικηρῶς apud
 Athen. IV p. 187 c, ἀνδρακηρός apud Polluc. X 11, εχίστη
 pro ἔξισ apud Athenaeum IX p. 383 d, βαρυφωνία apud
 Polluc. II 112, διαπράττεισθαι βίον pro διόγειν βίον apud
 Stobaeum Flor. LXVIII 2, διαπαρθεγέειν pro διακορεῖν
 apud Polluc. III 42, quamquam id quidem Diocles exemplis
 taceri licet; διπλάζειν active sensu pro διπλασιάζειν apud
 Antiattic. p. 89 6, ἀκολαστία apud Grammat. Bekk. Anecd.
 p. 367 24 et Athenaeum XII p. 544 c. f, Δυόθαινα pro
 Δυοθίς apud Photium Lex. p. 525 11, Λάκωνο pro Λα-
 κωνική apud Antiattic. p. 100 23, ἐπιλήσημη apud Suidam
 vel. I p. 819, ποικιλῶς pro ποικιλής apud Polluc. VIII
 25, μονιτυλέω pro ὀνθυλέω apud Athenaeum II p. 40 f,
 ὑπόμακρος pro ὑπομήκης apud Antiattic. p. 115 14, βαλ-
 λισμός de commissione apud Athen. VIII p. 362 c, κακου-
 ζία pro καχεξία apud Antiattic. p. 104 24, λαγός pro λα-
 γός apud Athenaeum XIV p. 654 f, ξυλολογητοῦχος ibid. XV

p. 790 a, ζωδάριον apud Antiattic. p. 66 2, ὀφθαλμῶν ἐπι-
 θάλισιν i. e. περιέργως θεᾶσθαι ibid. p. 110 15; λήροθαι
 k. e. luxuriavi apud Athenaeum XIV p. 600 c, ut apud
 Maesimathum Athenaei IX p. 403 a, μετὰβα imperat. apud
 Antiattic. p. 108 10, quamquam etiam Aristophanes dixit
 μετὰβα. Porro ἀπογηρᾶς pro ἀπογηρᾶστων apud Athen. II
 p. 80 f, οὐχ οἶον nequaquam apud Athenaeum VI p. 244 d
 ed. Phrynicho Ecl. p. 572. Particula ἡδὲ contra ceterorum
 comicorum morem usus esse videtur apud Athenaeum VII
 p. 322 c. Mitto alia, quae enumerare longum est. Affinis
 haec generi est, quam in nonnullarum vocum quantitate sibi
 sumpsit licentiam. Ita ἄχρηστος prima longa dixit apud Athen.
 I p. 40 f, διαπραξάμενος secunda longa apud Stobaeum Serm.
 LXVIII 2 et ἐλάα penultima brevi apud Athen. II p. 60 a,
 nisi eo loco ἐλαῶν scribendum pro ἐλαῶν. Consulto emisit
 ἡδῖον penultima brevi in loco ex Ἀσωτοδιδασκάλῳ, quae
 fabula num recte Alexidi tribuatur dubitare licet. V. Athen.
 VIII p. 336 b. Porro ψυγέα et στρωματέα ultima brevi
 habemus in fragmentis supra indicatis p. 295. Eadem quam
 orationi tribuimus elegantiae laus debetur numerorum confor-
 mationi, quos tanta arte elaboravit, vix ut cedere videatur
 Aristophani. ⁷⁵⁾ Usus est autem praeter vulgaria versuum
 genera etiam metro Eupolideo et hexametris dactylicis, de
 quo vide quae supra p. 300 diximus.

Restat ut fabularum titulos recenseamus, in quo quan-
 tum fieri potest temporum ordinem sequemur. Ex prioribus
 igitur poetae nostri fabulis fuisse videtur Ἀποβάτης apud
 Athen. XIV p. 638 c, ubi Argas citharoedus et poeta com-

⁷⁵⁾ Vitiosam caesuram in loco apud Athen. VII p. 324 c
 ἐπὶ τὸ τάγηρον σῖζον ἐπεισιῶν φέρω, haec tollit emen-
 datio σῖζον ἐπεισιῶν φέρω, quam etiam sensus requirit.

memoratur, quae circa Olymp. CIII Seruiliæ colligae ex Anaxandridis loco apud Athen. IV p. 131 b, ubi in Iphicratis nuptiis adfuisse dicitur. *Ἀγκυλίων* semel laudatur Diogen. Laert. III 26:

*λέγεις περὶ ὧν οὐκ οἶσθα, συγγενῶς τρέχων
Πλάτωνι, καὶ γνώσει λίτρον καὶ χρόμμνον.*

Tempus fabulae indicat Platonis irrisio, quae movit Clitonum Fast. Hellen. p. 127, ut Ancyliorem cum reliquis fabulis, in quibus Platonis facta est mentio, ad Olymp. CVI referret. Fortasse recte. Neque silentio praetermittenda est hac in causa antiquioris Atticismi forma *λίτρον*, pro qua *νίτρον* Alexandri demum temporibus invaluisse suspicatur Lobeck. ad Phryn. p. 305. De argumento fabulae admonui supra, ubi de Eubuli Ancyliore actum est. Ceterae fabulae, in quibus exagitur Plato, sunt *Μεροπίς* apud Diogen. Laert. III 27. *Ὀλυμπιόδωρος* ibid. 28 et *Παράσιτος* ibid. et apud Athen. X p. 421 d et III p. 123 e, ubi quum Araros, Aristophanis filius, rideatur, etiam hoc argumento intelligitur verum esse quod supra de aetate fabulae *Παράσιτος* monui. Consulto omisi *Μίλκωνα* apud Athenaeum VIII p. 354 d: *κατὰ τὸν Ἀλέξιδος — Μίλκωνα, ἐγώ, φησὶ, Κῶν μὴ παραθῶ σοι θερμά, τᾶγαθὸν Πλάτων Ἀπανταχῶ φησὶ ἀγαθὸν εἶναι*, ubi dubitari potest. utrum *Μίλκων* fabulae sit nomen an personae.

Eidem aetati fortasse assignanda est quam Phaedri nomine inscripsit fabulam, ab Athenaeo IV p. 165 e et XIII p. 562 a laudatam. Nam quum in altero horum locorum Alexis hominem quendam induxerit, qui se paupertate ad philosophiae studium adductum esse confiteatur, quamque Phaedrus Myrrhinusius, cuius nomine Plato nobilissimum dialogum inscripsit, a Lysia pauper ex divite factus esse dica-

tar.¹⁴), Th. Bergkiius Epist. ad Scholasticum p. 133 pauper-
entium Alexidis philosophum ipsum illum Phaedrum Myrrhi-
nistam esse ingeniosa coniectura suspicatus est. ¹⁵) Alexi-
dis verba haec sunt:

*Πορευομένη δ' ἐκ Μιτραϊῶς ὑπὸ τῶν κακῶν
καὶ τῆς ἀπορίας φιλοσοφεῖν ἐπήλθε μοι.
καὶ μοι δοκοῦσιν ἄγνοεῖν σὶ ζωγράφος
τὸν Ἑρατο, στυγομώτατον δ' εἰπεῖν ὅσοι
τοῦ δαίμονος τούτου ποιοῦσιν εἰκόνας.
ἔστιν γὰρ οὔτε θῆλυς οὔτ' ἄρσσην, πάλιν
οὔτε θεός οὔτ' ἄνθρωπος, οὔτ' ἀβέλτερος
οὔτ' εὐθιγῆς ἔμφρων, ἀλλὰ συννενημένος
πανταχόθεν, ἐνὶ τόπῳ τε πόλλ' εἶδη φέρον.*

Omittle reliqua. Haec autem verba apud Alexidem ipsum
Phaedrum dicere etiam eo confirmari existimat Bergkiius,
quod Plato in Symposio Socratem, cuius familiaritate Phae-
drus utebatur, simillime de Amore disputantem induxit.
Eminvero haeret haec coniectura tamquam in scopulo in-
temperum rationibus. Nam quum Lysiae illa oratio, in qua
paupertas Phaedri commemoratur, Olymp. XCVIII 1 habita-
rit, Alexis autem ante Olymp. CII fabulas docere non coe-
perit, mirum profecto videri debet Alexim tanto temporis
spatio interfecto sapientiam hominis carpsisse. Tum ut con-

¹⁴) Orat. de bonis Aristoph. § 15 ἀλλὰ τὴν μὲν (sc. θυ-
γατέρα ἔδωκε) Φιλομήλῳ τῷ Παιανιῇ, ὃν οἱ πολλοὶ
βελτιονὰ ἡγούνται εἶναι ἢ πλουσιώτερον, τὴν δὲ πέ-
νητι γεγεννημένην οὐ διὰ κακίαν, ἀδελφεῖδ' δὲ Φαίδρου
ἔντι Μυρρινουσίῳ ἐπιδαίς τετραράκοντα μνᾶς καὶ
Ἀριστοφάνει τὸ ἴσον. Quae de Socratis familiari in-
telligenda esse viderat etiam Droyseniius Dissert. de Ari-
stoph. At. p. 34.

¹⁵) Praeivit Spengellius Synagoge techn. p. 135 Platonis
Phaedrum et Convivium in fabula illa Alexim irrisisse
existimans.

cedam Phaedrum auctorem primario fuisse pactae fabulae, non tamen probabile videri potest, Phaedrum in ea ita de Amore disputantem inductum esse, ut adolescentem potius quam senem sexagenarium audire nobis videamur. Sexagenarium autem illo tempore fuisse Phaedrum, ex eo intelligitur quod Olymp. XCIII, quo tempore cognovimus Platonicum dialogum habitum esse gravissimis ut puto argumentis deceri potest, vicesimum aetatis annum certe non superaverat. His adde quod Alexis, si Socraticum Phaedrum hac fabula carere voluit, consilio suo accommodatus facturus fuisset, si Phaedri de Amore disputationem ad eius orationis imitationem componisset, qua Plato illum Amoris laudes praedicantem in Convivio induxit. Denique ne illud quidem concedi potest, Alexidis verba :

*πορευομένῳ δ' ἐκ Πειραιῶς ὑπὸ τῶν κακῶν
καὶ τῆς ἀπορίας φιλοσοφεῖν ἐπῆλθί μοι,*

necessario de paupertatis calamitate intelligenda esse. Quid enim impedit quo minus haec ab eo dici putemus, qui, quum spe potuitae quam deperiret puellae exidisset, pro animi tristitia et consilii inopia ad philosophandum de aeternae naturae se compelli affirmat. Quae quum ita sint, non adduci possum ut argumentum fabulae Alexideae a Phaedro Myrrhiansio ductum esse credam. Facilius crediderim Alexin, quam adolescentulum ameribus impense delictum representare vellet, huic ideo Phaedri nomen impendisse, quoniam quam Plato huius imaginem exhibuisset consilio suo optime respondere vidisset. Suspicer igitur Phaedrum illo quo Alexis fabulam suam docuit tempore ex vivis iam excessisse ⁷⁵), et quam eius nomine inscripsit comaediam

⁷⁵) Taylorum si audimus, quem sequutus est Dreylenius *Diss. de Aristoph. Av. p. 84*, Phaedrus iam eo tem-

Ἀλέξης ἐν Φαίδων ἢ Φαιδρία, haud inepte alterum titulum e *διεπιγραφία* ortum esse ⁸⁰⁾, pro *Φαίδων* autem *Φαίδρω* scribendum conicias. Per enim mira est in vulgata lectione Phaedri et Phaedriae ad unius fabulae titulum coniunctio, quam tum demum ferendam esse putarem, si Phaedria mulieris nomen fuisset, id quod existimavit Hemsterhusius ad Pollucem IX 153. Atqui *Φαιδρία* inauditum Graecis nomen est, *Φαιδρίας* autem frequentissimum. Si recte conieci, de fabulae tempore non laborandum est. Commemoratur enim in eo quod attuli fragmento Callimedon, ex quo fabulam circa Olymp. CX scriptam esse conicias. Eodem ferme tempore edita esse videtur *Ἀγωνίς ἢ Ἰππίσκος*. Ita enim vocatur fabula Athen. VIII p. 339 c, ubi ante Schweighauserum, qui *Ἀγωνίδι* e cod. A reposuit, vulgabatur *Ἀγῶνι*, et XV p. 678 e. Ceteris locis III p. 120 b. VI p. 230 b. XI p. 502 f simpliciter dicitur *Ἰππίσκος*, quod Casaubon. etiam lib. XI p. 471 e. probabili coniectura restituit pro edito. *Ἡπάκω*. De argumento fabulae e fragmentis nihil elicias, nisi quod locis e lib. VI et XI allatis habemus *νεανίσκον ἐρῶντα καὶ ἐπιδεικνύμενον τὸν πλοῦτον τῇ ἐρωμένῃ*. Nec de tituli si-

⁸⁰⁾ Similiter passim erratum. Scholiastes Aristoph. Pac. 527: ἔστι δὲ Εὐριπίδου ἐκ Τηλέφου ἢ Τληπολέμου τὸ «ἀπέπτυσ' ἐχθροῦ φωτὸς ἐχθιστὸν τέκος.» Dele verba ἢ Τληπολέμου. Hesychius, Κανδαύλης: Ἐρμῆς ἢ Ἡρακλῆς. Hic etiam delenda sunt verba ἢ Ἡρακλῆς, cuius nomen ex Ἐρμῆς corruptum habemus etiam apud Etymol. M. p. 511 55: ἔστι (Κηρύκειον) καὶ ὄνομα λόφου τῆς Ἐφέσου, ἐν ᾧ ἀνήλθεν ὁ Ἡρακλῆς κατὰ βούλησιν τῶν θεῶν καὶ ἐκήρυξε τὴν γέννησιν (fort. γένεσιν) τῆς Ἀρτέμιδος. Non Herculis hoc fuit sed Mercurii. Scribe igitur Ἐρμῆς. De Mercurio Candaule v. Hipponactem apud Cramerum Anecd. III p. 351, ubi qui citatur *Αἰνείας ἐν Σαμιακοῖς λόγοις* scribendus est *Δινίας*.

significatione satia constat. Quid enim est illud Ἄγωνις vel Ἄγωνις? pro quo aliquando Ἄδωνις scribendam putabam. Sed praestat, opinor, Ἄγωνις, quod mulierculae nomen esse videtur, ab Ἄγων viri nomine formatum. Photius Lex. p. 74 Pors. Ἄγων: ὄνομα κύριον δηλοῖ, ὡς Δουρις ἱστορεῖ. Eius nominis exemplum habemus apud Scholiastam Iliad. XXIV p. 627 88, ubi commemoratur Ἄγων Pelopis auriga, quem minus recte Agonom (Ἄγωνον) dicit Eustathius ad Hom. p. 1385 59. Sed omnem dubitanti scrupulum eximit glossa Suidae, Ἄγωνις: ὄνομα ἐταίρας Alteram tituli partem de ἱππίσκῳ, quod vestimenti genus fuit, expli-co. Cratinus apud Polluc. VII 13 ὑμεῖς δ' ἐὰν ἱππίσκον ἢ τρίμιτον ἔχητε. Temporis quo acta est fabula indicium continet locus ex Athen. lib. VIII laudatus:

Ὡ μῆτερ, ἐκετεύω σε, μὴ ἴπισεῖ μοι
τὸν Μισγόλαν· οὐ γὰρ κιθαρωδὸς εἰμ' ἐγώ.

Misgolas Collytensis pulcrorum citharoedorum amore flagrans
introducitur ab Antiphane Piscatoribus:

καὶ μὴν ἀληθῶς τοῖς κιθαρωδοῖς ὡς σφόδρα
ἅπασιν οὗτος ἐπιπεφυκῶς λανθάνει.

Item a Timocle in Sapphone:

ὁ Μισγόλας οὐ προσιέναι σοι φαίνεται
ἀνθοῦσι τοῖς νέοισιν ἠρεθισμένος.

Denique ab Aeschine c. Timarch. p. 66 Rsk. loco itidem ab Athenaeo allato: Μισγόλας ἔστι τις Ναυκράτους Κολλυτεύς, ἀνὴρ τὰ μὲν ἄλλα καλὸς κάγαθός — περὶ δὲ τὸ πρᾶγμα τοῦτο (puerorum amores) δαιμονίως ἐσπουδικῶς καὶ αἰετνας ἔχειν εἰδῶς περὶ αὐτὸν κιθαρωδοὺς ἢ κιθαριστάς. Eundem in longo perditorum hominum et τὸ ἄρρεν διωκόντων recensu cum Chabria coniungit Libanius pro Sal-tat. p. 500 D. Εὐμνηστος, Αἰῶς, Θράσυλλος, Ἀριστογει-των, Παμμένης, Δημοκράτης, Χαβρίας, Μισγέλαος (leg.

Μισγάλος ⁸¹⁾ αὐτὸς Μισγάλας), Καλλίας, Κοτίας, Παισα-
νίας, Ἀρχίδαμος. Ex his conicere licet fabulam hanc do-
cuisse Alexia circiter Olymp. CIX. Cfr. Clintonus Fast.
Hellen. p. 127. Non recte igitur Schweighauserus apud
Athen. XIII p. 610 e, ubi Alexis in Ἰππῶ fabula Demetrium
Poliorceten commemorat, Ἰππίσκῳ reponi voluit.

Denique huc pertinent Ἀδελφοὶ et Στρατιώτης
apud Athen. VI p. 223 f. In utraque fabula ridetur Demo-
sthenes propter lusum verborum δοῦναι et ἀποδοῦναι, quo
illum usum esse constat in oratione de Halonneso, ex quo
recte argumentatur Clintonus Fast. Hell. p. 148, tum illas
Alexidis tum alias aliorum fabulas, quibus idem Demosthe-
nis dictum vellicatur, actas esse brevi post Olymp. CIX 2.

Ab his non longo temporis intervallo distare videntur
eae fabulae, in quibus Callimedontis, quem Demosthenis
aetate inclarnisse constat, Nannii meretricis, Corydi et Ti-
thymalli parasitorum, Aristogitonis demagogi et Timeelis
comoediarum scriptoris mentionem iniectam videmus. Et
Callimedon quidem commemoratur in Δορκίδι ἢ Ποπυ-
ζούση apud Athen. III p. 164 d, qui eandem fabulam affert
lib. X p. 431 a et IX p. 395 b, ubi quod editur ἐν δὲ Ῥο-
δίῳ ἢ Ποπυζούση, videndum ne ita corrigendum sit: ἐν
δὲ Δορκίδι ἢ Ποπυζούση, nisi in Schweighauseri conie-
cturam concedere malis, qui Ῥόδιον ἢ Ποπυζούσαν alto-
rius fabulae διασκευὴν fuisse suspicatur. Porro in Παγ-
κρατιαστῇ apud Athen. VI p. 242 d, in Ποντικῇ III

⁸¹⁾ Misgolaus idem dicitur etiam Suidae II p. 565. Μισ-
γάλας: οὗτος ἦν τοῦ Λεωδάμαντος ἐρωμένος. Idem
tamen vol. III p. 469 ὑστερον δὲ (Τίμαρχος) Μισγάλα
καὶ Ἠγησάνδρῳ τῷ Λεωδάμαντος ἐρωμένῳ μισθώσας
αὐτὸν, ubi fortasse scribendum est τοῖς Λεωδάμαντος
ἐρωμένοις. Vide Aeschinem c. Timarch. p. 91 et 128
Rsk.

p. 100 c, in *Συντρέχουσιν* VIII p. 340 a, quae laudatur etiam lib. IV p. 137 c et IX p. 395 a, in *Φαίδωνι ἢ Φαιδρία* ibid. VIII p. 340 b, de cuius dramatis titulo supra expositum est, denique in *Κρατεύα* VIII p. 340 a, de cuius fabulae duplice editione, quarum altera post Olymp. CXVIII prima autem ante Olymp. CXV in scenam commissa est, infra dicetur. Nannium meretricem, mediorum comicorum ludibrium, nisi quod semel etiam a Menandro commemoratur, habemus in *Ταραντινοῖς* apud Athenaeum XIII p. 587 b, quī eandem fabulam ad partes vocat IV p. 134 a. 161 b seq. XI p. 463 c, quibus adde Antiatt. p. 100 et Polluc. X 21. Corydum et Tithymallum, quos nonnisi a mediae poctis comoediae commemorari videas, ridetur in *Μιλησίοις, Δημητρίῳ ἢ Φιλεταίρῳ, Ποιηταῖς, Ὀλυμπία*. Harum quam primo loco commemoravimus *Μιλησίους*, habemus apud Stobaeum CXII 6 (ubi Gaisfordius e codice A hoc lemma habet: *Ἀλέξιδος Μιλησίων*. Gesnerus Myles.) apud Athen. VI p. 240 c, ubi minus recte, ut videtur, dicitur *Μιλησία*, et lib. IX p. 379 a: *Δημήτριος ἢ Φιλέταιρος* laudatur Athen. VI p. 241 b et simpliciter *Δημητρίου* nomine Stob. CXVI p. 475 Grot. Athen. III p. 108 a. VII p. 314 d. VIII p. 338 d. XIV p. 663 c, ex quo discimus Demetrium fuisse repetitam recensionem fabulae Philetaeri nomine inscriptae. *Ἐχει δέ, inquit Athenaeus, ἡ σύμπασα ἐκλογὴ οὕτως οὔσα ἐκ τοῦ διεσκευασμένου δράματος ὃ ἐπιγράφεται Δημήτριος*. Qua in fabula si Demetrii Poliorcetae laudes celebravit, apertum est illud, in quo Corydus perstringitur (apud Athen. VI p. 241 b), fragmentum non ex altera, sed ex prima fabulae editione petiitum esse. Quam de argumento fabulae suspicionem ausus sum, eam nescio an locus e Stobaeo allatus confirmet, quem pleniorē habet omisso fabulae nomine Athenaeus II p. 36 c

Ὁμοιότατος ἀνδρῶπος οἶνω τὴν γύσειν
 τρόπον τιν' ἐστὶ· τὸν γὰρ οἶνον τὸν νέον
 πολλή γ' ἀνάγκη καὶ τὸν ἄνδρ' ἀπαξέσαι
 πρῶτιστον ἀκνυβρίσαι τε κτλ.

Quae egregie conveniunt in Demetrium juveniliter lascivientem. Sed fateor hanc valde incertam esse coniecturam. Latine fabulam reddidisse putatur Turpiliius. V. Casanbonus ad Athen. VIII p. 338 d et Scaliger ad Varr. VI p. 248 Bip. Naevii Demetrium habemus apud Varronem l. l. *Ποιηταὶ* laudantur Athen. VI p. 241 d et fortasse etiam III p. 74 e, ubi legitur *Ποιητῆ* pro *Ποιηταῖς*. Similis tituli fabula *Ποιήτρια* laudatur a Polluce IX 153, ubi Hemsterhusius plenum dramatis indicem fuisse suspicatur *Ποιηταὶ ἢ Ποιήτρια*. Sed eiusmodi coniecturis nihil fallacius. Similiter variatur in titulo Olynthiae, quae Ὀλύνθιος dicitur Athenaeo III p. 75 b (quae pleniora sed omissa fabulae titulo leguntur II p. 55 a), Ὀλύνθιοι ibid. VI p. 240 e et Stobaeo XXVII 9, denique Ὀλυνθία Photio a. v. *εὐήμερια*. et Suidae I p. 888. Aristogitonem, Demosthenis aequalem, commemorat Alexis in *Σπονδοφορικῶ* sive, ut recte Hemsterhusius correxisse videtur, *Σπονδοφόρω* apud Pollucem X 111. Ἀριστογείτονα τὸν ῥήτορ' εἶδον λαρκὸν ἡμῶν μινον | τῶν ἀνδρακῆων, Timoclem comicum in *Ἐπιδαύρω* (leg. *Ἐπιδανρίω*) apud Athenaeum III p. 120 a et in *Κουρέδι* lib. X p. 443 d, quamquam hoc quidem loco annon comicus poeta intelligendus sit dubitari potest. Eandem fabulam praeterea commemorat Athenaeus VIII p. 362 c. X p. 422 e.

Mediae comoediae quum proprium argumentum fuerit Pythagoreorum exagitatio, etiam *Πυθαγορίζουσαν* Alexidis huic aetati assignaverim. Eam fabulam praeter Athenaeum III p. 122 f affert Gellius N. A. IV 11, porculis quo-

Herculem habemus παρὰ τῷ Λίνῳ παιδευόμενον καὶ κελευσθέντα ἀπὸ βιβλίων πολλῶν λαβόντα ἐντυχεῖν, ἐκεῖνος δ' ὄφρατυτικὸν λαβὼν βιβλίον (puta Simi tragici histrionis librum de arte coquinaria) ἐν χεροῖν περισπουδᾶστως ἐκράτει. De Lino Herculis magistro vide Apollod. II 4. 9 et Diodor. Sic. III 67, cll. Scholiasta Iliad. p. 513 32 Bekk. Linum fortasse docuit etiam Dionysius, de quo infra dicetur.

Μίνως, qui etiam Antiphaneae fabulae titulus fuit, laudatur Athen. VII p. 289 f.

Ὀδυσσεὺς ἀπονιπτόμενος apud Antiat. p. 98, cuius fabulae argumentum nescio an ad lavacrum Ulixi ab Euryclea ministratum spectaverit, et *Ὀδυσσεὺς ὑφαινων* apud Athen. VI p. 240 c (ubi Tithymalli mentio) VII p. 303 a. X p. 421 a.

Denique *Ὀρέστην* laudat Athen. VI p. 247 e. *Σκίρωνα* idem XV p. 678 e et *Τροφώνιον* idem VI p. 242 c (ubi Moschio parasitus ridetur) X p. 417 e et Antiat. p. 110, ad quem locum respicit etiam Photius Lex. s. v. ὄφθαλμὸν ἐπιβάλλειν. Trophonii quidem res etiam novae comoediae argumentum praebuisse docet Menandri exemplum. Nihilominus nostram de Alexideae fabulae aetate sententiam confirmare videtur Moschionis commemoratio, cuius frequens est apud mediae poetas comoediae memoria. Ad Orestem fortasse spectant quae supra ex didascaliam Alcestidis Euripideae attulimus p. 324.

Praeterea ad eandem aetatem non sine veri specie illas fabulas rettuleris, quas iam veteres dubitaverunt utrum Alexidi an aliis mediae comoediae auctoribus tribuerent. Ex hoc genere est *Ὁμοία*, quae Alexidis an Antidoti comoedia esset dubitatum fuisse ex Athenaeo XIV p. 612 d intelligitur. Eadem ratio fortasse *Πρωτοχόρου* fuit, quae apud Athenaeum VII p. 287 f Alexidi, at III p. 109 c. VI

p. 240 b Antidoto tribuitur. Eodem pertinent *Ἀλείπτρια* *Ἀντεία* et *Ἕπνος*, quarum alii Antiphanem auctorem ferebant. De *Ἀλείπτρια* vide Athen. III p. 123 b. *Ἀντιφάνης ἐν Ἀλείπτρια, φέρεται δὲ τὸ δράμα καὶ ὡς Ἀλέξιδος*. Hinc apud Polluc. VII 17, *ἀλείπτριαν εἰρήμασιν οἱ μέσοι κωμικοὶ — Ἄμφιδος δὲ καὶ δράμά ἐστιν Ἀλείπτρια*, pro Amphide Alexidis nomen restituendum putarem, nisi etiam in aliis fabularum titulis mirus esset Amphidis et Alexidis consensus. De *Ἀντεία* Athenaeus III p. 127 c: *τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο δράμα (Antiphanis Anteam dicit) φέρεται καὶ ὡς Ἀλέξιδος ἐν ὀλίγοις σφόδρα διαλλάττον*. Ceteris locis, quibus Antea commemoratur, sub Antiphanis nomine laudatur. Vid. supra p. 322. Denique *Ἕπνος* Alexidis laudatur Athen. X p. 449 d, ubi anum habemus aenigma de Somno puellae proponentem, et addita de auctore fabulae dubitatione lib. XIII p. 572 e: *Ἀλέξις ἢ Ἀντιφάνης ἐν Ἕπνω*, quibus iunge XV p. 671 d, ubi recitatis aliquot versibus ἐξ *Ἕπνοίας* (recte Schweighaenus. *Ἕπνου*) *Ἀλέξιδος* deinceps haec infert: *τὰ αὐτὰ ἰαμβεῖα φέρεται καὶ παρ' Ἀντιφάνει ἐν Ἕπνω*. Denique apud Antiattic. p. 95, ubi laudatur *Ἀλέξις Οἶνω*, in tanta verborum *οἶνος* et *Ἕπνος* permutandorum proclivitate, v. Seidlerus ad Eurip. Troad. 566 et Erfurdinus ad Sophoclis Oed. T. 778, dubitari non potest quin recte *Ἀλέξις Ἕπνω* correxerim. Ceterum de his tribus fabulis ita statuo, ut eas primum ab Antiphané scriptas, postea autem ab Alexide sub eadem revocatas iterumque editas fuisse credam. Cfr. supra p. 82.

Sequuntur iam eae Alexidis fabulae quae certa serioris aetatis habent indicia, *Ἕποβολιμαῖος*, *Φιλέταιρος*, *Ἕππος*, *Ἕρανος*, *Κρατεύας*. De Hypobolimaco et Philetairo supra dictum est p. 375. 388. Ex ea autem quae *Ἕππος* inscripta fuit fabula hos versus servavit Athen. XIII p. 610 c:

notam fallitur Casanbrenus, quod ad Atheni. III p. 95 a Crateum illum Alexideum eundem fuisse existimat, cuius *φίλοτομακὰ* respiciunt Plinius, Dioscorides, Galenus alii. Is enim Mithridatis aequalis fuit. V. Sprengel. Geschichte der Medizin I p. 604. Eiusdem nomen restituendum videtur Scholiastae Nicandri Ther. 683. *πυρίτις βοτάνη, ἣν πρὸς παντός φησιν (Iolaus medicus) θηρίου δῆξιν ἀγαθὴν εἶναι, ὡς φησι καὶ Ἀριστέας.* Scribendum videtur *Κρατείας*. Idem nomen in *Κρατερός* corruptum est apud Porphyrium Abstin. anim. I p. 29. *Κρατεροῦ (leg. Κρατείου) τοῦ ἱατροῦ οἰκίτης ξένῳ περιπεσῶν νοσήματι — τοῖς μὲν φαρμάκοις ὠφέληται οὐδέν.*

Restant eae fabulae quae quum certum temporis indicium praebant nullum, dubitari potest prioribusne an scribitis annumerari debeant. *Αἰπόλοι* apud Suidam vol. III p. 434. Eadem fortasse librariorum errore Alexandro tribuitur apud Zenob. VI 11, de quo loco infra dicetur ubi de Alexandro agam. *Αἰχμάλωτος* apud Antiattic. p. 98, ubi quod codex habet *Ἐχμάλωτος*, correxit iam Harlesius ad Fabricii B. G. II p. 407. *Ἀμφωτίς* apud Polluc. X 175 *εἶεν ἂν καὶ ἀμφωτίδες τῶν σκευῶν Πλάτωνός τε εἰπόντος καὶ ἐν Κερκίονι Δίαχύλου «ἀμφωτίδες τοὶ τοῖς ἐνωτίοις πέλας.» Ἀλέξιδος δὲ καὶ δράμα Ἀμφωτίς.* Laudatur ab eodem VII 20 et Antiattic. p. 108. Ad titulum fabulae explicandum Hemsterhusius affert Hesychium, *Ἀμφωτίδες: ἄς ἔχουσιν οἱ παλαισταὶ περὶ τοῖς ὤσιν*, de quibus aurium munimentis nota sunt quae disseruit Salmasius. Eam interpretationem confirmat quodammodo locus Aeschyli. Quamquam quum Pollux de instrumentis rusticis agat, certe dubitari potest Alexideae fabulae index annon potius de poculo explicandus sit quo utebantur rustici. Athenaeus XI p. 783 d: *ἀμφωτίς ξύλινον ποτήριον, ᾧ χρῆσθαι τοὺς ἀγροίκους Φιλητᾶς φησι*

τοὺς ἀμίλωντας εἰς αὐτὸ καὶ οὕτω πίνοντας. In accentu vocis mirifice variant libri, aliis ἀμρωνίς, aliis ἀμρωτίς, aliis denique ἄμρωτις tuentibus.

Sequitur Ἀμπελουργὸς apud Antiatic. p. 62, nisi Ἀμφίς legendum, cui ea fabula tribuitur a Polluce et Stobaeo. Sed vide infra ubi de Amphide agitur. Ἀπεγλαυκωμένος apud Athen. III p. 17 c. e. VI p. 224 f. VII p. 301 a. Titulum fabulae, quem Casaubonus de hominis cuiusdam in Glaucum mutatione intelligit, simplicius ad glaucoma trahas, quo quis affectus fuerit. Caerulatum vertit Grotius. Glaucoma, incertum quo sensu, fabulam inscripserat Naevius. Ἀποκοπτομένη apud Athen. X p. 431 c, ubi VL habent Ἀποκοπτομένη, ut legitur XIII p. 562 d, quo loco femininam formam reposuit Dindorfius. Ἀσκληπιοκλείδης ibid. IV p. 169 d et Polluc. X 107, ubi quod olim edebatur Ἀσκληπιάδη, ex libris correctum est.

Ἀσωτοδιδάσκαλον habemus apud Sotionem Alexandrinum Athenaei VIII p. 336 d, ubi quod Athenaeus dicit, neque se ipsum hanc fabulam in octingentis illis, e quibus excerpta confecerit, mediae comoediae dramatis reperisse neque in ullo fabularum recensu eius mentionem fieri meminisse, eiusmodi est, ut gravissimam de eius γνησιότητι dubitationem movere possit, quamquam fragmenti quidem, quod ex ea attulit Sotio, ea est indoles, ut Alexide nequam indignum censi queat. Xanthiam ibi habemus conservos, ut strenue genio indulgeant, festivissime hortantem. Sed orationis color habet sane nonnulla, in quibus merito offendas, v. c. quod vs. 6 τυρβαζε, Μάνη, γαστρός οὐδὲν ἥδιον, contra constantem Atticorum usum comparativus ἥδιον penultimam corripit. Nec τυρβαζειν ita atticum poetam dicturum fuisse crediderim, ut nec ψύχειν vs. 10 ψύξει σ' ὁ δαίμων τῷ πεπωμένῳ χρόνῳ. His igitur argu-

mentis adducor ut fabulam illam neque Alexidem neque aliam atticam poetam auctorem habuisse statuum, quamquam quod Gaisfordius ad Marklandi Suppl. 1101 scribit, fragmentum illud e doctissimorum virorum sententia Sotioni potius quam Alexidi tribuendam esse, quorsum spectet, non reperio. Nam Marklandus quidem, quem laudat, ad Euripidis Suppl. 127 insciens plane Sotioni hos versus tribuit, Athenaei verbis deceptus, quae paullo negligentius inspexerat.

Ἀτιθίς, quod mulieris nomen est ⁸²⁾, laudatur Athenaeo IX p. 386 c, Suidae vol. II p. 487 et Photio s. v. *μᾶλλον μᾶλλον*. *Ἀχαίς* apud Grammat. Seguer. p. 339 et Stobaeum Serm. XXIX 33, ubi Gesneri margo habet *Alexidis Orchestrīde*, Trincav. *Ἀλέξιδος Ἀχαίδι*. Neque aliter codices et Grotius. Cfr. Gaisfordii nota. *Βόστρουχον* unus commemorat Antiatt. p. 115. *Βρεττιαν* Stobaeus Serm. CV 4 et Athen. XIV p. 650 c, ubi legitur *Ἀλέξιδος ἐν Βρεττιᾷ*, quam formam pro *Βρουττία* frustra temptat Schweighauserus comparatione nominum *Λευκανοὶ* Luciani, *Λεύκιος* Lucius, quorum longe alia est ratio. Ceterum ad locum ab Athenaeo servatum respicit Scholiastes Aristophanis Eccles. 355 et Suidas s. v. *ἄπια*. De nomine *Βρεττία* cfr. Dindorfius ad Aristoph. fragm. p. 244.

Βωμὸς laudatur a Polluce Onom. VII 72. *Γραφή* ab Athenaeo XIII p. 606 a. *Γυναικοκρατία* ibid. III p. 125 b et a Polluce IX 44, cuius fabulae quod argumentum fuerit vel ex titulo suspicari licet. Scilicet illis temporibus, quibus permulti Atheniensium insano quodam rerum Laconicarum studio ferebantur, etiam mulieres, quum magnas sui generis praerogativas apud Lacedaemonios, esse viderent

⁸²⁾ Ita inter Sapphonis amicas commemoratur *Atthis* a Suida s. v. *Σαπφώ*.

(Aristot. Polit. II 7 9); libello invasit in maiorem seque libertatem vindicandi et suo omnia arbitriæ agendi. Id in lusum iocunquæ vertisse videtur Alexis, exemplo fortasse Aristophanis, cuius Ecclesiazusus hac fabula Alexin imitatum esse nequaquam inepta est coniectura Boettigeri Opusc. I p. 301, Eiusdem tituli fabulam Amphidi tributam fuisse ex Athenæo VIII p. 336 c apparet. De scriptura nominis *γυναικοκρατία* sive potius *γυναικοκρατία* disseruit Lobeckius in Parergis ad Phrynichi Ecl. p. 525.

Sequitur *Δακτύλιος* apud Antiattic. p. 92 et Athenæum X p. 443 e. *Διαπλεύουσαι* apud Antiattic. p. 91. *Δίδυμοι* apud Athenæum X p. 446 f, XV p. 686 a, Stobæum Floril. LXII 40 et Polluc. IX 153, ubi cod. *Δίδυμοι*. *Δις πενθῶν* laudatur Athenæo X p. 441 d, ubi Reinesius Var. Lect. III 3 *ἐν δὲ πενθῶντι* proponit, quæ si vera esset coniectura, vix dubitari posset quin hæc fabula prioribus poetæ dramatis accensenda esset. Sed quidni *Δις πενθῶν* ut *Δις ἐξαπατῶν* et similes fabularum tituli? *Δρωπίδης* (quod viri nomen est apud Platonem vol. II p. 157 e. III p. 20 e. II. St. et Arrianum Exped. Alex. IV 8, aliosque apud Hemsterhusium Anecd. I p. 216) laudatur Athenæo III p. 125 f. IV p. 172 b. XI p. 496 a, ubi L habet *Δρωπίδι*, ut legebatur olim etiam apud Pollucem X 121. *Εἰσοικιζόμενος* apud Athen. XI p. 503 d, ubi ante Schweighauserum legebatur *Οἰκιζόμενος*, XIV p. 618 e. XV p. 685 f. 691 e. *Ἐκπαραποριῶς* apud Antiatt. p. 82 et Athen. XV p. 691 d. att. Polluc. VII 190. *Ἐλληνίς* apud Athen. VI p. 226 f. *Ἐπικληρός* ibid. VI p. 227 b. d, Antiattic. p. 81. 104. *Ἐπιτολὴ* ibid. p. 112. *Ἐπιτροπος* Athen. X p. 443 f. *Ἐρετρικός* ibid. VII p. 326 d. *Ἡ εἰς τὸ φρέαρ*, nisi potius titulus fabulae fuit *Εἰς τὸ φρέαρ*, ut colligas ex Athen. VIII

λύκφεια (meretricis nomen) laudatur Athenaeo XIV p. 642 c. *Πονήρα*, quod et ipsum muliebres nomen fuisse videtur, ibid. III p. 117 c. d. 127 e. IV p. 170 c. VII p. 324 b. IX p. 385 b. XIV p. 655 f. XV p. 687 d. *Προσκεδαννόμενος* Antiatt. p. 100. *Πυλάται*, cuius fabulae unum quod superest fragmentum Athenaeus VI p. 225 f. servavit, fortasse de mulieribus Pyliis explicandae sunt: Stephanus Byz. p. 650 de Pylo Messeniaca agens: τὸ εἰρηνικὸν Πύλιος καὶ Πυλαῖος. Sed ea poetica fuerit forma. Itaque videndam ne apud Athenaeum pro *Πυλαίαις* scribendam sit *Πυλάται*, qui Crataeae fabulae titulus fuit, de panegyri Pylicae interpretandus. *Σικυώνιος* laudatur apud Antiatt. p. 84. *Συναποθνήσκοντες* ab Athen. IV p. 165 a. X p. 422 a et apud Stobaeum Serm. LIX 2. Idem Diphileae fabulae fuit titulus, ad cuius imitationem Plauti *Commorientes* compositos fuisse constat. *Σύντροφοι* laudantur Athenaeo X p. 419 b.

Συρακόσιος apud Stobaeum CVIII 47 *Ἀλέξιδος ἐκ Συρακουσίου*, nisi *ἐκ Σωράκων* scribendum est, quam Alexidis fabulam fuisse ex Athenaeo III p. 120 b et Polluce X 130 constat. Si recte habet *Συρακόσιος*, voluptuosum quendam hominem eo nomine notatum fuisse crediderim. Ad *Σωράκους* Alexidia fortasse respexit Pollux X 130 *παρὰ τοῖς κωμικοῖσι οὕτως (σώρακος) ὠνομάσθη τὸ ἀγγεῖον, ἐν ᾧ τὰ κεύη τῶν ὑποκριτῶν.*

Porro *Τιτθῆ* laudatur Athenaeo VI p. 241 c. X p. 426 c. Stobaeo Serm. CXVI 19 et Antiatt. p. 85, ubi est *Τιτθαῖς*, qui fuit Enbulcae fabulae titulus. *Τοκιστῆς ἢ Καταψευδόμενος* laudatur Athenaeo X p. 431 a. XV p. 692 f et sine priore tituli parte VI p. 258 e et Suidae s. v. *ἀνάριστος*: Fortasse non diversa fuit a *Ψευδομένω*, quam habemus apud Athenaeum VI p. 255 b. X p. 419 b. *Τραυ-*

ματιδῶν laudatur apud Stobaeum Serm. CXIX 15 et nisi coniectura fallit apud Athenaeum XIII p. 563 f. Φιλαιδῆναιον habemus apud Antiatt. p. 111. 112. Φιλίσκον apud Athen. XIV p. 643 f. Φιλόκαλος ἢ Νύμφαι laudatur Athenaeo VIII p. 365 b. Φιλοτραγωδὸς Stobaeo Serm. CVIII 52. Φιλοῦσα Athenaeo X p. 419 b. XIII p. 574 b. Φρῶξ ibid. VII p. 307 e, cuius instauratam editionem fuisse docet idem Athenaeus X p. 420 e, ubi laudatur τοῦ Φρῶγιου δαισκινή, ex quo conicias priore loco legendum esse Ἀλεξίς Φρῶγιω pro Ἀλεξίς Φρῶγι. Φυγὰς laudatur Athenaeo IV p. 164 f. VI p. 229 b. Denique Χορηγίς ib. VII p. 287 f, cuius fabulae titulum de choraga interpretatur Schweighauserus: fortasse recte, quamquam Choregis etiam mulieris nomen fuit, ut constat ex Athen. IX p. 577 e, ubi Aristophontem habemus ἐκ Χορηγίδος τῆς ἱταίρας παιδοποιούμενον. Quam praeterea Fabricius commemorat fabulam Ψευδυποβολιμαῖος inscriptam, ea non Alexid. fuit sed Crobyli. V. Athenaeum III p. 107 e.

AMPHIS. De hoc ita scribit Fabricius Bibl. Gr. II p. 410. «Amphis, Amphicratis filius, poeta veteris comediae, Atheniensis.» Atheniensem fuisse tradidit Suidas s. v. Ἀμφίς. Sed de Amphicrate patre nemo quidquam memoriae prodidit. Errorem fluxisse puto e Diogene Laert. III 27, ubi Amphidis fabula Ἀμφικράτους nomine inscripta laudatur. Neque verius veteris comediae poetam fuisse scripsit Fabricius. Τοῖς μέσοις adscribendum esse praeter fabularum argumenta docet Pollux I 233, qui quoniam mediae poetae comediae distinxisse dicit inter σπυράμνος et σπυράμνον, respicit haud dubie Amphidis locum apud Athen. II p. 50 f. Cfr. Polluc. VII 17. Ac Platonis Sinopes Nannii aliorumque hominum, quorum frequens illa aetate memoria, aequalem fuisse docet Diogenes Laert. III 27 et Athenaeus

XIII p. 567 f. Idem nomen Phrygae commemorat apud Athenasum XIII p. 591 d, vitam minimum ad Olymp. OXII produxit. Nomen viri subinde in *Ἀμφίας* et hinc in *Ἀγίας* corruptum est. Pollax Onom. III 36 διαπαρθένια δῶρα — ἐνόμασεν Ἀγίας ὁ κωμικός. MS. *Ἀμφίας*, quod in *Ἀμφίς* mutavit Iungermannus. Cfr. Schweigh. ad Athen. vol. II p. 85. Ac fortasse etiam apud Antiatt. p. 113 πνξίον, ὅπου οἱ ζωγράφοι γράφουσιν. *Ἀγίας Ζωγράφος*, scribendum *Ἀμφίς*. Certius est, idem nomen in Amphianus abiisse apud Scholiasten Germanioi Arat. p. 78 Buhl. Amphianus, tragoediarum scriptor, refert. Corrige: Amphis, comoediarum scriptor, qui ibidem laudatur p. 38 in narratione fabulae de Callisto. Cfr. Hygin. p. 356. Fortasse tamen *Ἀμφίς* et *Ἀμφίας*, cuius nominis exemplum habet Thucyd. IV 119, non nisi diversae eiusdem nominis formae sunt. Ita *Ἐλπίας* dicebatur et *Ἐλπίς*, *Μαντίας* et *Μάντις*, *Λύσις* et *Λυσίας*, *Τέλλης* et *Τελλίας* *) et alia eiusdem generis. Cfr. Reiskium et Schaeferum Appar. ad Demosth. vol. V p. 170.

Fabularum tituli supersunt viginti sex. *Ἀθάμας* apud Athen. XIII p. 559 a. *Ἀκκώ* apud Schol. Platonis Bekk. p. 353 τὸ ἀκκίζεσθαι ἐκ γυναικὸς εἰρησθαι φασιν Ἀκκοῦς καλουμένης, ἣν οὕτως εὐήθη λέγουσιν ὡς ἀπὸ τοῦ ἰστοῦ θοιμάτιον καθιλομένην ἡμίεργον ἀμφιέσασθαι, εἰς τε κάτοπτρον βλέπουσαν πρὸς τὴν παρ' αὐτῆς ἔμφασιν εἰς αὐτὸ γιγνομένην ὡς ἑτέρα προσλαλεῖν γυναικί. μέμνηται ταύτης Ἐρμιππος ἐν Ἀθηναῖς γοναῖς καὶ Ἀμφίς ἐν τῷ ὀμιωνύμῳ αὐτῆς δράματι. Allorum grammaticorum de ista muliere testimonia collegerunt interpretes Hesychii vol. I

*) Anacreon Epigr. XIII p. 280 Τελλία ἡμερόεντα βίον πόρε Μαιάδος νιέ, ubi Bergkianus malebat Τελλιῖδι.

p. 184 12 et Ruhnkentius ad Timaei Lib. p. 19. Conser-
tunt autem omnes in eo ut Acconem, quam patris Samiam
fuisse scribit Etymol. M. p. 49 4, fatuam et ineptam mulie-
rem fuisse dicant: quo magis mirum est eandem a Chry-
sippo apud Plutarchum de Rep. Stoic. p. 1040 b, οὐδὲν δια-
φέρει τῆς Ἀκκοῦς καὶ τῆς Ἀλφειτοῦς, δι' ὧν τὰ παιδάρια
τοῦ κακοσχολεῖν αἱ γυναῖκες ἐνιέρχουσι, ita commemorari
ut Lamiae potius vel Gorgyrae aliisque puerorum terricu-
lis ⁸⁴⁾ similis fuisse videatur.

Sequitur Ἀλείπτρια, quam habemus apud Pollucem
VII 17 Ἀλείπτριαν εἰρήκασιν οἱ μέσοι κωμικοὶ, καὶ Ἀν-
σίας — Ἀμφιδος δὲ καὶ δράμα ἔστιν Ἀλείπτρια, de quo
loco supra p. 393 diximus. Ἀλκμαίων apud Polluc. X
170. Ἀμπελουργός ibid. VII 177. IX 88 et apud Sto-
baeum Serm. LX 1. CIV 6: Ἀμφικράτης apud Dioge-
nem Laert. III 27. Βαλανεῖον apud Athen. III 123 e.
Γυναικοκρατία ibid. VIII p. 336 e, quo titule fabula
quam alibi Alexidi tribuatur, Amphidi vero Γυναικομα-
νία (v. Athenaeus IX p. 386 e. XIV p. 642 e et Hesychius
s. v. εὐκολεῖν ex emendatione Toupil Emend. I p. 407 et
Porsoni Append. p. 460), Dindorfie aut in comici aut in fa-
bulae nomine errasse videtur Athenaeus. Atqui Amphidis
et Alexidis summa est in fabularum titulis similitudo ⁸⁵⁾,
ut nihil impediatur quominus utrumque Γυναικοκρατίαν do-
cuisse statuamus. Δακτύλιος laudatur Antiattic. p. 104.
Δεξιδημίδης Diog. Laert. III 27, in qua fabula Platonis

⁸⁴⁾ Egit de his Casaubonus ad Strabon. I p. 36 et Ruhnkentius ad Tim. p. 181, quorum notatis addere licet Carconem ab uno commemoratam Hesychio, Καρκώ: Λάμια.

⁸⁵⁾ E. c. Ἀλείπτρια, Ἀμπελουργός, Δακτύλιος, Ἐπτά ἐπὶ Θήβαις, Ἐριθοί, Κονιάτης, Κουρίς, Κυβευταί, Λευκάς sive potius Λευκαδία, Ὀδυσσεύς, Φιλέταιρος.

quaedam partes finisse videntur, ut ostendit ex fragmento apud Diogenem,

Ω Πλάτων,

ὡς οὐδὲν οἶσθα πλὴν σκυθρωπάξεν μόνον.

Quamquam haec etiam in aliam sensum accipi possunt. Διδύραμβος laudatur Athen. IV p. 174 f. XIII p. 563 e. Ἐπτά ἐπὶ Θύβαις ibid. VII p. 295 e. Ἐπίθροι Athen. X p. 426 a, Photio Lex. p. 291, Suid. s. γ. γεανισκεύεται (ubi male legitur ἐν Πείθροις pro Ἐπίθροις), Stobaeo Serm. LVI 4. Titulum fabulae Grotius in margine Stobaei minus recte de carminatioibus interpretatur, ut docet Athenaei locus, ubi legitur: κατὰ τοὺς Ἀμφιδος ἐπίθρους, nisi legendum τὰς. Ἰάλεμος Athen. II p. 69 b. VII p. 209 a. VIII p. 336 e. De nomine fabulae v. ad Menandr. p. 81. Κοκιάτης apud Polluc. VII 125, τὸ ἦμα κοινῶν, καὶ τὸν τοῦτο δρῶντὰ κοινιάτην. Ἀμφιδος δὲ καὶ δρᾶμα Κοκιάτης. Κουρίς Athen. XIII p. 567 f. 591 d, quibus locis ante Dindorfium legebatur Κούριδι pro Κοκιάτι. Titulum fabulae Grotius vertit Tonstricem, Dalecampius Novaculam. Rectius Schweighaeuserus intelligit κομμώτριαν. Vid. Menandr. p. 296. Κυβευταὶ apud Polluc. VII 203. Λευκάς apud Athen. VII p. 277 c cll. II p. 57 b, pro quo legendum est Λευκαδία, quo titulo Alexidis et Menandri fabulae ferebantur. Ὀδυσσεύς ibid. XV p. 691 a. Οὐρανός ibid. III p. 100 b. Πάν ibid. X p. 421 a. Πλάγος ib. VI p. 224 d. X p. 423 a. Σαπφῶ Antlatt. p. 89. Φιλιάδελφοί Athen. X p. 447 f, Stob. Serm. XCX 24. Φιλέταιρος Athen. VII p. 295 f, quo titulo praeter Amphidem fabulas docuerunt Philonides Alexis Antiphane Heniochus Hegesippus. Cfr. p. 326.

ANAXILAS sive, ut in margine Stobaei Serm. LVII 4 Athen. XIV p. 655 a et Poll. II 20. 34 appellatur, ANAXI

LAUS, Atheniensis, mediae poëthæ cômœdiæ accensenda propter Platonis irrisiōnem apud Diog. Laert. III. 28 et dramatum titulos magnam partem e fabulosa antiquitate petitos. Ex hoc genere sunt Glaucus apud Polluc. IX. 29. The-reus apud Antiatt. p. 96. Calypso apud Athenæum VI p. 171 f. et III p. 95 e, ubi recte Casaubonus dedit *Καλυ-φοῦ*. Libri habent vel *Καμφοῖ* vel *Καμφοῦ*. «In *Α κα-λαμφοῖ* ita exaratum esse ait Schweighauserus, ut pro *καμ-φοῦ* accipi possit.» Haec Dindorfus. Similiter erratum apud Pollucem VII 204, ubi pro *ἀνακάμπτων* unus Hber habet *ἀνακαλίπτων*. Apud Libanium in Leonis Allatii Exc. p. 108 τῶν μηρῶν ὁ μὲν ἔσχε τὸν δεξιὸν εἰς γόνυ καὶ ἀπτόμενον — ὁ δὲ τὸν λαίον ὁμοίως ἐκάλυψε ἐφ' ὁμοίου τοῦ στή-ματος, corrige εἰς γόνυ καμπτόμενον et ὁμοίως ἔκαμψεν. Porro Circe apud Diogenem Laert. III 28 et Athen. IX p. 374 e. III p. 95 b, ubi habemus Cinesiam in suam trans-formatam. Sed vide supra p. 227. Gratias commemorat Athenæus VII p. 416 e. Horas Photius et Scidas s. v. μᾶλλον μᾶλλον. Consulte omisi Nereum ab Athenæo X p. 426 e commemoratam, propter causas supra p. 372 expo-sitas. Ceterarum fabularum tituli hi sunt: *Ἀγροικὸς* apud Antiattic. p. 93. *Ἀντιδο* * * ibid. p. 103 *κροτάλιζεν* ἀντὶ τοῦ κροτείου. *Ἀναξίλας* *Ἀντιδο* * * Pousis *Ἀντι-δότω* vel *Ἀντιδόσει* vel *Ἀντιδίω*, et quid non? *Ἀύλη-τήν* laudat Athenæus III p. 124 f. Sequitur *Βοτρυλίων* vel *Βοτρυδίων*. Utra enim potior sit forma dubitatur. Priorem illam habent Diogenes Laert. III 28 *χλευάζει δ' αὐ-τὸν* (Platonem dicit) *καὶ Ἀναξίλας ἐν Βοτρυλίῳ*, et Antiatt. p. 113. Sed apud Pollucem X 190 codicum scriptura ducit ad *Βοτρυδίον*, quod qui praefert cum Salmasio Hem-sterhusius vellem rationes attulisset; nam quod nomen illud a *βότρως βότρως* formari dicit, aut non intelligo equidem

sunt ex incredibili fluxit errore. Nec melius res procedit, si a *Βότρως*, quod viri nomen est ⁸⁶⁾, derivare velis; quandoquidem hoc etiam secundo casu *Βότρως* formatur, non *Βότρως*. A deminutivo autem *βοτρώδιον* nomen *Βοτρώδιον* formari posse, vix credo. Sequitur *Εὐανδρία* semel laudata Athenaeo VI p. 224 a, ubi ante Dindorfium edebatur *Εὐανδρεία*. Recte cod. P *Εὐανδρία*. Titulum fabulae, quem Casaubonus de fortium virorum, proventu interpretatur, rectius intelligas de virtutis certamine, quam notionem illustravit Schweighauserus ad Athen. XII p. 565 f. Cfr. Grammaticus Bekk. Anecd. p. 257 18 *ἀγών τις εὐανδρίας τοῖς Παναθηναίοις ἀγόμενος, οὗ κοινωνεῖν οὐκ ἔξῃν τοῖς ξένοις*. Quo tempore fabula acta sit, cognosci potest ex imitatione lusus Demosthenici in verbis *δοῦνας* et *ἀποδοῦναι*. Cfr. Clintonum Fast. Hell. p. 143. Aliquanto expediter est titulus fabulae *Λυτροποιός* inscriptae, quae laudatur Athen. IV p. 183 b. XII p. 548 c. Eiusdem dramatis titulum pro *Λυτροποιῶ* probabiliter Pollucii VII 167 et X 46 restituit Schweighauserus ad Athen. vol. II p. 673. Certius est eandem fabulam significari in margine Stobaei Serm. LVII 4, ubi Trincavellus habet *Ἀναξίων*, Gesnerus *Anaxilae ἐκ μυροπίου*, codd. fere *Ἀναξιλίου ἐκ μυροπίου*. Veram lectionem praeter Schweigh. perapexit Gro-

⁸⁶⁾ Rarum hoc nomen nec tamen sine exemplis. Praeter Botryn a Plinio in Hist. naturali aliquoties adhibitum, et alium ab Asclepiade commemoratum in Brunckii Anal. I p. 210, novimus Botryn *παιγνίων* auctorem minime obscurum, de quo vide Athen. VII p. 322 a et Timaeum apud Polyb. vol. III p. 406 Schweigh., ubi cum Elephantide coniungitur, ex quo satis cognoscas, quae in doles fuerit eius *παιγνίων*. Athenaei locum miror neglectum esse ab iis qui de Philetae *παιγνίους* scripserunt. Cfr. Eustath. ad Hom. p. 1163 14 et Eberti Dissert. Sic. I p. 213.

tunc in metis MSS. apud Gotsfordiam vertens: Anaxilaeus
 in Iynaeum fabulo. *Μάγιστρος* scilicet laudatur Athen.
 III p. 85 b, sed locus dubio. Nam quum allato ex Anaxilae
Μαγιστρος loco deinde sequuntur *Ἀναξίλας δ' ἐν Κίρκῃ*
 respectu Schweighaenserus hoc ipso indicari adnotavit,
 praecedens testimonium ex alio poeta petitum esse. For-
 tasse igitur Nicestrati nomen Anaxilae substituendum est,
 cuius *Μάγιστρος* laudatur ab Athenaeo. Nisi forte fatetur
 Anaxilae *χαίσεις* e Coquis et Circe petitas Epitomatoris
 culpa, alius poetae testimonium excidisse statuendum est.
 Haud frequentior *Μονοτρόπου* memoria, de qua vide
 eundem VII p. 307 e. Eodem titulo fabulam docuit Phry-
 nichus. *Νσοττίδος*, quod meretricis nomen fuit, longiora
 servavit fragmenta Athen. XIII p. 558 a. 572 b. *Ὅρνιθου*
κόμοι laudantur ab eodem XIV p. 655 a. *Πλούσιαι*,
 qui fuit etiam Antiphanae fabulae titulus, laudantur ibid. X
 p. 416 e. Eandem *Πλούσιαις* minus recte, ut videtur, vocat
 Diogenes Laert. III 28, ubi Platonem in ea irrisum
 fuisse traditur. Porro *Χρυσόχοος* apud Athen. X p. 416 d
 et *Υάκινθος* ibid. XIV p. 628 e et IX p. 385 f *Ἀναξί-*
λας Ὑακίνθου πορνοβοσκῶ, ubi ante postremam vocem,
 quam de suo addidisse suspicabar Athenaeum, ut quis esset
 ille Hyscinthus apud Anaxilam doceret, Schweighaenserus
 particulam ἢ inseri voluit, ut plenus fabulae titulus fuerit
Ὑακίνθος ἢ πορνοβοσκός. Quae vera videtur esse ratio.
 Denique apud Athen. XI p. 254 e, *φησὶ γοῦν καὶ Ἀναξί-*
λας. ἐνιοὶ κόλακίς εἰσι τῶν ἐχόντων οὐσίας σκώλικης etc.
 ubi recte corrigunt οἱ *κόλακας*, vide an litterae *ἐνι*, in quibus
 fabulae titulum latere certissimum est, ita corrigi possint
 ut legatur: *Ἀναξίλας ἐν Ἴοι. Οἱ κόλακας* etc. Eiusdem
 nominis fabulas docuisse constat Platonem et Phyl-
 lyllium.

ARISTOPHAN. Hanc unde Alexandri M. temporibus floruisse receverit Fabricius Bibl. gr. H. p. 424, mihi incertum, est: medicæ comedias poetam fuisse, docent fabularum tituli, *Πλάτων* apud Athenaeum XII p. 552 e, *Μινδα* susprotatus Iungermanno ad Pollucem IX 70, porro *Φιλωνίδης* apud Athenaeum XI p. 472 c, quam fabulam ad Philonidem Melitensem spectasse verissima est sententia Henovii Exercitat. crit. I p. 29. Denique eodem pertinet *Πυθαγοριστής*, quam praeter Diogenem Laert. VIII 88 et Suidam III p. 235 laudat Athenaeus VI. p. 286 c. XIII p. 563 b et IV p. 161 e, ubi ante Menagium et Schweighauserum legebatur: *Ἀριστοφάνης Πυθαγόρις* et pro *Ἀριστοφῶν Πυθαγοριστῆ*. Praeterea laudatur *Βαβίας* (quod viri nomen esse videtur) a Stobaeo XCVI 19. *Διδυμοί ἢ Πύραυνος* a Polluce IX 70, ubi quum olim legeretur *ἐν τοῖς Ἀριστοφάντος Διδύμοις ἢ οὐλαύρω*, Hemsterhusius postremam vocem e libris scriptis in *Ἡραύλω* mutavit. Id ipsum quomodo corrigendum esset, ante Bentleium Epist. ad Hemsterh. I p. 42 perspexerat Kuhnus. Minus enim nunc placet quod ipse olim proponebam *Θυραύλω*. De titulo *Πύραυνος* cfr. supra p. 37 et 394. Praeterea pro *τοῖς Διδύμοις* cod. Iungermanni habet formam femininam *ταῖς Διδύμαις*, eadem librorum inconstantia qua Antiphanis Alexidis aliorumque poetarum fabulae modo *Δίδυμοι* vocantur, modo *Δίδυμαι*. Porro Aristophontis *Ἰατρὸν* habemus apud Athenaeum VI p. 238 b. (ubi cod. C *Ἀριστοφάνης* habet pro *Ἀριστοφῶν*) et apud Stobaeum Serm. VI 27. *Καλλωνίδην* (alii libri *Καλωνίδης*) apud Athen. XIII p. 559 d, nisi legendum *Φιλωνίδης*. *Παρακαταθήκην* apud Stobaeum Serm. XCVI 21, denique *Περίθουον* apud Athen. VII p. 303 a. Incertarum fabularum fragmenta supersunt paucissima. Vid. Stobaeus Serm.

XCVI 28; Athenaeus II p. 68 a et Theophilus ad Acti. p. 286.

CRATINUS junior: Huius aetatem certissima tenens indicia, v. c. quod Platonem in fragmento apud Diogen. Laert. III 28 commemorat, et Corydum Pythagoras alioque id genus homines exagitat. Si certo constaret Arthropontem, quem commemorat apud Athenaeum XI p. 469 c, eundem esse de quo Machon agit VI p. 242 a, Cratinus vitam usque ad Ptolemaei Philadelphi tempora produxisse videri posset. Huic quae diserte tribuuntur fabulae, hae sunt: *Γίγαντες* apud Athenaeum XV p. 661 e, Hesychium s. v. *Πααμύλης*, ac fortasse etiam apud Athenaeum VI p. 241 e, ubi legitur ἐν *Τιταῖσι*, quamquam *Τιτᾶνας* docuit etiam Eubulus. Nisi potius in priore loco Athenaei et apud Hesychium *Τιταῖσι* legendum est pro *Γίγασι*.⁸⁷⁾ Favet huic conjecturae quodammodo locus Hesychii, *Πααμύλης: Αἰγυπτίως θεὸς Πριαπίδης. Κρατῖνος ὁ νεώτερος Γίγασι «ὡς σφραγῆς Αἰγυπτιώδης, Σωχάρης, Πααμύλης»* comparatus cum his Photii Lex. p. 592 2 *ἐνομίζοντο δὲ (οἱ Τιτᾶνες) τῶν Πριαπίδων θεῶν εἶναι*. Quibus consimilia leguntur apud Eustathium ad Hom. p. 985 51 *ὁ κίναϊδος καὶ πειόλης Τιτῶν σκωπτικῶς λέγονται*.

Θηραμένης laudatur Athenaeo IV p. 177 a, ubi nunc legitur ex emendatione Schweighaeuseri *Θηραμένει* pro *Θηραμένη*, quamquam quis fuerit Theramenes ille, a quo fabulae suae nomen indidit Cratinus, difficile dictu est. An-

⁸⁷⁾ Gigantes in Titanum locum irrepserunt etiam apud Suidam vol. II p. 91 *Ἰαπετὸς εἰς τῶν Γιγάντων*. Contra Titanes expellendi e Schol. Apollon. Rh. II 789 *τὴν Τιτᾶνων πόλιν*, ubi lege *Τιανῶν*, qui sunt incolae urbis Tii, cuius nomen pro *Τίτιον* reddendum eidem Scholiastae ad vs. 780.

Majorém illam cognoscimus Cotiturā quo: nihil intelligamus
 quum temporum rationes prohibeant, nescio an sub Thera-
 pennis nomine Cratinus hominem illius moribus et ingenio
 similem exagitaverit. Cfr. supra p. 275. Dist. forte ille De-
 mæsthens obtretractor intelligendus est, de quo queritur orator
 Epist. 4. Sequitur Ὀμφάλη Cratino minori tributa ab Athen.
 XV p. 669^b et Polluce VII 58. Sed quae ex eadem fabula
 attulit Scholiastes Platon. Bekker. p. 801: Περικλέα δημη-
 γορεῖν παρεσκευάσεν (Aspasia), ὡς Αἰσχίνης ὁ Σωκρατικός
 ἐν διαλόγῳ Καλλιᾶ καὶ Πλάτων ὁμοίως Πεδηταῖς. Κρα-
 τίνος δὲ Ὀμφάλη τύραννον αὐτὴν καλεῖ, χεῖρων Εὐπολῖς
 Φίλοις· ἐν δὲ Προσπαλτίσις Ἑλένην αὐτὴν καλεῖ. ὁ δὲ
 Κρατίνος καὶ Ἦραν, haec igitur eiusmodi sunt, ut nequa-
 ritiam ad iuniolem Cratinum referri posse videantur. Itaque
 ut uterque Cratinus Omphalen docuit, aut corrupta sunt
 Scholiastae verba etiam aliis erroribus depravata. Cfr. Din-
 dorf. Fragm. Arist. p. 21. Fortasse scribendum est: Κρα-
 τίνος δὲ Ὀμφάλην καὶ τύραννον αὐτὴν καλεῖ Χείρωνσι, ὡς
 καὶ Εὐπολῖς Φίλοις, vel Κρατίνος δὲ Ὀμφάλην αὐτὴν κα-
 λεῖ Χείρωνσι, τύραννον δὲ Εὐπολῖς Φίλοις. Certe novam
 Omphalen Aspasiam appellatam esse a comicis, tradit Pla-
 tarchus Pericl. 24: ἐν δὲ ταῖς κωμωδίαις Ὀμφάλη τε νέα
 καὶ Δηϊάνειρα καὶ πάλιν Ἦρα προσαγορεύεται. Idque in
 Χείρωνσι fecisse Cratinum, haud male conficias e fragmento
 eius fabulae apud Plutarch. Pericl. 3 et 24, ubi Periclem
 videt.

Denique nostro Cratino Ὑποβολιμαῖον tribuit Pollux
 VII 211 et Χείρωννα Athenaeus XI p. 460 f, ubi nisi disertis
 verbis ὁ νεώτερος Κρατίνος commemoraretur, nemo sane
 dubitaret quin notissima Cratini maioris fabula Χείρωνες
 inscripta laudaretur.

Praeter hasce, quae expressis testimoniis Cratino minori

tribuantur, fabulas, etiam alias quaedam vulgo in malioribus Cratini dramatis habitas nostro Cratino vindicandas esse supra indicavi p. 56. Ex his de *Ψευθυποβολιμαίω* (ab Hypobolimaeo fortasse non diversa), de *Ταραγτινοίς* et de *Πυθαγοριζούση*, quarum memoriam unus servavit Diogenes Laert. III 28 et VIII 37, nulla potest esse dubitatio. Minus confidenter idem de *Διονυσαλεξάνδρω* pronuntiaverim, cuius argumentum quum olim ad Alexandrum M. spectasse opinatus sim (vide supra p. 57) nunc si recte eam Cratino maiori abiudicavi, ad Alexandrum Pheraeum pertinuisse conicio. Hunc enim Bacchi cultorem fuisse inprimis studiosum docet Scholiastes Homeri *Iliad.* XXIV 428: *Θιόπομπός φησιν Ἀλέξανδρον Φεραῖον Διόνυσον τὸν ἐν Παγασαῖς, ὃς ἐκαλεῖτο Πέλεκος, εὐσεβεῖν διαφόρως. καταποντωθέντος δὲ Ἀλεξάνδρου Διόνυσος ὄναρ ἐπιστάς τινι τῶν ἀλιέων ἐκέλευσεν ἀναλαβεῖν τὸν φορμὸν τῶν ὀστῶν, ὃ δὲ ἀνελθὼν ἐς Κράννωνα τοῖς οἰκείοις ἀπέδωκεν, οἱ δὲ ἔθραψαν.* Quae etiam ob extremae Alexandri fata satis sunt memorabilia. De *καταποντώσει* tyranni Pheraeorum, quem ebrium ⁸⁵⁾ interfectum esse constat e Xenophontis *Hellen.* VI 4 36, apud alios, si recte memini, nihil memoriae proditum est. Ceterum Alexander Pheraeus etiam ab aliis mediae comoediae poetis commemoratur, velut ab Ephippo apud Athenaeum III p. 112 f. Denique ab eodem Cratino scriptam fuisse suspicor *Βούσειον* apud Polluc. X 81, quo titulo etiam ab aëtis mediae

⁸⁵⁾ Vinolentiam hominis commemorat Conon *Narr.* 80. Granertus in Niebuhrii et Brandisii Museo Rhen. II p. 62 titulum fabulae Cratinae de Paride interpretatur «cuius sub specie fortasse iudicium de dearum «pulcritudine et quae sequebantur ridicule exsequutus «est Dionysus.»

poetae comoediae fabulae inscriptas fuisse constat. V. supra p. 351.

ΕΠΙΚΡΑΤΗΣ, Ambraciota, teste Athenaeo lib. X p. 422 f, ubi diserte mediae poetae comoediae perhibetur. In qua aetate vixerit, constat ex incertae fabulae fragmento apud Athen. II p. 59 d, in quo Platonem eiusque discipulos Spenisippum et Menedemum lepidissime perstringit. Floruit igitur ante Olymp. CVIII. Aliud temporis indicium praebet fragmentum ex Antilaide servatum ab Athenaeo XIII p. 570 b, ubi Laidem, celeberrimi nominis scortum, tanquam vetulam quidem et *δολύχον τοῖς ἔτεσιν ἤδη τρέχουσαν τὰς ἀρμονίας τε διαχαλῶσαν σώματος*, sed quae amare et amari non desiderit tamen, commemorat. Quibus verbis si quinquagenariam describi ponimus, fabula illa ineunte Olymp. CI scripta fuerit necesse est, siquidem Laidis natales in Ol. LXXXVIII 2 incidere, ex multorum scriptorum testimoniis efficitur. V. Scholiastam Aristoph. Plut. 179 et Franc. Ritteri Dissert. de Plauto p. 21. Fabulas Epicratis Suidas s. v. *Ἐπικράτης* et *Ευδοκία* p. 66 commemorant duas, *Ἐμπορον* ab Athenaeo XIV p. 655 f laudatam et *Ἀντιλαΐδα*, cuius fragmenta servavit Athenaeus I. I. et XIII p. 605 e. Eiusdem tituli fabulam Cephisodoro tribuit Suidas, de quo supra p. 267 admoeni. Inscriptionis rationem ab irrisione Laidis ductam pataverim, neque inepte compares *Ἀντιπρονοβοσκὸν* Diozippi, quo titulo quin lenonis adversarius intelligendus sit vix dubitari potest. Praeter eas quas commemoravi Epicratis fabulas, Amazones eius laudantur ab Athenaeo X p. 422 f et *Δύσπρατος* ibid. IV p. 262 d, in quam fabulam nonnulla ex cognomine Antiphanis dramate transtulerat. Denique *Χορόν* fabulam ei tribuit Aelianus H. A. XII 10. Ex incertis comoediis fragmenta supersunt apud Athen. II p. 59 d.

XI p. 788 f et Pollux. IV. 121. quamquam ibi dicitur FalckenaK. *Φερικράτης* habet.

OPHELIO. Suidas: *Ἰσραηλίων κωμικός. μέμνηται τοῦ του καὶ Ἀθήναιος ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῶν Διαποσοφιστῶν. φησὶ δὲ τῶν δραμάτων αὐτοῦ εἶναι ταῦτα* *Δευκαλίωνα, Κάλλαεσχρον, Κένταυρον, Σατύρους, Μοῦσας, Μονότροπον,* sive potius, ut etiam Tournius Batend. I p. 458 voluit, *Μονότροπον.* Quibus addenda est *Ialemon* ex Athen. III p. 106 γ, ubi etiam Callaeschrus laudatur. *Ialemon* docuit etiam Amphias. Callaeschrum Theopompus. De ceteris fabulis quae ex Athenaeo se petitis Suidas dicit, nihil apud hunc legitur, quamquam ter Ophelionem omisso fabulae titulo ad partes vocat. Vid. lib. II p. 43 f. 66 d. 67 a. Quas postremo Suidas commemorat fabulas *Σατύροι, Μοῦσαι, Μονότροπος,* eas eodem ordine Phrynicho assignat, nec dubito quin per errorem Ophelioni tribuantur. Ceterum mediae poetis comoediae Ophelionem accensui maxime propter Platonis commemorationem apud Athen. II p. 66 d. Adde quod iisdem quibus Eubulus versibus usus esse dicitur apud Athen. II p. 48 f, qua loco verissime Porsonus Ophelionis nomen restituit pro Phileteta, quod me fugit Praef. Menandri p. X. Nec repugnant fabularum tituli. Si Callaeschrus, quem in cognomine fabula exaglavit, non diversus est ab eo qui Theopompe comoediae argumentum praebuit, fabulas Ophelie iam ante centesimam Olympiadem docuisse censendus est. Praefat allatos locos nusquam Ophelionis mentionem repperi, nisi quod apud Hesychiam s. v. *Ἰατς* in Philemonis nomen abesse videtur. V. Praef. Menandri p. XI.

ANTIDOTOS. De hoc perpaucis sunt quae tenemus. Mediae fuisse poetam comoediae, hoc satis docet, quod Alexidis *Ὀμοία* ab alia Antidoto tribuebatur. Vid. Athen.

XIV p. 642 ab Erastoro scripta Μεταβόμβουρον, de qua vide Athen. I. l. p. 656 c, et Πρωτόχορον, quam commemorat idem III. p. 108 c. VI. p. 240 b. Eiusdem nominis fabula ferebatur inter Alexideas. V. supra p. 802. Praeterea Antidoti nomen probabili coniectura Athenaeo I. p. 28 e restituit Kiddius a Dindorfio laudatus. Ad fortasse etiam apud Pollucem VI 99 γευστηρίου μὲν Ἀριστοφάνης μέμνηται: — μίκανοῦ δὲ Νίκων ἐν Κιθαρωδῶ — ὀλκίου δὲ Ἀντίποδος, scribendum est Ἀντίδοτος. Antiochi enim, de quo est Phrynichum Ecl. p. 64, in tali quidem loco parum opta est inter comicos testes commemoratio. Sed haec incerta sunt.

1. AUGEAS. Suidas: Ἀυγίας Ἀθηναῖος, κωμικός. τῶν δραμάτων αὐτοῦ Ἀγροίκος, Πορφύρα, Δις κατηγορούμενος. ἔστι δὲ τῆς μέσης κωμωδίας. Eadem Eudocia p. 69, nisi quod Πορφύρα habet pro Πορφόρα, qui est etiam Xenarchusae vel Timocleae fabulae titulus. Hunc Augeam sunt qui non diversum esse stataant ab eo qui Ἀγίας dicitur apud Polluc. III 36, velut Fabricius Bibl. Gr. II p. 425. Sed de Pollucis loco vide quae supra diximus, ubi de Amphide agebatur p. 371. Paulo speciosius apud Antiatic. p. 113 scribitur Ἀυγίας Ζωγράφω pro Ἀγίας, quamquam hic etiam Ἀμφίς vel Ἀμφίας praefero. In eo autem manifesto lapsu est Fabricius, quod ad eandem nostrum Augeam Clementis Alexandrini locum Strom. VI p. 622 d pertinere voluit, ubi quum vulgo legatur: Ἀυγίας ἐποίησαν.

Idem ἄλλοι γὰρ ἀνδρώπων νόον ἤπιασεν ἠδὲ καὶ ἔργα, non sine veri specie Thierschius Act. Monac. II 4 p. 585 pro Ἀυγίας scribit Ἀγίας⁹⁹), Hagiam intelligens Troeze-

⁹⁹) Rectius fortasse Ἀγίας scribitur, quod nomen ab Ἀγίς formatum est ut Ἀμφίας ab Ἀμφίς et alia eius-

αιας, νόστων auctorem haudquaquam obscurum, quem commemorat etiam Scholiastes Eurip. Troad. 14 οἱ περὶ Ἀγίας καὶ Δερκύλον, sive potius Δερκύλον. Ipse aliquando apud Clementem Asiī nomen latere putabam, quod simili modo depravatam legebatur olim apud Pausan. II 6. Itaque de Angea poeta comico praeter ea quae Suidas de eo scripsit, tenemus nihil. Nominis Ἀυγίας vel Ἀυγείας viro impositi exemplum praeter fabulosum illum regem Eleorum servavit Aelianus H. A. XII 41 et Tzetzen Chil. IV 245.

ΑΧΙΟΝΙΟΥΣ. Hunc recte mediae poetis comoediae adnumerari colligi posse videtur ex argumento fabulae Φιλευριπίδης inscriptae, qua ineptum Euripideae poesis amorem risisse poetam docet locus apud Athenaeum IV p. 175 b:

οὕτω γὰρ ἐπὶ τοῖς μέλεσι τοῖς Εὐριπίδου
ἄμφω νοσοῦσιν, ὥστε τὰλλ' αὐτοῖς δοκεῖν
εἶναι μέλη γιγγραντὰ καὶ κακὸν μέγα.

Quamquam tale argumentum a novae comoediae ingenio non plane alienum fuisse docet Philippidis exemplum, cuius Φιλευριπίδης laudatur a Polluce IX 38. 88 et Antiatt. p. 112. Cfr. tamen p. 241 sq. Sed manifesto mediae comoediae poetam prodit liberior spiritus in alio eiusdem dramatis fragmento conspicuus quod servavit Athenaeus VIII p. 342 b, ubi Calliam oratorem nescio quem et Moschionem, non nisi a mediae poetis comoediae (Stratone apud Athen. IX p. 362 d, Callicrate ibid. XIII p. 586 a et Alexide ibid. VI p. 242 c) commemoratum, acerbo sale perficit. Aliud aetatis indicium praebet fabula Χαλκιδικός inscripta apud Polluc. X 122, Athen. III

dem generis, quae supra attigi p. 404. Agis (³Αγίς) Argivus, poeta pessimus, Alexandri M. in Asia comes, ab uno commemoratur Curtio lib. VIII 5.

p. 65 e et VI p. 239 f; ubi parasitum inducit, qui se Favonem cum Philoxeno, Eryxidis filio, quem ex Anaxagorae disciplina profectum esse testatur Aeschines apud Athen. V p. 220 b cll. Schweighausero ad lib. I p. 6 b, parasiticam artem factitasse gloriatur. Alexandri tamen aetatem attingisse Axionicum, e fabula *Τυρρηνός* inscripta apud Athen. IV p. 166 e et VI p. 244 f (ubi ante Dindorfium legebatur *Τυρρηνικῶ* pro *Τυρρηνῶ*) intelligitur, ubi Gryllionem habemus, quem Phrynae meretricis et Menandri, unius e ducibus Alexandri, parasitum fuisse constat. Praeter eas quas commemoravi fabulas laudatur Axionici *Φίλιωνα* Athen. X p. 442 a. Ex incerta fabula unum superest fragmentum apud Stobaeum Serm. II 2.

CALLICRATES. Hunc semel tantum commemoratum video in fabula *Μοσχίων* inscripta apud Athenaeum XIII p. 586 a, ubi propter Sinopes commemorationem simul cum Antiphane et Alexide ad partes vocatur, ut recte mediae poetis comoediae accenseri videatur. Accedit fabulae titulus ab eodem ille haud dubie Moschlone derivandus, de quo modo diximus.

DROMO. Huius *Ψάλτριαν* habemus apud Athen. IX p. 400 e et VI p. 240 d, ubi Tithymallus parasitus commemoratur, cuius quum non nisi a mediae poetis comoediae mentio fiat, ab Alexide in Milesia Ulixæ Olynthia, a Timocle in Centauro Cauniis Epistolis, denique ab Antiphane in Tyrrheno, Dromonem eidem aetati assignare non dubitavimus. Eiusdem tituli fabulam scripsit Eubulus. V. p. 367.

DIODORUS Sinopensis. Suidas: τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐστὶν *Αὐλητρίς*, ὡς Ἀθήναιος ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Δειπνοσοφιστῶν λέγει. ἐν δὲ τῷ β΄ φησὶν ὅτι *Ἐπίκληρος καὶ Πανηγυρισταί*. Ex his *Αὐλητρίς* laudatur sane ab Athenaeo X p. 431 c et *Ἐπίκληρος* non quidem

libro XII, at libro VI p. 235 c et 239 b. Πανηγυριστῶν autem, quo nomine Platonis vel Batonis fabula ferebatur, in nostro Athenaeo nec vola nec vestigium. Mediae poëtis comœdiæ cum assignavi propter titulum apud Boeckhium Inset. I p. 354, ubi Diodorus archonte Diotimo h. e. Olymp. CVI 8 Νεχροὺν et Μαινόμενον docuisse dicitur, histrione usus Aristomacho. Ex incerta fabula unum fragmentum servatum est a Stobaeo Serm. LXXII 1. Nam de alio eiusdem Stobaei loco Serm. CXXV 8 statim dicemus.

DIONYSIUS, item Sinopensis, ut constat Athenaei iudicio lib. XI p. 467 d. 497 c et XIV p. 615 e. Antiquè hunc comicis accenset Casaubonus ad Athen. XI p. 467 d, quod fragmentorum indoles satis refellit. Circa Olymp. C vivisse videtur Fabricio Bibl. Gr. II p. 437, quod ut veram esse facile concedo, argumentorum tamen nihil attulit vir doctus. Arcestrato, nobilissimo auctore Γαστρονομίας, fuisse minorem, docet locus e fabula Θεσμοφόρος inscripta servatus ab Athen. IX p. 405 b, eademque ferme cum Nicostrato, Aristophanis filio, aetate fabulis scribendis operam dedisse, non male conicias ex iis quae ex huius Δύω et Dionysii Ὀμωνύμοις (quae fabula laudatur etiam lib. IX p. 381 c) de Cephisodoro attulit Athen. XIV p. 615 f. Eundem tamen Macedonia tempora attigisse, intelligitur e fragmento fabulae Ἀκοντιζόμενος apud Athenaeum XIV p. 664 d, ubi πατρίην commemorat, quod edulii genus sub Macedonum demum imperio Athenas introductum esse discrete testatur Athen. XIV p. 662 f. Sed utcumque de aetate Dionysii statuatur, certe mediae fuit poeta comœdiæ, ut vel ea docent quae refert ex una eius fabularum Scholiastes Hom. Iliad. λ 513, referens ille, Dionysium Herculem induisse agrotantem Sileumque morbo eius mederi conantem admoto clystere: αἰσχρὸν γὰρ ἦν τὸν ἦρωα πυρέττοντα πα-

φάλαγγιν (scilicet παραβαλλεῖν) καὶ κενούμενον τὴν γραπτὴν ἢ προσατιζόμενον. ταῦτα γὰρ κωμικά, ὡς καὶ τῷ Διονυσίῳ πεποιήται ἐν Διμῶ τῶν νόσων Ἡρακλῆς. Σειληνὸς δὲ κλύζειν πειράται τὸν Ἡρακλῆα. Argumentum, ut vides, a nova certe comoedia alienum. Pro νόσων scribendum ποσῶν, in corruptis autem illis Διμῶ τῶν fabulae titulus latet, quem sagacioribus erudendum relinquo. *) Praeter commemoratas fabulas laudatur Dionysii Σώζουσα ab Athen. XI p. 467 d. 497 c et Σωτείρας nomine a Stobaeo Serm. CXXV 8, ubi tamen Trincavellus Diodori nomen adscripsit. Sed recte ceterae Stobaei editiones cum cod. A habent Διονύσιος, quem rursus ad partes vocat Stobaeus Serm. XXXVIII 2, qui quas praeterea affert Dionysii χρήσεις, non Sinopensis sunt sed Syracusani, quem nullas scripsisse comoedias, quamvis affirmante Suida, certissimum est. Denique nostro Dionysio Meursius Fabricius alii comoediam tribuant Ταξιάρχαι inscriptam laudatamque a Suida s. v. Φορμίων. Sed de hoc loco vide quae p. 198 disseruimus. Quam supra commemoravi fabulam Ἀκοντιζόμενος inscriptam fortasse latine reddidit Naevius, cuius Acontizomenum laudat Charisius.

ERIPHUS, Antiphanis, cuius aliquot versibus tanquam suis usus est teste Athen. III p. 84 b, vel aequalis vel non multo inferior, mediae certe poeta comoediae, ut vel fabularum tituli indicant: Αἴολος apud Athen. IV p. 134 c. Μελίβοια ibid. III p. 84 b. VII p. 302 e. XV p. 693 c. Antiattic. p. 98. Πελταστής IV p. 137 d, nisi ea Ephippi fabula est, de cuius Peltasta supra p. 351 dictum est. Sed

*) Neque enim valde placet quod cuivis in mentem veniat Διμωττοντι. Paullo speciosius conicias Διμῶ. De Alexidis Lino, in qua Herculis magnae partes fuerunt, supra dictum est p. 391.

nihil impedit quo minus utrumque *Παλαστία* scripserit credenda. Easdem fabulas ex Athenaeo affert Suidas s. v. *Ἐριφος*. Cfr. Eudocia p. 167. Tacito dramaticis titulis semel laudatur ab Athenaeo II p. 58 a, quo loco qui usus est Eustathius ad Hom. p. 1686 48 Eriphum *λογίου ἀνδρός* titula condecoravit. Denique ut nihil eorum quae ad hunc poetam spectant omittam, A. Schottus parum felici conjectura Eriphi nomen pro Euripide restitui voluit apud Dionysium Halic. Rhet. p. 413 Rsk.

EUBULIDES. Huius *Κωμωστὰς* laudat Athen. X p. 457 d. *τῆ ἰορτῇ τῶν Χωῶν ἔθος ἐστίν Ἀθήνησι πέμπασθαι διὰ τὰ καὶ τοὺς μισθοὺς ταῖς σοφισταῖς, οἵπερ καὶ αὐτοὶ συνεκάλουν ἐπὶ ξενίᾳ τοῖς γνωρίμοις, ὡς φησὶν Εὐβουλίδης ὁ διαλεκτικὸς ἐν δράματι Κωμωσταῖς οὕτως*

Σοφισταῖς, κάκιστε, καὶ Χωῶν δεῖ

τῶν μισθοδώρων, οὐκ ἀδείπων ἐν τρωπῇ.

Non diversus igitur fuit a celebri illo dialectico Milesio, Euclidis auditore et Aristotelis adversario, de quo vide Diogen. Laert. II 108 et ibi Menag. vol. II p. 125. Eiusdem philosophi librum de Diogene idem laudat Diogenes VI 20 et pleniore titulo ibid. 30: *Εὐβουλος* (Menag. *Εὐβουλίδης*) *δέ φησὶν ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Διογένους πρῶσις αὐτῶς ἀγνὴ τῶν παιδῶν τοῦ Ξενιάδου etc.*, ex quo loco *πρῶσις* inter Eubuli fabularum titulos receptum est a Meursio aliisque. Sed recte Menagius nostrum Eubulidem intellexit, nisi quod praeter necessitatem *Εὐβουλος* in *Εὐβουλίδης* mutavit. Cfr. T. Hemsterh. ad Luciani Tim. 44.

HENIOCHUS, Atheniensis, mediae poeta comediae, testante Suida, qui has eius fabulas commemorat: *Τροχίλος, Ἐπίκληρος, Γοργόνες, Πολυπράγμων, Θωρήμιον, Πολύεπτος, Φιλέταρος, Δις ἐξαπατῶμενος*. Ex his Trochifum (quod servi nomen videtur) commemorat Athen. IX p. 408 a,

ubi ridetur Pausan, philosophus ut videtur Pythagoreus, Gorgones idem lib. XI p. 483 c, *Πολυπράγμονα* lib. VI p. 271 a et Polyenctum lib. IX p. 296 d, ubi verba *Ηνίοχος Πολυκίωτη* etc. negligentius inspecta in causa fuerunt, ut Suidas comicum poetam Polyenctum fingeret, quem scripsisse dicit fabulam *Ηνίοχος*. Vide s. v. *Πολύενκτος*. De quo errore admonuit iam Casaubonus. Polyenctus autem, qui fabulae nomen fecit, non dubito quin sit Sphettius, Demosthenis in tractanda republica socius. celeberrimus, sed idem a luxuria, quam in eo Anaxandrides Ter. I notavit, non alienus. De eo optime omnium dixit Ruhnkenius *Histor. crit. orat.* p. LXXX. Ceterarum fabularum a Suida commemoratarum nihil servatum est. Pro *Θωρύκιον* scribendum videtur *Θωρυκίων*, cuius nominis exemplum habemus apud Aristoph. *Ran.* 865. 383. Nisi *Θορύκιοι* fabulae titulus fuit, quo nomine etiam Antiphantis drama inscriptum fuisse constat. Fabularum a pagis Atticis nominatarum exempla composuit Elmsleius ad Aristoph. *Acharu.* 177, sed neglexit Timoclis Marathonicis et ipsos illos Antiphantis Thoricis, quibus addendus fortasse Diphili *Ἐπιτροπέυς*, de quo infra dicam, et Magnetis *Ἰτακίδης* V. p. 35. Praeterea semel laudatur Hemiochus a Stobaeo *Serm.* XLIII 27, ubi dolendum est non additum esse fabulae titulum. Nam fragmentum ipsum satis memorabile est, si quidem graecas urbes personatas a poeta in scenam inductas esse inde cognoscimus, qua in re imitatus est Eupolidem in *Πόλεσιν* et Aristophaneis in *Νῆσοις*.

HERACLIDES. Huius *Ξενίζων* commemoratur ab Athenaeo X p. 414 d *Ἡράκλειτος δ' ἐν τῷ Ξενίζοντι Ἐλένην φησὶ τινα γυναῖκα πλείστα βεβρωμένην*. Scribe *Ἡρακλείδης*, quem iterum ad partes vocat Athen. XII p. 532 c, ubi Philippi Macedonis ducem mercenarium Adaeum ludibrii causa *Ἀλεξανόνα* dictum irridet. Adde Zenobium VI

34: Φιλέστων ἄλεκτρων — μένηται δὲ αὐτοῦ Ἡρακλίδης ἡ κωμικὸς καὶ Ἀκτοφάνης. Eiusdem Heraclidae nomen fortasse Athenaeo VII p. 325 d restituendum est, ubi vulgo legitur Χαοικλίδης ἐν Ἀλύσει.

MNESIMACHUS, poeta inprimis elegans, ut docet egregia illa ecloga ex Hippotropho apud Athen. IX p. 402 f. Eum novae comoediae assignat Eudocia p. 303, mediae Suidas s. v. Μνησίμαχος et Athenaeus VII p. 329 d. Idque verissimum esse etiam fabularum tituli demonstrant. Ex his quam Ἀλκμαίων inscripsit teste Diogene Laert. VIII 87, non ad fabulosum illum Alemaeonem, sed ad philosophum Pythagoreum, de quo praeter alios efr. Diogenem Laert. VIII 83, spectasse haudquaquam incredibile videbitur ipsum illud quod Diogenes attulit fabulae fragmentum contemplandi,

ὡς Πυθαγοριστὰι θύομεν τῷ Λοξίῳ,

ἔμψυχον σὺδὲν ἐσθιοντες παντελῶς.

Cognoscantem Amphidis fabulam in eodem haud dubie argumento versatam supra attigimus p. 405. Βούστρεν praeter Suidam laudat Athenaeo X p. 417 e. Ἀπόκαλον idem VIII p. 359 c. Ἴπποτρόφον Suidas et Athenaeus VII p. 301 d. 323 e. IX p. 402 f. Ἰσθμισόνικην Aelian. H. A. XIII 4. Φίλιππον Suidas et Athen. VIII p. 338 b. IX p. 367 b. X p. 418 b. 421 b. Argumentum fabulae ad Macedoniae regem pertinuisse haud temere censuisse. His adde Φαρμακοπώλην apud Scholiastam Aristoph. Av. 471 Μνησίλοχος ἐν Φαρμακοπώλῃ, ubi recte Menagius ad Diogen. Laert. vol. II p. 60 corrigit Μνησίμαχος. Ex incerta fabula unum superest fragmentum apud Schol. IIad. 2 282.

PHILISCUS. Hanc mediae fuisse poetas comoediae fabularum tituli indicant, quos haec ordine recenset Suidas: Ἄδωνες, Διὸς γοναί, Θεμιστοκλῆς, Ὀλυμπος,

Πανὸς γοναί, Ἐρμοῦ καὶ Ἀφροδίτης γοναί, Ἀρτέμιδος καὶ Ἀπόλλωνος. Easdem Eudocia commemorat p. 487, sed omissis Ἐρμοῦ καὶ Ἀφροδίτης γοναίς, in quibus offendit etiam Lobeskius Aglaoph. I p. 437. Cfr. tamen supra p. 282. Circa Olymp. C floruisse Philiscum e Plinii loco H. N. XXXV 10 colligas, ubi quae Parrhasii tabula commemoratur, in qua Philiscum et Liberum patrem adstante Virtute pinxerit, eam ad nostrum Philiscum trahendam esse perspete monuit Naeckius Sched. crit. p. 26. Cfr. Silligii Catal. Artif. p. 320. Praeter fabulas a Suida commemoratas, Philisci Φιλαργύρους habemus apud Stobaeum Serm. LXXIII 53. Sed Themistoclem ut a nostro Philisco scriptam fuisse credam vix a me impetro, ac valde vereor ne ea Philisci tragici fabula fuerit. Historicorum argumentorum a tragicis graecis tractatorum exempla quaedam posui in Miscell. quaeest. I p. 39. Fragmenta Philisci comici, praeter illos apud Stobaeum versus e Φιλαργύροις sive potius, ut equidem opinor, Φιλαργύρω et praeter duos alios ex incerta fabula ab eodem Stobaeo Flor. XXIX 40 servatos, habemus nonnisi duo, quorum alterum servavit Dicaearchus Vit. Hellen. in Gronovii Thesaurο vol. XI p. 33 a χρηστών σφάδρ' ἐστὶ Χαλκίς Ἑλλήνων πόλις, alterum legitur in Anthol. Palat. II p. 445. Ὁ Πειραιεύς κάρμον μὲγ' ἐστὶ καὶ κινόν, quem versus cur Philisco rhetori Milesio tribuat Iacobaeus Catal. Poet. Anth. p. 936 nihil causae video.

SIMYLUS. Hunc archonte Diotimo h. e. Olymp. CVI 2 fabulas docuisse, manifestum est e titulo apud Boeckhium Inscr. I p. 353, ubi e fabulae indicis extremae tantum litterae σία servatae sunt. Boeckhius Ἐφσαία fuisse suspicatur. Eiusdem Μεγαρικῆ laudatur apud Pollus, X 42. τάχα δὲ καὶ περιστώματα. εἴρηται γὰρ παρὰ τὴν Φιλίστου ἐν τῇ ἔκτῃ καὶ

ἐν τῇ Σιμόλου Μεγαρικῇ. Ex incertis fabulis fragmenta servarunt Theophilus ad Autol. III p. 385. Stobaeus Serm. LX 4 et Io. Damasc. Parall p. 433 Lips. Simylum hunc non diversum fuisse a Simylo histrione tragico, de quo vide Maussacum ad Harpocrat. p. 317 ⁹¹⁾ suspicantur Salmasius ad Pelluc. l. I. et Boeckhius. Quod mihi haudquaquam probabile videtur, qui non credam ullum unquam histrionem tragicum simul comoediarum actorem fuisse, quam in rem Platonis loco uti licebit Polit. III p. 395 B: ἀλλ' οὐδέ τοι ὑποκριταὶ κωμωδοῖς τε καὶ τραγικοῖς οἱ αὐτοί.

SOPHILUS. De hoc ita Suidas: Σώφιλος ⁹²⁾ ὄνομα κίριον, Σικωνίος ἢ Θηραῖος, κωμικός τῆς μέσης κωμωδίας. δράματα αὐτοῦ Κιθαρῳδός, Φίλαρχος (Athen. III p. 100 a, ubi ante Dindorfium edebatur Φύλαρχος, et ib. p. 125 e), Τυνδάρεως ἢ Λήδα καὶ Δηλία (ita Kusterus e codd. pro Δημία, quod servat Eudocia), ὡς γησιν Ἀθηναῖος, καὶ Χειρίδιον (Eudocia Χοιρίδιον, apud Athen. X, p. 431 a recte Ἐγχειρίδιον) καὶ Παρακαταθήκη, quam et ipsam habet Athen. XIV p. 640 d, a quo praeteres commemorantur Sophili Συντρέχοντες III p. 125 e et Ἀνδροκλῆς III p. 123 e. VI p. 228 b. Eandem Valckenarius restituebat II p. 67 f τὸ δὲ ζῆμα (ἀρτύσαι) κείτας παρὰ Σοφοκλεῖ· ἐγὼ μάγειρος ἀρτύσω καλῶς, corrigens παρὰ Σωφίλω ἐν Ἀνδροκλεῖ Sed ea valde incerta coniectura est. De argumento Androclis cfr. p. 275. Citharoedi, Tyndarei vel Leda e et Deliae nullum in nostris Athenaei exemplaribus vestigium. Denique Sophili Γάμοι laudantur

⁹¹⁾ Fortasse is idem est quem Simum vocat Alexis Athenaei IV p. 144 d.

⁹²⁾ Aliud nomen Σώφιλος, aliud Σόφιλος νε¹ (Arcad. p. 54, 14). Comicus scribitur Σαταρχί Συμφίλλος Sophoclis pater vocabatur.

• Diogene Laert. II 120 προσεισκήθη δὲ (Stilpo) ὑπὸ Σωφίλου τοῦ κωμικοῦ ἐν δράματι Γάμοι. Στιλπωνός ἐστὶ βύσμαθ' ὁ Χαρίνου λόγος. Ita Huebnerus dedit ex emendatione Casauboni pro Σοφίλου et γάμου. At pro Σοφίλου Arund. et edit. Frob. praebent Φίλου, quod in Διφίλου cum Aldobrandido mutavit Menagius, et recte quidem, ut opinor, siquidem Stilponem floruisse constat sub Ptolemaeo Sotere et Demetrio, Antigonii filio, vix ut Sophilus, quem circa Olymp. CVIII vixisse suspicari licet, Stilponem commemorare potuerit. Adde quod Γάμος in Diphili fabulis recensetur ab Athenaeo, et Διφίλου nomen in Φίλου ablit etiam in libris Athenaei IV p. 133 f et VI p. 220 e. Quamquam quum illud Διφίλου mera coniectura e Φίλου effectum sit, non minus probabiliter Philemonis nomen reponendum conficias. Huius autem Γάμος notissima est fabula. Denique pro Γάμοι, ut pro Γάμου edidit praesente Casaubono Huebnerus, legendum est Γάμω, quo ducit scriptura cod. Reg. γάμωι. Ex incertis Sophilli fabulis pauca servata sunt fragmenta. V. Athenaeum II p. 54 f. IV p. 158 a et Io. Damasc. p. 396 Lips. ubi male scriptum est Σοφίλου.

• SOTADES, Atheniensis, quem diserte Athenaeus VII p. 293 a mediae poetam comoediae fuisse et probe distinguendum esse scribit a Setade Maronita, Ionicarum cantilenarum auctore celeberrimo. Eius duo supersunt fabularum tituli, Ἐγκλειόμεναι apud Athenaeum l. l. et Antiatt. p. 102, ubi vocatur Ἐγκλειόμενοι, et Παραλυτρούμενος apud Athen. IX p. 368 a. Utramque Suidas s. v. Σωτάδης et Eudoc. p. 384 male tribuunt Maronitae. Sed Ἄδωνιν ab Hephaest. p. 8 Gaisf. laudatam recte Maronitae assignavit Fabric. Bibl. Gr. II p. 496, quod confirmat ad Hephaestionis locum Scholiastes.

• STRATŪ. Suidas et Eudoc. p. 385: Στράτων, κωμι-

κῆς τῆς μετέης κωμῳδίας τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἢν εἰδομένης
 Quae fabula non dubitari potest, ut equidem opinor, quin
 eadem sit quam Phoenicidem appellat Athen. IX. p. 383 et
 ὁ παρὰ Στρατόνι μάγειρος ἐν τῷ Φοινικίῳ, ubi Koppier-
 sius Observ. p. 24 et Villoisonus Proleg. ad Apollon. Lex.
 p. XXII, quum passim Stratridis nomen in Stratonem abisse
 vidissent, illum Suidae Stratonem fictitium esse opinantes,
 etiam apud Athenaeum Stratridis nomen reponendum esse
 statuerunt, et Villoisonus quidem ita ut etiam Φοινικίῳ in
 Φοινίσσαις, quae notissima est Stratridis fabula, mutandum
 putaret. Sed ne Stratridem aliumve antiquae comoediae
 poetam illius fabulae auctorem habeamus, plurima in ipso
 illo fragmento insunt quae prohibeant. Ut enim Philetas
 commemorationem emittam, quis non miretur in antiquae
 comoediae fabula μάγειρον personam in scenam produci?
 His adde frequentem (vs. 2. 15. 16. 41) in tam brevi frag-
 mmento usum formae οὐδὲ εἰς pro αὐδαῖς apud veteres illos
 Atticos longe rarissimae. V. Person. Praef. Hes. p. XXXVI
 ed. nov. et Dindorf. ad Aristoph. Ran. 95. Porro vs. 10
 habemus Φύειν prima syllaba correpta et vs. 28 formam
 εἰδᾶς, quorum neutrum ullus unquam Atticorum poeta ante
 Olymp. C. ausus est. Recte igitur Stratoni tribuitur fra-
 gmentum illud, neque quidquam causae video cur Stratonem
 comicum poetam²⁵⁾ fuisse negemus, quamquam num recte
 huic Suidas medietate comicis adnumeraverit merito dubitari
 posse videtur. Nam qui vs. 43 his verbis commemoratas
 Philetas:

ὥστε κα

τῶν τοῦ Φιλητᾶ λαμβάνουσα βιβλίῳ

σκοπεῖν ἕασται. τί δὲναται τῶν ἡμετέρων,

²⁵⁾ Alius est Strato κωμῳδός a Fabricio e Plutarchi Symp.
 V. L. commemoratus.

profeculo non diversus censeri potest a celebri illo grammatico et poeta Coo, qui quatuor Olympi. CXX floruisse videtur, Stratonem novae potius quam mediae aetatis comediae fuisse censuimus. Ac nescio an id etiam eo confirmari possit, quod priores tres versus cum initio quarti in sensu suos convertit. Philemo apud Athen. XIV p. 659 b. Quamquam huc argumento non nimium tribuerim.

TIMOTHEUS. Suidas: *Τιμόθεος Ἀθηναῖος, κωμικὸς τῆς μέσης κωμῳδίας. τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἦν Πύκτης, Παράκαταθήκη, Μεταβαλλόμενος ἢ Μεταφερόμενος. καὶ Κυνάριον Τιμόθεου δράμα, ὡς φησὶ Ἀθηναῖος ἐν τοῖς αἰποῦ.* Scil. lib. VI p. 243 d. Ceterarum fabularum nihil servatum est. *Πύκτην* in Timocles fabulis commemorari videbimus. *Παράκαταθήκην* docuerunt Aristophon Sopater Sophilus Timostratus, *Μεταφερόμενος* Posidippus. Inscite Harlesium Bibl. Gr. II p. 505 eidem Timotheo tribuisse Cyclopem, quod Timothei dithyrambographi carmen fuisse constat, verba monuisse sufficiat. Omisso fabulae titulo semel laudatur Timotheus ab Io. Damasco. p. 392 Lips.

TIMOCLES, Atheniensis, poeta, quantum e fragmentis colligere licet, unus omnium maxime ingeniosus sutanicque, ut temporibus illis, in discendo libertatis, idemque elegantiae dictionis tam studiosus ut in satis magno fragmentorum numero vix ullum orationis a genuino Atticorum usu descendentis exemplum reperias. Quod in fragmento ex *Διονυσιαζούσαις* apud Athenaeum VI p. 223 libri habent *ἀνέρορατο* recte sustulisse videtur Dindorfius. *Γλωττοκόμον* pro eo, quo antiqui usi sunt, *γλωττοκομῆον* e Timocles *Βαλανείω* exaignavit Pollux X 154. Verbum *αἰμωδιῶν* pro *αἰμωδεῖν* dixit in *Ἐπιχειρηκᾶκω* apud Athenaeum VI p. 241 a. Praeteres nihil eiusmodi reperias, nisi forte ipsum illud

ἐπιμαρτυραὶς ab Atticis damnatur. De Hesychii glossa
 Ἀπυξίνου ἀπογεύρου, Τιμοκλῆς, nihil certi dicere licet,
 Τὸλύμπια insolita crasi dixit in fragmento Δρακοντίου apud
 Athen. VI p. 237, Mediae Timoclem fuisse poetam comoediae
 docet Plutarchus Vit. Orat. p. 845 B: προελθὼν δὲ (Demo-
 sthenes) πάλιν εἰς τὰς ἐκκλησίας νεωτερικῶς πικρὰ λέγων
 δυσύρετο, ὡς κωμωδηθῆναι αὐτὸν ὑπὸ Ἀντιφάνους καὶ
 Τιμοκλείους.

Μὰ γῆν, μὰ ζοήνας, μὰ ποταμούς, μὰ νάματα.

Quae spectant ad priora Demosthenis tempora. Eundem
 ridet in Herodibus apud Athen. VI p. 224 a et simul cum
 Moeroele et Hyperide aliisque acerbissime perstringit pro-
 pter pecuniam ab Harpalo acceptam in Delo sive Delia
 ibid. VIII p. 311 e. Hyperidem iterum exagitat in Ica-
 riis *4) ibid. VIII p. 312 a. His adde Tithymalli irrisionem
 in Cauniis et in Centauro sive Dexameno *5) ibid.
 VI p. 240 a. d. Phidippi salsamentarii in Ἀθήνῃ IX p. 407 a.
 Callimedontem in Πολυπράγμονι VIII p. 339 e. Ctesippi in
 Δημοσατύροις IV p. 165 f. Telemachi Acharnensis, qui Ce-
 phisideri oratoris aequalis fuit, in Διονύσῳ IX p. 407 e et
 Miagolae citharoedi, de cuius aetate supra dictum est, in
 Sapphone VIII p. 339 a. Nec negligendus in hac causa
 Alexidis locus apud Athen. III p. 120 a, ubi ad Timoclis
 Icarios respicitur. *6) Non igitur dubitari potest quin recte

*4) Ἰκάριοι iterum laudantur VIII p. 339 d. At IX
 p. 407 f citatur Τιμοκλῆς ἐν Ἰκαρίοις σατύροις, pro
 quo fortasse Ἰκαρίοις ἢ Σατύροις scribendum. Σατυ-
 ροι satis frequens comoediarum titulus fuit.

*5) Suidas alteram tituli partem omittit. De Dexameno
 Centauro satis constat ex Apollodoro aliisque. Ab eodem
 Cleophontem tragoediae argumentum duxisse Suidae te-
 stimonio constat vol. II p. 324.

*6) Timoclem Alexidis etiam alio loco commemorat apud

Τιμοκλήν μετὰ πολλοῖς ἀκκυσεν; neque repugnat, ut equidem opinor, Pollar X 154, qui quum eum τοῖς νεωτέροις adnumerat, non proprie loqui censendus est, sed serio- ris aetatis scriptores antiquis opponit. Eundem tamen Me- nandri tempora attigisse, utriusque poetae χρήσεις docent apud Athen. VII p. 245 c sqq. ubi Chabrisae filius videtur Ctesippus. Ceterum Suidae errorem duos distinguentis Τι- mocles, quorum alteri tribuit Δημοσατύρους. Κένταυρον, Καννίους, Ἐπιχαιρέκακον, Ψιλδοικαστήν, Πύκτην, alteri autem Διονυσιαζούσας, Πολυπράγμονα, Ἰκαρίους, Δῆλον, Ἀθήνην, Διώνυσον, Κονίσσαλον, Πορφύραν, Ἡρώας, Δρα- κόντιον, Νέαιραν, Ὀρέστην, Μαραθωνίους, hunc igitur errorem post Meursium et Kusterum notavit iam Schweig- haeuserus; qui tamen quum eundem nostram Timoclem etiam tragoediarum poetam fuisse censet, multum fallitur. Nam Athenaeus IX p. 407 b, quum scribit Τιμοκλῆς ὁ τῆς κωμῳδίας ποιητής, ἣν δὲ καὶ τραγωδίας, his verbis Τιμο- κλην tragicum a Timocle comico distinxisse putandus est, quamquam de tragico qui praeter Athenaeum tradiderit scio neminem, nisi forte, quod non puto, apud Plutarchum Vit. Timol. 36, ubi haec tanquam Sophoclis verba afferuntur:

ὦ θεοί, τίς ἄρα Κύπρις ἢ τίς Ἰαπερός
ξυνήψατ' αὐτοῦ;

ex aliis libris Timoclis nomen restituendum est. *) Prae-

Athenaeum X p. 443 d, ubi bihacitatem eius perstringit, ὁ μὲν οὖν ἐμὸς νιός, οἷον ὑμεῖς ἀρτίως εἶδετε τοιοῦτος γέγονεν. Οἰνοπίων τις ἢ Μάρων τις ἢ Κάπηλος ἢ καὶ Τιμοκλῆς· μεθύει γὰρ οὐδὲν ἦττον. Nisi forte is alius est Timocles a comico poeta diversus.

*) Qui a Photio Bibl. 167 p. 113 Bekk. inter poetas ab Ioanne Stobaeo excerptos memoratur Timocles a co- mico non diversus est. De Timocle Syracusano, quem Suidas in Orphicorum librorum auctoribus numerat, ne Lobeckius quidem Aglaoph. p. 559 quiddam comper-

ter undecimiginti filios, quos ex Athenaeo videtur Suidas dramatum titulos. ab eodem Athenaeo laudantur Τιμοκλῆς Αἰγυπτίοι VII p. 300 a, ubi quod quattuor trimetrorum fragmentum servatum est, eius tres versus affert etiam Phaedrus Epicureus de Nat. deor. p. 25 Pet. ubi quidem Τιμοκλῆς ἐν Αἰγύπτῳ (ita vol. Hero.) δράματι legitur. Porro Δακτύλιος offertur ab Athen. II p. 295 b. Ἐπιστολαὶ VI p. 240 c. 243 b. Σαπφώ VIII p. 339 a. Ψευδοληστὰι III p. 109 c. Quibus adde Βαλανεῖον e Polluce X 154 et Ποντικὸν e Stobaeo Serm. XCVI 22, ubi quod in margine scriptum legitur Τιμοκλέους Ποντικοῦ, ad patriae notationem traxerunt Gesnerus et Gaisfordius. Eiusdem tituli fabulas scripserunt Antiphanes Alexis Epigenes. Neasram ab Athenaeo XIII p. 567 e laudatam etiam a Suida commemorari s. v. ἀνάριστος perspexit Touptus Eimend. I p. 604

tum habuit. Praeterea unum eiusdem nominis scriptorem commemorare iuvat, quem tanquam insignem mendaciorum architectum carpit Photius Epist. 55 p. 111. Τιμοκλέα ποτέ, μᾶλλον δὲ Χλονθάχονθλον τὸν Ὀφιοκανὸν. (ἀεὶ γὰρ ὡς εἶκε καὶ τὰ ὀνόματα τερατευσάσαι) κουριζῶν ἴσως ἢ μειρακίζων τοῖς μαθήμασιν ἤκουσας Ὀφιοκανῶν ἐκείνων, οὓς αὐτὸς ὑπεστήσατο, γένος καὶ φύσιν καὶ πολιτείαν καὶ μάχας καὶ νίκας καὶ βίωσιν αἰῶνας καὶ ἡλικίας καὶ εὐδαιμονίας οὐκ ἀνθρώπων μόνον ἀλλὰ καὶ φυτῶν καὶ ζώων καὶ γῆς καὶ θαλάσσης καὶ αἴρος καὶ (leg. καθ') ὑπερβολὴν ψευσμάτων τερατευσάμενον. Quo loco quid Χλονθάχονθλος significet ab aliis me doceri velim: nec magis de Ophiocanis quidquam mihi innotuit. Ophianorum quidem, οἱ τὸν ὄφιν δοξάζουσιν καὶ τοῦτον Χριστὸν ἠγούμενοι, Schol. Basilii apud Ducangium Lex. med. græc. p. 1068; nullus hic videtur locus esse. Hoc tamen satis intelligitur, Timoclis librum ex Milesiarum sive Romanensium seriptionum genere fuisse, miraculis de ficta Ophiocanorum gente refertum. Videtur autem ille satis antiquus scriptor fuisse, quum Timoclis nomen in mediae aetatis historia mihi quidem plane incompertum sit.

... Quae Orestes dicitur a Suida, rectius ab aliis vocatur Orestantocleides. Eius quod argumentum fuerit docet epitaphi locus ab Athenaeo servatus XIII p. 567 e: καὶ ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ δ' Ὀρεσταντοκλείδῃ ὁ αὐτὸς Τιμοκλῆς φησὶ.

Περὶ δὲ τὸν πανάθλιον
 εὐδοιοὶ χάρις, Νάωνιον Πλαγγῶν Λύκα
 Γνάθανα. Φρόνη Πυθιογίη Μυρρίνη
 Χρυσὶς Κοναλλίς Ἰσρόκλεια Λοπάδιον,

Quae si quis cum titulo fabulae comparaverit, simulque Autoclidem illum, quemadmodum Aeschines c. Tim. § 52 et Aristogiton apud Harpocrat. p. 40 15 testantur, puerorum amoribus infamem fuisse meminerit, haud levis oboritur suspicio, ut apud tragicos poetas Orestem a Furiis propter parricidium, ita in Timoclea fabula Autoclidem propter puerorum amores a meretricibus acerrime fuisse vexatum. Videmus autem in illis quos adscripti versibus, quosque ex prologo fabulae petitos esse suspicor, Autoclidem in nescio cuius venerit daemone et masculorum amorum antistitis *) secretario sedentem, meretricibus circum circa alto somno oppressis. Nec defuisse suos novo illi Orestae iudices qui causam eius cognoscerent, indicare videntur quae leguntur apud Harpocrat. p. 146 3. Παράβυστον: οὕτως ἐκαλεῖτό τε τῶν παρ' Ἀθηναίους δικαστηρίων, ἐν ᾧ ἐδίκαζον οἱ μνημονεύουσι δ' αὐτοῦ ἄλλοι τε τῶν κωμικῶν καὶ Τιμοκλῆς ἐν Ὀρεσταντοκλείδῃ. Itaque Areopago poeta Parabystum et Areopagitis undecimviros substituit, quos de cuiusvis generis maleficis iudicium exercuisse constat. Dolendum vero non plura fabulae fragmenta superesse: ita enim etiam clarior pateret, quod vel ex his paucis suspicari licet, totam

*) Orthanae puta vel Conisali vel Tychonis.

fabulam in ludendo non quidem Aeschylli, ut olim putabam, at Carcini fortasse aut Theodectae aut Timesitheï Oreste versatam esse. Iam non est quod copiosius Valesii ad Harpocr. p. 126 opinionem refutemus, qui Orestem in titulo fabulae Timocleae de nocturno illo grassatore apud Aristophanem interpretatur.

Ceterae Timoclis fabulae a Suida commemoratae, quas quidem in superioribus nondum attigimus, sunt *Φιλοδικαστής, Πύκτης, Κονίσσαλος, Μαραθώνιοι*. Eas Athenaeus attulit VI p. 245 b. 246 f. X p. 430 f. XIII p. 570 f. Marathonios, si Suidae fides, scripserat etiam Lycophro Chalcidensis. Itaque omnino viginti et septem fabularum auctor habitus est Timocles. Nam *Πορφύρα*, quam item in Timoclis fabulis Suidas commemorat, ab aliis Xenarcho tribuebatur, de quo dissensu vide Athenaeum VI p. 225 c. VII p. 319 a. X p. 431 a. Eodem nomine fabulam docuisse Augeam, qui Suidae dicitur, vidimus p. 416. Titulum fabulae Bernhardio suspectum a meretricis nomine ductum suspicari licet; quamquam nihil impedit quominus de stragula veste cogitemus. Ita *Καλάσιρις* index fuit fabulae Alexideae.

Praeterea fabulis Timoclis fortasse *Συνερίθοι* adficienda est; vix enim dubito quin apud Stobaeum Serm. CXXV 10; ubi hoc lemma adscriptum est *Τιμοκλέους Συνεργικά*, scribendum sit *Τιμοκλέους Συνερίθων*. Denique *Γεωργόν* qui scripsisse Timoclem suspicari licet fortasse e Cler Alex. Strom. IV p. 204 34: *κατὰ τὸν γεωργὸν Τιμοκλέους* ^{Ἀπολλο-} *τοῦ κωμικοῦ «σὺν ἔλαιον ἰσχάδας μέλι προσοδ* ^{ἠ,} Batho- Quamquam haec etiam alium in sensum accipi po ^{ἠ,} Epini- incertis fabulis perpauca fragmenta servata sunt, ^{ἠ,} chum, Lyn- merare nihil attinet. Quod Valesius putabat, *Τιμοκλέους* ^{XXII ἢ μὲν} *strum* sub Timoclidae nomine latere apud Suidam ^ἢ *τὸ ἱερὸν πῦρ* etc. refutavit Ruhnkenius ad Rutilium ^ἢ *Πελοπον-*

XENARCHUS. Hunc mediae fuisse poetam comoediae docet fragmentorum indoles, in quibus frequentes tragicorum poetarum parodiae, velut in *Πεντάθλω* fabula (quam vitiose Suidas s. v. *Ξέναρχος* vocat *Πένταθλοι*) apud Athen. p. 569 a, ad quae cfr. Eurip. Hippol. 415, ubi vide Valcken. et quae monui Cur. crit. p. 65. Aliud aetatis indicium hoc est, quod fabulae *Πορφύρα* inscriptae dubitabant veteres utrum Timocles auctor habendus esset an Xenarchus. V. p. 488. Praeter Porphyram et Pentathlum, quam commemorat Athenaeus etiam lib. X p. 440 e et 441 e, laudantur Xenarchi *Βουταλίων* ab Athen. II p. 63 f, ubi titulum fabulae (de quo cfr. p. 331) e Suida addendum esse vidit Casanbonus; *Δίδυμοι* a Suida l. l. et Athen. X p. 426 b, ubi olim legebatur *Ξενοχάρτος* pro *Ξέναρχος*, et XV p. 693 b. Denique *Πρίαπον*, *Σκύθας*, *Στρατιώτην* et *Υπνον* praeter Suidam commemorat Athen. XI p. 473 f. IX p. 367 b. X p. 418 d. XV p. 679 e. XIII p. 559 a. Meursii Fabricii aliorumque errorem, Xenarchum comicum poetam confundentium cum Xenarcho mimographo, Sophronis filio, attigit Hermannus ad Aristot. A. P. p. 93. Nec magis digna est cui immeremur eiusdem Fabricii Bibl. II p. 505 dubitatio, num Xenarchus comicus idem sit cum Rhodio illo potatore, de quo diximus ad Euphor. p. 100.

THEOPHILUS. Suidas: *Θεόφιλος, κωμικός. τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐστὶν Ἰατρός, Ἐπίδαυρος, Παιγοράτεια, Βοιωτία, Προτιίδες, Νεοπτόλεμος.* Eadem habet Eudocia p. 222. Hunc veteris poetam comoediae vocat Fabricius Bibl. Gr. III p. 500, quod quibus argumentis ductus fecerit frustra quaesivi. Quin τοῖς νεωτέροις adscribitur a Polluce IX. 15. Sed huius quidem loci admodum incerta est ratio, cum eodd. pro Theophilo fere Diphili nomen praebeant. Mediae ut Theophilum comoediae poetam fuisse credam, per-

videntur fere fabularum indices *Προϊτίδες* apud Athenaeum XI p. 472 c et *Νεοπτόλεμος* apud eundem XIII p. 560 a. XIV p. 635 a. Accedit Callimedontis irrisio in fabula *Ἰατρὸς* apud Athenaeum VIII p. 340 d et Laetii commemoratio in *Φιλαύλω* XIII p. 567 f, ex qua fabula quam idem p. 563 a. servavit eclogam, eius priores quattuor versus Antiphani tribuit Stobaeus Floril. LXIII 12. Itaque mediae comoediae poetis adscribere non dubitavi. Praeter commemoratas fabulas laudantur Theophili *Ἀπόδημοι* a Schol. Dionysii Thr. p. 724 26. *Βοιωτία* ab Athenaeo XI p. 472 d. *Ἐπιδάυριος* (sic enim legendum pro *Ἐπίδαυρος*) ibid. X p. 417 a. Denique *Παγκρατιαστῆς* III p. 95 a. X p. 417 b et *Ρόησις*. IX 15. Vitiose Suidas *Παγκράτεια*. Sed *Κιθαρωδὸς* quae ex Athenaeo XIV p. 623 f recepta est, non fuisse videtur fabulae titulus.

Progridior iam ad tertiam comicae poesios aetatem, cuius initia proximis post praelium apud Chaeroneam annis ponimus. *) Eius aetatis quattuor et sexaginta poetas numeratos esse Anonymus de Com. p. XXX memoriae prodidit, de quibus nominatim commemoratos reperio Anaxippum, Apollodorum Carystium, Apollodorum Geloum, Archedicum, Bathonem, Critonem, Damoxenum, Demetrium, Diphilum, Epinicum, Eudoxum, Euphronem, Hegesippum, Hipparchum, Lyn-

*) Minus accurate Anonymus de Com. p. XXXII ἢ μὲν νέα ἐπὶ Ἀλεξάνδρου, ἢ δὲ παλαιὰ ἐπὶ τῶν Πελοποννησιακῶν εἶχε τὴν ἀκμὴν.

ceum, Machonem, Menandrum, Philemonem I, Philemonem II, Philippidem, Phoenicidem, Posidippum, Sosipatrum, Sosippum, Stephanum, Theognetum. Ex his veteres critici palmam detulisse videntur Philemoni I, Menandro, Diphilo, Philippidi et Apollodoro Caryatio, non, ut infra demonstrabo, Geleo. Hos certe prae ceteris commemorat Grammaticus apud Montefalc. Bibl. Coial. p. 597. Neque repugnat Anonymus de Com. l. l. nisi quod Posidippum addidit: *ἀξιολογώτατοι δὲ Φιλήμων Μένανδρος Δίφιλος Φιλιππίδης Ποσειδίππος Ἀπολλόδορος*. Tzetzes autem Prol. ad Lycophr. p. 257 Muell. in trium poetarum commemoratione acquiescit: *καὶ νέοι, inquit, Μένανδρος Φιλήμων Φιλιστίων καὶ πλήθος πολύ*. Ubi quum ineptissima sit Philistionis mimographi, qui extremis Augusti temporibus floruit (Praef. Men. p. VII), memoria, vix dubito quin Tzetzes *Φιλιππίδης* scriptum reliquerit. De natura et indole novae comoediae quum satis iam a doctis Terentii interpretibus et in nostris de Menandro et Philemone commentariis expositum sit, ea tantum hoc loco perstringam, quae ab aliis vel omissa vel minus plene tradita sunt. Ac primum ii magnopere falluntur, qui novam comoediam intra privatae vitae parietes ita quasi inclusam fuisse sibi persuadent, ut eam neque in publicam lucem prodisse nec nisi fictis nominibus lusisse existiment. Quam in rem nolo commemorare quae Philemon et Menander de vinositate et iactantia Alexandri Magni (p. 99. 211) de Dionysii Heracleotae obesitate et luxurie (p. 10) de Magae regis Cyrenarum inscitia et stupiditate (p. 414) protulerunt, vel quae foederis inter Pyrrhum et Antigonum ridendi causa lusit Phoenicides apud Hesychium vol. I p. 1041. Mitto etiam lenem minimeque malignam Corydi Callimedontis aliorumque irrisionem apud Euphronem Athenaei VIII p. 343 b et Menandr. p. 108 sq. At Demecharem, virum

in re publica Atheniensium multa cum laude versatum, Archedicus teste Polybio XII 13 contumeliosis proscidit conviciis, integerrimum patriaeque amantissimum hominem calumniis ἡταιρηκῆναι μὲν τοῖς ἄνω μερίσι τοῦ σώματος, οὐκ εἶναι δ' ἄξιον τὸ ἱερὸν πῦρ φυσαῖν. Ctesippi qui Chabriae filius fuit, luxuriam graviter notat Menander in Ira p. 127:

καὶ βάψομαι

καὶ παρατιλοῦμαι, νῆ Δία, καὶ γενήσομαι

Κτήσιππος, οὐκ ἄνθρωπος ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ.

Quibus similia habet Diphilus Athenaei IV p. 165 f. Stratoclem, Demetrii adulatorem impudentissimum, quam libero ore exagitaverit Philippides documento sunt ea quae ex huius fabulis servavit Plutarchus Demetr. 12:

δι' ὃν ἀπέκασιν ἡ πάχη τὰς ἀμπέλους,

δι' ὃν ἀσεβοῦνθ' ὁ πέπλος ἐρράγη μέσος,

τὰς τῶν θεῶν τιμὰς ποιοῦντ' ἀνθρωπίνας.

ταῦτα καταλύει δῆμον, οὐ κωμῳδία.

Quae aperte docent etiam illis temporibus h. e. Olymp. CXX fuisse qui de comoediae libertate intra angustiores fines compellanda consilia agitent. Cfr. ibid. 24 et Amat. p. 750 F. Idem poeta graviter conqueritur de novorum hominum luxurie apud Athenaeum VI p. 230 a:

ἀλλ' ἔλσος ἐμπέπτωκέ μοι τις τῶν ὄλων,

ὅταν ἀπορουμένους μὲν ἀνθρώπους ὄρω

ἐλευθέρους, μαστιγίας δ' ἐπ' ἀργυροῦ

πίνακος ἄγοντος μνᾶν τάριχος ἐνίοτε

δυοῖν ὀβολοῖν ἔσθοντας ἢ τριωβόλου.

Nec minus publicarum rerum perturbationem et iudiciorum pravitatem dolet Diphilus in Nuptiis apud Athenaeum l. I. p. 254 e:

νῦν δὲ καὶ κοχεξία τις ὑποδέθηκε τοὺς ὄχλους,

αἱ κρίσεις δ' ἡμῶν νοσοῦσι καὶ τὸ πρὸς χάριν πολὺ.

Quod argumentum fortasse Thugenides in fabula *Δικασταί* inscripta (Phot. Lex. 518) data opera exsequutus est. Eiusdem Diphili versum plenum contumelias de Timæo historico:

παχὺς ὠνθυλευμένος στέατι Σικελικῷ,

servavit Plutarch. Nic. cap. I. Rara contra minimeque aculeata poetarum illusio. Philosophorum autem tristitiam et superciliosam arrogantiam in fabulis *Φιλόσοφοι* inscriptis multis modis exagitasse videntur Philemon et Posidippus. Epicuri irrisionem habemus apud Bathonem Athenaei III p. 102 c et VII p. 279 a. c, Hegesippum ibid. d. et Damoxenum III p. 102 a; Zenonis et Stoicorum apud Theognetum Athenaei III p. 104 b, Posidippum Diogenis Laert. VII 17 27 et Philemonem p. 388; Cleanthis apud Bathonem Plutarchi Mor. p. 55 c; Mouimi et Cratetis Cynicorum apud Menandrum p. 46. 89. Platonem, quod perrarum apud huius aetatis poetas, tangit Philippides Stobaei Floril. LXVIII 6. Nec defuisse qui vivos homines et poetarum, qui illos laderent, aequales nominatim per totas fabulas carperent, tum aliis argumentis cognoscitur tum ex fabularum indicibus intelligitur, quales sunt Diphili Telesias Tithraustes et Amastris, Posidippi Myrmex, Anaxippi Ceraunus. Sub hoc enim nomine Damippum quendam ab Anaxippo irrisum fuisse ex Athenaeo X p. 416 f intelligitur. Ex eodem genere Epiniici fabula fuit Maesiptolemi historici nomine inscripta, de qua notabilis est locus Hegesandri apud Athen. X p. 432 b: *Ἐπίνικος, Μνησιπτολέμου ἀνάγνωσιν ποιησαμένου τῶν ἱστορικῶν ἐν αἷς ἐγγράπτω ὡς Σέλευκος ἀσηλαφίτισα, γράψας δράμα Μνησιπτόλεμον, καὶ κωμικῶν αὐτῶν; καὶ περὶ τῆς πόσεως ταῖς ἐκείνου (Seleuci) χρώμενος φωναῖς ἐποίησε λέγοντα.* Quid quod ne tragici quidem poetae illa aetate a celeberrimorum hominum irrisione abstinerunt. Lycophra qui-

dem Chalcidensis a Menodemo Eretriensi satyricae fabulae argumentum duxit. V. Athen. II p. 55 c.

A scortorum neminibus multo rarius quam mediae comoediae auctores fecisse vidimus, fabulis suis indices fecerunt, neque id mirum. Quamquam enim in describendis amoribus meretriciis nequaquam sibi displicuerunt, multo tamen frequentius amatoriarum fabularum arguments ab ingeniarum puellarum et atticarum civium amoribus duxerunt.

Quod a media comici imprimis frequentatum fuisse demonstravimus fabularum genus in describendis representandisque deorum heroumque rebus et factis occupatum, ne a novis quidem poetis plane neglectum fuisse ex fabularum inscriptionibus conicias. Prae ceteris Diphilus talia arguments frequentavit, cuius quinque huius generis laudentur fabulae, Danaides ab Erotiano gl. Hippocr. p. 116; Hecate ab Athen. XIV p. 645 a et Poll. X 72, Hercules ab Athen. X p. 421 c, Peliadae ab eodem IV p. 156 f et Theseus ibid. VI p. 262 a, quibus addendus fortasse Anagyrus, cuius memoriam servavit Schol. Iliad. p. 246 11, et Pyrrha apud Ammon. de differ. p. 61. Sed Diphilus, quamquam Menandri aequalis et merito in praestantissimis novae comoediae auctoribus habitus, tamen, si indolem et ingenium eius fabularum spectas, mediae propior fuisse videtur comoediae quam novae. Ceterarum poetarum quae huc pertinent comoediae sunt Euphronis Deorum concio (*θεῶν ἀγορά*) et Musae, Lyncei Centaurus, Philippidis Amphitarus, Philemonia Myrmidones, Menandri Dardanus, Apollodori Gelei Sisyphus. Quibus Alexandri Dionysum et Helenam, Timestrati Panz, Clearchi Pandrosus et Nicomachi Illithiam adicerem, nisi debitori posset modicum an novis comici hi accenseri debeant.

De dictione qua huius aetatis poetae uti sunt apud

Anonymum de Com. p. XXXII haec leguntur; ἡ μὲν νέα τὸ σαφέστερον ἔχει τῇ νέᾳ κεκρημένη Ἀτθίδι, ἡ δὲ παλαιὰ τὸ δεινὸν καὶ ὑψηλὸν τοῦ λέγειν, ἐνίοτε δὲ ἐπιτηδεύει καὶ λέξεις τινάς. Qua in re nonnihil Epicuri exemplo tribuendum videtur, de quo Diogenes Laert. X 8: σαφῆς δ' ἦν οὕτως ὡς καὶ ἐν τῷ περὶ τῆς ῥητορικῆς ἀξιοῖ μηδὲν ἄλλο ἢ σαφήνειαν ἀπαιτεῖν. Poetici coloris et figuratae dictionis, quam superioris aetatis poetarum fere propriam dicas, vix ullum usquam vestigium. Nam de Menandri fragmento apud Stobaeum Floril. LXX p. 323 Gr. (sive p. 184 meae ed.) perquam dubia res est, quamquam fuisse ubi huius poetae oratio altiores sumeret spiritus ex Terentii Eun. III 5 43 colligas. Diphilum autem, cuius haec sunt apud Athen. VI p. 223 a:

ὦ τόνδ' ἐποπτεύουσα καὶ κεκτημένη
 Βραυρῶνος ἱερῷ θεοφιλέστατον τόπον,
 Δητοῦς Διός τε τοξόδαμνε παρθένε,
 ὡς οἱ τραγωδοὶ φασιν —

apertum est ridere tragicorum poetarum gravitatem et magniloquentiam. Neque aliter Epinicus Athenaei X p. 482 b:

γέροντα Θάσιον τόν τε γῆς ἀπ' Ἀτθίδος
 ἔσμον μελίσης τῆς ἀκραχόλου γλυκύν
 συγκυρκανήσας ἐν σκύρῳ χυτῆς λίθου,
 Δήμητρος ἀκτῇ πᾶν γεφυρώσας ὑγρόν,
 κατησίμωκα πῶμα καύματος λύσιν.

Quibus versibus ineptum et affectatum dicendi genus, quo Mnesiptolemus historiarum scriptor usus est, lepidissime perstringit. Sed talia quoque apud novos comicos sunt rarissima. Reste igitur illis simplex et perspicuum dicendi genus attribuit Anonymus. Novorum et audacius formatorum verborum adeo nihil reperias, ut ferax illud et foecundum graecorum poetarum ingenium ad exilem quandam et

lenam lenitatem exaruisse videtur. Sed totius orationis confirmatio mitis habet neque contemnendas dicendi virtutes: placido et acquabili flumini comparaveris sine salubris, sine multiplici aquarum anfractu leniter decurrenti. At magna multoque maior quam superiore aetate peregrinorum barbarorumque verborum licentia, magna item in formarum ab antiquis sermonis legibus desciscientium usu incuria.

Eandem sive simplicitatem sive exilitatem in metris deprehendas, vereque Anonymus de com. p. XXXII ἢ μὲν νέα, inquit, κατὰ τὸ πλεῖστον στρέφεται περὶ τὸ ἰαμβικόν, σπανίως δὲ μέτρον ἕτερον. Choro usam esse novam comœdiam fortasse ex his Menandri versibus Epicl. p. 41 colligas:

ὡσπερ τῶν χορῶν

οὐ πάντες ᾄδουσ' ἀλλ' ἄφωνοι δύο τινές
ἢ τρεῖς παριστήμασι πάντων ἔσχατοι
εἰς τὸν ἀριθμὸν· καὶ τοῦθ' ὁμοίως πως ἔχει.
χώραν κατέχουσι, ζῶσι δ' οἷς ἐστὶν βίος.

Sed haec quidem nihil impedit quominus de tragicis vel etiam de cycliis choris intelligantur. Fuisse tamen ubi huius quoque aetatis poetae chorica carmina fabulis suis interponerent, indicat auctor Vitae Aristoph. p. XXXVIII Beck. πάλιν δὲ ἐκλελοιπότες καὶ τοῦ χορηγεῖν, τὸν Πλοῦτον γραψας, εἰς τὸ διαναπαύεσθαι τὰ σκηρικὰ πρόσωπα καὶ μετσκενάσθαι ἐπιγράφει Χοροῦ, φθεγγόμενος ἐν ἐκείνοις (h. e. ἐν τοῖς Χοροῦ) ἃ καὶ ὀρῶμεν τοὺς νέους (de Philemone et Menandro in superioribus dixit) ἐπιγράφοντας οὕτω ζήλω Ἀριστοφάνους. De quo loco conferquae post Dobraeum ad Plut. 252 disserunt Fr. Ritter Disput. de Aristoph. Pluto p. 12. sqq. Ad metra ut revertar, praeter iambicos versus maxime trochaicis tetrametris poetae usi sunt. Cuius rei testem habemus Marium Victorinum Art. gramm. l. p. 2500.

Μεταβολικά (carmina dicuntur) quae ab aliis metris ad alia genera transitum faciunt, qualia esse tragica et comica paulo ante memoravi. Nam et Menander in comœdiis frequenter a continuatis iambicis versibus ad trochaicos, et rursus ad trochaicos redit. Quibuscum comparanda sunt quae Hephaestion habet de Carm. VI p. 118: τῶν κατὰ στίχον τὰ μὲν ἐστὶ μικτά, τὰ δὲ οὐ· καὶ μικτὰ μὲν ὡς αἱ Μενάνδρου κωμῳδία· πῆ μὲν γὰρ τετράμετρα ἐν τῷ αὐτῷ ποιήματι¹⁰⁰), πῆ δὲ τρίμετρα εὐρίσκεται. Ubi qui tetrametri commemorantur, non de iambicis versibus, sed de trochaicis intelligendi sunt: iambicis enim tetrametris, quantum quidem ex fragmentis conicere licet, nunquam novae comœdiae scriptores usi sunt, Marius Victor. l. l. p. 2494: Comicum carmen (i. e. comœdia) varia versuum et modulorum lege compositum reperitur, sicut plerumque apud Menandrum, sed et apud alios, cognoscimus. Idem lib. III p. 2551 de metris κατ' ἀντιπάθειαν mixtis disserens: Sunt item (cola) quae primam trochaicam, secundam choriambicam, tertiam trochaicam, sed et quartam syllaba brevioris coniugationem habeant, quorum exempla plerumque apud comicos, Diphili et Menandri comœdiis, reperiuntur. Quibus apertum est versum significari Eupolidem polyschematistum,

— — | — — — — | — — | — — — —

Cuius etiam in media comœdia usum fuisse supra ostendimus p. 300. Non erat igitur cur erroris insimularer a Dobraeo ad Aristoph. Nub. 518; quum Eupolidæ metri vestigia in his Menandri verbis apud Etymol. M. v. ἀκαρῆς repperisse mihi visua essem;

¹⁰⁰) H. e. tu una eademque ῥήσις.

— ἄρα, ἀκαρῆς παραπόλλυδας ἀρτίως. . .
 Anapaesticum versus dimetrum, quos in media comoe-
 dia frequentissimos fuisse supra vidimus, non nisi duo exem-
 pla reperio, utrumque Menandri, alterum e Lencadia p. 105:

οὐ δὴ λέγεται πρώτη Σαπφίω
 τὸν ὑπέρομπον
 θηρῶσα Φάων' οἰστρῶντι πόδιω
 ῥῖψαι πέτρας ἀπὸ τηλεφανοῦς·
 ἀλλὰ κατ' εὐχὴν σὴν, δέσποτ' ἀναξ,
 εὐφημείσθω
 τέμενος περὶ Λευκάδος ἀκτῆς.

Qui versus eam quoque ob causam memorati dignissimi
 sunt, quod, teste Scholiasta Hephaestionis, ἐν τῇ εἰσβολῇ
 h. e. proximo loco post prologum posita fuerunt: qua in re
 Menander Euripidis exemplum sequutus esse videtur, eas
 in compluribus fabulis anapaesti prologum excipiant. Sed
 de hoc alias plura dicam. Alterum exemplum habemus in
 Adulatore p. 102:

καβιὸς ἤλακατῆνες,
 κενὸς οὐραῖον.

Dactylicis hexametris, quos itidem medios comicos imprimis
 frequentasse demonstravimus, unus omnium usus est Diphil-
 lus apud Clement. Alex. Str. VII p. 303:

Προϊτίδας ἀγνίζων κόρας καὶ τὸν πατέρ' αὐτῶν
 Προῖτον Ἀβαντιάδην καὶ γραῦν πέμπτην ἐπὶ τοῖσδε
 δαδὶ μεῖ. σκίλλη τε μεῖ, τόσα σώματα φωτῶν —

Apud eundem Diphilum loco ab Athen. X p. 499 c servatur
 λάγνον ἔχα κενόν, ᾧ γραῖ, θυλακὸν δὲ μαιτόν,
 hanc metri speciem habemus:

— — — — — | — — — — —

Præterea unum metri genus commemorare iuvat, quod est
 id ipsum, quia Diphilus frequenter eo usus est; Diphilum;

ab aliis autem Choerilium appellatum est. Marius Victor. III p. 2558: Choerilium seu Diphilium metrum ex eodem pentametri ortum esse genere res ipsa indicat; est enim e dactylica specie derivatum, suprema tantum versus syllaba, qui sex pedibus profluat, brevius. Incipit autem a duobus dactylis, tertia regione spondeo semper manente, et rursus ex duobus dactylis et syllaba una. Huic duo cola, quae penthemimere dicimus, accrescente media syllaba, qua spondeus gignitur, formam dedisse noscuntur, qua detracta ad elegiacum pentametrum versus reverteretur, veluti:

Nunc age Pierios versus dea Calliope.
Itaque his constat numeris:

— — — — — | — — — — —

Attingit haec etiam Plotius de metris p. 2688, ubi vitiose Delphicum metrum scriptum est, quod correxit Gaisfordius ad Hephaest. p. 353 et Naekius Choer. p. 263. Eandem metri speciem habemus apud Telestem Athenaei XIV p. 417 b et cum trochaicis tetrametris coniunctam apud Antiphanelem loco supra p. 299 allato.

Denique de ordine et continuitate, qua variae metrorum species apud novae comoediae poetas per singulos fabularum actus sese exceperunt, aliquid fortasse colligi potest ex loco Marii Victorini II p. 1528 sive apud Rufinum de metris com. p. 2707, quem licet longiusculum hic adscribam: Quantum autem ad metrum comicum spectat, scio plurimos affirmare Terentianas maxime fabulas metrum et disciplinam graecarum comoediarum non custodisse, id est quas Menander Philemon Diphilus et caeteri ediderunt. Nostri

enim in modulandis metris seu rhythmis veteris comoediae scriptores sequi maluerunt, id est Eupolia Cratinum et Aristophanem. Prologos itaque et primarum scenarum actus trimetris comprehenderunt, deinde longissimos id est tetrametros subdiderunt, qui appellantur quadrati. Postea in consequentibus variaverunt: modo enim trimetros, modo addito quadrante vel semisse posuerunt, id est semipede adiecto, vel integro pede iambo vel sesquipede. Haec per medios actus varie. Rursus in exitu fabularum quadratos, quales diximus in secunda scena, locarunt. Quae etsi neque plene neque satis accurate disputata sunt, hoc tamen docere videntur, alium apud Terentium, alium apud Menandrum ceterosque metrorum ordinem fuisse. Quod si verum est, simul etiam illud intelligitur, in iis quas latini poetae de graecis verterunt fabulis non eadem ubique metrorum genera graecis exemplaribus respundisse. Ac commode accidit ut exempla eius rei vel hodie demonstrare liceat. Ita quos Terentius in Adelph. V 4 12 posuit trochaicos tetrametros:

ego ille agrestis saevus tristis parcus truculentus tenax;

Menandri respondent trimetris iambicis p. 8:

ἐγὼ δ' ἄγροικὸς ἐργάτης σκυθρὸς πικρὸς
φειδωλός.

Quae qui propter Terentii locum in unum versum conunxit (Quaest. Arist. I p. 80) syllabarum mensurae nimium incuriosus fuit. Aliud ex eadem fabula exemplum vide p. 7. Eandem in transferendis Menandreis Plauti fuisse licentiam docet fragm. inc. fab. XXXII.

Haec habui quae de nova comoedia in universum dicerem. Itaque in sequentibus de poetis qui hanc tertiam co-

micae artis aetatem illustrarunt, sigillatim exponam, omissis tamen, de quorum vita et fabulis alio loco copiose explicatum est, Philemone et Menandro. Utriusque aequalis fuit DIPHILUS. Ia patriam habuit Sinopen, urbem bonarum artium studiis florentissimam. Strabo XII p. 546: *ἄνδρας δὲ ἐξήνεγκεν (Sinope) ἀγαθοὺς τῶν μὲν φιλοσόφων Διογένη τὸν κυνικὸν καὶ Τιμόθεον τὸν Πατρίωνα, τῶν δὲ ποιητῶν Δίφιλον τὸν κωμικόν.* Contra Atheniensem dicit auctor Lexici ab Hermanno editi p. 324. Cum Strabone convenit Anonymo de Com. p. XXXI Diphilum Menandri aequalem fuisse et Smyrnae obiisse dicenti: *Δίφιλος Σμυρναῖος κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐδίδαξε Μενάνδρω, τελευταῖα δὲ ἐν Σμύρῃ.* Idem eum praestantissimis novae comoediae auctoribus accenset p. XXX. Amatorem fuisse Gnathaenae, famosissimi nominis meretriculae, praeter Lynceum Samium apud Athenaeum XIII p. 583 f testatur Macho ibid. p. 579 e, ubi dramatum eius frigus festive irridet:

*Παρὰ Γναθαίῃη Δίφιλος πίνων ποτὲ
ψυχρόν γ', ἔφη, τὰγγεῖον ὣς Γναθαίν' ἔχεις.
τῶν σῶν γάρ, εἶπεν, ἐπιμελῶς ὣς Δίφιλε
εἰς αὐτό γ' αἰεὶ δραμάτων ἐμβάλλομεν.*

Similia idem narrat p. 580 a. Nec defuisse similitates quibus offensus Diphilus subinde amicam in fabulis notaret, docet eiusdem narratio p. 579 f. Nam quum aliquando dona ab alio amatore missa accepisset, dissimulare ea Gnathae conabatur *φυλαττομένη μάλιστα Δίφιλον, | μὴ δῶ δίκην μετὰ ταῦτα κωμωδουμένη.* Nec tamen constans fuit hic amor Diphili, quem etiam aliis amoribus indulgisse ex Alciphronis Epist. I 37 intelligas, ubi Myrrha Nicippae scribit: *οὐ προσέχει μοι τὸν νοῦν ὁ Δίφιλος, ἀλλ' ἅπας ἐπὶ τὴν ἀκάθαρτον Θεττάλην νένευκε.* Fabulas docuit, si Anonymo l. l. fides, centum, in quibus fuisse quas ipse in scena

ageret, testatur Lynceus Samius apud Athenaeum XIII p. 583 f: ἐν ἀγῶνι ποτε αὐτὸν ἀσχημονήσαντα σφάδρα ἀρθῆναι. ἐκ τοῦ θεάτρου συνέβη καὶ οὐδὲν ἦτρον εἰσεῖν πρὸς τὴν Ἰνάθαιναν. κελύοντος οὖν τοῦ Διφίλου ὑποτίθαι τοὺς πόδας αὐτοῦ τὴν Ἰνάθαιναν, ἣ δὲ «τί γάρ, εἶπεν, οὐκ ἠρμένος ἦμεις.»

De indole poetis Diphilise ita iudicamus ut mediæ potius quam novæ comoediæ ingenium eam retulisse credamus. Docent hæc vel fabularum indices, quorum partim ita comparati sunt ut Diphilus mythica argumenta frequentius quam quisquam reliquorum novæ comoediæ poetarum tractasse videatur. V. supra p. 439. Eodem pertinent quæ de ea quam Sapphonis nomine inscripsit fabula memoriæ prodidit Athenæus XIII p. 599 d: Διφίλος ὁ κωμωδιοποιὸς πεποίηκεν ἐν Σαπφοῖ δράματι Σαπφοῦς ἐραστὰς Ἀρχιλοχὸν καὶ Ἰππίωνακα. Archilochum igitur et Hipponactem Sapphonis amatores induxit. Quos ipsos in scena præsentibus adfuisse docet fragmentum fabulæ apud Athenæum XI p. 487 a:

Ἀρχιλοχε, δέξαι τήνδε τὴν μετανεπιρίδα
μεστὴν Διὸς σωτήρος ἀγαθοῦ δαίμονος.

Talis rerum in scena actarum species apud novos comicos fuisse videtur rarissima. Orationis quæ usus est Diphilus ea est ratio ut et nativæ simplicitatis et argute elegantis laude commendetur egregia. Non desunt tamen quæ ab antiquorum Atticorum munditie et castitate longius recedant. Eius generis compluria vel unus ille Antisthenis suppeditat, velut *φυγγένω* pro *φείγω* p. 95 17. Quædam enim id Sopheolis exemplo tueri licet, a comicorum tamen sermone alienum fuit. Eodem teste *κλιῶδα* dixit pro *κλιῶν* p. 101 29, *κραυγασμός* pro *κραυγή* ibid. 19, *ἰππέου* pro *ἵπτεον* p. 100 11, *μναδάριον* demisit. s. *μνα* p. 100 33, *βρα*

σμός pro βρωτός p. 84 85. Sed idem βρωτόν dixit apud Athen. X p. 423 b εἰς ἣν βρωτόν ἐμβαλεῖς ἅπαν. Ita enim editum πρῶτον corrigendum est. Porro κόλλω de lenone dixit apud Athen. III p. 291 f, χύτρος pro χύτρα apud Polluc. X 99, ἐνι pro ἐνεστι apud Athen. VII p. 292 b, γυμεία apud Phrynichum Praep. Soph. p. 33, στρηγιᾶν apud Antistatic. p. 118 25, κρομβῶσαι i. e. κρούρωσαι apud Athen. IX p. 383 f, ὀνάριον apud Stobaeum Flor. LI 2, ξύστρα apud Polluc. X 62, ἀνακεῖσθαι de epulantibus apud Athen. I p. 23 c, Ἀρτεμισιον de signo Dianae ibid. IV p. 168 c, αἰσχροκερδία pro αἰσχροκέρδεια apud Stobaeum Flor. X 4. Sed ἀπολαύειν cum accusativo βίον apud Athen. VI p. 227 c in ἀπολάπτειν mutandum, ut vidit Iacobsius. Nec μάκαιρ ultima longa dixit apud Clement. Alex. Strom. VII p. 303, ubi scribe μάκαιρ' ἀήρ. Nec magis ὀρθριοκόκκυξ secunda longa apud Eustath. p. 1479 46, sed scribendum:

ἐνθὺς ἐξέπεμπέ με

ὣδ' ὀρθριοκόκκυξ ἀρτίως ἀλεκτρονών.

Hiatum in πρὸ ἡμέρας admisit apud Athenaeum X p. 417 e. Quod autem apud Stobaeum legitur εἰμὶ εὐσεβῆς Floril. LXXIX 16. id in εἰμὶ θεοσεβῆς mutandum videtur.

De metris quibus usus est Diphilus supra diximus p. 343. In his quod ab aliis Choerilium ab aliis autem Diphilium vocatum esse tradit Marius Victor. III p. 2558, dubitari potest utrum a comico an ab alio cognomine poeta appellatum sit. Fuerunt enim plures huius nominis poetae, ex quibus unum commemorare iuvat, qui Theseidos et iambicorum i. e. pro-herosorum carminum auctor perhibetur a Scholiasta Pindari Olymp. X 83: Ἀριστόδημος δὲ φησι μὴ δύνασθαι συγχρονεῖν Ἀλιφρόδιον τὸν κατὰ Κέκροπα Ἑρακλεῖ — Σῆμον δὲ τινα νῦν νεκικῆναι ἄρματι, ὡς φησι Δίφιλος ὁ τὴν Θησαῖδα ποιήσας ἐν τινε ἰαμβίῳ οὕτως

Τρέψας δὲ πώλους, ὡς ὁ Μαντινεὺς Σῆμος,
ὡς πρῶτος ἄρματ' ἤλασεν παρ' Ἀλφειῷ. ¹⁾

Quae ad Comicum male rettulerunt Fabricius Bibl. gr. vol. II p. 439 et Sturzins Praef. ad Hellan. p. XVI. Satis antiquum poetam fuisse et Aristophane priorem colligas ex Scholiasta Aristophanis Nub. 96: πρῶτον μὲν γὰρ Δίριλος εἰς Βοίδαυ τὸν φιλόσοφον ²⁾ ὀλόκληρον συνέταξε ποίημα, δὲ οὗ καὶ εἰς δουλείαν ἐρρυπαίνετο ὁ φιλόσοφος, οὐ διὰ τοῦτο δὲ ἐχθρὸς ἦν. ἔπειτα Εὐπολις, εἰ καὶ δι' ὀλίγων ἐμνήσθη Σωκράτους, μᾶλλον ἢ Ἀριστοφάνη αὐτοῦ καθήψατο. Ubi quod carmen εἰς Βοίδαυ scriptum commemoratur, haud dubie ex iambico genere fuit.

Sed. his missis de fabularum titulis, qui quidem servati sunt, videamus. Primo loco ponimus Ἀγνοίαν, cuius memoriam Athenaeus IX p. 401 a ita servavit ut eandem fabulam ab aliis CALLIADAE adscriptam fuisse intelligamus: μνημονεύει δ' αὐτῶν (λαγωῶν χελιδονῶν) Δίριλος ἢ Καλλιᾶδης ἐν Ἀγνοίᾳ. Calliadem comicum commemorat ex Cagyrio Athenaeus XIII p. 577 b: Ἀριστοφῶν δὲ ὁ ῥήτωρ ὁ τὸν νόμον εἰσενεγκὼν ἐπ' Εὐκλείδου ἄρχοντος, ὃς ἂν μὴ ἐξ ἀστῆς γένηται νόθον εἶναι ³⁾, αὐτὸς ἀπεδείχθη ὑπὸ

¹⁾ Hos versus ex ipsa illa Theseide ductos esse statuentibus non assentior. Ut enim mittam tali argumento choliambicum metrum minime convenire, ipsa Scholiastae verba, ἐν τινι ἰαμβείῳ illos versus perscriptos fuisse dicentis, aliud suadent.

²⁾ De Boeda philosopho nihil mihi compertum est. Nomen viri, sive illud Βοίδαυ fuit sive Βοιδᾶς, Siculum vel Italum philosophum fuisse subindicat.

³⁾ De hac lege vide Meierum de bonis damn. p. 70 et Clintonum Fast. Hell. p. 95. Eiusdem legis auctorem Nicomemem perhibet Eumelus apud Schol. Aeschinis c. Tim. § 39 4. Εὐμηλος — φησὶ Νικομένη τινὰ ψήφισμα θέσθαι μηδὲνα τῶν μετ' Εὐκλείδην ἄρχοντα μετέχειν τῆς πόλεως, ἂν μὴ ἄμφω τοὺς γονεῖς ἀστοὺς ἐπιδεί-

Καλλιάρχου τοῦ κωμικοῦ ἐκ Χορηγίδος τῆς ἑταίρας παιδοποιησάμενος, ὡς ὁ αὐτὸς ἱστορεῖ Καρύστιος ἐν τρίτῳ ὑπομνημάτῳ. Quae si vera sunt, Calliades antiquae potius quam novae comoediae poetis accensendus fuerit. Id vero quum eam ab causam credere non liceat, quod Diphileae fabulae sive auctor sive emendator habitus est, videndum est ne Athenaeus Καλλία τοῦ κωμικοῦ scripserit. Ceterum Ἀγνοίας fabulae memoriam habemus fortasse etiam apud Etymol. M. p. 127, in. ubi ἀπολιβάξεις (v. Aristoph. Av. 1467) interpretatur εἰς τὴν Λιβύην ἀπελεύση. ὅμοιον τῷ εἰς (leg. ἐς) κόρακας, ἀντὶ τοῦ ἐν ἀγνοία. Fortasse legendum ἀντὶ τοῦ [ἐς φθόρον. Διφίλος] ἐν Ἀγνοία.

Porro Ἀδελφοὶ laudatur ab Athenaeo XI p. 409 e, Polluce X 72 et Stobaeo Flor. CVIII 9. Ἀλείπτριαν, cuius nullum fragmentum superest, commemorat Etymol. M. p. 61 10: ἀπὸ τοῦ ἀλείφω ἄλειμμα. δεῖ γινώσκειν ὅτι γέγραπται Διφίλω τῷ κωμικῷ δράμα· ἐπιγέγραπται Ἀλείπτρια. Ubi scribendum videtur δράμα ἐπιγεγραμμένον Ἀλείπτρια. Eam fabulam non cognitam fuisse Polluci, nescio an ex his eius verbis VII 17 coniecere liceat: ἀλείπτριαν εἰρήκασιν οἱ μέσοι κωμικοὶ καὶ Ἀσσίας ἐν τῷ ὑπὲρ Διοφάντου περὶ χωρίου. Ἀμφίδος δὲ καὶ δράμά ἐστιν Ἀλείπτρια. Idem Antiphaneae fabulae titulus fuit ab altis Alexidi tributae, de qua vide quae supra diximus p. 393. Nec tamen ideo Diphili nomen in loco Etym. M. suspectum habuerim cum viro docto in Museo crit. Cantabr. I p. 127.

Neque frequentior Ἀμάστριδος memoria, quam unus Suidas commemorat s. v. Ἀθηναίας p. 138 Bernh. Nomen fabulae dedisse videtur Amastris, Oxathrae, qui fuit Daril Codomanni frater, filia, primum Crateri, postea Dionysii IV

ἔχεται. Ita enim supra p. 8 correxi id quod Bekkerus e cod. edidit νικωμένη. Nicomenes ille haud dubie idem est quem commemorat Lysias c. Agorat. § 58.

Heracleensium tyranni, eoque mortuo Lysimachi uxor, de cuius virtutibus vide Memnonem apud Photium Bibl. Cod. 224 p. 224 Bekk. cfr. Stephanus Byz. s. v. Ἀμαστρίς et Tzetzes Chil. XIII 471. Haec quomodo fabulae nomen et argumentum praebere potuerit Atheniensibus placiturae etsi difficile est ad intelligendum, aliam tamen Amastridem, a qua Diphili fabula denominata fuerit, novi nullam: nam de filia eius quae et ipsa Amastris vocabatur nihil memorabile compertum habemus. De Dionysio Amastridis marito etiam Menander in Piscatoribus egerat. V. Athen. XII p. 549 c sive Fragm. Menandri p. 10.

Sequitur *Αἰρησιτείχης*, quo nomine Pyrgopolinicen quendam omnia magna loquentem et hostilium munimentorum urbiumque expugnationes iactantem videtur insignivisse. Huius fabulae secundam editionem fuisse, a Callimacho *Εὐνοῦχος* sive *Εὐνοῦχος ἢ Στρατιώτης* inscriptam, docemur his verbis Athenaei XI p. 496 f: *Δίφιλος Αἰρησιτείχης τὸ δὲ δράμα τοῦτο Καλλίμαχος ἐπιγράφει Εὐνοῦχον*, et non multo inferius: *Δίφιλος ἐν Εὐνοῦχῳ ἢ Στρατιώτῃ. ἔστι δὲ τὸ δράμα διασκευὴ τοῦ Αἰρησιτείχους*. Sub Eunuchi nomine laudatur tribus locis ab Antiatt. p. 95 17. 100 31. 101 29. *Στρατιώτην* semel vocat Athenaeus XV p. 700 e. Ceterum *Αἰρησιτείχης* nomen appellativum fuisse apud Diphilum, vel accentus docet. Schol. Venetus ad Homeri Iliad. π 57: *ὅσοις κυρίοις εἰς ἧς λήγουσι βαρύνουσι συνθέτοις παράκειται ἐπιθετικὰ ὀξύνόμενα. Διογένης — αὐτὰρ ὁ διογενής. Πολυνίχης (Πολυνείχης) — ἀλλὰ πολυνικής διελένα. Παγκράτης — παγκρατὴς ἀλήθεια. Εὐρυσθένης — ὁ πλοῦτες εὐρυσθενής (Pind. Pyth. V 1). εἰ δὲ Εὐτείχης ὄνομα κύριον παρὰ Ἀλκμαῶνι, ὀξύνεται τὸ ἐπιθετικόν. In his verba ἀλλὰ πολυνικής διελένα, quae ita scribenda videntur ἀλλ' εἰ πολυνικής Φελένα, ex Aeolensi*

poeta ducta sunt. Compares τὸν Δορίγαμβρον ἑμφρονικήν
 Θ' Ἑλέναν apud Aeschylum Agam. 695, qui adlocutio πολυκεικῆς usus est Sept. c. Theb. 812. Helenae nomen digammatum fuisse constat.

Ἀναγυρος laudatur a Schol. Iliad. i 123: ὡς καὶ Δίφιλος ἐν Ἀναγύρω «βραχὺ τί ἐστι τάλαντον» φησί. Ubi Didymi quae vocantur scholia Ἀργύρω habent, quod legitur etiam apud Etymolog. M. p. 744 48. Idem nomen peius etiam corruptum est apud Eustath. p. 740 20: Δίφιλος δὲ πον φησὶν ἀργυρίου βραχὺ τί τάλαντον. Villoisoni commentum Praefat. ad Iliad. p. XXXIII in scholiis Venetis Ἀναργύρω corrigentis verbo tetigisse sufficiat. Anagyros notissimus est heros atticus, quem etiam Aristophaneae fabulae nomen praebuisse constat. V. Dindorfium p. 91.

Ἀνασωζόμενοι laudatur Athenaeo XI p. 409 c. et Antiattic. p. 84 25. Ἀπληστος Athenaeo IX p. 370 e. Ἀποβάτης Harpocrat. p. 41 3: ὅτι δὲ εἶχον ἐν ταῖς ληκύθοις ἀργύριον ἐνίοτε δὲ φίλον (δὲ Δίφιλον duo codd.) τὸν ἀποβάτην. Ita libri; recte Maussacous edidit: ἐνίοτε, Δίφιλος τῷ Ἀποβάτη. Sed δὲ fortasse in λέγει mutandum. Laudatur etiam ab Antiattic. p. 101 10 κραυγασμός: ἀντὶ τοῦ κραυγῆ. Δίφιλος Ἀποβάτη.

Sequitur Ἀπολιποῦσα. Ita enim recte vocatur apud Polluc. X 12 et in cod. B apud Athenaeum IV p. 132 e et p. 133 f, aliis libris Ἀπολείπουσαν praebentibus. Ἀπολιποῦσαν scripserunt etiam Apollodorus et Crobylus. Titulum fabulae, quem Grotius Exc. p. 782 perperam Deficiens transtulit, Schweigh. ad Athen. IV p. 125 rectissime de muliere quae maritum deseruit interpretatus est. Ceterum ex Athenaei loco IV p. 133 f: Δίφιλος (cod. B φίλος) δ' ἢ Σώσιππος ἐν Ἀπολιπούση, intelligitur hanc fabulam ab aliis Sosippo tributam esse. At SOSIPPUM comicum quum nemo quod

sciam commemoraverit, eius in locum fortasse Posidippi, nomen sufficiens est. Quamquam eiusmodi coniecturis, nihil incertius. De Sosippo Anaxandridis fabula supra diximus p. 373.

Βαλαντίον habemus apud Athenaeum X p. 446 d et Antiatic. p. 108 32. *Βοιωτίον* apud Athen. X p. 417 e. *Γάμον* ibid. VI p. 254 e et fortasse apud Diogenem Laert. II 120. Cfr. supra p. 426. *Διαμαρτάνουσαν* apud Athen. III p. 111 e. *Ἐγκαλοῦντας* apud Antiatic. p. 110 18. *Ἐκάτην* apud Athenaeum XIV p. 645 a et dubio loco apud Polluc. X 72: *λάγνος καὶ λαγύνιον. Δίφιλος δ' ἄμφω λέγει, τὰ μὲν ἐν τῇ Ἐκάτῃ πολλάκις, τὰ δὲ λαγύνιον ἐν Ἀδελφοῖς.* Athenaeus autem XIII p. 499 b. *λάγνον* ex Nicostrati Hecate affert, unde Pollucem erroris insinuat Dindorfius. Fortasse rem ita expedire licet, ut Diphilum Nicostrati Hecaten sub incudem revocasse et denuo edidisse dicamus.

Ἐλενηφοροῦντας laudat Athenaeus VI p. 223 a, ubi quod servatum est fabulae fragmentum, scenam dramaticam Braurone fuisse indicat. Titulum fabulae primus restituit Casaubonus. Olim enim legebatur apud Athenaeum *ἐλεωνηφοροῦσιν*. Cod. Ven. *ἐλαιωνηφοροῦσιν*. B *ἐλαιωνηφοροῦσα*. Similiter cod. Hurald. Apposite Casaubonus affert Polluc. X 191: *ἔστι δὲ καὶ ἐλένη πλεκτόν ἀγγεῖδον σπάρτινον, τὰ χεῖλη οἰσύνιον, ἐν ᾧ φέρουσιν ἱερὰ ἄρρητα τοῖς Ἐλενηφοροῖς.* Cum autem non mares sed virgines mysticum illud vasculum portasse probabile sit, nescio an *Ἐλενηφοροῦσα* fabulae titulus fuerit, Athenaeus autem scripserit *Ἐλενηφορούση*. Brauronias virgines *κνηφόρους* commemorat Philochorus apud Schol. Homeri Iliad. α 594. Heleniorum festum, quod Lacedaemoniorum proprium fuisse existimant, etiam ab Atheniensibus celebratum esse haud

temere ex eo conficias quod Diphilo comoediae vel argumentum vel opportunitatem praebuit. Ceterum cfr. Meursii Graec. fer. p. 10.

Ἐλληβοριζομένους habemus apud Antlatic. p. 100 12. *Ἐμπορον* apud Athenaeum VI p. 326 e, ubi ante Casaubonum ἐν *Ἐμπορίῳ* legebatur, ibid. p. 227 e et VII p. 316 f, Etymolog. M. p. 440 40 cll. Anecd. Bekk. III p. 1445, denique apud Harpocrat. p. 180 26; ubi olim *Διφίλος ἐν Ἡύρω*. Scenam fabulae Corinthum fuisse docet locus Athenaei l. l. *Ἐναγίζοντες* laudantur Athen. IV p. 165 f, quae fabula non diversa fuisse videtur ab ea quae *Ἐναγίσματα* vocatur a Scholiasta Aristoph. Equ. 968, Photion et Suida s. v. *ψωλός*. *Ἐπιδικαζόμενος* laudatur apud Pollucem X 157.

Ἐπιτροπή commemoratur ab Antlatic. p. 69. *Ἐξιδιάσασθαι Διφίλος Ἐπιτροπή*. Sed is permixtus est planeque insolens fabulae titulus. Itaque aut *Ἐπιτρόπῳ* scribendum videtur aut *Ἐπιτροπέι*. *Ἐπιτροπον* scripsit etiam Alexis, *Ἐπιτρέποντας* Menander⁴⁾, quae vitiose scribitur *Ἐπιτροπέως* apud Schol. Aristoph. Acharn. 1114. Si recte con-

- 4) Fragmentis huius fabulae adde locum quantitatis pretii apud Davidem ad Aristotelis Categ. p. 23 30 *μένηται δὲ τῆς δόξης* (Epicureorum doctrinam dicit) *καὶ Μένανδρος ἐν τοῖς Ἐπιτρέπουσιν ἠνικά φησὶν*
Οἶσι τοσαύτην τοὺς θεοὺς ἀγειν σχολήν,
ὡς ἀγαθὸν τε καὶ κακὸν καθ' ἡμέραν
νέμειν ἐκάστω σμικρὸν ἦν.

Quorum partem servavit etiam Io, Philoponus de aeterni mundi XVI 4. Versum secundum et reliqua ita scribenda videntur:

ὡς τὰγαθὸν τε καὶ τὸ κακὸν καθ' ἡμέραν
νέμειν ἐκάστω, Σμικρίνη.

Smicrines personae nomen fuisse in illa Menandri fabula docui p. 64.

icit Diphilias fabulae indloem fuisse. *Ἐπιτροπέυς*, eum de incolâ pagî *Ἐπιτροπή* interpretandum esse crediderim. Inscriptio apud Boeckhiam Corp. Inscr. I 626: *Ἀπολλοφάνης Σατύρου Ἐπιτροπήθεν*. De fabularum titulis ab atticorum pagorum incolis petitis dixi supra p. 422. *Ἐπίκληρος* laudatur a Polluce X 99. De Eunuchō supra dictum p. 451. *Ζωγράφος* est apud Athenaeum VI p. 220 f. VII p. 291 f et Stobaeum Flor. CV 5. *Ἡρακλῆς* apud Athen. X p. 421 e. *Ἡρώς* ibid. IX p. 371 a. *Θησαυρός* apud Stobaeum Floril. XII 12. *Θησεύς* apud Athen. VI p. 262 a et X p. 451 b.

Quam *Κληρούμενοι* inscripsit fabulam, eam in Caenis expressit Plautus. Ita enim ille Prolog. 31:

Clerumenoē vocatur haec comœdia
 graece, latine Sortientes. Diphilus
 hanc graece scripsit, post id rursum denovo
 latine Plautus cum latranti nomine.

Porro *Λημνίας* laudat Athen. VI p. 307 f cll. IV p. 168 b. Lemnias scripserunt etiam Nicochares et Antiphanes, Lemniam Alexis. Turpiliū Lemnias aliquoties affert Nonius, cuius fabulae titulum Rothius Fragm. Com. p. 85 minus recte fecit Lemnii.

Μαινόμενον habemus apud Pollucem X 18. *Μνημάτιον* apud Athen. III p. 124 d. *Παιδεραστὰς* ibid. X p. 423 e. *Παλλακὴν* apud Etymol. M. p. 206 16. *Παράσιτον* apud Athen. VI p. 236 b. 238 f. 247 d. X p. 422 b, quibus locis quae servata sunt fragmenta, abunde docent poetam hac in fabula parasiti ingenium et mores, data opera descripsisse. *Πελιάδες* laudantur Athen. IV p. 156 f. *Πιθραύστης* ibidem XIII p. 484 e, ubi quod Casaubonus dicit alibi se *Τιθραύστης* scriptum repperisse, memoriae est error: nusquam enim praeterea ea fabula com-

memoratur. Non dubito tamen quin ipsum illud *Τεθραύστης* genuinus fabulae titulus fuerit, modo ne illam Thitratsten intelligas, cuius admonuit Schweighaeuserus; qui quum Artaxerxis fuerit dux belli, Thesaphernis successor, memoratus Diodoro Sic. XIV 8 aliisque, facile intelligitur, Diphilo fabulae argumentum praebere non potuisse. *Πλινθιοφόρος* laudatur Antiattic. p. 101 4 et si recte conficio ab Eustathio ad Hom. p. 1479 46. *Πολυπράγμων* Athen. VI p. 226 a. et Photio Lex. s. v. *ραγδαίος*. *Πύρρα* Ammon. differ. verb. p. 61. De Sapphone supra diximus. *Σικελικός* laudatur a Polluce IX 81, nisi pro Diphilo Philemonis nomen restituendum est. Vide quae diximus ad Philem. fragm. p. 388. *Σχεδίαν* Etymol. M. p. 688 24, ubi cum vulgo editum sit *Φίλων δὲ μνημονεύει*, Gaisfordius ad Hesiod. p. 112 ex MS Dorvill. legendum esse docuit *Δίριλος ἐν Σχεδία μνημονεύει*.

Sequitur fabula *Συναποθνήσκοντες* inscripta, cuius nullum superest fragmentum. Eam latine vertit Plautus teste Terentio Prol. *Adelphos*. 10 sqq.

Synapothnescontes Diphili comoedia est;
eam Commorientes Plautus fecit fabulam.

In graeca adulescens est, qui lenoni eripit
meretricem in prima fabula: eum Plautus locum
reliquit integrum; eum hic locum sumpsit sibi
in *Adelphos*; verbum de verbo expressum extulit.

Cfr. quae dixi ad Menandri *Adelphos*. Titulus fabulae spectat ad mutuam coniunctissimorum amicorum caritatem una eademque hora ex vita excedere cupientium. Cfr. Sturzii Dissert. de consuetud. commorientium Geræ 1790. Idem argumentum in cognomine fabula tractavit Alexis.

Στρατιώτην fabulam supra attigimus p. 451. *Σύντροχοι* laudentur Harpocrat. p. 55 10. *Συνωρίδος* duplex int

retensio, ut docet Athenaeus VI p. 247 c.; qui eandem fabulam rursus commemorat XIV p. 657 c. Aliud fragmentum servavit Harpocration p. 182 3 et Photius Lex. s. v. *φιλοία*. Fabulae nomen a Synoride memorat, cui *Αίχμος* cognomen erant (Athenaeus XIII p. 563 e) inditum est. *Τελεισία* a παρρησιο, cui Telesias nomen, appellata videtur. Athen. VII p. 258 e: *καλαρῆσιμος δὲ ὡς ἐνι μάλιστα ἐπιμαλῶς τὸν πρόλαον Μένανδρος ἐν τῷ ῥωμαίῳ δράματι, ὡς καὶ τὸν παρρησιότατον Δίφιλος ἐν Τελεισίᾳ.* Fragmentum fabulae quae superest apud Athenaeum XIV p. 640 d. *Φρέαρ* laudatur a Stobaeo Floril. CXVI 32. *Φιλιάδελαφος*. Antisth. p. 80, 29, qui p. 110 17 eandem fabulam plurali numero *Φιλιάδελαφῶν* extulit. Denique *Χρυσασχόον* habemus apud Photium Lex. s. v. *ὄπρεια*. — Plauti Rudentem ex Diphilo fabula esse expressam ipse significat. Prol. 33; primum dicit huius esse nomen urbi Diphilus Cyrenae velud Graecae fabulae quod nomen fuerit nescitur.

Diphilo et Menandro aetate saepar fuit, ut sententia fallit, HIPPARCHUS, de quo nihil nisi haec pauca Suidas memoriae prodidit: *Ἰππάρχος, κωμικὸς τῆς ἀρχαίας κωμωδίας. Δράματα αὐτοῦ περὶ γάμων.* Eadem Eudocia habet, p. 248. Quorum verborum sensus, si corruptela vacent, non haud dubie hic est, in Hipparchi fabulis vel omnibus vel plerisque nuptiarum sollemnia esse celebrata. Licuit igitur de Hipparcho idem dicere quod Plutarchus de Menandro praedicavit: *τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐν συνηκταῖον ἔστιν ὁ ἔρωσις.* Sed hoc ipsum in sensum est, ut Hipparchiam non veteris, sed novae comediae portis adhibendam putem, idque etiam superstites fabularum tituli (*Ἀνασφόρεμος* apud Athe-

*) Lil. Gyrardus Hist. poet. IV p. 784 vertit de nullis fabulis, ut *περὶ γυναικῶν* legisse videatur.

notum XI p. 477 L. *Θαίς* ibid. XI p. 484 d. *Πανυχίς* ibid. XV p. 669 c. 691 c et apud Pollacem X 106. *Ζωγράφος* apud Stobaeum Serm. LX 2 et Scholiasten ad Dionysium Thrac. p. 618) ita confirmant, vir ut dubitationi locus relictus sit. Menandri ut aequulem fuisse credam Thaidis fabulae indice adducor. Cfr. ad Menandri Fragm. p. 74. Ceterum ab hoc Hipparcho diversus esse videtur is cuius Hladem Aegyptiacam laudat Athen. III p. 101 a.

LYNCEUS, Samius, Theophrasti discipulus, Duridis nobilissimi historiarum scriptoris frater (vid. Athenaeus VIII p. 337 d) suppar aetate Menandro, eiusque aemulus. Suidas II p. 406 et Eudokia Viol. p. 283: *σύγχρονος δὲ γέγονεν ὁ Λυγυεὺς Μηνάνδρου τοῦ κωμικοῦ καὶ ἀντεπιδείξατο κωμωδίας καὶ ἐπέμνησε.* Sed superasse aetate Menandrum et eo consiliis quod commemoratur eius epistola ad Pseudippum consuetum (Athenaeus XIV p. 652 c), quem tertio post Menandri obitum anno primam fabulam decessisse constat e Suida. Inter cetera viri scripta ab Athenaeo laudata maxime nos advertit *σύγγραμμα περὶ Μηνάνδρου*, cuius secundum librum laudat Athenaeus VI p. 242 b. De comediis viri unam novimus Censurum. Vid. Athenaeus IV p. 181 f.

ARCHEDICUS, aequalis Democharis. Suidas: *Ἀρχήδικος, κωμωδιογράφος, ὃς κατὰ Δημοχάρους ἔγραψε τοῦ ἀντιπτοῦ Δημοσθένους.* Qui pro ἀντιπτοῦ rectius scripisset ἀδελφίδου. Sed idem Athenaei error VI p. 252 f et XIII p. 610 f. cfr. Schweigh. vol. III p. 496. Ad eandem contumeliam ab Archedico in Democharem factas spectat Polybii locus lib. XII 12, ubi Timaeum tradit in Democharem omnis generis convicia contulisse, quibus ut aliquam veri speciem conciliaret, comicum poetam, *μάστιγα ἐνώνημον*, ab ipso advocatum esse. His autem Archedicum significari,

sequentiâ docent, ubi criminalissimum e Timaeo in Democharem rem sparsarum levitatem demonstraturus ita scribit: οὐ γὰρ ἂν Ἀρχέδικος ὁ κωμωδιογράφος ἔλεγε τὰυτὰ μόνος περὶ Δημοχάρους ὡς Τιμαίος φησὶν· ἀλλὰ πολλοὶ μὲν τῶν ἄνω τιπάτρου φίλων, καθ' οὗ πεπαρησιασται πολλὰ καὶ θαυτάμενα λυπεῖν οὐ μόνον αὐτὸν Ἀντίπατρον, ἀλλὰ καὶ τοὺς διαδόχους καὶ φίλους γεγονότας. Itaque ut in Antipatro gratiam se insinuaret, Archedicus Democharem convicte proscidit. Hunc enim patriae et libertatis amantissimum fuisse Macedonicis autem partibus et imprimis Antipatro infestissimum, satis constat. V. Ruhken. ad Rutilium Lup. I p. 8. Ceterum quales fuerint Archedici in Democharem contumeliae, facile iudicari potest e Timaei verbis apud Polybium II l. Δημοχάρην ἠταιρηκέναι μὲν τοῖς ἄνω μέρος τοῦ σώματος, οὐκ εἶναι δ' ἄξιον τὸ ἱερὸν πῦρ φισᾶν. Cfr. Suidas s. v. Δημοχάρης. Fabularum tituli supersunt Διαμαρτυριῶν apud Athen. X p. 467 e et Θεσαυρὸς Ibidem VII p. 292 e et 294 b. Utramque ex Athenaeo commemorant Suidas s. v. Ἀρχέδικος et Eudoc. p. 68.

APOLLODORUS. Veteres scriptores duos huius nominis poetas distinguunt, Geloum et Carystium. Quorum alterum APOLLODORUM GELOUM, Menandri aetate h. e. inter Olymp. CX — CXXII vixisse Suidas et ex Suida Eudocia Viol. p. 61 tradit: Ἀπολλόδορος Γελῶς, κωμικός, σύγχρονος τοῦ κωμικοῦ Μενάνδρου. Ibidem fabulas ei tribuunt septem, quarum hunc posuerunt recensum: Ἀποκαρτερῶν ἢ Φιλᾶδελφοί, quam Gelo tribuit etiam Athenaeus XI p. 472 c, ubi inverso verborum ordine vocatur Φιλᾶδελφοί ἢ Ἀποκαρτερῶν. Sed idem Suidas s. v.

*) Est is Cassandri filius de quo cfr. Droysen Hist. Diadoch. p. 165.

σπουδάζει laudat Apollodori Carystii Ἀπομαρτυροῦντα, Ambiguo margo Stobaei Fleril. XIV 11 Ἀπολλοδώρου Ἀπομαρτυρῶν. Quae sequitur apud Suidam et Endociam Δευσοποιός (sic enim e codd. Pariss. fide pro Δευσοποιοί, quod etiam Endocia tenet, edidit Kusterus) a nemine praeterea laudatur. Titulus fabulae de tinctoro interpretandus videtur, quae perrara est huius vocabuli potestas, quod alias aut de coloribus ἐμμόνοις καὶ δυσεκπλύτοις aut de vestimentis colorum, quibus imbuta sunt, tenacibus dici constat. Quo magis mirum est a Moeride Attic. p. 122 haec scribi potuisse, Δευσοποιοὶ ἀττικῶς: φαίρις καινῶς. Cuius usus nullum adhuc in attico scriptore exemplum se obtulit. Τέλειαν, quam Gelo tribuunt Suidas et Endocia Carystio adscribit Athenaeus VI p. 243 d. V. Ruhkenius ad Timaei Lex. p. 76. Eadem de Γραμματειδιοποιῶ dubitatio obtinuit, quam Gelo praeter Suidam et Endociam, quibus Γραμματόδειπνος dicitur, diserte tribuit Pollux IV 19: γραμματεῖον δὲ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καὶ ἐν ᾧ ἀργύριον ἀπέκειτο, ὃ καὶ [γραμματεῖον] κιβώτιον ἐκάλουν. οἱ δὲ νεώτεροι αὐτὸ καὶ ἀργυριαθήκην ὠνόμαζον. Ἀπολλοδώρου δὲ τοῦ Γελῶου καὶ δράμα ἐστὶν ὁ Γραμματειδιοποιός. Ita etiam X 193, ubi qui afferuntur versus ita scribendi sunt:

μεταξὺ τῶν λόγων δὲ τοντὶ μοι δοκεῖ

κρυμνοδόκην οὐ γραμματεῖον περιφέρειν.

Tertio loco VII 190 simpliciter Apollodori nomen posuit: Ἐπιγραμματικοῦ δὲ δράμα Ἀλέξιδος καὶ Γραμματειδιοποιός, Ἀπολλοδώρου. Athenaeus autem hanc etiam fabulam Carystio adscripsit VII p. 280 d, ubi quod Casaubonus ea in fabula recoctum aliquem formularum aut litium procuratorem perstrictum fuisse existimat, assensu suo comprobavit Hemsterhusius ad Polluc. X 193. Ac sane γραμματεῖα et

γραμματεῖδᾶς frequentissime dicitur de libello: vel destru-
 mentis indicatibus, v. ad Menandrum p. 115. Neque aliter
 intellexisse videtur Grotius in Excerptis p. 580, qui libelli-
 ficem interpretatus est. Non video tamen quid impediat
 quo minus titulum fabulae de homine qui γραμματεῖα h. e.
 ἀγορευομένης fabricatur, interpretemur. Eo ipso nos Eul-
 lux ducit. Cfr. Harpocrat. p. 334. Scripsi autem ubique
 Γραμματεῖδιοσος per εἰ, quae unice vera huius vocabuli,
 a γραμματεῖον ducti, forma fuit. Sequitur Ψευδαίαια
 etiam a Polluce X:188 ut Geioi fabula laudata: Ἀπολλό-
 δωρος ὁ Γελοῦς ἐν Ψευδαίαια. Ea videtur apud Eudociam
 Ψευδαίαια scribitur; neque enim dubitari potest quin inscriptio
 fabulae de persono Ajace interpretanda sit. Similes fabu-
 larum tituli sunt Ψευδηρακλής Pherecratis, et Menandri
 Ψευδοστιγματίας Nicostrati, Ψευδολησταὶ Θεοκλή, Ψευ-
 δοβοηθημαῖος Cratini et Crobyli. Denique quae postremo
 loco inter Geioi fabulas nominantur a Suida Σίσυφος, et
 Αἰσχρίων (ita enim Kusterus e codd. pro Αἰσχρίων, quod
 tenet Eudocia), earum Sisyphus fortasse Apollodori tragici
 fuit fabula. Aeschrionem latine transtulisse videtur Statius;
 cuius fabulam hoc nomine inscriptam habemus apud Festum.
 His ex Athenaeo accedit Ἀπολιποῦσα III p. 125a, quam
 Carystio tribuunt Suidas s. v. ἐγκομβώσασθαι et Photius
 Epist. 156, cuius loco qui usus est. Kuhnium ad Polluc. X
 93, falso hanc fabulam Photium Geleo tribuisse narrat.
 Apud Suidam l. l. quod olim legebatur Ἀπολλόδωρος Κα-
 ρυστίοις Ἀπολιποῦσι, post Kuhnium l. l. et Gatacrinae
 Miscell. I 9 correxit Toupinus Emend. I p. 156. Titulum
 fabulae recte Schweigh. de muliere quae maritum deseruit
 interpretatus est. Eodem indice fabulas deseruit Crobyli
 et Diphili. Ἀπολιποῦσα minus recte dicitur Phaedro l. l.
 quamquam ita etiam PV apud Athen. l. l. Cfr. p. 452. 213

Secundum ad APOLLODORUM CARYSTIUM, quem Atheniensem vocat Suidas, hanc etiam fortasse ob eandem quam quodam Atheniensi civitate donatus fuerit. Suidae verba haec sunt: Ἀπολλόδωρος, Ἀθηναῖος, κωμικός, ἐποίησε δράματα μζ, ἐνέκρησεν δ. Quo loco commoti Mongitoreus Biblioth. Sic. I p. 175, Meursius Biblioth. Att. p. 1428, Fabricius Biblioth. Gr. II p. 419. et Hemsterhusius ad Polluc. X 99 tres Apollodores fuisse sibi persuaserunt, Geloum Carystium Atheniensem. Sed Atheniensem praeter Suidam nemo commemorat, qui quum de Carystio plane loquat, hunc ipsum illum Atheniensem esse non dubitandum est. Kuhnii ad Polluc. IV 19 opinio usum eundemque Geloum pariter atque Carystium fuisse, nihil habet quo commendetur. Actorem Apollodori Carystii Athenaeus XIV p. 664 a ita definit, ut cum Machonis temporibus vixisse dicat. Μάχων δ' ὁ Σικανός, ἄνθρωπος, τῶν κατὰ Ἀπολλόδωρον τὸν Καρύστιον κωμωδιοποιῶν εἰς ἑστίαι καὶ αὐτός. Macho Sicyonius quum eodem Athenaeo teste VI p. 241 f Aristophanem grammaticum, qui sub Ptolemaeis Philopatore et Energeta floruit, in rebus ad comicam poesin spectantibus instituerit (διδασκαλὸς γενόμενος τῶν κατὰ κωμωδίαν μετρῶν), probabile est Apollodorum Carystium floruisse inter Olympiadem CXX — CXXX. Ceterum qui ab Anonymo de Comoedia p. XXX et Gramm. Coisl. apud Montefalcon. p. 597 in praestantissimae novae comoediae pectus recensetur Apollodorus, non dubito quin sit Carystius, cuius ut frequentior omnino quem Geloi memoria est, ita etiam ab Athenaeo l. l. sic commemoratur, ut singularem quandam auctoritatem ei tribuisse videatur. Eodem argumento diu est quod etiam Terentium Neopyrum et Phormionem ad Carystii, non, quae Lili Gyrardi Hist. poet. 7 p. 202, Gomeri Biblioth. p. 70 aliorumque sententia est, ad Geloi exemplaria conspexisse existi-

meram, quæ cum suspitionem nuper dicto testimonio anonymi scriptoris a Mele. edditi confirmatum videtur Fabulaeque eius (Terentii) extant quatuor in Menandro translatae, Andria Eunuchus Adelphos et Heautontimorumenos; duae ex Apollodoro Caricia (sic), Hecyra et Phormio. V. Angeli Maii Fragmenta Plauti et Terentii p. 38. Cfr. qui eodem testimonio usus esse videtur Petrarca in vita Terentii apud Westerhofium p. XXXV ubi Apollodorus Corinthius scriptum est.

Fabulas Apollodorum Carystium aive Atheniensem Suidas docuisse refert septem et quadraginta, et quinque vidisse. Titulos idem apposuit nullos: a reliquis autem quæ præter *Ἀπακαρτεροῦντας*, *Ἀπολιπούσαν*, *Γραμματικῶς ποιόν* et *Ἰέρειαν*, quas supra attigimus, commemorantur Carystii fabulae, hæc sunt. *Ἀμφιάρως* sive potius *Ἀμφιάρως* apud Pollucem X 161. *Ἀνταυεργετῶν* apud eundem X 128. *Διάβολος* apud eundem X 154 καὶ ἐπὶ *Ἀπολλοδώρου τοῦ Καρυστίου Διαβάλλων* (Cod. *Διαβάλω*)· *μέγα, ὡς Φορμίων, γλωττόκομον, οὐκ ὀφθαλμῶ.* Gatakerus Miscell. I 9 scribebat *Διαβάλλοντι*. Sed recte Jungermannus *Διαβόλω*. Menander apud Schol. Hermogenis p. 87 γραῦς *διάβολος* calumniatrix. Adverbio *διαβόλος* usus est Thucydides VI 15 et *Διάβολον* Nicestrati habemus apud Athenaeum XI p. 474 b. Recte igitur margo Gesnerianus et Grotianus Stobsei Floril. VI 28 habet Apollodori in Calumniatore, ubi Gaisfordius nudam Apollodori nomen posuit. Ceterum Gatakeri argumenta, quibus ille ex hac fabula Phormionem Terentianam expressam esse docere conatus est, mireris assensum tulisse Lucasi de digamia Socraticis p. 64.

Corrupto fabulae nomini *Ἐννεία* apud Pollucem X 154, *Ἀπολλοδώρος ὁ Καρυστίος ἐν τῇ Ἐννείᾳ*, quemodo videtur

non habebat. Cōtelliguntur *Ἐπιδικάζομενος* et de mutis muliere inter-
spectantur; nulla cum venietis specie; nec nullus *Ἰεπίος* Ca-
corinthensium Athenensium p. 243. b. Paulle speciosius conii-
cans: *Ἐπιδικάζομενος* mulierem Eananam vel *Νεμέαν* meretri-
cem fabulæ nomen impertivisse:

... Hecyra nulli veterum scriptorum commemorata Ter-
rentii imitatione nobilitata est. Ipse quidem Terentius Apol-
lodori nomen tacuit; nihilo minus res certa est ex Vita Te-
rentii a Maio edita p. 38. Cfr. Petrarcam Vit. Ter. apud We-
alethofium vol. I. p. XXXV et veterem didascaliam Teren-
tiane fabulæ, præmissam: tota græca Apollodoru
Sto enim in antiquis exemplaribus scriptum repperit Pighius
Annal. XI p. 392, non ut hodie editur: tota græca Me-
nandru. Terentius quam presse græcum exemplar se-
quitus sit: vel initium fabulæ a Donato servatum docet. Al-
tera fabula, quam in Phormione expressit Terentius, Apol-
lodorus *Ἐπιδικάζομενος* inscripserat. Terentius Prol. 25;

Adporto novam,

... Epidicazomenon quam vocant comoediam

... græce, latine Phormionem nominant,

... quia primas partes qui agat, is erit Phormio

... parasitus, per quem res geretur maxime.

Ubi Donatus gravis erroris Terentium accusat: hanc enim
quam transtulerit fabulam Epidicazomenon dictam esse
a pœlla de qua iudicium est; aliam esse Epidicazome-
non eisdem Apollodori: debuisse ergo dicere Terentium
Epidicazomenon. Hoc Donati testimonio confusus Bent-
leus antiquam lectionem Epidicazomenon, quam tenet
etiam vetus didascaliam Terentii «tota græca Apollo-
doru Epidicazomenos», exturbare eiusque loco Epi-
dicazomenon inferre non dubitavit. «Non est, inquit,
quod cum Donato erroris arguamus Terentium, cum facile

«corrigere pessimas Epidicazomenen. Nam ut *Ἐπίδικος*,
 «auctore Harpocratiōne, est virgo erba de qua lis est cui
 «debeat in matrimonium loceri: ita *Ἐπιδικαζομένη* est de
 «qua iudicium factum est: et talis utique hic a Terentio
 «inducitur Phanium.» Persuasis Bentleius Sluitero, qui
 Lectt. Andoc. V p. 98 haec scripsit: «Apollodori *Ἐπιδικαζομένος* olim extitit, diversa ab *Ἐπιδικαζομένη*, ex qua
 «Phormionem summa transtulit Terentius; hanc enim inscriptam
 «fuisse *Ἐπιδικαζομένην* vel ex Terentiana fabula est mani-
 «festum, cum non iuvenis puellam, sed Phormio, nomine
 «puellae, iuvenem in iudicio coegerit, ut duceret amatam.»
 Enimvero ut mittam Bentleium non recte interpretari *Ἐπιδικαζομένην* puellam de qua iudicium factum est,
 quo sensu nullus unquam scriptor verbo *Ἐπιδικάζουσα* usus
 est, mihi quidem nunquam probabile visum est Apollodorum
 duas fabulas, alteram *Ἐπιδικαζομένην* alteram *Ἐπιδικαζο-
 μένος* inscriptam, docuisse, quod ego tum demum factum
 credam, si rem graviore quam Donati qui fertur auctoritate
 munitam videro. Eadem Kuhnii fuit sententia ad Pollucem
 X 137, probata etiam Hemsterhusio ad X 154, sed quod
 addit ille, prioris fabulae (*Ἐπιδικαζομένου*) auctorem fuisse
 Diphilum, nihil causae esse video cur diversos auctores
 confudisse Donatum statuamus. Mihi quidem utrumque no-
 men eidem fabulae convenire videtur. *Ἐπιδικαζομένην* ad
 inscripsit Apollodorus, fecit hoc propter Phormionem, qui
 se paternum Phanii amicum simularet, ideoque causa virgi-
 nis suscepta Antiphonem in iudicio coegeret ut illam matri-
 monio sibi iungeret. Itaque Phormio *Ἐπιδικάσατο τῇ Φα-
 νίῳ τοῦ Ἀντιφῶντος*, quemadmodum *Ἐπιδικάσασθαι τοῦ
 κλήρου τινὸς* dicitur is qui alii hereditatem vindicat. Cfr.
 Meyer de Proc. Attic. p. 462-56. Sin *Ἐπιδικαζομένην* in-
 scripsit, id propter Phanium fecisse putandus est, quae in

precedente Phormione cogeret Antiphonem ut se uicem duceret. Potuit igitur eadem fabula, quam Apollodorus *Ἐπιδικαζόμενον* inscripserat, proclivi errore ab aliis *Ἐπιδικαζομένης* nomine frequentari. Ceterum *Ἐπιδικαζομένην* nullus, quod sciam, comicus scripsit; *Ἐπιδικαζόμενον* autem praeter Apollodorum scripserunt Diphilus Anaxippus et Philino. Phormionis parasiti nomen, ut hoc addam, non fictum ab Apollodoro sed e rei veritate ductam fuisse colligas ex Athenaeo VI p. 244 f. *Ἀριστόδημος — παρασίτους ἀναγράφει Ἀντιόχου μὲν τοῦ βασιλέως Σώστρατον, Δημητρίου δὲ τοῦ πολιτοκτητοῦ Ἐδαγόραν τὸν πρῶτον, Σελείκου δὲ Φορμίωνα.* Neque alius videtur Phormio fuisse is quem in *διὰ βόλῃ* induxerat Apollodorus. V. Pollux X 154.

Sequitur *Ἡροικιζομένη ἢ Ἰματιόπωλις* apud Athenaeum III p. 76 a. Ita enim recte Schweighauserus edidit interposito ἢ, quo libri carent. Idem affert Philoxeni glossas: *Ἡροικίζω* doto. *Ἡροικιζομένη* dotanda. Minus recte Grotius Dotatam reddidit. Denique *Σφαττομένην* habemus apud Athenaeum VI p. 248 e, ubi quum Chaerephon rideatur, hanc e prioribus Apollodori fabulis fuisse conicias, si quidem parasitus ille Olympadem CXX vix superaverit. Tacito fabulae titulo semel laudatur Apollodorus Carystius ab Athenaeo I p. 84 d.

Praeterea decem Apollodori fabularum titulos commemoratos video, sed nulla patriae significatione addita, ut utri adscribendae sint incertus haereas. Sunt autem M. *Ἀδελφοί* apud Stobaeum Floril. CXXI 18. *Ἀφανίζόμενος* ibid. LIII 4. *Διαμαρτάνων* ibid. CXXIX 14, ubi quum margo Gesnerianus Apollodorus Aberrantibus, Grotianus autem Aberrante praebet, Fabricius atque *Ἀποτυγχάνοντα* graecum titulum fecerunt. Gaisfordius demum e codicibus edidit *Ἀπολλόδωρος ἐκ Διαμαρτάνοντος*, cuius loco

quae Grotius in codice suo in *Διαμαρτανότων*, rorpenisse videtur, id ipsum fortasse verum et genuinum fuit fabulae elegium. Eiusdem fabulae nomen latere videtur apud Aulianum p. 101 l καθίστα: καθιδοῦμαι. *Ἀπολίγων Διαμαρτανότων* (fort. *Διαμαρτανούς*). Ita edidit haec Bekkerus et ante Bekkerum Montefalconius Bibl. Cobl. p. 482. At Valckenario teste Diatr. p. 244 B. in codice pro *Ἀπολίγων* legitur *ἀπολίγει*, unde Ruhkenius *Ἐπιτολὴ λέγει* coniciebat; quam infelicem coniecturam mirum est Valckenarium, qui in illo *ἀπολίγει* Apolladori nomen latere viderat, supra ipsius coniecturam praetulisse. *Γαλάτας* habemus apud Stobaeum Flor. XCIX 26, ubi Grotius *Ἀπολλοδώρου Λαλακτος*. Ita vero comoediam inscriptam fuisse quis credat? Recte Gesnerus in Galatia, quo titulo fabula ferebatur Sepatri Euphii, v. Athen. IV p. 160 c. De Pheidippi *Γαλάτης* infra dicitur. Nec male tamen *Γαλάταιαν* aliquis scribendum coniciat, quo titulo fabulas docuerunt Nicochares et Alexia. Idque ipsum ut nunc video proposuit Tourpius Ad. ad Theophr. II p. 402. Sed teneo *Γαλάτας*. Perro *Ἐννεφύβους*, habemus apud Ammonium differ. verb. p. 183, ubi quam vulgo legitur *ἐν Ἐρήβους*, cod. Paris. proxime supra habet *σὺν Ἐρήβους*. *Κισθαρωδὸν* apud Stobaeum Floril. CXXI 14. *Λάκαιναν* ibidem CXIII 7 et CXVI 35. *Παιδίον* ibid. LIII 7, cum lemmate *Ἀπολλοδώρου Παιδίων*, pro quo recte Gaisfordius *Παιδίω*. Atque ita iam Gesnerus: in Paedio. Nec minus corrupte legitur CX 2: *Ἀπολλοδώρου ἐκ Παιδίων*, ubi itidem *ἐν Παιδίω* legendum videtur, qui frequentissimus est comoediarum iudex. Denique *Παραλογιζομένου* habemus apud Stobaeum XCIX 17, quod Grotius verlit *Circumscripti*, rectius opinor facturum si impostores transtulissent. Quae praeterea

Menestus et Fabricius apponerunt tanquam fabularum titulos, 'Pυρρὸς' ο Flutarcho *) et Eurxenis (sive Euxentides) ο Festo**), nihil ad comicum Apollodorum attinere videntur. Οἰκίτης qui factum est ut Fabricius (Bibb) Gr. II p. 426 inter titulos fabularum Apollodori receperit, docent ea quae ad Fragm. inc. fab. VI annotabimus. Denique quod ingeniose suspicatus est Ritschellus diss. de Oro p. 39, Apollodori fabulam *Θηραπιδης* inscriptam commemorari in Etymolog. Gud. p. 343 35, eiusmodi est ut certi quidquam affirmare vix liceat. — Harum fabularum pleraeq̄ue etiam non dubitamus quia Carystio tribuendas sint, fragmenta tamen separatim exhibebimus.

Ad orationis indolem quod attinet, qua nunc est Apollodorus sive Gelus sive Carystius, grammatici quidem plurima gravi aetate insigniverunt. Ex hoc genere est *σακιοπήρα*, quod ad vulgus imperitorum ablegat Pollux X 165: *σακιοπήρα δὲ ὡς εἰθίσται τοῖς ἰδιώταις λέγειν, ἐν Ἀπολλοδώρον αὐτῷ Καρυστίου Ἀμφιάρεω*. Nec magis probatam fuit Atticibus *στρωματεῖς*, quo utramque Apollodorum usum esse idem Pollux tradit X. 136. Cfr. Lobeckius ad Phrynichum p. 301. *γλαυτόκομον* dixit Carystius teste Polluce X 154, ad quam locum vide quae commentatus est Lobeckius l. I. p. 69. Proximum alienum fuit ab Atticorum usu nomen *μαρσι-*

*) Quaest. graec. 42 p. 301 c, ubi exposita proverbii *αὐτὰ supra* aetigine, ita pergit: *οὕτω γὰρ ὁ Θεόφραστος ἰστορήσκει. προσιστόρηκε δὲ καὶ ὁ Ἀπολλοδώρος, ἐν Πυρρῷ, τοῦ κίρκου «αὐτὰ πλείους» εἰπόντος, ἀλλ' αὐτὰς, φέροναι, βελτίους καὶ ἐπικυρώσαι τὴν τῶν ἑλατῶν χειροτονίαν.*

**) De verb. signif. p. 224 Lind. Apollodorus in Euxenide ait, Aenea et Lavinia natos Mayllem Mufum Rhomumque, atque ab Rhomo urbi tractum nomen.

κίον apud Poll. X 152, et verbum ἔργοδοσία, quod idem
 ueris est: apud Suidam c. v. et Photium: Epist. 156 p. 210.
 Eadem nota dignum quod Antistia p. 101 I ex Apollodoro
 attulit καθίσω pro καθιδοῦμαι, et φυσικὴν naturae com-
 mentaneum in fragmento apud Stobaeum Flor. XCIII 7:

φυσικὸν γε τοῦθ', ἕκαστος ἐν ταῖς ἀτυχίαις
 ἤδιστα πρὸς τοὺς ὀμοπαθεῖς ὀδύρεται.

Ceterioris item graecitatis est verbum ἐργοδοτεῖν, quamquam
 sine nota transmissum a Polluce VIII 200. Antistatic. p. 94 5.
 'Εργοδοτεῖν: ὡς κὰν τῇ συνηθείᾳ.' Apollόδωρος. Neque ad
 alium spectant haec Phrynichi Ecl. Att. p. 344. ἐργοδοτῆς οὐ
 κίται, τὸ δὲ ἐργοδοτεῖν παρά τινι τῶν νεωτέρων κωμωδῶν,
 οἷς καὶ αὐτοῖς οὐ πιστέον. Nec λέπεισθαι eo quo Carysius
 sensu posuit apud Athenaeum VII p. 280 e Atticis frequenta-
 tum fuisse putaverim. Rarissimum Εὐβοῆς accusativo casu pro
 Εὐβοίας vel Εὐβοίης in eodem Athenaei loco p. 280 a: κε-
 ραννῆσαι τὸν οἶνον Εὐβοῆς. Cuius formae exempla e So-
 phocle et Xenophonte exiugavit Herodianus apud Choero-
 bosum Bekk. Anecd. p. 1195: σημειῦνται δὲ ὁ Ἡρωδιανὸς
 παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ τοὺς βασιλῆς (Aiac. 368) διὰ τοῦ ἡ,
 γραφομένους κατὰ τὴν αἰτιατικὴν, οἶον

τοὺς τε δισσάρχας ὀλέσας βασιλῆς.

ἔστι δὲ καὶ παρὰ τῷ Ξενοφῶντι τοὺς νομῆς διὰ τοῦ ἡ.
 Denique ἔσανα commemorandum in fragm. apud Athen. I,
 p. 3 e pro attico ἔσηνα.

ANAXIPPUS. Is Suida c. v. 'Ανάξιππος, et Endocia
 Viel. p. 60 testantibus floruit temporibus Antigoni et Deme-
 trii Poliorcetae, quem Athenas occupasse constat. Olymp.
 CXVIII 2. Fabularum eius quattuor vel quinque comme-
 morantur tituli. Ex his 'Επιδικαζόμενον habemus apud
 Aelianum H. A. XIII 4. Κεραυνὸς laudatur; Athen. X
 p. 415 f et Antistat. p. 7D 5. Huius fabulae nomen Indi-

tum fuit a Demippii cuiusdam cognomine Κεραυνός, quippe qui fulminatis instar in mentes dapibus gravitas impingeret. V. Athen. l. I. qui eandem fabulam iterum commemorare videtur XIII p. 610 f, ubi habemus Anaxippum ἐν Κεραυνουμένῳ, pro quo ἐν Κεραυνῷ scribendum esse haud temere coniciamus. Κισσαρωδοῦν memoriam praeter Athenaeum IV p. 169 b, ubi coquinaria instrumenta recensentur, servavit Pollux X 94. Φρέαρ semel ad partes vocatur ab Athen. XI p. 486 e. Dubitantius Anaxippi fabulis addo Ἐγκαλυπτόμενον laudatum Athen. IX p. 403 f, ubi quum vulgo legatur ὁ παρὰ Ἀνθίπῳ τῷ κωμικῷ μάγειρος — ἐν τῷ Ἐγκαλυπτομένῳ, Victorius Var. Lect. XXXVII 26, manifesto errore, Archippi, Valckenarius autem ad Euripid. Hipp. p. 265 b et Piersonus ad Moer, p. 74 satis probabiliter Anaxippi nomen restituerunt.

PHILIPPIDES, Philoclis filius, in praestantissimis novae comoediae poetis habitus, teste Anonymo de Comoedia p. XXX et Gramm. Seguer. apud Montefalc. Bibl. Coli. p. 597: unde haud male opinor apud Tzetsen novae comoediae principes recensentem in Prolegomenis ad Lycophronem p. 256 scribendum suspiceris: καὶ νέοι, Μένανδρος, Φιλίμων, Φιλιππίδης καὶ πλῆθος πολὺ pro edito Φιλιστίων. Sed de hoc iam supra admonui. Suidas de Philippide haec prodidit: Φιλιππίδης, κωμικός καὶ αὐτὸς τῆς νέας κωμωδίας, υἱὸς Φιλοκλέους. ἦν δὲ ἐπὶ τῆς οἰᾶ Ὀλυμπιάδος, floruit autem Olympiade CXI, quod si verum esset, mediae potius quam novae comoediae accensendum putarem Philippidem, eamque sententiam non male quis Platonis commemoratione in fragmento apud Stobaeum LXVIII 6 confirmaret. Atqui idem apud Plutarchum Vit. Demetr. p. 894 c. 900 f et Amator. p. 750 f acerbissime exagitat Stratoclem, Demetrii et Antigoni. adulatorem impudentissi-

nam. Haec satis certa colligitur floruisse Philippidam inter Olympiadem CXVIII et CXXII. Quod quidem etiam confirmatur quod Lysimachi regis gratia floruit. Plutarchus Demetr. p. 804 c: ἦν δ' ὁ Φιλίππιδης Λυσιμάχου φίλος καὶ πολλὰ δι' αὐτὸν ὁ δῆμος εὖ ἔπαθεν ὑπὸ τοῦ βασιλέως. ἐδόκει δὲ καὶ πρὸς πρᾶξιν αὐτῷ καὶ πρὸς στρατείαν εὐσύμβολος ἀπαντήσας εἶναι καὶ ὀφθαίς. Lysimachus enim regem se appellari iussit Olymp. CXVIII 2 et obiit Olymp. CXXIV. His adde quod quum Demetrius teste Diodoro Sic. XX 110 archonte Nicocle mysteriis Eleusiniis initiatus esset, id ipsum Philippides irrisisse dicitur a Plutarcho V. Demetr. l. l. id quod ante Olymp. CXX fieri non potuit. Itaque aut corruptus est numerus Suidae legendumque ἐπὶ τῆς αἰῆς 'Ὀλυμπιάδος'), aut accidit illi idem quod multis aliis accidisse Clintoans Fast. Hell. Prooem. p. XLIV docuit, ut Philippidem comicum confunderent cum Philippide ce, contra quem scripserat Hyperides, et cuius masilentia risus locosque praebuit Alexidi Aristophonti aliisque mediae comoediae scriptoribus. De ceteris Philippidae rebus nihil cognitum habemus nisi quod erectas fuit homo indolis et oris libertate tanta, ut pristina comoediae virtus et fortitudo in eo revivisse videatur. V. supra p. 487. Neque possit legisse quae de ingenio viri Plutarchus l. l. tradidit: ἄλλως δὲ καὶ διὰ τὸ ἦθος εὐδοκίμει μὴδ' αὐλικῆς περιεργίης ἀνακαμπλάμενος. Φιλοφρονούμενον δὲ ποτε τοῦ Λυσιμάχου πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντος «³ὦ Φιλίππιδη, τίνας σοὶ τῶν ἐμῶν μεταδῶ»; «μόνον» ἔφη «ὦ βασιλεῦ, μὴ τῶν ἀπορρήτων.» Quae etiam aliis Plutarchi locis tradun-

*) Eandem sententiam proposui Proleg. ad Menandrum p. XLIV, ubi operarum errore impressum est οὐδ', quod monere propter Clintoanum Prooem. Fast. p. XLIV.

tur a Gaisfordio ad Stobaei Flor. XLIX 10 indicendi. Merito mentionem prodidit Gellius N. A. III 15. «Philippides, «comœdiarum poeta: haud ignobilis, aetate iam edita quum etia certamine poetarum praeter spem vicisset et lactissime «gauderet, inter illud gaudium, repente mortuus est.» Similia item de aliorum poetarum obitu narrantur, v. c. de Sophocle de Philemone de Alexide. Cfr. quae attuli Prolegg. Menandr. p. XLVI.

Fabularum, quas quadraginta quattuor cum scripssisse Suidas refert, tituli supersunt quindecim. *Ἀδωνιάζουσα* laudantur a Poll. V 100 et Antiattic. p. 86. 104. Ea in fabula muliercularum coetum, qualis ille est quem Diphilus in Theseo apud Athen. X p. 451 b describit, Adoniorum solennitatem convivio aliisque ludicris celebrantium repraesentasse videtur. Comparare licet Dionysiazusas Timoclis. De Philetæri Adoniazusas supra p. 349 egimus. Aristophanis Lysistratam fuisse qui Adoniazusas inscriberent docet Schol. Lys. 390 *τινὲς ἐκ τούτου* (propter Adoniasmi memoriam) *τὸ δρᾶμα Ἀδωνιάζουσας ἐπιγράφουσι, οὐ καλῶς. παρὰ πολλοῖς δὲ ὀργιάζονται αἱ γυναῖκες θεοῦς οὐ δημοταλεῖς οὐδὲ τεταγμένους.* Ubi corrige obiter *θυσίας* pro *θεοῦς* et *τεταγμένους*. Amphiaræum semel commemorat Athenæus III p. 90 b.

Sequitur *Ἀνανέωσις*. Ita enim vocat fabulam Athenæus VI p. 202 a. IX p. 384 e. Eodemque modo apud Antiatticistam p. 116 *Ψωμοκόλακας: Φιλιππίδης Ἀνανεούση*, corrigendum esse monui ad Philemonem p. 359. Similiter huius fabulae nomen corruptum est in margine Stobaei Flor. I 13, ubi Gesnerus Philippid. in Ananæusa, Gaisfordus autem e coniectura edidit *Φιλιππίδου Ἀνανέωσις*. Sed idem LXVIII 6 servavit *Φιλιππίδου Ἀνανεούσης*, verum dramatis titulum *Ἀνανέωσις* fuisse etiam insensit. Qui senque sit indicis

difficile dicta est. Hanc vero veritatem Athenaeus Delectatibus Recordatis Schweighartserus IX. p. 167. Rectius fortasse intelligat quam non dicitur die Verführung. Similis titulus fabulae Philemoniae *Ἀνακουμένη*, qui de vetula repuerascente intelligendus videtur.

Ἀργυρίου ἀφανισμός semel commemoratur Athenaeo VI. p. 230 a, ubi conqueritur nescio quis de novorum hominum (*νεοπλούτων μετοίκων*) insolentia et luxuria, quos aurea et argenteis vasis uti dicit: *πρότερον δὲ φιάλην ἢ ἀνακουμένην ἰδαίνεργώδεις*. Ad quas alter interlocutor respondet:

ἄμειλι τοῦτο μὲν καὶ νῦν ἐστὶ

ἂν γὰρ ἀναθῆ τις, εὐθύς ἕτερος ἤρπασεν.

Quae postrema tituli rationem satis expediunt. Ex eadem fabula petiitum esse suspicor locum ab Athen. XI. p. 781 f omisso titulo allatum:

*Τὰ ποτήρια ἂν ἴδης τὰ παροικησιασμένα
ἀπαντὰ χρυσᾷ, Τρόφιμα, νῆ τὸν οὐρανόν,
ὑπερήφαν· ἄγωγε μὲν γὰρ ἐξέστην ἰδών·
κρατῆρες ἀργυροί, κάδοι μείζους ἐμοῦ.*

Idem de hoc verum apud Pollucem X. 167 dixerim:

ἀλύσιμον εἶχε τετραράκοντ' ἄγον δραχμάς.

Ceteram suspicari licet Strattidis et Antiphaniae fabularum eodem titulo inscriptarum simile fuisse argumentum.

Ἀέλους habemus apud Athenaeum XIV. p. 658 d et Pollucem VI. 54. *Λακιάδαι* duobus locis commemorantur a Polluce IX. 38 (ubi ante Moursium *Λακιάδης* legebatur pro *Λακιάδαις*) et X. 37, quibus ex locis ad argumentum fabulae nihil proficitur. Non abhorret tamen a verisimilitudine Kuhnii conjectura adulteros perstrinxisse hanc fabulae poetam epicantia. V. intep. Hesych. I. p. 417. *Βασανισμένη* laudatur Antisthenes p. 92. *Μαατροπός* ibidem p. 80.

De Θῦνιθία supra diximus p. 341. Ψωμαλειούσας habemus apud Athenaeum XV p. 700 c, quem singulari numero Συνοπλίους appellat Pollux IX 30. Fortasse utrumque coniungendam, ut titulus fabulae fuerit Συνοπλίους. Similiter Nicomachus inscripsit fabulem Μεταβαίνουσαι. Φιλαδέλφους laudat Stobaeus CVIII 13, ubi Philippi nomen habet cod. A. Trineavellus omisso fabulae titulo Φιλιππίου. Cfr. supra p. 348. Φιλαθήναιος laudatur Photio Lex. s. v. *συνάμνα*. Φιλάργυρος Athen. XV p. 640 c. Φιλαρχος Antiattic. p. 108. V. supra p. 425. Denique Φιλευριπίδης laudatur Antiattic. p. 112 et Polluci IX 38. 38. Cfr. supra p. 341. Quae praeterea Philippi tribuuntur fabulae, Κόθορνοι et Νάννιον, de his vide quae diximus p. 103 et 343. De alia fabula Τριόδους ἢ Ῥωποπώλης inscripta et Philippi fortasse vindicanda infra in Epimetro dicendi locus erit.

Inter principes novae comoediae auctores habuisse grammaticos Philippidem supra monui; sed Atticismi, ut aetatis suae ratio ferebat, fuit paullo negligentior: neque id fugit veteres criticos, qui eam ipsam ob causam Philippi auctoritati non multum tribuebant, velut Phrynichus Hol. p. 305, Pollux IX 30. Sed hi fere non nisi singulorum vocabulorum usum notarunt, ex quo genere quae in fragmentis observavi fere haec sunt. Ita ἰσθῆιν dixit pro ἰσθίειν apud Athen. VI p. 230 a, ἀπόστασις de loco ubi vinum conditur apud Antiattic. p. 86, κέρμα numero singulari apud Polluc. IX 38, ψωμοκολακείν a substant. ψωμοκόλαξ formatum apud Athen. VI p. 292 a, ῥύμη pro στενωπός apud Polluc. IX 38, ὄστρεον pro ὄστρειον apud Athen. III p. 30 b, nisi scripsit ὄστρει' ἀναλήφας λεπάδας ἄς παρέθηκέ μοι. Porro γυναί pro γυναῖκες apud Antiattic. p. 86. Quamquam id quidem etiam Pherecrates usus est. Porro τείριχον pro τείριχος

apud Athen. VI. p. 359 b. ὀδυσσεύς ἐπιπέσοις αὐγασταῖς ἀν-
 κισσεῖν ἰδερὶ ποτεστ ἀπὸ Πέλλου. IX. 28, ubi vulgo legitur:
 ὀρθῶς γε τὴν ῥύμην ὀδυσσεύς ἀντιπαύομεν. Sed corrigendam vi-
 detur ὀδυσσεύς ἀντιπαύομεν. Πάπλος penultimo longa legitur
 apud Plutarch. Demetr. 12. Mitte reliqua. Fuisse tamen
 ubi ipse novitiorum verborum usum notaret fecerit haec:
 Phatii Lex. p. 369 26 Παιδιαχάριον: κοράσιον δ' οὐ λέγε-
 ται, ἀλλὰ καὶ κεχωμώδημα Φιλίππιδος ὡς ζευκόν. Simili-
 ter ille usum verbi ἀνακίσθαι de epulentibus dieti per-
 strixit apud Athen. I p. 28 c.

HEGESIPPUS. De Hegesippo Ita Suidas vol. II p. 43
 scribit: Ἡγήσιππος. οὗτός ἐστιν ὁ Κρωβύλος ἐπικυλούμε-
 νος, οὗ δοκεῖ εἶναι ὁ ἕ Φιλίππιδος (orationem de Halon-
 nese dicit) Δημοσθένει ἐπιγραφόμενος. τῶν δραμάτων αὐ-
 τοῦ ἐστὶ Φιλέταιρος, ὡς Ἀθηναῖος. Hunc Hegesippum
 quum Demosthenis aequalem fuisse constet, factum est ut
 mediae cum poetis comoediae adscripserit Fabricius Edl.
 Gr. II p. 448, quem sequutus est Reiskius. Vid. Iacoba.
 Anth. Gr. III 3 p. 901. Sed Suidas confundit diversissimos
 homines, Hegesippum comicum poetam et Hegesippum ora-
 torem, cui veteres efficiē duas Demosthenis orationes tri-
 buerunt, alteram de Halonnese, alteram de foedere cum
 Alexandro. V. Ruhnken. Histor. crit. orat. p. LXXIX. Hunc
 Hegesippum oratorem, Hegesandri fratrem, quum Aeschili-
 nes ¹⁹) per Indebrium Crobyhi nomine appellasset, mito er-

¹⁹) Orat. c. Timarch. p. 86 sqq. cfr. Plutarchus vol. II
 p. 197 Frank. et Hesychius s. v. Κρωβύλος. Nominis
 rationem Scholiastes Aeschili p. 783 Rsk. hanc reddit,
 quod Hegesippus ἠλείετο τὴν κρωβύλην καὶ ἐφιλοκάλει
 τὰς τριγὰς, scilicet ἀπὸ τοῦ κρωβύλου veterum Athe-
 niensium, de quo satis constat ex Thucydide. Alius
 Scholiastes Hegesippo illud cognomen δία τὴν πονη-
 ρίαν haesisse narrat, quod quo spectet mihi non com-

rore accidit, ut Marinus Fabricius Vossius Hist. Gr. III p. 379 Schweighæuserus ad Athen. X p. 429 d. aliique Suidæ loco decepti Hegesippum et Crobylum, poetas comicos, pro uno eodemque habendum sibi esse persuaderent. Hegesippus orator si idem fuisset qui comicus, non dubitari potest quia Plutarchus Vit. Demosth. c. 17 et Apophthegm. p. 187 d. eius rei lectores admoniturus fuisset. Accedit temporum diversitas. Hegesippus enim orator, ut vidimus, Demosthenis temporibus vixit, comicus autem vix floruit ante Olymp. CXX. Epicurus enim, quem exagitat apud Athenæum VII p. 379 d. scholam Athenis aperuit ætatis anno XXXVII hoc est Olymp. CXIX 1, teste Apollodoro apud Diog. Laert. X 15. At fortasse ne scripsit quidem Suidas ita ut vulgo editur. Nam quam Phœtius s. v. *Ἡγήσιππος* et Harpocrat. p. 261 eadem plane quæ Suidas de Hegesippo attulerint, sed omissis postremis illis, quæ originem erroris continent, verbis τῶν δραμάτων αὐτοῦ etc., haud temere his Hegesippi comici nomen præfigendam esse suspicias. Ceterum Fabricius etiam in eo fallitur quod Hegesippum patria Farentinam fuisse dixit, quem errorem securus repetiit Schweigh. ad Athen. X p. 429 d. et Reiskius l. l. At Tarentinus a comico poeta fuit diversissimus, scripsitque *Ἰθακτικὰ* commemorata ab Athen. XII p. 516 d. Fabulas comici Hegesippi, quod scimus, duas, alteram *Ἀδελφοί* inscriptam, *Ψαλόταίρος* alteram. Adelfos laudat

pertum est, nisi forte de Crobylo famoso leone cogitavit. Phœtius Lex. p. 181 *Κρωβύλου ζεύγος ἐπὶ ποτηρῶν ἀπὸ πορνοβασκοῦ δύο πόρνας ἔχοντος*. Ceterum Hegesippum nec comicorum ludibrium effugisse docet Aeschiniæ schol. MS. ad orat. c. Tim. § 71 *ἐκωμωδηθη οἷς μάλιστα τὴν ὄψιν καὶ περὶ τὰ ψωκικὰ ἡμωσιάζας*.

Athenaeum. VII p. 300 b et IX p. 405 b. Philothesos, quae
 numero singulari Φιλίθεσος dicitur Suidae, idem ad partes
 vocat VII p. 279 d. Ad eundem hunc Hegestippum fortasse
 spectant etiam haec apud Bekkerum: Anecth. Gr. III p. 1185:
 οὗτοι δὲ ταῦτα, οἷον Ἀφίας Ἀφίαντος παρ' Εὐφορίωνος
 (ἴσται δὲ ὄνομα κύριον), Ἠλίας Ἠλίαντος παρὰ Φιλοθε-
 σάνῳ (ἴσται δὲ ὄνομα κύριον), Σατίας Σατίαντος παρ'
 Ἠγησίππου (ἴσται δὲ καὶ αὐτὰ ὄνομα κύριον).

SOSIPATER. Hunc nomen commemorat Athenaeus IK
 p. 378 f. ubi praefiguntur ex Καταψευδόμενα fabulae
 eclogam apposuit, in qua quum Charidenae requirere commen-
 moretur, de quo Euphrō apud Athen. IX p. 219 σ τερφειν
 mortuo loquitur:

Νηπίος δ' ὁ Μῖος γόγγρον ἤψε, τοῖς θεαῖσι
 ἔφθον τὸ λευκὸν φῶς Ἀθηναίων Χαρομήνης.

Sosipatrum tempore Euphrōnis pando superibrem fuisse aper-
 tum est. Fortasse igitur medicus poeta fuit comoediae.
 Schweighauseri rationem, qui Sosipatrum hunc nostrum
 non diversum putabat a Sopatro poeta, verbo commemo-
 rasse sufficiat.

EUPHRQ, Atheniensis. Suidas: Εὐφρών κομικός, Ἀθη-
 ναῖος. πῶν δραμάτων αὐτοῦ Δίσχρα, Μοῦσαι, Συνέφρητοι
 Θεωροί. Mianus recte Eudocia Viol. p. 168. Θεωροί, in
 ceteris cum Suida consentiens. Δίσχρα, nisi forte Δίσχρα
 scribendum, quod muliebri nomen fuisse constat. (cfr. p. 360)
 laudatur Athenaeo VIII p. 307 e, cui Suidas nōtant reliquorum
 fabularum notitiam debet; Μοῦσαι ad partes vocantur VIII
 p. 343 b, ubi Schweighauserus Euphrōnis nomen pro Eup-
 phano e Suida restituit. Συνέφρητοι IX p. 1073 d
 Θεωροί IX p. 399 b. Praeterea laudantur Euphrōnis
 Ἀδάλαοι Athenaeo IX p. 379 d. Ἀμοδοῖ δ' οὐρα Ibi. XI
 p. 503 a. ubi quae scripti et editi libri Euphrōnis nō-

nam probabunt, spūs Caris trit. p. 54. Euphronis nomen restituendum mouit. Porro *διδραμα* apud Stobaeum XV. 2 et XCVI. 12, *Θιῶν ἀγαρὰ* ibidem XXVII. 11 et *Ἡρακλειδομένη* Athen. III p. 100 d, pro quo nescio an legendum sit *Ἡρακλειδομένη*, qui Antiphaneae fabulae titulus est. De quo vide quae diximus p. 306. Fabularum titulos contemptanti non mirer equidem si Euphrō mediae potius quam novae comoediae poctis accensendus videatur. Accedit quod *πύσθα* homines commemorat, veluti Phoenicidem *Corydum* et *Phyromachum* apud Athen. VIII p. 843 b, quos fure a medio aetatis poetis exagitari videas, e. g. ab Antiphano Athenaei VII p. 842 f, Timocle Alexide et Cratino minore ibid. VI p. 241 b. c. Nihilominus novae poctum comoediae habendum esse, docet insignis locus insertae fabulae apud Athenaeum I p. 7 d, ubi coquus Seteridis discipulum se factat, qui Nicomedi *δελτιώτατον* edulium apparaverit:

*Ἐγὼ μαθητὴς ἐγεγόμεναι Σωτηρίδου,
ὡς ἀπὸ θαλάσσης Νικαμήδου δώδεκα
ὁδὸν ἀπέχοντι πρῶτος ἡμερῶν ποτε
ἀφύης ἐπιθυμήσαντι χειμῶνος μέσου
παρέθηκε νῆ δι', ὥστε πάντας ἀναπαραγεῖν.*

Nicomedes autem, quem sui nominis primum et Bithyniae regem falso probabile est, regnavit inde ab Olymp. CXXV unde spectata est fabulam, ex qua illud quod dixi fragmentum pettum est, ante Olympiadem centesimam vigesimam sextam vix deori potuisse. Neque repugnat huic sententiae alius locus apud Athenaeum III p. 100 d, ubi pariter coquus quidam magistrum laudat, qui Callimedonti, quem fecit inter Olympiadem OXII — CXVI floruisse constat, vulva suam, optime apparaverit.

MACHON, Apollodori Carystii aequalis, patria sive Corinthius esse Sicyonius, Aristophanis grammatici magister

quae Alexandriae, non Athenis fabulae decuerit perhibet Athenaeus VI p. 241 f. *Μάχων ὁ κωμωδοποιὸς ὁ Κορινθίος μὲν ἢ Σικυώνιος γινόμενος, ἐν Ἀλεξανδρίᾳ δὲ τῇ ἐμῇ καταβιὸς καὶ διδάσκαλος γινόμενος τῶν κατὰ κωμωδίαν μερῶν Ἀριστοφάνους τοῦ γραμματικῆς.* Idem XIV p. 504 a: *Μάχων δ' ὁ Σικυώνιος τῶν μὲν κατὰ Ἀπολλέωρον τῶν Καρύστιον κωμωδιοποιῶν εἰς ἐστὶ καὶ αὐτός, οὐκ ἐδίδαξε δ' Ἀθήνησι τὰς κωμωδίας τὰς ἑαυτοῦ, ἀλλ' ἐν Ἀλεξανδρίᾳ, paucisque interiectis: ὁ γραμματικὸς Ἀριστοφάνης ἐσπούδασε συσχολᾶσαι πάντῃ νόος ὢν.* Alexandriae quum fabulae suae decuerit, in atticorum comicorum historiae omitti potuisse non nego. Sed quum non dubitari possit quia Macho et si qui alii forte poetarum Alexandrinorum comicae poesi operati sunt¹¹⁾, atticae comoediae ingenium et indolem expresserint, locum ei inter ceteros comoediae auctores non denegandam putavi. De aetate viri vide quas supra dicta sunt p. 462. Poeticam eius indolem puerulo praecoenis ornat Athenaeus l. l. p. 664 a, nulli post septem Hecatae poetae inferiorem fuisse Machonem iudicans, ἣν δ' ἀγαθὸς ποιητὴς εἴ τις ἄλλος τῶν μετὰ τοὺς ἑπτὰ.¹²⁾ Eodem loco perelegans servatum est epigramma sepulchro viri inscriptum:

Τῷ κωμωδογράφῳ, κούμφη κόνι, τὸν φιλάγωνα
κισσὸν ὑπὲρ τέρβου ζῶντα Μάχωνι φέροισ.

¹¹⁾ Callimachum quoque comoedias scripsisse Suidas memoriae prodidit. Sed huius testimonii fides nescio an eo elevetur, quod eundem etiam tragoediarum auctorem fuisse perhibet.

¹²⁾ Ex hoc Athenaei loco temere Fabricius alique ut tragicorum ita etiam comicorum poetarum Pictadem Alexandriae fuisse coniecerunt. Vide Naekii Schedas cit. p. 2.

ὅτι γὰρ ἔχει κηφήνας ἐπιλίμπουσαν, ἀλλ' ἄρα πέφυκε
 ἄξιον ἀρχαίης λείψανον ἡμερίσσει·
 τοῦτο δ' ὁ πρέσβυς ἔρει· Κίχροπος πόλι, καὶ παρὰ Νείλω
 ἔστιν ὅκ' ἐν Μούσαις δορυὸν πέφυκε μέλι.

Fabularum tituli supersunt duo, Ἄγνοια et Ἐπιστολή,
 apud Athen. XIV p. 664 h. c et VIII p. 345 f. Praeterea
 eadem scripsit Χρείας versibus senariis, in quibus multa mul-
 torum festive dicta haud ineleganter rettulit. Ampli, ut vi-
 detur, operis fragmenta plurima scripsit Athenaeus.

BATO. Hic qua aetate floruerit optime cognosci potest
 a Plutarcho de am. et admrat. p. 55 c, ubi Agesilaei aequa-
 li fulsio et Cleanthem lusisse dicitur: καὶ Βάττω τὴν σχολ-
 ῆν ἀπειπὼν Ἀγασίλατος ὅτε πρὸς Κλεάνθη στίχον ἐποίη-
 σαν· ἐν κωμῳδίᾳ· πείσαντος δὲ πόν Κλεάνθη καὶ μετα-
 μελομένου διηλλαγῆ, ubi pro Βάττω scribit Βάτωνι. Ita
 enim constanter dicitur Athenaeo. Male apud Suidam I
 p. 424 et Eudociam p. 93 scriptum est Batto: Βάτων κω-
 μικός. δράματα αὐτοῦ· Συκεξαπατῶν, Ἀνδροφόνος, Εὐεργέ-
 ται. Neque rectius Stobaeus et ex Stobaeo Photius Bi-
 blioth. 167 p. 374 Βάθων, eodem vitio quo qui a pleris-
 que, in his etiam a Plutarcho Vit. Agesil. 5 p. 113 Cor-
 recte scribitur Bato, Sinopensis historicus, apud Strabonem
Βάθων appellatur.¹³⁾ V. Eberti Dissert. Sic. I p. 92. Floruit
 igitur Bata comicus circa Olympiadem CXXV. Fabulae
 eius commemorantur quattuor. *Αἰτωλός* apud Stobaeum
 Florileg. XCVIII 18, sive *Αἰτωλοί*, quo titulo etiam Cri-
 tonis fabula fuit, ex cod. Voss. ibidem CV 30. *Εὐεργέ-
 τας* habemus apud Athenaeum XIV p. 662 c. *Ἀνδρο-
 φόνον* ibidem IV p. 163 b et VII p. 279 e, ubi Platoni

---

¹³⁾ Eodem errore nos ipsi supra huius locis Bata ὁ scri-
 psimus pro Bato, p. 425 lin. 21 et p. 428 lin. 12.

adscribatur. Idem vitium occupaverat Athenaeum III p. 103 c et VII p. 279 a, ubi *Πλάτωνος Συνεξαπατῶν* laudabatur, quae fabula recte XV p. 678 f Batoni tribuitur. Platonis illas fabulas esse non posse certissimis argumentis docui ad Menandri *Πωλουμένους* p. 150. Ceterum vetus esse vitium e Suida intelligitur, utramque fabulam in Platonis enumerante. V. supra p. 166. Argumentum fabularum Batonis maxime in irridendis qui illis temporibus florebant philosophis, Cynicis Stoicis Epicureis, positum fuisse e fragmentis intelligitur, eoque spectat etiam Plutarchi locus.

EPINICUS. Eudocia p. 166. *Ἐπίνικος κωμικός ἀρχαῖος. τῶν δραμάτων αὐτοῦ Ὑποβαλλόμεναι*. Eadem Suidas, nisi quod verba *κωμικός ἀρχαῖος* omittit. Et recte quidem: nam novae comoediae poetam fuisse Epinicum vel hoc documento intelligitur, quod fabularum unam teste Athenaeo X p. 432 b. Muesiptolemi nomine inscripsit, qui fuit historiarum scriptor magnae apud Antiochum M. auctoritatis, ex quo Epinici aetatem inter Olympiadem CXX — CXXX incidere manifestum est. Athenaei haec verba sunt: *Ἐπίνικος γοῦν, Μνησιπτολέμου ἀνάγνωσιν ποιησαμένου τῶν ιστοριῶν ἐν αἷς ἐγγράφτο ὡς Σέλευκος ἀπληρίτισι, γράψας δράμα Μνησιπτόλεμον καὶ κωμῶδῶν αὐτῶν, καὶ περὶ τῆς πόσεως ταῖς ἐκείνου χρώμενος φωναῖς, ἐποίησε λέγοντα κτλ.* Quam *Ὑποβαλλόμεναι* inscripsit fabulam laudat Athenaeus XI p. 469 a. 497 a. 500 f.

PHOENICIDES, Megarensis, quem quum Hesychius a. v. *δύνασαι σιωπᾶν* Dionysijs urbanis Antigoni et Pyrrhi foedus iussisse dicat, apertum est eius aetatem inter Olympiadem CXXV.—CXXX ponendam esse fabulasque docuisse Athenis circiter Olympiade centesima vicesima septima. Sed dignus est Hesychii locus qui totus adscribatur vol. I p. 104k. *Δύνασαι σιωπᾶν: πρῶτον φασὶ Φοινικίδην Μεγαρέα, κω-*

μικὸν ποιητὴν, ἐν ᾧσται διδάσκοντα ἀποσκῶσαι τὴν σιω-
πωμένην ὁμολογίαν περὶ τῶν διαλύσεων Ἀντιγόρου καὶ
Πύρρου βουλούμενον εἰπεῖν ταῖς ἀύλητρίσιν οὕτως· Ἄνασαι
σιωπᾶν ὥστε τὰς διαλύσεις συντιθεμένους κεκραγῆναι δο-
κεῖν. Quorum postrema ita scribenda videntur: εἰπεῖν ἐν
ταῖς Ἀύλητρίσιν οὕτως·

*Ἄνασαι σιωπᾶν; B. ὥστε τοὺς τὰς διαλύσεις
συντιθεμένους κεκραγῆναι δοκεῖν μέγα.*

A tibiclinibus et tibiciis frequentes comoediarum tituli. Ἀύ-
λητὴν scripserunt Philemon Anaxilas et Antiphanes, *Ἀύλητρίδα*
Menander Diodorus et idem Antiphanes. Ac ne articulus of-
fensionis sit, vide, ne longius obeam, Dindorfium Addendis
ad Aristophanis Fragmenta p. IV. Praeterea Phoenicidis
laudatur *Μισουμένη* Athenaeo XIV p. 652 d, quam fortasse
rectius *Μισούμενον* vocant Suidas s. v. *Φοινικίδης* et Eu-
dokia Viol. p. 428, et *Φύλαρχος* ab Athenaeo commemo-
rata X p. 415 e, ubi libris dissentientibus Dindorfius *Φίλαρ-
χον* edidit, ut vocatur ab Eudokia l. l. non a Suida, ut
Dindorfius refert. Utrum rectius sit, quis discernere au-
sit? quamquam scio etiam Sophilum et Philippidem do-
cuisse *Φίλαρχον*. Incertae fabulae luculentum fragmentum
servavit Stobaeus Flor. VI 30.

POSIDIPPUS, Casandrensis, filius Cynisci. V. praeter
Suidam s. v. *Ποσιδίππος* Eudociam Viol. p. 359 et Step-
hanum Byzant. s. v. *Κασάνδρεια*. Hunc Suidas tertio post
Menandri obitum anno, h. e. Olympiadis CXXIII anno se-
cundo vel tertio, primam fabulam docuisse refert. In nomi-
nis scriptura ita variatur, ut ab aliis *Ποσιδίππος*, ab aliis
Ποσειδίππος; scribatur. V. Hemsterhusium ad Polluc. X
98, Iacobsii Animadv. ad Antholog. III 3 p. 941 et Schweig-
haeuserum ad Athenaeum III p. 87 f. 118 b. XIV p. 958 f.
Ποσειδίππος dicitur in epigraphe statuae in Museo Pio-

Clementino vol. III. quam nostri Posidippi imaginem referre post Gronovium monuit Winkelmannus in Trattato prelim. IV 126. Lyncei, comici poetae et grammatici, epistolam ad Posidippum commemorat Athenaeus XIV p. 652 d: *Λυγκεύς δ' ἐν τῇ πρὸς τὸν κωμικὸν Ποσειδίππον ἐπιστολῇ* *Ἐν τοῖς τραγικοῖς (ἡσι) πάθεισιν Εὐριπίδην νομίζω Σοφοκλέους οὐδὲν διαφέρειν, ἐν δὲ ταῖς ἰσχάσιν τὰς Ἀττικὰς τῶν ἄλλων πολὺ προέχειν.* Fabulas eius, in quibus fuisse quas latini poetae imitatione exprimerent Gellii N. A. II 23 constat testimonio, Suidas ad quadraginta fuisse scribit. Tituli commemorantur duo de viginti. *Ἀναβλέπων* apud Athenaeum XIV p. 651 a. *Ἀποκλειομένη* apud Athenaeum VII p. 301 b. XIV p. 659 et Polluc. X 98. *Γαλάτης* apud eundem Polluc. IV 175, ubi Salmasius pro *Γαλάτη* malit *Γαλατεία*. Sed nihil causae est, cur receptam lectionem deseramus, quam confirmat idem Pollux VII 111 et X 24, quamquam hoc loco cod. Falck. habet *Ποσιδίππος ἐν Γάλατι*. Cfr. p. 467. *Δημότας* laudat Photius et Suidas s. v. *νιασκοῦεται*. *Ἐρμαφρόδιτον* Stobaeus Flor. LXXVII 7. *Ἐπίσταθμον* Pollux X 139. *Ἐφεσίαν* Athenaeus XIII p. 591 e. *Κώδωνα* idem IX 28, nisi *Κύδων* fabulae titulus fuit, quo nomine drama inscripserat Ephippus. *Λοκρίδας* affert Athenaeus III p. 87 f, ubi cum olim legeretur *Λοκροῖσι*, ex cod. A nunc *Λοκρίσι* editum est. Minus recte igitur Fabricius Bibl. gr. II p. 489 Locri fabulae titulum fecit. *Μεταφερόμενος* fabula laudatur ab Athen. III p. 118 h, quae *Μεταφερόμενοι* vocatur a Diogene Laert. VII 27 et Antiatticiata p. 102. *Μύρμηξ* affertur a Stobaeo Florileg. XCIX 29 et CXVI 17. Titulum fabulae de formica intellexit Gesnerus: rectius opinor Myrmecem viri nomen fuisse dicemus. *Ὅμοιους* idem Stobaeus habet XCIX 29. *Παιδίον* Athenaeus III p. 94 e. *Πορνοβοσκόν* idem IV

p. 154 f. *Συντρόφους* idem XIV p. 659 c, Photius s. v. *ὄρμενα*. *Φιλοσόφους* Diogenes Laert. VII 27. *Φιλοπάτορα* Antiatticista p. 93. *Χορευούσας* Athenaeus IX p. 376 c. Ceterum quod Fabricius Biblioth. Gr. II p. 490 scribit teste Gronovio in bibliotheca Medicea (plut. 87) asservari volumen continens fragmentum ex Posidippo comico de vitae necessariis, id quorsum spectet nescio.

Parmagni aestimatam fuisse Posidippi poesin ex eo intelligitur, quod praestantissimis suae aetatis comicis adnumeratur ab Anonymo de Com. p. XXX.¹ Novitiorum verborum et significationum antiquis Atticis incognitarum exempla in fragmentis obvia fere haec sunt: *κάθαλος* et *κάτοξος* apud Athen. XIV p. 661 f, *ἐψητὸς* collective de piscibus minutulis ibid. VII p. 301 b, *κόραξ* de ianuae parte quam *καρώνην* Homerus dicit apud Polluc. VII III, *ἀναστροφή* pro eo quod nostrates dicunt *Unterhaltung*, *Conversation*, apud Athen. IX p. 377 b, *βᾶρις* i. e. *οικία* apud Stephanum Byzant. p. 154, *προσκόπτειν τινὶ* i. e. *ἀλλοτριουῖσθαι* apud Photium Lex. p. 459 4, *ἐπίχαρμα* apud Polluc. III 101, *ρίσκος* ibid. X 139, *πρίασθαι* mercede conducere apud Athen. XIV p. 659 a, *ὄρμενα* apud Phot. Lex. p. 348 4, *ἔθισμός* pro *ἔθος* apud Antiattic. p. 93, *λιμός* famelicus apud Athenaeum IX p. 377 a. Sed nolo haec nunc copiosius persequi.

CRITO. Novae hunc fuisse poetam comoediae docet Pollux Onom. IX 15, ubi cum Theophilo τοῖς νεωτέροις accensetur. Fabularum tituli supersunt tres, *Αἰτωλοὶ* apud Polluc. l. l. *Φιλοπράγμων* apud Athenaeum IV p. 173 b et *Μεσσηνία* apud Pollucem X 35, ubi cum nomen *κράββατος* ex Rhiatonis Telepho et Critonis Messenia attulisset, se ipsum has fabulas legisse negat: esse enim ex ignobilioribus.

DAMOXENUS. Suidas: *Δαμόξενος*, Ἀθηναῖος, κωμικ-

ζός. τῶν δραμάτων αὐτοῦ Σύντροφοι, ὡς Ἀθηναῖος λέγει ἐν τρίτῳ (p. 101 f) Δειπνοσοφιστῶν, καὶ Ἐαυτὸν πενθῶν; ὡς πάλιν ὁ αὐτὸς ἐν ἐνδεκάτῳ (p. 469 a). Eudocia Viol. p. 131 non nisi priora verba habet: Δαμόξενος, Ἀθηναῖος, κωμικός. Novae fuisse poetam comoediae docet irrisio Epicuri in loco apud Athenaeum III p. 101 f. Quamquam quum alio loco apud Athenaeum XI p. 469 a. Adaei mentionem inficiat, quem ex Athenaeo XII, p. 532 e sub Philippo Amyntae filio mercenariorum ducem fuisse constat, facile quis adduci posset, ut Damoxenum mediam atigisse comoediam censeret. Sed Adaeum ita commemorat, ut tum iam mortuus fuisse videatur. Ceterum minus recte Demoxenus vocatur Athenaeo I p. 15 b.

DEMETRIUS. Huius Ἀρειοπαγίτης laudatur Athenaeo IX p. 405 e. Vide quae supra disserui p. 264.

DIOXIPPUS. Suidas: Διώξιππος, Ἀθηναῖος, κωμικός. δράματα αὐτοῦ Ἀντιπορνοβοσκός, Φιλάργυρος, Ἱστοριογράφος, Διαδικαζόμενοι. Eadem Eudocia Viol. p. 132, nisi quod pro Dioxippo Dexippum nominat. Idem vitium Suidam obsidet s. v. Κωρναῖος, unde Fabricius Dexippum inter comicos poetas recensuit Biblioth. Gr. II p. 436. Ἀντιπορνοβοσκόν et Ἱστοριογράφον, qua in fabula fabulosos historicos rississe Dioxippum I. G. Vossii Hist. graec. III p. 359 coniectura est, habemus apud Athenaeum III p. 100 e. Φιλάργυρον ibidem IX p. 472 b. 496 f. 502 d. Θησαυρὸν apud Photium p. 109 G. Διαδικαζομένων fabulae, quam probabile est Suidam ex Athenaeo petiisse, nullum hodie vestigium superest.

STEPHANUS, Antiphanis aut Alexidis filius. V. supra p. 376. Illud probabilius videtur propter ea quae tradit Anonymus de Com. p. XXX de Antiphane disserens: τῶν δὲ κωμωδιῶν τινὰς καὶ ὁ Στέφανος ἰδίδαξεν. Auctor fuit Philo-

laconis ab Athenaeo XI p. 469 a laudati, cuius fabulae quod argumentum fuerit vel titulus indicat. Scilicet plurimi illis temporibus inter Athenienses extiterunt, qui, ut erant peregrinarum rerum avidissimi, ita demum sibi egregie placerent, si cum aliarum gentium ¹⁴⁾ tum maxime Spartanorum mores et habitum studiose imitarentur. Pauperculo amictu et vilibus caliciis, quos ἀπλᾶς Demosthenes in Con. p. 1267 nominat, induti, barbam ad enormem longitudinem alentes, illuvie squalidi, tristi torvoque vultu truculenti per plateas incedebant, ingentes manibus baculos gestantes. Ita fere hos Laconici moris simios describit Aristophanes Avium vs. 1281 sqq.:

ἐλακωνομάνουν ἅπαντες ἄνθρωποι τότε,
ἐκόμων, ἐπείνων, ἐρρύπων, ἐσωκράτουν,
σκυτάλι' ἐφόρουν —

Antiphanes Archonte apud Athenaeum IV p. 143 a:

ἐκείνων (Lacedaemoniorum) τῶν νόμων μεθεχτέον.
ἀπόλαυε τοῦ ζωμοῦ· ζόφει· τοὺς βύστακας
μὴ καταφρόνει, μηδ' ἕτερ' ἐπιζήτει καλά,
ἐν τοῖς δ' ἐκείνων ἔθεισιν ἴσθ' ἀρχαϊκός.

Plutarchus Phoc. Cap. 10: ἦν τις Ἀρχιβιάδης ἐπικαλούμενος, Λακωνιστῆς πώγωνά τε καθεμιένος ὑπερυψῆ μεγέθει καὶ τρίβωνα φορῶν ἀεὶ καὶ σκυθροπάζων. Platonis locus quibus Laconistae isti graphice describuntur composuit Stallbaumius Prolegom. ad Rempubl. p. LXX. Hos igitur homines ὑπνηοβίους σπαρτιοχαίτας ἑυποκονδύλους ἐλκετριβωνας, ut Plato comicus eos appellat loco supra p. 182 allato, Stephanus in Philolacone videtur deridendos propinasse.

¹⁴⁾ Fuisse istidem qui ad Thebanorum mores sese componerent docet Antiphaneae fabulae titulus Φιλοθήβας. V. supra p. 339.

THEOGNETUS. Hunc qui patria Thessalum fuisse dicit Harlesius Biblioth. Gr. II p: 500, cum comico poeta confandit alium scriptorem Theognetam, cui fuerunt qui Orphei λόγους ἱεροὺς tribuerent. V. Suidas s. Ὀρχεύς. De nostro ita scribit Suidas: Θεόγνητος, κωμικός. τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐστὶ Φάσμα ἢ Φιλάργυρος, Κένταυρος, ὡς Ἀθηναῖος ἐν Δειπνοσοφισταῖς. Similia Eudocia Viol. p. 232. Qui unde Centauri, quae Lyncei fabula fuit, notitiam hauserint, non apparet. Φιλοδέσποτον habemus apud Athenaeum XIV p. 616 a, ubi ridet Pantaleontem, qui cum Theopompo fabulae ansam diderit, facile suspiceris Theognetum si non antiquae, certe tamen antiquioribus mediae comoediae poetis accensendum esse. Sed loquitur Theognetus de Pantaleonte tanquam de mortuo. Itaque propter Stoicorum irrisionem in fragmento ab Athenaeo III p. 104 b servato eum novae comoediae poetis adnumerandum putavi, Praeterea eius Φάσμα ἢ Φιλάργυρον commemorat Athenaeus III p. 104 b et XV p. 671 a. Ex hac fabula Plautum Mostellariam suam, quam passim Phasmatis titulo citari Nic. Loensis Epiphyll. V 20 docuit, expressam esse haud improbable videbitur, si quis argumentum fabulae Plautinae consideraverit.

His eorum poetarum nomina subiungam, qui mediae an antiquae comoediae adscribendi sint certis iudiciis indagare non licuit.

ALEXANDER. Titulus a Boeckhio editus Corp. Inscript. vol. I p. 765 commemorat comoediarum poetam Alexandrum, Aristionis filium, Atheniensem, in Charisiorum certamine Orchomeni, Boeotiae urbe, commisso victorem. Ea inscriptio quum ex probabili computatione Boeckhii ad Olympiadem CXLV pertineat, vix a me impetro ut hunc eundem esse putem Alexandrum, cuius Διόνυσον Πότον Τηγόνιον et

Ἐλένην ad partes vocant Scholiastes Homeri *Iliad.* l. 216 Athenaeus IV p. 170 e, X p. 496 c et Antiatticista p. 96 83, siquidem ex titulis illis probabiliter efficias Alexandrum mediae fuisse poetam comoediae. Consulto neglexi *Ἀπόλους* fabulam a Zenobio VI 11 laudatam, quam Suidas Alexidi tribuit. Vide quae supra diximus p. 396. Neque de Helena res ita certa est nihil ut dubitationis relinquatur. Vide p. 370. Stobaeus semel nostri Alexandri sententiam posuit Florileg. LXVII 12 *ταμειῖον ἀρετῆς ἐστὶ γυναικία γυνή.* Quem versum Alexandro Aetolo tribuebat Naekius schedis crit. p. 7. Alii fortasse cum Gaisfordio ex Euripidis Alexandro ductum putabunt, cui quidem opinioni ex eo nonnihil ponderis accedere videtur, quod Clemens Alexandr. Paed. p. 250 B, quo nemo Euripidis studiosior fuit, eundem versum omisso auctoris nomine attulit. Sed Stobacum in excerptis poetarum dictis Alexandro usum esse docet etiam Photius *Bibl. cod.* 167 p. 115 Bekk. Praeterea eundem, si recte iudico, Alexandrum etiam aliis locis commemoratum reperio. Scholiasta Aristoph. *Ran.* 864: *ὅτι δὲ λαχανοπώλιδος υἱὸς ἦν ὁ Εὐριπίδης, Ἀλέξανδρός φησι,* quae a mediae poeta comoediae non aliena existimaverim. Cfr. p. 241. Idem ad *Thesoph.* 683 *γελοῖως εἶπεν ὡς Ἀλέξανδ.* (sic) *«ἦσαν ἄνθρωποι [δὲ] πέντε καὶ γυναῖκες τέτταρες.* Ita enim legendum pro edito *γυναῖκες τρεῖς.* Illud autem merito quaeri potest utrum is Alexandri an Alexidis an Anaxandridis versus habendus sit, quae dubitatio fortasse etiam ad alios locos, in quibus Alexander commemoratur, pertinet, velut apud Zonaram *Lex.* p. 1047 *Θόλος: οἴκημα στρογγυλοειδές: οὕτως Ἀλέξανδρος.* Proverb. *Bodl.* 85 p. 105 C. *Συμβαλούμενος: κατ' ἔλλειψιν καὶ αὐτὴ μέμνηται ταύτης Ἀλέξανδρος.* Eiusdem nomen passim etiam cum Menandro permutari videas, v. c. apud Antiattic. p. 96 l. *Ἐξαλλάξαι: ὡς Ἀλεξανδρεῖς, ἀντὶ τοῦ τέρψαι.*

'*Ἀλέξανδρος κἀνθροπον ἐκἀλλάξομεν.*' Ita eodem; at rectè Bekkerum edidisse *Μένανδρος*, docent ea quae dixi in Menandreis p. 254. Denique apud Phrynichum Appar. sophi. p. 10 9. *Ἀσπάλαθος: ἀκανθῶδες φυτόν. Κλέανδρος Δηλυκῶς*, prorsus incertum est utrum Alexandri an Menandri an Clearchi comici nomen, de quo statim dicturus sum, reponendum sit.

ANTIPHON, Atheniensis. Hoc nomine fuisse poetam comicum docet titulus a Boeckhio Corp. Inscr. I p. 767 editus: *ποιητῆς καινῆς κωμῳδίας Ἀντιφῶν Ἀθηναῖος.*

ATHENIO. Commemoratur ab Athenaeo XIV p. 660 c: *καὶ Ἀθηνίων ἐν Σαμόθραξι, ὡς φησιν Ἰόβας, μάγειρον εἰσάγει φυσιολογοῦντα.* Non igitur ipse Athenionis fabulam usurpasse, sed notitiam eius ex Iubae libris petiisse videri debet Athenaeus. Eandem eiusdem scriptoris fabulam significari Schweighaeuserus existimabat apud Scholiastam Apollonii Rhodii Argon. I 915: *Ἀθηνίων φησὶ δύο εἶναι τοὺς Καβείρους γεγονότας υἱοὺς τοῦ Διὸς καὶ Ἠλέκτρας, Δάρδανον καὶ Ἰασίωνα, Καβείρους δὲ ὀνομασθῆναι ἀπὸ Καβείρου ὄρους ἐν Φρυγίᾳ, ὅθεν εἰς Σαμοθράκην μετηχθήσαν.* Sed haec quidem manifesto ex historico opere derivata sunt, nec dubium est eundem a Scholiasta scriptorem respici, cuius Samothracica affert Herodianus apud Aldam Instit. Gramm. p. 18. sive in libro *περὶ μονήρους λέξ.* p. 10, 2, ubi inter alia nomina in *ῶν* et *κῶν* desinentia laudatur etiam *Ἀθηνακῶν ὁ τὰ Σαμοθράκια γράψας.* Ex eodem libro derivata esse suspicor quae de Hecubae parentibus ex Athenione affert Scholiasta Iliad. π 718: *Δύμαντος καὶ Εὐνόης νόμφης, ὡς Φερεκύδης. Ἀθηνίων δὲ Κισσέως καὶ Τηλεκλείας.* Cfr. Eustathius ad Iliad. p. 1088 1, *Εὐριπίδης δέ, φασί, καὶ Ἀθηνίων καὶ Τηλεκλείδης Κισσέως οἰδασιν αὐτὴν ἐκγενέσθαι,* quo de loco dixi supra p. 90.

Ceterum Athenionis eclogae ab Athenaeo servatae argumentum eiusmodi est, ut mediae aut novae comoediae accenseri debeat.

CALLIPPUS. Huius Pannychis ab uno commemoratur Athenaeo XV p. 668 c, ubi Porsonus pro Callippo Hipparchi nomen reponendum coniecit. Huius enim Pannychis ab ipso laudatur Athenaeo XV p. 691 c. Titulus utrum ad pervigilii festivitates spectet an a Pannychide, mulierculae nomine, ductus sit incertum est. Cfr. Lobeckii Aglaoph. p. 485.

CHARICLIDES, Athenaeus VII p. 325 d: *Ἀθήνησι δὲ καὶ τόπος τις Τρίγλα καλεῖται. καὶ αὐτόθι ἐστὶν ἀνάθημα τῇ Ἑκάτῃ Τριγλανθίνῃ. διὸ καὶ Χαρικλείδης ἐν Ἀλύσει φησὶν Δέσπον' Ἑκάτη τριοδίτι, Τρίμορφε, τριπρόσωπε, Τρίγλαις κηλευμένα.* Ex Athenaeo profecit Eustathius ad Iliad. Odysse, p. 1197 29. Comoediae titulus quia fuerit *Ἄλυσις* non dubitandum videtur; atque Athenis docuisse Chariclidem haud obscure Athenaei verba significant. Titulus fabulae de collari interpretandus videtur. Hesychius, *Ἄλυσιον: τὸ περὶ τὸν τράχηλον πλόκιον.* Pollux X 167: *ἡ δὲ ἄλυσις οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ δεσμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ γυναικείου κόσμου ὠνόμασται.* Aristophanes apud Clementem Alex. Paed. p. 245 Pott. *σφραγίδας, ἀλύσεις, δακτυλίους, καταπλάσματα.* Menander Fragm. p. 42: *ἀλυσίον τις σοι δότω.* Similes fabularum titulos vide infra ubi de Menippo dictum est p. 494.

Nec magis certi quidquam de CLEARCHO statuere licet, cuius *Κιθαρωδὸν* habemus apud Athenaeum X p. 426 a. XIV p. 623 c. *Κορινθίους* XIV p. 613 b. *Πάνδροσον* XIV p. 642 b.

CROBYLUS. Hic qua aetate vixerit fortasse erui potest ex Harpocratiōne p. 270: *ὅτι χιλίας ἐξημυῶντο αἱ*

κατὰ τὰς ὁδοὺς ἀκοσμοῦσαι γυναῖκες, Ἵπερίδης ἐν τῷ κατ' Ἀρισταγόρας δευτέρῳ εἶρηκεν. Κρωβύλος δὲ ὁ κωμικός φησι τοῦ Φιλιππίδου τὸν νόμον εἶναι τὸν περὶ τούτων κείμενον. Philippidae enim quum Hyperidem, qui obiit Olymp. CXIV, gravissime adversatum esse constet ¹⁵), facile quis in eam sententiam deduci possit, ut Crobylum eadem aetate vixisse putet. Sed quis praestet Crobylum non de mortuo Philippide loquentum esse? Itaque incerta res est: nam eorum errorem, qui Crobylum non diversum fuisse ab Hegesippo comico existimant, satis supra confutavimus. Neque fabularum tituli vel fragmenta quidquam continent, ex quo certam coniecturam capere liceat mediae an novae comoediae accenseri debeat. Ἀπαγχόμενος laudatur Athenaeo III p. 109 d et VI p. 248 b. Ἀπολιπούσα VI p. 258 c. X p. 429 d. 443 f. Ψευδυποβολιμαῖος III p. 107 e. VIII p. 364 f, quo eodem titulo fabulam docuisse constat etiam Cratinum minorem. Denique Κρωβύλου nomen reddendum Grammatico Bekkeri Anecd. p. 1208, ubi editur τοῦ κόμμι εὐρέθη παρὰ Κρωβόλω ἢ δοτικῆ κόμμιδι.

DEMOPHILUS. Huius memoriam unus Plautus servavit, qui Asinariam suam ex Demophili Ὀναγῶ se expressisse testatur Prologo Asin. 10 sqq.

Huic graece nomen est Onagos fabulae.

Demophilus scripsit: Marcus vortit barbare.

Asinariam volt esse si per vos licet.

inest lepos ludusque in hac comoedia.

Is quidem lepos ludusque eiusmodi est, ut graecae fabulae iacturam non magnopere doleamus.

¹⁵) V. Athenaeus XII p. 552 d. Ab hoc enim Philippide comicum diversum fuisse verissime monuit Clinton Prooem. Fast. p. XLVIII Kr.

DEMONICUS. Athenaeus IX p. 410 d: *Δημόνικος ἐν τῷ Ἀχελωνίῳ τὸ πρὸ δειπνου κατὰ χειρὸς φησιν.* Corrigunt Ἀχελώϊω, quae parum probabilis est emendatio. Mihi Achelonius viri nomen esse videtur, quamquam eius exemplum non in promptu est.

DEXICRATES, Atheniensis. Suidas: *Δεξικράτης: οὗτος Ἀθηναῖος κωμικός· δράματα αὐτοῦ εἰσιν Ὑφ' ἐαυτῶν πλανώμενοι, ὡς φησιν Ἀθήναιος.* Quem vide Hb. III p. 124 b. Ceterum Kusterus in Suida *δρᾶμα αὐτοῦ ἐστι,* quod non necessarium. Vide s. v. *Φιλισίων.*

DIOPHANTUS. Antiatticista p. 115 21. *Φέρειν τὸν οἶνον: ἐπὶ τοῦ νήφειν. Διόφαντος Μετοικιζομένῳ.*

EUANGELUS. Huius *Ἀνακαλυπτομένη* (ita enim recte Dalecampius pro *Ἀναλυπτομένη*) laudatur Athenaeo XIV p. 644 d, ubi nuptiarum apparatus describitur, unde titulus fabulae explicandus est. Male apud Suidam s. v. *Εὐάγγελος* scriptum est *Ἀνακαλυπτόμενος.*

EUDOXUS, Siculus, Agathoclis filius, quem Apollodorus apud Diogenem Laert. VIII 90 octies victorem extitisse scribit: *Σικελιώτης, παῖς Ἀγαθοκλέους, ποιητὴς κωμωδίας. νίκας ἑλὼν ἀστικὰς μὲν τρεῖς, ληναϊκὰς δὲ πέντε.* De huius aetate constat e Polluce II 201: *τὸ δὲ ὄνομα τοῦτο (ψηφοπαικτῆς) εἶρηκέ τις τῶν νέων κωμικῶν Εὐδοξος ἐν Ναυκλήρου (-ρω) δράματι.* Praeter Nauclerum laudatur eius *Ὑποβολιμαῖος.* Zenobius Adag. I 1 *Ἀβυδηνὸν ἐπιφόρημα: ἐπὶ τῶν ἀηδῶν τάττεται ἡ παροιμία. μέμνηται δὲ αὐτῆς Εὐδοξος ἐν Ὑποβολιμαίῳ.*

LAON. Huius *Διαθήκας* commemorat Stobaeus Flor. CXXIII 5. Incertae fabulae unum versiculum Boeotiorum laudes complectentem servavit Dicaearchus V. Graec. p. 28 Buttm. *γράφει δὲ (Λάων) ἐπαινῶν αὐτοῦς (Boeotios) καὶ οἱ λέγων τὴν ἀλήθειαν. μονὸς γὰρ ἄλous ἠγείθη μικροῦ*

διὰ φόβον τὸν ἀδικηθέντα ἐξαγοράσας. Quae non de ipso Laone, sed [de adultero, quem in fabula induxerat, intelligenda esse vix est quod moneam.

LEXIPHANES. Commemoratur ab Alciphronē Epist. III 71: *Λεξιφάνης ὁ τῆς κωμωδίας ποιητῆς θεασάμενός με πρὸς ταῖς ἐν συμποσίοις παροινίαις λαβὼν καθ' ἑαυτὸν* etc. Constat Alciphronem plerumque vera personarum quas inducit nomina posuisse.

LYSIMACHUS. Lucianus Sigma fingit in oppido quodam, Atheniensium colonia, divertisse apud Lysimachum, poetam comicum, patria Boeotium, sed qui e media Attica se natum voluerit. Hunc igitur Lysimachum atticiami adeo avidum fuisse queritur, ut non modo *τετταράκοντα τήμερον καττίτερον κάττυμα* et *πίτταν* pronuntiaret, sed eo usque impudentiae progressum, ut *βασιλιτταν* dicere auderet. Haec fere Lucianus Iud. Vocal. I p. 90, ad quem locum Scholiasta de Lysimacho tanquam de noto sibi poeta lequitur. *Οὗτος γάρ, inquit, πρῶτος ἤρξατο τῆς τοῦ σῖγμα εἰς τὸ ταῦ μεταβολῆς, τέτταρα κατατολμήσας εἰπεῖν καὶ τήμερον.* Quae legenti ultro in memoriam revocantur quae facete, ut solebat, F. A. Wolfius de «nota caesura podica» narravit Anal. III p. 305. Quamquam suoapte ingenio illud nomen Lucianum fixisse non affirmaverim.

MENECRATES. De hoc ita Suidas: *Μενεκράτης κωμικός. δράματα αὐτοῦ Μανέκτωρ ἢ Ἐρμιονεύς.* Prima tituli pars satis expedita est. *Μανέκτωρ* enim quid aliud esse possit quam *Μάνης Ἐκτωρ*, quem ad modum Dulo-reste m inscripserat fabularum unam Attins, et Aegolosi-conem Aristophanes. Cfr. Grauertus in Museo Rhenano a. 1828 p. 60. 499. Ac fortasse etiam Rhintonis fabula apud Herodianum *περὶ μου. λέξεως* p. 19. 26 non *δοῦλος Μελέαγρος* inscripta fuit, sed *Δουλομελέαγρος*. Pro *Ἐρμιονεύς*

fortasse *Ἑρμιόνη* scribendum, quamquam *Hermionae* quid cum *Hectore* commune fuerit nescio. Fortasse igitur delendum ἢ aut in καὶ mutandum. Ac duas minimum *Menecratis* fabulas commemoratas esse ipse *Suidas* indicat. *Hermioneus* si corruptela vacat, fortasse idem est qui celebratur in fragmento carminis *Ἀτρείδων* sive, ut *Casaubonus* voluit, *Ἡρακλειδῶν κάθοδος* inscripti apud *Athenaeum* IX p. 399 a:

*Νίσον δ' Ἑρμιονίης ποσὶ καρπαλίμοισι μετασπῶν
ψύας ἔγχεῖ νύξε.*

Ceterum *Fabricius Biblioth. Gr.* vol. II p. 469 temere *Menecratem* illum *Syracusanum* dixit, sequutus opinor *Vossium Opp.* vol. III p. 227.

MENIPPUS. *Eudocia Viol.* p. 202: *Μένιππος κωμικός. τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐστὶ Κέρκωπες Ὅφεις καὶ ἄλλα.* Eadem *Suidas* habet, nisi quod *Ὅφεις* omittit. Sed hic *Menippus* vereor ne facticius poeta sit, ex *Hermipri* nomine detortus, cuius *Κέρκωπες* notissima fabula est; quamquam scio *Menippum* quendam in poetis quos *Io. Stobaeus* excerpit commemorari a *Photio Bibl.* 167 p. 115. Alterius fabulae titulum, si vere hoc nomine fabulam inscriptam fuisse credere licet, rectius fortasse de armati quam de anguibus interpreteris. *Photius Lex.* p. 313 *Ὅφεις: ψέλια δράκοντώδη.* Cfr. *Pollux V* 99. Similes tituli sunt *Ἀλυσίς Chariclidæ*, *Pherecratis Ἀῆροι*, *Menandri Πλόκιον.*

NAUSICRATES. *Suidas: Ναυσικράτης, κωμικός. τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐστὶ Ναύκληροι, Πέρσις.* Eadem leguntur apud *Eudociam Viol.* p. 310, nisi quod ibi rectius *Περσίς* scriptum est, ut habet *Athenaeus IX* p. 399 e, ubi quum in libris *Ναυκράτης ἐν Περίοδι* scriptum sit, *Grotius* in *Excerptis* p. 879 et ante *Grotium Lil. Gyraldus* apud *Vossium Op.* III p. 227, *Nausicratis* nomen reponendum

esse vidit. ¹⁶⁾ Titulum fabulae quae de Persica muliere interpretandus sit, non dubium est. Praeter *Περσίδα* commemorantur Nausicratidis *Ναύκληροι* ab Athenaeo VII p. 296 a. 325 e. 330 b, quibus locis oratio ad tragicam fere sublimitatem assurgit, ut tragicum poetam respici satis manifestum sit. Quo argumento si quis ductus Nausicratem mediae poetis comoediae adscribi velit, equidem haudquaquam repugnabo. Res confecta esset si certe constaret apud Aeschinem c. Tim. 98 p. 282 Bekk. veram lectionem esse *Ναυσικράτει τῷ κωμικῷ ποιητῆρ*. Sed plerique codd. consentiunt in *ὑποκριτῆρ*.

NICO. Huius *Κιθαρῳδόν*, quod genus hominum a mediae novaeque comoediae poetis frequentissime in scenis exagitatum est, laudant Athenaeus IX p. 487 c et Polux VI 99.

NICOLAUS. Nicolaum Damascenum Suidas vol. III p. 623 ita in omni litterarum genere excelluisse scribit, ut etiam tragoedias atque comoedias multa cum laude composuerit. Quam in rem Fabricius Bibl. graeca II p. 312 attulit verba Eustathii ad Dionysii Perieg. 976. *Ἀρριανὸς διὰ τοῦ Ἰ κλίνας Τίγριδος, καθὰ καὶ ὁ γράψας τὸ δράμα τῆς Σωσάνιδος, οἶμαι ὁ Λαμασκηνός, ὡς ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς φαίνεται*. Sed qui eidem Nicolao longum quadraginta quatuor versuum *ἀποσπασμάτιον* a Stobaeo Floril. XIV 7 servatum tribuunt, quod praeter Fabricium fecit I. C. Orellius *Fragm. Nicolai Damasceni* p. 162, mea opinione longe errant. Totius enim orationis et argumenti is color est, ut non dubitandum videatur quia illius fragmenti auctor ver-

¹⁶⁾ Librorum lectionem quibus tueri libuerit, assentientem habebunt, ni fallor, Lobeckium, cuius vide perdoctam adnotationem in *Aglaophlamo* p. 996 cil. 994.

medias vel novae comœdiæ poeta fuerit. Neque id fugisse videtur Valckenarium, qui quum Nicolaum comicum nunquam præterea commemoratum vidisset, Nicostrati nomen substituit. Ac fateor me ipsum aliquando Nicolai nomen suspectum habuisse eiusque in locum Nicomachum substituendum coniecisse; quam quidem opinionem non mediocriter mihi insignis quaedam orationis similitudo, quæ illi apud Stobæum fragmento cum Nicomachi ecloga apud Athenæum VI p. 290 e. servata intercedit, confirmare videbatur. Sed dubitationem iniecit Photius Bibl. cod. 167 p. 115, in recensu poetarum, quibus Stobæus in concinnando Florilegio usus est, discrete Nicolaum commemorans. Itaque Nicolaus obtineat suum inter comicos poetas locum, donec gravioribus argumentis de possessione depellatur.

NICOMACHUS. Hunc non addito fabulae titulo duobus locis commemorat Athenæus II p. 58 a. XI p. 781 f. At prælongam ex Ilithyia eclogam servavit idem VII p. 290 f. ubi coquum habemus artis peritiam cum magno verborum strepitu haud inficete iactantem, ex quo satis intelligitur falso Ilithyiam apud Suidam Nicomachi tragici fabulis adnumerari. Suidam tamen præter alios sequutus est Nic. Schowius de charta papyr. p. 71, qui quum Ilithyiam satyricam fabulam fuisse affirmat, non satis videtur ad argumentum illorum apud Athenæum versuum attendisse, in quibus ne tenuissimum quidem tragici vel satyrii coloris vestigium deprehendas. Alia Nicomachi fabula, fuit *Ναυμαχία*, quam et ipsam fuerunt qui tragico Nicomacho adscriberent, quod falsissimum esse vel numeri versuum ex ea fabula a Stobæo Floril. XXXVIII 10 servatorum docent. Dubitantius his tertiam fabulam adiicio *Μετὲρβαίνουσαι* inscriptam et a Suida in Nicomachi tragici fabulis numeratam. Eam comoediæ videri fuisse titulum indicat Com-

ment. miscell. I. p. 8, qua in re assentientem habuit Bernhardum ad Suidam II p. 969. Quod autem Welckerus Trilog. p. 509 ex pōdein Suida etiam *Τριλογία* Nicomachi nostri fabulit ascribit, paullo calidius factum putaverim Suidae de Nicomacho itragico haec verba sunt: *Νικόμαχος, Ἀλεξανδραῖος κῆρς Τραγωῆς, τραγικός, γράφει τραγωδίας ἕνδεκα, ὧν καὶ αὐδὲ: Ἀλέξανδρος, Ἐριφύλη, Γηρυόνης, Ἀλετίδης (fort. Ἀλήτης), Εἰλείθυια, Νεοπτόλεμος, Μύσιος, Οἰδίπους, Περσίς, Πόλυξην, Τριλογία, Μετεκβαίνουσαι, Τυνδάρεως ἢ Ἀλκμαίω¹⁷), Τεῦκρος.* In his nomen trilogiae spectare videtur ad tres illas fabulas, Tyndaream Alcmaeonem Teucorum. *Περσίς*, quo nomine Nausicratidis aemici fabula ferebatur, permixtus est tragoediae index. Scribendum videtur *Πέρσις ἢ Πολυξένη*, ut Ilii excidium et Polyxenae immolatio intelligatur. Pariter in Cleophontis tragicae fabularum recensu apud Suidam II p. 324 *Πέρσις* scribendum pro *Περσίς*. Atque habent illae ἢ Pertus et Knsterus, delerit autem Bernhardius duorum codicum fidem sequutus. Demptis igitur, quas Nicomachi aemici fuisse suspicari licet fabulas, undecim relinquuntur tragoediarum tituli: Alexander, Eriphyle, Geryones, Aetides, Neoptolemus, Mysi, Oedipus, Excidium sive Polyxena, Tyndareus, Alcmaeon, Teucer. Restant tamen etiam in hae recensu aliquam multa quae dubitationem incitant. Ex quo genere, ut de Aetide taceam, est Geryones, quem tragoediae argumentum praebuisse difficile est ad credendum: at praebuit comoediae Ephippo. V. supra p. 351. Nec magis credibile est Eriphylen et Alcmaeonem diversas fuisse fabulas. Ceterum non magnae existimationis postam fuisse Nicomachum, docet Suidas, qui de altero quem finxit Nicomacho haec habet: *Νικόμαχος,*

¹⁷) Recte Bernhardius ἢ delendum esse existimat.

Ἀθηναῖος, ἱεραμύς, ὃς Ἐυριπίδην παραδόξως καὶ θέσπον ἐνίκησε. τῶν δραμάτων ἔστιν αὐτοῦ Ὀιδίπους. Sed hunc Euripidis aequalem non diversum haberi posse ab Alexandro illo, significaveram Comment. misc. I p. 7. Fragmentorum Nicomachi, ut hoc addam, nihil superest nisi forte haec apud Grammaticum Bekkeri Anecd. p. 337 II. Ἀηλιπῶν: ἀντὶ τοῦ διαίμων, φυγαδεύων. οὕτω Ναιόμαχος. Idem p. 349 I. Ἀηδόσιος κλαγγή: Ναιόμαχος. Μίλλιονον ἀηδόσιον κλαγγήν, quae comici Nicomachi esse eo minus credam, quum etiam Aeschylus dixerit ὄρηναι. δὲ γόνον τὸν ἀηδόσιον. Cfr. tamen Arist. Ran. 684. De Nicomacho, cui Eratosthenes duas Pherecratis fabulas adscripsit, supra dictum p. 75 sqq.

PHILOSTEPHANUS. Huius *Ἀήλιος* laudatur Athenaeo VII p. 203 a, ubi quod servatum est fragmentum spectat ad parasiticam vitam Deliorum, quos irrisisse hac fabula Philostephanum vix dubito. Similis argumenti fuit Nicotobaris Delias, quam commemorat Aristoteles Arte Poet. II 5, ubi vide Tyrwhittum.

POLIOCHUS. Huius *Κορινθιαστήν* habemus apud Athenaeum VII p. 818 c, qui II p. 60 c incertae fabulae fragmentum servavit. Corinthiastae, quo titulo etiam Philetari fabulam fuisse scimus, quod argumentum fuerit facile ad iudicandum est. Cfr. p. 350.

SOSICRATES. Huius nomen recte Kühnius restituit Polluci IX 57, ubi libri scripti et editi habent *ἐν τῇ Ἰσποκράτους Παρακαταθήκη*. Confirmat alius eiusdem grammatici locus IV 178, ubi quum editi praebent *Κράτης ἐν Παρακαταθήκη*, opportunae liber MS dedit *Σωσικράτης*. Eiusdem poetae *Φιλαδέλφους* laudat Athenaeus XI p. 474 a. De utroque dramate mirum prostat iudicium Hemsterhusii ad Pollucis l. l. qui quum Sosicratem a Polluce laudatum illum Rhodium esse sibi persuaseret, cuius *Διαδοχὰς* et alia scri-

pta poetas ab antiquis scriptoribus advocantur; *Παρακαταθήκη* non fabulam sed philosophici seu ethici argumenti librum fuisse, *Φιλαδέλφους* autem Philadelphorum (2) historiam et res gestas exponisse credidit. Ex incerta fabula duo supervenit fragmenta, alterum a Stobaeo *Flor.* XXIII 2, alterum ab Athenaeo *I p. 81* e servatum; quibus videri an tertium accedat e Maximo Conf. *p. 108 Gesn.*, ubi quae haec verba: *ὅταν ποθεῖν σε καὶ στέργειν λέγῃ γυνή; φοβοῦ παρ' αὐτῆς πλείον ὢν λέγει κακά*, Secreti tribuantur, nota male, ut equidem opinor, Sosicratis nomen restituendum et verba illa ita scribenda esse suspicaris:

*ὅταν γυνή ποθεῖν σε καὶ στέργειν λέγῃ,
φοβοῦ παρ' αὐτῆς πλείον ὢν λέγει κακά.*

Sed de hoc iam supra admonui. Ceterum ex fabularum titulis novae potius quam mediae comoediae poeta Sosicratem accensendum esse suspicor.

THUGENIDES. Huius ignoti fere poetae memoriam, cuius *Δικαστὰς* laudat Suidas s. v. *τριαχθῆναι*, primus revocavit Piersonus ad Mœerin *p. 334* ex Polluce *VI 38*, ubi editi libri Thucydidis, *Falkenburg.* autem Thugenidis nomen praebuit. Idem vitium occupavit Photius *Lex. p. 229*. *Μὴ νόμισσον: ἀντὶ τοῦ μὴ νομίσης. οὕτω Θουκυδίδης. V.* Porsonum ad Euripidis *Hecub. 1166* et *Zonaram Lex. II p. 1294*.

TIMOSTRATUS. Huius quattuor commemorantur fabulae ab Antiatticista *p. 80 12. 81 1. 89 23. 98 4.* *Ἄσωτος, Πάν, Παρακαταθήκη* et *Φιλοδεσπότης*, quarum praeter titulos nihil propemodum servatum est. Tacito fabulae indice eundem poetam ad partes vocat Photius *Lex. s. v. Ζάγρα* et idem ille Antiatticista *p. 91 1*. Neque diversus ab hoc Timostrato fuisse videtur is quem Photius *Bibl. 167 p. 374* inter eos poetas recenset, quibus Stobaeus usus est,

APPENDIX

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

EPIMETRUM I

DE POETIS COMICORUM NUMERO EXIMENDIS. ¹⁾

Constat hanc legem a scenicis Graecorum poetis religiose observatam esse, ut quae duo primaria dramaticae poesis genera sunt, comoedia et tragoedia, suis quaeque inclusa teneretur limitibus, nec quisquam poetarum qui in comico genere elaboraret, tragoediis, nec qui in tragico, comoediis scribendis operam navaret. ²⁾ Plato Polit. III p. 395 α, οὐδὲ τὰ δοκοῦντα ἐγγὺς ἀλλήλων εἶναι δύο μιμήματα δύνανται ἂν αἱ αὐτοὶ ἅμα εὖ μιμῆσθαι οἷον κωμωδίαν καὶ τραγωδίαν ποιοῦντες. Cuius rei quae causae et rationes fuerint explicare nunc differo, illud tantum hoc loco acturus, ut graves aliquot I. A. Fabricii aliorumque doctorum hominum errores notem ex eius quam dixi legis ignorantia profectos.

¹⁾ Edita haec sunt primum in libello scholastico: *Comment. miscell. Fasc. I. anno MDCCLXXIII* (1773)

²⁾ Sequentibus tamen temporibus hanc legem passim migratam esse Philostrati Lemni et Nicolai Damasceni exempla docent, quorum utrumque comoediis non minus quam tragoediis incluisse testatur Suidas vol. II p. 623 et III p. 610. Sed eadem de Callimacho scribenti vol. II p. 223 aegre adducor ut fidem habeam.

Ordiamur ab Aristia Phlasiis, Pratinæ nobilissimi satyrorum scriptoris filio. De hoc Valckenarius Epist. ad Roeverum p. XXI hæc scribit: «Aristiam Comicum fuisse ante Fabricium ostenderat Th. Gatakerus, A. M. P. cap. V p. 452 D.» Enimvero ut superstites fabularum titulos ab antiquæ comœdiæ indole satis alienos omittam, contrarium docet Pausanias lib. II 13, qui eum Aristiam a satyricarum fabularum præstantia ita commendat, uni ut cedere eum dicat Aeschylō³⁾, quo iure comicis poetis accensetur, facile perspicitur. Eandem ob causam comicorum indici eximendi sunt Achæus Pratinas et Pytho Catanensis, quorum quem primo loco nominavi, Harlesii demum festinatio in Fabricianos indices retulit. Satyricum colorem manifesto ostendunt quæ ex Aristiæ Cyclope Orpheo et *Κηροσίν*⁴⁾ attulerunt Suidas vol. I p. 303 in. de cuius loco disputavit V. D. apud Hermannum ad Aristotel. A. Poet. p. 101, Pollux IX 40 et Athenæus XV p. 686 a. Atalantæ unus quod sciam memoriam servavit Pollux VII 31, cuius verba ex optimo cod. Falckenb. ita restituenda sunt: ἀρπεδόνας δὲ τὰ νήματα εἶπεν Ἡρόδοτος, Ἀριστίας δὲ ἐν Ἀταλάντῃ ἀρπεδόνην τε λύσιν (Kuhn. λύσον) ἰστοῦ, τραγικώτερον. Vulgo editur Κριτίας δὲ ἐν Ἀταλάντῃ, undè factum est ut Atalanten Critiæ fabullæ adnumerarint. In tanta igitur testimoniorum luce, quibus tragicum poetam fuisse Aristiam efficitur, quid causæ fuisse dicamus, ut idem ab aliis haberetur poeta comicus? Gata-

³⁾ Τοῦτο καὶ Ἀριστία Σάτυρος καὶ τῷ πιαρὸν Πρωτίνα καὶ ἐπὶ ἀποποιημένοι πλὴν τῶν Διοχίλου δοκιμώτατα. Eandem laudem Achæi Satyris tribuit Menedemus apud Diogen. Laert. II 122.

⁴⁾ Nescio quid C. Friebeho acciderit Satyrogr. p. 61 scribenti «Templo scribendum videtur ἐν τοῖς Κηροσίν, atque probavit id Meinekias.»

hac quae fuerint (argumenta. necesse; ut probabile est etiam non nihil tribuere Aelianus H. A. VI. 51; τὸ οὖν ἔγωγε τοῦ μύθου παρητής; ἀλλ' ὀδὸν ἂν εἴποιμι. ἐπεὶ καὶ πρὸ ἔμοῦ Σοφοκλῆς ὁ τῆς τραγωδίας ποιητής, καὶ Διονύσοχος ὁ ἐπιταγματιστὴς Ἐπιχάρμου καὶ Ἴβυκος ὁ Πηγίνος καὶ Ἀριστίας καὶ Ἀπολλοφάνης ποιηταὶ κωμῳδίας ἔδουσαν αὐτὸν; Quibus e. verbis eodem iure Ibycum comicis poetis adnumerat. In eiusmodi rebus nihil accuratus est auctor Aelianus, nisi in scripsit ἄπο Ἰβυκοῦ ποιητής. *)

Accedimus ad Carcinum, quem qui comicis poetis accensuerant, nihil opinor, quo aliquam sententias suae speciem conciliarent, habuerunt nisi corruptum, ut mihi quidem videtur, locum Diogenis Laertii. Sed res paullo altius repetenda est. Suidas igitur vol. II p. 245 duos deinceps commemorat Carcinos, utrumque poetam tragicum, alterum Agrigentinum, Atheniensem alterum. Agrigentinus quo tempore vixerit non docuit; Atheniensem solum, quem Theodectae vel Xenodis filium fuisse dicit, floruisse tradit Olympiade centesima, ante regnum Philippi Macedonis, κατὰ τὴν ἑκατοστήν Ὀλυμπιάδα, πρὸ τῆς τοῦ Φιλίππου βασιλείας τοῦ Μακεδόνα. Ab his tertium distinguit Carcinum, quem simpliciter vocat ποιητὴν Ἀττικόν. De Agrigentino fides esto penes Suidam; certe nusquam praeterea commemoratur. De duobus reliquis sic statuendum, ut is quem Atticum poetam vocat non diversus fuisse existimetur ab eo quem solum ipsam tam filios eius, atque in his maxime Philoclem poetam tragicum, multis modis vexarunt poetae comici, Pherecrates, Aristophanes, Plato. Hunc Thorycii (Θωρυκίου) filium fuisse tradit Scholiasta Aristoph. Vesp. 1500. Sed de hoc postea videbimus. Eundem propter eximiam scien-

*) Horum parum memor fuit Friebeius l. l. p. 60.

αργυρῶν σαλτασηῶν πορτίαν ἀναμῖ αὐτοῦ. Theophrastus Παιδεία Παιδείας et Phrygicis commemorat. Athenaeus l. 7. 22-a: καὶ δὲ καὶ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ποιηταὶ Θέσις Πρακτικὸς Καρκίνος (ita Bentleyus pro Κρατίνος) Φρόνιχος ὀρχησταὶ ἐκιοῦντο διὰ τὸ μὴ μόνον τὰ ἐαυτῶν δράματα ἀναφέρειν εἰς ὄρχησαν τοῦ χοροῦ, ἀλλὰ καὶ ἔξω τῶν ἰδίων προσημάτων διδάσκειν τοὺς βουλευμένους ὀρχεῖσθαι. Sed de tragodiis eius, quas magis intercidisse videntur, nihil compertum habeo nisi quae facetissime iocatus est Aristophanes. Nub. 1268 et Iugurthae Pac. 794:

καὶ γὰρ ἄργαξ' ὁ πατήρ (Carcinus) ὁ πατὴρ ἑλαΐδας
εἶχε τὸ δράμα γαλῆν τῆς ἰσπέρας ἀπάγξαι.

Ubi Scholiasta, διαβάλλει δὲ αὐτὸν ὡς νόθον περὶ τὰ κλέμματα *); δράμα δὲ ἐποίησε τοὺς Μύαξ. διὰ τοῦτο καὶ γαλῆν εἶπεν ἀπάγξαι. Quod perineptum Scholiastae commentum est. Ab hoc igitur Carcinio, antiquae poetae tragodiae et saltatore laudatissimo, probe distinguendus est alter ille a Suida commemoratus, Theodectae vel Xenoclis filius. Postremum si verum est, vix dubitari potest quin nepos fuerit Carcini antiquioris, sin prius, certe non intelligendus est Theodectes ille Phaselites. Sed Xenoclis eum filium fuisse testatur etiam Harpocrat. s. v. Καρκίνος p. 106: περὶ τοῦ τῆς τραγωδίας ποιητοῦ τοῦ Ξενοκλείου υἱοῦ Ἀναίας φησὶν. Atque hunc ego Carcinum non diversum esse suspicor ab eo, quem apud Dionysium Syracusanum versatum esse auster est Polycritus Mendacens apud Diogenem Laert. II. 7: φησὶ δὲ Πολύκριτος ὁ Μανδαῖος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν περὶ Διονύσιον, ἄχρι τῆς ἐκπτώσεως συμβιωῖν αὐτὸν (Aeschinem Socraticum) τῷ τυράννῳ καὶ ὄως τῆς Διανος εἰς

*) Ita enim vulgatum νόθον περὶ τὰ κλέμματα corrigendum esse iam supra monui p. 108, ubi pro „Xenoclem” scribe „Carcinum”.

Συρακούσας καθόλου, λέγων ἴσως ἐν τούτῳ Καρκίνον τὸν κωμωδοποιόν. Qui ipse locus in causa fuit, ut Carcinus comicis poetis ednumeraretur. Sed corrigendum Καρκίνον τὸν τραγωδοποιόν, de quorum vocabulorum frequenti permutatione infra dicam. Nec temporum rationes obstant. Expulsus est Dionysius secundus (nam fallitur H. G. Vossius Poet. Gr. p. 49 Dionysium maiorem intelligens), expulsus igitur est incunte Olymp. CVI, floruit autem Carcinus, ut e Suida videmus, ante Philippi Macedonis imperium, h. e. ante Olymp. CV, unde suspiceris forsitan in Suida numero κατὰ τὴν ἐκατοστήν Ὀλυμπιάδα aliquid turbatum esse. Atque Carcinum iam ante centesimam Olympiadem fabulis docuisse, colligere licet e citatione Lysias apud Harpocr. s. v. Καρκίνος p. 196: *περὶ δὲ τοῦ τῆς τραγωδίας ποιητοῦ τοῦ Ἰσοκλήους υἱοῦ Λυσίας ἐν τῇ πρὸς Μνησιμαχόν φησὶ κατατίθεσθαι εἰς τοὺς καὶ Καρκίνος ὁ ποιητὴς εἰπὼν: ... οὐκ οἶσθε ὅτι ἐξέστης τὰς γὰρ ἐμφύτους ... ὁρθῶς παγίσας φρένας ... ὁδοὶς ἐπαίρει καιρὸς ἰσημαρτάνειν.*

Nonne id mirum videri potest, quandoquidem Carcinum longioram vitam duxisse vel e fabularum quas docuisse fertur numero colligitur. Egregie autem confirmat rationem nostram Diodorus Sic. V. 5. p. 334: *Καρκίνος μὲν γὰρ ὁ τῶν τραγωδιῶν ποιητὴς κλεινάκις ἐν ταῖς Συρακούσαις ἐπιδημησάς, καὶ τῆν τῶν ἰγχωρίων τετραμῖνος σπαιδὴν περὶ τὰς θυσίας καὶ πανηγύρεις τῆς τε Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης, ποτιχώρισεν ἐν ταῖς ποιήμασι τοιάδε τὰς στίχους:*

*Λέγουσι Δήμητρος ποτ' ἄραστον κάρην
Πλοῦτανα κρηφίαις ἀρπάσαι βουλευμάσιν,*

*) Ita verissime Bekkerus correxit vulgatum οὐ κείνος. Idem voluit Th. Bergkii Comment. p. 428.

... δὲ γὰρ τὰς μελαμφαίς μυχόθι, ...
 ... δὲ μήτε ἔφρανε μάλιστα φέρει ...
 ... μάλιστα ἐπέλεθ' ἰν' ἅσαν ἐν κίονα χθόνατος ...
 ... καὶ τὴν μέγα Ἀδριαίου Διαλίαν πάγους ...
 ... πύρος γέγονε ἀπὸ τῶν δυσμετέωσι ...
 ... πύρος ἐτελέθει πένθησιν δὲ καμάρων ...
 ... αἰεὶ ἄμοιρον ἰστορέας φράσιν γένοσθαι ...
 ... ὅθεν ἀπὸ τιμῶσιν εἰς τὸ βῦν ἔτι ...

Ubi Wesselingius Agrigentinus praetam intelligit. Sicut
 commemoratum, quod si verum esset, etiam Polyriti verba
 de Agrigentino intelligebim. Atqui parum probabilis est
 Wesselingii suspitio. Si enim Agrigentinus fuit, quid erit
 quod Syracusanis demum Cerealiū sacrorum solemnitateſ co-
 gnosceret, quae quum toti Siciliae communes essent, ab
 Agrigentinis praefecto non minus saote colabantur quam a
 Syracusanis, praesertim quum Agrigentini singulari Prae-
 selpinae tutela prae ceteris Siciliae civitatibus gauderent? Cfr.
 C. O. Muellere Hist. Civit. Graec. I p. 217. Certissimum igitur
 est, quem Diodorus commemorat Carcinum non diversum
 esse ab eo, cuius apud Dionysium commorationem tangit
 Polyritus. Atque huic ego, non superiori illi, adscriben-
 dum puto quidquid uspiam fragmentorum Carcini per vete-
 rina scriptorum monumenta dispersum latet. Fabulas ei
 Suidas tribuit centum et sexaginta, de quibus nominatim
 affert Achillem et Semelen, utramque ex Athenaeo, qui
 Achillem commemorat V p. 189 d: ἀρσενικῶς τοὺς αἰλῶνας
 — πάγκες οἱ καταλογάδην συγγραφεῖς, οἱ δὲ ποιηταὶ θη-
 λυκῶς. Καρκίνος Ἀχιλλεῖ.

Βαθειῶν εἰς αἰλῶνα περίδρομον στρατοῦ.

Semelen autem XIII p. 559 f: Καρκίνος δ' ὁ τραγικὸς ἐν
 Σεμέλη, ἧς ἀρχὴ „ὦ νύκτες” φησὶ.

Ὁ Ζεὺς, τί χροὶ γυναῖκας ἐξαιεῖα πακάν;
 ἄρχοῦν ἂν εἴη καὶ γυναικ' εἴπης μόνον.

Quae ex Euripidis Belleroph. XIII expressa sunt:

Ὁ παγκρατίστη καὶ γυνή· τί γὰρ λέγων
 μείζον σε τοῦδ' ὄνειδος ἐξείποι τις ἄν.

Ceterarum quae quidem commemorantur fabularum memo-
 riam unius propoedum Aristoteles servavit. Is Amphibia-
 ταια commemorat A. P. XVII in. δεῖ δὲ τοὺς μύθους ἀντι-
 ιστάνας καὶ τῇ λέξει συναπεργάζεσθαι ὅτι μάλιστα πρὸ
 ὀμμάτων κειθέμενον. οὕτω γὰρ ἂν ἐναργέστατα ὄρων ὡς περ
 παρ' αὐτοῖς γηγόμενος τοῖς πραττομένοις, εὐρίσκοι τὰ
 πρέπον καὶ ἥκιστα ἂν λαμβάνοι τὰ ὑπεναντία. σημεῖον δὲ
 τούτου ὃ ἐπιτιμᾶτο Καρκίνω. ὁ γὰρ Ἀμφιάραος ἐξ Ἰσραὺ
 ἀνήκε· ὃ μὴ ὄρωντα τὸν θεατὴν ἐλάνθανεν· ἐπὶ δὲ τῆς
 σκηνῆς ἐξέπεσε, δυσχερανάντων τοῦτο τῶν θεατῶν. Thye-
 sten commemorat A. P. XVI 1, de variis agnitionis signis
 disserens, quorum alia esse acquisita alia nativa: τούτων δὲ
 τὰ μὲν σύμφυτα, οἷον λόγην ἢν φροοῦσι γηγενεῖς, ἢ ἀστέ-
 ρες οἷους ἐν τῷ Θεῖστῃ Καρκίνος. De quibus geniturae
 notis vide Lobeckium Aglaoph. p. 1147. Thyestae coniunx
 quum fuerit Aerope, fortasse eandem hanc fabulam in ani-
 me habuit Plutarchus de glor. Athen. p. 449 e. ταῦτα (veterias
 de hostibus dicit) ἢ πόλις ἰορτάζει, καὶ ὑπὲρ τού-
 των θύει τοῖς θεοῖς, οὐκ ἐπὶ ταῖς Αἰσχύλου νίκαις ἢ Σο-
 φοκλέους οὐδὲ ὅτε Καρκίνος Ἀερόπη εὐήμερε *) ἢ Ἐκτορι
 Ἀστυδάμας. Quamquam nihil impedit quominus et Thyesten
 et Aeropen Carcinus scripsisse existimetur. Prorsus autem
 improbandus est Valerius ad Harpocr. p. 43 in Plutarchi loco
 Alopae nomen restituentis, quamquam huius fabulam tractasse
 Carcinum docet Aristoteles Eth. Nicom. VII 7, veniam dandam

*) Ita Porsonus ad Hecub. 535 correxit editum συνῆν.

esse dicens, si quis immodicis doloribus postquam diu restiterit tandem vincatur: ὡςπερ ὁ Θεοδέκτος Φιλοκτήτης ὑπὸ τοῦ ἔχειος πεπληγμένος ἢ ὁ Καρκίνου ἐν τῇ Ἀλόπῃ Κερκίων. Cercyonis dolores quam causam habuerint in fabula Carcini exponit Aspasius: εἰπούσης τῆς Ἀλόπης τὸν αὐτὴν μοιχέυσαντα, οὐκέτι ὁ Κερκίων ὑπὸ τῆς λύτης ἔφερε τὸ ζῆν, ἀλλὰ καὶ τὸ ζῆν ἀπελέγετο. Nisi haec suapte ingenio finxit Aspasius. Medeam et Oedipum commemorat Aristoteles in libris de arte rhetorica, illam II 23: ἐν τῇ Καρκίνου Μηδείᾳ οἱ μὲν κατηγοροῦσιν ὅτι τοὺς παῖδας ἀπέκτεινεν, οὐ φραίνεσθαι γοῦν αὐτούς· ἡμαρτε γὰρ ἡ Μήδεια περὶ τὴν ἀποστολὴν τῶν παιδῶν· ἡ δὲ ἀπολογεῖται ὅτι οὐ τοὺς παῖδας ἀλλὰ τὸν Ἰάσονα ἂν ἀπέκτεινεν· τοῦτο γὰρ ἡμαρτεν ἂν μὴ ποιήσασα, εἴπερ καὶ θάτερον ἐποίησεν. Oedipum autem III 15: ἡ Ἰοκάστη ἢ Καρκίνου ἐν τῷ Οἰδίποδι pinax tu ἐπισχεῖται πυρθατομένου τοῦ ζητούντος. καὶ ὁ Δι. C. O. Muelleri Hist. Civ. ^{αἰών.} Tereum Carcini habemus apud Stobaeum, quem Diodorus commen. ^{Καρκίνου Τηρέως·} esse ab eo, cuius apud Dionysium ^{ἐντεχεῖν δ' αἰτεῖν Θεούς·} Polyeritus. Atque huic ego, non sup. ^{μακάριος δ' ἄμα} dum pro quidquid uspiam fragmentorum ^{ἐπιθε} ex his Photii Lex. riam scriptorum monumenta dispersum in ^{ὑπὸ} Ἠλίου (Suidas Suidas tribuit centum et sexaginta, de quibus ^{ἐπιθε} ἐμνηροκτόνησεν, affert Achillem et Semelen, utramque ex ... Quo loco pro Achillem commemorat V p. 189 d: ἀρσενικῶς ^{ἐπιθε} Quod autem ^{πονη} fessus esse λυκῶς. Καρκίνος Ἀχιλλεῖ ^{τραγωδία} Βαθειῶν εἰς ἀνλῶνα περιδρομον στρατοῦ. Semelen autem XIII p. 559 f: Καρκίνος δ' ὁ τραγικῶς ἐν ^{ἐπιθε} Σεμέλῃ, ἧς ἀρχὴ „ὦ νύκτες” φησὶν.

morem, quo poetas in declarandis sententiis non simpliciter et plano dicendi genere, sed obscuris verborum ambagibus utantur. Quod quale sit optime docent exempla ex Iouis Theodectae Agathonis alterumque tragicorum fabulis ab Athenaeo X. p. 451 d — p. 455 f. curiose collecta. Hoc tortuoso artificiosae orationis genere Carcinum imprimis delectatum esse, vel proverbialis illa dictio docere potest qua *Καρκίνου ποιήματα* dicebantur carmina quibusdam verborum involucria obscurata. Ita Photius l. i. *Καρκίνου ποιήματα: Μένανδρος Ψευδοθρακίει, αίνιγματώδη*. Ac nescio an id ipsum in Carcini poetae notare voluerit Stratoniceus, qui ἄσαυτος τινος ἤρατο τινος τὸ μέλος, εἰπόντος δ' ὅτι Καρκίνου, Πολύ γε μᾶλλον, ἔφη, ἢ ἀνθρώπου Athen. VIII p. 351 f. Cfr. supra p. 285. In iis tamen quae ad nostram aetatem pervenire fragmentis, paucis illis quidem et, si illum Diodori locum excipias, exigui ambitus, satis simplexprehenditur orationis color et Euripidei sermonis, ad cuius imitationem sese composuisse videtur, simillimus. Sed revertor ad fabulas Carcini, inter quas qui *Κύπριον* receperunt corrupto Hesychii loco confisi sunt, qui in codice recte ita legi videtur: Ἀλάβη: λιγνύς, σποδός, καρκίνος¹⁰). ὑπὸ δὲ Κύπριων μαρίλη. Plutum qui Carcini fabulis adnumerat Vossius de Poet. Graec. p. 49, Carcinum confundit cum Cratino, id quod librariis etiam accidit in Athenaei I p. 22 a et XIII p. 566 e. Mongitorius adeo nova poetam nostram beavit fabula, quae scripta fuerit in senes qui puellas uxores ducunt. Magnificum sane tragoediae argumentum et Cecropio cothurno dignissimum! Sed in explicanda Carcini

in H. e. instrumentum fabrile, quod sensu a nonnullis
am *καρκίνος* scribi annotavit Herodianus dict. solit. p. 20, 21.
t T

Historia experiri valuisse videntur. eruditi, quid in erroribus
 compilanda effici possit. Ex quo genere. est. etiam illud
 Mærsii, commentum, scilicet Carcini laudari opinantis ab
 Athenæo lib. XV. p. 695. a. Nimirum idem illi quod Ges-
 nero ad Stobæum Serm. XXIX. 31 acciderat: e. canero fecit
 postam, quam μεταμόρφωσιν in Dalecampio quoque notavit
 Valckenarius. Non minus ingeniose excogitatum est quod
 narrat idem ille Mongitorius, Agrigentinum poetam fabulae
 componendae intentum serpentis ictu occubuisse; quod com-
 mentum ex quo fonte manaverit docet, quem supra adscripsi,
 Aristotelis locus ex Ethicis Nicomacheis.

Incertarum fabularum fragmenta praeter Diodorum et
 Lysiam l. l. unus quod sciam servavit Stobæus, quae, ne
 quid omittam quod ad Carcinum pertineat, hoc loco adscribam.
 Floril. Serm. XXIX. 31:

Οὐδεις ἔπαινον ἡδοναῖς ἐκτῆσατο,
 quae lemma Καρκίνου ex A. ubi superscriptum est γρ.
 Ἐπιπίδου. Serm. XXXIII. 1:

Πολλοῦ γὰρ ἀνθρώποισι φάρμακον κακῶν
 σιγή, μάλιστα δ' ἐστὶ σῶφρονος τρόπων.
 Serm. XXXVIII. 18:

χαίρω σ' ὄρων φθονοῦντα, τοῦτ' εἰδὼς ὅτι
 ἐν δρεῖ μόνον δίκαιον ὦν ποιεῖ φθόνος·
 λυπεῖ γὰρ αὐτὸ κτῆμα τοὺς κεκτημένους.

In his δίκαιον vs. 2 scripsit Porsonus pro ἴδιον. Vs. 3 τὸ
 αὐτὸ κτῆμα deleuit Gaisfordius. Serm. XCIII. 8:

Δειλὸν ἐσθ' ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν.
 Recte Gesnerus δειλόν, ut in Euripidis versu Phoen. 600.
 εἰσορῶ, δειλὸν δ' ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν, quem
 Carcinus imitatus est. Praeterea malim δειλόν γ' ὁ πλοῦ-
 τος, nisi, ut Euripideus ille, trochaicus versus est ab initio
 uno pede truncatus. Denique Serm. XCIII. 11:

Ω πολλά πλουτος δυστυχίστατος κυρών,
ὅμως μέγιστον ζῆλον ἐν βροτοῖς ἔχει.

Gemerus ὁ πολλά, Valckenarius ὡς πολλά. Scribendum potius secundo versu ἔχεις.

Quandoquidem autem semel de Carcinis dicere coepimus, etiam de filiis Carcini superioris pauca addicere licebit, in quorum numero nominibusque perhibendis mira deprehenditur opinionum inconstantia. Schol. Aristoph. Nub. 1268: Καρκίνου παῖδες Ξενοκλῆς Ξενότιμος καὶ Δημότιμος. καὶ οὗτοι μὲν χορευταί, Ξενοκλῆς δὲ τραγωδίας ποιητής. Idem ad Pac. 778: ἐν τῷ ἀντιγράφῳ παροξύτονον εὔρον τὸ Καρκίνος. ἴσως¹¹⁾ οὖν συνέστειλεν αὐτό, ὡς καὶ Ἄρατος. παῖδες δὲ Καρκίνου τρεῖς, Ξενοκλῆς Ξενότιμος Ξίναρχος. τραγικοί δὲ οὗτοι χορευταί. Idem ad Ran. 86: υἱὸς Καρκίνου Ξενοκλῆς, κωμωδεῖται ὡς ἄξεστος ἐν τῇ ποιήσει καὶ ἀλληγορικός. ἀδελφοὶ δὲ αὐτοῦ Ξενοκλείτος καὶ Ξενότιμος. Ita vulgo: at Rav. ἀδελφοὶ δὲ αὐτοῦ Ξενοκλείτος Ξενότιμος Δάτις. Ubi ne quis Datin, nomen Atticis inauditum, miretur, vide mihi eundem Scholiasten ad Pac. 280: τινὲς δὲ Δάτιν (ab Aristophane commemoratum) λέγουσι τὸν τραγικὸν ποιητὴν, κακῶς ὑπονοοῦντες. ἐκείνος γὰρ υἱὸς ἦν Καρκίνου, οὗτος δὲ ὑπάρχος Περσῶν. Ravennatem igitur si sequimur, quattuor filios Carcinus habuit, id quod etiam Schol. Vesp. 1498 tradit, ubi quum medius, ὁ μέστος¹²⁾, Carcini

¹¹⁾ Mira dubitatio. Apud Arcadium p. 65 16 καρκίνος scribentem nonnihil turbatum esse docet Herodianus de dict. solit. p. 20 8, et καρκίνος (cancer) et Καρκίνος (nom. propr.) eidem accentui subiectum esse præcipiens. Fuerunt qui Καρκίνος compararent cum Κρατίνος Καλλίνος Λασίνος (Hesych.) et similibus; sed haec longe alia lege reguntur.

¹²⁾ Fuisse qui hoc pro nomine proprio haberent ex scholiasta intelligitur: ὁ μέστος] οὐ τὸν τραγικὸν λέγει

filius ab Aristophane in scenam productus esset, Scholiastes haec annotavit: ἀκριβῶς δὲ εἶκοι λέγειν. τέσσαρες μὲν δή εἰσι, ἀλλ' οὐ τρεῖς χορευταί, Ξενοκλῆς δὲ ποιητής. καταλέγει αὐτοὺς σαφῶς Φερεκράτης. τῶν τριῶν οὖν μέγιστος Φηρεκράτης. locum, sed vitiosissime scriptum servavit Scholiasta ad eandem fabulā: vs. 1500, ubi quum alius ita θαρσίνι filius prodeat, Philocleoni interroganti,

τοῦτο τοῦτο τί ἦν τὸ προσέρπον; ὅξιν ἢ φαλάγγ;

Philocleo respondet:

ὁ πικνοτήρης αὐτός ἐστι τοῦ γένους,

ὁ μικρότατος, ὃς τὴν τραγωδίαν ποιεῖ.

Ad quae versus haec est Scholiastae annotatio: εἰς μικρὸν (sc. κωμῳδεῖ) τὸν Φιλοκλέα (immo Ξενοκλέα). καὶ τὸ φαλάγγιον μικρὸν καὶ συναστραμμένον, δηλὸν δὲ ἐκ τῶν Φερεκράτους Ἀγρίων [καὶ Καρκίνος μὲν τις ἦν ὁ Θωρυκίου πῶς ἦσαν δὲ αὐτῶ] τρεῖς τινες μικροί, κομηταὶ τότε καὶ νῦν εἶσι μικροὶ καὶ κομηταὶ φίλαρχοι τότε παῖδες ἦσαν ὄντες νῦν φιλαρχικώτεροι. μὰ τὸν Δί' οὐ τρεῖς τε ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ τέτταρες. Et ad πικνοτήρης: περὶ Ξενοκλέους ὁ λόγος. πικνοτήρης δὲ οὐκ ἄλλως, ἀλλ' ἐπεὶ καρζίνιον τί ἐστι (add. πίνκη) συναστραμμένον καὶ αἰεὶ πάντῃ προσδεχόμενον (leg. προσεχόμενον). Ξενοκλῆς Ἀμφικράτω. Ὁ πικνοτήρης τοῦδε μάνταως χοροῦ. Ἰβι: pro χοροῦ scribendum videtur χορός. Videmus igitur ab aliis illorum interpretum tres, ab aliis autem quattuor Carcini filios perhiberi. Atque idem plane Pherecratem inter et Aristophanem dissensus est. Apud hunc enim tres in scenam prodeunt Carcinidae, Xenocles poeta tragicus et

Μέσατον. Hinc arripuit imperitus auctor epistolarum Enripidearum Epist. 5, ubi Ἀγάθων καὶ Μέσατος coniunguntur. Cfr. Bentley Phalar. p. 62.

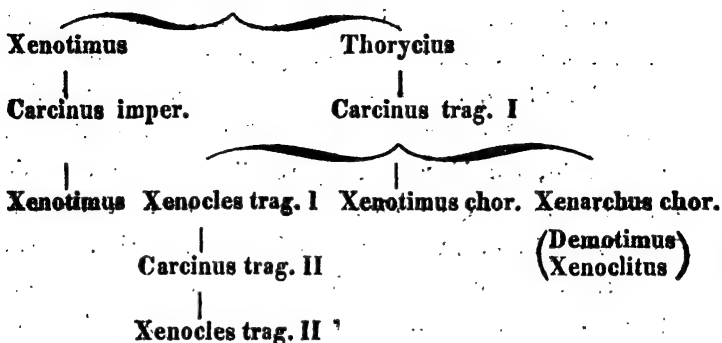
duo choreutae. Pherecrates autem disertim quattuor commemorat, sed ita commemorat, ut aliorum qui ternarium numerum probarent sententiam refellere videatur. Ita enim fere corruptissimum fragmentum, in quo alia temere repetita alia cum scholiasae verbis confusa sunt, emendandum videtur:

τρεις τινες μικροὶ κωμῆται καὶ φιλαρχικοὶ τότε,
 παῖδες ὄντις· τῶν δὲ γ' εἰσὶ καὶ φιλαρχικώτεροι.

B. ἀλλὰ μὴ Δί' οὐ τρεῖς ἐκεῖνοί γ' εἰσὶν. ἀλλὰ τέσσαρις.

Cetera, quae unciae inclusi, non Pherecratis sed scholiasae verba esse suspicor. Videntur autem ea ante *δῆλον* etc. ponenda et in hunc fere modum supplenda esse: καὶ Καρκίνος μὲν τραγωδίας ποιητὴς ἦν, Θωρυκίου υἱός· ἦσαν δὲ αὐτῷ παῖδες τέσσαρις. Thorycii nomen aliunde mihi quidem non cognitum est: at Thorycionem habemus apud Aristophanem et Hesiachum. V. supra p. 422. Qui autem factum sit ut ne Pherecratis quidem aetate de numero filiorum Carcini constaret, eius res varias causas comminisci licet. Ad nomina filiorum ut veniamus, in Philocle et Xenotimo consentiunt omnes. Datis autem, quem et ipsum tragicum fuisse perhibent, quum ceteri unum Xenoclem tragoedijs scribendis operam dedisse affirmant, fortasse non diversus fuit a Xenocle, cui id nomen opprobrii causa iccirco inditum videri potest, quod eius poesi haud obscura *Datistis* (Schol. Aristoph. Pac. 290) vestigia impressa fuerint. Quae si vera est coniectura, nonnisi de tertio quartoque restat dubitatio, cuius nomen inter *Δημότιμος Ξεναρχος* et *Ξενοκλειτος* fluctuare vidimus, in quo dissensu componendo vix operae pretium fuerit diutius laborare. Obscuravit autem ceterorum memoriam Philocles, poeta haudquaquam ignobilis, quamvis a comicis poetis acerrime vexatus. Sed de hoc alio loco dicam. Quum autem duo huius nominis poetas tra-

gica fuisse memoriae proditum sit ¹³⁾, non inepte alterum horum eius, qui Carcini maioris filius fuit, nepotem fuisse conicias. Ita igitur ars tragica in Carcini familia per quatuor aetates viguit. Praeter Philoclem naus praeterea Xenotimus commemoratur, ab Isocrate Trapez. § 52, ubi habemus *Ξενοτίμον τὸν Καρκίνου*. Sed probabile est hunc non Carcini poetae, sed Carcini imperatoris filium fuisse, qui sub initiis belli Peloponnesii Atheniensium classi praefectus fuit. Eadem Harpocrationis est sententia p. 106 6: *ἔστι δὲ (Καρκίνος) καὶ ὄνομα κύριον, οὗ μνημονίει Ἰσοκράτης Τραπεζιτικῶ. εἶη δ' ἂν οὗτος ὁ Ἀθηναίων στρατηγὸς ὁ πεμφθεὶς περιπλεῦσαι Πελοπόννησον*. Cui coniecturae egregie favet, quod Carcini imperatoris pater itidem Xenotimus perhibetur a Thucydide II 23: *ἔστρατήγει δὲ Καρκίνος ὁ Ξενοτίμου*. Itaque in utraque familia et Carcini et Xenotimi nomen frequentabatur, qui consensus indicio est utriusque Carcini familias consanguinitatis vinculo fuisse coniunctas. Stemma igitur hoc ferme fuerit:

¹³⁾ Schollasta Aristoph. Ran. 86: *εἰσὶ δέ, φασί, δύο Ξενοκλείς τραγωδοὶ γεγονότες. τρίτος δὲ τούτοις ἔστιν ὁμώνυμος πολιτικός, φαύλου (fort. Φαύλλου) μὲν πατρός, τῷ δὲ δήμῳ (leg. τῶν δὲ δήμων) Χολαργεύς. Cholargensis fortasse idem est cuius convivium descri-*

His scriptis eandem quaestionem attingisse video Dobraeum, cuius haec est ad Thucydidis locum annotatio: «Nescio an hic ipse sit Carcinus poeta, quem ridet Aristophanes: nam is habuit filium Xenotimum, — adeo ut forsitan ipsius pater fuerit Xenotimus, non Xenocles.» Quae miralaborant omnium rerum perturbatione. Profecto dolendum est I. Scholefieldium in edendis Dobraei adversaria adeo nullo usum esse iudicio, ut ne ea quidem quae vir ingeniosissimus Indibunda manu in chartam coniecerat et quae nunquam ipse publici iuris facturus erat, supprimenda putaverit.

Sequitur Chaeremo, quem comicum poetam perhibent Suidas Endocia et interpres anonymus ad Aristot. Rhet. III p. 69 b. a Fabricio indicatus. Tragicus contra diserte dicitur Theophrasto apud Athenaeum XIII p. 562 e et ipsi Athenaeo cum aliis locis, tum lib. II p. 43 c. XIII p. 608 a et XV p. 679 f. Idque verissimum esse, praeter fabularum titulos aperte docet orationis color in plerisque fragmentis tragico poeta dignissimus. Nec Centaurum comoediae esse titulum, quae Heerenii fuit sententia Comment. de fontibus Stobaei p. 148, praeter Aristotelem docet fragmentum ab Athenaeo XIII p. 608 e servatum:

*Ἐνθεν μὲν αὐτῶν εἰς ἀπίρονα στρατόν
ἀνθέων ἀλόγων ἰστράτευσαν, ἠδοναῖς
θηρωμένων πάμμικτα λειμώνων τέκνα.*

De quo loco dixerunt Hemsterhusius ad Lucian. vol. I p. 80 et Hermannus ad Aristot. A. P. p. 98, quo auctore vs. 8 ad-

pserat Matro parodus, ipso fatente in operis initio apud Athenaeum IV p. 134 d:

*δεῖπνά μοι ἔννεπε Μοῦσα πολύτροπα καὶ μάλα πολλὰ,
ἃ Ξενοκλῆς ῥήτωρ ἐν Ἀθήναις δεῖπνισεν ἡμᾶς.*

ποιητικῶν, ἰταμοῦν, προθύμων, εὐπόρων,
ἐν τοῖς ἀπόροις βλέποντας, ἀθλιωτάτους.

Quibus deinceps Theophili Aristophontis aliorumque comicorum *χρήσεις* sublicit. Obversatur mihi haec scribenti quidquid fragmentorum de Chaeremonis carminibus apud veteres scriptores servatum est. Eorum prope nullum est quin poeticae dictionis luminibus et numerorum elegantia egregie commendetur, quarum virtutum in illis quos adscripsi trimetris nullum plane vestigium: versus ad comicorum numerorum facilitatem compositi, orationis color simplex et nativus. Quid multa? non Chaeremonis, sed comici poetae illi versus sunt; et quidem, ut suspicor, Alexidis, cuius *Τραυματίας* laudatur a Stobaeo, de quo supra admonui p. 408. Magnum autem huic coniecturae praesidium in eo paratum est, quod totus ille Athenaei locus mirifice perturbatus est. Quis enim nescit ne illa quidem verba, *δίδυμα γὰρ τόξα αὐτὸν ἐντείνεσθαι* etc. non Chaeremonis esse, sed Euripidis in *Iphig. Aul.* 549? Quam rem qui mira virorum doctorum commenta genuisse verissime dixit Hermannus, ne ipse quidem eam ingressus esse videtur viam quae probari possit. Quis enim credat affirmanti, illud *εὐχαρις* ex Medae vs. 630 sumptum esse, et Athenaeum, quoniam id neminem latere posse putaret, Euripidem significasse his verbis *ὁ ποιητὴς οὗτος*? Ferrem tamen, si modo ita etiam ea quam de trimetris Chaeremonis movi dubitatio tolleretur. Itaque multo, ut equidem opinor, verisimilius est, Athenaeum Theophrasti locum, in quo Chaeremonis et Euripidis versus loco, si forte, distincti citarentur, negligentius exscripsisse, totamque illam Theophrasti eclogam reliquis iam perscriptis postliminii loco adiecisse. Quam doctissimi deipnosophistae in excerptis scriptorum locis levitatem illustri exemplo ad Nausicratis fragmenta declarabo. Ita igitur verbis; *ὁ δ' αὖ-*

τὸς οὗτος ποιητής, Alexis significatur, cuius ex Apuleio
 meno fragmentum proxime ante Theophrasti locum praeced
 dit. Denique ne illud quidem omittendum est, nequaquam
 probabile videri, Athenaeum Chaeremonis fabulam, quae
 Ὀδυσσεὺς τραυματίας inscripta esset, omissa potiore in
 parte Τραυματίαν appellasse. Quod autem ad alterum
 Chaeremonis locum attinet, in quo negligentiores numeros
 olim deprehendisse mihi videbar, infelicem Grotii coniecturam
 tum sequutus eram. Recte librorum lectionem revocavit
 Dindorfus: Χαιρήμων δὲ ὁ τραγῳδὸς παρασκευάζειν φησὶ
 τὸν σῆνον τοῖς χρωμένοις γέλωτα, σοφίαν, εὐμάθειαν, εὐ-
 βουλίαν. Apertum est non verba, sed sententiam Chaere-
 monis Athenaeum reddidisse.

Quod supra dicebam, frequentes esse librorum erro-
 res in permutandis vocabulis τραγωδοποιός et κωμωδοποιός,
 exemplis confirmatum reperies a Bentleio Resp. ad Boyl.
 p. 68 et Casaubono de Poesi Sat. I 5 p. 148. Quibus alia
 quaedam addere iuvat cum nostro consilio arctissime con-
 iuncta. De Philocle, ut hinc ordiar, Scholiastes Aristoph.
 Av. 282 haec scripsit: ἔστι δὲ Φιλοκλῆς κωμωδίας ποιητής
 καὶ Φιλοπείθους υἱὸς ἐξ Αἰσχύλου ἀδελφῆς. Similia habet
 Suidas III p. 604 et ex Suida Endocia p. 427, unde factum
 est ut Meursius Philoclem inter comicos poetas reciperet.
 At Kusterus τραγωδίας ποιητής legendum esse vidit, im-
 probante, ut videtur, Buttmanno in Museo Antiqu. Stud.
 vol. II p. 380. Sed verissime Kusterus, ut docent quae se-
 quuntur apud Schollasten: γέγονασι δὲ Φιλοκλεῖς δύο τρα-
 γωδιῶν ποιηταί. Athenaeus tamen lib. II p. 66 b Philo-
 clem ita commemorat, ut nisi de comico poeta non cogitari
 posse videatur: καὶ γὰρ Φιλοκλῆς τε ἐγκέφαλόν φησιν·
 οὐδ' ἂν ἐγκέφαλον ἔσθων λίπος, καὶ Ἀριστοφάνης· ἀπο-
 λέσαιμ' ἂν ἐγκεφάλου θρίω δύο. Quae ita rettulit Eustathius

ad *Iliad.* i p. 757; πολλή γὰρ χοῆσις τῆς λέξεως παρὰ τε τοῖς ἄλλοις καὶ τῷ εἰπόντι, ὡς οὐδ' ἂν ἐγκριάλων ἔσθων λίαν. Itaque propter hunc ipsam Athenaei locum videndum est ne Philocles quidam comicus fuerit; ac commode succurrit Philocles Philippidae comici pater. Vide supra p. 470. Sed haec omnia admodum dubia esse non diffiteor; neque multum repugnarem, si quis pro Philocle apud Athenaeum Dioclia nomen reponeret. Haec enim nomina passim perantata sunt a librariis. V. Clintoni *Fast. Hellen. Olymp.* 114 3.

Aliud item eiusdem erroris, de quo dicere institui, exemplum habemus apud Clementem Alex. *Strom.* VI p. 264 *Sylb.* Μοσχίων ὁ κωμικός γράφει.

καῖνος δ' ἀπάντων ἐστὶ μακαριώτατος,
ὃς διὰ τέλους ζῶν ὀμαλὸν ἤσκησεν βίον.

Nisi scripsit, certe debuit scribere Clemens *Μοσχίων ὁ τραγικός*, cuius *Telephum* et *Pheraeos* laudat *Stobaeus Flor.* CXXV 3 et *Ecl. phys.* p. 152. Cfr. *Porsonus* ad *Euripidis Phoen.* 1462. Incertarum fabularum fragmenta supersunt compluria, trageicae dictionis splendore conspicua. Eundem scripsisse *Themistoclem* tragoediam, in qua pugna celebraretur *Salaminia*, ex eodem *Stobaeo* intelligitur *Serm.* LI 21: *Μοσχίωνος ἐκ Θεμιστοκλέους*.

Καὶ γὰρ ἐν νάπαις βραχεῖ
πολὺς σιδήρῳ κείρεται πεύκης κλάδος,
καὶ βαιὸς ὄχλος μυρίας λόγχης κρατεῖ.

Quos versus fortasse nuntio tribnerat poeta, *Salaminiam* victoriam describenti. Neglexit haec *Passovius Melet. crit.* in *Aeschyli tragoedias* p. 3, ubi de iis agit poetis qui tragoediarum argumenta e patriae historiae luce petierunt. Cuius generis aliquanto plures fuisse apud Graecos tragoedias, quam vulgo putatur, facili opera demonstrari posset.

Themistocleum. Philisch supra citati p. 424. Lyophantia Cassandreas a Saida commemoratos ad Cassandream fata sub tyrannide Apollodori spectasse hand. vans. opinor, suspicio est, Nisaburii in Museo Rhén. I. 2. p. 117. Αὐτομίσιαμ, ἠγορεῖ, Græcorum victricem in scraap fuisse productam, colligi potest, a Strabone lib. IX, p. 668. Λίρα οὐ μέγα. Ἑλληνίς ἀκτὴ καὶ τραγωδία καὶ μετὰ ταῦτα ἔβη μνηταὶ διὰ τὸν ἑπταῆθα ἀφανισμόν τῶν Περσικῶν στόλων. Nisi hoc loco τραγωδεῖν tragice exornandi sensu interpretari praestat.

Theodorum qui poetis comicis annumerare vult Hesychii uti testimonio debebit, apud quem haec reperitis Πηλεθόβαψ: Θεόδωρος ὁ κωμικὸς ὁ ὑποκριτὴς οὕτως ἐκαλεῖτο, τινὲς δὲ πρῆτην φασιν αὐτὸν γεγῆναι. Eiusvero certissimum est haec ita corrigenda esse: Θεόδωρος ὁ τραγικὸς ὑποκριτὴς. Theodorum, nobilissimum tragoediarum actorem Philippi Macedonis aetate clarum, commemorat Demosthenes de F. L. p. 418 Rsk. τοῦτο δὲ τὸ δρᾶμα (Eupripidia Phoenicem dicit) οὐδὲ πώποτε οὔτε Θεόδωρος οὔτε Ἀριστοῦδηρος ὑπεκρίνατο, οἷς οὗτος (Aeschines) τὰ τρίτα λέγειν διετέλεσεν. Aristoteles Polit. VII 10: οὐ κακῶς ἔλεγε τὸ τροῦτον Θεόδωρος ὁ τῆς τραγωδίας ὑποκριτὴς· οὐδεὶς γὰρ πώποτε παρῆκεν ἑαυτοῦ προκρίνασθαι ἀλλὰ τῶν ἐπιτελῶν ὑποκριτῶν, ὡς οἰκειομένων τῶν θεατῶν ταῖς πρώταις ἀχοαῖς. Aliorum de eo testimonia protulit Wyttenbächius ad Plutarch. de aud. poet. p. 18 C. Sed eiusdem nomen Ehippo restituendum est apud Athenaeum XI p. 462 d, ubi vulge legitur ῥήσεις τε κατὰ δεῖπνον Θεωρός μετὰ λέγειν. De quo iam olim admonui Quaeset. scen. III p. 14. Cognomen Πηλεθόβαψ, quod Πηλεθοβαψ scribendum esse Arcadius de acc. p. 94 13 praecipit, unde homini haeserit a nemine quaesitum vidi. Suspicio autem eo nomine Theodorum a

comicos quodam poeta insignitum fuisse, quo hominibus foedam
 ebrietatem indicaret. Hesychius vol. II p. 1694: *Θεόδωρος*
ἔλεγον οἱ κωμικοὶ τοὺς πρωκτοὺς ¹⁹⁾, ἀπὸ Θεόδωρου τινὸς
 οὗκ εὖ τῆς ἑαυτοῦ ὥρας χρησαμένου. Cfr. idem s. v. *Ἀρι-*
στέδημος. Quod autem eundem hunc Theodorum etiam in
 poetis habitum esse scribit Hesychius, nescio an is diversos
 Theodoros confuderit. Sane quidem etiam apud Diogenem
 Laert. II 104 in viginti quos enumerat Theodori com-
 memoratur *Θεόδωρος ποιητῆς τραγωδίας*. At cum vix credere
 liceat celeberrimum histrionem a Diogene fuisse praetermis-
 sum, haud quaquam improbabile est pro *ποιητῆς* apud hunc
 scribendum esse *ὑποκριτῆς*. Theodorum poetam lyricum
 patria Colophonium habemus apud Aristotelem Athenaei XV
 p. 618 f et Polluc. IV 55, fortasse etiam apud Athenaeum
 III p. 128 b. Ab hoc distinguendus est is quem commemo-
 rat Dionysius apud Athenaeum XV p. 669 e.

Ionem, tragicum poetam nobilissimum, quo auctore
 Fabricius in comicorum indicem rettulerit nescio, nisi forte
 e Scholiasta Arist. Pac. 835: *ἔγραψε δὲ καὶ κωμωδίας καὶ*
ἐπιγράμματα καὶ παιᾶνας καὶ ὕμνους. Sed huius auctori-
 tati non multum tribuo; ac fortasse ne scripsit is quidem *κω-*
μωδίας, sed *τραγωδίας*. Nec maior Suidae auctoritas, qui
 eum Dionysium maiorem et tragoedias et comoedias scri-
 pisse dicit, vereor ne iusto liberallorem sese praestiterit.
 Tragicam artem, licet infauso successu, Dionysium facilitasse
 satisdignum est. Praeter Fabricium B. G. II p. 296 vide
 quae dixi supra p. 302 et ad Euphorionem p. 168. De co-
 moediis eius qui tradiderit praeter Suidam scio neminem.
 Nam *Θεσμοφόρος*, quam fabulam Syracusano tyranno tribuit

¹⁹⁾ Cod. *πρώτους*, quod Musurus improspere in *ἐὺρυ-*
κώκτους mutavit.

Cassubonus ad Athen. IX p. 404 c. Dionysii fuit Hippodamia, comoediarum poetae haud ignobilis. Accedit expressam testimonium Aeliani V. H. XIII 18: Διονύσιος, ὁ τῆς Σουλίας, τραγωδίαν μὲν ἠσπάζετο καὶ ἐπῆνει, καὶ οὖν καὶ δράματα ἐξεπόνθησε τραγικά· ἀλλοτριῶς δὲ πρὸς κωμωδίας δέκετο, ὅτι οὐκ ἦν φιλόγελως. Quo minus fides habenda est Suidae, cuius error ex eo repetendus videtur, quod in tragoedia quadam, cuius nomen ignoratur, Platonem testem quidem, ut suspicari licet, sed petulantissime et comitantem in morem veraverat. Testis est Tzetzes Chil. V. 169:

ἐν δὲ τῷ κατὰ Πλάτωνος δράματι γεγραμμένῳ·
 πλέον μὲν κωμικώτερον ἢ τραγώδιον ὄντι.
 δοκῶ τὸν στίχον ἔλεξεν, ὃς τῇ ἀρχῇ ἐγράφη
 «αὐτοῖς γὰρ ἐμπαίζουσιν οἱ μῦθοι βροτῶν.»

Ad quae compara Lucianum adv. ind. 15 vol. III p. 113: ἀλλ' ὅμως μακροῦ γελοιότερα ἔγραψεν (Dionysius). οἷον κἀκεῖνο «τὸ Δωρικὸν ἦλθεν ἢ Διονυσίου γυνή». καὶ πάλιν «οἷμοι γυναῖκα χρησίμην ἀπώλεσα», καὶ τοῦτο γὰρ ἐκ τοῦ πνεύτου. καὶ τὸ «αὐτοῖς γὰρ ἐμπαίζουσιν οἱ μῦθοι βροτῶν». Quem locum attigi supra p. 362.

Haud maiori iure in comicorum ordinem recepti sunt Sositheus Demonax Ecdorus Serapio et Hippothoon. De Sositheo, quem recepit Fabricius propter Diogenis locum, dixit Naekius Sched. crit. p. 4, contra quem frustra disputavit Mohnike Dissert. de Cleanthe Stoeico I p. 85. Demonactem Serapionem et Ecdorum tragicos fuisse poetas ostendunt fragmenta apud Stobaeum Floril. XXI 8. XXII 16. X 2. XC 9. Paulo maior dubitatio incidit de Hippothoonte. Comicum tamen quo minus fuisse putemus prohibent fragmenta a Stobaeo servata. V. indicem Gaisfordii.

Magis etiam mirum est accenseri poetis comicis Dia-

geram Tolosiem et Timocreonem Rhodium, poetas melicos. Diagoras, de quo Schellasta Aristoph. Ran. 328 haec scripsit: *διθυραμβοποιὸς δ' Διαγόρας ποιητής — ἢ ἰωμικὸς διθυραμβικά τουτέστι Διονυσιακὰ δράματα ποιῶν*, Diagoras igitur quo sensu comicus poeta dici potuerit docet Libanius vol. III p. 53: *τὴν γὰρ Ἐλευσίνα καὶ τὰς ἀπορρήτους ἐκωμῶδει τελειάς*. Quod ubi quove in libro prodiderit quaerere nunc non valet: in lyricis quidem carminibus summam erga deos pietatem et reverentiam ostendisse docet egregium fragmentum a Didymo Alex. de Trim. III 2 p. 320 servatum:

Θεὸς θεὸς πρὸ παντὸς ἔργου βροτείου νωμᾶ φρέν' ὑπερτάταν.

αὐτοδαίης δ' ἀρετὰ βραχὺν ὄμιον ἔρει.

Quae ex encomio Ariantis Argivi petita esse intelligitur ex Phaedro Epist. de N. D. p. 23 Pet. ἐν τῇ ποιήσει κατ' ἀλήθειαν ὅτι αὐτοῦ γεγράφθαι τοῖς ὄλοις οὐδὲν ἀσεβὲς παρενέγραπεν (Aristoxenus), ἀλλ' ἐστὶν εὐφημος, ὡς ποιητής, εἰς τὸ θεοφόρον, καθάπερ ἄλλα τε μαρτυρεῖ καὶ τὸ γεγραμμένον εἰς Ἀριάντην τὸν Ἀργεῖον. Θεὸς θεὸς πρὸ παντὸς ἔργου βροτείου νωμᾶ φρέν' ὑπερτάταν. καὶ τὸ εἰς Νικόδωρον τὸν Μαντινάκα κατὰ δαίμονα καὶ τύχαν τὰ πάντα βροτοῖσιν ἐκτελεῖσθαι. 17) τὸ παρακλήσια δ' αὐτῷ περιέχει καὶ τὸ Μαντινάκων ἐγκώμιον. Hinc redintegravi fragmentum a Didymo servatum, apud quem θεὸς semel scriptum erat. Pertinent huc quoque quae ex Aello Dionysio attulit Bastathius ad Iliad. p. 258 27: Ἄλλιος Διονύσιος φησὶν ὅτι καὶ ἐν ἱεροποιίαις

17) Haec habet etiam Sextus Empir. c. Math. IX 53 p. 561 Fabr. Praeterea nihil de Diagorae carminibus servatum est.

καὶ ἀλλὰ πρᾶξι τοῦ θεοῦ θεός ἐκλεγέντος ἐν δαίμονι
 ῥητορικῶ λέξι καὶ φέρεται καὶ ὅτι πάντος ἔργου ἀρχαίμην
 ἄλλων θεός θεός. Itaque boni omnis causa haec verba in
 ipso criminalis initio posuerat. *Αὐτοδαῆ ἀρετὴν* dicere vide-
 tur laudem quam quis suis confusus viribus auferit; diuinae
 opis nihil indigens. Adiectivo *αὐτοδαῆς* paullo diverso sensu
 usus est Sophocles Ai. 700.

Perro Telestem comicum manifestus Suidae comicus
 peperit, quod verbo monuisse sufficiat. Paulo speciosius
 idem Timocriteo n. comoediae poetis accensuit. Idem alio
 loco in *εν. κρόλιον* praecante Scholiasta Aristoph. Rana. 1333
 eum *ἐποποιόν* appellat, pro quo vide an scribendum sit *πε-
 λοποιός*, ut vocatur apud Platarch. Themist. XXI, quo loco
 ipsum illud carmen servatum est, quod Timocriteo comici
 poetae nomen conciliavit. Scilicet latissime patet usus et
 significatio verborum *κωμῳδία* et *κωμῳδίῳ*, quae passim de
 quouis ludibrii genere usurpantur. ¹⁸⁾ Strabo VII p. 308
 Eretrienens propter frequentem caninae litterae usum *καλι-
 μωδῆσθαι* dicens ¹⁹⁾ non necesse est ut ad comicorum poetam
 respexisse credatur, quemadmodum Phleglio nostro visum
 est in docta Dissert. de rebus Euboeis p. 37. Ambigunt
 Aelianus V. H. X 6: *ἐκωμωδοῦντο εἰς λεπτότητα Σικαν-
 ρίων — καὶ Φιλητὸς ποιητὴς πανταμίτων*. De Sannyrionis
 comicorum, factis illas res nota est, non item de Philib.
 Cfr. tamen Stratonem Athen. IX p. 363 b. Quae Diogenes
 Laert. IX 110 Timoni Phlasi tribuit *δράματα κωμῳδῶν
 τριάκοντα*, carmina fuisse videntur *σκωπτικά* colloqueutia

¹⁸⁾ Similiter *τραγωδία* et *τραγωδίῳ* permixtis locis la-
 tiore sensu intelligenda sunt. Vid. Lobeckii *Aglaoph.*
 p. 977. Cfr. supra p. 523.

¹⁹⁾ Ita etiam Eustath. ad *Iliad.* p. 492 15. Cfr. Boeckhii
 Corp. Inscr. I p. 28.

personarum vicibus utcumque distincta. Nec Antheam Lindium, de quo Athenaeus X p. 445 b: *καὶ κωμωδίας ἐποίησε καὶ ἄλλα πολλὰ ἐν τούτῳ τῷ τρόπῳ τῶν ποιημάτων, ἃ ἐξῆρχε τοῖς μὲθ' αὐτοῦ φαλλοφόροις*, comoedias vere sic vitas scripsisse crediderim, ut nec Euagem Hydrietam, quem Dionysius apud Stephanum Byz. s. Ὑδρεία p. 724 pastorem fuisse refert omnis quidem eruditionis expertem, sed comoediarum auctorem non infelicem: *ἦν δὲ ὁ Εὐάγης ποιητὴν εἰς ἀγράμματος δηλαδὴ καὶ ἄλλης παιδείας ἄπειρος, στικτικῆς δ' ἀγαθὸς κωμωδιῶν*. De Antiphane Bergaeo, fabulatore notissimo, quem et ipsam fuerunt qui comicam poëtam dicerent, egi supra p. 340.

Porro non e comicorum tantum numero, sed omnino e graecorum poëtarum ordine prescribendi et in Caeritum tabulis referendi sunt Callistus Eudaemon et Philocrates. Ex his Callistum commemorat Pollux II 112. *καὶ ἱστρηρόφινος παρὰ Καλλίστῳ κωμικῷ*. Quo loco qui usus est Maurinus Bibl. Att. p. 1286 F. inscite ad eundem Callistum spectare tradidit quae leguntur apud Vitruv. IX 7, Casaubonus autem ad Athen. XV p. 666 c, ubi Callippi comici poëtae mentio inciditur, dubius haeret, utrumne apud Athenaeum Callippo Callisti, an apud Pollucem Callisto Callippi nomen substituat. Neutrum probari posse haec docet emendatio; etiam propter articulum, qui deesse non potest, necessaria: *παρὰ Καλλίᾳ τῷ κωμικῷ*.²⁰⁾ Eudaemonem poëtam comicum usus quod sciam commemorat Eriphanus Anacr. p. 514 30 Pax. *ἄλλος δὲ κωμικὸς Εὐδαίμων τοῦ νομά φησιν κείπερ εἰσὶ θεοί, οὐ δυνάμεθα (leg. δύναμαι) κπερὶ αὐτῶν λέγειν ὅποιοί τινές εἰσι, δειλῶν δηλῶσαι*.

1. ²⁰⁾ Idem coniecisse Porsonum monuit Dobraeus in Aristoph. vol. IX p. 554 Dind.

«πολλά γὰρ ἔστι τὰ κωλύοντά με.» Quam sententiam Protagoram in operis sui initio posuisse constat ex Suida s. v. *Πρωταγόρας*, Theophilo ad Autol. III p. 384 d, Eusebio Praep. Ev. XIV 19 multisque aliis ab H. Rittero *Histor. philos.* I p. 588 indicatis. Quo magis eam ignoto plane nullique alii commemorato poetae Eudaemoni tribui miramur, qui error tam immanis est, ut librariis potius quam Epiphanio imputandus sit. Fortasse igitur Eudaemoni Philemonis nomen substituendum est, cuius *χοῆσις* simul cum Protagorae nomine excidisse videri potest. Denique Philocratem qui inter comicos poetas numerarunt, usi sunt testimonio Scholiastae ad Luciani *Amor.* 28: *ταύτην τὴν Φιλαινίδα, ἣν Φιλοκράτης ὁ Ἀθηναῖος κωμωδοποιὸς ἐξεπόμπευσεν.* At qui Luciani scholiastam, scriptorem, ut satis constat, imperitissimum, e Polycrate Sophista, quem Philaenidis memoriae ignominiae notam inussisse constat ex Athenaeo VIII p. 335 c, fecisse Philocratem comicum, cum ipse dudum suspicatus eram, tum monuit praestantissimus Naekius de Choerilo p. 193 sq. iam non est quod copiosius refutemus Schweighaeuserum, qui corruptum locum Athenaei XV p. 699 f ita sibi corrigere visus est, ut Philocratis comici nomen restitueret. Dissertit Athenaeus de usu vocabulorum *λύχνος* et *λυχνούχος*, quem exemplis confirmaturus inter alias *χοῆσις* etiam hanc ponit: *φι . . . της δ' ἐν Τριόδοντι ἢ Ῥωποπώλη προειπών·*

λάβε τριόδοντα καὶ λυχνούχον —

ἐπιφέρει·

*ἐγὼ δὲ δεξιᾷ γε τόνδ' ἔχω τινά,
σιδηρότευκτον ἐνάλιον θηρῶν βέλος,
κερατίνου τε φωσφόρου λύχνου σέλας.*

Quo loco quamquam difficile dictu est quid sub istis litterarum signis lateat, suspicari tamen licebit scripsisse Athenaeum *Φιλιππίδης*, quae coniectura nititur auctoritate Pho-

tit Lex. p. 238 5: λυγνοῦχον, τὸν κεράτινον φανόν, ἀπὸ τοῦ λύχνον ἐν αὐτῷ περιέχεσθαι. φανὸς δὲ ἢ ἐκ ξύλων λαμπάς. Φιλιππίδης.

Denique Herodiani locum adscribam, in quo et Dindorfo et mihi olim poetae comici nomen latere visum est. Legitur is in libro corruptissimo de dict. solit. p. 42 4: Στρουθός: τὰ εἰς θὼς λήγοντα καθαρὰ μονογενῆ δισύλλαβα, παραληγόμενα φύσει μακρᾶ, βαρύνεσθαι θέλει. θῶκος· οὕτως ὁ κῆβιος κωμικός· μῦθος· γῆθος (leg. Ζῆθος), Σῆθος, ποταμὸς Σκυθίας, ὡς Φιλοστέφανος. Ξοῦθος τὸ κύριον. De quo loco nunc ita statuo ut θῶκος, quod ne aptum quidem est regulae Herodiani, in κῶθος mutandum et sequentia ita scribenda censeam: οὕτως ὁ κωβιός, delete quod e διττογραφία ortum videtur vocabulo κωμικός. Scilicet κωβιός et κῶθος eiusdem piscis sunt nomina, id quod testatur Athenaeus VI p. 309 c: Νουμήνιος δ' ἐν Ἀλιευτικῷ κῶθους αὐτοὺς (sc. τοὺς κωβιοὺς) καλεῖ

Ἡ σκάρων ἢ κῶθον τροφήν καὶ ἀναιδέα λίην. καὶ Σώφρων ἐν τῷ Ἀγροώτῃ „κῶθωνοπλῦται” φησί, καὶ τὸν τοῦ θυννοθήρα δὲ υἱὸν ἴσως ἀπὸ τούτου Κωθωνίαν προσηγόρευσεν. Idem nomen restituendum est Arcadio de aoc. p. 49 1: τὰ εἰς θὼς μονογενῆ — βαρύνεται, μῦθος, κῦθος (scr. κῶθος), Ζῆθος, Ξοῦθος τὸ κύριον. Cfr. Etymol. M. p. 730 33.

EPIMETRUM II

GRAMMATICORUM SCRIPTA AD COMICORUM HISTORIAM SPECTANTIA CONTINENS.

Ἐκ τῶν Πλατωνίου περὶ διαφορᾶς κωμωδιῶν.

Καλὸν ἐπισημῆνασθαι τὰς αἰτίας δι' ἃς ἡ μὲν ἀρχαία Pag. Inv.
κωμωδία ἴδιόν τινα τύπον ἔχει, ἢ δὲ μέση διάφορός ἐστι XXXIII
πρὸς ταύτην. ἐπὶ τῶν Ἀριστοφάνους καὶ Κρατίνου καὶ
Εὐπόλιδος χρόνων τὰ τῆς δημοκρατίας ἐκράτει παρ' Ἀθη-
ναίοις καὶ τὴν ἐξουσίαν σύμπασαν ὁ δῆμος εἶχεν, αὐτὸς 5
αὐτοκράτωρ καὶ κύριος τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ὑπάρ-
χων. τῆς ἰσηγορίας οὖν πᾶσιν ὑπαρχούσης ἄδειαν οἱ τὰς
κωμωδίας συγγράφοντες εἶχον τοῦ σκώπειν καὶ στρατη-
γοὺς καὶ δικαστὰς τοὺς κακῶς δικάζοντας καὶ τῶν πολιτῶν
τινὰς ἢ φιλαργύρους ἢ συζῶντας ἀσελγείᾳ. ὁ γὰρ δῆμος, 10
ὡς εἶπον, ἐξήρει τὸν φόβον τῶν κωμωδούντων, φιλοτίμως
τῶν τοιούτους βλασφημούντων ἀκούων. ἴσμεν γὰρ ὡς
ἀντίκειται φύσει τοῖς πλουσίοις ἐξ ἀρχῆς ὁ δῆμος καὶ ταῖς
δυσπραγίαις αὐτῶν ἠδεται. ἐπὶ τοίνυν τῆς Ἀριστοφάνους
καὶ Κρατίνου καὶ Εὐπόλιδος κωμωδίας ἀφόρητοί τινες 15
κατὰ τῶν ἀμαρτανόντων ἦσαν οἱ ποιηταί. λοιπὸν δὲ τῆς
δημοκρατίας ὑποχωρούσης ὑπὸ τῶν κατὰ τὰς Ἀθήνας τυ-
ραννούντων καὶ καθισταμένης ὀλιγαρχίας καὶ μεταπιπτού-
σης τῆς ἐξουσίας τοῦ δήμου εἰς ὀλίγους καὶ κρατυνομένης
τῆς ὀλιγαρχίας ἐνέπιπτε τοῖς ποιηταῖς φόβος. οὐ γὰρ ἦν 20

7. πᾶσιν] Ita Dindorfius. Vulgo πάσης.

- τινὰ προφανῶς σκώπτειν, δίκας ἀπαιτούντων τῶν ὑβριζο-
 μένων παρὰ τῶν ποιητῶν. ἴσμεν γοῦν τὸν Εὐπολίην ἐπὶ
 XXXIV τῷ διδάξαι τοὺς Βάπτας ἀποπνιγέοντα εἰς τὴν θάλασσαν
 ὑπ' ἐκείνων εἰς οὓς καθῆκε τὸ δράμα. καὶ διὰ τοῦτο ὀκνη-
 5 ρότεροι πρὸς τὰ σκώμματα ἐγένοντο καὶ ἐπέλιπον οἱ χορη-
 γοὶ· οὐ γὰρ ἔτι προθυμίαν εἶχον οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς χορη-
 γοὺς τοὺς τὰς δαπάνας τοῖς χορευταῖς παρέχοντας χειροτο-
 νεῖν. τὸν γοῦν Αἰολοσίκωνα Ἀριστοφάνης ἐδίδαξεν, ὃς
 οὐκ ἔχει τὰ χορικά μέλη. τῶν γὰρ χορηγῶν μὴ χειροτο-
 10 νουμένων καὶ τῶν χορευτῶν οὐκ ἔχόντων τὰς τροφὰς ὑπέξ-
 ηρέθη τῆς κωμωδίας τὰ χορικά μέλη καὶ τῶν ὑποθέσεων
 ὁ τρόπος μετεβλήθη. σκοποῦ γὰρ ὄντος τῆς ἀρχαίας κω-
 μωδίας τοῦ σκώπτειν δήμους καὶ δικαστὰς καὶ στρατηγούς,
 παρὲς ὃ Ἀριστοφάνης τοῦ συνήθως ἀποσκῶπται διὰ τὸν
 15 πολὺν γόβον, Αἴολον τὸ δράμα, τὸ γραφέν τοῖς τραγωδοῖς,
 ὡς κακῶς ἔχον διασύρει. τοιοῦτος οὖν ἐστὶν ὁ τῆς μέσης
 κωμωδίας τύπος, οἷός ἐστιν ὁ Αἰολοσίκων Ἀριστοφάνους
 καὶ οἱ Ὀδυσσεῖς Κρατίνου καὶ πλεῖστα τῶν παλαιῶν δρα-
 μάτων οὔτε χορικά οὔτε παραβάσεις ἔχοντα.
- 20 Παράβασις δέ ἐστι τοιοῦτο. μετὰ τὸ τοὺς ὑποκριτὰς
 τοῦ πρώτου μέρους πληρωθέντος ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἀναχω-
 ρῆσαι, ὡς ἂν μὴ τὸ θέατρον ἦ κενὸν καὶ ὁ δῆμος ἀργῶς
 καθέζηται, ὁ χορὸς οὐκ ἔχων πρὸς τοὺς ὑποκριτὰς διαλέγε-
 σθαι ἀπόστροφον ἐποιεῖτο πρὸς τὸν δῆμον. κατὰ δὲ τὴν
 25 ἀπόστροφον ἐκείνην οἱ ποιηταὶ διὰ τοῦ χοροῦ ἢ ὑπὲρ ἑαυ-
 τῶν ἀπελογοῦντο ἢ περὶ δημοσίων πραγμάτων εἰσηγοῦντο.
 ἢ δὲ παράβασις ἐπληροῦτο ὑπὸ μελνδρίου καὶ κομματίου
 καὶ στροφῆς καὶ ἀντιστρόφου καὶ ἐπιρρήματος καὶ ἀντε-
 πιρρήματος καὶ ἀναπαίστων. τὰ μὲν γὰρ ἔχοντα τὰς πα-
 30 ράβασεις κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἐδιδάχθη κατ' ὃν ὁ
 δῆμος ἐκράτει, τὰ δὲ οὐκ ἔχοντα τῆς ἐξουσίας λοιπὸν ἀπὸ
 τοῦ δήμου μεθισταμένης καὶ τῆς ὀλιγαρχίας κρατούσης. οἱ

δὲ τῆς μέσης κωμωδίας ποιηταὶ καὶ τὰς ὑποθέσεις ἤμειψαν
 καὶ τὰ χορικά μέλη παρέλιπον, οὐκ ἔχοντες τοὺς χορηγούς
 τοὺς τὰς δαπάνας τοῖς χορευταῖς παρέχοντας. ὑποθέσεις
 μὲν γὰρ τῆς παλαιᾶς κωμωδίας ἦσαν αὐταί, τὸ στρατηγοῖς XXXV
 ἐπιτιμᾶν καὶ δικασταῖς οὐκ ὀρθῶς δικάζουσι καὶ χρήματα 5
 συλλέγουσιν ἐξ ἀδικίας τισὶ καὶ μοχθηρὸν ἐπανηρημένοις
 βίον, ἢ δὲ μέση κωμωδία ἀφῆκε τὰς τοιαύτας ὑποθέσεις,
 ἐπὶ δὲ τὸ σκώπτειν ἱστορίας ῥηθείσας ποιηταῖς ἤλθεν.
 ἀνεύθυνον γὰρ τὸ τοιοῦτον, οἷον διασύρειν Ὅμηρον εἰπόντα
 τι ἢ τὸν δεῖνα τῆς τραγωδίας ποιητήν. τοιαῦτα δὲ δρά- 10
 ματα καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ κωμωδίᾳ ἔστιν εὔρειν, ἅπερ τελευ-
 ταῖον ἐδιδάχθη λοιπὸν τῆς ὀλιγαρχίας κρατυνθείσης. οἱ
 γοῦν Ὀδυσσεῖς Κρατίνου οὐδενὸς ἐπιτίμησιν ἔχουσι, δια-
 συρμὸν δὲ τῆς Ὀδυσσεΐας Ὁμήρου. τοιαῦται γὰρ αἱ κατὰ
 τὴν μέσῃ κωμωδίαν ὑποθέσεις εἰσίν· μύθους γὰρ τινὰς 15
 τιθέντες ἐν ταῖς κωμωδίαις τοῖς παλαιότεροις εἰρημένους
 διέσυρον ὡς κακῶς ῥηθέντας· καὶ τὰς παραβάσεις παρη-
 τήσαντο, διὰ τὸ τοὺς χορηγούς ἐπιλεῖψαι χορῶν οὐκ ὄν-
 των. οὐ μὴν οὐδὲ τὰ προσωπεῖα ὁμοιοτρόπως τοῖς ἐν τῇ
 παλαιᾷ κωμωδίᾳ κατεσκευασμένοις εἰσήγον. ἐν μὲν γὰρ 20
 τῇ παλαιᾷ εἵκαζον τὰ προσωπεῖα τοῖς κωμωδομένοις, ἵνα,
 πρὶν τι καὶ τοὺς ὑποκριτὰς εἰπεῖν, ὁ κωμωδοῦμενος ἐκ τῆς
 ὁμοιότητος τῆς ὄψεως κατάδηλος ᾗ· ἐν δὲ τῇ μέσῃ καὶ
 νέα κωμωδία ἐπίτηδες τὰ προσωπεῖα πρὸς τὸ γελοιότερον
 ἐδημιούργησαν, δεδοικότες τοὺς Μακεδόνας καὶ τοὺς ἐπηρ- 25
 τημένους ἐξ ἐκείνων φόβου, ἵνα μηδὲ ἐκ τύχης τινὸς ὁμοιό-
 της προσώπου συμπέσῃ τινὶ Μακεδόνων ἄρχοντι καὶ δόξας
 ὁ ποιητὴς ἐκ προαιρέσεως κωμωδεῖν δίκας ὑπόσχη. ὀρῶμεν
 γοῦν τὰ προσωπεῖα τῆς Μενάνδρου κωμωδίας τὰς ὀφρῦς
 ὁποίας ἔχει καὶ ὅπως ἐξεστραμμένον τὸ στόμα καὶ οὐδὲ 30
 κατ' ἀνθρώπων φύσιν.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ διαφορᾶς χαρακτηρῶν.

- XXVII** Κρατῖνος ὁ τῆς παλαιᾶς κωμωδίας ποιητής, ἄτε δὴ κατὰ τὰς Ἀρχιλόχου ζητήσεις, αὐστηρὸς μὲν ταῖς λοιδορίαις ἐστίν. οὐ γὰρ ὥσπερ ὁ Ἀριστοφάνης ἐπιτρέχειν τὴν χάριν τοῖς σκώμασι ποιεῖ, τὸ φορτικὸν τῆς ἐπιτιμήσεως διὰ ταύ-
- 5** τῆς ἀναιρῶν, ἀλλ' ἀπλῶς καὶ κατὰ τὴν παροιμίαν γυμνῇ τῇ κεφαλῇ τίθησι τὰς βλασφημίας κατὰ τῶν ἀμαρτανόντων. πολλῆς δὲ καὶ τῆς τροπῆς τυγχάνει. εὐστοχος δὲ ὢν ἐν ταῖς ἐπιβολαῖς τῶν δραμάτων καὶ διασκευαῖς, εἴτα προῖων καὶ διασπῶν τὰς ὑποθέσεις οὐκ ἀκολούθως πληροῖ
- 10** τὰ δράματα. Εὐπόλις δὲ εὐφάνταστος μὲν εἰς ὑπερβολὴν ἐστὶ κατὰ τὰς ὑποθέσεις. τὰς γὰρ εἰσηγήσεις μεγάλας τῶν δραμάτων ποιεῖται, καὶ ἤνπερ ἐν τῇ παραβάσει φαντασίαν κινουῖσιν οἱ λοιποὶ, ταύτην ἐκεῖνος ἐν τοῖς δράμασιν ἀναγαγεῖν ἰκανὸς ὢν ἐξ Ἄιδου νομοθετῶν πρόσωπα, καὶ δι'
- 15** αὐτῶν εἰσηγούμενος ἢ περὶ θέσεως νόμων ἢ καταλύσεως. ὥσπερ δὲ ἐστὶν ὑψηλός, οὕτω καὶ ἐπίχαρις, καὶ περὶ τὰ σκώματα λίαν εὐστοχος. ὁ δὲ Ἀριστοφάνης τὸν μέσον ἐλήλακε τῶν ἀνδρῶν χαρακτηῖρα. οὔτε γὰρ πικρὸς λίαν ἐστὶν ὥσπερ ὁ Κρατῖνος οὔτε χαρίεις ὥσπερ ὁ Εὐπόλις,
- 20** ἀλλ' ἔχει καὶ πρὸς τοὺς ἀμαρτάνοντας τὸ σφοδρὸν τοῦ Κρατῖνου καὶ τὸ τῆς ἐπιτριχούσης χάριτος Εὐπόλιδος.

2. κατὰ τὰς Ἀρχιλόχου ζητήσεις] V. Hist. crit. p. 53.
 4. τὸ φορτικὸν] V. Hist. crit. p. 223. 6. γυμνῇ τῇ κεφαλῇ] Theophyl. Histor. III 15 εἰς τὸν βασιλέα γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἐβλασφήμον. Cfr. Clemens Alexand. Paed. II p. 82, 42 Sylb. 7. πολλῆς] Ita cor-
 rexi Quaest. sc. I p. 20. Vulgo πολὺς. 12. φαν-
 τασίαν] V. Hist. crit. p. 108. 17. σκώματα] Ita scripsi pro σκέματα Quaest. scen. I p. 39. Cfr. Hist. crit. p. 108.

Περὶ κωμωδίας.

Τὴν κωμωδίαν ἠύρησθαί φασιν ὑπὸ Σουσαριῶνος· τὴν δὲ ὀνομασίαν ἔχειν οἱ μὲν ὅτι ἐπὶ τὰς κώμας περιμόντες ἦδον καὶ ἐπεδεικνυντο, μήπω πόλεων οὐσῶν, ἀλλ' ἐν κώμας οἰκούντων τῶν ἀνθρώπων, οἱ δὲ ἀντιλέγοντές φασὶ μὴ κώμας καλεῖσθαι παρὰ Ἀθηναίους, ἀλλὰ δήμους, καὶ 5 κωμωδίαν αὐτὴν καλοῦσιν, ἐπεὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐκώμαζον.

Τὴν αὐτὴν δὲ καὶ τρυγωδίαν φασὶ διὰ τὸ τοῖς εὐδοκιμοῦσιν ἐπὶ τῷ Ἀθηναίῳ γλεῦκος δίδοσθαι, ὅπερ ἐκάλουν τρύγα, ἢ ὅτι μήπω προσωπεῖων ἠύρημένων τρυγὶ διαχρίοντες τὰ πρόσωπα ὑπεκρίνοντο. γεγόνασι δὲ μεταβολαὶ κω- 10 μωδίας τρεῖς· καὶ ἢ μὲν ἀρχαία, ἢ δὲ νέα, ἢ δὲ μέση. οἱ μὲν οὖν τῆς ἀρχαίας κωμωδίας ποιηταὶ οὐχ ὑποθέσειως ἀληθοῦς, ἀλλὰ παιδείας εὐτραπέλου γινόμενοι ζηλωταὶ τοὺς ἀγῶνας ἐποίουν. καὶ φέρεται αὐτῶν πάντα τὰ δράματα τξέ σὺν τοῖς ψευδεπιγράφοις. τούτων δὲ εἰσὶν ἀξιολογώ- 15 τατοὶ Ἐπίχαρμος Μάγνης Κρατῖνος Κράτης Φερεκράτης Φρόνιχος Εὐπολις Ἀριστοφάνης.

Ἐπίχαρμος. οὗτος πρῶτος τὴν κωμωδίαν διορθωμένην ἀνεκτήσατο πολλὰ προσφιλοτεχνήσας. χρόνοις δὲ γέγονε κατὰ τὴν οὔ' Ὀλυμπιάδα· τῇ δὲ ποιήσῃ γνωμικὸς καὶ εὐ- 20 ρετικὸς καὶ φιλότεχνος. σώζεται δὲ αὐτοῦ δράματα μ', ὧν ἀντιλέγονται δ'.

Μάγνης δὲ Ἀθηναῖος ἀγωνισάμενος Ἀθήνησι νίκας ἔσχεν ἰά. τῶν δὲ δραμάτων αὐτοῦ οὐδὲν σώζεται. τὰ δὲ ἐπιφερόμενά ἐστιν ἑννέα. 25

Κρατῖνος Ἀθηναῖος νικᾷ μετὰ τὴν πέ' Ὀλυμπιάδα,

18. Ἐπίχαρμος] Addidit Dindorfius. 26. μετὰ τὴν πέ'] Fort. κατὰ τὴν πά. V. Hist. crit. p. 45.

τελευταῖα δὲ Λακεδαιμονίων εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβαλόντων
 XXIX τὸ πρῶτον, ὡς φησιν Ἀριστοφάνης,
 ὠρακιάσας· οὐ γὰρ ἐξηνέσχετο
 ἰδεῖν πίθον καταγνύμενον οἴνου πλέων.

5 γέγονε δὲ ποιητικώτατος, κατασκευάζων εἰς τὸν Αἰσχύλου
 χαρακτῆρα. φέρεται δὲ δράματα αὐτοῦ κά.

Κράτης Ἀθηναῖος. τοῦτον ὑποκριτὴν φασὶ γεγονέναι
 τὸ πρῶτον, ὃς ἐπιβέβληκε Κρατίνῳ, πάννυ γελῶς καὶ ἰλα-
 ρὸς γινόμενος, καὶ πρῶτος μεθύοντας ἐν κωμῳδίᾳ προή-
 10 γαγε. τούτου δράματά ἐστιν ἑπτὰ.

Φερεκράτης Ἀθηναῖος νικᾷ ἐπὶ θεάτρῳ γινόμενος·
 ὁ δὲ ὑποκριτὴς ἐζήλωκε Κράτητα. καὶ αὐτὸ τοῦ μὲν λαιδο-
 ρεῖν ἀπέστη, πράγματα δὲ εἰσηγούμενος καινὰ ἠυδοκίμει,
 γενόμενος εὐρετικὸς μύθων.

15 Φρύνιχος Φράδμονος ἔθανεν ἐν Σικελίᾳ.

Εὐπολις Ἀθηναῖος ἐδίδαξεν ἐπὶ ἄρχοντος Ἀπολλοδώ-
 ρου, ἐφ' οὗ καὶ Φρύνιχος, γεγονὼς δυνατὸς τῇ λέξει καὶ
 ζηλῶν Κρατίνον, πολὺ γε λαιδορον καὶ σκαιὸν ἐπιφαίνει.
 γέγραπται δὲ αὐτῷ δράματα ἰδ'.

20 Ἀριστοφάνης Φιλίππου Ἀθηναῖος, μακρολογώτατος
 Ἀθηναίων, καὶ εὐφυῖα πάντας ὑπεραίρων, ζηλῶν δὲ Εὐρι-
 πίδην, τοῖς δὲ μέλει λεπτότερος. ἐδίδαξε δὲ πρῶτος ἐπὶ

2. Ἀριστοφάνης] Pac. 703. 10. προήγαγε] Fortasse πα-
 ρήγαγε scribendum, quod solenne verbum est de inducen-
 dis personis. Vid. Athen. III p. 117 d. VI p. 230 b. VII
 p. 294 b. IX p. 383 c. XIII p. 571 f. 572 c. XV p. 688 a
 et Diogenes Laert. II 28, ubi παρεισάγων scribebat Her-
 mannus Praef. Nub. p. XXXVI. 11. ἐπὶ θεάτρῳ] V.
 Hist. crit. p. 66. 15. Φρύνιχος—Σικελία] Haec spe-
 ctant ad Phrynichum tragicum, de quo obiter hoc loco
 egerat scriptor. De Phrynicho comico quae idem attu-
 lerat, exciderunt omnia. Hinc corrige Hist. crit. p. 146.
 18. Dindorfius πολὺ τὸ λαιδορον τε καὶ σκαιόν, fort.
 ex codd. 20. μακρολογώτατος] Beattieus coni. μακρο-
 λογώτατος. 22. πρῶτος] Bekk. πρῶτον.

ἀρχοντας Διοτίμου διὰ Καλλιστράτου. τὰς μὲν γὰρ πολυ- XXX
 τικὰς τούτῳ φασὶν αὐτὸν διδόναι, τὰ δὲ κατ' Εὐριπίδου
 καὶ Σωκράτους Φιλωνίδη. διὰ δὲ τοῦτο νομισθεὶς ἀγαθὸς
 ποιητὴς τοὺς λοιποὺς ἐπιγραφόμενος ἐνίκα. ἔπειτα τῷ υἱῷ
 ἐδίδου τὰ δράματα, ὄντα τὸν ἀριθμὸν νδ', ὧν νόθα δ'. 5

Τῆς δὲ μέσης κωμωδίας οἱ ποιηταὶ πλάσματος μὲν
 οὐχ ἦσαντο ποιητικοῦ, διὰ δὲ τῆς συνήθους ἰόντες λαλιᾶς
 λογικὰς ἔχουσι τὰς ἀρετάς, ὥστε σπάνιον ποιητικὸν εἶναι
 χαρακτηῖρα παρ' αὐτοῖς. κατασχολοῦνται δὲ πάντες περὶ
 τὰς ὑποθέσεις. τῆς μὲν οὖν μέσης κωμωδίας εἰσὶ ποιηταὶ 10
 νζ', καὶ τούτων δράματα χιζ'. τούτων δὲ εἰσὶν ἀξιολογώ-
 τatoi Ἀντιφάνης καὶ Ἀλεξίς.

Ἀντιφάνης μὲν οὖν Στεφάνου Ἀθηναῖος· καὶ ἤρξατο
 διδάσκειν μετὰ τὴν ἡ' Ὀλυμπιάδα. καὶ φασὶν αὐτὸν γε-
 νέσθαι μὲν τῶν ἀπὸ Θεσσαλίας ἐκ Λαρίσσης, παρεγγραφῆ- 15
 ναι δὲ εἰς τὴν Ἀθηναίων πολιτείαν ὑπὸ Δημοσθένους.
 γενέσθαι δὲ λέγουσιν αὐτὸν εὐφρέστατον εἰς τὸ γράφειν
 καὶ δραματοποιεῖν. ἐτελεύτησε δὲ ἐν Χίῳ καὶ τὰ ὄστα αὐ-
 τοῦ εἰς τὰς Ἀθήνας μετηνέχθη. τῶν δὲ κωμωδιῶν αὐ-
 τοῦ τινὰς καὶ ὁ Στέφανος ἐδίδαξεν. ἔστι δὲ αὐτοῦ δρά- 20
 ματα σζ'. *)

Τῆς δὲ νέας κωμωδίας γεγόνασι μὲν ποιηταὶ ξδ', ἀξιο-
 λογώτατοι δὲ τούτων Φιλῆμων Μένανδρος Δίφιλος Φι-
 λιππίδης Ποσειδίππος Ἀπολλόδωρος.

Φιλῆμων μὲν οὖν Δάμωνος Συρακούσιος· μετέσχε δὲ 25

1. Διοτίμου] Ita Scaliger pro Φιλοτίμου ad Eusebium
 p. 128. 2. τούτῳ] Ita Petitus Misc. p. 2. Vulgo
 τοῦτον. 5. νδ'] Dindarfus μδ'. 6. οἱ] Vulgo δύο.
 Correxī Quaest. sc. II p. 4. 11. χιζ'] Fort. ωιζ. V.
 Hist. crit. p. 271. 12. Ἀλεξίς] Legebatur Στέφανος.
 Correxī Quaest. sc. II p. 51. Cfr. Hist. crit. p. 304.
 18. Χίῳ] Fortasse Κίῳ. Cfr. Histor. crit. p. 304.

*) Exciderunt quae de Alexide scripserat auctor.

τῆς τῶν Ἀθηναίων πολιτείας. ἐδίδαξε δὲ πρὸ τῆς ῥῆ' Ὀλυμπιάδος. σώζεται δὲ αὐτοῦ δράματα ἑπτὰ πρὸς τοὺς ἐνενήκοντα.

Μένανδρος δὲ Διοπείδους υἱός, Ἀθηναῖος, λαμπρὸς
 5 καὶ βίῳ καὶ γένει, συνδιατρίψας δὲ τὰ πολλὰ Ἀλέξιδι ὑπὸ
 τούτου δοκεῖ παιδευθῆναι. ἐδίδαξε δὲ πρῶτος ἔφηβος ὢν
 ἐπὶ Διοκλέους ἄρχοντος. γέγονε δ' εὐφυέστατος πάνυ. γέ-
 XXXI γραφε δὲ πάντα δράματα ῥή. τελευτᾷ δὲ ἐν Ἀθήναις
 ἐτῶν ὑπάρχων νζ'.

10 Δίφιλος Σινωπεὺς κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐδίδαξε Με-
 νάνδρῳ. τελευτᾷ δὲ ἐν Σμύρνῃ. δράματα δὲ αὐτοῦ ρ'. *)

Ἄλλως περὶ κωμωδίας.

Τὸ παλαιὸν οἱ ἐν ταῖς κώμαις ἀδικούμενοι ὑπὸ τῶν
 πολιτῶν νυκτὸς ἀπήρχοντο παρὰ τὸν δῆμον ἐκείνον ἔνθα
 ὁ ἀδικήσας ἦν, καὶ ἔλεγον ὅτι ἔστι τις ἐνταῦθα ποιῶν εἰς
 15 τοὺς γεωργοὺς τάδε. καὶ τοῦτο ποιοῦντες ὑπεχώρουν λέγον-
 τες καὶ τοῦνομα. μεθ' ἡμέραν δὲ ὁ δράσας ἐξητάζετο, καὶ
 οὕτω αἰσχυνάμενος ἀνεστέλλετο τοῦ ἀδικεῖν. ὁρῶντες οὖν
 οἱ πολῖται τοῦτο χρήσιμον τῇ πόλει καὶ ἀδικίας ἀποτρε-
 πτικὸν ἐκέλευσαν τοὺς ἀδικουμένους ἐπὶ μέσης ἀγορᾶς τοὺς
 20 ἀδικήσαντας κωμωδεῖν. οἱ δὲ δεδιότες αὐτοὺς ὥστε πλου-
 σίους πηλῶ χρίοντες καὶ τρυγία ἐπὶ μέσης ἀγορᾶς τοὺς
 ἀδικοῦντας ἐκωμῶδουν. ἐπεὶ δὲ μεγάλα ἡ πόλις ὠφελεῖτο
 ἐκ τούτου, ποιητὰς ἔταξαν ἐπὶ τούτῳ, κωμωδεῖν ὃν ἂν βού-
 λωνται ἀκωλύτως. ἐπεὶ δὲ ἡ κακία προέκοπτεν, οἱ πλούσιοι
 25 καὶ οἱ ἄρχοντες μὴ βουλόμενοι κωμωδεῖσθαι τοῦ μὲν φα-

6. πρῶτος] Bekkerus πρῶτον. 9. νζ'] Bekkerus νβ'.

*) Hic quoque exciderunt ea quae de Philippide Posidippo et Apollodoro auctor commentatus erat.

νερώς κωμωδεῖν ἐκώλυσαν, ἐκέλευσαν δὲ κρύφρα, οἷον αἰνε-
 γματωδῶς. εἶτα δὴ καὶ τοῦτο ἐκώλυσαν. καὶ πτωχοὺς ἔσκα-
 πτον, εἰς δὲ πλουσίους καὶ ἐνδόξους οὐ. γέγονε δὲ τῆς μὲν
 πρώτης κωμωδίας ἄριστος τεχνίτης οὗτος ὁ Ἀριστοφάνης
 καὶ Εὐπολις, τῆς δὲ δευτέρας Πλάτων, τῆς δὲ τρίτης Μέ- 5
 νανδρος. κωμωδία οὖν, ἢ ὅτι οἱ ἀπὸ κωμῶν συναγόμενοι
 ἤδον ταῦτα, ἢ ὅτι ἐν καιρῷ κώματος ἤδον· ἔστι δὲ ταύτην
 εἰπεῖν καὶ τραγωδίαν, οἰονεὶ τραγωδίαν τινὰ οὖσαν, ὅτι XXXII
 τραγῳδία χραιόμενοι ἐκωμῶδουν. καὶ τῆς μὲν τραγωδίας τὸ
 εἰς ἔλεον κινήσαι τοὺς ἀκροατάς, τῆς δὲ κωμωδίας τὸ εἰς 10
 γέλωτα. διὸ φασιν ἢ μὲν τραγωδία λύει τὸν βίον, ἢ δὲ
 κωμωδία συνίστησιν.

Ἄλλως περὶ κωμωδίας.

Τῆς κωμωδίας τὸ μὲν ἔστιν ἀρχαῖον, τὸ δὲ νέον, τὸ
 δὲ μέσον. τῆς δὲ νέας διαφέρει ἢ παλαιὰ κωμωδία χρόνῳ,
 διαλέκτῳ, ὕλῃ, μέτρῳ, διασκευῇ. χρόνῳ μὲν καθὸ ἢ μὲν 15
 νέα ἐπὶ Ἀλεξάνδρου ἢ δὲ παλαιὰ ἐπὶ τῶν Πελοποννησια-
 κῶν εἶχε τὴν ἀκμὴν. διαλέκτῳ δὲ καθὸ ἢ μὲν νέα τὸ σα-
 φέστερον ἔχει, τῇ νέᾳ κεχρημένη Ἀττικῇ, ἢ δὲ παλαιὰ τὸ
 δεινὸν καὶ ὑψηλὸν τοῦ λέγειν, ἐνίοτε δὲ ἐπιτηδεύει καὶ λέ-
 ξεις τινάς. ὕλῃ δὲ καθὸ ἢ μὲν νέα κατὰ τὸ πλεῖστον στρέ- 20
 φεται περὶ τὸ ἰαμβικὸν σπανίως δὲ μέτρον ἕτερον, ἐν δὲ
 τῇ παλαιᾷ πολυμετρία τὸ σπουδαζόμενον. διασκευῇ δὲ, ὅτι

5. Πλάτων] V. Hist. crit. p. 61. 14. τὸ δὲ μέ-
 σον] Haec delenda videntur. Apertum est ex se-
 quentibus, qui haec commentatus est ex eorum fuisse
 numero grammaticorum qui in duas aetates atticae co-
 mediae historiam dispescerent. 20. Supplendum
 videtur ὕλῃ δὲ καθὸ ἢ μὲν νέα [οὐκ ἀληθεῖς ἔχει τὰς
 ὑποθέσεις; ἢ δὲ παλαιὰ ἀληθεῖς, μέτρῳ δὲ καθὸ ἢ μὲν
 νέα] κατὰ τὸ πλεῖστον κτλ.

- ἐν μὲν τῇ νέᾳ χοροῦ οὐκ ἔδει ἐν ἐκείνῃ δὲ δεῖ. καὶ αὐτὴ δὲ ἢ παλαιὰ ἑαυτῆς διαφέρει. καὶ γὰρ οἱ ἐν Ἀττικῇ πρῶτον συστησάμενοι τὸ ἐπιτήδευμα τῆς κωμωδίας (ἦσαν δὲ οἱ περὶ Σουσαρίωνα) καὶ τὰ πρόσωπα εἰσήγον ἀτάκτως, καὶ
- 5 μόνος ἦν γέλως τὸ κατασκευαζόμενον. ἐπιγενόμενος δὲ ὁ Κρατῖνος κατέστησε μὲν πρῶτον τὰ ἐν τῇ κωμωδίᾳ πρόσωπα μέχρι τριῶν, συστήσας τὴν ἀταξίαν καὶ τῷ χαριέντι τῆς κωμωδίας τὸ ὠφέλιμον προσέθηκε, τοὺς κακῶς πράττοντας διαβάλλων καὶ ὡσερ δημοσίᾳ μάστιγι τῇ κωμω-
- 10 δία κολάζων· ἀλλ' ἔτι μὲν καὶ οὗτος τῆς ἀρχαιότητος μετείχε καὶ ἡρέμα πως τῆς ἀταξίας. ὁ μὲντοι γε Ἀριστοφάνης μεθοδεύσας τεχνικώτερον τῆς μεθ' ἑαυτοῦ τὴν κωμω-
- XXXIII δίαν, ἐνέλαμψεν ἐν ἅπασιν, ἐπίσημος ὄφθεις οὕτω, καὶ οὕτω πᾶσαν κωμωδίαν ἐμελέτησε. καὶ γὰρ τὸ τούτου δρα-
- 15 μα ὁ Πλοῦτος νεωτερίζει κατὰ τὸ πλάσμα. τὴν τε γὰρ ὑπόθεσιν οὐκ ἀληθῆ ἔχει καὶ χορῶν ἐστέρηται· ὅπερ τῆς νέας ὑπῆρχε κωμωδίας.

Ἄλλως περὶ κωμωδίας.

- Ὅτι ὁ γέλως τῆς κωμωδίας ἔκ τε λέξεων καὶ πραγμάτων ἔχει τὴν σύστασιν. ἐκ μὲν τῆς λέξεως κατὰ τρόπους
- 20 ἑπτὰ. πρῶτον καθ' ὁμωνυμίαν, ὡς τὸ διαφοροῦμενος, οἶον τὸ μέτρον. δεύτερον καὶ κατὰ συνωνυμίαν, ὡς τὸ „Ἐκὼ δὲ καὶ κατέρχομαι”· ταῦτόν γάρ ἐστιν. τρίτον κατὰ ἀδελφίαν, ὡς ὅταν τις τῷ αὐτῷ ὀνόματι χρήσῃται. τέταρτον κατὰ περιωνυμίαν, ὅταν τῷ κυρίῳ ἔξωθέν τις ἄπτηται, ὡς
- 25 τὸ „Μῶμαξ καλοῦμαι Μίδαξ.” πέμπτον κατὰ ὑποκορισμὸν,

4. Σουσαρίωνα] V. Quaest. scen. Spec. I p. 7 sive Hist. crit. p. 25. 23. Aristoph. Ran. 1157. 24. περιωνυμίαν] Fortasse παρωνυμίαν. 25. Μίδαξ] Fortasse Μειδίας.

ὡς τὸ „Σωκρατίδιον” „Εὐριπίδιον”. ἔχον κατὰ ἐξαλλαγὴν, ὡς τὸ „Ὡ Βδεῦ δέσποτα” ἀντὶ τοῦ „Ὡ Ζεῦ”. ἑβδομον κατὰ σχῆμα λέξεως τούτῳ γίνεται ἡ φωνή, ἣ τοῖς ὁμογενέσιν. ἐκ δὲ τῶν πραγμάτων κατὰ τρόπους δύο. πρῶτον κατὰ ἀπάτην, ὡς Στρεψιάδης πεισθεὶς ἀληθεῖς εἶναι τοὺς 5 περὶ ψυχῆς λόγους. δεύτερον κατὰ ὁμοίωσιν. ἣ δὲ ὁμοίωσις εἰς δύο τέμνεται, ἣ εἰς τὸ βέλτιον, ὡς ὁ Ξανθίας εἰς Ἡρακλέα, ἣ εἰς τὸ χεῖρον, ὡς ὁ Διόνυσος εἰς Ξανθίαν.

Ὁ χορὸς ὁ κωμικὸς εἰσήγετο ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ, τῷ νῦν XXXIV λεγομένῳ λογείῳ. καὶ ὅτε μὲν πρὸς τοὺς ὑποκριτὰς διελέ- 10 γετο, πρὸς τὴν σκηνὴν ἀφεώρα, ὅτε δὲ ἀπελθόντων τῶν ὑποκριτῶν τοὺς ἀναπαίστους διεξήκει, πρὸς τὸν δῆμον ἀπεστρέφετο. καὶ τοῦτο ἐκαλεῖτο στροφή. ἦν δὲ τὰ ἱαμβεῖα τετράμετρα. εἶτα τὴν ἀντίστροφον προσάδοντες πάλιν τετράμετρα ἐπέλεγον ἴσων στίχων. ἦν δὲ ἐπὶ τὸ πλεῖστον 15 ἐκαλεῖτο δὲ ταῦτα ἐπιρρήματα. ἣ δὲ ὅλη πάροδος τοῦ χοροῦ ἐκαλεῖτο πυράβασις. Ἀριστοφάνης ἐν Ἰππεῦσιν „Εἰ μὲν τις ἀνὴρ τῶν ἀρχαίων κωμωδοδιδάσκαλος ἡμᾶς ἠγά- κασεν ἐπὶ τὸ μέτρον παραβῆναι.”

Τῶν τῆς ἀρχαίας κωμωδίας ποιητῶν ὀνόματα
καὶ δράματα.

Θεοπόμπου δράματα ιζ. Στράτιδος δράματα ιζ'. Φε- 20 ρεκράτους δράματα ιη. Κράτητος δράματα η'. Πλάτωνος δράματα κη. Τηλεκλείδου δράματα ε'. Φρυνίχου δράματα ε.

Ὅτι κατὰ τρόπους δέκα διαφέρει τὸ ἐλληνίζειν τοῦ ἀττικίζειν, κατὰ ἀναλογίαν, παρὰ τὴν ἐτυμολογίαν, παρὰ τὰ

2. Βδεῦ] V. Dindorfius ad Lysistr. 940. 6. ψυχῆς] Dindorfius ψύλλης, fort. ex codd. 17. ἴσων στίχων] Bekkerus εἰς ὧν στίχος. 19. Aristoph. Equ. 507.

τὴν παροιμίαν, ὡς ἄλλοις πονοῦντα. ἔσπερον δὲ καὶ αὐτὸς ἠγωνίσαστο. διεχθρεύσας δὲ μάλιστα Κλέωνι τῷ δημαγωγῷ καὶ γράψας κατ' αὐτοῦ τοὺς Ἰππέας, ἐν οἷς διελέγχει αὐτοῦ τὰς κλοπὰς καὶ τὸ τυραννικόν, οὐδενὸς δὲ τῶν σκευο- XXXVI
ποῶν τολμήσαντος τὸ πρόσωπον αὐτοῦ σκευάσαι δι' ὑπερ- 5
βολὴν φόβου, ἅτε δὴ τυραννικοῦ ὄντος, μηδὲ μὴν ὑποκρί-
κεσθαί τινος τολμῶντος, δι' ἑαυτοῦ Ἀριστοφάνης ὑπεκρί-
νατο, αὐτοῦ τὸ πρόσωπον μίλτω χρίσας, καὶ αἴτιος αὐτῷ
ἦγερον ζημίας πέντε ταλάντων, ἃ ὑπὸ τῶν Ἰππέων κατεδι-
κάσθη, ὡς φησιν ἐν Ἀχαρνεῦσιν

Ἐγὼ δ' ἐφ' ᾧ γε τὸ κέαρ ἠὲ φράνθηεν ἰδῶν,
τοῖς πέντε ταλάντοις οἷς Κλέων ἐξήμεσεν.

διήχθρευσεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἀριστοφάνης, ἐπειδὴ ξενίας γραφὴν
κατ' αὐτοῦ ἔθετο, καὶ ὅτι ἐν δράματι αὐτοῦ Βαβυλωνίους
διέβαλε τῶν Ἀθηναίων τὰς κληρωτὰς ἀρχὰς παρόντων 15
ξένων. ὡς ξένον δὲ αὐτὸν ἔλεγε παρόσον οἱ μὲν αὐτὸν φασὶ
Ῥόδιον ἀπὸ Λίνδου, οἱ δὲ Αἰγινήτην, στοχαζόμενοι ἐκ τοῦ
πλεῖστον χρόνον τὰς διατριβὰς αὐτόθι ποιῆσθαι, ἢ καὶ
ὅτι ἐκέκμητο ἐκεῖσε. κατὰ τινὰς δὲ, ὡς ὅτι ὁ πατήρ αὐτοῦ
Φίλιππος Αἰγινήτης. ἀπολυθῆναι δὲ αὐτὸν εἰπόντα ἀστειῶς 20
ἐκ τοῦ Ὀμήρου ταῦτα

Μήτηρ μὲν τ' ἐμέ φησι τοῦ ἔμμεναι, αὐτὰρ ἔγωγε
εὐκ οἶδ'· οὐ γάρ πώ τις ἰὸν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω.

δεύτερον δὲ καὶ τρίτον συκοφαντηθεὶς ἀπέφυγε, καὶ
οὕτω φανερός κατασταθεὶς πολίτης κατεκράτησε τοῦ Κλέω- 25
πος. ὅθεν φησὶν „Αὐτὸς δ' ἑμαυτὸν ὑπὸ Κλέωνος ἄτε
ἵναθον ἐπίσταμαι δὴ” καὶ τὰ ἐξῆς. φασὶ δὲ αὐτὸν εὐδο-
κμηῆσαι συκοφάντας καταλύσαντα· οὗς ὠνόμασεν ἠπιάλους XXXVII
ἐν Σφηξίν, ἐν οἷς φησὶν „Οἱ τοὺς πατέρας αὐτῶν ἦγγον

10. Ἀχαρνεῦσιν] Vs. 5.

21. Ὀμήρου] Odys. I

215.

26. φησὶν] Acharn. 377.

29. Σφηξίν]

Vs. 1039.

νύκτωρ, καὶ τοὺς πάππους ἀπέπνυγον.” μάλιστα δὲ ἐπηνέθη καὶ ἡγαπήθη ὑπὸ τῶν πολιτῶν· ἐπειδὴ δὲ διὰ τῶν ἑαυτοῦ δραμάτων ἐσπούδασε δεῖξαι τὴν τῶν Ἀθηναίων πολιτείαν ὡς ἐλευθέρα τέ ἐστι καὶ ὑπ’ οὐδενὸς τυράννου
 5 δουλαγωγουμένη, ἀλλ’ ὅτι δημοκρατία ἐστὶ καὶ ἐλευθερος ὢν ὁ δῆμος ἄρχει ἑαυτοῦ. τούτου χάριν ἐπηνέθη καὶ ἐστεφανώθη θαλλῶ τῆς ἱερᾶς ἐλαίας, ὃς νενόμισται ἰσότιμος χρυσῷ στεφάνῳ, εἰπὼν ἐκεῖνα ἐν τοῖς Βατράχοις περὶ τῶν ἀτίμων „Τὸν ἱερὸν χορὸν δίκαιον πολλὰ χρηστὰ τῇ πό-
 10 λει συμπαραίνειν.”

᾿Ωνομάσθη δὲ ἀπ’ αὐτοῦ, ἐπειδὴ ἔνδοξον, τὸ μέτρον τὸ Ἀριστοφάνειον. οὕτω δὲ γέγονεν ἡ φήμη τοῦ ποιητοῦ ὡς καὶ παρὰ Πέρσαις διήκειν καὶ τὸν βασιλέα Περσῶν πυνθάνεσθαι παρ’ ὀποτέροις εἶη ὁ κωμωδοποιός. φασὶ δὲ
 15 καὶ Πλάτωνα Διονυσίῳ τῷ τυράννῳ βουληθέντι μαθεῖν τὴν Ἀθηναίων πολιτείαν πέμψαι τὴν Ἀριστοφάνους ποιήσιν [τὴν κατὰ Σωκράτους ἐν Νεφέλαις κατηγορίαν] καὶ συμβουλευῆσαι τὰ δράματα αὐτοῦ ἀσκηθέντα μαθεῖν αὐτῶν τὴν πολιτείαν. ἐγένετο δὲ καὶ αἴτιος ζήλου τοῖς νέοις κω-
 20 μικοῖς, λέγω δὲ Φιλῆμονι καὶ Μενάνδρῳ. ψηφίσματος γὰρ γενομένου χορηγοῦ ὥστε μὴ ὀνομαστὶ κωμωδεῖν τινα, καὶ τῶν χορηγῶν οὐκ ἀντεχόντων πρὸς τὸ χορηγεῖν, καὶ παντάπασιν ἐκλελοιπυίας τῆς ὕλης τῶν κωμῳδιῶν διὰ τούτων αὐτῶν, αἴτιον γὰρ κωμωδίας τὸ σκώπτειν τινὰς, ἔγραψε
 25 [κωμωδίας τινὰς] Κώκαλον, ἐν ᾧ εἰσάγει φθορὰν καὶ ἀνα-
 XXXVIII γνωρισμὸν καὶ τᾶλλα πάντα ἃ ἐξήλωσε Μένανδρος. πάλιν δὲ ἐκλελοιπότης καὶ τοῦ χορηγεῖν τὸν Πλουῦτον γράψας εἰς

5. ἀλλ’ ὅτι Dindorfius. Vulgo ἀλλ’ οὐδὲ ὅτι.

9. Βατράχοις] Vs. 686.

13. παρὰ Πέρσαις] Cfr.

Acharn. 646.

17. τὴν—κατηγορίαν] Inclusit Bek-

kerus. 21. χορηγοῦ] Fort. χορηγικοῦ.

25. κω-

μωδίας τινὰς] Delevit Dindorfius.

τὸ διαναπαύεσθαι τὰ σκηνικὰ πρόσωπα καὶ μετ᾿ακινῶ-
σθαι, ἐπιγράφει χοροῦ, φθεγγόμενος ἐν ἐκείνοις ἅ καὶ ὀρω-
μεν τοὺς νέους ἐπιγράφοντας οὕτω ζήλω Ἀριστοφάνους. ἐν
τούτῳ δὲ τῷ δράματι συνέστησε τῷ πλήθει τὸν υἱὸν Ἀρα-
ρότα, καὶ οὕτω μετέλλαξε τὸν βίον, παῖδας καταλιπὼν 5
τρῆς, Φίλιππον ὁμώνυμον τῷ πάπῳ καὶ Νικόστρατον καὶ
Ἀραρότα, δι' οὗ καὶ ἐδίδαξε τὸν Πλοῦτον.

Τινὲς δὲ δύο φασί, Φίλιππον καὶ Ἀραρότα, ὧν καὶ
αὐτὸς ἐμνήσθη

Τὴν γυναῖκα δὲ

10

αἰσχύνομαι τῷ τ' οὐ φρονοῦντε παιδίῳ,

ἴσως αὐτοὺς λέγων.

Ἐγραψε δὲ δράματα μὲν, ὧν ἀντιλέγεται τέσσαρα ὡς
οὐκ ὄντα αὐτοῦ. ἔστι δὲ ταῦτα, Ποίησις Ναυαγὸς Νῆσοι
Νίοβις, ἃ τινες ἔφασαν εἶναι τοῦ Ἀρχίππου.

15

Ὁ κωμικὸς χορὸς συνέστηκεν ἔξ ἀνδρῶν κδ'. καὶ εἰ
μὲν ὡς ἀπὸ τῆς πόλεως ἤρχετο ἐπὶ τὸ θέατρον, διὰ τῆς
ἀριστερᾶς ἀψίδος εἰσῆι, εἰ δὲ ὡς ἀπὸ ἀγροῦ, διὰ τῆς δε-
ξιᾶς, ἐν τετραγώνῳ σχήματι, ἀφορῶν εἰς τοὺς ὑποκριτάς.
ἀναχωρούντων δὲ τῶν ὑποκριτῶν ἐπτάκις ἐστρέφετο ὁ χορὸς, 20
προσέχων ἐφ' ἑκάτερα μέρη τοῦ θεάτρου. ἐκαλεῖτο δὲ τῷ
γένει τὸ τοιοῦτον ὄνομα τῆς ὀρχήσεως παράβασις, ὁμωνύ-
μως τῷ γένει. τὸ τρίτον μακρὸν, τὸ καὶ πνῆγος. τέταρτον
στροφὴ ἢ ὠδή. τὸ πέμπτον ἐπίρρημα. τὸ ἕκτον ἀντίστρο-
φος ἢ ἀντωδή. τὸ ἕβδομον ἀντεπίρρημα.

25

Ἐποικίται Ἀριστοφάνους Καλλίστρατος καὶ Φιλωνί- XXXIX
δος, δι' ὧν ἐδίδασκε τὰ δράματα ἑαυτοῦ, διὰ μὲν Φιλωνί-
δου τὰ δημοτικά, διὰ δὲ Καλλιστράτου τὰ ἰδιωτικά.

2. χοροῦ] V. Hist. cr. p. 441.
γὸς] Benth. Πόλις Δις ναυαγός.
ὀρχημα, unde Dindorfius conl. σχῆμα.

14. Ποίησις Ναυα-
γός] Ven.

22. ὄνομα]

Ἀνάξιππος, κωμικός τῆς νίκης κωμωδίας, ἤμαρτι ἐπὶ Ἀντιγόττου καὶ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ.

Ἀντιφάνης, Ἀθηναῖος, κωμικός, νεώτερος τοῦ Παναίτιου, ἔστι δὲ καὶ ἕτερος Ἀντιφάνης, Καρύστιος, Τρανός κατὰ Θέσπιν γεγονώς τοῖς χρόνοις. καὶ Ἀντιφάνειος κωμωδία, τοῦ Ἀντιφάνους.

Ἀντιφάνης, Δημοφάνους, οἱ δὲ Στεφάνου καὶ μητρὸς Οἰνόης, Κιανός· ὡς δὲ τινες, Σμυρναῖος· κατὰ δὲ Διονύσιον, Ῥόδιος. κωμικός τῆς μέσης κωμωδίας, ἀπὸ δούλων, ὡς τινες. γέγονε δὲ κατὰ τὴν ἐννενημοστὴν τρίτην Ὀλυμπιάδα, καὶ ἔγραψε κωμωδίας τξξ. οἱ δὲ σπ'. νίκας δὲ εἶλε γ'. παιδὰ τε ἔσχε Στέφανον, καὶ αὐτὸν κωμικόν. τελευτᾷ δὲ ἐν Κίῳ οὐδ' ἐτῶν ὑπάρχων, κατὰ τινα τύχην ἀπίῳ βληθεῖς.

Ἀπολλόδωρος, Ἀθηναῖος, κωμικός. ἐποίησε δράματα μζ, ἐνίκησε ε'.

Ἀπολλόδωρος, Γελῶς, κωμικός. σύγχρονος τοῦ κωμικοῦ Μενάνδρου· δράματα αὐτοῦ Ἀποκαρτερῶν ἢ Φιλάδελφοι, Δευσοποῖος, Ἱέρεια, Γραμματόδειπνος, Ψευδαίας, Σίσυφος, Αἰσχρίων.

Ἀπολλοφάνης, Ἀθηναῖος, κωμικός ἀρχαῖος. δράματα αὐτοῦ Δάλις, Ἰφιγέρων, Κοῆτες, Δαναή, Κένταυροι.

Ἀραρώς, Ἀθηναῖος, υἱὸς Ἀριστοφάνους τοῦ κωμικοῦ, καὶ αὐτὸς κωμικός, διδάξας τὸ πρῶτον Ὀλυμπιάδι ρά. ἔστι δὲ τῶν δραμάτων αὐτοῦ Κανεύς, Καμπυλίων, Πανὸς γοναί, Ὑμέναιος, Ἀδωνις, Παρθενίδιον.

Ἀριστομένης, Ἀθηναῖος, κωμικός τῶν ἐπιδευτέρων τῆς ἀρχαίας κωμωδίας, οἱ ἦσαν ἐπὶ τῶν Πελοποννησιακῶν Ὀλυμπιάδων πζ. ἐπεκλήθη Θυρόποῖος.

Ἀριστοφάνης, Ῥόδιος, ἦτοι Αἰνδιος· οἱ δὲ Αἰγύπτιον ἐράσαν, οἱ δὲ Καμιρέα· θέσει δὲ Ἀθηναῖος. ἐπολιτογραφῆθη γὰρ παρ' αὐτοῖς κωμικός, υἱὸς Φιλίππου,

γενεῶς ἐν τοῖς ἀγῶσι κατὰ τὴν ποδ' Ὀλυμπιάδα, ἐφετῆς τοῦ τετραμέτρου καὶ ἑξαμέτρου· παῖδας οὖν Ἀραρότα, Φίλιππον, Φιλέταιρον, κωμικούς. τινὲς δὲ αὐτὸν καὶ ἀπὸ δουλον ἱστορήκασιν· δράματα δὲ αὐτοῦ καὶ ἄλλοι δὲ πεποιήκαμεν Ἀριστοφάνους· δράματα ταῦτα· Ἀχαρνεῖς, Βάτραχοι, Ἐκκλήνη, Ἐκκλησιαζούσαι, Θεσμοφοριαζούσαι, Ἰππεῖς, Λυσιστράτη, Νεφέλαι, Ὀρνίθες, Πλούτος, Σφήκες.

Ἀριστῶνυμος. V. Hist. crit. p. 198.

Ἀρχέδικος, κωμικός. τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἔστιν Ἰθαυαυτὸς καὶ Διαμαρτάνων, ὡς Ἀθηναῖος φησὶ ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς.

Ἀρχέδικος, κωμωδιογράφος, ὃς κατὰ Δημοχάρους ἔγραψε τοῦ ἀνεπιού. Διαμαρτάνους.

Ἀυγέας, Ἀθηναῖος, κωμικός. τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἄρχαῖος, Ἰθαυαυτὸς, Ἰθαυαυτὸς, ὡς κατηγόρουμένον· ἔστι δὲ τῆς μέσης κωμωδίας.

Ἀυτοκράτης, Ἀθηναῖος, κωμικός ἀρχαῖος. τῶν δραμάτων αὐτοῦ Τυμπασιστοί, ἔγραψε καὶ τραγωδίας πολλάς.

Ἀμμόξενος, Ἀθηναῖος, κωμικός. τῶν δραμάτων αὐτοῦ Σύντροφος, ὡς Ἀθηναῖος λέγει ἐν τρίτῳ Δειπνοσοφιστῶν. καὶ Ἐαυτὸν πινθῶν, ὡς πάλιν ὁ αὐτὸς ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ.

Ἀλεξικράτης. οὗτος Ἀθηναῖος κωμικός. δράματα αὐτοῦ εἰσὶν, Ἰππὸ ἑαυτῶν πλανώμενοι, ὡς Ἀθηναῖος φησὶ ἐν τρίτῳ τῶν Δειπνοσοφιστῶν.

Ἀνδρόδαρος, καὶ αὐτὸς κωμικός. τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἔστιν Ἀνθητρίξ, ὡς Ἀθηναῖος ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Δειπνοσοφιστῶν λέγει. ἐν δὲ τῷ ιβ' φησὶν, ὅτι Ἐπίκληρος καὶ Πανηγυριστοί.

Ἀποκλῆς, Ἀθηναῖος ἢ Φλιάσιος, ἀρχαῖος κωμικός, σύγχρονος Σαντυρίωνι καὶ Φιλλυλίῳ. δράματα αὐτοῦ, Θά-

Καλλίας, Ἀθηναῖος, κωμικός, υἱὸς Λυσιμάχου. ὃς ἐπεκλήθη Σχοινίων διὰ τὸ σχοινοπλόκου εἶναι πατρός. οὗ δράματα, Αἰγύπτιος, Ἀταλάντη, Κύκλωπες, Πεδῆται, Βάτραχοι, Σχολάζοντες.

Κάνθαρος, Ἀθηναῖος, κωμικός. μνημονεύεται τοῦτου δράματα, Μῆδεια, Τηρέως, Συμμαχίαι, Μύρμηκες, Ἀηδόνες.

Κηφισάδωρος, Ἀθηναῖος, τραγικός τῆς ἀρχαίας τραγωδίας. ἔστιν αὐτοῦ τῶν δραμάτων, Ἀντιλαῖς, Ἀμαζόνες, Τροφώνιος, ὕς.

Κράτης, Ἀθηναῖος, κωμικός. οὗ ἦν ἀδελφὸς Ἐπίλυκος, ποιητὴς ἐπῶν· δράματα αὐτοῦ εἰσὶν ζ'. Γέτονες, Ἡρώες, Θηρία, Λάμια, Πεδῆται, Σάμιοι. ἔγραψε δὲ καὶ καταλογάδην τινά.

Κράτης, Ἀθηναῖος, κωμικός ἕτερος, καὶ αὐτὸς τῆς ἀρχαίας κωμωδίας· φέρεται αὐτοῦ δράματα τρία, Θησαυρός, Ὀρνίθες, Φιλάργυρος.

Κρατῖνος, Καλλιμήδους, Ἀθηναῖος, κωμικός, λαμπρὸς τὸν χαρακτῆρα· φιλοπότης δὲ καὶ παιδικῶν ἠτημένος. ἦν δὲ τῆς ἀρχαίας κωμωδίας. ἔγραψε δὲ δράματα καὶ ἐνίκησε δὲ θ'.

Λύκις. λέγεται καὶ Λύκος. αὐτὸς κωμωδεῖται ὡς ψυχρὸς ποιητὴς. Ἀριστοφάνης·

Τί δῆτ' ἔδει με ταῦτα τὰ σκευὴ φέρειν,
εἴπερ ποιήσω μηδέν, ὥνπερ Φρύνιχος
εἴωθε ποιεῖν καὶ Λύκος κ' Ἀμειψίας,
σκευθοροῦσ' ἑκάστοτ' ἐν κωμωδίᾳ.

Ὅττοι οὖν οἱ τρεῖς κωμικαὶ ὑπόψυχοι. ὁ δὲ Φρύνιχος παρ' ἑκάστα ἐφορτικεύετο. κωμωδεῖται δὲ καὶ ὡς ξένος ἐπιφραυλότητι ποιημάτων, καὶ ὡς ἀλλότρια λέγων καὶ ὡς καχόμετρα. ἐγένοντο δὲ καὶ ἄλλοι τρεῖς Φρύνιχοι.

Μάγνης, Ἰκαρίου πόλεως; Ἀττικὸς ἢ Ἀθηναῖος,

κωμικός. ἐπιβάλλει δ' Ἐπιγάρμῳ νέος προσβύτη· ἐδίδαξε κωμωδίας δ' , τίκας δὲ εἶλε β'. οὗτος ἀρχαίας κωμωδίας ποιητής.

Μένανδρος, Ἀθηναῖος, κωμικός ἀρχαῖος. καὶ Μένανδρος ἕτερος, Ἀθηναῖος, Ἀποκείθους καὶ Ἠγησιόστρατης· περὶ οὗ πολλὸς παρὰ πᾶσιν ὁ λόγος. κωμικός τῆς νέας κωμωδίας, στραβὸς τὰς ὄψεις, ὄξύς δὲ τὸν νοῦν, καὶ περὶ γυναικῶν ἐκμανέστατος. γέγραφε κωμωδίας 94, καὶ ἐπιστολάς πρὸς Πτολεμαῖον τὸν βασιλέα, καὶ λόγους ἐτέρους πλείους καταλογάδην.

Μενεκράτης, κωμικός. δράματα αὐτοῦ Μανέκτωρ ἢ Ἐρμιονεύς.

Μένειππος, κωμικός. τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἔστι Κίρκωπιες καὶ ἄλλα.

Μεταγένης, Ἀθηναῖος, δούλου παῖς, κωμικός. τῶν δὲ δραμάτων αὐτοῦ ἔστι ταῦτα· Ἄδραι, Μαρμάρυθος, Θουριόπερσαι, Φιλοθύτης, Ὀμηρος ἢ Ἀσκηταί.

Μνησίμαχος, ποιητής τῆς μέσης κωμωδίας. τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἔστιν Ἴπποτρόφος, Βουδισίρις, Φίλιππος· ὡς Ἀθηναῖος ἐν Δειπνοσοφισταῖς.

Ναυσικράτης, κωμικός. τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἔστι Ναυκίληρος, Περθίς.

Νικόστρατος, κωμικός. τούτου μέμνηται Ἀθηναῖος ἐν τρίτῳ Δειπνοσοφιστῶν· λέγει δὲ ὅτι δράματα αὐτοῦ ἔστι, Πάνδαρος, ὁ καὶ Ἀντυλλος ὃς καὶ Φιλεταίρου δοκεῖ εἶναι· καὶ Ἰερσφάντης, καὶ Κλεινή· ἔστι δὲ Ἄβρα καὶ Ἡσιόδος, καὶ Διάβολος, καὶ Ἀντερῶσα, καὶ Ἐκάτη Μάγειρος, Ὄτις, Πλούτος, Σύρος, Ἀπελαννόμενος, Ψευδος στιγματίας, καὶ Τεκιστής. ταῦτα ἐν παραθήκῃ εὐρὸν κείμενά· καὶ παροιμία·

Ἐγὼ ποιήσω πάντα κατὰ Νικόστρατον.

οὗτος κωμωδίας ὑποκριτής ἦν, δοκῶν κάλλιστα ὑποκρίνισθαι.

Φιλῆταιρος· ὄνομα κώροον· Ἀθηναῖος, κωμικός, υἱὸς Ἀριστοφάνους τοῦ κωμικοῦ. δράματα δὲ αὐτοῦ καὶ ἄν ἴσθι καὶ ταῦτα· Ἀχιλλεύς, Κορινθιαστής, Κυνηγίας, Φίλανλος, Κέφαλος, Τηρέυς, Οἰνοπίων, Ἀντυλλός, καὶ Ἀντοφιλῆταιρος. ὡς δὲ τιμῆς, Νικόστρατη, Ἀταλάντη, Λαμπάδοφοροί.

Φιλῆμων, Συρακόσιος, υἱὸς Ἀάμωνος, καὶ αὐτὸς κωμικός τῆς νέας κωμωδίας. ἤκμαζεν ἐπὶ τῆς Ἀλεξάνδρου βασιλείας, βραχὺ Μενάνδρου πρότερος· ἔγραψε δὲ κωμωδίας πρὸς ἐνενηήκοντα, καὶ ἐβίωσεν ἔτη ἐννεηήκοντα ἕξ. εἰσὶ δὲ οἱ λέγουσιν ἅ καὶ ῥ'. ἐτελεύτησε δὲ ὑπὸ σφοδροῦ γέλωτος. Οὗτος δὲ Φιλῆμων ἀπῆρος ἦν τὸ σῶμα· καὶ μὲν τοὶ καὶ τὰς αἰσθήσεις πάσας ἀσινεῖς εὐμυρία τινὶ διεσώσασα· ἑμολογεῖσθαι δὲ πού καὶ τοῦτο· πολεμούντων Ἀθηναίων καὶ Ἀντιγόου, Πειραιοῖ διαιωόμενος· ὁ Φιλῆμων, ὄναρ ὄρα κώρας ἐξιούσας· τῆς οἰκίας αὐτοῦ· ἐθύκει δὲ ἐρέσθαι αὐτάς, τί βουλόμεναι καταλείπουσιν αὐτὸν, αὐτῶν δὲ ᾤετο ἀκοῦσαι λεγουσῶν, ἔξω θυρῶν ἵεναι· μὴ γὰρ εἶναι θεμιτὸν ἀκοῦσαι αὐτάς. καὶ τὸν μὲν ὄναϊρου ἐνταῦθα παύσασθαι. αὐτὸς δὲ διυπνισθεὶς τῷ παιδί περιηγεῖται ἅ τε εἶδε καὶ ὅσα ἤκουσε καὶ ἄτιμα εἶπεν. εἶτα μὲν τοὶ ἔγραψε τὰ λοιπὰ τοῦ δράματος, ὅπερ οὖν ἔτυχε διὰ τῆς παρουσίας ἄγων φροντίδος. καὶ ἐπειλυσθεὶς ἔσυχῃ ἔκατο. ἅπαντα ὑπεξέσχε. καὶ οἱ γὰρ ἔνδον ᾤοντο καθεύδειν αὐτόν. ἐπεὶ δὲ μακρὸν τοῦτο ἦν, ἐκκαλύψαντες τεθνεῶτα ἐθάσσαντο. οὐκοῦν, ὦ Ἐπίκουρε, παρήσαν· δὴ καὶ Φιλῆμων ἐνεία Μοῦσαι, καὶ ὅτε ἐμελλε τὴν ἐπινησθεΐσαν οἱ καὶ τελευταίαν ὁδὸν ἵεναι, ᾤοντο ἀπιοῦσαι· Θεοὶ γὰρ οὐδαμῆ θεμιτὸν ὄραν ἔτι νεκρούς, καὶ ἔαν ὧσι πάνυ φίλοι· οὐδέ ὄμμα χραίνειν θανασίμοισιν ἐκπνοαῖς. σὺ δὲ λέγεις αὐτούς μὴ ἡμῖν προσέχειν, ὦ μῦρος. Οὕτω φησὶν Αἰλιανὸς ἐν τῷ περὶ προνοίας.

Φαλήμων, ὁ κωμικός, καὶ αὐτὸς κωμικός, υἱὸς Φιλήμωνος τοῦ κωμικοῦ. ἐδίδαξε δὲ δράματα νδ'.

Φιλίππιδης, Ἀθηναῖος, κωμικός καὶ αὐτὸς τῆς νέας κωμωδίας, υἱὸς Φιλκλείου· ἦν δὲ ἐπὶ τῆς οὐαΐ Ὀλυμπιάδος. ἐδίδαξε καὶ αὐτὸς δράματα μέ.

Φιλίππας, κωμικός. τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐστὶ Κωδωνιασταί, ὡς Ἀθηναῖος ἐν Δειπνοσοφισταῖς.

Φιλίσκος, κωμικός. τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐστὶν, Ἄδωνις, Διὸς γοναί, Θεμιστοκλῆς, Ὀλυμπος, Πανὸς γοναί, Ἐρμοῦ καὶ Ἀφροδίτης γοναί, Ἀρτέμιδος καὶ Ἀπόλλωνος,

Φιλιστίων, Προυσαιεύς ἢ, ὡς Φίλων, Σαρδιανός, κωμικός. τελευτᾷ δὲ ἐπὶ Σωκράτους. ὅς ἔγραψε κωμωδίας βιολογικάς. τελευτᾷ δὲ ὑπὸ γέλωτος ἀπείρου. δράματα δὲ αὐτοῦ Μισοψηφισταί. οὗτός ἐστιν ὁ γράψας Φιλόγελων, ἦγον τὸ βιβλίον τὸ φερόμενόν εἰς τὸν Κουρέα. Νικαεὺς δὲ μᾶλλον παρὰ πᾶσιν ἄδεται ὡς μαρτυροῖ τὸ ἐπιγράμμα·

Ὁ τῶν πολυστένων ἀνθρώπων βίαιον

γέλωτι κράσας Νικαεὺς Φιλιστίων.

Φιλλύλιος (Φιλλύλλιος), Ἀθηναῖος, κωμικός τῆς παλαιᾶς κωμωδίας. τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐστὶν Αἰγέας, Αὐγῆ, Ἄντεια (ἑταίρας ὄνομα), Δωδεκάτη, Ἡρακλῆς, Πλύντρια ἢ Ναυσικαία, Πόλις, Φρεωρύχος, Ἀταλάντη, Ἐλένη.

Φιλωνίδης, Ἀθηναῖος, κωμικός ἀρχαῖος, πρότερον δὲ γραφεύς. τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἦν Κόδορμος, Ἀσκήη, Φιλέταιρος.

Φοινικίδης, κωμικός. τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐστὶ Φύλαρχος, Μισούμενος ὡς Ἀθηναῖος ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν Δειπνοσοφιστῶν

Φρύνιχος, Ἀθηναῖος, κωμικός τῶν ἐπιεικτέρων τῆς ἀρχαίας κωμωδίας, ἐδίδαξε γοῦν τὸ πρῶτον ἐπὶ πρ' Ὀλυμπιάδος. δράματα δὲ αὐτοῦ ἐστὶ ταῦτα. Ἐφιάλτης, Κόννος, Κρόνος, Κωμασταί, Σάτυροι, Τραγωδοί ἢ Ἀπει-

Λεόντιοι, Μονότροπος, Μούσαι, Μύσσης, Πλάστραϊ, Σά-
τυροι.

Χιωνίδης, Ἀθηναῖος, κωμικός τῆς ἀρχαίας κωμω-
δίας, ὃν καὶ λέγουσι πρωταγωνιστὴν γενέσθαι τῆς ἀρχαίας
κωμωδίας, διδάσκειν δὲ ἔτεσιν ὀκτὼ πρὸ τῶν Περσικῶν.
τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἔστι καὶ ταῦτα· Ἑρας, Πειωχοί,
Πέρσαι ἢ Ἀσύριοι.

᾽Ωφελίων, κωμικός. μέμνηται αὐτοῦ καὶ Ἀθηναῖος
ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῶν Δειπνοσοφιστῶν. φησὶ δὲ τῶν
δραμάτων αὐτοῦ εἶναι ταῦτα· Δευκαλίωνα, Κάλλαισχρον,
Κένταυρον, Σατύρους, Μούσας, Μονοτρόπους.

SCHOLIASTA DIONYSII THRACIS APUD BEKKERUM ANECD.

P. 747.

Κωμωδία λέγεται τὰ τῶν κωμικῶν ποιήματα, ὡς τὰ
Μενάνδρου καὶ Ἀριστοφάνους καὶ Κρατίνου καὶ τῶν ὁμοίων.
Ἐφευρέθη δὲ ἡ κωμωδία, ὡς φασιν, ἔκ τινας τοιαύτης αἰ-
τίας. βλαπτόμενοί τινες γεωργοὶ παρὰ τῶν πολιτῶν τῶν
ἐν Ἀθήνῃσιν, καὶ θέλοντες ἐλέγχειν αὐτούς, κατήρσαν ἐν
τῇ πόλει, καὶ παρὰ τὸν καιρὸν τοῦ καθεῦδειν περιμένοντες
περὶ τὰς ἀγχιὰς ἔλεγον ἀνωνυμῶς τὰς βλάβας, αἷς ἔπασχον
ὑπ' αὐτῶν. ἵνα δὲ σαφέστερον εἴπωμεν, τοιαῦτά τινα
ἔβραον, ἐκταῦθα μένει τις τάδε καὶ τάδε τισὶ ποτῶν τῶν
γεωργῶν, καὶ οὐ μετρίας βλάβας ἐπιφέρων αὐτοῖς. ὥστε
τοὺς γενησῶντας ἀκούοντας ἡμέρας γενομένης πρὸς ἀλλή-
λους λέγειν, ἃ τινὰ νύκτωρ παρὰ τῶν γεωργῶν ἤκουσαν.
ἐπενείδιστον δὲ ἦν τῷ ἀδικοῦντι τόδε, ἐμφανιζόμενον τοῖς
τῆς πόλεως, [ὥστε] αἰδεῖσθαι καὶ παύεσθαι τῆς τοιαύτης
ἀδικίας. τούτοις πολλάκις παρακολουθήσαντες ἄλλοι πολ-
λοὺς τῶν ἀδικούντων ἀπέστειλαν. ὅθεν τοῖς τῆς πόλεως
ἔδοξεν ἐπ' ἀγαθῶν γεγονέναι τὸ ἐγγίσημα τῶν κωμικῶν.

καὶ ἀναζητήσαντες αὐτοῖς ἠνέγκασαν καὶ ἐπὶ θεάτρῳ
 τοῦτο ποιεῖν. οἱ δὲ αἰδοῦμενοι, μᾶλλον δὲ φοβούμενοι,
 τογρία περιχρίοντες αὐτῶν τὰς ὄψεις οὕτως εἰσήεσαν. καὶ
 ἔτι μᾶλλον ἐλέγχόμενων τῶν ἀδικούντων ἐπὶ θεάτρῳ,
 ἀνοχὴ τῶν ἀδικῶν ἐγένετο, τῆς αἰδοῦς ἔτι συνοικουσης
 τοῖς ἀνδράσιν ἔδοξεν οὖν τοῖς τῆς πόλεως τὸ ἐγχείρημα
 καλὸν ὑπάρχειν, καὶ λογίους ἀνδρας αὐτὸ μετιέναι πρῶτον
 οὖν Σουσαρίων τις τῆς ἐμμέτρου κωμωδίας ἀρχηγὸς ἐγένετο,
 οὗ τὰ μὲν δράματα λήθη κατενεμήθη, δύο δὲ ἢ τρεῖς
 ἱαμβοὶ τοῦ πρώτου δράματος ἐπὶ μνήμῃ φέρονται εἰσι
 δὲ οὗτοι·

ἀκούετε, λέως Σουσαρίων λέγει τάδε,
 υἱὸς Φιλίνου, Μεγαρόθεν, Τριποδίσκιος.
 κακὸν γυναῖκίς· ἀλλ' ὅμως, ὦ δημότα,
 οὐκ ἔστιν οἰκεῖν οἰκίαν ἄνευ κακοῦ.

Ἀρχὴν οὖν δεξαμένου τοῦ πράγματος πολλοὶ γεγόνασι κωμωδοί, ἐλέγχοντες τοὺς κακῶς βιοῦντας καὶ τοὺς ταῖς ἀδικίαις χαίροντας, ἀναστέλλοντες τὰς ἔκαιρους καὶ ἀδικούς αὐτῶν πράξεις, καὶ ὠφελούντες κοινῇ τὴν πολιτείαν τῶν Ἀθηναίων. Ἐπειδὴ δὲ τὸ μὲν παράνομον ἐπὶ τὰ χειρότερα νικᾷ, τὸ δὲ καλὸν ταχέως ἀφίσταται τῆς τῶν ἀνθρώπων πολιτείας, οὐ μετὰ πολὺν χρόνον οἱ ἄρχοντες Ἀθήνησιν ἤρξαντο κολάειν τοὺς κωμικούς τοῦ μὴ φανερώς αὐτῶ καὶ ὀνομαστὶ ἐλέγχειν τοὺς ἀδικούντας. αὐτοὶ γὰρ θέλοντες ἀδικεῖν καὶ μὴ ἐλέγχεσθαι, τούτου χάριν ἐπειμῶν αὐτοῖς ὅθεν ὡσπερ αἰνιγματωδῶς καὶ οὐ φανερώς ἐλέγχονται ὑπὸ τῶν κωμικῶν. Ἐτι δὲ ἐπὶ τὸ πλεῖον προϊούσης καὶ ἐπικρατούσης τῆς κακίας, ἐκωλύθησαν τοῦ αἰνιγματωδῶς ἐλέγχειν καὶ ἔβριζεν τοὺς κρατοῦντας καὶ ἄρχοντας τῆς πόλεως. Διὸ καὶ τρεῖς διαφορὰς ἔδοξεν ἔχειν ἡ κωμωδία. καὶ ἡ μὲν καλεῖται παλαιά, ἡ ἐξ ἀρχῆς φανερώς ἐλέγχουσα, ἡ δὲ μέση καὶ αἰνιγματώδης, ἡ δὲ νέα μὲν ὅλως τοῦτο πθιούσα

πλὴν ἐπὶ δούλων ἢ ξένων. καὶ τῆς μὲν παλαιᾶς πολλοὶ
γεγόνασιν, ἐπίσημος δὲ Κρατῖνος ὁ καὶ πραττόμενος. *)
μετέσχον δὲ τινος χρόνου τῆς παλαιᾶς κωμωδίας Εὐπολῖς
τε καὶ Ἀριστοφάνης. τῆς δὲ μέσης καὶ αὐτῆς μὲν πολλοὶ
γεγόνασιν, ἐπίσημος δὲ Πλάτων τις, οὐχ ὁ φιλόσοφος, ἀλλ'
ἕτερός τις. ὁμοίως κακείνου τὰ δράματα οὐ φαίνεται. τῆς
δὲ νέας ὁμοίως πολλοὶ γεγόνασιν, ἐπίσημος δὲ ὁ Μέναν-
δρος, ὃς ἄστρον. ἐστὶ τῆς νέας κωμωδίας, ὡς μεμαθήκαμεν.

Εἴρηται δὲ κωμωδία οἷον ἐπὶ τῷ κώματι ὡδῆ. καὶ
γὰρ περὶ τὸν καιρὸν τοῦ ὕπνου. ἐφευρέθη. κῶμα γὰρ ὁ
ὑπνος. ἢ ἡ τῶν κωμητῶν ὡδῆ. κῶμαι γὰρ λέγονται οἱ
μείζονες ἀγροί.

Ταύτην οὖν τὴν κωμωδίαν δεῖ βιωτικῶς ἀναγινώσκειν,
τουτέστιν ὡς ἐν τῷ βίῳ, μιμουμένους τὸ παρεισαγόμενον
πρόσωπον, καὶ τὴν ἐκείνου σχέσιν ἀναματτομένους.

ANDRONICUS APUD BEKKERUM ANECD. P. 1461.

Μονωδῶν δὲ γνώρισμα τὸ μονοπροσώπως ἀφηγεῖσθαι
ὑπόθεσιν οἰανδήτινα, οἷός ἐστιν ὁ Λυκόφρων τὰ τῆς Ἀλε-
ξάνδρας διηγούμενος. Κῶμασιν δὲ ὁ γέλως μετὰ τοῦ καὶ

---

*) Κρατῖνος ὁ καὶ πραττόμενος] Tzetzies Proleg. ad Ly-
cophr. p. 256 Müll. κωμωδοὶ πραττόμενοι Κρατῖνος
Εὐπολῖς Φερεκράτης Ἀριστοφάνης καὶ ἕτεροι. Suidas
v. v. Ἀριστοφάνης. δράματα δὲ αὐτοῦ νδ'. ἀπερ δὲ
πεπραγάμεν Ἀριστοφάνους δράματα ταῦτα. Iam se-
quuntur undecim quas superstites habemus fabularum
tituli. Quibus locis quid πραττεσθαι significet quum
me ignorare dixissem, opportune I. Geellius vir cl. in
Biblioth. crit. vol. IV p. 20 et Loheckins Aglaoph. p. 567
πρᾶξιν de librorum lectione et interpretatione dici mo-
nuerunt. Itaque Cratinus ὁ πραττομενος est is cuius
fabulae leguntur atque explicantur. Cfr. Rankius Dis-
sert. de vita Aristoph. p. C.

χορευτῆς εἰσάγειν καὶ πρόσωπα τοιαῦτα, οἷός ἐστιν Ἀριστοφάνης, Εὐπολις, Φερεκράτης. ἀλλ' ἡ μὲν κωμῳδία τρεῖς ἔχει τὰς διαφοράς, καὶ ἡ μὲν καλεῖται ἀρχαία ἐξ ἀρχῆς φανερώς ἐλέγχουσα, ἧς ἐπίσημοι Ἀριστοφάνης, Κρατῖνος, Εὐπολις· ἡ δὲ μέση τις καὶ αἰνιγματώδης, ἧς ἐπίσημος Πλάτων ὁ τὸν χαρακτῆρα λαμπρότατος, οὐχ ὁ φιλόσοφος ἀλλ' ἕτερός τις, καὶ αὐτὸς Ἀθηναῖος, οὕτινος τὰ δράματα τὰδε λέγονται Γρυῖπες, Κλεοφῶν, Πρέσβεις, Παιδίον, Σοφισταί, Συμμαχία, Σκευαί, Ἄδωνις, Ἀφιέρων, Δαίδαλος, Ἑλλάς, Ἑορταί, Εὐρώπη, Ζεὺς καλούμενος, Ἰώ, Λαῖος, Λάκωνες, Μύρμηκες, Μέτοικοι, Μενέλεως, Μαιμάκονθος, Ξάνται, Νίκαι, Νυξ μακρά, Πείσανδρος, Περιάλγος, Ποιητής, Σύρφαξ, Ὑπέρβολος. ἡ δὲ νέα μὴδ' ὄλως αἰνιγματώδης, πλὴν ἐπὶ δούλων καὶ ξένων, ἧς ἐπίσημος Μένανδρος καὶ παρὰ Ῥωμαίοις Τερέντιος καὶ Πλαῦτος. χρῆται δὲ προτάσει καὶ ἐπιτάσει καὶ ἀναστροφῇ ὁ Τερέντιος, καὶ εἰς πέντε σκηνὰς διαιρεῖ τὸ δράμα. Πλαῦτος περιοχὴν ποιῆ τῆς αὐτοῦ κωμῳδίας, Τερέντιος δ' οὐ.

POLLUX ONOM. IV 143—154.

Περὶ προσώπων κωμικῶν.

§ 143. Τὰ δὲ κωμικὰ πρόσωπα τὰ μὲν τῆς παλαιᾶς κωμῳδίας ὡς ἐπιπολὺ τοῖς προσώποις ὧν ἐκωμῳδοῦν ἄπεικάζετο ἢ ἐπὶ τὸ γελωϊότερον ἐσχημάτιστο, τὰ δὲ τῆς νέας, πάππος πρῶτος, πάππος ἕτερος, ἡγεμῶν πρεσβύτης*) [μα-

*) ἡγεμῶν πρεσβύτης] In sequentibus (§ 144) distinguuntur ἡγεμῶν πρεσβύτης et πρεσβύτης. Itaque πρεσβύτης fortasse iterandum. Quae sequuntur μεμροπῶγων ἢ ἐπισειῶν, ex § 144 temere huc illata videntur. Neque σφηνοπῶγων hic aptum est. Itaque tunc in clusi.

- κροπῶγων ἢ ἐπισείων], Ἑρμῶνιος [σφηνοπῶγων], Λυκομή-
 δειος, πορνοβοσκός, Ἑρμῶνιος δεύτερος. οὗτοι μὲν γέροντες.
 ὁ μὲν πρῶτος πάππος, πρεσβύτερος, ἐν χρῶ κυρίας, ἡμε-
 ραίτερος τὰς ὄφρῦς, εὐγένειος, ἰσχνὸς τὰς παρεϊάς, τὴν ὄφιν
 5 κατηφής, λευκὸς τὸ χρῶμα, τὸ πρόσωπον, τὸ μέτωπον ὑπὸ
 φαιδρος. § 144. ὁ δ' ἕτερος πάππος, ἰσχνότερος καὶ
 ἀτονώτερος τὸ βλέμμα, καὶ λυπηρὸς, ὑπώχρος, εὐγένειος,
 πυρσόθριξ, ὠτοκαταξίας. ὁ δὲ ἡγεμὼν πρεσβύτης, στε-
 φάνην τριχῶν περὶ τὴν κεφαλὴν ἔχων, ἐπίγρυπος, πλατυ-
 10 πρόσωπος, τὴν ὄφρῦν ἀνατίτακε τὴν δεξιάν. ὁ δὲ πρεσ-
 βύτης, μακροπῶγων καὶ ἐπισείων, στεφάνην τριχῶν περὶ
 τὴν κεφαλὴν ἔχων, εὐπῶγων ἰστί καὶ οὐκ ἀνατίταται τὰς
 ὄφρῦς, νωθρὸς δὲ τὴν ὄφιν. ὁ δὲ Ἑρμῶνιος, ἀνατραλαν-
 τίας, τὰς ὄφρῦς ἀνατεταμένος, ὄξυγένειος, ὑποδύστροπος.
 15 ὁ δὲ Λυκομήδειος, οὐλοκόμος, μικρογένειος, ἀνατείνει τὴν
 ἰτέρα ὄφρῦν, πολυπραγμοσίην παρενδείκνυται. § 145.

2. Λυκομήδειος — Ἑρμῶνιος] Hae personae unde no-
 men duxerint frustra quaesiverunt I. C. Scaliger Poet.
 I 14, Petitus Legg. Attic. IV p 42 et recentissima
 aetate G. Schoelerus noster Comment. de pers. scen.
 p. 18 sqq. Quos omnes mirum est fugisse annotatio-
 nem Etymol. M. p. 376 48: Ἑρμῶνιαι πρόσωπα οὕτω
 καλούμενα ποιῶ, ἀπὸ Ἑρμῶνος τοῦ πρώτου εἰκονίσαν-
 τος. Hinc probabile est etiam Lycomedeam personam
 a nescio quo Lycomede, qui id genus personas primus
 finxerat, denominatam esse. Hermon ille idemne sit
 cum comico histrione quem Pollux IV 98 commemo-
 rat, incertum est. 5. τὸ μέτωπον] Haec delenda
 videntur. Eiusmodi erroribus nihil in hoc scriptore
 frequentius. V. Ruhnk. Auct. ad Hesych. 7. ἀτονώτερος]

Ita A, in quo ut vulgo ἐρτονώτερος legitur, sed ita ut
 supra ἐν adscriptum sit α. Alii libri εὔτονώτερος, quod
 non aptum. Sed fortasse ἐρτονώτερος scribendum.

14. Quae hinc sequuntur usque ad § 146 ita reprae-
 sentavi ut legantur in codicibus. Vulgo omnia per-
 turbata.

Ὁ δὲ πορνοβουσκός, τᾶλλα μὲν ἔοικε τῷ Λυκομηδεῖω, τὰ δὲ χεῖλη ὑποσέσηρε, καὶ συνάγει τὰς ὄφρῦς, καὶ ἀναφαλαντίας ἐστὶν ἢ φαλακρός. ὁ δὲ δεύτερος Ἑρμώνειος ἀπεξυρημένος ἐστὶ καὶ σφηνοπώγων. § 146. Τὰ δὲ τῶν νεανίσκων, πάγχρηστος νεανίσκος, μέλας νεανίσκος, οὖλος νεανίσκος, ἀπαλός, ἄγροικος, ἐπίσειστος, ἐπίσειστος δεύτερος, κόλαξ, παράσιτος, εἰκονικός, Σικελικός. Ὁ μὲν πάγχρηστος, ὑπέρυθρος, γυμναστικός, ὑποκεχρωσμένος, ῥυτίδας ὀλίγας ἔχων ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ στεφάνην τριχῶν, ἀνατεταμένος τὰς ὄφρῦς. ὁ δὲ μέλας νεανίσκος, νεώτερος, καθειμένος 10 τὰς ὄφρῦς, πεπαιδευμένῳ ἢ φιλογυμναστῇ ἔοικώς. § 147. ὁ δὲ οὖλος νεανίσκος καλός καὶ νέος καὶ ὑπέρυθρος τὸ χρῶμα, αἱ δὲ τρίχες κατὰ τοῦνομα, ὄφρῦς ἀνατέτανται, καὶ ῥυτίς ἐπὶ τοῦ μετώπου μία μόνον. ὁ δὲ ἀπαλός νεανίσκος, τρίχας μὲν κατὰ τὸν πάγχρηστον, πάντων δὲ νεώ- 15 τatos, λευκός, σκιατροφίας, ἀπαλότητα ὑποδηλῶν. τῷ δὲ ἄγροίκῳ τὸ μὲν χρῶμα μελαίνεται, τὰ δὲ χεῖλη πλατεῖα, καὶ ἢ ῥίς σιμή, καὶ στεφάνην τριχῶν. τῷ δὲ ἐπίσειστῳ, στρατιώτῃ ὄντι καὶ ἀλαζόνι καὶ τὴν χροῖαν μέλανι καὶ τὴν κόμην, ἐπισείονται αἱ τρίχες. ὥσπερ καὶ τῷ δευτέρῳ ἐπισεί- 20 στῳ, ἀπαλωτέρῳ ὄντι καὶ ξανθῷ τὴν κόμην. § 148. κόλαξ δὲ καὶ παράσιτος μέλανες, οὐ μὴν ἔξω παλαιστρας, ἐπίγρυποι, εὐπαθεῖς τῷ δὲ παρασίτῳ μᾶλλον κατέαγε τὰ ὄτα, καὶ φαιδρός ἐστὶν ὥσπερ ὁ κόλαξ, ἀνατέτακε δὲ κακοηθεστέρω τὰς ὄφρῦς. ὁ δὲ εἰκονικός ἔχει μὲν ἐπεσπαρ- 25

3. ἀναφαλαντίας et φαλακρός quid differant docet Phrynichus App. soph. p. 16 31: Ἀναφαλαντίας, οὐχ ὁ φαλακρός, ἀλλ' ὁ ἀρχόμενος ἀποφαλακροῦσθαι.

11. ἢ ex coniectura, eaque valde dubia, insertum videtur. 23. εὐπαθεῖς] Ita scripsi ex Flack. Vulgo συμπαθεῖς.

- μένας τὰς πολιάς, καὶ ἀποξυρᾶται τὸ γενεῖον, εὐπάρουτος
 δ' ἐστὶ καὶ ξένος. ὁ δὲ Σικελικὸς παράσιτός ἐστι τρίτος.
 Τὰ δὲ δούλων πρόσωπα ζωμικά, πάππος, ἡγεμῶν θερά-
 πων, κατατροχίας ἢ κάτω τετροχωμένοις, θεράπων οὔλος,
 5. θεράπων Μαίσιων, θεράπων Τέττιξ, ἡγεμῶν ἐπίσειστος.
 § 149. Ὁ μὲν πάππος μόνος τῶν θεραπόντων πολίος ἐστὶ,
 καὶ δηλοῖ ἀπελευθέρων. ὁ δὲ ἡγεμῶν θεράπων σπεῖραν
 ἔχει τριχῶν πυρρῶν, ἀνατέτακε τὰς ὄφρῦς, συνάγει τὸ ἐπι-
 σκύνιον, τοιοῦτος ἐν τοῖς δούλοις οἷος ἐν τοῖς ἐλευθέροις
 10. πρεσβύτης ἡγεμῶν. ὁ δὲ κατατροχίας ἢ κάτω τετροχωμέ-
 νος ἀναφαλαντίας ἐστὶ, πυρρόθριξ, ἐπηρμένος τὰς ὄφρῦς.
 ὁ δὲ οὔλος θεράπων δηλοῖ μὲν τὰς τρίχας, εἰς δὲ πυρ-
 ραί ὡσπερ καὶ τὸ χρῶμα, καὶ ἀναφαλαντίας ἐστὶ καὶ
 διάστροφος τὴν ὄψιν. § 150. ὁ δὲ Μαίσιων θεράπων καὶ
 15. Τέττιξ, μέλας, φαλακρός, δύο ἢ τρία βοστρύχια μέλανα
 ἐπιχειμένοις, καὶ ὅμοια ἐν τῷ γενεῖω, διάστροφος τὴν ὄψιν.
 ὁ δὲ ἐπίσειστος ἡγεμῶν ἔοικε τῷ ἡγεμόνι θεράποντι πλὴν
 περὶ τὰς τρίχας. Τὰ δὲ γυναικῶν, γραῖδιον ἰσχνόν ἢ Λυ-
 καίνιον, γραῦς παχεῖα, γραῖδιον οἰκουρικόν ἢ οἰκεικόν ἢ

1. ἐπισπαρμένας τὰς πολιάς] Vulgo ἐμπεπαρμένας τὰς
 παρειάς. Illud ex optimis libris reposui. 1. ἀπο-
 ξυρᾶται] Libri fere ἀποξυρεται, unde ἀπεξυρηται scri-
 bendum videtur. 2. pro Σικελικὸς hic et infra libri
 fere Σικελός. 4. corrigunt κάτω τριχίας et τετροχω-
 μένος. Interim revocavi veterum editionum lectionem.
 5. Μαίσιων] Vulgo μέσος. Unus cod. μέσον, in quo
 Μαίσιων latere post Valesium monuit Schweighauserus
 ad Athen. XIV p. 659 a. Cfr. Hist. crit. p. 22. 14. Vulgo
 ὁ δὲ θεράπων μέσος, φαλακρός, πυρρός ἐστίν. ὁ δὲ θε-
 ράπων τέττιξ κτλ. Emendavi haec e codicibus. Pro μέ-
 σος unus liber μέσων h. e. Μαίσιων. 16. διάστροφος
 τὴν ὄψιν] Haec importuno loco legebantur inter φα-
 λακρός et δύο. Nostrum ordinem praeiit cod. Iun-
 germanni.

ὄξυ. Τὸ μὲν Λυκαίνιον ὑπόμηκες, ῥυτίδες λεπτὰι καὶ πυ-
κναί· λευκόν, ὑπόχρον, στρεβλόν τὸ ὄμμα. § 151. ἡ δὲ
παχεῖν γραῦς παχείας ἔχει ῥυτίδας ἐν εὐσαρχία, καὶ ταῖς
νιδίωι τὰς τρίχας περιλαμβάνον. τὸ δὲ οἰκουρικὸν γραῖ-
διον, σιμόν, ἐν ἑκατέρῃ τῇ σιαγῶνι [ἐκατέρωθεν] ἀνὰ δύο 5
ἔχει γομφίους. Νέων δὲ γυναικῶν πρόσωπα λεκτική, οὐλη,
κόρη, ψευδοκόρη, ἑτέρα ψευδοκόρη, σπαρτοπόλιος λεκτική,
παλλακή, ἑταιρικὸν τέλειον, ἑταιρίδιον ὠραίον, διάχρυσος
ἑταίρα, διάμετρος ἑταίρα, Λαμπάδιον, ἄβρα περικόουρος,
θεραπευιδίον παράψηστον. § 152. Ἡ μὲν λεκτικὴ πε- 10
ρίκομος, ἡσυχῇ παρεψημέναι αἱ τρίχες, ὀρθαὶ ὀφρύες, χροὰ
λευκή. ἡ δὲ οὐλη τῇ τριχώσει παραλλάττει. ἡ δὲ κόρη
διάκρισιν ἔχει παρεψησμένων τῶν τριχῶν καὶ ὀρθὰς ὀφρῦς
καὶ μελαίνας, καὶ λευκότητα ὑπόχρον ἐν τῇ χροᾷ. ἡ δὲ
ψευδοκόρη λευκότερα τὴν χροᾶν καὶ περὶ τὸ βρέγμα δέδε- 15
ται τὰς τρίχας, καὶ ἔοικε νεογάμῳ. ἡ δὲ ἑτέρα ψευδοκόρη
διαγιγνώσκειται μόνῳ τῷ ἀδιακρίτῳ τῆς κόμης. § 153. ἡ
δὲ σπαρτοπόλιος λεκτικὴ δηλοῖ τῷ ὀνόματι τὴν ιδέαν, μη-
νύει δὲ ἑταίραν πεπανμένην τῆς τέχνης. ἡ δὲ παλλακή
ταύτη μὲν ἔοικε, περίκομος δὲ ἐστὶ. τὸ δὲ τέλειον ἑταιρι- 20
κὸν τῆς ψευδοκόρης ἐστὶν ἐρυθρότερον καὶ βοστρύχους ἔχει
περὶ τὰ ὦτα. Τὸ δὲ ἑταιρίδιον ἀκαλλώπιατόν ἐστι, ταινι-
δίῳ τὴν κεφαλὴν περιεσφιγμένον. ἡ δὲ διάχρυσος ἑταίρα
πολὺν ἔχει τὸν χρυσὸν ἐπὶ τῇ κόμῃ. § 154. ἡ δὲ διάμε- 25
τρος μίτρα ποικίλῃ τὴν κεφαλὴν κατείληπται. τὸ δὲ Λαμ-
πάδιον ιδέαν τριχῶν ἔχει πλέγματος εἰς ὄξυ ἀπολήγοντος,

5. ἑκατέρωθεν seclust praeennte Iungermanno. 6. λε-
κτικὴν dicere videtur garrulam. 7. λεκτικὴ nescio
an hic et infra § 153 delendum sit. 16. νεογάμῳ]
Ita ex uno libro correctum. Vulgo μονογάμῳ. Falck.
ψευστογάμῳ, in quo aliud quid latere videtur.

ἀφ' οὗ καὶ κέκληται. ἡ δὲ ἄβρα περίουρος, θεραπευ-
 διὸν ἐστὶ περικεκαρμένον, χιτῶνι μόνῳ ὑπεζωσμένῳ λευκῷ
 χρώμενον. τὸ δὲ παράφηστον θεραπευιδίον διακέκριται
 τὰς τρίχας, ὑπόσιμόν τε ἐστὶ καὶ δουλένει ἑταίρας, ὑπε-
 ζωσμένον χιτῶνα κοκκοβαφῆ.

---

2. ὑπεζωσμένῳ] Mallm ὑπεζωσμένον. Tum pro χρώ-
 μενον Falok. ἰσχύῳ μόνον, cuius certa emendatio non
 succurrit.

INDICES.

L. INDEX POETARUM ET FABULARUM.

Poetarum nomina maioribus litteris exarata sunt. In fabularum indicem etiam Aristophanis Philemonis et Menandri dramatum titulos rettuli, ut quicquid ex hoc genere ad atticam comoediam pertinet uni obtutu pateat. Asterisci fabularum poetarumve nominibus praefixi aut corruptum aut dubium esse nomen indicant.

A.

* <i>Ἄβρα</i> Nicostrati 348. * <i>Ἄγαθοὶ</i> Pherecratis 69. * <i>Ἄγαθοὶ ἦτοι Ἀργυρίου ἀφανισμός</i> Strattidis 224. <i>ΑΓΓΙΑΣ</i> 404. 410. * <i>Ἀγκυλίων</i> Alexidis 381. * <i>Ἀγκυλίων</i> Eubuli 359. * <i>Ἄγνοια</i> Diphili vel Calliadis 449. * <i>Ἄγνοια</i> Machonis 480. * <i>Ἄγριοι</i> Pherecratis 71 sqq. * <i>Ἀγροικοὶ</i> Anaxandridis 369. * <i>Ἀγροικὸς</i> Anaxilae 407. * <i>Ἀγροικὸς</i> Augae 415.	* <i>Ἀγροικὸς</i> Philemonis. * <i>Ἀγροικὸς ἢ Βουκαλίων</i> Antiphanis 331. * <i>Ἀγροικὸς ἢ Ὑπεβολιμαῖος</i> Menandri. * <i>Ἀγρυπνοῦντες</i> Naevianae fabulae titulus ex graeco dramate translatae. * <i>Ἀγχισης</i> Anaxandridis 369. * <i>Ἀγχισης</i> Eubuli 359. * <i>Ἀγωκίς ἢ Ἰππίσιος</i> Alexidis 385. * <i>Ἀδελφαὶ</i> Antiphanis 337. * <i>Ἀδελφαὶ μοιχευόμεναι</i> Aelcaei 246.

- * *Ἀδελφοὶ* Alexidis 387.
 * *Ἀδελφοὶ* Apollodori 466.
 * *Ἀδελφοὶ* Diphili 450.
 * *Ἀδελφοὶ* Euphronis 477.
 * *Ἀδελφοὶ* Hegesippi 476.
 * *Ἀδελφοὶ* Philemonis.
 * *Ἀδελφοὶ* Menandri.
 * *Ἀδμητος* Aristomenis 211. 212.
 * *Ἀδμητος* Theopompi 239.
 * *Ἀδωνιάζουσαι* Philetaeri 349.
 * *Ἀδωνιάζουσαι* Philippidis
 349. 472.
 * *Ἀδωνις* Antiphanis 314.
 * *Ἀδωνις* Ararotis 344.
 * *Ἀδωνις* Nicophontis 245. 256.
 * *Ἀδωνις* Philisci 423.
 * *Ἀδωνις* Platonis 167.
 * *Ἀηδόνες* Canthari 251.
 * *Ἀθάμας* Amphidis 404.
 * *Ἀθάμας* Antiphanis 324.
 * *Ἀθηναῖς γοναὶ* Hermippi 98.
 279 sq.
 ΘΗΝΙΩΝ 489 sq.
 Platon' 277
- Ἀλολοσίων* Aristophanis 343.
Ἀπόλοι Alexandri 488.
Ἀπόλοι Alexidis 396.
Ἀρησατείχης Diphili 451.
Ἀισχρά vel *Ἀίσχρα* Anaxandridis 369.
Ἀισχρά vel *Ἀίσχρα* Euphronis 477.
Ἀισχρίων Apollodori 461.
Ἀίσωπος Alexidis 396.
Ἀιτωλοὶ Critonis 484.
Ἀιτωλὸς vel *Ἀιτωλοῦ* Batonis
 480.
Ἀιτωλὸς vel *Ἀιτωλοῦ* Philemonis.
Ἀιχμάλωτος Alexidis 396.
Ἀκέστρια Antiphanis 333.
Ἀκκῶ Amphidis 404.
Ἀκοντιζομένη Antiphanis 337.
Ἀκοντιζόμενος Dionysii 419.
 420.
Ἀλαεῖς Menandri.
Ἀλαζῶν incerti poetae fabula
 quam in *Milite* expressit
 Plautus.
Ἄντρια Alexidis 393.
 ia Amphidis 495.
Ἀντιφάνης 321.
ἄνθιλι 450.
 487.

- Ἄλις Menandri.
 Ἄλιουμένη Antiphanis 333.
 ΑΛΚΑΙΟΣ 244 sqq.
 Ἄλκηστις Antiphanis 324.
 ΑΛΚΙΜΕΝΗΣ 101.
 Ἄλκμαίων Amphidis 405.
 Ἄλκμαίων Mnesimachi 423.
 Ἄλυσις Chariclidis 490.
 Ἄμαζόνες Cephisodori 268.
 Ἄμαζόνες Epicratis 414.
 Ἄμάλθεια Eubuli 359.
 Ἄμαστρις Diphili 450.
 ΑΜΕΙΨΙΑΣ 199 sqq.
 Ἄμπελουργός Alexidis 397.
 Ἄμπελουργός Amphidis 405.
 Ἄμπρακιώτις. Commemora-
 tur in fragmento didascalico
 apud Boeckhium Corp. Inscr.
 I no. 230. Auctoris nomen
 excidit.
 Ἄμυμώνη Nicocharis 253.
 Ἄμφιάραος Apollodori 463.
 Ἄμφιάραος Aristophanis.
 Ἄμφιάραος Philippidis 472.
 Ἄμφιάραος Platonis 167.
 Ἄμφικράτης Amphidis 405.
 Ἄμφικτύονες Teleclidis 87.
 ΑΜΦΙΣ 403 sqq.
 Ἄμφιτρούων Archippi 208.
 Ἄμφωτις Alexidis 396.
 Ἄναβλέπων Posidippi 483.
 Ἄνάγυρος Aristophanis.
 Ἄνάγυρος Diphili 453.
 Ἄνακαλυπτήρια Philemonis.
 Ἄνακαλυπτομένη Euvangelii
 492.
 Ἄνανεουμένη Philemonis.
 Ἄνανέωσις (Ἄνανεύουσα)
 Philippidis 472.
 ΑΝΑΞΑΝΔΡΙΔΗΣ 367 sqq.
 ΑΝΑΞΙΛΑΣ 406 sqq.
 ΑΝΑΞΙΠΠΟΣ 469 sq.
 Ἄνασωζόμενοι Antiphanis 305.
 Ἄνασωζόμενοι Diphili 452.
 Ἄνασωζόμενοι Eubuli 359.
 Ἄνασωζόμενοι Hipparchi 457.
 Ἄνατιθεμένη ἢ Μεσσηνία
 Menandri.
 Ἄνδρία Menandri.
 Ἄνδρογύνη Eupolidis, vid.
 Ἄστράτευτοι.
 Ἄνδρόγυνος ἢ Κρής Menandri.
 Ἄνδροκλῆς Sophili 275. 425.
 Ἄνδρομέδα Antiphanis 325.
 Ἄνδροφόνος Batonis 480.
 Ἄνδροφόνος Philemonis.
 Ἄνεψιοι Menandri.
 ἌΝΘΕΑΣ ΛΙΝΑΙΟΣ 528.
 Ἄνθεια sive Ἄνθεια Eunici
 sive Philylli 250. 260.
 ΑΝΘΙΠΠΟΣ 470.
 Ἄνθρωπορραίστης Strattidis
 324.
 Ἄνταλος Antiphanis 312.

- * *Ἀντία*. *Alexidis* et *Antiphanis* * *Ἀποβάτης* *Alexidis* 380.
 329. 305. 321. 322. 308. * *Ἀποβάτης*. *Diphili* 452.
 * *Ἀναξαρῶν* *Anaxandridis* 369. * *Ἀπόδημος*. *Theophili* 435.
 * *Ἀντίρως*. *Commemoratur* in * *Ἀποδιδοῦσα* *Euphronis* 477.
fragmento *ildascalico* *apud* * *Ἀποκαρτεροῦντες* *Apollodori*
(Boeckhium Corp. Inscr. I 469.
no. 230. Anotoria *nomen* * *Ἀποκαρτερῶν* *Antiphanis* 337.
excidit. * *Ἀποκαρτερῶν*. *Philemonis*.
 * *Ἀντιρῶσα* *Antiphanis* 337. * *Ἀποκαρτερῶν* ἢ *Φιλάδελοι*
 * *Ἀντιρῶσα* *Nicostrati* 348. * *Ἀπολλοδοῦσα* *Apollodori* 463.
 * *Ἀντιφῶσα* *Nicostrati* 348. * *Ἀποκλειομένη* *Pasidippi* 483.
 * *Ἀντιφῶσα* *Nicostrati* 348. * *Ἀποκοπιόμενος* *vel* * *Ἀποκο-*
ANTIAOTOS 415 sq. * *Ἀποκοπιόμενη* *Alexidis* 397.
 * *Ἀντιφῶσα* *Cephisodori* 267. * *Ἀποκοπιόμενος* *vel* * *Ἀποκο-*
ANTIAOTOS 415 sq. * *Ἀντιφῶσα* *Epicratis* 414. * *Ἀποκοπιόμενη* *Alexidis* 397.
 * *Ἀντιφῶσα* *Epicratis* 414. * *Ἀποκοπιόμενος* *vel* * *Ἀποκο-*
 * *Ἀντιόπη* *Eubuli* 359. * *Ἀποκοπιόμενη* *Alexidis* 397.
 * *Ἀντιπορνοβοσκός*. *Dioxippi* * *Ἀποκοπιόμενος* *vel* * *Ἀποκο-*
 413, 485. * *Ἀποκοπιόμενη* *Alexidis* 397.
ANTIFANHS 304 sqq. * *Ἀποκοπιόμενος* *vel* * *Ἀποκο-*
ANTIFANHS 304 sqq. * *Ἀποκοπιόμενη* *Alexidis* 397.
 * *Ἀντιφῶσα* *Nicostrati* *vel* *Phi-* * *Ἀποκοπιόμενος* *vel* * *Ἀποκο-*
letneri 347. 349. * *Ἀποκοπιόμενος* *vel* * *Ἀποκο-*
ΑΞΙΩΝΙΚΟΣ 417 sqq. * *Ἀποκοπιόμενος* *vel* * *Ἀποκο-*
ANTIFANHS 304 sqq. * *Ἀποκοπιόμενος* *vel* * *Ἀποκο-*
 * *Ἀπαγχόμενος* *Erobyli* 491. * *Ἀποκοπιόμενος* *vel* * *Ἀποκο-*
 * *Ἀπεγλανκαμένος* *Alexidis* 397. * *ἈΡΑΡΩΣ* 343.
 * *Ἀπεγλανκαμένος* *Nicostrati* * *Ἀργυρίων* *ἄφανισμός* *Anti-*
 348 sq. * *Ἀργυρίων* *ἄφανισμός* *Anti-*
 * *Ἀπελευθεροί* *Phrygicis*. V. 354.
Τραγωδοί. * *Ἀργυρίου* *ἄφανισμός* *Philip-*
 * *Ἀπῆγη* *Philonidis* 103. * *Ἀργυρίου* *ἄφανισμός* *Philip-*
 * *Ἀπιστός* *Menandri*. * *Ἀργυρίου* *ἄφανισμός* *Stratti-*
 * *Ἀπληστος*. *Diphili* 452. * *Ἀργυρίου* *ἄφανισμός* *Stratti-*
 dis 224, 473.

- Ἀρειοπαμίτης Demetrii 485. Ἀσούριοι Chionidis. Vid.
 Ἀρείως γοναί Polyzeli 261. Πέρσαι.
 ΑΡΙΣΤΑΓΟΡΑΣ 218 sq. Ἀστράτευτοι ἢ Ἀνδρογύναι
 ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ 210. Euripidis 116.
 ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ. Ἀστυοὶ Eubuli 359.
 ΑΡΙΣΤΟΦΩΝ 410 sqq. Ἀσποτιδίασκαλος Alexidis 397.
 ΑΡΙΣΤΩΝΤΜΟΣ 196 sqq. Ἀσωτοὶ Antiphanis 337.
 Ἀρκάς Antiphanis 323. Ἀσωτοὶ ἢ Ἐπιστολή Euthy-
 ΑΡΚΕΣΙΛΑΟΣ 270. clis. 269.
 Ἀρπαζομένη Antiphanis 337. Ἀσωτος Timostrati 499.
 Ἀρπαζόμενος Philemonis. Ἀταλάντη Alexidis 390.
 Ἀρρηφόρος ἢ Ἀύλητρις Me- Ἀταλάντη Calliac 214.
 nandri. Ἀταλάντη Euthycles 269.
 Ἀρτέμιδος καὶ Ἀπόλλωνος Ἀταλάντη Philetæri 349. 350.
 γοναί Philisci 423. Ἀταλάντη Phylitii 259.
 Ἀρτεμις Ehippi 351. Ἀταλάντη Strattidis 324.
 Ἀρσινόιδες Hermippi 93. Ἀτθίς Alexidis 398.
 ΑΡΧΑΪΚΟΣ 458. * ΑΓΓΕΑΣ 416.
 Ἀρχεστράτη Antiphanis 329. Ἀῦγη Eubuli 360.
 Ἀρχίλοχοι Alexidis 399. Ἀῦγη Philyllii 259 sq.
 Ἀρχίλοχοι Cratini 57. Ἀύλητις Anaxilæ 407.
 ΑΡΧΙΠΠΟΣ 205 sqq. Ἀύλητις Antiphanis 333.
 Ἀρχων Antiphanis 337. Ἀύλητις Philemonis.
 Ἀσκήται ἢ Ὀμηρος Meta- Ἀύλητιδὲς Phoenicidis 483.
 genis 221. Ἀύλητρις Diodoti 118.
 Ἀσκητὶς Aristomenis. Vid. Ἀύλητρις ἢ Δίδυμαι Antipha-
 Διόνυσος ἀσκητὶς. nis 333.
 Ἀσκληπιοκλείδης Alexidis Ἀύλητρις ἢ Ἀρρηφόρος Me-
 397. nandri.
 Ἀσκληπιός Antiphanis 324. Ἀύλοι Philippidis 478.
 Ἀσκληπιός Philetæri 349. Ἀῦραι ἢ Μαρμάρυθος Meta-
 Ἀσπίς Menandri. genis et Aristagoræ 218.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΗΣ 270.**Αυτόλυκος Eurolidis 16 sq.****Αυτόμολοι Pherecratis 81.****Αυτόν πενθῶν Damoxeni 485.****Αυτόυ ἐρῶν Antiphanis 337.****Αυτόν τιμωρούμενος Menandri.***** Αφανιζόμενος Apollodori 466.***** * Αφισρῶν Platonis 167.***** Αφροδισια Menandri.***** Αφροδισια Theopompi 239.***** Αφροδισιος Antiphanis 324.***** Αφροδίτης γοναί Antiphanis 324.***** Αφροδίτης γοναί Nicophon-tis 256.***** Αφροδίτης γοναί Phillisci 424.***** Αφροδίτης γοναί Polyzell 261. 281.***** Αχαΐς Alexidis 398.***** Αχαρνῆς Aristophanis.***** Αχελώνιος Demonici 492.***** Αχιλλεύς Anaxandridis 369 sq.***** Αχιλλεύς Philetæri 349.***** Αψευδῆς Telsalidis 68.****B.****Βαβίας Aristophontis 410.****Βαβυλώνιοι Aristophanis.****Βαβυλώνιος Philemonis.****Βάγκαι Antiphanis 325.****Βάγκαι Dioclis 251.****Βάγκαι Lysippi 216.****Βαγκεία vel Βάγκαι Epigenis 355.****Βαλανειον Amphidid 405.****Βαλανειον Diphili 453.****Βαλανειον Timoclis 428. 431.****Βάπται Eurolidis 119 sqq.****Βαρβιτισται Magnetis 33. 34.****Βασανιζομένη Philippidis 473.****Βασιλῆς Nicostrati 346.***** Βατάλη Theopompi 239.****Βάταλος Antiphanis 333.****Βάτραχοι Aristophanis.****Βάτραχοι Calliae 214.****Βάτραχοι Magnetis 34.****ΒΑΤΩΝ 480 sq.****Βελλεροφόντης Eubuli 360.****Βοηθοί Aristomenis 212.****Βοηθούντις Turpilianae fabulae titulus ex graeco drama-
mate conversae.****Βοιωτία Menandri.****Βοιωτία Theophili 435.****Βοιώτιος sive Βοιωτία Antiphanis 329.****Βοιώτιος sive Βοιωτία Diphili 453.****Βομβυλιός Antiphanis 311.****Βόστρυχος Alexidis 398.****Βοτρυδιών vel Βοτρυλίαν
Αναξίλαε 407.****Βουκόλοι Cratini 57.**

- Βούσιρις Antiphanis 325.* *Γεωγράφοι Anaxandridis. V*
Βούσιρις Cratini 418. *Ζωγράφοι.*
Βούσιρις Ephippi 351. *Γεωργὸς Menandri.*
Βούσιρις Mnesimachi 428. * *Γεωργὸς Timoclis 433.*
Βουταλίων Antiphanis. Vid. Γεωργοὶ Aristophanis.
* Ἄγροκος. *Γῆρας Aristophanis.*
Βουσαλίων Xenarchi 332. 434. *Γηροῦνης Ephippi 351.*
Βρεϊτία Alexidis 398. *Γηρυτάδης Aristophanis.*
Βυζάντιος Antiphanis 329. *Γιγαντες Cratini iun. 411.*
Βωμὸς Alexidis 398. *Γλαῦκος Anaxilae 407.*
Γ. *Γλαῦκος Antiphanis 325.*
Γαλάτεια Alexidis 390. *Γλαῦκος Eubuli 360.*
Γαλάται Apollodori 467. *Γλαύκωμα Naevianae fabulae*
Γαλάτεια Nicocharis 254. *titulus ex graeco dramate*
Γαλάτης Posidippi 483. *ἐκφρασσε.*
* Γαλεωμομαχία Magnetis 35. *Γόητες Aristomenis 212.*
Γάμοι (Γάμος) Antiphanis. Γοργόνες Heniochi 422.
337. *Γόργυθος Antiphanis 327.*
Γάμοι (Γάμος) Diphili 426. *Γράες Pherecratis 81.*
453. *Γραμματεῖδιοποιὸς Apollodori*
Γάμοι (Γάμος) Philemonis. * Γραφεῖς Pherecratis 81.
Γάμοι (Γάμος) Sophili 425. *Γραφή Alexidis 398.*
Γανυμήδης Alcaei 246. *Γρυπες Platonis 168.*
Γανυμήδης Antiphanis 325. *Γυμναστικὸς Naevianae fabu-*
Γανυμήδης Eubuli 360. *lae titulus ex graeco quodam*
Γάστρωπ. Antiphanis. Vid. dramate expressae.
Κναιθιδεύς. *Γυναικοκρατία Alexidis 398.*
Γείτονες Cratidis 62. 64. *Γυναικοκρασία Amphidis 399.*
Γέλως Sannyriosis 263 sq. *405.*
Γεροντομανία. Anaxandridis. Γυναικομανία Amphidis 405.
370.

A.

Δαίδαλος Aristophanis.

Δαίδαλος Eubuli an Philippi

342. 360.

Δαίδαλος Platonis 169.

Δαιταλῆς Aristophanis.

Δακτύλιος Alexidis 399.

Δακτύλιος Amphidis 405.

Δακτύλιος Menandri.

Δακτύλιος Timoclis 431.

Δαλις Apollophanis 266 sq.

* Δαμαλία Eubuli 360.

ΔΑΜΟΞΕΝΟΣ 484 sq.

Δανάη Apollophanis 267.

Δανάη Sannyrionis 264.

Δαναΐδες Aristophanis.

Δαναΐδες Diphili 439.

Δάρδανος Menandri.

Δαισιδαίμων Menandri.

Δεξαμενός Timoclis.

Κένταυρος.

ΔΕΞΙΚΡΑΤΗΣ 492.

Δ... 349.

* Δψευδῆς Teleclidis 88.

B.

Βαβίας Aristophontis 410.

Βαβυλώνιοι Aristophanis.

Βαβυλώνιος Philemonis.

Βάκχαι Antiphanis 325.

Βάκχαι Dioclis 251.

Δῆλος sine potius Δ
moelis 429.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ 264.

Δημήτριος ἢ Φιλέτα
xidis 388.

Δημιουργός Menand

Δῆμοι Eurolidis 12

ΔΗΜΟΝΙΚΟΣ 40

Δημοποίητος Demo
500.

Δημοσάτυροι Timo

ΔΗΜΟΣΤΡΑΤΟ

Δημόται Hermipp

Δημόται Posidipp

Δημοτυνδάρως
262.

ΔΗΜΟΦΙΛΟΣ

Διάβολος Apolle

Διάβολος Nicos

Διαδικαζόμενος

Διαθήκαι Laon

* Διακτών Eur

Διαμαρτάνου

466 sq.

phani μαρτάνου

Βοιωτίος μαρτάνου

453.

Βομβυλιός Antip

Βόστρουχος Alexi

Βοτρυδίων vel

Anaxilae 407.

Βουκόλοι Crati

- Δίδυμοι Menandri.*
Δίδυμοι Alexidis 399.
Δίδυμοι Anaxandridis 370.
Δίδυμοι Antiphanis 337.
Δίδυμοι Euphronis 478.
Δίδυμοι Xenarchi 434.
Δίδυμοι ἢ Πύραυνος Aristophontis 410.
Διδύραμβος Amphididis 373.
 406.
Δικασταὶ Thugenidis 499.
ΔΙΟΔΩΡΟΣ 418.
ΔΙΟΚΛΗΣ 251.
Διονυσαλέξανδρος Cratini 413.
Διονυσιάζουσαι Timoclis 429.
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ 419.
Διονύσιος Eubuli 362.
Διόνυσος Alexandri 487 sq.
* Διόνυσος Ecpphantidis 37.
Διόνυσος Eubuli 363.
*Διόνυσος Magnetis et Crate-
tis 34. 64.*
Διόνυσος Timoclis 429.
*Διόνυσος ἀσκητῆς Aristome-
nis 213.*
Διόνυσος ἢ Σεμέλη Eubuli 363.
Διονύσου γοαὶ Polyzeli 262.
Διορύττων Antiphanis. Vid.
 Θεορίοι.
Διὸς γοαὶ Philisci 423.
ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ 492.
Διπλάσιοι Antiphanis 337.
- Δις ἐξαπατῶμενος Heniochi 421.*
Δις ἐξαπατῶν Menandri.
*Δις κατηγορούμενος Augeae
416.*
Δις ναυαγὸς Archippi 209.
Δις πενθῶν Alexidis 399.
ΔΙΦΙΛΟΣ 446.
ΔΙΩΞΙΗΠΟΣ 485.
Δόλων Eubuli 363.
*Δορκίς ἢ Ποππύζουσα Alexi-
dis 387.*
*Δουλοδιδάσκαλος Pherecratis
82.*
* Δουλὸς (Δόλων) Eubuli 363.
Δρακόντιον Timoclis 429.
Δράματα ἢ Κίνταυρος Aristophanis.
Δράματα ἢ Νίοβος Aristophanis.
Δραπεταγωγὸς Antiphanis 337.
Δραπέται Alexidis. V. Λευκαδία.
* Δραπέται Eupolidis 114.
Δραπέτιδες Cratini 57.
ΔΡΟΜΩΝ 418.
Δρωπίδης Alexidis 399.
Δυσέροντες Antiphanis 337.
Δύσκολος Menandri.
Δύσκολος Mnesimachi 423.
*Δύσπρατος Antiphanis sive Epi-
cratis 321. 414.*
Δωδεκάτη Philyllii 260.
Δωδωνίς Antiphanis 330.

E.

- 'Εαυτὸν πενθῶν. V. αὐτὸν πενθῶν.
 'Εαυτὸν τιμωρούμενος. V. Αὐτὸν τιμωρούμενος.
 'Εαυτοῦ ἐρῶν. V. Αὐτοῦ ἐρῶν.
 'Εγκαλοῦντες Diphili 453.
 'Εγκαλυπτόμενος Anthippi vel Anaxippi 470.
 'Εγκλειόμεναι vel 'Εγκλειόμενοι Sotadis 426.
 'Εγχειρίδιον Menandri.
 'Εγχειρίδιον Philemonis.
 'Εγχειρίδιον Sophili 425.
 'Εγχειρογράφοι Nicophon-tis 258.
 Ελλείθια Nicomachi 496.
 Είλωτες Eupolidis 130.
 Ειρήνη Aristophanis.
 Ειρήνη Eubuli 363.
 Ειρήνη Theopompi 240.
 Εισοικιζόμενος Alexidis 399.
 Εἰς τὸ φρέαρ Alexidis. Vid.
 'Η εἰς τὸ φρέαρ.
 'Εκάτη Diphili 453.
 'Εκάτη Nicostrati 348. 453.
 'Εκκηρυττόμενος Alexidis 400.
 'Εκκλησιάζουσαι Aristophanis.
 'Εκπωματοποιός Alexidis 399.
 * 'Εκύρα Apollodori 404.
 ΕΚΦΑΝΤΙΑΣ 35 sqq.
 'Ελένη Alexandri 487.
 'Ελένη Alexidis 391.
 'Ελένη Anaxandridis 370.
 'Ελένη Philyllii 259.
 'Ελένης ἀρπαγή Alexidis 391.
 'Ελένης μνησιτῆρες Alexidis 391.
 'Ελενηφοροῦντες Diphili 453.
 'Ελλάς ἢ Νῆσοι Platonis 169.
 'Ελληβοριζόμενος Diphili 454.
 'Ελληνίς Alexidis 399.
 'Εμπιπραμένη Menandri.
 'Εμπιπράμενοι ἢ 'Ιδαῖοι Crati-ni 57.
 'Εμπολή Ephippi 352.
 'Εμπορος Diphili 454.
 'Εμπορος Epicratis 414.
 'Εμπορος Philemonis.
 'Εναγίζοντες vel 'Εναγίσματα Diphili 454.
 'Ενδυμίων Alcaei 246.
 'Εννέα ('Ενναία) Apollodori 463.
 'Εξ ἄδου ἀνιών Nicophontis 256.
 'Εξοικιζόμενος Philemonis.
 'Εορταί Cratetis 62.
 'Εορταί Menandri. *
 'Εορταί Platonis 170.
 'Επαγγελόμενος Menandri.
 'Επίδαυρος sive potius 'Επι-δάυριος Alexidis 389.
 'Επιδαύριος Antiphanis 330.

- Ἐπίδανρος sive potius Ἐπι- Ἐπτά ἐπὶ Θήβας Amphidis
 δανριος Theophilli 435. 406.
- *Ἐπιδικαζόμενην Apollodori Ἐρετρικὸς Alexidis 399.
 464 sq. Ἐρεχθεύς. Commemoratur in
 Ἐπιδικαζόμενος Anaxippi 469. fragm. didasc. apud Boeckh.
- Ἐπιδικαζόμενος Apollodori Corp. Inscr. I no. 230. Au-
 464 sqq. ctoris nomen excidit.
- Ἐπιδικαζόμενος Diphili 454. Ἐριθοι Alexidis. V. Παννυχίς.
- Ἐπιδικαζόμενος Philemonis. Ἐριθοι Amphidis 406.
- Ἐπίκληρος Alexidis 399. ΕΡΙΦΟΣ 420.
- Ἐπίκληρος Antiphanis 337. Ἐρμιονεύς Menecratis. Vid.
 Ἐπίκληρος Diodori 418. Μανέκτωρ.
- Ἐπίκληρος Diphili 455. Ἐρμαφρόδιτος Posidippi 483.
- Ἐπίκληρος Heniochi 421. ΕΡΜΙΠΠΙΟΣ 91.
- Ἐπίκληρος Menandri. Ἐρμού καὶ Ἀφροδίτης γοναὶ
 ΕΠΙΚΡΑΤΗΣ 414. Phyllsci 281 sq. 424.
- Ἐπιλήσμων ἢ Θάλασσα Phe- Ἐρωτες Myrtili 100.
 recreatis 82. Ἐταίρα Turpilianae fabulae ti-
 ΕΠΙΛΥΚΟΣ 269. tulus ex graeco dramate ex-
 ΕΠΙΝΙΚΟΣ 481. pressae.
- Ἐπίσταθμος Posidipi 483. ΕΤΑΓΓΕΛΟΣ 492.
- Ἐπιστολαὶ Euthyclis. Vid. Εὐανδρία Anaxilae 408.
 Ἄσωτοι. * ΕΤΑΓΗΣ 528.
- Ἐπιστολαὶ Timoclis 431. ΕΥΒΟΥΛΙΑΝΗΣ 421.
- Ἐπιστολὴ Alexidis 399. ΕΥΒΟΥΛΟΣ 855 sqq.
- Ἐπιστολὴ Machonis 480. ΕΥΔΟΞΟΣ 492.
- Ἐπιτρέποντες Menandri. Εὐεργέται Batonis 480.
- Ἐπιτροπή vel Ἐπιτροπεύς ΕΥΕΤΗΣ 26.
 Diphili 454. Εὐθύδικος Antiphanis 326.
- Ἐπίτροπος Alexidis 399. ΕΥΘΥΚΛΗΣ 269.
- Ἐπιχειρένακος Timoclis 428. * Εὐμνηίδες Cratini 57.
- Ἐπτά ἐπὶ Θήβας Alexidis 391. Εὐνείδαι Cratini 57.

- ΕΥΝΙΚΟΣ** 249.
Εὐνούχος Menandri.
Εὐνούχος ἢ Στρατιώτης Diphili 451.
ΕΥΠΟΛΙΣ 104 sqq.
ΕΥΞΕΝΙΔΗΣ 26.
Εὐξενίδης *Apollodori 468.
Εὐπλοια Antiphanis 337.
Εὐρεπος Philemonis.
Εὐρώπη Eubuli 363.
Εὐρώπη Hermippi 92.
Εὐρώπη Platonis 171.
Εὐσεβείς Anaxandridis 370.
ΕΥΦΡΩΝ 477.
Ἐφεδρεῖται Philemonis.
Ἐφεσία Antiphanis 330.
Ἐφεσία Posidippi 483.
Ἐφέσιος Menandri.
*Ἐφηβοί Apollodori 467.
Ἐφηβοί Ehippi 352.
Ἐφηβοί Philemonis.
Ἐφιάλης Phrynichi 152.
ΕΦΙΠΠΟΣ 351.
- Z.**
- Ζακύνθιος* Antiphanis 330. ubi lin. 30 ante „Tyrrhenus” exciderunt haec: „Zacynthius apud Athen. XII p. 553 c et”. Ibidem ante „laudatur” adde „quae”.
- Ζεύς κακούμενος* Platonis 171. *Ἡρώες* Aristophanis.
- Ζωγράφοι ἢ Γεωγράφοι* Anaxandridis 370.
Ζωγράφος Amphididis 404.
Ζωγράφος Antiphanis 336.
*Ζωγράφος Augeae 416.
Ζωγράφος Diphili 455.
Ζωγράφος Hagiae 371. 404.
Ζωγράφος Hipparchi 458.
Ζωμίον Philemonis. V. *Μετιών*.
Ζώπυρος περικλιόμενος Stratididis 225.
- H.**
- ΗΓΗΜΩΝ** 214.
ΗΓΗΣΙΠΠΟΣ 475.
Ἡ εἰς τὸ φρέαρ Alexidis 399 sq.
Ἡδονχάρης Theopompi 238. 240. 289.
Ἡλιος ῥιγῶν Aristonymi 196.
ΗΝΙΟΧΟΣ 421.
Ἡνίοχος Antiphanis 326.
Ἡνίοχος Menandri.
ΗΡΑΚΛΕΙΔΗΣ 422.
ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ 422.
Ἡρακλῆς Anaxandridis 371.
Ἡρακλῆς Diphili 455.
Ἡρακλῆς Philyllii 260.
Ἡρακλῆς γαμῶν Archippi 208.
Ἡρακλῆς γαμῶν Nicocharis 255.
Ἡρακλῆς χορηγός Nicocharis 255.

- Ἡρώες Chionidis 29.
 Ἡρώες Cratetis 55. 64.
 Ἡρώες * Cratini 55.
 Ἡρώες Menandri.
 Ἡρώες Timoclis 429.
 Ἡρωῖνη Epigenis 355.
 Ἡρώς Diphili 455.
 Ἡρώς Philemonis.
 Ἡσίοδοι Teleclidis 88.
 Ἡσίοδος Nicostrati 348.
 Ἡσιόνη Alexidis 391.
 Ἡχώ Eubuli 368.
- Θ.
- Θαῖς Hipparchi 458.
 Θαῖς Menandri.
 Θάλασσα Pherecratis. Vid. *Ἐπιλήσμων.*
 Θάλαττα Dioclis 251.
 Θαμίρας Antiphanis 325.
 Θεμιστοκλῆς Philisci 423. 424.
 ΘΕΟΓΝΗΤΟΣ 487.
 * Θεογονία Antiphanis 318 sqq.
 Θεοὶ Hermippi 92.
 ΘΕΟΠΟΜΠΟΣ 236 sqq.
 ΘΕΟΦΙΛΟΣ 434.
 Θεοφόρητος Alexidis 400.
 Θεοφορουμένη Menandri.
 Θεσμοφοριάζουσαι Aristophanis.
 * Θεσμοφόροι Hermippi 91.
 Θεσμοφόροις Dionysii 419.
- Θεσπρωτοὶ Alexidis 400.
 Θεττάλη Menandri.
 Θετταλοὶ Anaxandridis 371.
 Θεῶν ἀγορά Euphronis 478.
 Θεωραὶ Euphronis 477.
 Θεβαῖοι Alexidis 400.
 Θεβαῖοι Philemonis.
 Θεραμίνης Cratini 275. 411.
 Θερία Cratetis 64.
 Θερισπιδῆς* Apollodori 468.
 Θεσαυρὸς Anaxandridis 371.
 Θεσαυρὸς Archedici 459.
 Θεσαυρὸς Cratetis 62.
 Θεσαυρὸς Dioxippi 485.
 Θεσαυρὸς Diphili 455.
 Θεσαυρὸς Menandri.
 Θεσαυρὸς Philemonis.
 Θεσεύς Anaxandridis 371.
 Θεσεύς Anaxilae 407.
 Θεσεύς Aristonymi 196.
 Θεσεύς Diphili 455.
 Θεσεύς Theopompi 240.
 Θετεύοντες Alexidis 400.
 * Θομβύκιος Antiphanis. Vid. *Βομβυλιός.*
 * Θορίοι Heniochi 422.
 Θορίοι ἢ Λογύτιων Antiphanis 331.
 ΘΟΥΓΓΕΝΙΔΗΣ 499.
 Θουρσιαιῶσαι Metagenis 220.
 Θραουλιῶν Menandri.
 Θράων Alexidis 400.

- Θράτται Cratini 55.
 *Θυέστης Dioclis 252. *)
 Θυρωρὸς Philemonis.
 *Θωρυκίων Heniochi 422.
 *Θυρσοκόμος Lysippi 216.

I.

- *Γάλεμος Amphidis 406.
 *Γάλεμος Ophelionis 415.
 *Γασίς sive potius *Γάσων Alex-
 xidis 391.
 *Γάσων Antiphanis 316.
 *Γατρὸς Antiphanis 336.
 *Γατρὸς Aristophontis 410.
 *Γατρὸς Philemonis.
 *Γατρὸς Theophili 435.
 *Ἰδαῖοι Cratini. V. *Ἐμπειρά-
 μανοί.
 *Ἐρεκα Apollodori 460.
 *Ἐρετιά Menandri.
 *Ἐρὸς γάμος Alcaei 247.
 *Ἐροφάντης Nicostrati 348.
 *Ἰάριοι ἢ Σάτυροι Timoclis
 429.

- *Ἰματιόπολις Apollodori 460.
 *Ἰμβροί Menandri.
 *Ἰνώ Sannyrionis 264.
 *Ἰξίων Eubuli 363.

*Ἰπνὸς ἢ Παννυχίς Pherecratis 83.

ΙΠΠΑΡΧΟΣ 457.

- *Ἰππεῖς Antiphanis 336.
 *Ἰππεύς Alexidis 394.
 *Ἰππῆς Aristophanis.
 *Ἰππίσκοι Alexidis. V. *Ἀγωνίς.
 *Ἰπποκόμος Menandri.
 *Ἰππος sive potius *Ἰππεύς vel
 *Ἰπνὸς Alexidis 393. 394.
 *Ἰπποτρόφος Mnesimachi 423.
 *Ἰσθμιονίκης Mnesimachi 423.
 *Ἰστοριογράφος Dioxippi 485.
 *Ἰσοστάσιον Alexidis 400.
 *Ἰστός Pherecratis. V. *Ἰπνός.
 *Ἰφιγέων Strattidis vel Apol-
 lophanis 226. 267.
 *Ἰχθύς Archippi 205.
 *Ἰὼ Anaxilae 409.
 *Ἰὼ Platonis 171.
 *Ἰὼ Sannyrionis 264.
 *Ἰων Eubuli 363.

K.

- *Κανεύς Antiphanis 325.
 *Κανεύς Araretis 344 sq.
 *Καλαθηφόροι Eubuli 363.
 *Καλέσιρις Alexidis 400.

*) Probabile est Suidam Sophoclis et Dioclis nomina confudisse. Sophoclis Θυέστης δεύτερος laudatur ab Hesychio, *Ἠγόμεν: διήγον. Σοφοκλῆς Θυέστη δεύτερη.

- Κάλλαισχος* Ophellionis 415. *Κεκρύφαλος* Menandri.
Κάλλαισχος Theopompi 240. *Κένταυροι* Apollophonis 267.
ΚΑΛΛΙΑΔΗΣ 449. *Κένταυρος* Aristophanis. Vid.
ΚΑΛΛΙΑΣ 213 sq. *Δράματα.*
ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ 418. *Κένταυρος* Lyncei 458.
Καλλιππίδης Strattidis 226. *Κένταυρος* Nicocharis 255.
ΚΑΛΛΙΠΠΟΣ 490. *Κένταυρος* Ophellionis 415.
Καλλιστώ Alcaei 247. *Κένταυρος* Theogneti 487.
Καλυψώ Anaxilae 407. *Κένταυρος ἢ Δεξαμενός* Ti-
Καλλωνίδης Aristophontis 410. *moelis* 429.
Καμπυλίων Ararotis 345. *Κεραυνός et Κεραυνούμενος*
Καμπυλίων Eubuli 345. 363. *Anaxippi* 469. 470.
Κανηφόρος Anaxandridis 371. * *Κερκύων* Anaxandridis 371.
Κανηφόρος Menandri. *Κέρκωπες* Eubuli 363 sq.
ΚΑΝΘΑΡΟΣ 251. *Κέρκωπες* Hermippi 94.
Καπηλίδες Theopompi 241. *Κέρκωπες* * Menippi 494.
 243. *Κέρκωπες ἢ Ξάντριάι* Plato-
Κᾶρες Antiphanis 329. *nis* 176.
Καρίνη Antiphanis 311. *Κέφαλος* Philetaeri 349. 350.
Καρίνη Menandri. *Κηπουρός* Antiphanis 336.
Καρχηδόνιος Menandri. *Κηρυττόμενος* Alexidis 400.
Κατακολλώμενος Eubuli 363. *ΚΗΦΙΣΟΔΩΡΟΣ* 267 sq.
Καταχῆναι Lysippi 216. *Κιθαριστής* Antiphanis 313.
Καταψευδόμενος Alexidis. *Κιθαριστής* Menandri.
 Vid. *Τομιστής.* *Κιθαρίστρια* Anaxandridis 371.
Καταψευδόμενος Menandri. *Κιθαρωδός* Alexidis 400.
Καταψευδόμενος Philemonis. *Κιθαρωδός* Anaxippi 470.
Καταψευδόμενος Sosipatri *Κιθαρωδός* Antiphanis 313.
 477. *Κιθαρωδός* Apollodori 467.
Κατεσθίων Amipsiae 201. *Κιθαρωδός* Clearchi 490.
Καύνιοι Alexidis 400. *Κιθαρωδός* Diphili 455 (ubi
Καύνιοι Timoclis 429. lin. 10 exciderunt haec „Κι-

- θαρωδός apud Pollucem X 88. 62.)
 Κιθαρωδός Niconis 495.
 Κιθαρωδός Sophili 425.
 Κιθαρωδός Theophili 435.
 Κινησίας. Vid. Μακεδόνες
 Κίρηη Anaxilae 407.
 Κρηκη Ephippi 352.
 ΚΛΕΑΡΧΟΣ 490.
 * Κλειτοφῶν Platonis 178.
 Κλεοβουλῖναι Cratini 57.
 Κλεοβουλῖνη Alexidis 390.
 Κλεοφάνης Antiphanis 326.
 Κλεοφῶν Platonis 171.
 Κλεψύδρα Eubuli 364.
 Κληρούμενοι Diphili 455.
 Κλίγη Nicostrati 348.
 * Κλοπαί Eupolidis 115.
 Κναφένς Antiphanis 336.
 Κνιδία Alexidis 400.
 Κνιδία Menandri.
 Κνοιθιδεύς ἢ Γάστρων Antiphanis 331.
 Κόθορνοι Philonidis 103. non Philippidis 103. 474.
 Κοινωνοὶ Philemonis.
 Κόλακας Eupolidis 130 sq.
 Κόλαξ Menandri.
 Κόλαξ Philemonis.
 Κολοφόροισι antiquae comediae fabula commemoratur in fragm. didascalico apud Boeckhium Corp. Inscr. I no. 229. Auctoris nomen excidit.
 Κολυμβῶσαι Alcimennis 101.
 Κονιατῆς Alexidis 400.
 Κονιατῆς Amphidis 406.
 Κονίσσαλος Timoclis 438.
 Κόννος Amipsiae 201.
 Κόννος Phrynichi 154.
 Κοριαννὴ Pherecratis 83.
 Κορινθία Antiphanis 330.
 Κορινθία Philemonis.
 Κορινθιαστῆς Philetaeri 349. 350.
 Κορινθιαστῆς Poliochi 498.
 Κορίνθιοι Clearchi 490.
 Κοροπλάθος Antiphanis 336.
 Κορυδαλὸς Eubuli 364.
 Κοσμῆτρια Naevianae fabulae titulus ex graeco dramate conversae.
 * Κοτταβίζουσαι Menandri.
 Κουρίς Alexidis 389.
 Κουρίς Amphidis 406.
 Κουρίς Antiphanis 336.
 Κραπάταλοι Pherecratis 84.
 Κρατεύας ἢ Φαρμακοπώλης Alexidis 388. 395.
 ΚΡΑΤΗΣ 58 sqq.
 ΚΡΑΤΙΝΟΣ ὁ παλαιὸς 43sq.
 ΚΡΑΤΙΝΟΣ ὁ νεώτερος 411 sqq.

- Κρής Menandri.*
Κρήτες Antiphanis sive potius Apollophonis 267. 317.
Κρήτες Nicocharis 255.
ΚΡΙΤΩΝ 484.
Κρόνος Phrynichi 154.
ΚΡΩΒΥΛΟΣ 490 sq.
Κυβερνήται Menandri.
Κυβερνήτης Alexidis 400.
Κυβευταί Alexidis 400.
Κυβευταί Amphidis 406.
Κυβευταί Antiphanis 337.
Κυβευταί Eubuli 364.
Κύδων Ehippi 342.
Κύκλωπες Calliae vel Dioclis 214. 251.
Κύκλωψ Antiphanis 325.
Κύκνος Alexidis 391.
Κύκνος Eubuli. Vid. Προσοῦσία.
Κυνάριον Timothei 428.
Κυνηγέται Anaxandridis 371.
Κυνηγίς Philetaeri 349. 350.
Κύπριος Alexidis 400.
Κύπρις Alexidis.
* Κώδων (Κύδων) Posidippi 483.
* Κωδωνιασταί Philippi 340.
Κώκαλος Aristophanis 343.
Κωμιασταί Amipsiae 204.
Κωμιασταί Ebulidis 421.
* Κωμιασταί Philippi 341.
Κωμιασταί Phrynichi 154.
Κωμωδοτραγωδία Alcaei 247.
Κωμωδοτραγωδία Anaxandridis 247. 371.
Κωνειαζόμεναι Menandri.
* Κωνειασταί Philippi 341.
Κωραλίσκος Epilyci 269.
Κώρυκος Antiphanis 337.
- Λ.
- Λάϊος Platonis 173.*
Λάκαινα Apollodori 467.
Λακκιάδαι Philippidis 473.
Λάκωνες Cratini 57.
Λάκωνες Eurolidis 115.
Λάκωνες Nicocharis 245. 255.
Λάκωνες ἢ Λήδα Eubuli 115. 365.
Λάκωνες ἢ Ποιηταί Platonis 163. 175.
Λάμια Cratetis et Pherecratis 65.
Λαμπαδηφόροι Philetaeri 349. 350.
Λαμπάς Alexidis 400.
Λαμπάς Antiphanis 313.
Λάμπων Antiphanis 275. 313. 327.
ΛΑΩΝ 492.
Λέβης Alexidis 400.
ΛΕΞΙΦΑΝΗΣ 493.

- Λεπτινίσκος* Antiphanis 327. *Λυδός* Antiphanis 330.
Λευκαδία Menandri. *ΛΥΚΙΣ* 215.
Λευκαδία ἢ Δραπέται Alexi- *Λυκίσκος* Alexidis 401.
dis 401. *Λυκούργος* Anaxandridis 371.
Λευκάδιος Antiphanis 330. *Λύκων* Antiphanis 327.
Λευκαῖς sive *Λευκαδία* Am- * *ΛΥΛΛΙΟΣ* 27.
phidis 406. *Λυροποιός* Anaxilae 406.
Λεύκη Alexidis 401. *ΛΥΣΙΜΑΧΟΣ* 493.
ΛΕΥΚΩΝ 217. *ΛΥΣΙΠΠΙΟΣ* 215 sq.
Λεωνίδης Antiphanis 327. *Λυσιστράτη* Aristophanis.
Λήδα Eubuli. Vid. *Λάκωνες*.
Λήδα Sophili. Vid. *Τυνδάρεως*.
Λήθη Timoclis 429. *M.*
Λημνία Alexidis 401. *Μάγειροι* Anaxilae 409.
Λημνίαι Antiphanis 330. *Μάγειρος* Nicostrati 348.
Λημνίαι Aristophanis. *ΜΑΓΝΗΣ* 29 sqq.
Λημνίαι Diphili 455. *Μαινόμενος* Diodori 419.
Λημνίαι Nicocharis 255. *Μαινόμενος* Diphili 455.
Λημνομέδα Stratridis 231. *ΜΑΙΣΩΝ* 22.
Λήφοι Pherecratis 86. *Μακεδόνες ἢ Κινησίας* Strat-
 * *Λιμὸς* Dionysii 420. *tidis* 227. 231.
Λενδία Turpilianae fabulae ti- *Μακεδόνες ἢ Πανσανίας* Strat-
 tulus ex graeco dramate con- *tidis* 227. 231.
 versae. *Μαλθάκη* Antiphanis 328.
Λίνος Alexidis 391. *Μαλθακοὶ* Cratini 57.
 * *Λίνος* Dionysii 420. *Μαμμάκνθος* Aristagorae 218.
Λοκρίδες Anaxandridis 371. Cfr. *Ἄρραι*.
Λοκρίδες Posidippi 483. *Μαμμάκνθος* * Demetrii 219.
Λοκροὶ Alexidis 401. 266.
Λοκροὶ Menandri. *Μαμμάκνθος* Platonis 163.
ΛΥΓΚΕΤΣ 458. 175.
Λυδοὶ Magnetis 31. 34. *Μανδραγοριζομένη* Alexidia
 401.

- Μανέκτωρ ἢ Ἐρμιονεύς* Menecratis 493.
- Μάντεις* Alexidis 401.
- Μαραθῶνιοι* Timoclis 433.
- Μαρικᾶς* Eupolidis 137 sqq.
- Μαστροπὸς* Philippidis 473.
- ΜΑΧΩΝ* 478 sqq.
- Μεγαρικὴ* Simyli 424.
- Μέθη* Menandri.
- Μειλανίων* Antiphanis 325.
- Μελέαγρος* Antiphanis 315.
- Μελέαγρος* Philetaeri 349 sq.
- Μελίβοια* Eriphi 420.
- Μελίλωτος* Anaxandridis 371.
- Μέλιττα* Antiphanis 329.
- Μέλιτται* Dioclis 251 sq.
- Μεμφίμοιρος* Antidoti 416.
- ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ*, antiquae comoediae poeta (?) 270.
- ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ*, novae comoediae poeta 446.
- ΜΕΝΕΚΡΑΤΗΣ* 493.
- Μενέλεως* Platonis 175.
- * *ΜΕΝΙΠΠΙΟΣ* 494.
- Μέροπις* Alexidis 381.
- Μεσσηνία* Critonis 484.
- Μεσσηνία* Menandri.
- ΜΕΤΑΓΕΝΗΣ* 218.
- Μεταλλῆς* Nicomachi et Pherecratis 69.
- Μεταβαλλόμενος* Timothei 428.
- Μεταφερόμενοι* Posidippi 483.
- Μεταφερόμενος* Timothei 428.
- * *Μετεκβαίνουσαι* Nicomachi 496 sq.
- Μετιῶν ἢ Ζωμίον* Phllemonis.
- Μετοιχιζόμενος* Diophanti 492.
- Μέτοιχοι* Cratetis Pherecratis Platonis 64. 70. 175.
- Μέτοιχοι* Antiphanis 338.
- Μήδεια* Antiphanis 316.
- Μήδεια* Canthari 251.
- Μήδεια* Eubuli 365.
- Μήδεια* Strattidis 232.
- Μήδος* Theopompi 238. 241.
- Μηναγύρτης* sive *Μητραγύρτης* Antiphanis 338.
- Μηναγύρτης* Menandri.
- Μήνες* Nicostrati 349.
- Μητροφῶν* * Antiphanis 328.
- Μίδων* Alexidis 401.
- Μίδων* Antiphanis 327.
- Μιλησία* vel *Μιλήσιοι* Alexidis 388.
- Μίλων* Alexidis 381.
- Μίνως* Alexidis 392.
- Μίνως* Antiphanis 325.
- Μισογύνης* Menandri.
- Μισοπόνηρος* Antiphanis 338.
- Μισουμένη* Phoenicidis 482.
- Μισούμενος* Menandri.
- Μισοψηφισταί* Philistionis.
- Μνήματα* Antiphanis 337.

- Μσημάτων* Diphili 455. * *Μυροποιός* (*Λυροποιός*) Anaxilae 408.
Μνηματίον Epigenis 354. *ΜΥΡΤΙΛΙΟΣ* 100 sq.
Μνησιπτόλεμος Epiuici 481. *Μυσοί* Eubuli 365.
Μνησιτήρες Alexidis. Vid. *Μύσαι* Phrynichi 158.
Ἐλένης μνησιτήρες. *Μύσις* Antiphanis 338.
Μοῖραι Hermippi 91. 95. *Μύστις* Philemonis.
Μοιχοί Amipsiae 204.
Μοιχοί Antiphanis 338.
Μοιχός Philemonis. *Νάννιον* Eubuli an Philippi 342. 365. Cfr. 474.
Μονότροπος Anaxilae 409. *Ναυαγός* (sive *Δις ναυαγός*) Aristophanis sive Archippi 209.
Μονότροπος Ophelionis 415. *Ναυαγός* Ephippi 353.
Μονότροπος Phrynichi 156. *Ναύκληροι* Nausicratis 495.
Μοσχίων Callicratis 418. *Ναύκληρος* Eudoxi 492.
Μούσαι Euphronis 477. *Ναύκληρος* Menandri.
Μούσαι Ophelionis 415. *Ναυμαχία* Nicomachi 496.
Μούσαι Phrynichi 157. *Ναυσικία* Eubuli 365.
Μουσῶν γοναί Polyzeli 202. *Ναυσικία* Philyllii 260.
. 281. *ΝΑΥΣΙΚΡΑΤΗΣ* 494 sq.
* *Μῦθοι* (*Βοηθοί*) Aristomenis 312. *Νέαιρα* Philemonis.
ΜΥΛΑΙΟΣ 26. *Νέαιρα* Timoclis 431.
Μυλωθρίς Eubuli 365. *Νεανίσκοι* Antiphanis 338.
Μύλων Antiphanis 325. *Νεκρός* Diodori 419.
Μυρμηκάνθρωποι Pherecratis 86. *Νεμέα* Theopompi 241.
Μύρμηκες Canthari 163. 251. *Νέμεσις* Cratini 58.
Μύρμηκες Platonis 163. 175. *Νεμόμενοι* Philemonis.
Μύρμηξ Posidippi 483. *Νσοπτόλεμος* Theophili 435.
* *Μυρμιδόνες* Philemonis. *Νισοτίς* Anaxilae 409.
Μυρμιδόνες Strattidis 233.

- Νεοτῆς Antiphanis 329. **ΞΕΝΑΡΧΟΣ** 434.
 Νεοτῆς Eubuli 365. **Ξενίφων** Heraclidis 422.
 Νεφέλαι Aristophanis. **Ξενολόγος** Menandri.
 Νηρεὺς Anaxandridis 372. **ΞΕΝΟΦΩΝ** 270.
 Νηρεὺς Anaxilae 372. 407. **ΞΕΝΩΝ** 500.
 Νηρηΐδες Anaxandridis 372. **Ξουῦθος** Eubuli 365.
 Νῆσοι Archippi 209.
 Νῆσοι Aristophanis.
 Νῆσοι Platonis. Vid. Ἑλλάς. Ὀβελιαφόροι Ephippi. Vid.
 Νικαι Platonis 175. Ὀμοιοι.
ΝΙΚΟΛΑΟΣ 495. Ὀβολοστάτης Caecilli Statii
ΝΙΚΟΜΑΧΟΣ 69. 75. 76. fabula ex graeco dramate
 77. 496. conversa.
ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΟΣ 346. Ὀβριμος Antiphanis 327.
ΝΙΚΟΦΩΝ 256. Ὀδυσεὺς Amphidis 406.
ΝΙΚΟΧΑΡΗΣ 253. Ὀδυσεὺς Anaxandridis 372.
ΝΙΚΩΝ 494. Ὀδυσεὺς Theopompi 241.
 Νιοβος Archippi vel Aristophanis 209. Ὀδυσεὺς ἀπονιπτόμενος Alexi-
 dis 392.
 Νιπτρα Polyzeli 261. Ὀδυσεὺς ἢ Πανόπται Eubuli 365.
 Νόθος Philemonis.
 Νόμος Cratini 58. Ὀδυσεὺς ὑφαίνων Alexidis 392.
 Νομοθέτης Menandri.
 Νουμηνίαι Eurolidis 139. Ὀδυσσης Cratini 58.
 Νύμφαι Alexidis. Vid. Φιλίππου Eubuli 365.
 λόκαλος. *Οἰκίτης Apollodori 468.
 Νύξ Philemonis. Οἰκίζόμενος Alexidis. Vid.
 Νύξ μακρὰ Platonis 176. Εἰσοικιζόμενος.
 Οἰνόμαος ἢ Πέλω Antiphanis 325.
 Οἰνόμαος ἢ Πέλω Eubuli 365.

Εἰ.

Ἐάνται ἢ Κερκωπες Platonis 176.

- Οἶνος** (rectius **Ἔπνος**) **Alexidid** 393. **Ἄμφω** **Antiphani** 305. 325.
Οἶνοπιῶν **Nicostrati** vel **Philaei** 348. 349. **Ἄμφω** **Cratini** 411.
Οἰωνιστῆς **Antiphani** 32. **Ἄμφω** **Dionysii** 419.
338. **Ἄμφω** **Demophili** 491.
Ἄμφω **Eubuli** 365. **Ἄμφω** **Dioclis** 252.
Ἄμφω **Aristophani**. **Ἄμφω** **Leuconis** 217.
* Ἄμφω (**Ἄμφω**) **Ἄμφω** **Anaxandridis** 372.
Aristomenis 211. **Ἄμφω** **Alexidis** 401.
Ἄμφω **Alexidis** 381. **Ἄμφω** **Menandri**.
Ἄμφω **Philisci** 423. **Ἄμφω** **Timoclis**
Ἄμφω vel **Ἄμφω** **Alexidid** 389. **Ἄμφω** **Alexidis** 392.
Ἄμφω **Menandri**. **Ἄμφω** **Eubuli** 365.
Ἄμφω vel **Ἄμφω** **Philippi** an **Philippidae** 341. **Ἄμφω** **Aristophani**.
474. **Ἄμφω** **Cratetis** 62. 64.
Ἄμφω ἢ **Ἄμφω** **Metagenis** 221. **Ἄμφω** **Magnetis** 34.
Ἄμφω **Ἄμφω** **Nicostrati** 346.
Ἄμφω **Alexidis** 392. **Ἄμφω** **Anaxilae** 409.
Ἄμφω **Antidoti** 415. **Ἄμφω** **Antiphani** 325.
Ἄμφω vel **Ἄμφω** **Antiphani** **Ἄμφω** **Alexidis** 401.
Ἄμφω **Ἄμφω** **Amphidis** 406.
Ἄμφω vel **Ἄμφω** **Posidippi** 483. **Ἄμφω** **Menippi** 494.
Ἄμφω ἢ **Ἄμφω** **Ephippi** 353. **Ἄμφω** **Antiphani** **Ἄμφω** **Antiphani** 339.
* Ἄμφω **Antiphani** **Ἄμφω** **Antiphani** 339. **Ἄμφω** **Antiphani** 339.
Ἄμφω **Antiphani** **Ἄμφω** **Antiphani** 339. **Ἄμφω** **Antiphani** 339.
Ἄμφω **Antiphani** **Ἄμφω** **Antiphani** 339. **Ἄμφω** **Antiphani** 339.

II.

- Ἄμφω** **Antiphani** 339. **Ἄμφω** **Antiphani** 339.
Ἄμφω **Antiphani** 339. **Ἄμφω** **Antiphani** 339.
Ἄμφω **Antiphani** 339. **Ἄμφω** **Antiphani** 339.
Ἄμφω **Antiphani** 339. **Ἄμφω** **Antiphani** 339.

- Παιδρασταί* Diphili 455. *Παννυχίς ἢ Ἐριθοί* Alexidia
Παιδραστῆς Antiphanis 339. 401.
Παῖδες Theopompi 241. *Πανόπται* * Cratetis 55.
Παιδιαί Cratetis 65. *Πονόπται* Cratini 55.
Παιδίον Apollodori 467. *Πανόπται* Eubuli. Vid. Ὀδυσ-
Παιδίον Menandri. σεύς.
Παιδίον Platonis 176. *Πανὸς γοναί* Ararotis 362.
Παιδίον Posidippi 483. 345.
Παλαίστρα Alsaeci 248. *Πανὸς γοναί* Philisci 423.
Παλαμῆδης * Philemonis. *Πανταλίον* Theopompi 241.
Παλλακῆ Alexidis 401. *Παραδιδομένη* Euphronis. V.
Παλλακῆ Diphili 455. *Παρεκδιδομένη*.
Παλλακῆ Menandri. *Παρακαταθήκη* Aristophontia
Παμφίλη Alexidis 401. 410.
Παμφίλη Theopompi 241. *Παρακαταθήκη* Menandri.
Πάμφιλος Eubuli 365. *Παρακαταθήκη* Sophili 425.
Πάν Amphidis 406. *Παρακαταθήκη* Sosicratis 498.
Πάν Timostrati 499. *Παρακαταθήκη* Timostrati 499.
Πάνδαρος Anaxandridis 373. *Παρακαταθήκη* Timothei 428.
Πάνδαρος Nicostrati 348. *Παραλογιζόμενοι* Apollodori
Πάνδροσος Clearchi 490. 467.
Πάνδροσος Nicostrati 348. *Παραλυτρούμενος* Sotadis 426.
Πανδώρα Nicophontis 256. *Παράσιτος* Alexidis 377. 381.
Πανηγυρίς Philemonis. *Παράσιτος* Antiphanis 339.
Πανηγυρισταί Diodori 419. *Παράσιτος* Diphili 455.
Πανηγυρισταί Platonis an *Παρατηρούσα* Turpili fabula
Batonis 166. ex graeco conversa.
Παννυχίς * Callippi 490. *Παρεισιών* Philemonis.
Παννυχίς Eubuli 366. *Παρεκδιδομένη* Antiphanis 305.
Παννυχίς Hipparchi 458. *Παρεκδιδομένη* Euphronis 306
Παννυχίς Pherecratis. Vid. sq. 478.
Ἰπνός. * *Παρθενίδιον* Ararotis 344.

- Παρμενίσκος** Eubuli 366. p. 389 Lips. ubi male scri-
Παροιμιαζόμενος sive **Πα-** ptum *Περικειρόμενοι.*
ροιμίαι Antiphanis 278. 339. **Περινθία** Menandri.
Πάροινος sive potius **Πύραν-** **Πέρσαι** Pherecratis 70.
νος Alexidis 394. **Πέρσαι ἢ Ἀσούριοι** Chioni-
Πασιφάη Alcaei 245. 248. dis 29.
Πατριῶται Nicostrati 348, ubi **Περσίς** Nausicratis 494.
 post „variantem” excide- **Πετᾶλη** Pherecratis 87.
 runt haec: „Praeterea lau- **Πηνελόπη** Theopompi 241 sq.
 dantur Nicostrati **Πατριῶ-** **Πιθραύσιης** (rectius **Τι-**
 . **ται** ab Athenaeo lib. XV **θραύσιης**) Diphili 455.
 p. 700 b.” * **Πιτακίς** Magnetis 35.
Παυσανίας. Vid. **Μακεδόνες.** **Πιττοκοπούμενος** Philemo-
Πεδῆται Calliae 214. nis.
Πεδῆται Cratetis 64. **Πλαγγών** Eubuli 365.
 * **Πεδῆται** Platonis 182. **Πλάνος** Amphidis 406.
Πεζονίκη Alexidis 401. **ΠΛΑΤΩΝ** 160 sqq.
Περίδου Aristophontis 410. **Πλάτων** Aristophontis 410.
Πείσανδρος Anaxandridis 373. **Πλινθοφόρος** Diphili 456.
Πείσανδρος Platonis 176. **Πλόκιον** Menandri.
Πελαργοί Aristophanis. **Πλούσιοι** Anaxilae 409.
Πελιάδες Diphili 455. **Πλούσιοι** Antiphanis 339.
Πέλοψ Antiphanis et Eubuli. **Πλούτοι** Cratini 58.
 Vid. **Οινόμαος.** **Πλούτος** Archippi 208.
Πέλοψ. Nicocharis 253. **Πλούτος** Aristophanis.
Πελταστής Ehippi 351. **Πλούτος** Nicostrati 348.
Πελταστής Eriphi 353. 420. **Πλύντριαι ἢ Ναυακία** Phi-
Πένταθλος Xenarchi 434. lyllii 260.
Περιαλγῆς Platonis 181 sq. **Ποάστρια vel Ποάστριαι** Ma-
Περικειρομένη Menandri. gnetis 35.
 (Fragm. adde quae serva- **Ποάστριαι** Phrynichi 158.
 rit Io. Damascenus Parall. **Ποίησις** Antiphanis 339.

- Πολίσεις Archippi vel Aristophanis* 209.
Ποιηταὶ Alexidis 389.
Ποιηταὶ ἢ Λύκωνες Platonis 175. 182.
Ποιητῆς * Nicocharis 253.
Ποιητῆς Platonis 182.
Ποιήτρια Alexidis 389.
Πόλεις Anaxandridis 373.
Πόλεις Eunioi sive Aristophanis sive Philyllij 250. 260.
Πόλεις Eupolidis 140 sqq.
ΠΟΛΙΟΧΟΣ 498.
Πολύειδος Aristophanis.
Πολύευκτος Heniochi 422.
ΠΟΛΥΖΗΛΟΣ 261.
Πολύκλεια Alexidis 402.
Πολυπράγμων Diphili 456.
Πολυπράγμων Heniochi 422.
Πολυπράγμων Timoclis 429.
Πονήρα Alexidis 402.
Ποντικός Alexidis 387.
Ποντικός Antiphanis 330.
Ποντικός Epigenis 355.
Ποντικός Timoclis 431.
Πομπύζουσα Alexidis. Vid. Δορκίς et Ῥόδιος.
Προβοσκός Anaxillae. Vid. Μεγάκινθος.
Προβοσκός Eubuli 366.
Προβοσκός Posidippi 483.
Προφύρα Augeae 416.
 ist. crit. Com. graec.
- Προφύρα Timoclis* 433.
Προφύρα Xenarchi 433. 434.
ΠΟΣΕΙΔΙΠΠΟΣ 482.
Ποτάμιοι Strattidis 233.
Πότος Alexandri 487.
Πρέσβεις Lenconis 217.
Πρέσβεις Platonis 182.
Πρίαπος Xenarchi 434.
Προαγών Aristophanis.
Προβατεύς Antiphanis 336.
Πρόβλημα Antiphanis 278. 339.
Πρόγαμοι Menandri.
Πρόγονοι Antiphanis 339.
* Πρόδαμος Eupolidis 114.
Προεγκαλῶν euandri.
Προικιζομένη ἢ Ἰματιόποιλις Apollodori 466.
Προϊτίδες Theophili 435.
Προκρῆς Eubuli 366.
Προσκεδαννύμενος Alexidis 402.
Προσπάλτιοι Eupolidis 141 sqq.
Προσουσία ἢ Κύκνος Eubuli 366.
 [Προτριπτικός falso olim pro Antiphanis fabulae titulo habitum 317.]
Πρυτάνεις Teleclidis 89.
Πρωτεσίλαος Anaxandridis 373.
Πρωτόχορος Alexidis 392.
Πρωτόχορος Antidoti 416.
Πτερύγιον Philemonis.

Συγέφηβοι Menandri.

Συγέφηβος Philemontis.

Συντρέχοντες Alexidis 388.

Συντρέχοντες Sophili 425.

Σύντροφοι Alexidis 402.

Σύντροφοι Damoxeni 465.

Σύντροφοι Diphili 456.

Σύντροφοι Posidippi 484.

Συνωρίς Diphili 456.

Συρακόσιος Alexidis 402.

Σύρος Nicostrati 348.

Σύρφαξ Platonis 185.

Σφαττομένη Apollodori 466.

Σφαττόμενος incerti auctoris

Athenaeo XV p. 699 f commemorata: ἐνμήλης (sic)

δ' ἐν Σφαττομένῳ.

Σφενδόνη Amipsiae 204.

Σφῆκες Aristophanis.

* **Σφίγγες Eupolidis 115.**

Σφιγγοκαρίων Eubuli 365.

Σχεδία Diphili 456.

Σχολάζοντες Callias 214.

Σώζουσα Dionysii 420.

Σώρακοι Alexidis 402.

ΣΩΣΙΚΡΑΤΗΣ 498.

ΣΩΣΙΠΑΤΡΟΣ 477.

ΣΩΣΙΠΠΟΣ 452.

Σώσιππος Anaxandridis 373.

ΣΩΤΑΛΗΣ 426.

Σώτειρα Dionysii 420.

ΣΩΦΙΛΑΟΣ 425.

T.

Ταγηνισταί Aristophanis.

* **Ταξίαρχοι Dionysii 143. 420.**

Ταξίαρχοι Eupolidis 142 sqq.

Ταραντινοί Alexidis 388.

Ταραντινοί Cratini iam. 413.

Ταῦροι Antiphanis. V. Σκύθαι.

Τελσεσίας Diphili 457.

Τελμησοῦς Aristophanis.

ΤΗΛΕΚΛΕΙΔΗΣ 86 sqq.

Τηρεὺς Anaxandridis 373.

Τηρεὺς Canthari 251.

Τηρεὺς Philetaeri 349. 350.

Τιγόσιον Alexandri 487 sq.

Τιθραύσεως Diphili 455.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ 428.

ΤΙΜΟΚΛΗΣ 428 sqq.

ΤΙΜΟΣΤΡΑΤΟΣ 499.

Τίμων Antiphanis 275. 327.

Τισαμενὸς Theopompi 242.

* **Τιτακίδης Magnetis 95.**

Τιτᾶνες Cratini 411.

Τιτᾶνες Eubuli 367.

Τιτανόπανες Myrtilli 100.

Τιτθαί Eubuli 366.

Τιτθῆ vel Τιτθαί Alexidis 402.

Τιτθῆ Menandri.

Τοκιοσιῆς Nicostrati 346.

Τοκιοσιῆς ἢ Καταψευδόμενος Alexidis 402.

Τόλμαι Cratetis 65.

- * **ΤΟΛΥΝΟΣ 38.** Ἰβριστοδίκαι Epipolids 145.
 Τραγωδοὶ ἢ Ἀπελεύθεροι Ἰδρία Antiphanis 339.
 Phrynichi 158. Ἰδρία Menandri.
 Τραυματίας Alexidis 403. Ἰλοφόροι Aristomenis 210.
 Τραυματίας Antiphanis 339. Ἰμέναιος Ararotis 345.
 Τριόδους ἢ Ῥωποπώλης Ἰμνῆς Menandri.
 * Philippidis 474. Ἰπέρβολος Platonis 188 sqq.
 Τριταγωνιστῆς Antiphanis 337. * Ἰπεύθυνος Phrynichi 152.
 Τριφάλης Aristophanis. Ἰπνος Alexidis 393.
 Τριφάλλος Naevianae fabulae Ἰπνος Antiphanis 393.
 titulus ex graeco conversae. Ἰπνος Xenarchi 431.
 Τροφώνιος Alexidis 392. Ἰποβαλλόμεναι Epinici 481.
 Τροφώνιος Cephisodori 208. Ἰποβολιμαῖος Alexidis 375.
 Τροφώνιος Cratini et * Crate- 393.
 tis 55. Ἰποβολιμαῖος Cratini 413.
 Τροφώνιος Menandri. Ἰποβολιμαῖος Eudoxi 492.
 Τράχιλος Heniochi 421. Ἰποβολιμαῖος Philemonis.
 Τρώϊλος Stratridis 233. Ἰποβολιμαῖος ἢ Ἄγροικας
 Τυμπανισταὶ Autocratis 207. Menandri.
 Τυνδάρεως Alexidis 391. * Ἰπόνοια (Ἰπνος) Alexidis
 Τυνδάρεως ἢ Λίδα Sophili 393.
 425. Ἰς Cephisodori 268.
 Τυραννίς Pherecratis 86. Ἰφ' ἐαυτῶν πλανώμενοι De-
 Τυρρηνός Antiphanis 330. xicratis 492.
 Τυρρηνός Axionici 418.
 Τύχων ἢ Στρατιώτης Anti-
 phanis 336. Φ.
 Φαιδρίας Alexidis. V. Φαίδων.
 Φαίδρος Alexidis 381 sqq.
 * Φαίδρος Platonis 176. 187.
 Ἰάκινθος ἢ Πορνοβοσκός Φαίδων ἢ Φαιδρίας Alexidis
 Anaxilae 409. 385. 388.
 Ἰβρις Anaxandridis 373. Φάνιον Menandri.

Υ.

- Υ.

- Φαρμακόμαντις** Anaxandridis **Φίλαρχος** (nisi fuit **Φύλαρχος**)
373. **Sophili 425.**
- Φαρμακοπώλης** Alexidis. V. **Φίλαυλος** Philetæri **349. 350.**
Κρατεύας. **Φίλαυλος** Theophili **435.**
- Φαρμακοπώλης** Mnesilochi **Φιλέμπορος** Naevianæ fabulæ
siue potius Mnesimachi 423. **titulus ex graeco dramate**
translatæ.
- Ψάσμα** Menandri.
Ψάσμα Philemonis. **ΦΙΛΕΤΑΙΡΟΣ 349.**
- Ψάσμα ἢ Φιλάργυρος** Theo- **Φιλέταιρος ἢ Δημήτριος 388.**
gneti 487. **393.**
- Ψάων** Antiphanis **323.** **Φιλέταιρος** Amphidis **326. 405.**
- Ψάων** Platonis **186.** **Φιλέταιρος** Antiphanis **326.**
- ΦΕΡΕΚΡΑΤΗΣ 66** sqq. **Φιλέταιρος** vel **Φιλέταιροι** He-
φιαληφόρος Anaxandridis **373.** **gesippi 477.**
- Φιλάδελφοι** Amphidis **406.** **Φιλέταιρος** Heniochi **326.**
- Φιλάδελφοι** Apollodori. Vid. **Φιλέταιρος** Philonidis **103. 326.**
Ἐποκαρτερῶν. **Φιλευριπίδης** Axionici **417.**
- Φιλάδελφοι** Menandri. **Φιλευριπίδης** Philippidis vel
Φιλάδελφοι Philippidis **343.** **Philippi 341. 474.**
- 474.** **ΦΙΛΗΜΩΝ ὁ μείζων 446.**
- Φιλάδελφοι** Sosicratis **498.** **ΦΙΛΗΜΩΝ ὁ νεώτερος**
Φιλάδελφος vel **Φιλάδελφοι** **446.**
- Diphili 457.** **Φίλινα** Axionici **418.**
- Φιλαθήναιος** Alexidis **403.** **Φιλίνη** Hegemonis **214.**
- Φιλαθήναιος** Philippidis **474.** **ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΗΣ 470** sqq.
- Φιλάργυροι** Philisci **424.** **ΦΙΛΙΠΠΟΣ 340** sqq.
- Φιλάργυρος** Cratetis **62.** **Φίλιππος** Mnesimachi **423.**
- Φιλάργυρος** Dioxippi **485.** **ΦΙΛΙΣΚΟΣ 423.**
- Φιλάργυρος** Philippidis **474.** **Φιλίσκος** Alexidis **403.**
- Φιλάργυρος** Theogneti. Vid. **Φιλίσκος** Antiphanis **327.**
- Ψάσμα.** ***ΦΙΛΙΣΤΙΩΝ 270. 436.**
- Φίλαρχος** Philippidis **474.** **Φιλοδεσπότης** Theogneti **487.**

- Φιλοθεσπότης Timostrati 499. Φοίνισσαι Strattidis 233.
 Φιλοθήβειος Antiphanis 339. Φορμοφόροι Hermippi 91.
 Φιλοδικαστής Timoclis 433. Φράτρες Lenconis 217.
 Φιλοθύτης Metagenis 221. Φρέαρ Anaxippi 470.
 Φίλοι Eupolidis 145. Φρέαρ Diphili 457.
 Θιλόκαλος ἢ Νύμφαι Alexi-
 dis 493. Φρεαργίος Antiphanis 331.
 Φιλοκτήτης Antiphanis 316. Φρεωρύχος Philyllii 261.
 Φιλοκτήτης Strattidis 233. ΦΡΥΝΙΧΟΣ 146.
 Φιλολάκων Stephani 485. Φρυξὲς vel Φρύγιος Alexidis 403.
 Φιλομήτωρ Antiphanis 314. Φυγὰς Alexidis 403.
 Φιλοπάτωρ Antiphanis 314. Φύλαρχος Phoenicidis 482.
 Φιλοπάτωρ Posidippi 484. * Φύλαρχος Sophili 425.
 Φιλοπράγμων Critonis 484. [Φυσιογνωμικός falso olim pro
 titulo fabulae Antiphaneae
 habitum 317 sq.]
 Φιλόσοφοι Philemonis.
 Φιλόσοφοι Posidippi 484.
 ΦΙΛΟΣΤΕΦΑΝΟΣ 498.
 Φιλοτραγῶδης Alexidis 403. Χαλκεία Menandri.
 Φιλοῦσα Alexidis 403. Χαλκιδικός Axionici 417.
 ΦΙΛΥΛΛΙΟΣ 258. * Χαλκίς Menandri.
 Φιλύρα Ephippi 353. ΧΑΡΙΚΛΕΙΑΣ 423. 490.
 ΦΙΛΩΝΙΔΗΣ 102 sqq. Χάριτες Anaxilae 407.
 Φιλωνίδης Aristophontis 410. Χάριτες Eubuli 367.
 Φιλῶτις Antiphanis 328. Χειμαζόμενοι Cratini 58.
 Φινεύς Theopompi 242. Χειρογάστορες Nicocharis 256.
 ΦΟΙΝΙΚΙΑΔΗΣ 481. Χειρογάστορες Nicophontis 257.
 Φοινικίδης vel Φοῖνιξ Strat-
 tidis sive potius Stratonis
 235. 427. Χείρων Cratini 413.
 Φοῖνιξ Eubuli 367. Χείρων Pherecratis (Nicomachi) 75.
 Φοίνισσαι Aristophanis. Χείρωνες Cratini 55.
 * Φοίνισσαι Cratetis 63. Χήρα Menandri.
 Χήρα Philemonis.

ΧΙΟΝΙΔΗΣ 37 sqq.

ΧΟΙΡΙΑΟΣ 37. 38.

Χορεύουσαι Posidippi 484.

Χορηγίς Alexidis 403.

Χορός Epicratis 414.

Χρῶσιλλα Eubuli 367.

Χρύσιππος Strattidis 233.

Χρυσίς Antiphanis 328.

Χρυσούν γένος Eupolidis 145.

Χρυσοχόος Anaxilae 409.

Χρυσοχόος Diphili 457.

Ψευδολησταί Timoclis 431.

Ψευδόμενος Alexidis 402.

Ψευδοστιγματίας Nicostrati 348.

Ψευδυποβολιμαῖος Cratini 413.

Ψευδυποβολιμαῖος Crobylli 491.

Ψῆνες Magnetis 34.

Ψυχασταί Sannyrionis 264.

Ψυχασταί Strattidis 234 sq.

Ψ.

Ω.

Ψάλτρια Dromonis 418.

Ψάλτρια Eubuli 367.

Ψευδαίης Apollodori 461.

Ψευδρακλῆς Menandri.

Ψευδρακλῆς Pherecratis 86. *ΩΦΕΛΙΩΝ* 415.

ᾠδραί Anaxilae 407.

ᾠδραί Aristophanis.

ᾠδραί Cratini 58.

*ᾠδτις Nicostrati 348.

II. INDEX RERUM.

A.

- Academici philosophi a poetis comicis irrisi 289.
Acco mulier fatua 404 sq.
accusativus nominum in *εως* desinentium non corrigitur in ultimas ab antiquae comoediae poetis 295.
ἀγροίκων personae in fabulis mediae et novae comoediae 382.
ἀδρῶς et *ἀβρῶς* 99.
Aelianus emend. 505.
aenigmatum lusus inter epulas 277.
Aeschylus emendatur 202. explicatur 518.
Aeschylus pugillares a Dionysio tyranno magno pretio emti 362.
ἀγαθὰ ἀγαθῶν et similia 69.
Agius et Augeas 416 sq.
Agius poeta Alexandri M. comes in Asia 417.
Agon Pelopis auriga 386.
Agonis (*Ἀγωνίς*) nomen mulieris proprium 386.
Agyrrhius pessimus homo 161.
ἄϊνικος num graecum nomen sit 249.
ἄϊσχροα nomen proprium mulieris 369.
αἰσχρολογία et *αἰσχρολογεῖν* 273.
ἀκέστρια 333.
Alcaei lyrici fragmentum 248.
Alcaeus Messenius 245.

- Alcaeus fidicen Peloponnesius 349.
 Alcmaeo philosophus Pythagoricus 428.
 aleae ludus ignominiosus et turpis habitus 364.
 Alexander M. et Antiphanes 276.
 Alexander Pheraens Bacchum eximie coluit 413.
 Alexandri Alexidis et Anaxandridis nomina saepissime inter
 se permutata 488.
 ἄλογος ἀνδρῶν στρατὸς et similia 518.
 Amarantus Alexandrinus scripsit περὶ σκηνῆς 17.
 Amastris primum Crateri, tūm Dionysii, denique Lysimachi
 uxor 451.
 ἀμβλαστάνειν pro ἀναβλαστάνειν Aristophani et Eupelidi
 restitutum 204.
 ἀμεινότερος 67.
 Amipisae et Amynisae nomina permutata 200.
 Ἄμφις et Ἄμφιας idem nomen 404.
 ἀμφωτὶς 396.
 Anacreon vindic. 404.
 Ancylio homo impius 359.
 Andocides vindicatur 148. 188.
 Anecdota Bekkeri emend. 106. 113. 116. 117. 160. 187.
 226. 309. 364. 371. 391.
 Anecdota Cramerī emend. 138. 161. aliisque locis.
 Antaei fabula 312.
 Antagoras poeta 220.
 Antea et Anthea 250. Antea Iobatae filia 323.
 Antheas Lindius comoedias actitabat 528.
 ἀνθρωπορραϊστῆς et similia 224.
 Antigoni Gonatae et Pyrrhi foedus 481.
 Antigoni victoria apud Cyprum 395.
 Antiochus Alexandrinus scripsit περὶ τῶν ἐν τῇ μέσῃ κω-
 μωδῶν κωμωδουμένων ποιητῶν 14. 283.

Antileas 414.

Antiphanes iunior 340. Antiphanes Bergaeus ibid. Antiphanes tragicus ibid.

Antiphanis et Antiphontis nomina permutata 314.

Antipho tragicus 314 sqq. nunquam citatur ab antiquis grammaticis 317.

Antisthenis προτραπτικός et φυσιογνωμικός 311 sqq.

ἀπελεύθερος ab Atticistis improbatum 158.

Aphrodisia a meretricibus celebrata 289.

ἀφροδίσιον de Veneris statua 325.

ἀφροδίσιος homo amoribus impense deditus 325.

Aphya nomen meretricium 207.

ἀποκοιταρίζειν apud medicos 201.

Ἀπόλλων et Ἥλιος in codicibus confusa 510.

ἀποφράς de homine scelesto 158.

ἄπυρος ἄρδης apud Aeschylum 518.

Ἀρχάδας μιμείσθαι proverbium de his qui aliis non sibi inserviunt 162 sq.

Ἀρχαίαναξ et Ἀρχαίναξ 248.

Archilochus et Hipponax in fabula Diphili 447.

Areopagitis comoedias edere non licitam 40.

Aristarchus praetor Atheniensium 118.

Aristias Phliasius nullas scripsit comoedias 504.

Aristo Chius emendatur IX.

Aristocles proprium nomen Platonis 286.

Aristonymus num bibliothecae Alexandrinae praefectus 198.

Aristophanes explicatur 228. emendatur 294. fragmentum

quoddam ei abiudicatur 321. eius Lysistratam fuerunt qui

Adoniazusas inscriberent 472. Aves sub Theogoniae no-

mine citatae ab Irenaeo 320. num Andromachen Metro-

phontem et Deliam scripserit 325. 328. 329.

Aristophania Byzantii scripta ad poetas comicos spectantis 12.

**Aristotelis locus explicatur 23. 59. 278. eius διδασκαλίαι et
 ἠθικά Διονυσιακά 5. eius κωμικά 7.**

Aristylli nomine Plato ridetur ab Aristophane 288.

**Asclepiades Myrleanus Cratini et Aristophanis commentator 12.
 ἀστέλης ἄνεμος 113.**

ἄσμος pro ἄσμα 173.

**Athenæus emend. 81. 94. 208. 213. 276. 448. 450. 529.
 aliisque locis.**

Ἀθηνᾶς γοναὶ pictura Cleanthis 280.

Atheniensium ἰχθυοφαγία 205.

Autoclidēs puerorum amoribus infamis 432.

αὐτοδαῆς ἀρετὴ in fragmento Diagoræ 527.

Autolycus pancratiasta 117.

B.

Babias nomen proprium viri 410.

βάπτεισθαι extremæ mollitiæ indicium 123.

βάπτης tinctor 123.

βαρβιτιστής et βάρβιτον 34.

Batalea carmina 334.

βάταλον scabellum quo tibicines utebantur 336.

Βάταλος de προικῶ dictum ab Eupolide 335.

Batalus tibicen Ephesius 334.

βατᾶς i. q. βάταλος 335.

Bato Batho et Battus 410.

Batonis et Platonis nomina confusa 166.

βέδν de aere dictum 259.

βλ. correptio ante eas antiquæ comoediæ poetis non licita 294.

**Boedas (Βοΐδας) philosophus a Diphilo iambographo irri-
 sus 449.**

βομβυλιός poculi genus 311.

Botryllo et Botrydio 407.

Botrys poeta, auctor παργυρίων 408.

Butalioni nomine comici poetae stupidos et bardes homines significabant 332.

βυθός in doctrina Gnosticorum 196.

C. K. X.

Caecius et Caecus i. e. Tzetzes 9.

καλά καλῶν et similia 69.

Callias Hipponici filius. 131 sqq.

Callias orator 450.

Callimachi *πίνακες* 13. eius comoediae.

Callippides histrio 226.

Callistus num comici poetae nomen 528.

Callistratus grammaticus 13.

κάμπτειν et *καλύπτειν* confusa 407.

Candaules idem qui Mercurius 385.

Καπνίας Ephantidis cognomen 36.

Καρκίνος et *Καρκίνος* 513. *καρκίνος* et *κάρκινος* 511.

Carcinus imperator Atheniensium 516.

Carcinus poeta tragicus 505 sqq.

Καρκῶ eadem quae Lamia 405.

Carystius Pergamenus scripsit *περὶ διδασκαλιῶν* 18.

κεκτημένος de servi domino 151.

Cephalus orator 350.

κεραμεύς de lucernarum artifice 190.

Κηττός demus Atticus 355.

Chaeremonis tragici poesis 517 sq. num. comoedias scripsit 518 sqq. eius *Τραυματίας* 518 sqq.

Chamaeleo *περὶ κωμῳδίας* 8.

Charicles scripsit *περὶ ἀστικού ἀγῶνος* 17.

χειρογάστορες 257.

- Χλονθάχονθλος* Timoclis mendacissimi scriptoris cognomen 431.
Chseroboeus emend. 202.
 Choregis nomen proprium mulieris 403.
 chori usus in media comoedia 302. in nova 441.
 Chrysippus scripsit de proverbiiis 23.
 Cinesias poeta dithyrambicus, homo spurcus, comicorum ludibrium 228 sqq. num duo eius nominis poetae 229.
κιδαρωδός et *κιδαριοιγής* quid differant 213.
 Cleanthes Stoicus emend. XI.
 Cleanthis pictura *Ἀθηνᾶς γοναί* 280.
 Clemens Alexandr. emend. 268. 522.
 Cleo quando obierit 192.
 Cleobulina Cleobuli Lindii filia 277.
 Cleophon demagogus 171. tragicus 497.
 Cnoethideus mons Atticae 331.
κωμῶδεν latiore sensu de quovis ludibrio 527.
κωμῶδεν ὀνομασι 40. 273. 436 sqq.
 Comoedia Megarica 18 sqq. comoediae libertas legibus coercita 89 sqq. comoedias docere Areopagitis non licitum 40. comoediarum indices a diebus festis petiti 140. ab atticorum pagorum nominibus 422. a bestiarum nominibus 34. num ab urbium vel provinciarum nominibus 323. comoediae mediae auctores principes 303. comoediae mediae argumenta 271. comoediae mediae auctores invicem sese expilant 358. comoediae mediae dictio 291. comoediae mediae metra 296. comoediae novae auctores praecipui 436. comoediae novae argumenta 436 sqq. comoediae novae dictio 440. comoediae novae metra 441. comoedia Alexandrina 479.
κωμῶδια de quovis carmine argumenti ludrici 528.
κωμῶδια et *τραγωδία* confundantur 521. 524. multisque aliis locis.

- Κωμωδοτραγῳδία fabularum titulus* 247.
Connus tibicen et auloedus 293.
Κόννος Κοννάς Κόννης eiusdem nominis formae 202, 220.
κοννόφρων l. q. *ἡλίδιος* 202.
κορινθιάζειν et *κορινθιασθῆς* 359.
κορυδαλός 364.
Κώρυκος an nomen proprium 338.
κῶθος piscis idem qui *κωβιός* 530.
κοτταβίζειν vomere 201.
Cotyttia sacra 121.
κραπιάλις 185.
Crateri Macedonis sylloge ψηφισμάτων 56.
Crates Atheniensis *περὶ κωμῳδίας* 9.
Cratetis Mallotæ sive Pergameni ἀναγραφαὶ δραμάτων 12.
Cratetis et Pherocratῆς nomina confusa 63.
Cratenas medicus 396. eius nomen passim depravatam *ibid.*
Cratini et Cratetis nomina confusa 63.
Cratinus quidam propter mollitiem *irrisus a comico diversus* 46.
Cratinus grammaticus 63.
Critias non scripsit *Atalanten* 594.
Crobylus Hegesippi cognomen 475.
Κρωβύλου ζεύγος proverbium 475.
Ctesilochus pictor 280.
Cyclopius amores primum a Philoxeno celebrati 254.
Cydias nauarchus 356.
Cylicranes 97.
Cynossema locus in Aegina insula 166.

D.

- Dalis nomen proprium mulieris* 267.
δαλις 266.
Datis poeta tragicus Carcini filius 512.

δεινώκημα 316. 320.

Demetrius Phalereus scripsit de Antiphane 303.

Bemochares 458 sqq.

Demostratus Siculae expeditionis praesor praecipuus 129.

Demostratus num Eupolidis histrio 110.

Demotimus Carcini filius 513.

Dercylus scriptor 417.

Δηὸ pro *Δημήτρῳ* mediae comoedias poetis frequentatum
291 sq.

δευσοποιὸς i. q. *βαφένος* 460.

διάβολος 463.

Diagoras Melius poeta pius 526. eius insigne fragmentum 526.

διασκευαὶ καὶ κωμωδία singulari modo coniunctae 31.

διασκευασταὶ 118.

διασκευῆς dramatum varia genera 31 sq.

διατίθεσθαι δράμα et similia 121.

Dicaearchi scripta *περὶ μουσικῶν ἀγῶνων* 7. 8.

Didymi Alexandrini *λέξις κωμικῆ* 14. eiusdem commentarii
in poetas comicos 14.

Didymus Alex. de Trin. emend. 196.

Dinias scriptor 385.

Dio Chrysostomus expl. 141.

Diocles auctor *μουσικῶν* 252 sq.

Diodorus Ascalenita scripsit de Antiphane 388.

Diogenes Laertius emend. 406 sq. 524.

Diogenianus emend. 23.

Diomedes grammat. emend. 351.

Dionysiadis *χαρακτῆρες ἢ φιλοκωμωδὸς* 12.

Dionysii Halicarnassensis *ἱστορία μουσική* 16. Idem opus
laudatur a Scholiasta Aristidis ed. Dindorf. p. 537: τὸν δὲ
ποιητὴν αὐτοῦ (scil. carminis lyrici cuius initium est *Παλ-
λάδα περσέπολιν*) *Ρούφος καὶ Διονύσιος ἱστοροῦσιν ἐν*

τῆ μουσικῇ (sc. ἱστορία) Φρύνιχόν τινα, ἄλλοι δὲ φασὶ
 Λαμπροκλία ἢ Στησίχορον.

Dionysius Halic. emend. 291.

Dionysius Siciliae tyrannus ab Eubulo irrisus 361. eius su-
 pellex 362. Aeschyli pugillares emit grandi pretio 362.
 eius tragoediae 524. nullas scripsit comoedias 524. in
 tragoedia quadam vel satyrica fabula risit Platonem 525.

Diphilium metrum 444. 448.

Διφίλος et Φίλος commutata 426.

Diphilus iambographus antiquus 448. idem Theseidos auctor 448.
 dithyrambos non docebant poetae comici 373.

Δωδεκάτη dies festus, idem qui Χόος appellatur 260.

Dorotheus Ascalonita scripsit de Antiphane comico 17.

Dropides nomen proprium 399.

E. H.

Ebriorum personae in comoediis 61.

ἐγκυλίσαι 78.

ἐγγειρογάστορες 258.

ἐγὼ ποιήσω πάντα κατὰ Νικόστρατον proverbium 347.

ἔδω apud Alcaeum et Eubulum 246. 357.

Ἕλιος et Ἀπόλλων confusa 510.

ἐμπολή num de captura meretricia 352.

ἐνιόχων τάγμα apud Athenienses 326.

εἰθῶς pro εἰωθῶς 210.

Epei Ignavia in proverbium abiit 46.

Ἐπιάλης, Ἐφιάλης, Ἐπιάλος, Ἐπωφείλης, Ἡπιάλης 152.

Epicharmus emendatus 378. eius Μῆνες 349.

Epicrates et Phormisius 182 sqq.

Epigenes tragicus antiquus 354.

ἐπιδευτέροι 211.

ἐπικαττεύειν δράματα de iis qui aliorum fabulas sub incu-
 dem revocant 32.

ἰπινωτίζειν 310.

Eriphanus emend. 528 sq.

Erithersis *λέξις κωμικῆ* 15.

Ἐπιτροπή pagus Atticus 454.

Eratosthenes *περὶ κωμωδίας* 11.

ἐργοδοτεῖν ab Atticistis damnatum 469.

Ἐρμῆς et *Ἡρακλῆς* confusa 385.

Erotianus emend. 15. 115.

Ἡρῦλλος Hercules dicebatur in fabulis satyricis 348.

ῆς accusativus tertiae declinationis apud Atticos rarissimus 469.

ἔοθεῖν et *ἔοθίειν* 310.

ἐθαλόνται poetae scenici 35.

Etymol. M. emend. 166. 192. 216. 254. 370. 385. 450.

Euages Hydriota poeta comicus 528.

εὐανδρίας ἀγών 408.

Euathlus orator 180.

Eubuli et Eupolidis nomina permutata 115. item Eupolidis
et Euripidis 116. Eubulus et Eubulides 421.

Euclides a Polluce citatus 269 sq.

Eudaemon num poeta comicus 528.

Eumelus Peripateticus scripsit *περὶ ἀρχαίας κωμωδίας* 8.

Eupolidis et Eubuli nomina permutata 115. Eupolideum
metrum in media et nova comoedia 300. 452.

Eupolis pro Aristophane nominatus 118.

Euripidis et Eupolidis nomina confusa 116. Euripidis He-
cuba pro Troadibus nominata 254. Euripides apud me-
diae comoediae poetas 287. 341. 417. Euripidis Aeolus
et Alcestis a comicis irrisae 323. 324. Euripides ab Eu-
bulo *πεπαρωδημένος* 357.

Eustathius emend. 90. 358 aliisque locis.

Euthyphro Platonicus 142.

G.

γάλα genitivus pro *γάλακτος* 178.

Galatae et Cyclopi amoris primum a Philoxeno celebrati 354.

Galenii scripta ad poetas comicos spectantia 16.

Galenus emendatur XII.

γέννα vox mere poetica 257.

Geryones num tragoediae titulus 497.

Geryones iactator 352.

Γίγας et *Τιτάν* confusa 411.

γλ. correptio ante eas 294.

Gnathaena Diphilo amata 446.

Gnosticorum doctrina de origine rerum 318.

γοναί deorum frequens mediae comoediae fabularum argumentum 278.

Gorgythius et Gorgythion nomen Asianum 327.

γραμματεῖον et *γραμματείδιον* 460 sq.

γυμνή κεφαλῆ βλασφημεῖν 534.

H.

Harpocratio emend. 23. 226. 452.

Hegesippus orator a comico diversus 475.

Helena *πολυνεικής* 451.

Helenia sacra ab Atheniensibus celebrata 453.

Hellanicus penultima longa 249.

Hephaestio Alexandrinus 16.

Heracliti et Heraclidis nomina permutata 422.

Hercules in satyricis fabulis *Ἡρῦλλος* dictus 348.

Hermioneus 494.

Hermippi comici parodiae 92. eius iambica carmina 95 sqq.

Hermippus Smyrnaeus 92.

Hermonea persona 562.

Herodianus emend. 191. 268. 269. 500. 530.

Herodici κωμωδούμενα 13.

Hesychius expl. 31. emend. 21. 55. 86. 89. 94. 99. 248.
249. 365. 482. 511. 523. 524.

hiatus in πρό ἡμέρας 448.

Hipponicus λακκόπλουτος 181 sq.

Hippothon poeta 525.

Hyperbolus demagogus 188 sqq. num mater eius Δοκὸν ap-
pellata fuerit 93. 189.

Hyperides contra Eubulum 356.

I.

Icarius pagus Atticus 30.

Ionicae formae apud Eupolin 113.

Ἰφιάλης i. q. Ἐφιάλης 153.

Irenaeus expl. 318.

Irene Cratini pictoris filia 46.

Iubae Ἱστορία Θεατρικὴ 15.

L.

Laeonici moris imitatores apud Athenienses plurimi 466.

Laius masculorum aetorum auctor 173.

Latinus scripsit περί τῶν οὐκ ἰδίων Μενάνδρου 17.

Leager Glauconis filius 174.

Leprestae luxuriosi 99.

λευκέρηνεως 97.

Lexicon comicum incerti auctoris 17. 18.

Libanius emend. 23. 119. 136. 407.

Λιβυφοίτης et similia 263.

Linus Hercalis magister 392.

λογικόν, τό, oratio prosa 291.

λόγος καὶ μῦθος 60.

Lycō Scarpheensis histrio 397.

Lycomedea persona 562.

Lycophro Chalcidensis περι κωμωδίας 11.

Lynceus Samius 7.

Lysimachus rex favebat Philippidi poetae comico 471.

λυσιτελής prima syllaba correpta xvi.

M.

Maeso et Maesonica σκώμματα 23. 562.

Malthace meretrix 329. Μαλθάκη et Μαλθακή ibid.

Mammacythus 220.

Μανέκτωρ i. e. Μάνης "Εκτωρ 493.

Mania servarum nomen 200.

Μάντις et Μαντίας 404.

Μαρικᾶς Hyperboli cognomen 137 sqq.

Megara Sicula et Nisaea ab antiquis scriptoribus confusa 23.

Megarensium indoles 20. democratia 19.

Megarica comoedia 18 sqq. tragoedia 21.

Μεγαρικὰ δάκρυα et Μεγαρικὸς γέλως 21.

Melanthius poeta tragicus idemque hellenorum princeps 206.

Melissa meretricis nomen 329.

μέλιττα Sophocles et Phrynichus dicti 157.

Menaechmus scripsit περι τεχνιῶν h. e. de histrionibus 17.

Menandri Κωνστανζόμενοι 341. eiusdem Ἐπιτερίοντες 454.

Mesatus num poetae tragici nomen 513.

metrorum genera mediae et novae comoediae poetis usitata

303 sqq.

μηναγύρτης et μητραγύρτης 338.

Μῆνες Epicharmi et Nicostrati fabularum titulus 340.

Meticha meretrix 364.

Mido dialogus Platonius 401.

Μισγόλας et Μισγόλαος 386.

Misoglas pulcrorum fidicinium amator 386.

μιζάνθρωπος 79 sq.

Mnesiptolemus historicus 481.

Moschion quidam mediolorum comicorum ludibrium 417 sq.

Moschionis poetae tragici Themistocles 523.

Μούσωνες iidem, ut videtur, qui *Μαίσωνες* 33.

Μύες num tragoediae titulus 506.

Myrsilus Lesbicus scriptor 101.

μίσταξ. genitivus *μόστακος* penultima brevi 356.

μῦθος καὶ *λόγος* 60.

N.

νέος et *ἐνεος* confusa 202.

Nestoris ὑπομνήματα θεατρικά 16.

νίκαι, victoriolae, numerorum atticorum nomen 175.

Nicanoris κωμωδούμενα 14.

Nicolaus Damascenus tragoediarum idemque comoediarum auctor 495.

Nicomachus poeta tragicus 496 sqq.

Nicomenes auctor decreti ne quis civis atticus esset nisi ingenuis parentibus natus 449.

Νικοφῶν et *Νικόφρων* 256.

Nicostratus histrio 347.

nomina propria a participiis perfecti activi formata 343.

νόμοι παράγραπτοι 234.

nevilunii sacra 130.

numerus CCCLX et CCCLXV rotundus 310.

O. Ω.

ὀδοιπιπόρηκα 475.

ὀλνος et *ὕπνος* confusa 393.

ὀλιος et *ὀλιωρος* barbarae formae pro *ὀλιγος* et *ὀλιγωρος* 192.

ᾠμίλλα 146.

Omphale Aspasiae cognomen 412.

Ophiani 431.

ὠράζεσθαι 114.

Orestis fabula in lusum iocumque conversa a Timocle 432 sq.

ὀρχησάμινος, ὄ, 148.

ostracismi diuturnitas 104.

ὄστριον et *ὄστρειον*. 474.

οὐδὲ εἷς et *οὐδεὶς* 427.

P. Φ. Ψ.

Palamedes Eleaticus scripsit *λέξιν κωμικὴν* 17. 18.

πάλι pro *πάλιν* Atticis non usitatum xv sq.

Pantacles poeta 6.

Pantaleon 241.

παράγειν de introducendis personis 536.

parasiti nomen et persona 377.

παρεκιδόναί 307.

Pausanias Platonicus, poeta tragicus, Agathonis amator 232.

Πελοδοβάν Theodori histrionis cognomen 523.

Περιοργής liber Orbilii 181.

Πέρσις tragoediarum, *Περσις* comoediarum titulus 407.

Petale nomen meretricium 86.

Φαιδρία num nomen muliebre 385.

Phaedrus Myrrhinusius num ab Alexide in cognomine fabula
irrisus 382 sq.

Phaonis fabula 186.

Phaonis Phaedonis et Phaedri nomina confusa 187. 385.

Pherecratis et Cratetis nomina confusa 63.

Pherecratis et Pherecydis nomina confusa 83.

Philemo histrio 369.

Philemonis comici *Γύμος* 426.

- Philetas Cous 427 sq. 527.
 Philippus et Philippides 341. 342. 343.
 Philippus γελωτοποιός 343.
 Philisci, poetae tragici, Themistocles 423. 523.
 Philochorus de ludis scenicis scripsit 9.
 Philocles num comicus 521. tragicus poeta 90.
 φιλόκυβος 365.
 Φίλος et Διφιλος confusa 426.
 Philoxenides Siphnius musicus 89.
 Philoxenus poeta lyricus quando floruerit 89. eius Κω-
 μαστής 341. primus Galatae et Cyclopi amoris finxit 254.
 Philyllii nomen miris saepe modis depravatum 259.
 Phormio parasitus 466.
 Phormisius et Epicrates 182 sqq.
 φορτικόν de insulsis comicorum poetarum facetiis 223.
 Photius Lex. emend. 27. 88. 206. 220. 266. 267. 356.
 Epist. 431.
 φράττηρ non φρατήρ 218. φράττερες atticum, non φράτο-
 ρες 218.
 Phrynichus grammaticus 159.
 Phrynichus tragicus 146. 159 sqq. Phrynichus saltator 147 sqq.
 Phrynichium metrum 150.
 φυσικόν naturae consentaneum 469.
 Pisander an comoedias scripserit 162.
 Pisandri duo 176 sqq.
 Pixodarus 354.
 Plango mēretrix 366. Plangonium unguentum ibid.
 Plato a comicis irrisus 238. 240. 289. ab Aristophane in
 Pluto et Ecclesiazusis 288. anachronismi falso accusa-
 tus 384.
 Plato comicus emendatus xvi.
 Platonis Euthyphro 142. eius Phaedrus 382.

Platonis et Batonis nomina confusa 166.

Platonis verum nomen Aristocles 288.

Platonii scripta de comoedia 17.

Plexippus Althaeae frater 315.

ποικίλον vestis Dionysiaca 57.

Pollux emend. 84. 101. 115. 130. 143. 227. 266. 370. 504.
528. 561. sqq.

Polyenctus Sphettius 423.

Polyidus poeta dithyrambicus 239.

πολυνηϊκῆς 'Ελένη sensu passivo 452.

Pontici Atheniensium ludibria 330.

Porphyra an muliebri nomen proprium 433.

Porphyrius expl. 396.

Potamii in admittendis falsis civibus faciles 234.

Potamii οἱ ὑπένερθεν et οἱ καθ'ὑπέρθεν 234.

praesens ubi aoristum expectes 15.

πρᾶξις lectio et interpretatio 560.

Procles dux Naxiorum 361.

πρόσωπος barbara forma pro *πρόσωπον* 173.

Prospaltii *δικαστικοί* 142.

Protagorae Abderitae sententia de diis 529.

Protagoras vel Protagoridas Cyzicenus 12.

ψυχασταί 235.

πτερονίζειν δράμα de poetis fabulas iterum edentibus 32.

Ptolemaei Philopatoris fabula Adonis inscripta 315.

R.

Rhine unus e decem praetoribus post imperium quadringentorum 209.

ῥῆσι *ἱστορία μουσική* sive *δραματική* 17. Idem opus laudatur a Schol. Aristidis ed. Dind. p. 537. Vid. supra in „Dionysius.”

σαλακωνίζειν 98.

Σαυρίας nomen proprium 373.

Scholia Aeschinis emend. 8. 123. 335. 336. 419.

Scholia Apollonii emend. Rhodii 411.

Scholia Aristophanis emend. 11. 14. 21. 48. 57. 61. 65. 76. 82.
143. 147. 151. 168. 170. 177. 186. 190. 194. 202. 219.
225. 385. 488. 506. 514. 516. 524.

Scholia Euripidis emend. 172.

Scholia Homeri emend. 420. 451.

Scholia Nicandri emend. 248. 396.

Scholia Platonis emend. 113. 146. 182. 412.

Scholia Statii emend. 266.

Sclerias poeta Italicus 312.

Seleucus quando rex appellatus 305.

Serapio poeta 525.

Simus sive Simylus histrio tragicus 425.

Simylus poeta, iambici carminis ex genere didactico auctor.
diversus a Simylo comico XIII sqq.

Smicrines personae nomen in fabula Menandri 459.

Somnus Ganymedis amator 360.

Sopater sophista 17.

Σόφιλος et *Σόφιλος* sive *Σόφιλλος* diversa nomina 425.

Sophocles *μέλινα* dictus a comicis poetis 157. eius Cami-
cii 7. emend. 514.

Sophoclis et Aristophanis nomina permutata 266.

Sophoclis Saniensis decretum de philosophorum scholis coer-
cendis 394.

Sosithus non scripsit comoedias 225.

Sotades Maronita 426.

Soteridas Epidaurius 16.

Spintharus poeta tragicus 226.

Stephanus Byzantius emend. 6.

Stoici versus oratione immiscebant x sqq.

στροβίλος in re musica 76.

**Suidas emend. 115. 143. 198. 305. 348. 397. 391. 411.
476. 497.**

Symmachus grammaticus 13.

T. Θ.

ταυροπάγος Cratini epitheton 52.

**Telephus Pergamenus scripsit de poetis tragicis et comi-
cis 14.**

Telestes iniuria comicis annumeratus 527.

Tellen ludicrorum carminum auctor 38 sq.

Τελλίας et Τέλλης idem nomen 404.

Tettigidaea Nicostrati poetae comici amica 346.

Themistocles tragoedia Philisci et Moschionis 424. 522 sq.

**Theodorus histrio tragicus 523. num idem poeta tragicus
524. Theodorus lyricus 524.**

Theognostus 249.

Theonis λείξιν κωμική 14. 15.

Theophilus ad Autol. emendatur xiv.

Theophrastus Eresius scripsit περί κωμώδιας 7.

Theopompi epici carmen Ἀρμιάτιον 243.

**Theopompus historicus in dictione negligens 243. eius Tri-
caranus 243. eius locus memorabilis de Alexandro Phe-
raeo 413.**

**θεός θεός formula boni ominis causa rebus agendis praes-
missa 526.**

Thescis carmen Diphili iambographi 449.

Θωρύκιος et Θωρυκίων 514.

- Θρακοφοίτης* et similia 263.
Timesithens poeta tragicus 301.
Timocles poeta tragicus 430.
Timocles scriptor mendacissimus 431.
Timocreon Rhodius quatenus comicus poeta dici possit 527.
Timon Echekratidis filius hominum osor 327 sq.
Timothei lyrici *διασκευαί* 32. eius *ὠδὴν Σεμέλης* 279.
Tisamenus 242.
Τιπᾶν et *Γίγας* confusa 411.
Τιᾶνες i. e. *παιδευασταί* 101. 411.
Tithraustes 456.
Tithymallus parasitus 418.
τραγικός et *κωμικός* confusa 340. 521. 524 multisque aliis locis.
tragoedia Megarica 21.
tragoediarum argumenta ex rerum historia petita 424.
τραγωδεῖν dicuntur *χορευταί* 149.
Tarpili Lemniae 455.
Tyndareus Aesculapii arte redivivus 262.
Tynnichus poeta Chalcidensis 102.
τυραννοδαίμων *Aspasiae* cognomen.
Τύχων daemon *Venerens* 336. servi nomen *ibid.*
Tzetzes emend. 239. 436.

V.

Valentinianorum doctrina de origine mundi 318.

X.

- Xenarchus** mimographus 434.
Xenocles Cholargensis vir civilis 516.
Xenocles **Xenarchus** **Xenotimus** **Xenoclitus** **Carcini** filii 513.
Xenocles poetae tragici duo 516.

Xenocles, cuius convivium descripsit Matro parodus, a Cholargensi non diversus 516 sq.

Υ. Τ.

ὕβριστοδίαι 145.

ὕμιν comicis poetis non eripiendum 151.

ὕπαγωγὲς caementi genus 97.

ἔπνος et οἶνος permutata 393.

Z.

Zenobius emend. 22.

ERRORES TYPOGRAPHICI.

Pag. 14	9	<i>Κωμωδομένων</i> pro <i>κωμωδομένων</i>
- -	10	„disputatur” pro „disputantur”
- 51	16	<i>ῥευμάτων</i> pro <i>ῥευμάτων</i> .
- 54	28	excidit κτλ.
- 57	29	<i>Δραπετίδες</i> pro <i>Δραπέτιδες</i>
- 76	23	„adiudicaverat” pro „abiudicaverat”
- 106	19	<i>Λεύκης</i> pro <i>λευκής</i>
- 112	18	<i>πλούταξ</i> pro <i>πλούταξ</i>
- 117	29	„Panathenaeo” pro „Panathenaea”
- 170	25	<i>Διτρεφής</i> pro <i>Διτρέφης</i>
- 224	24	post „Euripides” excidit „ridetur”
- 290	9	<i>τίνες</i> pro <i>τινος</i>
- 299	14	post „creticis” excidit „et dactylis”
- 304		penult. <i>ᾠπης</i> pro <i>ᾠτις</i>
- 314	10	<i>μήτρας</i> pro <i>μήτραν</i>
- 318	27	post „philosophiae” excidit „historia”
- 464	21	„Epidicazomenen” pro „Epidicazomenon”

Bei G. Reimer in Berlin sind folgende Bücher
erschienen:

APOLLONII ALEXANDR. de pronomine liber. Primus
edid. I. BEKKER. $1\frac{1}{8}$ Rthlr.

— de constructione orationis libri IV. Ed. I. BEKKER.
 $2\frac{1}{3}$ Rthlr.

— Sophistae lexicon Homericum recogn. I. BEKKERUS.
 $1\frac{1}{8}$ Rthlr. Charta mel. $1\frac{1}{2}$ Rthlr.

ARATUS cum scholiis. Recognovit IMMAN. BEKKERUS.
 $\frac{5}{8}$ Rthlr.

ARISTOTELES Graece et Latine. Ex recensione IMMAN.
BEKKERI edidit Academia regia Borussia. 4 Vol. 4 maj.
24 Rthlr.

BEKKER, I., anecdota graeca. III Vol. 8 Rthlr.

CORPUS inscriptionum Graecarum. Ed. A. BOECKHIUS.
II Vol. $19\frac{2}{3}$ Rthlr. Charta membr. $39\frac{1}{3}$ Rthlr.

HARPOCRATION et **MOERIS**. Ex recens. I. BEKKERI.
 $1\frac{1}{2}$ Rthlr. Charta mel. $1\frac{3}{4}$ Rthlr.

HERODOTI de bello persico libri novem. Recognovit IM-
MAN. BEKKERUS. Editio stereotypa. $1\frac{1}{8}$ Rthlr. Charta mel.
 $1\frac{1}{8}$ Rthlr.

LACHMANN, C., de choricis systematis tragicorum graeco-
rum lib. IV. $1\frac{1}{8}$ Rthlr.

— de mensura tragoediarum liber singularis. $\frac{5}{8}$ Rthlr.

NOVUM TESTAMENTUM Graecè. Ex recensione CAROLI
LACHMANNI. Editio stereotypa. $\frac{5}{8}$ Thlr.

PAUSANIAE de situ Graeciae libri X. Recogn. I. BEKKE-
RUS. II Vol. $3\frac{1}{2}$ Rthlr. Charta mel. $4\frac{1}{3}$ Rthlr.

PHOTII bibliotheca ex recens. I. BEKKERI. II Tom. 5 Rthlr.
Charta script. 6 Rthlr.

PLATONIS dialogi. Ex recensione IMMAN. BEKKERI. 8 Vol.
Commentaria critica et scholia. 2 Vol. 12 Rthlr. Charta
mel. $14\frac{1}{4}$ Rthlr.

Q. HORATIUS FLACCUS. Recognovit AUGUSTUS MEINEKE.
 $\frac{1}{3}$ Rthlr. Charta mel. $\frac{1}{2}$ Rthlr.

THEOCRITUS, BIO et MOSCHUS. Ex recogn. A. MEI-
NEKE. $\frac{1}{2}$ Rthlr. Charta mel. $\frac{2}{3}$ Rthlr.

THEOGNIDIS elegi. Secundis curis recensuit I. BEKKERUS.
 $\frac{1}{3}$ Rthlr. Charta mel. $\frac{5}{12}$ Rthlr.

THUCYDIDES de bello peloponnesiaco libri octo. Iterum
recensuit IMMAN. BEKKERUS. Editio stereotypa. 1 Rthlr.
Charta mel. $1\frac{1}{4}$ Rthlr.

Schöll, A., Beiträge zur Kenntniß der tragischen Poesie
der Griechen. 1r. Bb. Die Tetralogien der attischen
Tragiker. Preis $3\frac{1}{2}$ Rthlr.

1914

